

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM
ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

SENECA
TRAGOEDIAE

EDD.

R. PEIPER ET G. RICHTER

LIPSLAE

IN AEDIBUS S. G. TEUBNERI

UNIVERSITY OF CALIFORNIA
LIBRARY OF LOS ANGELES

THE LIBRARY DEPT. OF
UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Digitized by the Internet Archive
in 2008 with funding from
Microsoft Corporation

L. ANNAEI SENECAE
TRAGOEDIAE

RECENSERVNT

RVDOLFVS PEIPER ET GVSTAVVS RICHTER

PEIPERI SVBSIDIIS INSTRVCTVS
DENVO EDENDAS CVRAVIT

GVSTAVVS RICHTER

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MCMII

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI

PA
60 34
A2
1702

KONRAD BURDACH

RVDOLFI PEIPERI MANIBVS

SACRVM

3 477 1

PRAEFATIO

CAPUT I

De novae editionis ratione et consilio.

Nova editio dudum ab editoribus praeparata, sed aequo diutius retenta quomodo factum sit, ut RUDOLFO demum PEIPERO vitae et litteris erepto absolvi et foras dari posset, quaestionibus criticis Jenae nuper editis indicavi.*) Alia

*) Kritische Untersuchungen zu Senecas Tragödien. Von Gustav Richter. Jena 1899. S. 28: 'Das Ergebnis unserer mühevollen Untersuchungen ist ein bescheidenes und kann nur einen textgeschichtlichen Wert beanspruchen. Aber selbst die textgeschichtlichen Probleme sind keineswegs zur vollen Lösung gelangt. Dazu würde es noch weiterer, ausgedehnter handschriftlicher Forschungen bedürfen. Für den Zweck der neuen Ausgabe sind sie entbehrlich, denn für die Kritik des Textes und seine Emendation ist von dieser Seite nichts mehr zu hoffen. Die neue Bearbeitung der Tragödien hat die Aufgabe, unter Fernhaltung früherer Uebereilungen und unter Verwertung des reichen Ertrages der inzwischen geleisteten Forschungsarbeit einen gereinigten und nach wissenschaftlichen Grundsätzen gestalteten Text zu bieten. Zugleich sollen dem Leser die zur Beurteilung der Textgestaltung erforderlichen Angaben über die Lesarten der Handschriften und die Emendationsversuche der Forscher in knapper und übersichtlicher Form an die Hand gegeben werden. Was aber PEIPER wollte, war mehr als dies. Nach seiner Absicht sollte der textgeschichtliche Prozess in den verschiedenen Stufen um seiner selbst willen zur Anschauung gebracht werden. Das schien mir über den Zweck unserer Ausgabe weit hinaus zu gehen. Auch ich habe den Wert textgeschichtlicher Forschung nicht bestritten und eine schärfere Bestimmung der interpolierten Rezension nach ihren älteren und jüngeren Bestandteilen gefordert. Aber die

accedunt, quae ad indolem et formam operis recte intelligendam commemorare oportet. Tragoediarum igitur textum cum ita communi opera et labore conformandum duxissemus, ut alter alterius inventa vel placita socio examinanda proponeret et diiudicanda singulisque quaestionibus invicem tractatis et retractatis id demum consequeremur, ut quantum fieri posset, idem ab utroque statueretur, hanc spem ad irritum nobis cecidisse iuvitus profiteor. Nam multis in rebus tametsi iudicia primum differentia in consensum denique abiere, de non paucis tamen iisque gravissimis quaestionibus tantus mansit dissensus, ut qua tandem ratione communi editioni prospiciendum foret, ego quidem expedire et dispicere non possem. Velut in ipsis poetae verbis constituendis cum eam laboris socio normam proposuissem, ut nulla scriptura in textum reciperetur nisi ab utroque comprobata, indicata tamen sententiarum diversitate in adnotatione critica, ille servitutem hanc exprobrans consensum respuit, non tamen quomodo aequo iure controversia posset componi designavit. Nam ut erat vir simplex et probus et animo candidissimus, sic etiam opinionis semel conceptae haut raro, ut mihi quidem videbatur, iusto tenacior. Quam ob rem adiutoris officium et laborem praestare paratus editoris nomen et periculum illi demandare, quam ipse servitium quoddam subire malui. Ingravescenti posthac amici valetudine cum de negotio

Veröffentlichung der neuen Bearbeitung des Textes, dessen Gestaltung durch die Ergebnisse neuer Vergleichen nicht wesentlich beeinflusst werden kann, immer wieder aufgeschoben und nach meinem Gefühl ad kalendas graecas vertagt sehen zu müssen, das habe ich doch immer peinlich empfunden. Um so mehr fühle ich mich nach dem Tode des trefflichen, seiner Art getreuen Mannes verpflichtet, den Ertrag seiner redlichen Arbeit aufzunehmen und weiterführend zu verwerten, zugleich aber auch sie endlich einmal zu einem, wenn auch nur relativen Abschluss zu bringen. Das war ich dem Andenken des Freundes wie der Wissenschaft in gleichem Masse schuldig. Die neue Bearbeitung der Tragödien aber möchte ich um ferner liegender Zwecke willen den gelehrten Kreisen, die sie erwarten dürfen, nicht länger als nötig schuldig bleiben.'

conficiendo desperaret, enixe per litteras me rogavit, ne communium laborum perire fructum sinerem. Moribundi precibus ut satisfacerem, nuntio de eius obitu allato muneris editionis novae absolvendae atque in lucem emittendae totum me dedi.*) In quo negotio ut veritatem et iudicii libertatem debita erga amicum pietate temperarem, ita mihi versandum esse duxi, ut in poetae verbis et recensendis et emendandis solum id sequerer quod verum esse vel veri simile religiosa deliberatione ipse mihi persuasissem, amici tamen iudicium et sententiam, ubi a meo discederet vel in ipsa adnotatione critica vel peculiari Peiperianae lectionis conspectu huic praefationi addito diserte significarem. Quo autem consilio et ratione opibus et subsidiis ab illo relictis ad opus conficiendum usus sim, commentatione supra memorata docui, ipsius laboris magna parte lecturis proposita.

Atque in ipsis tragoediis recensendis et emendandis quid etiam post egregias FRIDERICI LEONIS curas,**) quo post GROXOVIVM neminem de hoc litterarum monumento melius meritum esse constat, praestari posse videretur hoc loco exponendum est. Qui cum Etruscum illum, praestantissimum bibliothecae Laurentianae tragoediarum codicem, et 'unicum genuinae tragoediarum corporis exemplum' maxima subtilitate ipse denuo excussisset, et multa vel aliter se legisse quam a nobis ex H. PETERI collatione tradita erant vel ab hoc silentio oppressa disertis verbis indicaret, hanc dubitationem a JOH. TSCHIEDELIO meo rogatu ita esse expeditam, ut eis locis ubi de scriptura dubitari posset, denuo inspectis, a LEONE vera relata esse praeter paucissima constaret, in commentatione critica Symbolae Jenensi

*) Quod nova editio annuo spatio diutius quam oportebat a prelo prohibita est, id non mea culpa sed officinae et Sossiorum nostrorum necessitatibus factum esse monendum duxi.

***) L. Annaei Senecae tragoediae, recensuit et emendavit Fridericus Leo. Berolini apud Weidmannos 1879. Vol. primo De Sen. trag. observationes criticae, Vol. altero Sen. tragoediae et Octavia continentur.

inserta p. 5 sq. docui. *) Gravissima vero Leoni auctoritas postea accessit OTTONIS RIBBECKII integra codicis collatio, ante multos annos ab eo confecta, **) non tamen unquam publici iuris facta, post egregii viri mortem GEORGIO GOETZ amico intercedente liberalitate et benevolentia uxoris superstitis mihi credita. Qua diligenter examinata omnibus paene locis idem legisse utrumque, perpauca ab uno vel altero neglecta esse affirmari potest. Spicilegium lectionum dedi loco supra (n. 1) memorato p. 29 sqq. Ceterum in enotaudis optimi libri scripturis non anxie curavi, ut post LEONEM omnem lectionis discrepantiam religiose cum legentibus communicarem. Quod cum praetermitti nequeat, si id agitur, ut de codicis indole et natura certiores fiant legentes, tamen iuste omittitur ubi huic desiderio abunde satisfactum est (Leo I, 1 sqq.). Eas igitur scripturas satis habui attulisse, quibus quid inter utramque recensionem interesset, luculenter perspici posset, ceteras omisi.

Minus feliciter cessit LEONI negotium in restituenda recensionis interpolatae forma antiquissima. Nam cum

*) De corruptis quibusdam Senecae tragoediarum locis disputavit G. Richter in *Symbola doctorum Jenensis gymnasii in honorem gymn. Isenacensis collecta*. Jenae 1894. p. 1—38 (caput I. Quantum auctoritatis vulgari recensionem (A) tribuendum sit. cap. II. Varia corruptelae genera illustrantur. A. De lacunis. cap. III. B. De versuum ordine turbato. cap. IV. C. Verborum corruptelae quaedam emendantur).

**) Aestate anni MDCCCLIII, cf. 'Otto Ribbeck, ein Bild seines Lebens, aus seinen Briefen 1846—1898. Stuttgart 1901'. In epistola ad parentes Florentiae XXV° die mensis Junii data haec scribit: In meinen häuslichen Mußstunden, deren nicht allzuwenige sind, lese ich jetzt des alten Sacchetti 300 Novellen, viele mit großem Genuß verspeisend. — Außerdem langweilen mich Senecae tragoediae bisweilen mehr, als die schöne lateinische Sprache dulden sollte, es ist alles eitel Klopff- und Spiegelfechtereier der Hölle; der Text wird aber in sehr verbesserter Gestalt aus meinen Mühsalen hervorgehen. Trotzdem aber oder eben weil ich genug habe, lass' ich mich nicht verführen nach Ivrea zu gehen. Der Mensch ist keine variantenfressende Bestie v. q. s.

ipse rectissime statuisset, non ubique in librorum turba veteris interpolatoris lectionem integram apparere, illorum enim magnam partem aut novicias passim Italorum correcturas aut singulas Etrusci scripturas quaecumque via derivatas in se recepisse, cum interea vetusta interpolatio subinde temporum iniuria in peius abierit (Leo I, p. 1): non tamen in enotandis huius librorum generis lectionibus id consecutus est, ut antiqua et integra a corruptis vel consulto postmodum interpolatis discerni et separari satis accurate possent. Quae cum ita essent, PEIPER recte iudicavit, iterum edituris Senecae tragoedias, quantum fieri posset, lectionibus A rectius constituendis operam dandam fore.*) Ad id negotium recte conficiendum qua via progrediendum esset in dissertatione infra commemorata fusius exposuit. Eligendos esse nimirum inter libros iam collatos, qui essent purissimi vulgaris recensionis testes — vulgarem pro interpolata parum recte appellat — quaerendasque eius generis novas copias. Ac reprobato LEONIS iudicio de libris in Octavia constituenda adhibitis edito, ipse palmam inter omnes quorum lectiones proposuit, debere libro Malatestiano (D. cf. Leo II 339 sq.) nimia opinor fiducia statuit. Cum hoc artissimo cognationis vinculo cohaerere dicit Rehdigeranum 10 (nunc lat. 118), id quod certis quibusdam indiciis et argumentis confirmare studet. Mentionem eo loco facit NICOLAI TREVETH Angli, quem Senecae tragoedias amplis commentariis illustravisse uno libro adiutum constat. (Cf. Peiper p. 5 sq., et crit. quaestiones meas p. 11 sq.) Hoc quidem exemplar Gallicae fuisse originis eisque libris eadem Gallia oriundis, unde florilegia quaedam et eclogae tragoediarum sententias excerptas praebent, cognatum. Iam igitur hoc statui posse censet: 'multo ante s. XIII med. tragoediarum codicem aliquem ex Italia in Galliam translatum esse ibique arche-

*) R. Peiper, De Senecae tragoediarum vulgari lectione (A) constituenda. Sonderabdruck aus der Festschrift zur 250jährigen Jubelfeier des Gymnasiums zu St. Maria Magdalena zu Breslau. Breslau 1893. p. 3.

typum extitisse alterius cuiusdam ordinis, qui licet sua progenierit vitia, ubi consentit cum Italis libris, verae lectionis vulgaris gravissimus erit testis; ubi differt, nonnumquam Itolorum mendis medelam afferre poterit'. Cuius ordinis cum praeter Trevethi librum nullum exemplar servatum sit, meliores codices Trevethianos circumspiciendos fore et comparandos. Hac de causa cum codicis Urbinatis 355 signa quaedam Trevethianae originis prae se ferentis ad Octaviam lectiones per TSCHIEDELIUM cum Weidmanniano textu conferri iussisset, quod olim expertus erat, confirmatum vidit, commentarios quidem Trevethianos iterum iterumque aut plene exaratos fuisse aut in brevius redactos et verbis poetae adscriptos, sed ita ut Italo textui attexerentur non interpolato Gallici textus lectionibus: ipsum textum Trevethiani libri rarissime inveniri neque ab ullo unquam homine accuratius ad hoc usque tempus esse indagatum. Nam Urbinatem illum affinem Rehdigerano 12 (nunc 120) ordini Φ potius, quem Leo constituit, adnumerandum esse neque Trevethi librum repraesentare. Unum Rehdigeranum 14 (nunc 122) quamquam satis recentem et in Medea subsistentem textum praebere et commentarios inter se respondententes. Cuius lectiones in Hercule furente cum 'Itolorum optimo' contulit, collatae quid differrent cum inter se tum a contextu quem Leo constituit exploravit, tum quotquot elicere potuit Trevethianas lectiones (τ) ex commentariorum latebris apposuit mirumque ut consensum textus cum Trevethi verbis, ita dissensum utriusque ab Itala lectione deprehendit. Sic communem et codicis D, i. e. librorum ad II classem pertinentium, et Trevethiani exemplaris fontem sibi visus est aperuisse neque alium vulgatae lectionis fontem fuisse statuit. Specimen recensitionis A qualem animo sibi finxit Herculis fabulae, in appendicis parte altera proposuit (ibid. p. 9—14).

Hanc PEIPERI argumentationem quibus rationibus adductus non possim pro satis certo et solido disquisitionis fundamento habere, Quaestionibus criticis p. 13 et 26 sq.

demonstravi. Quare aliam ipse viam ingressus novum quoddam initium et caput, unde investigatio proficisci posset, invenisse mihi videor. Atque primum primae traegodiae canticum quoniam in E integrum est traditum, in plerisque recensionis A libris priore parte caret, duo facile distingui possunt interpolatorum librorum genera. Primum igitur quaerendum duxi, ad utrum genus singuli huius recensionis libri pertinerent, tum quo tempore illa, cuius mentionem feci, iactura facta esse videretur. Quod si factum esset, etiam de Trevethiani textus auctoritate certius iudicari posse mihi persuasi. Hac autem disquisitione in Quaestionibus criticis p. 1—13 proposita id consecutus sum, ut luculenter demonstrarem, compluribus saeculis ante renatas in Italia litteras codices recensionis interpolatae extitisse, qui ista cantici parte carerent in eoque numero etiam Trevethiani codicis exemplar fuisse; hinc sequitur longe ante illud aevum lacunam memoratam esse ortam, ut veri simile sit, quotquot extent codices lacunae participes, eos omnes ad auctoritatem descendere multo vetustiore, quam libros a recentioribus Italis interpolatos. Quare si contigisset, ut huius ordinis codices aliquot invenirentur, quos diligenter exploratos ab isto fonte repetendos esse probari posset, eorum lectiones pro certo et stabili fundamento recensionis A constituendae haberi posse. Id vero ut consequeremur, indefessa ac laboriosa PEIPERI industria factum est. Is enim non tantum codicis Rehdigerani n. 14 lectionibus, quem unicum diximus libri Trevethiani apographum vel apographi similem adhuc repertum esse, quotquot e commentariis Trevethianis elici poterant veteris exemplaris lectiones adiecit, verum etiam novos codices, in quibus lectio Trevethiana cum vetere Italorum lectione quodammodo coaluisse videtur, felici eventu exploravit duo, exploratos summa cum diligentia excussit et Weidmannianae editionis exemplari adscripsit. Sunt autem Augustanus liber saeculi XIV, bibliothecae civitatis et pagi (Kreis- und Stadtbibliothek) n. XXIII (Ag.), et Sangallensis, bibliothecae

Vadianae n. 303 (V), anno 1393 exaratus. Quorum ille cum codice Rehdigerano 10 eadem vetustioris prae se fert originis indicia (Peiper p. 4 sq.), hic quamquam in nonnullis differt, tamen et lacuna saepius memorata aliisque lacunis ita cum altero conspirat, ut artiore eos cognationis vinculo et inter se et cum τ et R 10 coniunctos esse pateat. Hae opes a Peipero collectae et novis codicum Rhedig. 10 et 12 collationibus auctae quomodo a me examinatae sint et in usum conversae, Quaestionibus criticis p. 14—28 exposui. Nam a specimine in Peiperianae commentationis appendice altero, quo lectio A ex R 10 et τ constituitur in Hercule furente, profectus primum lectiones codicis R 10 cum Augustani et Vadiani lectionibus composui, scripturas codicis Trevethiani e commentariis excerptas examinaui, deinde ut amplior materia iudicio ferendo suppeteret, varias lectiones quattuor librorum de quibus res agitur (τ V Ag. R 10) in Troadibus fabula conspicuas congeSSI et lacunas quasdam in reliquis fabulis occurrentes his libris communes indicavi*), denique quid ex tota hac examinatione effectum esse videretur, explicavi. Summa autem omnis argumentationis breviter comprehensa haec est. Quattuor illos codices quos examinaui tam communi primi carnis detrimento quam aliarum lacunarum multarumque lectionum propriarum consensu et conspiratione cognationis necessitudine contineri certum est nec ulli dubitationi obnoxium. Et quoniam omnes ad originem multo vetustiore modernis Italarum libris recedunt, prae ceteris idonei sunt, qui recensiois interpolatae qualis erat ante renatas in Italia litteras imaginem satis accurate depingant. Redeunt autem omnes ad vetustum aliquod archetypum Italiae originis, unde variae propagines manavere. Harum una ad Trevethi exemplar, Gallicarum quarundam lectionum non prorsus immune, ducit eiusque subolem, alia ad Rehdigeranum n. 10; ex libris utriusque generis Augustani

*) Lacunae p. 23 l. 23—26 notatae non Phaedrae, sed Oedipi sunt.

et Vadiani lectiones conflatae sunt, ut multis locis, ubi ceteri libri a τ discedunt, in dubio sit relinquendum, sitne communis eorum lectio ab archetypo repetenda, an alteram ab altera fluxisse statuendum. Hoc tamen certum, Trevethi librum nullo loco a ceterorum aliquo pendere, sed suum et proprium tenere locum. Neque rursus R 10 a τ deduci potest, quorum consensus ad commune archetypon redit eoque plus valet, ubi ceteri huius ordinis libri discedunt. In Augustano duo quae indicavi germina in unum quasi confluisse videntur. Librarius scilicet exemplaribus ex utroque fonte natis ita usus est, ut modo hanc modo illum sequeretur et quae descriperat posthac cum altero libro conferret ex eoque corrigeret. Similis est indoles Vadiani, libri tamen et neglegentius scripti et qui ex iunioribus fontibus non pauca desumpsit.

His novis subsidiis quemadmodum ad constituendam interpolatae recensiois lectionem (A) usus sim, nunc explicabo.

Et quoniam hoc quidem constat, vetustiore huius recensiois formam non posse inveniri ea quae omnium generis supra descripti librorum consensu appareat, talibus lectionibus, ubi ab E differunt, signum A recte apponitur. Quamquam ne lectio quidem unanimi librorum consensu tradita omni mendo post veteris interpolatoris operam contracto vacat, ut archetypon nostris libris subiectum non illius exemplar ipsum, sed aliquod ab hoc antiquitus derivatum fuisse statuendum sit. Quare littera A lectio significatur librorum consensu tradita vel integra vel antiquitus corrupta. Ab ea separandam duxi lectionem saeculorum decursu a pristina forma plus minusve depravatam, sed a noviciorum conaminibus intactam, qualis apparet in eis libris, qui ad vetus illud archetypon Italum redeunt, e quorum numero libri supra descripti tamquam totius generis specimina extant. Eorum lectio ubi cum libris a F. LEONE adhibitis consentit, littera A recte signatur, ubi ab eis discedit, pro vetustiore habenda est. Eam A^r litteris signandam duxi — τ uncinis inclusa [A^{(τ)], ubi de textu}

Trevethiano nihil constat vel ceteri contra τ conspirant. Restant lectiones quaedam incertae originis, quibus quidem vitia priore aevo contracta vel sublata vel probabili coniectura tentata videantur. Eas ψ littera notavi. Hac ratione adhibita non paucae lectiones in codicibus traditae rectius hac editione quam antea potuit fieri designatae sunt.

Quantum utrique recensionis pretii et auctoritatis tribuendum sit, ne hodie quidem inter viros doctos satis constat. Nam hoc etsi nemo dubitat, quin codex Etruscus pro primario textus constituendi fundamento habendus sit, diversae tamen de alterius auctoritate sententiae hodie quoque feruntur. Ac nos quidem cum in praefatione veteris editionis (p. XVII) sic statuissimus, 'quamvis summa esset libri Etrusci auctoritas, tamen eos vehementer erraturos esse, si qui careri posse interpolati generis libris auderent affirmare', F. LEO (I, 4) 'ne in eis quidem quae corrupte Etruscus praebet, ullam esse vulgaris lectionis auctoritatem' contendit. Sed ipse secum pugnat in tragoediarum editione mendis Laurentiani libri sescentis locis interpolatorum librorum ope sublatis. Nec defuere, qui parem utrique recensionis auctoritatem vindicandam esse censerent. Cui sententiae Peiperum favisse eius verbis in exordio disputationis memoratae apparet. Verum in medio esse positum ego quidem in Symbola Jenensi demonstravi. Nempe cum interpolata recensio tot locis pro corrupta Etrusci lectione incorruptam praebet et ab ipso Leone receptam, non nulla veterem interpolatorem quae in archetypo erant et legisse et descripsisse rectius in propatulo est.

Huic rei documento sunt folia illa rescripta codicis Ambrosiani (R), de quorum auctoritate ut omnino recte iudicari posset GUILIELMI STUEMUNDI labore et cura contigit.*) Et quod ipse statuit, codicem rescriptum ex eodem archetypo derivatum esse unde E fluxerit, id verum esse loco allato

*) De Senecae tragoediarum fragmentis rescriptis Ambrosianis scripsit Guilelmus Studemund. Leo II, p. XIII sqq.

p. 8 sqq. comprobavi. Ceterum ea sententia, quam veteri editione expressimus (p. V 1 ff.), chirographum poetae non praebuisse textum omnibus numeris perpolitum, sed varia lectione vel dittographia plenam, quamquam nimium ei olim tribuimus, tamen ne hodie quidem prorsus abicienda est. Velut Medae versus 516—520 ipsi Leoni dittographia videntur, in Hercule Oetaeo totas scaenas diversa forma consilioque compositas extare summa cum probabilitatis specie MELZERUS argumentatus est.*)

Qua vero ratione et moderationis lege adhibenda sit interpolata lectio, hisce verbis loco allato p. 11 sq. ipse circumscripsi: 'Consensu inter A et R conspicuo (cf. p. 9 sq.) magnum sane paratur praesidium auctoritati veteris interpolatoris. Cuius interpolationes ut simpliciter sunt expellendae, sic ceterae eius lectiones, ubicumque ab E discedunt, ad textum constituendum diligenter sunt adhibendae. Nam quod eis locis de quibus disputavimus factum esse evincitur rescripti codicis testimonio, rectius scilicet haud pauca interpolatorem legisse et in suum librum transcripsisse, quam eum qui codicem E vel eius archetypon aliquod exaravit, idem aliis locis, ubi tali testimonio destituti sumus, fieri potuisse cur praefracte negemus? Quamquam fateor, et in hoc Leoni assentior, in vulgari lectione adhibenda summa cautione opus esse, ne interpolatoris artificio et sollertia decipiaris. Multa scilicet nitent et primo obtutu Etruscae lectioni praestare videntur, quae accuratius rem examinanti damnanda sunt. Nam interpolatae recensiois differentia quamquam hodie quoque dubito an eis etiam locis, ubi totae sententiae aliter leguntur neque tamen ulla mutatae consulto lectionis ratio perspici possit, non ad dittographiam potius antiquitus traditam quam ad meram interpolatoris libidinem revocanda sit, tamen hoc in nulla versatur controversia, quin totum tragoediarum corpus eo consilio ab auctore recen-

*) De Hercule Oetaeo Annaeana. Abhandlung zum Jahresbericht des Realgymnasiums von P. Melzer. Chemnitz 1890.

sionis A pertractatum sit et perpolitum, ut legentibus textum proponeret non tam genuinum et verum, quam facilem intellectu et rotundum. Neque adduci possum, ut eorum sententiae assentiar, si qui noviciorum criticorum parem utrique recensione auctoritatem vindicandam esse censeant. Nam interpolatoris lectiones quisquis paulo accuratius examinaverit, quanta ille in immutanda ad ludibrium lectione audacia et libidine versatus sit, non sine admiratione quadam intellet.

Nec sane difficile est in eis quae singularia sunt et conspicua, correctoris audaciam cognoscere, sed saepe est, ubi occultior eius sedulitas lectorem parum vigilantem fugiat. Sed diligentius eius industriam observantes et quasi custodientes non fallet, dedita opera hoc eum secutum esse, ut elocutionis et structurae difficultates et exquisitiores elegantias removeret, id prae ceteris agens, ut facile et commode tragoedias lecturi intellegerent. Sic, ut pauca commemorem, tmesin sustulit Med. 605 sq. conspicuam (rumpe nec sacro violente sancta foedera mundi, *pro qua scripsit*: r. n. sancti violente mundi foedera sacra), item constructionem vel collocationem verborum elegantiorē (hypallagen Hf. 475. 1270 M. 570. Tro. 159. 251 etc., chiasmum Hf. 470. 1270, hyperbaton Hf. 769, geminationem Hf. 523 M. 266 Tro. 739); exquisitas loquendi vel construendi formulas facilioribus compensavit, velut Hf. 24 scripsit: in cuius ortu mundus impendit diem *pro*: ortus, 213 nec ulla requies tempus aut ullum datur *pro*: vacat; 370 sociemur animos *pro*: sociemur animis, 438 caelitem penetrat domos *pro*: sperat, 916 nobiles Dirces aquas *pro*: nobilis Dircen aquae, 1157 exurge, victor *pro*: virtus, O. 538 amara baccis *pro*: a. bacas, 544 (arbor) diffusa ramis *pro*: ramos, Tr. 547 post annos decem *pro*: p. hiemes decem, alia eiusdem generis innumera, quae si quis accuratius persequi volet, fructu non carebit.

Quae cum ita sint, multo sane simplicius cederet opera tragoediarum recensione et emendationis, si prorsus abici

et nihili pendi fas esset interpolatoris lectiones. Sed quoniam certum est, non pauca verius ab eo esse ex communi fonte reddita quam in altera recensione extant, eundemque constat, etsi nonnumquam veterem lectionem tanta violentia immutaverit, ut ne volam quidem ac vestigium eius relinqueret, alia mutasse quidem, sed ita mutasse, ut quid in archetypo legerit, cognosci etiam possit, multa denique intacta reliquisse: de adhibenda vulgari lectione sic equidem statuo, ut unoquoque loco, ubi non certa ratione de interpolatione constiterit, archetypi imaginem ex utriusque recensione lectione collata reficiendam esse, eis autem locis, ubi levis extet lectionis differentia et ita comparata, ut utraque et metro et sententiae convenire videatur, eam censeam esse praeferendam, quae subtili examinatione verior et ipso poeta dignior existimanda sit.' Id quod exemplis illo loco propositis illustravi. —

In adornanda adnotatione critica legem tenui a Leone observatam, quam sic expressit (II praef. p. VII): 'quaecumque in verborum contextu adnotatione non subiecta leguntur codicum consensu tradita sunt; quibus tantum aut Etrusci aut interpolatoris scriptura addita est, altero teste nituntur'. Orthographiam codicis Etrusci in textu constituendo servandam duxi, ubi eam cum aevi Annaeani more consentire vel certum vel probabile videbatur. Ceterum constantiae cuiusdam et aequabilitatis speciem a cuiusvis aevi consuetudine alienam anxie quaerere nolui. Ne ea quidem quae in Hercule II singularia occurrunt scriptionis exempla removenda duxi. Numeros versuum restitui Gronovianos.

Restat in OCTAVIA denuo edenda quomodo versatus sim ut paucis exponam. Atque in praetextae verbis constituendis omne eo redit recensoris officium, ut eius exemplaris non ita vetusti, unde totam quos quidem novimus librorum copiam profluxisse certissimum est (Leo II 3-10), ita restituatur scriptura, ut inde emendatio eorum quae vitiose in archetypo illo tradita erant, tamquam a solido fundamento proficisci possit. Id F. LEO ut via et

ratione assequeretur, ex omnibus libris quos ipse inspexerat, novem elegit aetate ceteris superiores, quorum lectiones diligenter enotaret eisque inter se collatis et subtiliter perpensis classes quasdam et familias constitueret, quibus singuli quo necessitudinis gradu propius vel longius ab archetypo abessent, facile posset dignosci. Sunt autem novem illi altero saeculi XIV dimidio exarati omnes praeter unum (O) saeculo XV conscriptum. Ac duos primo loco positos (M et N) ex uno eodemque libro eoque omnibus ceteris vetustiore (Σ) descriptos esse luculentissime comprobavit (I 6 sqq.). His aetate propemodum affinis altera est librorum biga (Q et R), quos gemellos esse et librum repraesentare codicis Σ aequalem, quamquam in multis differunt (cf. 412. 173), vix quisquam accuratius rem perpendens negaverit. Proprium locum tenet codex Laurentianus plut. 37, 6 a. 1368 (L) quo nullus interpolatae recensionis antiquiore originis anno innotuit (Leo I 42 sqq.)*) Is liber in multis cum Φ consentit. Quarto loco quattuor libri recensentur, quorum consensus potius quam communis archetypus littera II notatur. Eos satis puram et incolumem vulgaris lectionis imaginem reddere suo iure LEO statuit.

Et hoc quidem certissimum est, quod LEO dicit, archetypi communis lectionem novem illorum codicum consensu repraesentari: non ita certum quod addit, ubi dissentiant, ad illam $\Sigma\Phi L$ propius accedere; et proxime quidem Σ , in quo quae depravata et obruta sint, ea Φ vel L codicibus suppeditari. Quod si contra $\Sigma\Phi L$ in II vel singulis libris praeter novem istos verum extet, id ubique Italorum coniecturis deberi.

Verum enimvero cavendum est, ne in librorum trium vel quattuor decenniorum eiusdem saeculi spatio

*) Fallere potuit improvidos subscriptio codicis Lugdunensis (Bat.) XVIII, 16 E, qualis a Geelio in catalogo mss. Lugd. Bat. n. 370 redditur, ubi a. 1340 codicem legitur scriptum esse. Sed in anni numero post litteras CCC unam litteram cultro penitus erasam et supra foramen litterulam o scriptam esse H. Klapp olim nos docuit (v. praef. prioris editionis p. XXXVIII sq.).

continentur, auctoritate diiudicanda soli aetatis differentiae nimium tribuatur. Sic enim res se habet, ut codex Σ quamquam multis vestigiis antiquiorem ceteris originem prodit, ex vitiosissimo exemplari a scriba incurioso ac ne a novandi quidem libidine prorsus alieno transcriptus sit, ut communibus omnium erroribus priorum vitiorum haud exigua moles adderetur. Quare ad genuinam communis archetypi lectionem investigandam aliena ope non potest careri. Haec autem num a Φ et L potissimum petenda sit libris, valde dubito, nam hi quoque, quamquam paulo ceteris vetustiores, correctoris vel etiam interpolatoris manum haud raro passi sunt. Velut v. 86 quod L praebet cum altero exemplaris Φ apographo (Q) *fulvos* pro *saevos*, mera est interpolatio ad vitandam eiusdem vocabuli repetitionem excogitata; cf. v. 392 *adsit* Φ L 399 *terram* Φ , 489 *sapientia* sacra Φ L, 583 *permittat* Φ L alia, cum ordinis II codices haud semel cum Σ contra Φ vel L conspirent (cf. e. g. v. 207, 291, 392 alia). Quid quod LEO ipse, cum codicem L cum Hercule Oetaeo conferret, illum quoque 'ut in Italia plerosque' tam infectum invenit interpolationibus (et correcturis ex Etrusco oriundis)*, ut totum excutere operae pretium non duceret (I, 42).

Quare cum adeo suspecta sit codicum Φ et L fides et auctoritas, vitiosis exemplaris Σ scripturis validior medela aliunde erit circumspicienda. Tale autem subsidium ab eis libris suppeditari videtur, quos a vetusto illo exemplari, unde et Trevethianus codex et vetustiores Italiae lectionis libri originem ducunt, repetendos esse supra demonstravi (p. 11 sq.), dico codices Rhedigeranum 10**), unum ex prae-

*) Haec verba, ut a superioribus segregarem, uncinis inclusi, quoniam nihil ad hanc quae nunc agitur rem faciunt.

**) Ex ceteris Rhedigeranis solus R 12 dignus est cuius mentionem faciam. Eius scripturae denno a Peipero enotatae in multis cum Leonis Φ consentiunt. Idem cadit in codicem Urbinatem n. 355 (Peiper L. V. p. 6) a Tschiedelio Peiperi rogatu diligentissime cum editione Weidmanniana collatum. Quare uterque (R 12 U) iis libris adnumerandus est, qui ad

stantissimis veteris Italiae testibus, Augustanum, Vadianum (R 10 Ag. V = A^(r)). Qui quoniam in veris et indubitatis plerumque cum Σ consentiunt, in dubiis locis emendatiora haud raro illo exemplari praebent, quin ex alio quodam communis omnium archetypi apographo minus vitiose descripto manaverint non dubito. Quare ubi ordinis *II* libri vel omnes vel aliquot cum A^(r) conspirant, eorum quoque lectiones non tam Itolorum correcturis quam puriori cuidam antiquitatis fonti deberi recte statuatur. Quamquam quoniam ordinis A^(r) libri non ubique clauso agmine incedunt, sicut in Leonis classibus singuli non raro dissident inter se atque discordant, fieri non potuit quin de archetypi scriptura recte constituenda non numquam dubitatio relinqueretur. Atque hoc etiam fatendum est, non tantum valere istorum codicum auctoritatem, ut eorum ope novum quoddam ac firmiter Octaviae recensendae et emendandae fundamentum possit substrui. Nullo enim praetextae loco contigit, ut novis subsidiis vetus archetypi lectio aut rectius constitui aut emendari facilius videretur posse. Quae cum ita essent, a me impetrare non potui, ut repetitis Weidmannianae editionis lectionibus differentes nostrorum librorum scripturas apponerem inutiliumque lectionum caeca mole adnotationem criticam onerarem potius quam adiuverem. Itaque vitata infructuosi laboris ostentatione hoc tantum egi, ut omni lectionum turba subtiliter examinata et perpensa quid in communi archetypo re vera fuisse consentaneum esset, id aut in textu ponerem aut in adnotatione A littera addita significarem, differentes ab archetypi lectione codicum scripturas, ubi eas enotare haud inutile videretur, littera ψ signarem, quotiescunque dubitatio incideret, haec vel illa scriptura propius a ve-

ψ archetypum qualicumque via redeunt. Ordini *II* adsignandus videtur codex Laurentianus plut. XXXVII, 7 (L¹) saeculi ut videtur XIV, de cuius scripturis H. Peter nos certiores fecit, qui olim eum inspexerat. Lectionem praebet paulo puriorem quam Leonis L, nullo tamen artiore cognationis vinculo cum eo cohaeret.

tere fonte abesset, id diserte indicarem (e. g. mittit *vel* mutat A), singulis librorum scripturis nusquam additis. Qua autem ratione in hoc negotio versatus sim ut illustrarem nonnulla hoc loco exempla proponenda iudicavi:

- v. 20 lux A nox ψ] lux $\Sigma A^{(\tau)}LDHT^2$ nox QR12T¹
- v. 36 sub uno A *corr.* ψ] sub uno A^(τ) $\Pi\Phi$ uno (*om.* sub) Σ subito LR12
- v. 108 poena nunc ψ] p. nam A^(τ)M Π R12 p. non N p. nunc Φ LD
- v. 152 nefandi A *corr.* ψ] nefandi $\Sigma\Phi$ Π V Ag.U infandi LDR10R12
- v. 181 expectes *vel* expectas A *corr.* ψ] expectes R10Ag.U expectas ΣT^2 (*i. r.*) V expectat Φ R12LDH^b expectet O
- v. 198 destituit A *corr.* ψ] destituit $\Sigma\Phi$ L Π destituet A^(τ)O
- v. 237 quae A *corr.* ψ] quae $\Sigma A^{(\tau)}$ L Π quas Φ quae *ex* quas *ut vid.* R12
- v. 249 nisi divo *vel* insidivo A] nisi diuo LT¹ODH²R10 insidivuo MH¹T²Ag.VR12 insidioso M *c. l.* N (= Σ)
- v. 254 violenta Σ HR10 violentam *ut vid.* T¹ violenti *corr.* *ex* violenta VAg.
- v. 354 audent $\Sigma A^{(\tau)}$ Π L Φ ardent LR12
- v. 379 grauis $\Sigma A^{(\tau)}$ THR12 grauius Φ LOD
- v. 392 adest $\Sigma A^{(\tau)}$ Π adsit L Φ R12
- v. 416 interior alte $\Sigma A^{(\tau)}$ LQ Π interius alto Φ (= R et Q *v. l.*) R12 (*corr. ex* interior)
- v. 489 orbem specie sacra Σ Π R10Ag. o. spe sacra V o. sapientia sacra Φ LR12U (*entia del. 1 m., add. 2 m.*)
- v. 500 dom. gentium A^(τ) Φ R12 Π gent. dom. Σ L
- v. 503 R. non $\Sigma A^{(\tau)}$ Π R12 R. tunc Φ L
- v. 576 fractus Σ R10DH fractis Φ LTOUV Ag.R12
- v. 583 remittat $\Sigma A^{(\tau)}$ Π U (*corr. ex* tem.) permittat Φ LR12 (*v. l.* U)
- v. 602 nox *solus* D

v. 661 socerum $\Sigma A^{(r)} \Phi U$ (2. m. socerorum) soror LTH
soror o R v. l. scelerum OD, L v. l.

v. 686 affligat solus O

v. 691 quidve solus Q v. l.

v. 692 madent $\Sigma \Phi A^{(r)}$ (Ag. — dent i. r. ut vid.)
manant QTODR12U

v. 824 funera NIRR10A^(r) funerea MOU (sed e del.
m. 1 vel 2), R10 v. l. funesta $\Phi LR12$

v. 853 earam A^(r) IIQLR12U tantam M Φ fata N

v. 895 possunt $\Sigma QLTDO$ possis R10 Ag. (m. 2)
H²L¹V (m. 1) possit Ag. (m. 1) VRH¹ ut vid.

CAPUT II

*De tragoediis veterum testimonia studiorumque Annaeanae
tragoediae per medium aevum propagatorum indicia.*

In schedis a Peipero relictis cum alia ad hanc editionem pertinentia extant, tum 'recensus testium', quem ipsis tragoediis praemitti voluit neque tamen ita dispositus, ut quibus locis disertum aliquod de tragoediis vel tragoediarum auctore testimonium ederetur, quibus imitatio quaedam vel imitationis simulacrum, dubium haud raro et fallax, appareret, satis clare discerni posset. Totum autem hunc locum, qui est de imitatione, quoniam neque ille expedivit neque mihi in animo est pertractare, hoc loco certa veterum de Seneca tragoediarum auctore testimonia componere eisque quae adhuc investigata sunt studiorum in hac litterarum parte per medii aevi tempora usque ad renatas per Italiam litteras propagatorum indicia addere satis habui.*)

*) De Lucani studiis Annaeanis cf. copiosam et subtilem A. Hosii disputationem, Fleckeiseni Annalibus 145 (1892) p. 350 sqq. insertam, qua omnes tragoedias philosophi nomine traditas praeter Octaviam Pharsaliae auctorem in manibus habuisse comprobatum esse videtur. Accedit is qui haud ita multo post Senecae obitum Octaviam composuit, quem omnes tragoedias

Atque Annaeus ipse tragoedias se condidisse nullo operum loco disertis verbis testatur. Neque ad Helviam matrem consolandam quae scribit (cons. c. 20 H.) quicquam habent, quod ad istas necessario referatur: 'Qualem me cogites, accipe: laetum et alacrem, velut optimis locis. Sunt enim optimae, quoniam animus omnis occupationis expers operibus suis vacat et modo se levioribus studiis oblectat, modo ad considerandam suam universique naturam veri animus insurgit.' Quamquam leviora illa studia ab eo qui philosophiae et rerum naturae considerationem eis opponit, de tragoediarum compositione intellegi aliquo modo posse non negaverim. Neque in satira menippea quae apocolocyntosis vocatur,*) vel in versibus aliis operum

respexisse certum est (Hosius l. c. p. 354). Perpauca extant apud Iuvenalem imitationis vestigia. Locis in Friedlaenderi editione adnotatis (sat. X, 25 = Sen. Thy. 453 [cf. H. II 653. 657], sat. I, 73 = Oed. 879) addas licet XV, 85 = Med. 821 sqq. De imitatione Statiana disputavere Peiper, Praef. in Sen. trag. nuper editas suppl. (Breslau 1870) p. 4 sq., Helm, de Pap. Statii Thebaide (Berol. 1892), Gaheis, de troporum in L. A. S. trag. generibus potioribus (Vindob. 1896), de Silio nonnulla composuit Leo I 37 sq. n. 14. Petronius, sermonis usu philosopho proximus (Studer, Über das Zeitalter des Petronius Arbiter. Mus. Rhen. II [1843]), num tragoedias noverit, incertum; sunt tamen quae comparari possint, velut Petr. 119, 13 (Bücheler ed. 1882) cum Sen. H. II 815; 120, 101 cum Med. 352; 122, 175 cum Thy. 539 H. II 1025; 122, 148 cum H. II 1289, ubi 'adulti' [EA adusti] scribendum; 134, 16 sqq. cum Med. 752 sqq., H. II 454 sqq. De Ausonio cf. indices editionis Schenklianae (Ausonii opuscula M. G. H. Auct. antiquiss. T. V p. post. 1883) De Prudentio C. Weymann in Comment. Wölfflinianis (1891) p. 281 sqq. coll. Nordmeyer de Octavia p. 264 n. 1, G. Sixt Philol. 51 (1892) p. 501 sqq.; de Claudiano Birt Mon. Germ. hist. Auct. antiquiss. T. X p. CCI n. 1, Gaheis p. 64; de Dracontio eodemque Orestis tragoediae auctore Peiper Mus. Rh. 32 (1877) 532 sqq. et Barwinski Quaestiones ad Dracontium et Orestis tragoediam pertinentes (Göttingae 1887) p. 98 sqq.; de Alcimo Eedicio Avito episc. Vienne[n]si Peiper Mus. Rh. 32, 535.

*) cf. apocol. IV v. 25 sq. et Sen. Phaed. v. 749 sqq.; VII v. 2 et Herc. I 1296; XII, v. 1 et Tro. 130. 79. Quis ex horum locorum similitudine eundem fuisse qui haec et illa scripserit, necessario consequi affirmabit?

locis passim comparentibus quicquam est, quo tragoedias philosophum composuisse verborum vel rerum certo iudicio coarguatur. Nam eis quoque carminibus quae in codice illo Vossiano Q 86 servata et a viris doctis vel omnia vel non nulla ad ipsum philosophum auctorem redire creduntur (M. Schanz Hist. litt. Rom. II² 58) praeter fallacia quaedam vestigia — velut argumentorum similitudo in rhetorum scholis conclamatorum*) — nihil deprehenditur, quod pro vero scaenicae poesis studii documento recte habeatur. Locos enotavit Peiper Mus. Rh. 32, 534.

Disertum de Seneca tragoediarum auctore testimonium primus edidit

1. Quintilianus Inst. or. IX 2, 8: interrogamus etiam — invidiae gratia, ut Medea apud Senecam: quas peti terras iubes? [Sen. Med. v. 453]. — Id. VIII 3, 31: nostri in iungendo aut in derivando paulum aliquid ausi vix in hoc satis recipiuntur, nam memini iuvenis admodum inter Pomponium et Senecam etiam praefationibus esse tractatum, an 'gradus eliminat' in tragoedia dici oportuisset, at veteres ne 'expectorat' quidem timuerunt, et sane eiusdem notae est 'exanimat'.**)

2. Terentianus Maurus, quem exeunte saeculo p. Ch. n. secundo fuisse Gerh. Schultzius evicisse videtur (Hermes 22, 275), v. 2135 sqq. l:

in tragicis iunxere choris hunc saepe diserti
Annaeus Seneca et Pomponius ante Secundus.

*) In epigrammate ad Cordubam scripto (Haase I, 263) v. 3 vatem se auctor compellat: 'Nunc longinqua tuum deplora Corduba vatem', ideo nimirum, quia hoc ipso carmine Cordubam canit.

***) Hoc testimonio confirmatur, philosophum, quamquam tragoediarum corpus neque edidisse neque ab alio quodam edi se vivo passus esse videtur, singulas tamen foras dedisse et praefationibus munitas: quas cum Quintiliano admodum iuvene comparuerint, a Seneca post exilium scriptas esse oportere recte concludit Leo I 88. — Ceterum mirum sane est, quod rhetor celeberrimus in tragicorum Romanorum recensu Pomponium nominat, Senecam silentio premit.

v 2671 exemplum et Senecae dabo:

Thebis laeta dies adest; (cf. 2785) [Sen. Herc. I 875—877]
 aram tangite supplices,
 pingues caedite victimas.

cf. Lachmann p. XII, L. Müller p. 415. Peiper praef. sup-
 plem. p. 3

3. Auctor Tractatus de ultimis syllabis Valerio
 Probo temere adscripti (Gr. L. IV 224, 22 K.):

Seneca in Hecuba [aecuba]: quicumque hymen funestus
 inlaetabilis [Sen. Troades 861]

Ibidem 246, 19: et Seneca in Hecuba hendecasyllabo
 sapphico versu: Ilium est illic ubi fumus alte [Tro. 1053].

4. Diomedes art. grammat. l. III (511, 23. 29 cf. 517,
 30):

anapaesticum choricum habemus in Seneca:

audax nimium qui freta primus [Med. 301].

5. Servii codices recentissimi ad Verg. Aen. XII 395:
 et Statius [al. Seneca] in Theb.:

ite ferte depositis opem [Oed. 1057].

Quae ad A. II 354 leguntur post Stati Th. X 493 (Kohl-
 mann): 'Item scimus mortem captivitatis esse remedium' ex
 locis tragoediarum sublata Peiperus suspicatur, quales sunt
 Tr. 143 Ag. 592 797. Idem quae in centimetro c. III 1
 et 4 et 17 adonii alemanii stesichorii proponit exempla
 haec 'Fundite fletus', 'tundite pectora palmis', 'Aeacides
 iuvenis trahit Hectora; plangite pectora Troes' ex Tr. 131:
 'Priamo vestros fundite fletus' (cf. Sen. apocol. XII 1) et
 114: 'saevite manus, pulsu vasto tundite pectus' et 64:
 'ferite palmis pectora' repetita videntur.

6. Hieronymus Vita B. Malchi (ep. LII, ed. Vallarsi
 t. II): Si iuvat miseros dominus, habemus *salutem*: si de-
 spicit peccatores, habemus *sepulcrum* (cf. epist. ad Princ.
 [ep. CXXVII, Vall. I 960]: cumque et illam et te ad apo-
 stoli Pauli basilicam barbari deduxissent, ut vel *salutem*
 vobis ostenderent vel *sepulcrum*). In his non est dubium
 quin vir sanctus ante oculos habuerit Tro. 510: 'fata si
 miseros iuvant, habes *salutem*; fata si vitam negant,

de septenario ad Acireium regem (Mai, class. auct. V 588):
d littera in t transmutatur. ut Lucius Anneus Seneca in
sexto volumine tetrametro brachycatalecto sic ait:

geminunque duplices Argos attollit domus [Ag. 729]
et infra:

dubia labat ceruice . famuli, attollite . [Ag. 787]

Cf. L. Müller Rh. Mus. 32, 85, Leo Ecl. Lugd. p. 41.

14. Theodulfus I, 375 (ed. Dümmler. Mon. Germ.
hist. Poetarum Latinorum medii aevi I 483 II 694):

cum populo stipatus eas foribusque superbis
[Herc. II. 607: cum tot populis stipatus eas, in tot populis
vix una fides.] Peiper Mus. Rhen. 37 (1877) p. 537.

15. Landolfi Sagacis additamenta ad Pauli Historiam
Romanam, anno fere millesimo scripta. Wattenbach 1⁶,
166 n. 4. Monum. Germ. hist. Auct. antiquissimi II. Bero-
lini 1879: huius [Neronis] temporibus pollebant Romae
poete Lucanus, Ovidius, satirici Iuvenalis et Persius Seneca-
casque tragicus, Musonius atque Plutarchus philosophi.

Eis quae subsecuntur saeculis*) fere prorsus in obli-
vionem abisse tragoediam Romanam haec *Notkeri* verba
docent (in Commentis ad Boethii philos. consolationem II
pr. 2 ex. p. 52^b ed. Hattemer):

Tragoediae sînt luetuosa carmina. álso díu sînt. díu
sophocles screíb apud grecos de euersionibus regnorum
et urbium. únde sînt uuíderuuártig tien comoediis. án
dien uuír îo gehórên laetum únde iocundum exitum.
*Uns ist áber ánehánt . ábe deheíne latini tragici fún-
dene uuírdên . sô uuír gnûoge fíndên latinos comicos.*
Peiper Suppl. p. 36.

*) Nescio an ad tragoedias referenda sit Senecae mentio
apud Auctorem Dialogi de Pontificatu S. Rom. Ecclesiae
(Libelli de lite Imperatorum et Pontificum s. XI et XII con-
scripti. Hannov. 1897 III 527): iam vero eadem varia lectione
noster aliis illius aetatis scriptoribus praestitit, qua Rahe-
winus. Novit et laudavit uterque — ius civile Romanum,
decretum Gratiani, Sallustium, Ciceronem, Ovidium, Horatium,
Lucanum, Senecam, Sidonium Apollinarem.

Quid? quod etiam saeculo decimo tertio Johannes Anglicus de Garlandia (Cloetta Beitr. z. Litteraturg. d. M. A. u. d. Ren. Halle a. d. S. 1890 I p. 15 n. 2) sic refert: 'unica vero tragoedia scripta fuit quondam ab Ovidio apud Latinos que sepulta sub silentio non venit in usum.' Quamquam in Italia tragicae poesis Annaeanae memoria non omnis evanuit. Huius rei duo extant documenta, a Peipero in lucem prolata haec:

16. Eugenius Vulgarius clericus Italiae inferioris in carminibus et epistolis ad Sergium papam scriptis multos locos ex Senecae tragoediis desumptos in suum usum convertit. Scripta Vulgarii e codice Bambergensi edidit E. Dümmler in libro qui inscribitur: *Auxilius und Vulgarius. Quellen und Forschungen zur Geschichte des Papsttums im Anfang des 10. Jahrhunderts*, Leipzig 1866. Tragoedias clericum expilasse et exemplari recensione E usum esse docuit Peiper *De Sen. trag. l. v. p. 14—16*. Cf. Richter *Krit. Untersuch. p. 6 s.*

17. Uno saeculo post codicem Senecae tragoedias completentem in monasterio Pomposiano prope Ravennam sito extitisse Henricus clericus in catalogo librorum eius monasterii a. 1093 scripto post epistolas Senecae librosque de beneficiis aliosque recenset 'eiusdem tragoediarum volumen'. Cf. Peiper *Suppl. p. 36*, Manitius *p. 48*, Richter *K. U. p. 7 s.**)

18. Guido de Bazochis natus ante a. 1146, ante a. 1203 mortuus, in *Apologia*: 'nec ut ait in Hercule tragico Seneca:

*) Eodem fere tempore clericus quidam de Leodiensi disciplina profectus carmen composuit de investiturae lite Leodii tum exorta, plenum artis et disciplinae antiquitatis, metris secundum Boetii normam conformatis, editum ex Cameraensi quodam libro a *M. Hauréau* (*Notices et Extraits* 31, 2 [1886] p. 172 sqq.) In eo carmine vestigia quaedam et indicia eo ducere, ut Senecae tragoedias auctori cognitae fuisse colligere possis, demonstravi *K. U. p. 8 n. 1.*

'Seneeta tritis et longa saciata vita' [H. I 849 s.]

Cf. Wattenbach Die Apologie des G. v. B. p. 19 (S. B. d. Berliner Ak. 1893 XXV 413, Richter K. U. p. 8.)*

19. Richardus de Fournival, ecclesiae Amienensis cancellarius, qui medio floruit tertio decimo saeculo in *Biblionomia* (Delisle le cabinet des mscr. II 514 sqq. tab. XI, 129. Manitius Rh. Mus. N. F. 47 *Ergänzungsheft* S. 1 ff, S. 46, Peiper De Sen. trag. l. v. p. 6):

Lucii Annei Senecae Cordubensis liber tragediarum et sunt numero decem, scilicet Hercules Furens, Thyestes, Thebays, Ypolitus, Edippus, Troas, Medea, Agamemnon, Octavia et Hercules Etheus. Item ludus eiusdem Senecae de morte Claudii Neronis.

En exemplar interpolatae recensiois (A) primum, quod ipsius medii aevi temporibus usquedum potuit indagari (Richter K. U. p. 6 n. 3), unde non inepte coniecimus ex Italia antiquo tempore istam recensioem in Galliam esse translatae atque diffusam.)* Non tamen in Italia propagari desiit, id quod libri a vetustioribus Italis adhibiti luculenter ostendunt. neque directo ordine in Gallia e primario quodam fonte fluxit. Nam *florilegia* et *excerpta* illis saeculis in ea provincia e Senecae tragoediis confecta quamquam ad interpolatae recensioem redeunt omnia, ex diversis tamen tragoediarum exemplaribus delibata esse neminem fugiet accuratius ea examinantem. Quare non a me impetrare potui, ut sententiae de peculiari quodam textu Gallico a Peipero prolatae (De Sen. tr. l. v. p. 6) accederem (K. U. p. 13). Sed luculenter illa ostendunt, nullo tempore defuisse, qui Senecae tragoediis in Gallia operam darent, quamquam non ea mente ut artis tragiccae leges explorarent vel tragiccae poesis fructibus delectarentur, sed animo ad morales sententias ex poeta ethice praeeptis

*) Liber quidam saeculi XII in civitate Bourges asservatus (*Delisle II 508, Manitius p. 45*) ita in catalogo perscriptus: 'Lucius Ennius (sic) Seneca Cordubensis' num tragoedias continuerit perquam dubium est.

uberrimo colligendas et excerptas intento.*) Quamobrem (20—22) ut *Vincentius Bellovacensis* sic *Eclogae Lugdunenses* et *Parisinum florilegium* in testimoniis de Senecae tragoediis colligendis per medii aevi tempora propagatis non ultimum tenere locum fas est. De quibus ad ea quae a *F. Leone*, a *Peipero Cloetta Creizenachio* aliis disputata sunt in scriptis saepius commemoratis (K. U. p. 26 sq.) huius rei studiosos relegasse satis habui.

CAPUT III

Conspectus lectionis Peiperianae (cf. supra p. VII).**)

HERCULES I

100 incitae | 132 aquis | 259 tremit | 268 civitasque
 Amphionis | 269 ignarum | 287 cecidit | 343 tenetur in-
 vitis | 380 larem, patriam | 383 ex isto | 390 superbo |
 427 effare thalamis q. n. potius p. | 430 Sc. n. potior
 est famulus t. | 454 monstra, saevas | 485 obvius | 538
 tenderent | 608 quaque | 612 vici | 634 hostis | 635 la-
 borque summus | 660 sq. tota — aethra | 723 specimen |
 742 animaeque | 739 tutorque | 799 clepit | 825 aciemque |
 840 qualis | 999 clava | 1068 volucer | 1137 ante 1122 |
 1198 voce cedentem | 1208 paretur | 1216—18 post 1234 |
 1340 restitue

TROADES

251 primae | 269 alii | 279 etiam | 338 exolvit | 407
 408 post 400, deletis 401 402^a | 457 excutit | 479 capax |
 533 sq. Andromacha. AND. Vester augur h. C. canit.
 VL. et, si t. | 553 hic | 585 ustis | 587 tumens | 633 sero |
 643 cari | 688 elidet | 797 premens | 821 Gyrtone | 959

*) 'Seneca — librum tragediarum composuit in quo plurima per sententias multum utilia, et per exornationes (c. l. exortationes) multum suavia nobis tradidit.' Ex libro quodam Dresdensi.

***) Coniecturae Peiperi in adnotatione critica memoratae non repetuntur hoc loco nisi quas in textum recipi voluit.

totum | 997 veniunt | 1031 sqq. tabulaque litus Naufraga,
spargi mare cum eoactis fl. C. prohibet reverti. | 1149 editus

PHOENISSAE

2 pariter | 19 invisum | 31 montem | 108 faciet ubi-
cunque est scelus | 116 volvat | 226 decus illud ingens,
Graeciae fl. incl. | 328 scepra | 334 clara | 339 aut | 388
tota | 504 tam | 524 om. a | 539 dura | 651 *codices se-
quitur* | 660 *Polynici dat* | 664 *Iocastae dat.*

MEDEA

62 placet et aspera (*Verg. G. III, 56*) | 142 muneri
parcat meo | 252 violenter | 287 parvumne (*cum Bothio*) |
451 ad quos | 549 si gnatos amat | 570 aethereae domus |
636 inmanes | 651 sorte timenda | 668 sera serpens | 684
coit omne monstrum: | 715 decussit | 718 dirusque | 950
flentes gementes, fac scelus: p. p. | 993 ipse

PHAEDRA

28 Alaeus | 87 tenere portus | 121 ille | 208 vilis
cibus | 213 coercent | 239 s. *personae ut A* | 256 coerce |
265 perituram | *post v. 276 lacunam significat* | 286 quae-
que ad occasus iacet ora seros | 287—289 *delet* | 296—298
post 308 | 300 volvit. | 316 *suo loco* | 439 quid te — do-
mas? | 472 classibus | 510 iuvat et aut | 641 amore torret |
697 maius hoc | 749 qualis | 768 folio lilia | 769 rosae |
770 sic fulgor | 774 confidit | 775 subruet | 780 cinget |
828 omnis | 882 s. anus adstricta | 912 vinctum | 989
portat | 1035 *Thesco dat* | 1043 *ante 1042* | 1121 s. *post 1117*

OEDIPUS

103 *ioc.* quid sera | 106 OED. ille | 187^a (*oc. rig.*)
delet | 228 movit domum | 243 quaerit | 248 *post 256,*
193—195 *Scaligerum sequitur*

405—515*)

Lucidum caeli decus

huc ades, votis

*) Peiperi de canticis polymetris sententiam indicavi K. U.
p. 33 n. 3.

Thebae, Bacche, tuae quae tibi nobiles
palmis supplicibus ferunt.

Huc adverte favens virgineum caput
vultu sidereo discute nubila

et tristes Erebi minas

. avidumque fatum.

Te decet cingi

floribus vernis hederave mollem

. religare frontem

te caput Thyra cohibere mitra.

472—503

senserunt terrae Zalacum feroces

quosque vicinus Boreas . . .

arva mutant

quasque Maeotis

alluit gentes

frigido fluctu

quasque despectat

vertice e summo

477 Arcadum sidus geminumque plaustrum.

482 . . Thermodontiacae catervae

483 <conditis> tandem levibus sagittis

Maenades factae . sacer <hinc> Cithaeron

sanguine undavit

485 . . . Amphioniaque caede;

Proetides silvas petiere, et Argos

praesidem Bacchum coluit novercae.

Naxos Aegaeo redimita ponto

tradidit . . thalamis relictam

virginem . . meliore pensans

490 damna marito.

pumice ex sicco

* fluxit Nyctelius latex *

garruli gramen secuere rivi,

conbibit dulces humus alta sucos

495 niveique lactis

candidos fontes

* et mixta adoro Lesbia cum thymo *
 ducitur magno nova nupta caelo
 * solenne Phoebus carmen *
 cantat infusis humero capillis;
 500 concutit taedas geminus Cupido
 Iuppiter telum posuit * igneum
 503 odit et Baccho veniente fulmen
 648s. agite exulem q. f. g. solum relinquet | 688 facitis
 exemplum ut, sequor | 702 dubium putat
 709—737

Non tu

- 710 tantis causa periculis,
 non haec Labdacidas petunt
 fata, sed . . veteres deorum
 irae secuntur: Castalium nemus
 umbram Sidonio praebuit hospiti
 lavit et Dirce Tyrios colonos,
 715 ut primum * magni natus Agenoris,
 fessus per orbem furta sequi Iouis
 sub nostra pauidus constitit arbore
 praedonem venerans suum.
 monituque Phoebi
 720 iussus erranti comes ire vaccae,
 flexerat quam non
 vomer aut tardi iuga curva plaustris
 inauspicatas deseruit fugas
 nomenque genti de bove tradidit.
 Tempore ex illo nova monstra semper
 725 protulit tellus
 aut anguis imis vallibus editus
 annosa supra robora sibilat
 supraque pinus
 erexit . . caeruleum caput
 supra Chaonias celsior arbores,
 730 cum maiore sui parte recumberet;
 aut feta tellus
 Impio partu

effudit arma
 sonuit reflexo
 classicum cornu lituusque adunco
 stridulos cantus
 * elisit aere

735 ante non linguas agiles et ora
 vocis ignotae
 clamore primum
 hostico experti

* * *

762 ubi virgineos | 804 regnum; superbam | 838 sed nosse |
 863—867 *Oedipo continuat* | 863 quaerenti vias | 864 si
 ferus | 878 animos furens | 887 modicum | 959 *delet* |
 996 s. duce non ullo | luminis orbus molitur iter | 1012 et
 tenebris | 1013 matris, est m. s.

AGAMEMNO

45 securem | 59 excelsa nimis | 146 dubium | 157
 subolis (sobolis EA) | 207 aggerans | 252 efferunt | 254
 longe eminet | 258 marita | 267 det | 301 regia viro |
 428 lentum | 506 Ionio | 545 nunc iam

589—611

589 mentibus | 593 * nec impotentis | 594 * procella |
 596 alta pax nullos | 600 s. non pulverem nu-
 bemve motam | barb. e. c. | 602 urbe cum tota | 604 . . .
 indomitumve bellum | 605 omne perrumpet * servitium |
 606 .. cont. l. d. | 607 .. qui v. A. a. | 608 qui Styga
 tristem videt [non tristis] | 609 s. audet et vitae
 | ponere finem | 610 ille par regi, superis erit par |
 611 *delet*

612—637

Vidimus . . patriam ruentem
 nocte funesta
 Dorici cum . . raperetis ignes
 Dardana tecta.

illa non armis neque victa bello:

615 * Herculea ut quondam cecidit pharetra

Pelei quam non Thetidisque natus
 • carusque Pelidae nimium feroci
 vicit, acceptis • cum fulsit armis
 • Fuditque Troas

Falsus Achilles.

620 [Aut cum] ipse Pelides animos feroces
 sustulit luctu celeremque saltu
 Troades summis timuere muris:
perdit extremum decus iu • malis

624 fortiter vinci

626 unius noetis peritura furto

625^b Troia bis quinis

625^a restitit annis .

627 Vidimus . . simulata dona
 molis immensae Danaumque [fatale] munus
 duximus nostra

creduli dextra tremuitque saepe

630 limine in primo sonipes cavernis
 conditos reges gestans

bellaque . .

• et licuit versare dolos, ut ipsi
 fraude • sua capti caderent Pelasgi.

Saepe commotae sonuere parmae

635 . . . aures tacitumque murmur
 perculit <nostras> fremuitque . .

Subdolo parens male

Pyrrhus Ulixi.

686 imitata | 690 furi | 701 greges | 715 immites | 733
 ille | 742 s. tota pater Troia sepulte | 760 anguinea

808—866

Argos nobilibus nobile civibus,

Argos iratae . . . novercae,

810 semper ingentes . . . alumnos
 educas, . . numerum decorum
 imparem aequasti: tuus ille . . .
 . . bis seno meruit labore
 adlegi caelo

- magnus Alcides, cui lege mundi
 815 Iuppiter rupta geminavit horas
 roscidae noctis celeresque iussit
 tardius currus agitare Phoebum
 et tuas lente remeare bigas
 pallida Phoebe.
 retulitque *pedem
- 820 nomen alternis
 stella quae mutat
 seque mirata est
 Hesperum dici
 Solis ad vices
 movit Aurore caput, at relabens
 in <sinus rursus> posuit senilis
 colla mariti.
 Sensit occasus, . . sensit ortus
- 825 Herculem nasci; uiolentus ille
 nocte non una poterat creari.
 substitit mundus tibi concitatus,
- 828 o puer <magnum> subiture caelum
 - ∪ ∪ - -
 Te sensit *Nemeaeus arto
- 830 pressus lacerto fulmineus leo
 cervaque Parrhasis - ∪ - -
 sensit Arcadii populator agri
 - ∪ - - - gemitque taurus
 . . *Dictaea linquens
 horridus arva.
- 835 Morte fecundum domuit draconem
 vetuitque collo
 pereunte nasci
 geminosque fratres
 pectore ex uno tria monstra natos
 stipite incusso
 fregit insultans
- 840 duxitque ad ortus Hesperium pecus
 Geryonae spoliū triformis.

Egit Threicium gregem,
 quē non Strymonii gramine fluminis
 Hebrive ripis _ _ _ _
 pavit _ _ _ _ _ tyrannus
 845 hospitem dirus stabulis cruorem
 praebuit saevis * tinxitque crudos
 ultimus rictus
 sanguis aurigae _ _ _ _ _

* vidit Hippolyte ferox
 * pectore e medio rapi
 * spoliū et sagittis
 850 * nube percussa Stymphalis alto
 decidit _ _ _ _ _ caelo
 arborque pomis fertilis aureis
 insueta carpi pertimuit manus
 _ _ _ _ _ fugitque in auras
 _ _ _ _ _ leviore ramo.

855 _ _ _ _ _ audivit sonitum _ _ _
 frigidus custos crepitante lamna
 nescius somni _ _ _ _ _ ,
 linqueret cum iam nemus omne fulvo
 plenus Alcides vacuum metallo.
 Tractus ad caelum canis inferorum

860 _ _ _ _ _ triplici catena
 _ _ _ _ _ tacuit nec ullo
 ore latravit _ _ _ _ _
 lucis ignotae metuens colorem
 * te duce succidit
 * mendax Dardanidae domus
 * et sensit arcus iterum timendos
 865 * te duce concidit . . totidem diebus
 Troia quot annis.

vel sic: Succidit mendax duce te _ _ _
 Dardani _ _ _ domus _ _ _ _ _
 En <tuos> arcus iterum timendos

Sensit - - - duce te ∪ - -
 Concidit - - totidem diebus
 Troia quot annis.

870 resurgit | 871 pares Mycenae | 897 qualis qui — prius

THYESTES

47 levissimum sit; fratris | 101 Sequere, hunc | 114
 laetus | 222^b 223^a (coniugem — furto) *delet* | 233 sacro |
 240 et certi nihil | 255 modum | 267 animus | 372 lu-
 cidum | 373 sanguineis | 462 metitur | 486 captus | 586 s.
delet | 673 tuta | 706 assiluit | 739 rueret | 769 ut pati |
 771 an flammae gemant | 778^b—782^a (lancinat — fauces)
delet | 808^b—809 (num Typh.) *delet* | 833 et m. et ignes |
 873 *delet* | 909 purpura | 945 quis me prohibet | 955
 libet ei | 1008 amnesque | 1052 ut facias | 1105 tangit

HERCULES II

14 cum cesset | 16 argolicas | 47 laxata per me | 49
 unde omne retro est | 66 timui | 102 ara | 124 set | 142
del. | 147—150 *non transponit* | 155 Martem | 165 potuit |
 167 qui — qui | 168 thessalicum constitit aggerem | 167
 caelo quom insereret | 181 cunctos | 210 pro si | 231
 malo | 273 furens | 309 sanctae | 318 Rogos — parens |
 356 ab illo | 368 retinet Herculei | 383 decussit | 387 nec
 ulla | 390 *delet*; 399^b—401^a (quaeve—mali) *delet* | 460
 sonuit | 466 alit ubi | 489 diem | 494 rubet | 520 tabem
 fluentem | 521 insertam | 541 Te, te precor | 542 quatis |
 557 flammas | 574 Nunc | 625 austri | 685 *post* fleamus
 dubios *hemistichii lacunam indicat* | 640—642 *post* 615 |
 623 austri | 627 Hermus | *post* 669 *lacunam statuit* |
 702 rapido | 707 exanguis | 724 *post* 728 | 728 t. arsit
 vix quo m. eloqui | 734 tepida | 742 latet | 782 nulla |
 811 metu | 819 iussa | 822 cervix | 876 reddentur |
 887 sq. quic. f. ignoscit. et pareit sibi. Errare merui:
 m. d. p. | 898 miseram | 899 inrogat | 903 Megaren |
 918 dente cum infixio stetit | 940 sq: Iuno — terris *delet* |
 981 restitit | 987 eripui | 997 frangens | 999 referes |

1007 diva | 1008 en ecce diras | 1029 surgit | 1068 mo-
 vit | 1072 audito quoque carmine | 1079 linqueret | 1080
 carmina temperans | 1119 1120 *ponit post v. 1115* | 1124
 capiet nefas? | 1125 fratrum quis, superi, locus? | 1163
 quam p. | 1167 *servat* abruptum | 1175 Herculis vestri |
 1176 mortem perire | 1197 eum | 1201 fortis | 1203 re-
 duxit | 1221 tumidumque cor | 1226 totas | 1228 quod
 ego esse | 1232 quod ego | 1238 depulit | 1240 elisum
 et | 1246 in me? sepultae | 1261 palam timori | 1283
 movet | 1284 *delet* | 1309 Pindum | 1322 irata precor |
 1365 qui sat est | 1392 ingens surgat. hinc | 1399 destne |
 1407 solus Herculem | 1428 nato | 1433 solus Herculem |
 1498 cara | 1505 natura | 1527 unde non umquam re-
 meavit ullus | *post 1559 lacunam significat* | 1577 *delet* |
 1595 En quid hoc? | 1610 esse tam | 1629 tandem,
 tum | 1631 admisit: omnis sedibus | 1750 qua plurimus |
 1789 gregis | 1792 hanc uret | 1794 sq. *vulgatam inter-*
punctionem retinet | 1799 si patriam | 1800 miseros Argos |
 1825 petet — poscet | 1837 patent | 1849 deflevit | 1850
 septenos rigens | 1859 quod t. b. | 1862 *addit titulum:*
 CHORVS. ALCMENE | 1874 ALC. *cum E praefigit* | 1883
addit CHO. | 1887 poscite | 1891 *addit ALC.* | 1914—1916
sequitur A

OCTAVIA

Versuum ordinem prioris editionis retinet.

34 facili bono | 36 uno patentis | 49 quem spreta |
 50 ardent mariti, mutua flagrant f. | 52 mutat | 133 captat |
 144 dira et sitis | 181 expectet | 201 *addit CHORVS*
(v. 201—221 post v. 272 translatis) | 208—212 *delet* |
 213 tandem | 233 aeternae | 237 quae regit | 249 *tradito*
loco — Nero iste, diro | 262 illo | 308 lacerosque | 392
 nunc adest | 399 terrae | 407 suscepta | 416 interior |
 421 suis | 449 esse | 461 Suspectus | 489 spiritu sacro |
 545 cedit | 553 recedat | 559 arcusque sacros | 574 pro-
 hibeor | 577 furor | 590 propria vota | 602 vox illa |

611 mortis | 617 poenam poscit | (653 mortemve) | 661
 cho. Soror o diri | 691 quodve | 696 culpaque nati | 715
 atrae | 728 resedi | 734 sq. timor — nostros *delet*, quatit
 ora | 740 introrsus | 742 rogos | 761 suadet ut pr. metus |
 779 et quid | 780 miles exultat | 787 en efferata | 789 diri |
 800 repetit | 809 iunctus | 858 qua temperet | 859 spec-
 tabit iram | 867 quis concitare potuit? | 876 tumor |
 889 nec tuta | 899 quove | 902 evicta | 903 si caede |
 927 perquam | 941 Livia Drusi | felix thalamis n. f. | 958
 mittet | 972 Pandateriae

Restat ut debitas gratias agam PAULO KOETSCHAVIO
 meo, cuius strenuam operam cum in plagulis corrigendis
 tum in critico apparatu ad subtilitatem exigendo praesti-
 tam magno mihi fuisse adiumento grato profiteor animo.

Scripti hanc praefationem vere superioris anni, retrac-
 tavi et confeci Maio mense huius anni (cf. supra p. VII*).

Jenae, Kal. Jun. MCMII

Gustavus Richter.

CONSPECTUS LIBRORUM

in adnotatione critica solis scriptorum nominibus
vel brevioribus notis allatorum.

- AEM. BAEHRENS *Miscellanea critica*. Groningae 1878
- RIC. BENTLEI notas ad Senecae tragoedias emendandas editioni
Gronovianae (Amstelodami 1682) adscriptas (Mus. Britt. n.
686f. 8) primus edidit ADALB. STACHELSCHIED in Jahni anna-
libus (125 p. 481sq.), post eum et copiosius et rectius EDM.
HEDICKE in Studiorum Bentleianorum fasciculo altero p. 9sqq.
(Seneca Bentleianus. Freienwaldiae 1899)
- FRID. BESSEL *Miscellaneorum philologo-criticorum Syntagma*
(Amstelodami 1742) cap. V p. 36sqq.
- THEOD. BIRT Zu Seneca's Tragödien. Mus. Rhen. 34 (1879), 509 sqq.
- FR. BÜCHELER coniectanea Mus. Rhen. 27 (1872) p. 474
- P. HABRÜCKER *Quaestionum Annaecanarum capita IV*. Regimonti
Prussorum 1873
- FRANZ HARDEB *Bemerkungen zu den Tragödien des Seneca*.
Aus der Festschrift Johannes Vahlen zum 70. Geburtstag
gewidmet XXIV.
- NIC. HEINSIUS *Adversariorum libri IV . . . curante P. Burmanno*
iun. Harlingae 1742
- A. HENNEBERGER *Adnotationes ad Senecae Medeam et Troades*
maximam partem criticae. Meiningen 1862
- JOH. MICH. HEUSINGER *Emendationum libri II . . . Gothae 1751*
(II cap. VII p. 355sq.)
- J. JORTINUS *Miscellanae observationes I* (p. I p. 68sqq. p. II
p. 281sqq.)
- J. CHR. KAPPIUS *Periculum criticum in quo Senecae tragici et*
aliorum script. vet. loca quaedam explicantur et emendantur.
Erlangae 1786
- PAUL KOETSCHAU Zu Seneca's Tragoedien. Philol. Vol. 61 (1902)
p. 133sqq.
- FRID. LADEK *De Octavia praetexta. Dissertationes philologiae*
Vindobonenses. Vol. III (1891) p. 1sqq.
- FRID. LEO *Anecdoton Lugdunense. Commentationes in honorem*
Fr. Büchelers Herrn. Vseneri editae a societate phil.
Bonnensi. Bonnae 1873
- " " *De recensendis Senecae tragoediis. Hermes t. X,*
fasc. IV p. 423sqq.
- " " *L. A. Senecae tragoediae rec. et em. F. L. Vol. I*
et II Berolini 1878. 1879
- " " *Die Komposition der Chorlieder Senecas. Mus. Rhen. 52*
(1897) p. 507sqq.
- CLAES LINDSKOG *Studien zum antiken Drama Lund 1897 II. Zu*
den Tragödien des Seneca.

- J. NIC. MADVIGII *Adversaria critica ad scriptores graecos et latinos.* Hauniae 1861
- P. MELZER *De Hercule Oetaeo Annaeana.* Chemnitz 1890
- LUC. MÜLLER *De re metrica poetarum latinorum praeter Plautum et Terentium libri VII.* Lipsiae 1861. 1894²
- „ „ *Zur Litteratur der Tragödien des Seneca.* Fleckeiseni annales Vol. 89 (1864) p. 409sqq. 473sqq. 1866 p. 61 ff.
- MICH. MÜLLER *In Senecae tragoedias quaestiones criticae.* Berolini 1898
- „ „ *Ad Senecae tragoedias Philol. Vol. 61 (1901) p. 261sqq.*
- H. NOLTE *Philol. Vol. 23 (1864) p. 651 Zeitschr. f. österreich. Gymn. 1880 p. 87*
- RUD. PEIPER *Observatorum in Senecae tragoedias libellus.* Vratislaviae 1863
- „ „ *Praefationis in Senecae tragoedias—supplementum.* Vratislaviae 1870 (praef. suppl.)
- „ „ *De Senecae tragoediarum lectione vulgata.* Vratislaviae 1893 (V. L.)
- GUST. RICHTER *De corruptis quibusdam Senecae tragoediarum locis. Symbola doctorum Jenensis Gymnasii in hon. gymn. Isenac. collecta (Jenae 1894) p. 1sqq. (symb.)*
- „ „ *Krit. Untersuchungen zu Seneca's Tragödien.* Jena 1899 (K. U.)
- O. ROSSBACH *De Senecae philosophi librorum recensione et emendatione* (Breslauer Philol. Abhandlungen II, 3) Breslau 1888
- JANI RUTGERSII *Variarum lectionum l. VI.* Lugduni Bat. 1618
- BERNH. SCHMIDT *De emendandarum Sen. trag. rationibus prosodiacis et metricis.* Berolini 1860
- „ „ *Observationes criticae in L. A. Senecae tragoedias.* Jenae 1865
- „ „ *Fleckeiseni ann. Vol. 97 (1868) p. 781sqq. 855sqq.*
- GUIL. SUMMA *Symb. criticae ad Sen. tragoedias.* Neustadt a. d. H. 1896
- L. TACHAU *Die Arbeiten über die Tragödien des L. Annaeus Seneca.* Philologus Vol. 48 (1889)
- E. THOMAS *Miscellae quaestiones in Senecam philosophum.* Hermes 28 (1893)
- R. WERNER *De L. A. Senecae Hercule Troadibus Phoenissis quaestiones.* Lipsiae 1888
- JO. HILD. WITTHOFII *Praemetium crucium criticarum praecipue ex Seneca tragico.* Lugd. Bat. 1749
- JUSTI ZINZERLINGII *Criticorum juvenilium promulsis . . . (Syntagma criticum variorum auctorum . . . ex biblioth. J. H. Schminckii. Marburgi Cattorum 1717)*

PERSONAE¹⁾

I HERCVLES
LYCVS

II AMPHITRYON
IVNO

III THESEVS
MEGARA

CHORVS THEBANORVM
SCAENA THEBIS

¹⁾ Personarum indicem sic descripsimus, ut leges de numero actorum et de loci unitate a poeta servatas esse appareat.

IVNO

Soror Tonantis (hoc enim solum mihi
nomen relictum est) semper alienum Iovem
ac templa summi vidua deserui aetheris
locumque caelo pulsa paelicibus dedi;
tellus colenda est: paelices caelum tenent. 5
hinc Arctos alta parte glacialis poli
sublime classes sidus Argolicas agit;
hinc, qua tepenti vere laxatur dies,
Tyriae per undas vector Europae nitet;
illinc timendum ratibus ac ponto gregem 10
passim vagantes exerunt Atlantides.
ferro minax hinc terret Orion deos
suasque Perseus aureus stellas habet;
hinc clara gemini signa Tyndaridae micant
quibusque natis mobilis tellus stetit. 15
nec ipse tantum Bacchus aut Bacchi parens
adiere superos: ne qua pars probro vacet,
mundus puellae sarta Gnosiacae gerit.
sed vetera sero querimur *

* una me dira ac fera

MARCI LVCH **E** in recensa fabularum et in subscriptionibus
quotquot extant (desunt post Phoenissas Oedipum Thyesten) LVCH
A PVBLII ψ ANNEI SENECAE HERCVLES **E** in catalogo et in sub-
scriptione fabulae HERCVLES FVRENS **A**

8 tepente **AE**² recenti **E**¹ Σ || 12 ferro minax hinc terret
E¹ Σ fera coma hinc exterret **AE**² *erasam prioris manus scrip-
turam in marg. repetiit* **E**² || 13 aureas **A** || 18 mundus puellas
fert. anobis lac egent **E** (egerit legit Ribb.) || 19 sero om. ψ duo
hemistichia excidisse probavit Richter *symb. Ivn. p. 18 sqq.*, quae
sic fere explenda censet: Sed v. s. q. <haec etiam nova Inulta
patimur?> una m. d. a. f. || 19^b—21^a (una=fecit) om. **A**^r (c.c.c. *V. d.*)

Thebana tellus nuribus a! sparsa impiis
 quotiens novercam fecit! escendat licet
 meumque victrix teneat Alceme locum,
 pariterque natus astra promissa occupet,
 in cuius ortus mundus impendit diem
 tardusque Eoo Phoebus effulsit mari
 retinere mersum iussus Oceano inbar.
 non sic abibunt odia; vivaces aget
 violentus iras animus et saevus dolor
 aeterna bella pace sublata geret.

Quae bella? quicquid horridum tellus creat
 inimica, quicquid pontus aut aer tulit
 terribile dirum pestilens atrox ferum,
 fractum atque domitum est. superat et crescit malis
 iraque nostra fruitur; in laudes suas
 mea vertit odia: dum nimis saeva impero,
 patrem probavi, gloriae feci locum.
 qua Sol reducens quaque deponens diem
 binos propinqua tinguit Aethiopas face,
 indomita virtus colitur et toto deus
 narratur orbe. monstra iam desunt mihi
 minorque labor est Herculi iussa exequi,
 quam mihi iubere: laetus imperia excipit.
 quae fera tyranni iura violento queant
 nocere iuveni? nempe pro telis gerit
 quae timuit et quae fudit: armatus venit
 leone et hydra. nec satis terrae patent:
 effregit ecce limen inferni Iovis
 et opima victi regis ad superos refert.
 parum est reverti, foedus umbrarum perit:

20 nuribus sparsa tellus **A** tellus n. sp. **E** corr. *Baehrens misc. cr.p. 34 n. 1 cf. symb. Ien. l. n.* || 21 escendat **E**¹**Σ** ascendat **AE**² || 22 torum *I. Gronov* || 24 ortus (s. *erasa*) **E** (*Ribb.*) ortu **A** || 34 fruimur **E**¹**Σ** fruitur **AE**² || 36. 37 patrem probavit. inde qua lucem premit aperitque thetis qua ferens titan diem **A** et *erasa genuina scriptura*, quam **Σ** praebet, **E**³ || 37 reponens **E** corr. **ψ** || 38 tingit ex tinguit **E**¹ || 43 quo **A** | iussa **AN**² i. *ras.* **E**³ iu/a **E**¹ iura **M** (*cf. Leo*) || 49 traiecit *Leo post v. 54; 50—54 del. Peiper*

vidi ipsa, vidi nocte discussa inferum 50
 et Dite domito spolia iactantem patri
 fraterna. cur non vinctum et oppressum trahit
 ipsum catenis paria sortitum Iovi
 Ereboque capto potitur et retegit Styga?
 patefacta ab inis manibus retro via est 55
 et sacra dirae mortis in aperto iacent.
 at ille, rupto carcere umbrarum ferox,
 de me triumphat et superbifica manu
 atrum per urbes ducit Argolicas canem.
 viso labantem Cerbero vidi diem 60
 pavidumque Solem; me quoque invasit tremor,
 et terna monstri colla devicti intuens
 timui imperasse. levia sed nimium queror;
 caelo timendum est, regna ne summa occupet
 qui vicit ima: sceptrâ praeripiet patri. 65
 nec in astra lenta veniet ut Bacchus via:
 iter ruina quaeret et vacuo volet
 regnare mundo. robore experto tumet,
 et posse caelum viribus vinci suis
 didicit ferendo; subdidit mundo caput 70
 nec flexit umeros molis immensae labor
 meliusque collo sedit Herculeo polus.
 immota cervix sidera et caelum tulit
 et me prementem: quaerit ad superos viam.

Perge ira, perge et magna meditantem opprime, 75
 congregere, manibus ipsa dilacera tuis:
 quid tanta mandas odia? discedant ferae,
 ipse imperando fessus Eurystheus vacet.
 Titanas ausos rumpere imperium Iovis

52 victum A^r (*exc. R 10*) || 54 repetit Bentley (*Tro. 198*),
 relegit Withof || 56 dirae AE² durae E¹ Σ¹ cf. Leo || 62 et tetra
 A, E³ (*i. ras. 5 litt.*) terna Σ¹ (eterna M) | devicta Σ¹ devicti
 (ti *ex ta i. ras.*) E || 63 minimum Σ¹, E¹ (*inde i. ras. nimium*) ||
 66 lenta *ex -us* E² | ut bacchus (*ut bac i. ras.*) E² || 68 ex-
 penso A || 71 *post 72 traiecit Peiper* || 72 mediusque A || 76 ipsa
 iam lacera A || 77 quid lenta *cf. Bentley cf. de ira III 31*

emitte, Siculi verticis laxa specum, 80
 tellus gigante Doris excusso tremens
 supposita monstri colla terrifici levet —
 [sublimis alias Luna concipiat feras]
 sed vicit ista. quaeris Alcidae parem?
 nemo est nisi ipse: bella iam secum gerat. 85
 adsint ab imo Tartari fundo excitae
 Eumenides, ignem flammae spargant comae,
 viperea saevae verbera incutiant manus.
 i nunc, superbe, caelitem sedes pete,
 humana temne. iam Styga et manes ferox 90
 fugisse credis? hic tibi ostendam inferos.
 revocabo in alta conditam caligine,
 ultra nocentum exilia, discordem deam
 quam munit ingens montis oppositi specus;
 educam et imo Ditis e regno extraham 95
 quicquid relictum est: veniet invisum Scelus
 suumque lambens sanguinem Impietas ferox
 Errorque et in se semper armatus Furor —
 hoc hoc ministro noster utatur dolor.
 Incipite, famulae Ditis, ardentem citae 100
 concutite pinum et agmen horrendum anguibus
 Megaera ducat atque luctifica manu
 vastam rogo flagrante corripit trabem.
 hoc agite, poenas petite vitatae Stygis.
 concutite pectus, acrior mentem excoquat 105
 quam qui caminis ignis Aetnaeis furit:
 ut possit animo captus Alcides agi,
 magno furore percitus, vobis prius
 insaniendum est. Iuno, cur nondum furis?

81 gigante (e ex is i. ras.) E^(2?) || 82 et 89 cf. *infra ad*
c. 123 || 83 *deleat Leo* || 83—89 *om. A^τ* || 89 *supernas Bentley* ||
 90 *feros ΣE¹* || 91 *ante c. 90 E sed propositis litteris a b resti-*
tutus ordo quem tenet Σ || 92 *reserabo Bentley* || 93 *dissortem pla-*
gam Bentley; cf. Gramor. ad Thy. 1012 || 94 *qua E* || 95 *e regno*
ditis A^τ || 96 *veniat A cf. Richter K. U. p. 24* || 100 *incitae A* ||
 104 *violatae A* || 107 *animum A* || 108 *nobis A* || 109 *furit ψ*

me me, sorores, mente delectam mea 110
 versate primam, facere si quicquam apparo
 dignum noverca; vota mutantur mea:
 natos reversus videat incolumes precor
 manumque fortis redeat. inveni diem,
 invisam quo nos Herculis virtus iuvet. 115
 me vicit: et se vincat et cupiat mori
 ab inferis reversus. hic prosit mihi
 Iove esse genitum. stabo et, ut certo exeant
 emissa nervo tela, librabo manu,
 regam furentis arma, pugnanti Herculi 120
 tandem favebo — scelere perfecto licet
 admittat illas genitor in caelum manus.

Movenda iam sunt bella: clarescit dies
 ortuque Titan lucidus croceo subit.

CHORVS

Iam rara micant sidera prono 125
 languida mundo; nox victa vagos
 contrahit ignes luce renata,
 cogit nitidum Phosphoros agmen:
 signum celsi glaciale poli
 septem stellis Arcados ursae 130
 lucem verso temone vocat.

Iam caeruleis evectus equis
 Titan summa prospicit Oeta;

110 delectat E¹(M) || 112 vota Σ iam odia A, 3 m. i. ras.
 4—5 litt. E* || 116 me vicit Σ me pariter A et E³ (sed pariter
 i. ras. 5 litt.) | me vicit protasin esse docuit M. Müller p. 5
 118 certo: o corr. ex e, ut vid. (Ribb.) || 119 manum A || 123 post
 v. 89 A (post v. 82 τ) || 124 om. A || 125—161 om. A^τ cf. Richter
 K. U. p. 5 || 125 totum carmen dimetris decurrit uno monometro
 (151 testata diem), nisi quod 151 sq. 153 sq. singulis versibus coniuncti
 leguntur, pristinis tamen initiis minime distinctis E 162—201 di-
 metri A, sed 195 (tollat et astris, et 197^b tutoque tegat) mono-
 metri A^τ De floritegiarum dispositione cf. Richter K. U. p. 34
 n. 1, de rhetorica canticorum compositione ibid. p. 47 || 128 bos-
 foros E || 130 Arcades ψ || reversam del. Leo || 131 vocant E corr. ψ
 132 aquis ψ || 133 summum prospicit Oetan ψ

* Subtiliora de diversis correctorum manibus testimonia fere ubique Leonis sunt

iam Cadmeis incluta Bacchis
 aspersa die dumeta rubent 135
 Phoebique fugit reditura soror.
 labor exoritur durus et omnis
 agitat curas aperitque domos.

Pastor gelida ena pruina
 grege dimisso pabula carpit; 140
 ludit prato liber aperto

nondum rupta fronte iuuenens,
 vacuae reparant ubera matres;
 errat cursu levis incerto
 molli petulans haedus in herba. 145

Pendet summo stridula ramo
 pinnasque novo tradere soli
 gestit querulos inter nidos
 Thracia paelex,
 turbaque circa confusa sonat 150
 murmure mixto testata diem.

Carbasa ventis credit dubius
 navita vitae,
 laxos aura complente sinus.
 hic exesis pendens scopulis 155
 aut deceptos instruit hamos
 aut suspensus spectat pressa
 praemia dextra:
 sentit tremulum linea piscem.

Haec, innocuae quibus est vitae 160
 tranquilla quies 160^b
 et laeta suo parvoque domus;
 spes inmanis
 urbibus errant trepidique metus.

134 incluta (u m. rec. corr. in i Ribb.) E | baccis ψ || 150 circum A (?) || 161 p. d. iam spes in agris vel spes et in agris ψ spes iam magnis E correxit B. Schmidt obs. cr. p. 8 || 162 chorvs Turbine magno spes sollicitae A om. E in marg. add. E² cf.

149 sqq. Numerus Gronocianos ubique revocavimus; quare, ubi res flagitabat, eundem numerum bis posuimus addita repetito b littera

Ille superbos aditus regum
 durasque fores expers somni
 colit, hic nullo fine beatas
 componit opes gazis inhians
 et congesto pauper in auro. 165

Illum populi favor attonitum
 fluctuque magis mobile vulgus
 aura tumidum tollit inani;
 hic clamosi rabiosa fori
 iurgia vendens
 improbus iras et verba locat. 170

Novit paucos secura quies, 175
 qui velocis memores aevi
 tempora numquam reditura tenent.
 dum fata sinunt, vivite laeti:
 properat cursu vita citato
 volucrique die 179^b
 rota praecipitis vertitur anni;
 180
 durae peragunt pensa sorores
 nec sua retro fila revolvunt.

At gens hominum fertur rapidis
 obvia fatis incerta sui:
 Stygias ultro quaerimus undas. 185
 nimium, Alcide, pectore forti
 properas maestos visere manes:
 certo veniunt tempore Parcae.
 nulli iusso cessare licet,
 nulli scriptum proferre diem: 190
 recipit populos urna citatos.

Alium multis gloria terris
 tradat et omnes fama per urbes

Richter K. U. p. 5 del. Leo. Versum ad supplendum carminis initium esse confictum etiam Peiper sibi persuasit || 166 ac nullo EA corr. a || 167 componit ex cump. E² (Ribb.) || 171 volvit A(x) || 183 flatur Σ fertur A, E³ i. ras. 6 litt. || 184 suis Σ, E crasa s || 188 tempore Σ ordine A, E³ i. ras. 7 litt. || 192 gloria seclis F. Jacobs ad Eurip. tray. p. 326 || 193 post 194 E

garrula laudet
 caeloque parem tollat et astris; 195
 alius curru sublimis eat:
 me mea tellus
 lare secreto tutoque tegat. 197^b
 venit ad pigros cana senectus,
 humilique loco sed certa sedet
 sordida parvae fortuna domus: 200
 alte virtus animosa cadit. —

Sed maesta venit crine soluto
 Megara parvum comitata gregem,
 tardusque senio graditur Alcidae parens.

AMPHITRYON MEGARA LYCVS

O magne Olympi rector et mundi arbiter, 205
 iam statue tandem gravibus aerumnis modum
 finemque cladi. nulla lux umquam mihi
 secura fulsit: finis alterius mali
 gradus est futuri. protinus reduci novus
 paratur hostis; antequam laetam domum 210
 contingat, aliud iussus ad bellum meat;
 nec ulla requies tempus aut ullum vacat,
 nisi dum iubetur. sequitur a primo statim
 infesta Iuno: numquid immunis fuit
 infantis aetas? monstra superavit prius 215
 quam nosse posset. gemina cristati caput
 angues ferebant ora, quos contra obvius
 reptabat infans igneos serpentium
 oculos remisso lumine ac placido intuens;

203 Maegera EA^r || 204 graditur Alc. parens A^r || 205 Me-
 gera. Amphitryon. Lycus A || 207 umquam viro *ci. Withof,*
u. Herculi de Wilamowitz u. meis *Peiper* || 208 *Leo sententiam*
olim stetit coniecit tati complemento: [nullus e nati datur] la-
 bore fructus] *Cf. 1253 sqq.* || 211 bellum exeat A | 212 ullum
 datur A || 213 apprime AE² a primo E¹ Σ || 216 posset (e *corr.*
ex i) E (possit N) || 218 reptavit A | serpentium: i *eras.* (E¹?) ||
 219 lumine Σ, multu *i. ras.* E pectore A

artos serenis vultibus nodos tulit, 220
 et tumida tenera guttura elidens manu
 prolusit hydrae. Maenali pernix fera,
 multo decorum praeferens auro caput,
 deprensa cursu; maximus Nemeae timor
 pressus lacertis gemuit Herculeis leo. 225
 quid stabula memorem dira Bistonii gregis
 suisque regem pabulum armentis datum,
 solitumque densis hispidum Erymanthi iugis
 Arcadia quater nemora Maenaliū suem,
 taurumque centum non levem populis metum? 230
 inter remotos gentis Hesperiae greges
 pastor triformis litoris Tartesii
 peremptus, acta est praeda ab occasu ultimo;
 notum Cithaeron pavit Oceano pecus.
 penetrare iussus solis aestivi plagas 235
 et adusta medius regna quae torret dies
 utrinque montes solvit ac rupto obice
 latam ruenti fecit Oceano viam.
 post haec adortus nemoris opulenti domos
 aurifera vigilis spolia serpentis tulit; 240
 quid? saeva Lernae monstra, numerosum malum,
 non igne demum vicit et docuit mori,
 solitasque pinnis condere obductis diem
 petit ab ipsis nubibus Stymphalidas?
 non vicit illum caelibis semper tori 245
 regina gentis vidua Thermodontiae,
 nec ad omne clarum facinus audaces manus
 stabuli fugavit turpis Augei labor.

220 *del. Withof* || 224 *cursu est A est om. E (et sic Bentley)* || 225 *gemuit lacertis pressus A* || 226 *gregis? (sic) E* || 228 *hispidi Bentley* || 232 *carcesii E cartesii (carchesii) A^τ* || 236 *qua E¹ que E²* || 237 *abrupto ω corr. Gronov* || 238 *et iam ruenti A* || 239 *domus E¹ domos E²* || 241 *lerinae (i exp.) E* || 242 *mori? (sic) E* || 243 *pinnis E¹ pennis AE²* || 248 *stabuli corr. ex stabulis (I m? stabuli Σ) E augaei E¹ angaei E²A(τ)*

Quid ista prosunt? orbe defenso caret.
 sensere terrae pacis auctorem suae 250
 abesse tristes: prosperum ac felix scelus
 virtus vocatur; sontibus parent boni,
 ius est in armis, opprimit leges timor.
 ante ora vidi nostra truculenta manu
 gnatos paterni cadere regni vindices 255
 ipsumque, Cadmi nobilis stirpem ultimam,
 occidere, vidi regium capitis decus
 cum capite raptum. quis satis Thebas fleat?
 ferax deorum terra, quem dominum tremis?
 e cuius arvis eque fecundo sinu 260
 stricto inventus orta cum ferro stetit
 cuiusque muros natus Amphion Iove
 struxit canoro saxa modulatu trahens,
 in cuius urbem non semel divum parens
 caelo relicto venit, haec quae caelites 265
 recepit et quae fecit et (fas sit loqui)
 fortasse faciet, sordido premitur iugo.
 Cadmea proles atque Ophionium genus,
 quo recidistis? tremitis ignavum exulem,
 suis carentem finibus, nostris gravem. 270
 qui scelera terra quique persequitur mari
 ac saeva iusta sceptris confringit manu
 nunc servit absens fertque quae fieri vetat,
 tenetque Thebas exul Herculeas Lycus.
 sed non tenebit. aderit et poenas petet 275
 subitusque ad astra emerget; inveniet viam

251 abesse terris EA corr. Peiper (Thebis Withof, abesse.
 rursus de Wilanowitz) || 257 capiti E (s add. m. 2) || 258 qui
 satis E (Ribb.) || 259 tremis AE² (ex tremis ut vid., tremet Σ) ||
 262 natus (us i. ras.) E² || 268 atque ophionius (ophionis ψ
 amphionis τ) cinis EA corr. N. Heinsius adv. p. 216 (qui
 scripsit Echionium genus) cf. Leo I 112 (civitasque Amphionis
 Peiper cum D. Heinsio) || 269 quo recidistis AE² quor exci-
 distis E¹ N¹ (r in neutro certum) quorsum excidistis M quo
 decid. ψ (cf. l. c.) | ignarum E || 271 mari (i ex e) E ||
 272 confregit A || 273 abs'ens (c vel t eras.) E | ferri ψ

aut faciet. adsis sospes et remees precor
tandemque venias victor ad victam domum.

MEG. Emerge, coniunx, atque dispulsas manu
 abrumpe tenebras; nulla si retro via 280
 iterque clusum est, orbe diducto redi
 et quicquid atra nocte possessum latet
 emitte tecum. dirutis qualis iugis
 praeceps citato flumini quaerens iter
 quondam stetisti, scissa cum vasto impetu 285
 patuere Tempe; pectore impulsus tuo
 huc mons et illuc cessit et rupto aggere
 nova cucurrit Thessalus torrens via:
 talis, parentes liberos patriam petens,
 erumpe rerum terminos tecum efferens, 290
 et quicquid avida tot per annorum gradus
 abscondit aetas redde et oblitos sui
 lucisque pavidos ante te populos age.
 indigna te sunt spolia, si tantum refers
 quantum imperatum est. magna sed nimium loquor 295
 ignara nostrae sortis. unde illum mihi
 quo te tuamque dexteram amplectar diem
 reditusque lentos nec mei memores querar?
 tibi, o deorum ductor, indomiti ferent
 centena tauri colla; tibi, frugum potens, 300
 secreta reddam sacra: tibi muta fide
 longas Eleusin tacita iactabit faces.
 tum restitutas fratribus rebor meis
 animas et ipsum regna moderantem sua
 florere patrem. si qua te maior tenet 305
 clausum potestas, sequimur: aut omnes tuo

277 adsiso sospes E | remees tuis A || 279sq. Amphitryoni
continuantur A || 279 depulsas A || 280 si vetito via A || 281 clau-
 sum A^r || 284 fulmini E || 287 cecidit ω, corr. *Leo II 375* ||
 295 imperatum (ti m. 2) E | loquor *ex* locum E² || 300 parens
 ψ || 301 multa A || 302 eleusis A (eleusim ψ) eleus intacita E,
 sed *eras*. in | iactabo A || 306 omnis E

defende reditu sospes aut omnes trahe.

trahes nec ullus eriget fractos deus.

AMPH. O socia nostri sanguinis, casta fide
servans torum natosque magnanimi Herculis, 310

meliora mente concipe atque animum excita.

aderit profecto, qualis ex omni solet

labore, maior. MEG. Quod nimis miseri volunt

hoc facile credunt. AMPH. Immo quod metuunt nimis
numquam moveri posse nec tolli putant: 315

prona est timori semper in peius fides.

MEG. Demersus ac defossus et toto insuper
oppressus orbe quam viam ad superos habet?

AMPH. Quam tunc habebat, cum per arentem plagam
et fluctuantes more turbati maris 320

adit harenas bisque discedens fretum

et bis recurrens, cumque deserta rate

deprensus haesit Syrtium brevibus vadis

et puppe fixa maria superavit pedes.

MEG. Iniqua raro maximis virtutibus 325

fortuna parcit; nemo se tuto diu

periculis offerre tam crebris potest:

quem saepe transit casus, aliquando invenit.

Sed ecce saevus ac minas vultu gerens

et qualis animo est, talis incessu venit 330

aliena dextra sceptrā concutias Lycus.

LYC. Urbis regens opulenta Thebaeae loca

et omne quicquid uberi cingit solo

obliqua Phoeis, quicquid Ismenos rigat,

quicquid Cithaeron vertice excelso videt, 335

[et bina findens Isthmos exilis freta]

309 Amphitryon Megera ψ || 313 quod (o ex i) E^2 ||
315 amoveri A || 316 MEG. A | timoris Σ , s. eras. E || 317 MEG.
om. A || 318 vim E^1 | a add. E^2 || 321 abiit AE^2 adit E^1
adiit Σ (cf. Leo I 18) || 324 superhabuit ut videtur E^1 cf. Leonis
notam || 326 parcit (c ut vid. corr. ex t Ribb.) | puto (o ex
e?) E^1 || 332 LYC. om. A | urbis ex urbes E^2 || 333 ubere E
uberis cingit soli M. Müller p. 8, cf. N. Heinsium p. 216 ||
335 post 336 E || 336 del. Peiper

non vetera patriae iura possideo domus
 ignavus heres; nobiles non sunt mihi
 avi nec altis inclitum titulis genus,
 sed clara virtus: qui genus iactat suum, 340
 aliena laudat. rapta sed trepida manu
 sceptrata obtinentur; omnis in ferro est salus:
 quod civibus tenere te invitis scias,
 strictus tuetur ensis. alieno in loco
 haut stabile regnum est; una sed nostras potest 345
 fundare vires iuncta regali face
 thalamisque Megara: ducet e genere inclito
 novitas colorem nostra. non equidem reor
 fore ut recuset ac meos spernat toros;
 quod si impotenti pertinax animo abnuet, 350
 stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
 invidia factum ac sermo popularis premet?
 ars prima regni est posse * invidiam pati.
 temptemus igitur, fors dedit nobis locum.
 namque ipsa, tristi vestis obtentu caput 355
 velata, iuxta praesides adstat deos
 laterique adhaeret verus Alcidae sator.
 MEG. Quidnam iste, nostri generis exitium ac lues,
 novi parat? quid temptat? LYC. O clarum trahens
 a stirpe nomen regia, facilis mea 360
 parumper aure verba patienti excipe.
 si aeterna semper odia mortales gerant
 nec coeptus umquam cedat ex animis furor,
 sed arma felix teneat infelix paret,
 nihil relinquent bella; tum vastis ager 365

supra v. 337 Lycus Megara Amphitryon A || 343 tenetur
 (ex tenere te) E²A || 345 haud ex aut E² || 347 thalamis Mae-
 gera ducet et g. i. E | ducet genere A^r corr. ψ || 352 fastum
 AE² || 353 posse invidiam E p. ad invidiam A (Richter K. U.
 p. 17) posse te i. ψ posse rumores pati vel plebis invidiam p.
 Leo, in invidiam p. (Thy. 470) Richter, cum invidia p. Peiper ||
 354 locum nobis E || 355 tristis A^r || 356 om. E¹ i. mag
 add. E² || 365 bella, vastatis ager Bentley

squalebit arvis, subdita tectis face
 altus sepultas obruet gentes cinis.
 pacem reduci velle victori expedit,
 victo necesse est. particeps regno veni;
 sociemur animis, pignus hoc fidei cape: 370
 continge dextram. quid truci vultu siles?
 MEG. Egone ut parentis sanguine aspersam manum
 fratrumque gemina caede contingam? prius
 extinguet ortus, referet occasus diem,
 pax ante fida nivibus et flammis erit 375
 et Seylla Siculum iunget Ausonio latus,
 priusque multo vicibus alternis fugax
 Euripus unda stabit Euboica piger.
 patrem abstulisti, regna, germanos, larem
 patrium — quid ultra est? una res superest mihi 380
 fratre ac parente carior, regno ac lare:
 odium tui, quod esse cum populo mihi
 commune doleo: pars quota ex illo mea est?
 dominare tumidus, spiritus altos gere:
 sequitur superbos ultor a tergo deus. 385
 Thebana novi regna: quid matres loquar
 passas et ausas scelera? quid geminum nefas
 mixtumque nomen coniugis nati patris?
 quid bina fratrum castra? quid totidem rogos?
 riget superba Tantalus luctu parens 390
 maestusque Phrygio manat in Sipylo lapis.
 quin ipse torvum subrigens crista caput
 Illyrica Cadmus regna permensus fuga
 longas reliquit corporis tracti notas.
 haec te manent exempla: dominare ut libet, 395
 dum solita regni fata te nostri vocent

368 reduci: *i. i. ras. 3 litt. E* reducere Σ || 370 sociemus
 animos **AE**² || 377 priusque in alto (*vel* in altum) *Bentley* ||
 380 patriam ω *corr. Bücheler* | ultra (*om. est*) **A**^r || 383 ex ista
 (*Trer.: sc. re*) **A**^r ex isto ψ **E**² (*ex illo*) exitio Σ || 385 superbos
 uictor **EA** *corr. ψ* || 390 superbo *Grote cf. Stat. Theb. IV 576* ||
 292 quin *ex* quin **E**² || 392—394 *del. Peiper*

- LYC. Agedum efferatas rabida voces amove
 et disce regum imperia ab Alcide pati.
 ego rapta quamvis sceptrā victricis geram
 dextra regamque cuncta sine legum metu 400
 quas arma vincunt, pauca pro causa loquar
 nostra. cruento cecidit in bello pater?
 cecidere fratres? arma non servant modum;
 nec temperari facile nec reprimi potest
 stricti ensis ira, bella delectat cruor. 405
 sed ille regno pro suo, nos improba
 cupidine acti? quaeritur belli exitus,
 non causa. sed nunc pereat omnis memoria:
 cum victor arma posuit, et victum decet
 deponere odia. non ut inflexo genu 410
 regnantem adores petimus: hoc ipsum placet
 animo ruinas quod capis magno tuas;
 es rege coniunx digna: sociemus toros.
 MEG. Gelidus per artus vadit exanguis tremor.
 quod facinus aures pepulit? haut equidem horruī, 415
 cum pace rupta bellicus muros fragor
 circumsonaret, pertuli intrepide omnia:
 thalamos tremesco; capta nunc videor mihi.
 gravent catenae corpus et longa fame
 mors protrahatur lenta: non vincet fidem 420
 vis ulla nostram; moriar, Alcide, tua.
 LYC. Animosne mersus inferis coniunx facit?
 MEG. Inferna tetigit, posset ut supera assequi.
 LYC. Telluris illum pondus immensae premit.
 MEG. Nullo premetur onere, qui caelum tulit. 425
 LYC. Cogere. MEG. Cogi qui potest nescit mori.
 LYC. Effare potius, quod novis thalamis parem
 Regale munus. MEG. Aut tuam mortem aut meam.
 LYC. Moriere demens. MEG. Coniugi occurram meo.

397 effrenatas A^(r)E³ (sed fren i. rus.) || 398 patri E ||
 400 geramque A^r || 403 domum A^r || 414 exanguis A || 418 tre-
 misco A^rE² || 423 superna E³A^r || 427 thal quod n. potius *o*
 corr. de Wilamowitz

- LYC. Scepтрone nostro famulus est potior tibi? 430
 MEG. Quot iste famulus tradidit reges neci.
 LYC. Cur ergo regi servit et patitur iugum?
 MEG. Imperia dura tolle: quid virtus erit?
 LYC. Obici feris monstrisque virtutem putas?
 MEG. Virtutis est domare quae cuncti pavent. 435
 LYC. Tenebrae loquentem magna Tartarae premunt.
 MEG. Non est ad astra mollis e terris via.
 LYC. Quo patre genitus caelitem sperat domos?
 AMPH. Miseranda coniunx Herculis magni, sile:
 partes meae sunt reddere Alcidae patrem 440
 genusque verum. post tot ingentis viri
 memoranda facta postque pacatum manu
 quodcumque Titan ortus et labens videt,
 post monstra tot perdomita, post Phlegram impio
 sparsam cruore postque defensos deos 445
 nondum liquet de patre? mentimur Iovem:
 Iunonis odio crede. LYC. Quid violas Iovem?
 mortale caelo non potest iungi genus.
 AMPH. Communis ista pluribus causa est deis.
 LYC. Famuline fuerant ante quam fierent dei? 450
 AMPH. Pastor Pheraeos Delius pavit greges.
 LYC. Sed non per omnes exul erravit plagas.
 AMPH. Quem profuga terra mater errante edidit?
 LYC. Num monstra saeva Phoebus aut timuit feras?
 AMPH. Primus sagittas imbuit Phoebi draco. 455
 LYC. Quam gravia parvus tulerit ignoras mala?
 AMPH. E matris utero fulmine eiectus puer
 mox fulminanti proximus patri stetit.
 quid? qui gubernat astra, qui nubes quatit,
 non latuit infans rupis Idaeae specu? 460

430 sceptroque E τ sc. quoque A(τ) corr. ψ | potior est famulus A || 436 sequentem Bentley || 438 penetrat domos A || 440 meae hae sunt A || 453 errantem dedit A *interrogationis signum posuit M. Müller p. 10* || 454 non monstra, saevas A | clava — domuit Bentley || 456 *Amphitryoni continuant ω corr. Gruter* || 460 rupis exesae A (*et sic Bentley*)

sollicita tanti pretia natales habent
semperque magno constitit nasci deum.

LYC. Quemcumque miserum videris, hominem scias.

AMPH. Quemcumque fortem videris, miserum neges.

LYC. Fortem vocemus cuius ex umeris leo, 465
donum puellae factus, et clava excidit
fulsitque pictum veste Sidonia latus?

fortem vocemus cuius horrentes comae
maduere nardo, laude qui notas manus 470
ad non virilem tympani movit sonum,
mitra ferocem barbara frontem premens?

AMPH. Non erubescit Bacchus effusus tener
sparsisse crines nec manu molli levem

vibrare thyrsus, cum parum forti gradu 475
auro decorum syrma barbaricum trahit:
post multa virtus opera laxari solet.

LYC. Hoc Euryti fatetur eversi domus
pecorumque ritu virginum oppressi greges;

hoc nulla Iuno, nullus Eurystheus iubet:
ipsius haec sunt opera. AMPH. Non nosti omnia: 480

ipsius opus est caestibus fractus suis
Eryx et Eryci iunctus Antaeus Libys,

et qui hospitali caede manantes foci
bibere iustum sanguinem Busiridis;
ipsius opus est vulneri et ferro invius 485

mortem coactus integer Cyenus pati
nec unus una Geryon victus manu.

eris inter istos — qui tamen nullo stupro
laesere thalamos. LYC. Quod Iovi hoc regi licet:

Iovi dedisti coniugem, regi dabis; 490
et te magistro non novum hoc discet nurus,

467 amictum *Withof*, rigidum *Nolle* || 474 vibrasse ψ ||
475 barbarico **E** || 476 volet *Bentley* || 477 hoc tentantis (*Ten-*
thrantis hoc *Delrio*) ψ *cf. Or. her. IX 51* || 478 pressi *Bentley* ||
479 *Lyci nota praefixa* Σ , *crasa* **E** || 483 hospitalem caedem
minantes **E** || 485 obvius ω *corr. N. Heiusius* || 486 coactus aut
(ante ψ) Geryones pati **A** || 490 dabit *Leo II 375*

etiam viro probante meliorem sequi.
 sin copulari pertinax taedis negat,
 vel ex coacta nobilem partum feram.

MEG. Umbrae Creontis et penates Labdaci 495
 et nuptiales impii Oedipodae faces,
 nunc solita nostro fata coniugio date.
 nunc, nunc, cruentae regis Aegypti nurus,
 adeste multo sanguine infectae manus.
 dest una numero Danais: explebo nefas. 500

LYC. Coniugia quoniam pervicax nostra abnuis
 regemque terres, sceptrum quid possint scies.
 complectere aras: nullus eripiet deus
 te mihi, nec orbe si remolito queat
 ad supera victor numina Alcides vehi. 505
 congerite silvas: templa supplicibus suis
 iniecta flagrent, coniugem et totum gregem
 consumat unus igne subiecto rogas.

AMPH. Hoc munus a te genitor Alcidae peto,
 rogare quod me deceat, ut primus cadam. 510

LYC. Qui morte cunctos luere supplicium iubet
 nescit tyrannus esse: diversa inroga:
 miserum veta perire, felicem iube.
 ego, dum cremandis trabibus accrescit rogas,
 sacro regentem maria votivo colam. 515

AMPH. Pro numinum vis summa, pro caelestium
 rector parensque, cuius excussis tremunt
 humana telis, impiam regis feri
 compesce dextram! quid deos frustra precor?
 ubicumque es, audi, nate. cur subito labant 520
 agitata motu templa? cur mugit solum?
 [infernus imo sonuit e fundo fragor]
 audimur! est est sonitus Herculei gradus.

497 vestro E || 498 n. n. coite Nolte | egisti A^r || 501 quoniam om. A^(r) || 504 demolito E || 505 lumina N. Heinsius (Verg. Aen VI 680) || 508 subiecto locus ω corr. α || 512 diversa in loca E || 515 votivo rogem A || 516 oro (vel ora) cael. A^r || 520—23 del. Landskog Stud. z. ant. Drama II 41 at cf. Leo Rh. Mus. 1897 p. 511 n. 1 || 522 del. Leo || 523 en est A

CHORVS

O Fortuna viris invida fortibus,
 quam non aequa bonis praemia dividis. 525
 Eurystheus facili regnet in otio:
 Alcmena genitus bella per omnia
 monstris exagitet caeliferam manum:
 serpentis resecat colla feracia,
 deceptis referat mala sororibus, 530
 cum somno dederit pervigiles genas
 pomis divitibus praepositus draco.

Intravit Scythiae multivagas domos
 et gentes patriis sedibus hospitas,
 calcavitque freti terga rigentia 535
 et mutis tacitum litoribus mare.
 illic dura carent aequora fluctibus,
 et qua plena rates carbasa tenderent.
 intonsis teritur semita Sarmatis.
 stat pontus, vicibus mobilis annuis, 540
 navem nunc facilis nunc equitem pati.
 illic quae viduis gentibus imperat,
 aurato religans ilia balteo,
 detraxit spoliū nobile corpori
 et peltam et nivei vincula pectoris, 545
 victorem posito suspiciens genu.

Qua spe praecipites actus ad inferos,
 audax ire vias inremeabiles,
 vidisti Siculae regna Proserpinae?
 illic nulla noto nulla favonio 550
 consurgunt tumidis fluctibus aequora:
 non illic geminum Tyndaridae genus
 succurrunt timidis sidera navibus:
 stat pigro pelagus gurgite languidum,

525 aequae homini *ci. B. Schmidt, traditam scripturam recte interpretatur M. Müller p. 6* || 526 Aurystheus **E** || 529 ferocia **EA** corr. ψ || 536 multis **EA**(τ) corr. τ || 538 tenderant **A** || 543 *om. ψ* || 546 suscipiens **EA** corr. ψ || 548 inremediabiles **E** || 554 nigro ω corr. Bentley

et cum Mors avidis pallida dentibus 555
gentes innumeras manibus intulit,
uno tot populi remige transeunt.

Evincas utinam iura ferae Stygis
Parcarumque colos non revocabiles.
hic qui rex populis pluribus imperat, 560
bello cum peteres Nestoream Pylon,

tecum conseruit pestiferas manus
telum tergemina cuspide praeferens:
effugit tenui vulnere saucius
et mortis dominus pertinuit mori. 565
fatum rumpe manu, tristibus inferis
prospectus pateat lucis et inivus
limes det faciles ad superos vias.

Inmites potuit flectere cantibus
umbrarum dominos et prece supplici 570
Orpheus, Eurydicen dum repetit suam.

quae silvas et aves saxaque traxerat
ars, quae praebuerat fluminibus moras,
ad cuius sonitum constiterant ferae,
mulcet non solitis vocibus inferos 575
et surdis resonat clarius in locis.

deflent Eurydicen Threiciae nurus,
deflent et lacrimis difficiles dei,
et qui fronte nimis crimina tetrica
quaerunt ac veteres excutiunt reos 580
flentes Eurydicen iuridici sedent.

tandem mortis ait 'vincimur' arbiter,
'evade ad superos, lege tamen data:
tu post terga tui perge viri comes,
tu non ante tuam respice coniugem, 585

561 peteret E peterent A corr. *q* cf. Richter *K. U.* p. 18 ||
566 rumpe *ex* rumpere E¹ | tristis et inferis A || 571 recipit
suam A || 577 post 580 positus A | Eurydicem E | Tartarae
nurus *Withof* Elysiae *Bentley* d. Eumenides Threiciam nurum
B. Schmidt obs. crit. p. 16 *ex Ovid. II. X 45 sed cf. II. II 953*
II 119 || 583 et vade A^r i vade *Bentley (Tr. 791)*

quam cum clara deos obtulerit dies
 Spartanique aderit ianua Taenari.
 odit verus amor nec patitur moras:
 munus dum properat cernere, perdidit.

Quae vinci potuit regia carmine, 590
 haec vinci poterit regia viribus.

HERCVLES

O lucis almae rector et caeli decus,
 qui alterna curru spatia flammifero ambiens
 inlustre latis exeris terris caput,
 da, Phoebe, veniam, si quid illicitum tui 595
 videre vultus: iussus in lucem extuli
 arcana mundi. tuque, caelestum arbiter
 parensque, visus fulmine opposito tege;
 et tu, secundo maria qui sceptro regis,
 imas pete undas. quisquis ex alto aspicit 600
 terrena, facie pollui metuens nova,
 aciem reflectat oraque in caelum erigat
 portenta fugiens: hoc nefas cernant duo,
 qui advexit et quae iussit. in poenas meas
 atque in labores non satis terrae patent 605
 Iunonis odio: vidi inaccessa omnibus,
 ignota Phoebō quaeque deterior polus
 obscura diro spatia concessit Iovi;
 et, si placerent tertiae sortis loca,
 regnare potui: noctis aeternae chaos 610
 et nocte quiddam gravius et tristes deos
 et fata vidi, morte contempta redi.
 quid restat aliud? vidi et ostendi inferos.
 da si quid ultra est, iam diu pateris manus
 cessare nostras, Iuno; quae vinci iubes? 615

Sed templa quare miles infestus tenet
 limenque sacrum terror armorum obsidet?

590 cantibus A || 594 lactis A || 597 arcana E secreta A
 caelestium E ψ || 607 quaque E || 612 vici *o* corr. Leo || 614 tam
 diu A || 615 quid A

AMPHITRYON HERCVLES THESEVS

Vtrumne visus vota decipiunt meos,
 an ille domitor orbis et Graium decus
 tristi silentem nubilo liquit domum? 620
 estne ille natus? membra laetitia stupent.
 o nate, certa at sera Thebarum salus,
 teneone in auras editum an vana fruor
 deceptus umbra? tune es? agnosco toros
 umerosque et alto nobilem trunco manum. 625
 HERC. Vnde iste, genitor, squalor et lugubribus
 amicta coniunx? unde tam foedo obsiti
 paedore nati? quae domum clades gravat?
 AMPH. Socer est peremptus, regna possedit Lycus,
 natos parentem coniugem leto petit. 630
 HERC. Ingrata tellus, nemo ad Herculeae domus
 auxilia venit? vidit hoc tantum nefas
 defensus orbis? cur diem questu tero?
 mactetur hostia, hanc ferat virtus notam
 fiatque summus hostis Alcidae Lycus. 635
 ad hauriendum sanguinem inimicum feror;
 Theseu, resiste, ne qua vis subita ingruat.
 me bella poscunt, differ amplexus, parens,
 coniunxque differ. nuntiet Diti Lycus
 me iam redisse.

THE. Flebilem ex oculis fuga, 640
 regina, vultum, tuque nato sospite
 lacrimas cadentes reprime: si novi Herculem,
 Lycus Creonti debitas poenas dabit.
 lentum est dabit: dat; hoc quoque est lentum: dedit.

618 Amphytrion. Hercules. Megera. Theseus E Megera
 om. A || 622 et sera ω corr. Gruter || 623 uerumne cerno corpus
 an fallor uel tua uidens A^r (Richter K. U. p. 18) || 629 regna-
 que A^r || 632 uidet A^r || 634 mactetur hostis ω corr. Leo ||
 634^b—636 Thesei sunt A || 635 laborque summus fiat Peiper.
 Idem coniecerat Bentley (cf. H. II 474, 816, 1455) || 636 ignauum
 feror Bentley || 644 est secundo loco om. A^r

AMPH. Votum secundet qui potest nostrum deus 645
 rebusque lassis adsit. O magni comes
 magnanime nati, pande virtutum ordinem,
 quam longa maestos ducat ad manes via,
 ut vincla tulerit dura Tartareus canis.

THES. Memorare cogis acta securae quoque 650
 horrenda menti. vix adhuc certa est fides
 vitalis aurae, torpet acies luminum
 hebetesque visus vix diem insuetum ferunt.

AMPH. Pervince, Theseu, quicquid alto in pectore 655
 remanet pavoris neve te fructu optimo
 fraudam laborum: quae fuit durum pati,
 meminisse dulce est. fare casus horridos.

THES. Fas omne mundi teque dominantem precor 660
 regno capaci teque quam amotam inrita
 quaesivit Enna mater, ut iura abdita
 et operta terris liceat impune eloqui.

Spartana tellus nobile attollit iugum,
 densis ubi aequor Taenarus silvis premit;
 hic ora solvit Ditis invisi domus
 hiatque rupes alta et immenso specu 665
 ingens vorago faucibus vastis patet
 latumque pandit omnibus populis iter.
 non caeca tenebris incipit primo via;
 tenuis relictæ lucis a tergo nitor
 fulgorque dubius solis afflicti cadit 670
 et ludit aciem: nocte sic mixta solet
 praeberè lumen primus aut serus dies.
 hinc ampla vacuis spatia laxantur locis,
 in quae omne mersum penetrat humanum genus.
 nec ire labor est; ipsa deducit via: 675
 ut saepe puppes aestus invitas rapit,

646 lapsis ψ || 654 pervincet E | in om. A || 659 quam tota ω
 corr. *Heimsoeth* (qu. raptam *Bentley*) | eruta r || 660 Aetna ω
 corr. α || 661 loqui E || 663 trenarus Ar || 671 et ludit aciem.
 tale non dubie solet A | 674 versum E || pereat ω corr. *Peiper*
 versum properat *Leo*.

sic pronus aer arguet atque avidum chaos,
 gradumque retro flectere haut unquam sinunt
 umbrae tenaces. intus immensi sinus
 placido quieta labitur Lethe vado 680
 demitque curas, neve remeandi amplius
 pateat facultas, flexibus multis gravem
 involvit annem: qualis incertis vagus
 Maeander undis ludit et cedit sibi
 instatque dubius litus an fontem petat. 685
 palus inertis foeda Cocyti iacet;
 hic vultur, illic luctifer bubo gemit
 omenque triste resonat infaustae strigis.
 horrent opaca fronde nigrantes comae,
 taxo imminente quam tenet segnis Sopor, 690
 Famesque maesta tabido rictu iacet
 Pudorque serus conscios vultus tegit.
 Metus Pavorque †Funnus et frendens Dolor
 aterque Luctus sequitur et Morbus tremens
 et cincta ferro Bella; in extremo abdita 695
 iners Senectus adiuvat baculo gradum.
 AMPH. Estne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax?
 THES. Non prata viridi laeta facie germinant
 nec adulta leni fluctuat Zephyro seges;
 non ulla ramos silva pomiferos habet: 700
 sterilis profundi vastitas sqaulet soli
 et foeda tellus torpet aeterno situ.
 [rerumque maestus finis et mundi ultima]
 immotus aer haeret et pigro sedet
 nox atra mundo: cuncta maerore horrida 705

679 immenso sinu A ('geneticus ab intus pendet' Leo) ||
 683 incertis ΣE incerta A || 684 unda ludit A undis errat
 ludit E || 690 taxo imminente quam ω taxum imminentem
 qua Leo || 691 rabido A(τ) | iaceus ω corr. Leo || 693 metusque
 pavorque E | funus ω furvus de Wilamowitz || 697 Bacchi
 tenax A || 703 delerit Wakefield (ad Lucr. VI 1267) || 705 mae-
 rore ω paedore Wakef. l. l., Jacobs in Eurip. trag. 326, Bentley,
 marcure Richter

ipsaque morte peior est mortis locus.

AMPH. Quid ille opaca qui regit sceptro loca,
qua sede positus temperat populos leves?

THES. Est in recessu Tartari obscuro locus,
quem gravibus umbris spissa caligo alligat. 710

a fonte discors manat hinc uno latex,
alter quieto similis (hunc iurant dei)
tacente sacram devehens fluvio Styga;
at hic tumultu rapitur ingenti ferox 715

et saxa fluctu volvit Acheron inivus
renavigari. cingitur duplici vado
adversa Ditis regia, atque ingens domus
umbrante luco tegitur. hic vasto specu
pendent tyranni limina, hoc umbris iter,
haec porta regni. campus hanc circa iacet, 720

in quo superbo digereit vultu sedens
animas recentes dira maiestas dei.
frons torva, fratrum quae tamen speciem gerat
gentisque tantae, vultus est illi Iovis,
sed fulminantis: magna pars regni trucis 725

est ipse dominus, cuius aspectus timet
quicquid timetur. AMPH. Verane est fama inferis
tam sera reddi iura et oblitos sui
sceleris nocentes debitas poenas dare?
quis iste veri rector atque aequi arbiter? 730

THES. Non unus alta sede quaesitor sedens
iudicia trepidis sera sortitur reis.

aditur illo Gnosius Minos foro,
Rhadamanthus illo, Thetidis hoc audit socer.
quod quisque fecit, patitur; auctorem scelus 735
repetit suoque premitur exemplo nocens:
vidi cruentos carcere includi duces
et impotentis terga plebeia manu

709 recessu A^r || 711 hinc imo A^r || 718^b 719^a del Peiper
722 deo A *veram interpunctionem docuit Leo l 190* || 723 specu-
cimen EA corr. ψ || 726 aspectum A || 728 reddit E || 730 v ex-
actor Bentley || 733 auditur A || 734 hos E

scindi tyranni. quisquis est placide potens
 dominusque vitae servat innocuas manus 740
 et incruentum mitis imperium regit
 animoque parcit, longa permensus diu
 felicitis aevi spatia vel caelum petit
 vel laeta felix nemoris Elysii loca,
 iudex futurus. sanguine humano abstine 745
 quicumque regnas: scelera taxantur modo
 maiore vestra. AMPH. Certus inclusos tenet
 locus nocentes? utque fert fama, impios
 supplicia vinclis saeva perpetuis domant?
 THES. Rapitur volucri tortus Ixion rota; 750
 cervice saxum grande Sisyphia sedet;
 in amne medio faucibus siccis senex
 sectatur undas, alluit mentum latex,
 fidemque cum iam saepe decepto dedit,
 perit unda in ore; poma destituunt famem. 755
 praebet volucri Tityos aeternas dapes
 urnasque frustra Danaides plenas gerunt;
 errant furentes impiae Cadmeides
 terretque mensas avida Phineas avis.
 AMPH. Nunc ede nati nobilem pugnam mei. 760
 patrii volentis munus an spoliū refert?
 THES. Ferale tardis imminet saxum vadis,
 stupent ubi undae, segne torpescit fretum.
 hunc servat annem cultu et aspectu horridus
 pavidosque manes squalidus vectat senex. 765
 impexa pendet barba, deformem sinum
 nodus coercet, concavae lucent genae;

739^b—745^a in suspicionem vocavit B. Schmidt || 741 regit:
 t i. ras (1 m.?) E || 742 animaeque EA corr. ψ || 744 elysi E ||
 745 vulgarem interpunctionem corr. Leo || 747 nostra ψ || 751 si-
 syphea ω || 753 abluit AE ludit ad m. Bentley || 756 titius A^r ||
 757 ferunt A || 759 terrentque mensas avidae fineas aues E ||
 763 stupente ubi unda A || 764 hinc Withof || 765 gestat senex ω
 corr. Des. Heraldus (adv. 1 c. 12 p. 74) || 767 squalent E Leo
 cī. fulgent (cf. Verg. Aen. VI 300)

regit ipse longo portitor conto ratem.
 hic onere vacuum litori puppem applicans
 repetebat umbras; poscit Alcides viam 770
 cedente turba; dirus exclamat Charon:
 'quo pergis, audax? siste properantem gradum.'
 non passus ullas natus Alcmena moras
 ipso coactum navitam conto domat
 scanditque puppem. cumba populorum capax 775
 succubuit uni: sedit et gravior ratis
 utrimque Lethen latere titubanti bibit.
 tum victa trepidant monstra, Centauri truces
 Lapithaeque multo in bella succensi mero;
 Stygiae paludis ultimos quaerens sinus 780
 fecunda mergit capita Lernaens labor.
 post haec avari Ditis apparet domus:
 hic saevus umbras territat Stygius canis,
 qui terna vasto capita concutiens sono
 regnum tuetur. sordidum tabo caput 785
 lambunt colubrae, viperis horrent iubae
 longusque torta sibilat cauda draco.
 par ira formae: sensit ut motus pedum,
 attollit hirtas angue vibrato comas
 missumque captat aure subrecta sonum, 790
 sentire et umbras solitus. ut propior stetit
 Iove natus, antro sedit incertus canis
 leviterque timuit. ecce latratu gravi
 loca muta terret; sibilat totos minax
 serpens per armos. vocis horrendae fragor 795
 per ora missus terna felices quoque
 exterret umbras. solvit a laeva feros
 tunc ipse rictus et Cleonaeum caput

768 conto portitor longo A || 769 vacuum A || 770 undas A || 774 proprio *ci. Bentley ex Cantabrig. libro* || 777 titubato A || 778 tunc vasta A || 779 in *om. A* || 784 trina E *cf. Leo I 12* || 788 per ira E || 790 subiecta A || 793 et uterque timuit *ω corr. Madrig adr. I p. 115, tutorque timuit Peiper* || 797 ferox E

opponit ac se tegmine ingenti tegit,
 vietrice magnum dextera robur gerens. 800
 huc nunc et illuc verberare assiduo rotat,
 ingeminat ictus. domitus infregit minas
 et cuncta lassus capita summisit canis
 antroque toto cessit. extimuit sedens
 uterque solio dominus et duci iubet; 805
 me quoque petenti munus Alcidae dedit.

Tum gravia monstri colla permulcens manu
 adamante texto vincit; oblitus sui
 custos opaci pervigil regni canis
 componit aures timidus et patiens trahi 810
 erumque fassus, ore summisso obsequens,
 utrumque cauda pulsat anguifera latus.
 postquam est ad oras Taenari ventum et nitor
 percussit oculos lucis ignotae novus,
 resumit animos victus et vastas furens 815
 quassat catenas; paene victorem abstulit
 pronumque retro vexit et movit gradu.
 tunc et meas respexit Alcides manus;
 geminis uterque viribus tractum canem
 ira furentem et bella temptantem inrita 820
 intulimus orbi. vidit ut clarum diem
 et pura nitidi spatia conspexit poli,
 [oborta nox est, lumina in terram dedit]
 compressit oculos et diem invisum expulit
 faciemque retro flexit atque omni petit 825
 cervice terram; tum sub Herculeas caput
 abscondit umbras. densa sed laeto venit
 clamore turba frontibus laurum gerens
 magnique meritas Herculis laudes canit.

799 ingenti clepit A || 803 lapsus A^r (exc. R 10) || 805 utrum-
 que ψ || 807 tunc A 814 bonos A bono E corr. Bücheler (novos
Rutgers p. 494) || 815 vincit A || 821 clarum aethera A || 823 del.
Bothe || 824 conspexit oculos E exetit *ci. Peiper* || 825 aciem
 que ω corr. *Bothe* || 826 herculea A | cupit A^r (exc. R 10) ||
 827 umbra A

CHORVS

Natus Eurystheus properante partu 830

* * *

iusserat mundi penetrare fundum:
derat hoc solum numero laborum,
tertiaie regem spoliare sortis.
ausus es caecos aditus inire,
ducit ad manes via qua remotos 835
tristis et nigra metuenda silva,
sed frequens magna comitante turba.

Quantus incedit populus per urbes
ad novi ludos avidus theatri,
quantus Eleum ruit ad Tonantem, 840
quinta cum sacrum revocavit aestas;

quanta, cum longae redit hora nocti
crescere et somnos cupiens quietos
libra Phoebos tenet aequa currus,
turba secretam Cererem frequentat 845
et citi tectis properant relictis

Attici noctem celebrare mystae:
tanta per campos agitur silentes
turba; pars tarda graditur senecta,
tristis et longa satiata vita; 850

pars adhuc currit melioris aevi:
virgines nondum thalamis iugatae
et comis nondum positis ephēbi
matris et nomen modo doctus infans.
his datum solis, minus ut timerent, 855
igne praelato relevare noctem;
ceteri vadunt per opaca tristes.

post 830 lacunam statuit Peiper. Tale supplementum pro-
posuit Richter: Herculem natum remorante partu, ut similitis eritus
librarium fefellisse putandus sit || 831 inssit Alciden Withof
834 est A || 836 silva metuenda nigra A || 840 qualis EA
corr. ψ | currit Aτ coit α || 842 noctis A || 844 thebeos E
846 sciti τ scite (Scythae) ψ || 849 gradiens A || 849 sq. senecta
— vita affert Guido de Bazochis, cf. praef. c. II.

qualis est vobis animus, remota
 luce cum maestus sibi quisque sensit
 obrutum tota caput esse terra? 860
 stat chaos densum tenebraeque turpes
 et color noctis malus ac silentis
 otium mundi vacuaeque nubes.

Sera nos illo referat senectus:
 nemo ad id sero venit, unde numquam, 865
 cum semel venit, potuit reverti;
 quid iuvat durum properare fatum?
 omnis haec magnis vaga turba terris
 ibit ad manes facietque inertem
 vela Cocyto: tibi crescit omne, 870
 et quod occasus videt et quod ortus.
 parce venturis: tibi, mors, paramur.
 sis licet segnis, properamus ipsi:
 prima quae vitam dedit hora, carpit.

Thebis laeta dies adest. 875
 aras tangite supplices,
 pingues caedite victimas;
 permixtae maribus nurus
 sollemnes agitent choros;
 cessent deposito iugo 880
 arvi fertilis incolae.

Pax est Herculea manu
 Auroram inter et Hesperum,
 et qua sol medium tenens
 umbras corporibus negat; 885
 quodcumque alluitur solum
 longo Tethyos ambitu,
 Alcidae domuit labor.

858 nobis E nobis A cf. *Leo* I 33 || 866 poterit Bentley,
Bothe 870 crescit E || 874 carpsit A || 875 Chorus praemittitur E | coniuncti bini versus praeter primum, qui uncialibus scriptus est, et duo novissimos E || 875—877 adfert Terentianus, cf. *praef. cap. II* || 876 aram Terent. || 878 matribus E || 886 abluitur A

Transvectus vada Tartari
 pacatis redit inferis. 890
 iam nullus superest timor:
 nil ultra iacet inferos.
 stantes sacrificus comas
 dilecta tege populo.

HERCVLES THESEVS AMPHITRYON MEGARA

Victrice dextra fusus adverso Lyeus 895
 terram cecidit ore; tum quisquis comes
 fuerat tyranni iacuit et poenae comes.
 nunc sacra patri victor et superis feram
 caesisque meritas victimis aras colam.

Te te laborum socia et adiutrix precor, 900
 belligera Pallas, cuius in laeva ciet
 aegis feroces ore saxifico minas:
 adsit Lyeurgi domitor et rubri maris,
 tectam virente cuspidem thyrso gerens,
 geminumque numen Phoebus et Phoebi soror: 905

soror sagittis aptior, Phoebus lyrae:
 fraterque quisquis incolit caelum meus
 non ex noverca frater. huc appellite
 greges opimos: quicquid Indorum seges
 Arabesque odoris quicquid arboribus legunt 910
 conferte in aras, pinguis exundet vapor.

populea nostras arbor exornet comas,
 te ramus oleae fronde gentili tegat.
 Theseu; Tonantem nostra adorabit manus,
 tu conditores urbis et silvestria 915

895 Hercules. Amphitryon. Megera. Chorus *scarnae* in-
 scribit E | ultrice A | adversam A || 896 tunc E || 899 victimis
 sacra scolam E || 903 ligurgi EA^r 904 virenti A || 909 q. Ind
 genus *Withof* q. Indi arvis secant *B. Schmidt obs. crit. p. 19.*
Leo de lacuna post v. 909 cogitarit sic fere explenda: <praestat
colonis igne propioris dei> q. Indo fert seges c. P. Koetschau
 915 THE. dii conditores A

trucis antra Zethi, nobilis Dirce aquae
 laremque regis advenae Tyrium coles.
 date tura flammis. AMPH. Nate, manantes prius
 manus cruenta caede et hostili expia.
 MERC. Utinam cruore capitis invisi deis 920
 libare possem: gratior nullus liquor
 tinxisset aras; victima haec ulla amplior
 potest magisque opima mactari Iovi,
 quam rex iniquus. AMPH. Finiat genitor tuos 925
 opta labores, detur aliquando otium
 quiesque fessis. MERC. Ipse concipiam preces
 Iove meque dignas. stet suo caelum loco
 tellusque et aequor; astra inoffensos agant
 aeterna cursus. alta pax gentes alat;
 ferrum omne teneat ruris innocui labor 930
 ensesque lateant. nulla tempestas fretum
 violenta turbet, nullus irato Iove
 exiliat ignis, nullus hiberna nive
 nutritus agros annis eversos trahat.
 venena cessent, nulla nocituro gravis 935
 succo tumescat herba. non saevi ac truces
 regnent tyranni; si quod etiamnum est scelus
 latens tellus, properet, et si quod parat
 monstrum, meum sit. — sed quid hoc? medium diem
 cinxere tenebrae. Phoebus obscuro meat 940
 sine nube vultu. quis diem retro fugat
 agitque in ortus? unde nox atrum caput
 ignota profert? unde tot stellae polum
 implent diurnae? primus eni noster labor
 caeli refulget parte non minima leo 945
 iraque totus fervet et morsus parat.
 iam rapiet aliquod sidus: ingenti minax
 stat ore et ignes efflat et rutila iubam

916 nobiles Dirces aquas A || 917 colis A || 918 MERC. d. t. f.
 AMPH. n. m. p. A || 920 cruorem A || 922 aut E || 924 tuus EA
 corr. ψ || 928 et aether ω corr. N. Heinsius adv. p. 222 ||
 937 etiamnum scelus ψ || 947 rapiat E || 948 rutilat A rutilam

cervice iactans quicquid autumnus gravis
 hiemsque gelido frigida spatio refert 950
 uno impetu transiliet et verni petet
 frangetque tauri colla. AMPH. Quod subitum hoc ma-
 lum est?

quo, nate, vultus huc et huc acres refers
 acieque falsum turbida caelum vides?

HERC. Perdomita tellus, tumida cesserunt freta, 955

inferna nostros regna sensere impetus:

immune caelum est, dignus Alcide labor.

in alta mundi spatia sublimis ferar,

petatur aether: astra promittit pater.

quid, si negaret? non capit terra Herculem 960

tandemque superis reddit. en ultro vocat

omnis deorum coetus et laxat fores,

una vetante. recipis et reseras polum?

an contumacis ianuam mundi traho?

dubitatur etiam? vincla Saturno exuam 965

contraque patris impii regnum impotens

avum resolvam; bella Titanes parent,

me duce furentes; saxa cum silvis feram

rapiamque dextra plena Centauris iuga.

iam monte gemino limitem ad superos agam: 970

videat sub Ossa Pelion Chiron suum,

in caelum Olympus tertio positus gradu

perveniet aut mittetur. AMPH. Infandos procul

averte sensus; pectoris sani parum

magni tamen compesce dementem impetum. 975

HERC. Quid hoc? Gigantes arma pestiferi movent.

profugit umbras Tityos ac lacerum gerens

et inane pectus quam prope a caelo stetit.

labat Cithaeron, alta Pellene tremit

marcentque Tempe. rapuit hic Pindi iuga, 980

(m ex t) E¹ corr. Lipsius || 950 gelido fulgidum Withof cf. B. Schmidt de emend. p. 35sq. Leo I 203 n. 4) || 953 huc et illuc A^r || 963 recipi. sed E || 976 pestifera A || 977 titius A || 979 Pal-lene A || 980 marcentumque E marcent i. e. perit amoritas, τῆξετ

hic rapuit Oeten, saevit horrendum Mimans.
 flammifera Erinys verbere excusso sonat
 rogisque adustas propius ac propius sudes
 in ora tendit; saeva Tisiphone, caput
 serpentibus vallata, post raptum canem 985
 portam vacantem elausit opposita face.
 sed ecce proles regis inimici latet,
 Lyci nefandum semen: invisio patri
 haec dextra iam vos reddet. excutiat levis
 nervus sagittas. tela sic mitti decet 990
 Herculea. AMPH. Quo se caecens impegit furor?
 vastum coactis flexit arcum cornibus
 pharetramque solvit, stridet emissa impetu
 harundo — medio spiculum collo fugit
 vulnere relicto. MERC. Ceteram prolem eruam 995
 omnisque latebras. quid moror? maius mihi
 bellum Mycenis restat, ut Cyclopia
 eversa manibus saxa nostris concidant.
 huc eat et illuc valva deiecto obice
 rumpatque postes; culmen impulsum labet. 1000
 perlucet omnis regia: hic video abditum
 gnatum scelesti patris. AMPH. En blandas manus
 ad genna tendens voce miseranda rogat:
 scelus nefandum, triste et aspectu horridum!
 dextra precantem rapuit et circa furens 1005
 bis ter rotatum misit: ast illi caput
 sonuit, cerebro tecta disperso madent.
 at misera, parvum protegens gnatum sinu,
 Megara furenti similis e latebris fugit.
 MERC. Licet tonantis profuga condaris sinu, 1010

981 horrende A(τ) | mimans EA mimas α || 989 leues A ||
 991 inmergit A || 993 pharetramque E (h addit 2. m.) | stridit A ||
 994 medium E || 995 exuat Aτ || 996 omnes (om. que) Aτ ||
 997 cyclopea EA || 999 et om. E | aula ω corr. Baden clava
 Withof cf. Leo II 376 | disiecto A || 1000 ruptoque poste ci.
 B. Schmidt obs. cr. p. 19sqq. | columen A || 1001 procumbat
 omnis A || 1005 dextram precantis τ | precante E || 1006 at Aτ

petet undecumque temet haec dextra et feret.

AMPH. Quo misera pergis? quam fugam aut latebram
petis?

nullus salutis Hercule infesto est locus.

amplectere ipsum potius et blanda prece

lenire tempta. MEG. Parce iam, coniunx, precor, 1015

agnosce Megaram. gnatus hic vultus tuos

habitusque reddit; cernis, ut tendat manus?

HERC. Teneo novercam: sequere, da poenas mihi

iuogoque pressum libera turpi Iovem;

sed ante matrem parvulum hoc monstrum occidat. 1020

MEG. Quo tendis amens? sanguinem fundes tuum?

AMPH. Pavefactus infans igneo vultu patris

perit ante vulnus, spiritum eripuit timor.

in coniugem nunc clava libratur gravis:

perfregit ossa, corpori trunco caput 1025

abest nec usquam est. cernere hoc audes, nimis

vivax senectus? si piget luctus, habes

mortem paratam: pectus in tela indue,

vel stipitem istuc caede nostrorum inlitum

converte. falsum ac nomini turpem tuo 1030

remove parentem, ne tuae laudi obstrepat. —

quo te ipse, senior, obvium morti ingeris?

quo pergis amens? profuge et obtectus late

unumque manibus aufer Herculeis scelus.

HERC. Bene habet, pudendi regis excisa est domus. 1035

tibi hunc dicatum, maximi coniunx Iovis,

gregem cecidi: vota persolvi libens

1011 teret *O. Rofsbach* || 1012 latebras **A** || 1015 cognunx **E**
 1017 tendam **E** || 1018 renuo nov. **A** *(exc. R 10)* || 1020 monstrum
 auferam **A** || 1021 MEG. *om. E* fundens **r** *ψ* || 1022 AMPH. *om. E*
 igneo infans **E** || 1023 rapuit **A** *r.* puer **A** || 1024 coniuge **E** ||
 1028 pectus hoc telis pete *B. Schmidt obs. p. 23 p. en telo p.*
M. Müller p. 11 || 1029 istum *ω* *corr. Leo II 376* || monstrorum *ω*
corr. B. Schmidt l. n. 1032 chor. **M** *et sic Leo I 83 sq. Sed*
moret idem scrupulum Rh. Mus. 52 (N. F.) p. 513 n. 2. Cf.
Lindskog Studien II 17 sq. Amphitruum continuant Weil et Peiper
(cf. Leo I 83 sq.) || ipse genitor **A** 1033 latet **E**

te digna, et Argos victimas alias dabit.

AMPH. Nondum litasti, nate: consumma sacrum.
 stat ecce ad aras hostia, expectat manum 1040
 cervice prona; praebeo occurro insequor:
 macta — quid hoc est? errat acies luminum
 visusque maeror hebetat? an video Herculis
 manus trementes? vultus in somnum cadit
 et fessa cervix capite summisso labat; 1045
 flexo genu iam totus ad terram ruit,
 ut caesa silvis ornus aut portum mari
 datura moles. vivis an leto dedit
 idem tuos qui misit ad mortem furor?
 sopor est: reciprocos spiritus motus agit. 1050
 detur quieti tempus, ut somno gravi
 vis victa morbi pectus oppressum levet.
 removete, famuli, tela, ne repetat furens.

CHORVS

Lugeat aether magnusque parens
 aetheris alti tellusque ferax 1055
 et vaga ponti mobilis unda,
 tuque ante omnis qui per terras
 tractusque maris fundis radios
 noctemque fugas ore decoro,
 fervide Titan: obitus pariter 1060
 tecum Alcides vidit et ortus
 novitque tuas utrasque domos.

Solvite tantis animum monstris,
 solvite superi,
 rectam in melius flectite mentem. 1065

1041 praebe E || 1043 maemor E marcor de Wilamowitz.
At cf. Boet. (Cons.) I pr. 4, 90 et pr. 6, 24. De ponendo inter-
rogationis signo M. Müller p. 11 || 1047 portus A pinus ci.
M. Haupt || 1050 spiritus in ortus E || 1051 gravis A || 1054—
1137 dimetri ω soli monometri 1114 (tria r. s.) E 1111 (sens. a.)
A: 1136 (triste l.) superiori versui additur A, inferiori E ||
1057 omnes A || 1064 solvite o superi E solitum sapere Bentley |
caecam Withof, at cf. M. Müllerum p. 13

tuque, o domitor Somne malorum,
 requies animi, 1066^b
 pars humanae melior vitae,
 volucre o matris genus Astraeae,
 frater durae languide Mortis,
 veris miscens falsa, futuri 1070
 certus et idem pessimus auctor,
 pater o rerum, portus vitae,
 lucis requies noctisque comes,
 qui par regi famuloque venis,
 pavidum leti genus humanum 1075
 cogis longam discere noctem:
 placidus fessum lenisque fove,
 preme devictum torpore gravi;
 sopor indomitos alliget artus
 nec torva prius pectora linquat, 1080
 quam mens repetat pristina cursum.

En fusus humi saeva feroci
 corde volutat somnia
 (nondum est 1083^b
 tanti pestis superata mali
 clavaeque gravi lassum solitus 1085
 mandare caput
 quaerit vacua pondera dextra,
 motu iactans bracchia vano)
 nec adhuc omnis expulit aestus,
 sed ut ingenti vexata noto 1090
 servat longos unda tumultus
 et iam vento cessante tumet.

1068 volucer matris ω volucre $\tau(\psi)$ corr. Leo || 1070 futuris E || 1072 pax errorum de Wilamowitz, cf. Val. Flacc. Arg. VIII 70 Hom. Il. XIV 233 || 1076 discere mortem ω corr. L. Douzu (c. Delrio ad r.) || 1077 ante r. 1075 A || 1078 devictum ω devinctum Gronov; at recte traditum tuctur scripturam M. Müller p. 6 sq. | corpore E || 1082 infusus E || 1083^bsqq. parenthesis loco posita esse docuit M. Müller p. 15 || 1083 uoluat E || 1088 omnes A || 1092 post tumet apodosin desiderat Withof. Leo proponit tale supplementum: < sic

pelle insanos fluctus animi,
 redeat pietas virtusque viro.
 vel sit potius 1094^b
 mens vesano concita motu: 1095
 error caecus qua coepit eat;
 solus te iam praestare potest
 furor insontem: proxima puris
 sors est manibus nescire nefas.

Nunc Heracleis percussa sonent 1100
 pectora palmis,
 mundum solitos ferre lacertos
 verbera pulsant victrix manu;
 gemitus vastos audiat aether,
 audiat atri regina poli 1105
 vastisque ferox 1105^b
 qui colla gerit vineta catenis
 imo latitans Cerberus antro.

Resonet maesto clamore chaos
 lateque patens unda profundi:
 et qui medius tua tela tamen 1110
 senserat aer.

pectora tantis obsessa malis
 non sunt ictu ferienda levi:
 uno planctu tria regna sonent.

Et tu collo decus ac telum 1115
 suspensa diu,
 fortis harundo, pharetraeque graves,
 date saeva fero verbera tergo;
 caedant umeros robora fortes
 stipesque potens 1119^b
 duris oneret pectora nodis: 1120
 plangant tantos arma dolores.

pristina adhuc quatit ira virum). *Sed cf. M. Müller p. 14, J. Vahlen, ind. lect. Berol. a. 1885 p. 14 et a. 1895/1896 p. 17* || 1105 regia **E** | vastusque **E** || 1109 latique ω *corr. ed. Commelini 1589* || 1110. 1111 *delevit B. Schmidt, cf. Leo I 102, recte tuetur Birt p. 546* | melius **A** | aether **A** || 1117 pharetraeque leues **A** || 1120 *Leo ci.: lacret*

Ite infaustum genus, o pueri,	1135
noti per iter triste laboris,	1136
non vos patriae laudis comites	1122
ulti saevos vulnere reges,	
non Argiva membra palaestra	
flectere docti fortes caestu	1125
fortesque manu, iam tamen ausi	
telum Scythicis leve corytis	
missum certa librare manu	
tutosque fuga figere cervos:	
[nondumque ferae terga iubatae]	1130
ite ad Stygios, umbrae, portus	
ite, innocuae,	
quas in primo limine vitae	
scelus oppressit patriusque furor,	1134
ite, iratos visite reges.	1137

HERCVLES AMPHITRYON THESEVS

Quis hic locus, quae regio, quae mundi plaga?	
ubi sum? sub ortu solis, an sub cardine	
glacialis ursae? numquid Hesperii maris	1140
extrema tellus hunc dat Oceano modum?	
quas trahimus auras? quod solum fesso subest?	
certe redimus. unde prostrata ad domum	
video cruenta corpora? an nondum exiit	
simulacra mens inferna? post reditus quoque	1145
oberrat oculis turba feralis meis?	
pudet fateri: paveo; nescio quod mihi,	
nescio quod animus grande praesagit malum.	
ubi es, parens? ubi illa natorum grege	

De v. 1122—1137 cf. Leo 1 103 sq., Birt 543 sqq., Richter K. U. p. 39 || 1125 fl. forti fortes A7 || 1125^b 1126^a (fortes — manu) del. Peiper || post 1126^a Leo interposuit v. 1130, sententiae hoc fere deesse ratus: <vulnere gaesi frangere forti> || 1127 Scythici leve coryti A || 1130 del. Peiper || 1137 visere ψ || 1140 glatiali E || 1141 ubi dat Withof || 1143 prostrata domo ω corr. B. Schmidt obs. crit. p. 25 || 1146 oberrat E | oculos t f. meos A || 1147 quid ψ || 1149 ubi est A

animosa coniunx? cur latus laevum vacat 1150
 spolio leonis? quonam abit tegmen meum
 idemque somno mollis Herculeo torus?
 ubi tela? ubi arcus? arma quis vivo mihi
 detrahere potuit? spolia quis tanta abstulit
 ipsumque quis non Herculis somnum horruit? 1155
 libet meum videre victorem, libet
 (exurge, virtus) quem novum caelo pater
 genuit relicto, cuius in fetu stetit
 nox longior quam nostra. quod cerno nefas?
 nati cruenta caede confecti iacent, 1160
 perempta coniunx. quis Lycus regnum obtinet
 [quis tanta Thebis scelera moliri ausus est]
 Hercule reverso? quisquis Ismeni loca,
 Actaea quisquis arva, qui gemino mari
 pulsata Pelopis regna Dardanii colis, 1165
 succurre, saevae cladis auctorem indica.
 ruat ira in omnis: hostis est quisquis mihi
 non monstrat hostem. victor Alcidae, lates?
 procede, seu tu vindicas currus truces
 Thracis cruenti sive Geryonae pecus 1170
 Libyaeve dominos, nulla pugnandi mora est.
 en nudus asto; vel meis armis licet
 petas inermem. cur meos Theseus fugit
 paterque vultus? ora cur condunt sua?
 differte fletus; quis meos dederit neci 1175
 omnis simul, profare. quid, genitor, siles?
 at tu ede, Theseu, sed tua, Theseu, fide.
 uterque tacitus ora pudibunda obtegit
 furtimque lacrimas fundit. in tantis malis
 quid est pudendum? numquid Argivae impotens 1180

1150 cur en latus E || 1151 tegmen ψ || 1155 qui non E ||
 1156 sq. interpunctionem correxit M. Müller Ph. 261, coll. Tro.
 651 sqq. || 1157 exurge victor A || 1158 cuius incestu A || 1162 del.
 Leo, cf. I p. vii, p. 59 || 1167 ruatur in omnis E | omnes A ||
 1170 sinergeryone E siue Geryonis A || 1175 defer tellus E ||
 1176 omnes A || 1177 aut tuae de Th. E || 1180 potens A

dominator urbis, numquid infestum Lyei
 pereuntis agmen clade nos tanta obruit?
 per te meorum facinorum laudem precor,
 genitor, tuique nominis semper mihi
 numen secundum, fare. quis fudit domum? 1185
 cui praeda iacui? AMPH. Tacita sic abeant mala.
 HERC. Vt inultus ego sim? AMPH. Saepe vindicta obfuit.
 HERC. Quisquamne segnis tanta toleravit mala?
 AMPH. Maiora quisquis timuit. HERC. His etiam, pater,
 quicquam timeri maius aut gravius potest? 1190
 AMPH. Cladis tuae pars ista quam nosti quota est?
 HERC. Miserere, genitor, supplices tendo manus.
 quid hoc? manus refugit. hic errat scelus.
 unde hic cruor? quid illa puerili madens
 harundo leto? tincta Lernaee nece 1195
 iam tela video nostra. non quaero manum.
 quis potuit arcum flectere aut quae dextera
 sinnare nervum rite cedentem mihi?
 ad vos revertor; genitor, hoc nostrum est scelus?
 tacuere? nostrum est. AMPH. Luctus est istic tuus, 1200
 crimen novercae: casus hic culpa caret.
 HERC. Nunc parte ab omni, genitor, iratus tona,
 oblite nostri vindica sera manu
 saltem nepotes. stelliger mundus sonet
 flammisque et hic et ille iaculetur polus: 1205
 rupes ligatum Caspiae corpus trahant
 atque ales avida — cur Promethei vacant
 scopuli? vacat cur vertice immenso feras
 volucresque pascens Caucasi abruptum latus
 nudumque silvis? illa quae pontum Seythen 1210
 Symplegas artat hinc et hinc vinetas manus
 distendat alto, cumque revocata vice
 in se coibunt saxaque in caelum expriment

1188 tolerabit E 1195 lernaee E | est nece Leo 1198 nervos E
 nix recedentem EA paene cedentem *v. corr. Madrig* || 1204 tonet
Bentley || 1208 paretur A nagetur E *corr. Leo* || 1210 seythem E
 1213 coibit B. Schmidt, sed cf. Leo II 376

actis utrimque rupibus medium mare,
 ego inquieta montium iaceam mora. 1215
 quin structum acervans nemore congesto aggerem
 cruore corpus impio sparsum cremo?
 sic, sic agendum est: inferis reddam Herculem.
 AMPH. Nondum tumultu pectus attonito carens
 mutavit iras quodque habet proprium furor, 1220
 in se ipse saevit. HERC. Dira Furiarum loca
 et inferorum carcer et sonti plaga
 decreta turbac — si quod exilium latet
 ulterius Erebo, Cerbero ignotum et mihi:
 hoc me abde, tellus; Tartari ad finem ultimum 1225
 mansurus ibo. pectus o nimium ferum! —
 quis vos per omnem, liberi, sparsos domum
 deflere digne poterit? hic durus malis
 lacrimare vultus nescit. huc arcum date,
 date huc sagittas, stipitem huc vastum date. 1230
 tibi tela frangam nostra, tibi nostros, puer,
 rumpennis arcus; at tuis stipes gravis
 ardebit umbris; ipsa Lernaeis frequens
 pharetra telis in tuos ibit rogos:
 dent arma poenas. vos quoque infaustas meis 1235
 cremabo telis, o novereales manus.
 AMPH. Quis nomen usquam sceleris errori addidit?
 HERC. Saepe error ingens sceleris obtinuit locum.
 AMPH. Nunc Hercule opus est: perfer hanc molem mali.
 HERC. Non sic furore cessit extinctus pudor, 1240
 populos ut omnes impio aspectu fugem.
 arma, arma, Thesen, flagito propere mihi
 subtracta reddi. sana si mens est mihi,

1216—1218 *post c.* 1234 *transposuit Peiper* || 1217 *cremem* ψ ||
 1218 *om.* ψ || 1219 *attonitum caret A* || 1221 *sqq. de constructione cf. Leo l. n.* || 1223 *turbac et si A* || 1225 *huc A de hoc adverbii forma cf. Thomas, Hermes 28, 309* || 1229 *huc ensem date* ω *corr. Withof, Bentley, defendit Melzer p. 4 n. 3* ||
 1230 *om.* E || 1232 *ac tuis A cf. Leo l. 35* || 1237 *THE. A | unquam A | dedit* ψ || 1238 *semper furor ingens E* || 1239 *THE. A* ||
 1240 *furor recessit E*

referte manibus tela; si remanet furor,
pater, recede: mortis inveniam viam. 1245

AMPH. Per sancta generis sacra, per ius nominis
utrumque nostri, sive me altorem vocas
seu tu parentem, perque venerandos piis
canos, senectae parce desertae, precor,
annisque fessis; unicum lapsae domus 1250

firmamen, unum lumen afflicto malis
temet reserva. nullus ex te contigit
fructus laborum; semper aut dubium mare
aut monstra timui; quisquis in toto furit
rex saevus orbe, manibus aut aris nocens, 1255
a me timetur; semper absentis pater
fructum tui tactumque et aspectum peto.

HERC. Cur animam in ista luce detineam amplius
morerque nihil est: cuncta iam amisi bona,
mentem arma famam coniugem gnatos manus, 1260
etiam furorem. nemo polluto queat
animo mederi: morte sanandum est scelus.

AMPH. Perimes parentem. HERC. Facere ne possim,
occidam.
AMPH. Genitore coram? HERC. Cernere hunc docui
nefas.

AMPH. Memoranda potius omnibus facta intuens 1265
unius a te criminis veniam pete.

HERC. Veniam dabit sibi ipse, qui nulli dedit?
laudanda feci iussus: hoc unum meum est.
succurre, genitor: sive te pietas movet
seu triste fatum sive violatum deus 1270

virtutis: effer arma: vincatur mea
fortuna dextra. THES. Sunt quidem patriae preces
satis efficaces, sed tamen nostro quoque

1247 auctorem EA corr. ψ || 1251 unum columnen D et
N. Heinsius (cf. Tro. 124) | afflicto E || 1255 dapibus vel gre-
gibus Bentley laribus Richter || 1257 Vultum tuum t. e. affa-
tum p. Bentley coll. Med. 187 || 1259 nil ψ || 1263^a 1264^a Thesco
dantur A || 1266 peto A || 1270 factum E | violatae A

movere fletu. surge et adversa impetu
 perfringe solito. nunc tuum nulli imparem 1275
 animum malo resume, nunc magna tibi
 virtute agendum est: Herculem irasci veta.
 HERC. Si vivo, feci scelera; si morior, tuli.
 purgare terras propero. iamdudum mihi
 monstrum impium saevumque et immite ac ferum 1280
 oberrat: agedum dextra, conare aggredi
 ingens opus, labore bis seno amplius.
 ignava cessas, fortis in pueros modo
 pavidasque matres? arma nisi dantur mihi,
 aut omne Pindi Thracis excidam nemus 1285
 Bacchique lucos et Cithaeronis iuga
 mecum cremabo, aut tota cum domibus suis
 dominisque tecta, cum deis templa omnibus
 Thebana supra corpus excipiam meum
 atque urbe versa condar, et, si fortibus 1290
 leve pondus umeris moenia immissa incident
 septemque opertus non satis portis premar,
 omnis omne media parte quod mundi sedet
 dirimitque superos, in meum vertam caput.
 AMPH. Reddo arma. HERC. Vox est digna genitore
 Herculis. 1295
 hoc en peremptus spiculo cecidit puer —
 AMPH. Hoc Iuno telum manibus immisit tuis.
 HERC. Hoc nunc ego utar. AMPH. Ecce quam miserum
 cor palpitat pectusque sollicitum ferit. [metu
 HERC. Aptata harundo est. AMPH. Ecce iam facies
 scelus 1300

1274 moveare ψ || 1278 feti E || 1280 et om. E | immitte E ||
 1283 ignave ω corr. J. Gronov || 1284 pavidamque matrem E |
 dentur A arma reddantur m. Bentley || 1287 aut om. EA
 add. ψ | cum laribus Peiper, cum famulis B. Schmidt obs. cr.
 p. 26 sq. || 1290 eversa E || 1293 qua mundus A quo $\psi(\tau)$ ||
 1295 HERC. redde A | AMPH. vox A | dignatore herculis (om.
 geni) E || 1296. 1297 *Amphitryoni continuantur* A || 1297 emi-
 sit A || 1298 HERC. om. ψ || 1299 corpusque ω corr. Gronov,
 cf. Leo I 22 || 1300 totus *Amphitryoni datur* A

volens sciensque. HERC. Pande, quid fieri inbes?
 AMPH. Nihil rogamus: noster in tuto est dolor.
 natum potes servare tu solus mihi,
 eripere nec tu; maximum evasi metum:
 miserum haut potes me facere, felicem potes. 1305
 sic statue, quicquid statuis, ut causam tuam
 famamque in arto stare et ancipiti scias:
 aut vivis aut occidis. hanc animam levem
 fessamque senio nec minus fessam malis
 in ore primo teneo. tam tarde patri 1310
 vitam dat aliquis? non feram ulterius moram,
 laetare! ferro pectus impresso induam:
 hic, hic iacebit Herculis sani scelus.
 HERC. Iam parce, genitor, parce, iam revoca manum.
 succumbe, virtus, perfer imperium patris. 1315
 eat ad labores hic quoque Herculeos labor:
 vivamus. artus alleva afflictos solo,
 Theseu, parentis. dextra contactus pios
 scelerata refugit. AMPH. Hanc manum amplector libens,
 hac nisus ibo, pectori hanc aegro admovens 1320
 pellam dolores. HERC. Quem locum profugus petam?
 ubi me recondam quave tellure obruar?
 quis Tanais aut quis Nilus aut quis Persica
 violentus unda Tigris aut Rhenus ferox
 Tagusve Hibera turbidus gaza fluens 1325
 abluere dextram poterit? Arctoum licet
 Maeotis in me gelida transfundat mare
 et tota Tethys per meas currat manus,
 haerebit altum facinus. in quas impius
 terras recedes? ortum an occasum petes? 1330
 ubique notus perdidit exilio locum.

1301 *Amphitryonis totus est ω* corr. Rutgers (V. L. p. 495)
 quod ψ || 1302 *Herculi datur ψ* || 1304 thesen ipse nequum
 maximum A || 1305 me om. E || 1309 quassam malis A || 1312 le-
 tale ω corr. Peiper | impressum A || 1316 herculeus E || 1320 pec-
 tore E | ego A || 1322 obruam A || 1324 thenus E || 1325 padusve
 hiberatur bibus E || 1330 recides E

me refugit orbis, astra transversos agunt
 obliqua cursus, ipse Titan Cerberum
 meliore vultu vidit. o fidum caput,
 Theseu, latebram quaere longinquam abditam; 1335
 quoniamque semper sceleris alieni arbiter
 amas nocentes, gratiam meritis refer
 vicemque nostris: redde me infernis precor
 umbris reductum, meque subiectum tuis
 constitue vinclis: ille me abscondet locus. 1340
 sed et ille novit. THES. Nostra te tellus manet.
 illic solutam caede Gradivus manum
 restituit armis: illa te, Alcide, vocat,
 facere innocentes terra quae superos solet.

1336 quique semper ψ || 1340 restitue ω *corr. Bentley*
 (substitue *vel* constitue, *illud Leo*) || 1342 crede **E** || 1343 resti-
 tuet **A** (*exc. R 10*) | alcidæ **E**

MARCI. LVCH. ANNEI SENECAE. HERCVLES | EXPLICIT. INCIPIT
 FELICITER | TROADVM ÷ HECYBA **E** *sequitur Thyestes A*

TROADES

PERSONAE

I ANDROMACHA
PYRRHVS

II HECVBA
AGAMEMNO
VLIXES

III TALTHYBIVS
CALCHAS
SETEX
HELENA
NVNTIVS

ASTYANAX }
POLYXENA } TACITI

CHORVS TROADVM

SCAENA TROIAE

HECVBA

Quicumque regno fidit et magna potens
 dominatur aula nec leves metuit deos
 animumque rebus credulum laetis dedit,
 me videat et te, Troia: non umquam tulit
 documenta fors maiora, quam fragili loco 5
 starent superbi. columnen eversum occidit
 pollentis Asiae, caelitum egregius labor;
 ad cuius arma venit et qui frigidum
 septena Tanain ora pandentem bibit, 9
 et quae vagos vicina prospiciens Scythas 12
 ripam catervis Ponticam viduis ferit, 13
 et qui renatum primus excipiens diem 10
 tepidum rubenti Tigrin immiscet freto,
 excisa ferro est, Pergamum incubuit sibi. 14
 en alta muri decora congesti iacent 15
 tectis adustis; regiam flammae ambiunt
 omnisque late fumat Assaraci domus.
 non prohibet avidas flamma victoris manus:
 diripitur ardens Troia. nec caelum patet
 undante fumo: nube ceu densa obsitus 20
 ater favilla squallet Iliaca dies.
 stat avidus irae victor et lentum Ilium

TROADES **E** TROAS **A** TRAGOEDIA TROADOS *Thu.* HECVBA ψ
Pseudoprobus inst. art. p. 47, 10. 75, 32 (infra ad r. 861 et 1053)

6 cecidit **A**(τ) || **8** quae **E** || *post r. 9 inseruit* **12, 13** *Richter*
 symb. p. 13 a Leone deletos (I 209) || 10 renatum prorsus A
r. propius Bessel p. 74 || 11 tigrin E || 15 congestis E conlapsi
ci. Koetschau, disiecti Peiper || 16 adusti E adusta Bessel ibd.,
Bentley || 17 assarici A τ || 22 ira A

metitur oculis ac decem tandem ferus
 ignoscit annis; horret afflictam quoque,
 victamque quamvis videat, haut credit sibi 25
 potuisse vinci. spolia populator rapit
 Dardania; praedam mille non capiunt rates.
 Testor deorum numen adversum mihi,
 patriaeque cineres teque rectorem Phrygum
 quem Troia toto conditum regno tegit, 30
 tuosque manes quo stetit stante Ilium,
 et vos meorum liberum magni greges,
 umbrae minores: quicquid adversi accidit,
 quaecumque Phoebas ore lymphato furens
 credi deo vetante praedixit mala, 35
 prior Hecuba vidi gravida nec tacui metus
 et vana vates ante Cassandram fui.
 non cantus ignes Ithacus aut Ithaci comes
 nocturnus in vos sparsit aut fallax Sinon:
 meus ignis iste est, facibus ardetis meis. 40
 sed quid ruinas urbis eversae gemis,
 vivax senectus? respice infelix ad hos
 luctus recentes: Troia iam vetus est malum.
 vidi execrandum regiae caedis nefas
 ipsasque ad aras maius admissum scelus 45
 Aeacidis armis, cum ferox, scaeva manu
 coma reflectens regium torta caput,
 alto nefandum vulnere ferrum abdidit;
 quod penitus actum cum recepisset, libens
 ensis senili siccus e iugulo redit. 50
 placare quem non potuit a caede effera

25 aut E (non *sup. scr.* E²), haud A^r || 29 phrygum E ||
 31 quodque stetit ante ilium A || 34 lymphatico A^r || 46 Aeacis
 E *G. e. Aeacidis cf. Dracont. V 155, et sic Scaliger*) Aeacide A
 Aiakis *Gronov* Aeacidae ab armis N. *Heinsius p. 151.* Aiakis
 ausis *Bentley. Leo ci.:* ipsasque ad aras (maius admissumst
 fide) Aeacidis arma, *at cf. II 377. Richter ci.:* ips. ad a. ma-
 nibus admissum scelus Aeacidis, armis cum fer. || 49 sq. sic
distinguit M. Müller Ph. 262 || 50 senili tinctus A

mortalis aevi cardinem extremum premens
 superique testes sceleris et quoddam sacrum
 regni iacentis? ille tot regum parens
 caret sepulcro Priamus et flamma indiget 55
 ardente Troia. non tamen superis sat est:
 dominum ecce Priami nuribus et natis legens
 sortitur urna praedaque en vilis sequar.
 hic Hectoris coniugia despondet sibi,
 hic optat Heleni coniugem, hic Antenoris; 60
 nec dest tuos, Cassandra, qui thalamos petat.
 mea sors timetur, sola sum Danais metus.

Lamenta cessant? turba captivae mea,
 ferite palmis pectora et planctus date
 et iusta Troiae facite. iamdudum sonet 65
 fatalis Ide, iudicis diri domus.

CHORVS TROADVM HECVBA

Non rude vulgus lacrimisque novum
 lugere iubes:
 hoc continuis egimus annis,
 ex quo tetigit 69^b
 Phrygius Graias hospes Amyclas 70
 secuitque fretum
 pinus matri sacra Cybebae.
 deciens nivibus canuit Ide,

53 quondam ψ || 56 superi ψ || 58 praeda quem v. s. A ||
 61 deest A^r || 63 cessent τ R 10 || 64—164 extant in cod. Thuanco
 Paris. 8071 saec. ix/x folio 57^v; vide prioris editionis praef.
 p. xxiv || v. 67—82 dimetri EA, 83—97^a trimetri E, dimetri
 (98 monometer) A, 97^b—115 dimetri, 116 monom. E, 99—116 di-
 metri A, 117—131 trimetri E dim. A, 132—141 dim. EA, 142—
 155^a trimetri, 155^b 156 dimetri E, 142—156 dim. A, 157—163
 dim. 164 monometer EA In archetypo codicis Thuanci omnia
 videntur trimetris descripta fuisse. Cf. Leo l 138, Richter K. U.
 p. 45 sq. || 67 Chorus troianorum vel trianorum ψ ch. mulierum
 troianarum τ HECVBA CHORVS TROADVM T || 72 Cybelae EA Ci-
 bebe T || 73 nivibus: ivibus i. ras. E^z | decies — deciens TA^r
 deciens — decies E

deciens nostris nudata rogis,
 et Sigeis trepidus campis 75
 decumas secuit messor aristas,
 ut nulla dies maerore caret.
 sed nova fletus causa ministrat:
 ite ad planctus,
 miseramque leva, regina, manum. 80
 vulgus dominam vile sequemur:
 non indociles lugere sumus.

HEC. Fidae casus nostri comites,
 solvite crinem,
 per colla fluant maesta capilli 85
 tepido Troiae pulvere turpes:
 complete manus, 102^b
 hoc ex Troia sumpsisse licet. 103
 paret exertos turba lacertos;
 veste remissa substringe sinus 87
 uteroque tenuis pateant artus.
 cui coningio 90
 pectora velas, captive pudor?
 cingat tunicas palla solutas,
 vacet ad crebri verbera planctus
 furibunda manus — placet hic habitus,
 placet: agnosco Troada turbam. 95
 iterum luctus redeant veteres,
 solitum flendi vincite morem:
 Hectorsa flemus.

CHOR. Solvimus omnes lacerum multo
 funere crinem: 100
 coma demissa est libera nodo

74 Ide nostris A || 76 decimas T decies A || 79 ito *Rutgers*
p. 602 | planctumque T || 85 trepido ET || 86 vulnere τ ||
 102^b—103 *huc transposuit F. Haase (misc. phil. III 12) Hecubae*
dantur A, choro continuantur TE | complete E || 88 reuulsa τ ||
 92 soluta Aτ *versum delet Peiper* || 101 dimissa ω *corr. Scaliger*

sparsitque cinis fervidus ora.
 cadit ex umeris vestis apertis 104
 imunque tegit suffulta latus; 105
 iam nuda vocant pectora dextras:
 nunc, nunc vires exprome, dolor.
 Rhoetea sonent litora planctus,
 habitansque cavis montibus Echo
 non, ut solita est, extrema brevis 110
 verba remittat.
 totos reddat Troiae gemitus:
 audiat omnis pontus et aether.
 saevite, manus, 113^b
 pulsu pectus tundite vasto,
 non sum solito contenta sono: 115
 Hectora flemus.

HEC. Tibi nostra ferit dextra lacertos
 umerosque ferit tibi sanguineos,
 tibi nostra caput dextera pulsat,
 tibi maternis ubera palmis 120
 laniata iacent:
 fluat et multo sanguine manet
 quamcumque tuo 122^b
 funere feci rupta cicatrix.
 columen patriae, mora fatorum,
 tu praesidium Phrygibus fessis, 125
 tu murus eras umerisque tuis
 stetit illa decem fulta per annos:
 tecum cecidit summusque dies
 Hectoris idem patriaeque fuit.
 Vertite planctus: Priamo vestros 130
 fundite fletus, satis Hector habet.

104 cadat A || 105 utrumque tegat A | que tegit T || 107 hunc
 nunc E corr. E² || 108 planctus T | planctu EA || 114 vasto | tun-
 dite pectus A || 117 haec tibi T nec haec tibi E | no tibi A ||
 119 del. Peiper || 121 lania E | fluit A || 122 manat A || 125 fri-
 gibus ω || 130 nec. praep. A | uestro vel nostro A^r

CHOR. Accipe, rector Phrygiae, planctus,
 accipe fletus, bis capte senex.
 nil Troia semel te rege tulit,
 bis pulsari Dardana Graio 135
 moenia ferro
 bisque pharetras passa Herculeas.
 post elatos 137^b
 Hecubae partus regumque gregem
 postrema pater funera cludis
 magnoque Iovi victima caesus 140
 Sigea premis litora truncus.

HEC. Alio lacrimas flectite vestras:
 non est Priami miseranda mei
 mors, Iiades.
 felix Priamus dicite cunctae: 145
 liber manes vadit ad imos,
 nec feret unquam victa Graium
 cervice ingum; 147^b
 non ille duos videt Atridas
 nec fallacem cernit Vlixem;
 non Argolici praeda triumpho
 subiecta feret colla tropaeis; 150
 non adsuetas ad sceptras manus
 posterga dabit
 currusque sequens Agamemnonios
 aurea dextra vineula gestans 155
 latis fiet pompa Mycenis.

CHOR. Felix Priamus dicimus omnes:
 secum excedens sua regna tulit;
 nunc Elysii nemoris tutis
 errat in umbris interque pias 160

135 bis pulsari vidit D. g. TE || 137 post te latos E ||
 138 regumque regos A r. greges Bessel p. 77 || 143 me TE*
 mei E¹ 2 || 148 vidit A || 149 Vlixem T Vlixem EA || 153 po-
 terga T post terga EA || 154 agamemnonios A || 155 laetis A ||
 159 tutus A

felix animas Hectora quaerit.
 felix Priamus, 161^b
 felix quisquis bello moriens
 omnia secum consumpta tulit.

TALTHYBIVS CHORVS

O longa Danais semper in portu mora,
 seu petere bellum, petere seu patriam volunt. 165
 CHOR. Quae causa ratibus faciat et Danais moram,
 effare, reduces quis deus claudat vias.
 TAL. Pavet animus, artus horridus quassat tremor.
 maiora veris monstra (vix capiunt fidem)
 vidi ipse, vidi. summa iam Titan iuga 170
 stringebat ortu, vicerat noctem dies, 170^b
 cum subito caeco terra mugitu fremens
 concussa totos traxit ex imo sinus;
 movere silvae capita et excelsum nemus
 fragore vasto tonuit et lucus sacer;
 Idaea ruptis saxa ceciderunt iugis. 175
 nec terra solum tremuit: et pontus suum
 adesse Achillen sensit ac stravit vada.
 tum scissa vallis aperit immensos specus
 et hiatus Erebi pervium ad superos iter
 tellure fracta praebet ac tumulum levat. 180
 emicuit ingens umbra Thessalici ducis,
 Threicia qualis arma proludens tuis
 iam, Troia, fatis stravit aut Neptunium
 cana nitentem percudit iuvenem coma,
 aut cum inter acies Marte violento furens 185
 corporibus amnes clusit et quaerens iter
 tardus cruento Xanthus erravit vado,

163 cons. videt A || 164 quam longa A || 167 effare edoce
 quis E || 170^b ortus A || 172 cecos tr. c. i. sonos A || 176 nec
 sola tellus tr. A || 177 movit Bentley || 178 tunc sc. tellus A
 182 preludens A || 187 cruento xanthus E² cruentus anthus
 (ut vid.) E¹

aut cum superbo victor in curru stetit
 egitque habenas Hectorem et Troiam trahens. 190
 implevit omne litus irati sonus:
 'ite, ite inertes, manibus meis debitos
 auferte honores, solvite ingratas rates
 per nostra ituri maria. non parvo luit
 iras Achillis Graecia et magno luet: 195
 desponsa nostris cineribus Polyxene
 Pyrrhi manu mactetur et tumulum riget.'
 haec fatus alta nocte demersit diem
 repetensque Ditem rursus ingentem specum
 coeunte terra iunxit. immoti iacent
 tranquilla pelagi, ventus abiecit minas 200
 placidumque fluctu murmurat leni mare,
 Tritonum ab alto cecinit hymenaeum chorus.

PYRRHVS AGAMEMNON CALCHAS

Cum laeta pelago vela rediturus dares,
 excidit Achilles, cuius unius manu
 impulsa Troia, quicquid accessit morae 205
 illo remoto, dubia quo caderet stetit.
 velis licet quod petitur ac properes dare,
 sero es daturus: iam suum cuncti duces
 tulere pretium. quae minor merces potest
 tantae dari virtutis? an meruit parum 210
 qui, fugere bellum iussus et longa sedens

191 ite *semel* E | debitos manibus meis A manibusque d.
Henneberger debitosque manibus *Debrio* 192 auferte E || 193 luet A ||
 194 at magno A 195 Polyxene E (a m. 2 ex e ut vid.) || 197 voce ψ
 diuisit ω dimisit ψ *corr. Peiper* (mutavit d. vel iam vitans d.
Leo) || 198 mersus ω *corr. Peiper* || 199 immota E || 202 Triton A
 choro A 203 *inser. om. A* 205 adiecit ω *corr. Richter symb. p. 32* ||
 205 sqq. sic A:

impulsa Troia corrui tandem solo,
 breui repensans quidquid adiecit morae
 Schyros fretumque Lesbos Aegeum secans (cf. 226)
 illo remoto dubia quo caderet stetit. ||

210 virtuti ω *corr. Peiper*

aevum senecta ducere ac Pylîi senis
 transcendere annos, exiit matris dolos
 falsasque vestes, fassus est armis virum?
 inhospitali Telephus regno impotens, 215
 dum Mysiae ferocis introitus negat,
 rudem cruore regio dextram imbut
 fortemque eandem sensit et mitem manum.
 cecidere Thebae, vidit Eetion capi
 sua regna victus; clade subversa est pari 220
 apposita celso parva Lyrnesos iugo,
 captaque tellus nobilis Briseide
 et causa litis regibus Chryse iacet
 et nota fama Tenedos et quae pascuo
 fecunda pingui Thracios nutrit greges 225
 Scyros fretumque Lesbos Aegaeum secans
 et cara Phoebæ Cilla; quid quas alluit
 vernis Caycus gurgitem attollens aquis?
 haec tanta clades gentium ac tantus pavor,
 sparsae tot urbes turbinis vasti modo 230
 alterius esset gloria ac summum decus:
 iter est Achillis; sic meus venit pater
 et tanta gessit bella, dum bellum parat.
 ut alia sileam merita, non unus satis
 Hector fuisset? Ilium vicit pater, 235
 vos diruistis. inclitas laudes iuvat
 et facta magni clara genitoris sequi:
 iacuit peremptus Hector ante oculos patris
 patruisque Memnon, cuius ob luctum parens
 pallente maestum protulit vultu diem; 240
 suique victor operis exemplum horruit
 didicisque Achilles et dea natos mori.
 tum saeva Amazon ultimus cecidit metus.

212 sen. degere A | pylîi E || 219 vidit et longapi E v. ethion
 rel ethion A || 221 imposita Scriber || 226 post v. 205 ponitur A
 227 sacra Phoebæ A^r (v. R 10) | scilla A^r || 228 calchus E
 232 Inter est A^r (v. Ag.) | Achilli ψ || 237 et clara magni
 facta A || 239 memnon ω || 243 tum versa A u c timor A

debes Achilli, merita si digne aestimas,
 et si ex Mycenis virginem atque Argis petat. 245
 dubitatur et iam placita nunc subito improbas
 Priamique natam Pelei nato ferum
 mactare credis? at tuam natam parens
 Helenae immolasti: solita iam et facta expeto.
 AGAM. Iuvenile vitium est regere non posse impetum; 250
 aetatis alios fervor hic primus rapit,
 Pyrrhum paternus. spiritus quondam trucis
 minasque tumidi lentus Aeacidæ tuli:
 quo plura possis, plura patienter feras.
 Quid caede dira nobiles clari ducis 255
 aspergis umbras? noscere hoc primum decet,
 quid facere victor debeat, victus pati.
 violenta nemo imperia continuit diu,
 moderata durant; quoque Fortuna altius
 evexit ac levavit humanas opes, 260
 hoc se magis suppressere felicem decet
 variosque casus tremere metuentem deos
 nimium faventes. magna momento obrui
 vincendo didici. Troia nos tumidos facit
 nimium ac feroces? stamus hoc Danaï loco, 265
 unde illa cecidit. fateor, aliquando impotens
 regno ac superbus altius memet tuli;
 sed fregit illos spiritus hæc quæ dare
 potuisset aliis causa, Fortunæ favor.
 tu me superbum, Priame, tu timidum facis. 270
 ego esse quicquam sceptrâ nisi vano putem
 fulgore tectum nomen et falso comam
 vinclo decentem? casus hæc rapiet brevis,
 nec mille forsâ ratibus aut annis decem:
 non omnibus fortuna tam lenta imminet. 275

244 digna E || 246 dub. etiam? plac. ω corr. Bücheler | nec
 s. probas A | 247 patriamque gnatam E | 249 sueta exp. Bentley ||
 251 primæ A || 251 252^a Pyrrho dat Scaliger || 252 P. et pat.
 Bentley | truces A || 264 facis $\psi(\tau)$ || 269 alii A || 271 egon'
 Bentley || 273 vinclo tegentem ψ | rapit A^r || 274 forsam E ||
 275 ante 274 E del. Leo I 35

equidem fatebor (pace dixisse hoc tua,
 Argiva tellus, liceat) affligi Phrygas
 vincique volui: ruere et aequari solo
 utinam arcuissem. sed regi frenis nequit
 et ira et ardens hostis et victoria 280
 commissa nocti. quicquid indignum aut ferum
 cuiquam videri potuit, hoc fecit dolor
 tenebraeque, per quas ipse se irritat furor,
 gladiusque felix, cuius infecti semel
 vecors libido est. quicquid eversae potest 285
 superesse Troiae, maneat: exactum satis
 poenarum et ultra est. regia ut virgo occidat
 tumuloque donum detur et cineres riget
 et facinus atrox caedis ut thalamos vocent?
 non patiar. in me culpa cunctorum redit: 290
 qui non vetat peccare, cum possit, iubet.
 PYRRH. Nullumne Achillis praemium manes ferent?
 AGAM. Ferent, et illum laudibus cuncti canent
 magnumque terrae nomen ignotae audient.
 quod si levatur sanguine infuso cinis, 295
 opima Phrygii colla caedantur greges
 fluatque nulli flebilis matri cruor.
 quis iste mos est, quando in inferias homo est
 impensus hominis? detrahe invidiam tuo
 odiumque patri, quem coli poena iubes. 300
 PYRRH. O tumide, rerum dum secundarum status
 extollit animos, timide cum increpuit metus,
 regum tyranne! etiamne flammatum geris
 amoris aestu pectus ac veneris novae?
 solusne totiens spolia de nobis feres? 305

276 hoc dixisse A^r || 279 etiam arguissem *ω* corr. Madrig
 II 120 (arcuissem Lipsius) || 283 ipse om. A | se om. E
 289 vocem A || 292 achilli *ψ* | 296 gregis *ω* corr. Bücheler
 298 qui E | mos est? Leo || 299 homini A || 302 extollit E | in-
 creuit E || 303 iamne *ω* corr. Koetschau (iterumne Bentley)
 304 amore subito *ω* a. solito *ψ* corr. Bentley coll. Or. am III
 5, 36 (Amoris igne Leo) amore nuptae Peiper: at cf. 361

haec dextra Achilli victimam reddam suam.
 quam si negas retinesque, maiorem dabo
 dignamque quam det Pyrrhus; et nimium diu
 a caede nostra regia cessat manus
 paremque poscit Priamus. AGAM. Haud equidem nego 310
 hoc esse Pyrrhi maximum in bello decus,
 saevo peremptus ense quod Priamus iacet,
 supplex paternus. PYRRH. Supplices nostri patris
 hostesque eosdem novimus. Priamus tamen
 praesens rogavit; tu gravi pavidus metu, 315
 nec ad rogandum fortis, Aiaci preces
 Ithacoque mandas clausus atque hostem tremens.
 AGAM. At non timebat tunc tuus, fateor, parens,
 interque caedes Graeciae atque uastas rates
 segnis iacebat belli et armorum immemor, 320
 levi canoram verberans plectro chelyn.
 PYRRH. Tunc magnus Hector, arma contemnens tua,
 cantus Achillis timuit, et tanto in metu
 navalibus pax alta Thessalicis fuit.
 AGAM. Nempe isdem in istis Thessalis navalibus 325
 pax alta rursus Hectoris patri fuit.
 PYRRH. Est regis alti spiritum regi dare.
 AGAM. Cur dextra regi spiritum eripuit tua?
 PYRRH. Mortem misericors saepe pro vita dabit.
 AGAM. Et nunc misericors virginem busto petis? 330
 PYRRH. Iamne immolari virgines credis nefas?
 AGAM. Praeferre patriam liberis regem decet.
 PYRRH. Lex nulla capto parcit aut poenam impedit.
 AGAM. Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.
 PYRRH. Quodcumque libuit facere victori licet. 335
 AGAM. Minimum decet libere cui multum licet.
 PYRRH. His ista iactas, quos decem annorum gravi
 regno subactos Pyrrhus exsoluit ingo? [caret.
 AGAM. Hos Scyrus animos? PYRRH. Scelere quae fratrum

306 dextrachilli E || 319 uastas A^r || 321 caelym E chelim A ||
 325 thessalicis *ψ* || 330 at n. m. uirgines A || 339 Syrus E
 Schyros A

AGAM. Includa fluctu — PYRRH. Nempe cognati maris:
Atrei et Thyestae nobilem novi domum. 341

AGAM. Ex virginis concepte furtivo stupro
et ex Achille nate, sed nondum viro —

PYRRH. Illo ex Achille, genere qui mundum suo
sparsus per omne caelitem regnum tenet: 345

Thetide aequor, umbras Aeaco, caelum Iove.

AGAM. Illo ex Achille, qui manu Paridis iacet.

PYRRH. Quem nec deorum comminus quisquam petit.

AGAM. Compescere equidem verba et audacem malo
poteram domare; sed meus captis quoque 350

scit parcere ensis. potius interpretes deum

Calchas vocetur: fata si poscent, dabo.

Tu qui Pelasgae vincla solvisti rati
morasque bellis, arte qui reseras portum,
cui viscerum secreta, cui mundi fragor 355

et stella longa semitam flamma trahens

dant signa fati, cuius ingenti mihi

mercede constant ora: quid iubeat deus

effare, Calchas, nosque consilio rege.

CAL. Dant fata Danais quo solent pretio viam: 360

mactanda virgo est Thessali busto ducis;

sed quo iugari Thessalae cultu solent

Ionidesve vel Mycenaeae nurus,

Pyrrhus parenti coniugem tradat suo:

sic rite dabitur. non tamen nostras tenet 365

haec una puppes causa: nobilior tuo,

Polyxene, cruore debetur cruor.

quem fata quaerunt, turre de summa cadat

Priami nepos Hectoris et letum oppetat.

tum mille velis impleat classis freta. 370

post 340 Agamemnonis orationem excidisse censet Peiper
346 aequora E cf. Leo I 59 || 349 male r || 351 diuum E
352 poscunt A || 354 belli E || 357 dat o corr. r || 359 cal-
ca A 363 ionidae suae E Ioides Heusinger, Inoides Peiper
368 q. f q dura reclusum cadat A || 369 Priamo E

CHORVS

Verum est an timidos fabula decipit
 umbras corporibus vivere conditis,
 cum coniunx oculis imposuit manum
 supremusque dies solibus obstitit
 et tristis cineres urna cohercuit? 375
 non prodest animam tradere funeri,
 sed restat miseris vivere longius?
 an toti morimur nullaue pars manet
 nostri, cum profugo spiritus halitu
 immixtus nebulis cessit in aera 380
 et nudum tetigit subdita fax latus?

Quicquid sol oriens, quicquid et occidens
 novit, caeruleis Oceanus fretis
 quicquid bis veniens et fugiens lavat,
 aetas Pegaseo corripit gradu. 385
 quo bis sena volant sidera turbine,
 quo cursu properat volvere saecula
 astrorum dominus, quo properat modo
 obliquis Hecate currere flexibus:
 hoc omnes petimus fata nec amplius, 390
 iuratos superis qui tetigit lacus,
 usquam est: ut calidis fumus ab ignibus
 vanescit, spatium per breve sordidus,
 ut nubes, gravidas quas modo vidimus,
 arctoi Boreae dissicit impetus: 395
 sic hic, quo regimur, spiritus effluet.
 post mortem nihil est ipsaque mors nihil,
 velocis spatii meta novissima;
 spem ponant avidi, solliciti metum:

371 fabula: b 2 m. ex m E || 372 interrogandi signum post conditis ω del. Peiper || 375 tristes A | post cohercuit interrog. notam ponit Peiper || 378 an AΣ ac (c i. ras.) E² || 384 uel ueniens uel fugiens A bis v. bis f. Henneberger | labat E || 386 bis quos sena vocant E || 387 saecula uoluerit A || 389 aecate E echate A || 390 haec omnes EA corr. ψ || 393 sordibus Aτ || 395 dissipat A dissicat E corr. ψ

tempus nos avidum devorat et chaos. 400
 mors individua est, noxia corpori
 nec parcens animae: Taenara et aspero
 regnum sub domino limen et obsidens
 custos non facili Cerberus ostio
 rumores vacui verbaque inania 405
 et par sollicito fabula somnio.
 quaeris quo iaceas post obitum loco?
 quo non nata iacent. —

ANDROMACHA SENEX ASTYANAX

Quid, maesta Phrygiae turba, laceratis comas
 miserumque tunsae pectus effuso genas 410
 fletu rigatis? levia perpressae sumus,
 si flenda patimur. Ilium vobis modo,
 mihi cecidit olim, cum ferus curru incito
 mea membra raperet et gravi gemeret sono
 Peliacus axis pondere Hectoreo tremens. 415
 tunc obruta atque eversa quodcumque accidit
 torpens malis rigensque sine sensu fero.
 iam erepta Danais coniugem sequerer meum,
 nisi hic teneret: hic meos animos domat
 morique prohibet; cogit hic aliquid deos 420
 adhuc rogare — tempus aerumnae addidit.
 hic mihi malorum maximum fructum abstulit,
 nihil timere: prosperis rebus locus
 ereptus omnis, dira qua veniant habent.
 miserrimum est timere, cum speres nihil. 425
 SEN. Quis te repens commovit afflictam metus?
 ANDR. Exoritur aliquod maius ex magno malum.
 nondum ruentis Ilii fatum stetit.
 SEN. Et quas reperiet, ut velit, clades deus?

402 tenareta spero E || 407. 408 *post v.* 399 AE² *cf.* Leo
I 139 n. 7, Smith, *de arte rhetor. in Senecae trag. perspicua*
Lipsiae 1883 p. 11 n. 1 || 409 *inscr. om.* A (And. S. Vlixes *ψ*),
 AN. *praef.* *ψ* | lac. manus A^r || 416 eversa Troia concidit A ||
 417 feror A || 420 aliquos A^r || 426 repetens E || 427 aliquid r

ANDR. Stygis profundae claustra et obscuri specus 430
 laxantur et, ne desit eversis metus,
 hostes ab imo conditi Dite exeunt —
 solisne retro pervium est Danais iter?
 certe aequa mors est — turbat atque agitat Phrygas
 communis iste terror, hic proprie meum 435
 exterret animum, noctis horrendae sopor.
 SEN. Quae visa portas? effer in medium metus.
 ANDR. Partes fere nox alma transierat duas
 clarumque septem verterant stellae iugum;
 ignota tandem venit afflictæ quies 440
 brevisque fessis somnus obrepsit genis,
 si somnus ille est mentis attonitæ stupor:
 cum subito nostros Hector ante oculos stetit,
 non qualis ultro bella in Argivos ferens
 Graias petebat facibus Idæis rates, 445
 nec caede multa qualis in Danaos furens
 vera ex Achille spolia simulato tulit,
 non ille vultus flammeum intendens iubar,
 sed fessus ac deiectus et fletu gravis
 similisque maesto, squalida obtectus coma. 450
 iuvat tamen vidisse; tum quassans caput:
 'dispelle somnos' inquit 'et natum eripe,
 o fida coniunx: lateat, hæc una est salus.
 omitte fletus — Troia quod cecidit gemis?
 utinam iaceret tota. festina, amove 455
 quocumque nostræ parvulam stirpem domus.'
 mihi gelidus horror ac tremor somnum expulit,
 oculosque nunc huc pavida, nunc illuc ferens
 oblita nati misera quaesivi Hectorem:
 fallax per ipsos umbra complexus abit. 460

430—434^a *seni continuat Bothe* || 430 Stygii profundi A ||
 432 tumulo exeunt A || 436 *post animum lenem interpunctionem
 esse ponendam M. Müller p. 17 sq. demonstravit* || 437 portant A ||
 438 nox iam tr. E || 446 caede vasta A | Danais A (Danaos τ) ||
 449. 450 *om.* E || 450 nostro ω, *corr. Peiper coll. Verg. Aen.
 II 270* || 452 depelle A || 457 excutit A

O nate, magni certa progenies patris,
 spes una Phrygibus, unica afflictæ domus,
 veterisque suboles sanguinis nimium inclita
 nimiumque patri similis: hos vultus meus
 habebat Hector, talis incessu fuit 465
 habituque talis, sic tulit fortes manus,
 sic celsus umeris, fronte sic torva minax
 cervice fusam dissipans iacta comam —
 o nate sero Phrygibus, o matri cito,
 eritne tempus illud ac felix dies 470
 quo Troici defensor et vindex soli
 recidiva ponas Pergama et sparsos fuga
 cives reducas, nomen et patriæ suum
 Phrygibusque reddas? sed mei fati memor
 tam magna timeo vota — quod captis sat est, 475
 vivamus. heu me, quis locus fidus meo
 erit timori quæve te sede oculam?
 arx illa pollens opibus et muris deum,
 gentes per omnes clara et invidiæ gravis,
 nunc pulvis altus, strata sunt flamma omnia 480
 superestque vasta ex urbe ne tantum quidem,
 quo lateat infans. quem locum fraudi legam?
 est tumulus ingens coniugis cari sacer,
 verendus hosti, mole quem immensa parens
 opibusque magnis struxit, in luctus suos 485
 rex non avarus: optime credam patri.
 sudor per artus frigidus totos cadit:
 omen tremesco misera feralis loci. 488
 SEN. Miser occupet præsidia, securus legat. 497

462 spes uita A^r || 463 incliti ω corr. N. Heinsius p. 153 ||
 468 lata comam A || 469 o secundo loco om. A^r | at matri ψ ||
 472 rediuiua E | poenas E || 474 Phrygibusque E | immem-
 or A || 476 qui E || 479 invidiæ capax A || 486 optime E ||
 488 om. ψ | tremesco A || 488-497 traditum ordinem quem in-
 dicant numeri, tuctur Peiper; Leo I 217 sq. sic disposuit: 488.
 497. 496. 492. 493. 489-491. 494. 495. Hunc ordinem sequitur
 Richter symb. p. 6 sq. nisi quod e 491 post e. 495 ponit. —
 M. Müller Ph. p. 262 e. 492. 493 post e. 488 ponendos censet

ANDR. Quid quod latere sine metu magno nequit?	496
SEN. Ne prodat aliquis, amove testes doli.	492
ANDR. Si quaeret hostis? SEN. Vrbe in eversa perit.	493
haec causa multos una ab interitu arcuit:	489
credi perisse. ANDR. Vix spei quicquam est super:	490
quid proderit latuisse redituro in manus?	494
SEN. Victor feroces impetus primos habet.	495
ANDR. Grave pondus illum magna nobilitas premit;	491
quis te locus, quae regio seducta, inuia	498
tuto reponet? quis feret trepidis opem?	
quis proteget? qui semper, etiam nunc tuos,	500
Hector, tuere: coniugis furtum piaie	
serva et fideli cinere victurum excipe.	
succede tumulo, nate — quid retro fugis?	
turpisme latebras spernis? agnosco indolem:	
puDET timere. spiritus magnos fuga	505
animosque veteres, sume quos casus dedit.	
en intuere, turba quae simus super:	
tumulus, puer, captiva: cedendum est malis.	
sanctas parentis conditi sedes age	
aude subire. fata si miseros iuvant,	510
habes salutem; fata si vitam negant,	
habes sepulchrum. SEN. Claustra commissum tegunt;	
quem ne tuus producat in medium timor,	
procul hinc recede teque diversam amove.	
ANDR. Levius solet timere, qui propius timet;	515
sed, si placet, referamus hinc alio pedem.	
SEN. Cohibe parumper ora questusque opprime:	
gressus nefandos dux Cephallanum admovet.	
ANDR. Dehisce tellus tuque, coniunx, ultimo	
specu revulsam scinde tellurem et Stygim	520

489 arguit *ω* corr. *ψ* || 490 credit E || 490^b ANDR. *om.* *ω* corr. *Rapheling* || 491 ANDR. *praef.* E *om.* A || 492^a ANDR. A || 492^b SEN. *amove* A || 504 *turpesque* A *turrisque* E corr. *Bährens p. 11* (*turpesque*) et *Richter symb. p. 8* || 505 *fuge* *ω* corr. *Rutgers p. 604 N. Heinsius p. 153* || 508 *famulus* (*i. e. senex*) *Bentley* || 510 *miserō* E corr. *α* || 518 *cephallanum* A || 520 et *om.* A

sinu profundo conde depositum meum.
 adest Vlixes, et quidem dubio gradu
 vultuque: nectit pectore astus callido.

VLIXES ANDROMACHA

Durae minister sortis hoc primum peto,
 ut, ore quamvis verba dicantur meo, 525
 non esse credas nostra: Graiorum omnium
 procerumque vox est, petere quos seras domos
 Hectorea suboles prohibet: hanc fata expetunt.
 sollicita Danaos pacis incertae fides
 semper tenebit, semper a tergo timor 530
 respicere coget arma nec poni sinet,
 dum Phrygibus animos natus eversis dabit,
 Andromacha, †vester. augur haec Calchas canit;
 et, si taceret augur haec Calchas, tamen
 dicebat Hector, cuius et stirpem horreo. 535
 generosa in ortus semina exsurgunt suos:
 sic ille magni parvus armenti comes
 primisque nondum cornibus findens cutem
 cervice subito celsus et fronte arduus
 gregem paternum ducit ac pecori imperat; 540
 quae tenera caeso virga de trunco stetit,
 par ipsa matri tempore exiguo subit
 umbrasque terris reddit et caelo nemus;
 sic male relictus igne de magno cinis
 vires resumit. est quidem iniustus dolor 545
 rerum aestimator: si tamen tecum exigas,
 veniam dabis, quod bella post hiemes decem
 totidemque messes iam senex miles timet
 aliasque clades rursus ac nunquam bene

523 callidos ω corr. N. Heinsius p. 153 || 524 inser scaenae
 om. A vl. praef. Eψ || 533 Andromacha. AND. Vester A, Andro-
 macha vivus ci. Richter | hoc A | caecae E || 534 vl. et si A τ
 (exc. R 10) || 536 hortus E || 546 tecum excutias E || 547 annos
 decem A || 548 menses A

Troiam iacentem. magna res Danaos movet, 550
 futurus Hector: libera Graios metu.
 haec una naves causa deductas tenet,
 haec classis haeret. neve crudelem putes,
 quod sorte iussus Hectoris natum petam:
 petissem Oresten. patere quod victor tulit. 555
 ANDR. Vtinam quidem esses, nate, materna in manu,
 nossemque quis te casus ereptum mihi
 teneret, aut quae regio — non hostilibus
 confossa telis pectus aut vinculis manus
 secantibus praestrieta, non acri latus 560
 utrumque flamma cincta maternam fidem
 unquam exuissem. nate, quis te nunc locus,
 fortuna quae possedit? errore avio
 vagus arva lustras? vastus an patriae vapor
 corripuit artus? saevus an victor tuo 565
 lusit cruore? numquid immanis ferae
 morsu peremptus pascis Idaeas aves?
 VLIX. Simulata remove verba; non facile est tibi
 decipere Vlixen: vicinus matrum dolos
 etiam dearum. cassa consilia amove; 570
 ubi natus est? ANDR. Vbi Hector? ubi cuncti Phryges?
 ubi Priamus? unum quaeris: ego quaero omnia.
 VLIX. Coacta dices sponte quod fari abnuis.
 ANDR. Tuta est, perire quae potest debet cupit.
 VLIX. Magnifica verba mors prope admota excutit. 575
 ANDR. Si vis, Vlix, cogere Andromacham metu,
 vitam minare: nam mori votum est mihi.
 VLIX. Verberibus igni † morte cruciatu eloqui
 quodcumque celas adiget invitam dolor
 et pectore imo condita arcana eruet: 580
 necessitas plus posse quam pietas solet.

551 libera nos hoc metu **A** || 553 hic *ω* corr. *N. Heinsius*
p. 153 || 559 ac (*c sup. ser. m. 1*) vinculis **E** aut vinculis **A** ||
 563 possidet **Eτ** possedit **A(τ)** || 569 Vlixem *ω* corr. *ψ* || 577 iam
 mori **Aτ** || 578 igne **A** *Leo ci.*: igni omnique cruciatu *Peiper*:
 nocte (*coll. 585*) | cruciatam *Koetschau*

ANDR. Propone flammas, vulnera et diras mali
doloris artes et famem et saevam sitim
variasque pestes undique, et ferrum inditum
visceribus istis, carceris caeci luem, 585
et quicquid audet victor iratus timens:

[VLIX. Stulta est fides celare quod prodas statim.]
animosa nullos mater admittit metus.

VLIX. Hic ipse, quo nunc contumax perstas, amor
consulere parvis liberis Danaos monet. 590
post arma tam longinqua, post annos decem
minus timerem quos facit Calchas metus,
si mihi timerem: bella Telemacho paras.

ANDR. Invita, Vluxe, gaudium Danais dabo:
dandum est; fatere quos premis luctus, dolor. 595
gaudete, Atridae, tuque laetifica, ut soles,
refer Pelasgis: Hectoris proles obit.

VLIX. Et esse verum hoc qua probas Danais fide?

ANDR. Ita quod minari maximum victor potest
contingat et me fata maturo exitu 600
facilique solvant ac meo condant solo
et patria tellus Hectorem leviter premat,
ut luce caruit: inter extinctos iacet
datusque tumulo debita exanimis tulit.

VLIX. Expleta fata stirpe sublata Hectoris 605
solidamque pacem laetus ad Danaos feram —
quid agis, Vluxe? Danaidae credent tibi:
tu cui? parenti — fingit an quisquam hoc parens,
nec abominandae mortis auspiciam pavet?
auspicia metuunt qui nihil maius timent. 610

582 verbera *N. Heinsius p. 153* || 583 et om. **E** | famem **E** ||
585 ustis **A** || 586 tumens **A** || 587 hoc loco **EA**^r (*exc. R 10*),
post v. 581 non praef. pers. nota ψ ; post v. 588 posuit *Ra-*
pheling; del. *Leo* || 588 **AND. E VL. A** | admittis **A** || 590 **VL.**
om. A | monet (*ex monet?*) **E** || 591 tam *om. E* || 592 facis **A** ||
594 immiti ulixi gaudium ac danais dabo *null. pers. nota A* ||
600 ita me *Swoboda* || 602 patriam **E** || 603 luce cassus ψ
(*N. Heinsius p. 151*) || 607 Danai dic. *cr. E* || 608 an quicquam
parens **A**

fidem alligavit iure iurando suam —
 si peierat, timere quid gravius potest?
 nunc advoca astus, anime, nunc fraudes, dolos,
 nunc totum Vlixen; veritas numquam perit.
 scrutare matrem. maeret, illacrimat, gemit; 615
 sed et huc et illuc anxios gressus refert
 missasque voces aure sollicita excipit:
 magis haec timet, quam maeret. ingenio est opus.

Alios parentes alloqui in luctu decet:
 tibi gratulandum est, misera, quod nato cares, 620
 quem mors manebat saeva praecipitem datum
 e turre, lapsis sola quae muris manet.

ANDR. Reliquit animus membra, quatiuntur, labant
 torpetque vinctus frigido sanguis gelu.

VLIX. Intremuit: hac, hac parte quaerenda est mihi; 625
 matrem timor detexit: iterabo metum. —

ite, ite celeres, fraude materna abditum
 hostem, Pelasgi nominis pestem ultimam,
 ubicumque latitat, erutam in medium date.
 bene est: tenetur. perge, festina, attrahe — 630
 quid respicis trepidasque? iam certe perit.

ANDR. Utinam timerem. solitus ex longo est metus:
 dediscit animus †scire quod didicit diu.

VLIX. Lustrale quoniam debitum muris puer
 sacrum antecessit nec potest vatem sequi 635

meliore fato raptus, hoc Calchas ait
 modo piari posse redituras rates,
 si placet undas Hectoris sparsi cinis
 ac tumulus imo totus aequetur solo.
 nunc ille quoniam debitam effugit necem, 640
 erit admovenda sedibus sacris manus.

ANDR. Quid agimus? animum distrahit geminus timor:

612 perierat τ || 614 et totum A | numquam latet A || 616 et
 huc E sed huc A corr. Bothe || 623 relinquit Bentley || 625 en-
 tremuit ψ(τ) | hac semel E || 627 ite semel E || 632 solutus E ||
 633 scire (i. e. scire) E sero A saepe Leo (I 9) nempe Richter
 (symb. p. 32) || 634 lustrare E || 635 cf. Leo I 12 || 639 sequetur E

hinc natus, illinc coniugis sacri cinis.
 pars utra vincet? testor immites deos,
 deosque veros coniugis manes mei: 645
 non aliud, Hector, in meo nato mihi
 placere quam te. vivat, ut possit tuos
 referre vultus — prorutus tumulo cinis
 mergetur? ossa fluctibus spargi sinam
 disiecta vastis? potius hic mortem oppetat. — 650
 poteris nefandae deditum mater neci
 videre? poteris celsa per fastigia
 missum rotari? potero, perpetiar, feram,
 dum non meus post fata victoris manu
 iactetur Hector. — hic suam poenam potest 655
 sentire, at illum fata iam in tuto locant —
 quid fluctuaris? statue, quem poenae extrahas.
 ingrata, dubitas? Hector est illinc tuus —
 erras: utrimque est Hector; hic sensus potens,
 forsam futurus ultor extincti patris — 660
 utrique parci non potest: quid iam facis?
 serva e duobus, anime, quem Danaï timent.
 VLIX. Responsa peragam: funditus busta eruam.
 ANDR. Quae vendidistis? VLIX. Pergam et e summo
 aggere
 traham sepulchra. ANDR. Caelitum appello fidem 665
 fidemque Achillis: Pyrrhe, genitoris tui
 munus tuere. VLIX. Tumulus hic campo statim
 toto iacebit. ANDR. Fuerat hoc prorsus nefas
 Danais inausum. templa violastis, deos
 etiam faventes: busta transierat furor. 670
 resistam, inermis offeram armatis manus,
 dabit ira vires. qualis Argolicas ferox
 turmas Amazon stravit, aut qualis deo
 percussa Maenas entheo silvas gradu

643 cari cinis A || 644 vincit A^r || 658 illic A^r || 659 sensu *ψ*
 sensus post et E || 660 forsam E || 661 quidnam *ω* corr. Leo ||
 666 pyrrī E || 671 inermes A || 674 entheo A^r

armata thyrso terret atque expers sui 675
 vulnus dedit nec sensit, in medios ruam
 tumultoque cineris socia defenso cadam.
 VLIX. Cessatis et vos flebilis clamor movet
 furorque cassus feminae? iussa ocius
 peragite. ANDR. Me, me sternite hic ferro prius. 680
 repellor, heu me. rumpe factorum moras,
 molire terras, Hector: ut Vlixen domes,
 vel umbra satis es — arma concussit manu,
 iaculatur ignes — cernitis, Danaï, Hectorem?
 an sola video? VLIX. Funditus cuncta eruam. 685
 ANDR. Quid agis? ruina pariter et natum et virum
 prosternis una? forsitan Danaos prece
 placare poteris. conditum illidet statim
 immane busti pondus — intereat miser
 ubicumque potius, ne pater natum obruat 690
 prematque patrem natus. — Ad genua accido
 supplex, Vlixè, quamque nullius pedes
 novere dextram pedibus admoveo tuis.
 miserere matris et preces placidus pias
 patiensque recipe, quoque te celsum altius 695
 superi levarunt, mitius lapsos preme: .
 misero datur quodcumque, fortunae datur.
 sic te revisat coniugis sanctae torus,
 annosque, dum te recipit, extendat suos 700
 Laerta; sic te iuvenis excipiat tuus,
 et vota vincens vestra felici indole
 aetate avum transcendat, ingenio patrem.
 miserere matris: unicum afflictæ mihi
 solamen hic est. VLIX. Exhibe natum et roga.
 ANDR. Huc e latebris procede tuis, 705
 flebile matris furtum miseræ.

677 tumultoque E || 679 casus E || 681 repelle animum A^r
 r. Auernum α || 682 interpunctionem corr. Bentley || 683 uelis
 umbra A^r | satis est E || 684 iaculetur A || 685 erue A || 686 ruina
 mater et ω corr. J. Gronov || 688 elidet A || 700 accipiat E
 aspiciat Leo || 705—737 dimetri claudente monometro ω

hic est, hic est terror, Vlixē,
 mille carinis. submitte manus
 dominique pedes supplice dextra
 stratus adora nec turpe puta 710
 quicquid miseros fortuna iubet.
 pone ex animo reges atavos
 magnique senis iura per omnis
 incluta terras, excidat Hector,
 gere captivum positoque genu, 715
 si tua nondum funera sentis,
 matris fletus imitare tuae.

Vidit pueri regis lacrimas
 et Troia prior, parvusque minas
 trucis Alcidae flexit Priamus. 720
 ille, ille ferox, cuius vastis
 viribus omnes cessere ferae,
 qui perfracto limine Ditis
 caecum retro patefecit iter,
 hostis parvi victus lacrimis: 725
 'suscipe' dixit 'rector habenas
 patrioque sede celsus solio;
 sed sceptrā fide meliore tene.'
 hoc fuit illo victore capi:
 discite mites Herculis iras. 730
 an sola placent Herculis arma?
 iacet ante pedes non minor illo
 supplice supplex vitamque petit —
 regnum Troiae
 quocumque volet Fortuna ferat. 735

VLIX. Matris quidem me maeror attonitae movet,
 magis Pelasgae me tamen matres movent,
 quarum iste magnos crescit in luctus puer.
 ANDR. Has, has ruinas urbis in cinerem datae

707 hic puer hic est A || 713 omnes A || 719 minas
 (s ex x) E² || 729 profuit Scaliger, at cf. Leo II 377 || 736 nulla
 inscriptio EA Vlixes Andromacha vel Vl. Andr. Astyanax sp ||
 739 an has A | datas A

hic excitabit? hae manus Troiam erigent? 740
 nullas habet spes Troia, si tales habet.
 non sic iacemus Troes, ut cuiquam metus
 possimus esse. spiritus genitor facit?
 sed nempe tractus. ipse post Troiam pater
 posuisset animos, magna quos frangunt mala. 745
 si poena petitur, (quae peti gravior potest?)
 famulare collo nobili subeat iugum,
 servire liceat. aliquis hoc regi negat?
 VLIX. Non hoc Vlixes, sed negat Calchas tibi.
 ANDR. O machinator fraudis et scelerum artifex, 750
 virtute cuius bellica nemo occidit,
 dolis et astu maleficae mentis iacent
 etiam Pelasgi, vatem et insontes deos
 praetendis? hoc est pectoris facinus tui.
 nocturne miles, fortis in pueri necem 755
 iam solus andes aliquid et claro die.
 VLIX. Virtus Vlixis Danaidis nota est satis
 nimisque Phrygibus. non vacat vanis diem
 conterere verbis: ancoras classis legit.
 ANDR. Brevem moram largire, dum officium parens 760
 nato supremum reddo et amplexu ultimo
 avidos dolores satio. VLIX. Misereri tui
 utinam liceret. quod tamen solum licet,
 tempus moramque dabimus. arbitrio tuo
 implere lacrimis: fletus aerumnas levat. 765
 ANDR. O dulce pignus, o decus lapsae domus
 summumque Troiae funus, o Danaum timor,
 genetricis o spes vana, cui demens ego
 laudes parentis bellicas, annos avi
 demens precabar, vota destituit deus. 770

744 fractus E || 746 quae — potest *uncinis inclusit M. Müller*
Ph. p. 263 coll. Oed. 262 s. || 747 subdat E || 750 o scelerum ψ ||
 756 e claro E || 757 danais ω corr. ψ || 758 phrygibus E ||
 759 leget E legat A corr. ψ || 760 AND. add. E² || 761 am-
 plexus E || 762 dolore E || 764 tempusque moram d. E ||
 766 o decus o l. E || 769 annos atque E || 770 medios ω corr.
Richter symb. p. 32 (toties Leo) | statuto A^r

non arma tenera patria tractabis manu	775
sparsasque passim saltibus latis feras	
audax sequeris nec stato lustris die,	
solemne referens Troici lusus sacrum,	
puer citatas nobilis turmas ages;	
non inter aras mobili velox pede,	780
reboante flexo concitos cornu modos,	
barbarica prisco templa saltatu coles.	782
Iliaca non tu sceptris regali potens	771
gestabis aula, iura nec populis dabis	
victasque gentes sub tuum mittes iugum,	
non Graia caedes terga, non Pyrrhum trahes.	774
o Marte diro tristius leti genus!	783
flebilis aliquid Hectoris magni nece	
muri videbunt. VLIX. Rumpe iam fletus, parens:	785
magnus sibi ipse non facit finem dolor.	
ANDR. Lacrimis, Vlix, parva quam petimus mora est;	
concede patiens, ut mea condam manu	
viventis oculos. occidis parvus quidem,	
sed iam timendus. Troia te expectat tua:	790
i, vade liber, liberos Troas vide.	
ASTYAN. Miserere, mater. ANDR. Quid meos retines sinus	
manusque matris cassa praesidia occupas?	
fremitu leonis qualis audito tener	
timidum iuvenis applicat matri latus,	795
at ille saevus matre sumnota loco	
praedam minorem morsibus vastis tenens	
frangit vehitque: talis e nostro sinu	
te rapiet hostis. oscula et fletus, puer,	
lacerosque crines excipe et plenus mei	800

771—774 post 782 collocavit Richter || 775 parva ω corr. Swoboda || 778 Troici lustris s. A || 779 puerum Bentley || 781 revocante ω corr. Hemsterhuis ad Lucian. dial. deor. 12 || 782 barbara E || 783 morte dira ω corr. Peiper || 786 ipsi A || 787 lacrimas E (Ribb.) || 788 conc. paucas E c. parvas A corr. Richter symb. p. 33 || 789 viventes E || 791 post l. cras. e. vel i E | nade puer l. Troias u. E || 796 leo ω corr. N. Heinsius p. 155 || 797 vastis premens A || 799 te pariet E

occurre patri; pauca maternae tamen
 perfer querelae verba: 'si manes habent
 curas priores nec perit flammis amor,
 servire Graio pateris Andromachen viro,
 crudelis Hector? lentus et segnis iaces? 805
 redit Achilles.' sume nunc iterum comas
 et sume lacrimas, quicquid e misero viri
 funere relictum est, sume quae reddas tuo
 oscula parenti. matris hanc solacio
 relinque vestem: tumulus hanc tetigit meus 810
 manesque cari. si quid hic cineris latet,
 scrutabor ore. VLIX. Nullus est flendi modus:
 abripite propere classis Argolicae moram.

CHORVS

Quae vocat sedes habitanda captas?
 Thessali montes et opaca Tempe, 815
 an maris vasti domitrix Iolcos? 819
 parva Gortynis sterilisque Tricce, 821
 an frequens rivis levibus Mothone,
 an viros tellus dare militares 816
 aptior Phthie meliorque fetu
 fortis armenti lapidosa Trachin,
 quae sub Oetaeis latebrosa silvis 823
 misit infestos Troiae ruinis
 non semel arcus? 825
 Olenos tectis habitata raris,

804 Andr. iugo ψ || 806 rediit A || 811 quidquid hic A ||
 813 Abr. propere classis | Arg. moram E || 814 sqq. *De hoc car-*
mine restituendo disputaverunt Peiper observat. c. II, Leo I 202,
Richter symb. p. 25 sqq. || 816—818 post 822 collocavit Richter ||
 817 aptior ethieme m. E phitie A corr. α || 818 armentis A^r |
 trache A || 820 speciosa Peiper coll. Hor. c. III 27, 34 ep. 9, 29;
hunc versum pristino loco post 836 restituit Richter || 821 gor-
 tynis E cortine (Gortyne α) A Gyrtone Gronov cf. Leo I 202 | trip-
 ce E trice A corr. Delrio || 822 ruscis levibus Methone A ||
 823 echatis A

- virgini Pleuron inimica divae,
 an maris lati sinuosa Troezen?
 Pelion regnum Prothoi superbum,
 tertius caelo gradus? (hic recumbens 830
 montis exesi spatiosus antro
 iam trucis Chiron pueri magister,
 tinnulas plectro feriente chordas,
 tunc quoque ingentes acuebat iras
 bella canendo) 835
- An ferax varii lapidis Carystos,
 urbibus centum spatiosa Crete, 820
 an premens litus maris inquieti 837
 semper Euripo properante Chalcis?
 quolibet vento faciles Calydnae,
 an carens numquam Gonoessa vento 840
 quaeque formidat Borean Enispe?
 Attica pendens Peparethos ora,
 an sacris gaudens tacitis Eleusin?
- * * *
- numquid Aiacis Salamina veram
 aut fera notam Calydonia saeva, 845
 quasque perfundit subiturus aequor
 segnibus terras Titaressos undis?
 Bessan et Scarphen, Pylon an senilem?
 Pharin an Pisas Iovis et coronis
 Elida claram? 850
 Quolibet tristis miseris procella
 mittat et donet cuicumque terrae,

827 uirginis pleuros A || 829 prothoi A || 833 cordas EA ||
 834 urberat iras A τ || 836 rari lapidis ψ || 837 latus E || 838 cal-
 chis A τ || 839 echidne A (Echinae ψ) || 840 ac *Bothe* | genoessa A || 841 formidant A | enipse A τ || 842 aretica *Delrio*; vide
ad v. 821 || 843 Eleusis A || ante 844 *intercidisse Scaliger con-*
iecit tale aliquid: quove iactatae pelago feremur exules? ad
quae loca, quas ad urbes? || 844 Sal. veri ω corr. *Scaliger*
(cf. Lucan. III 183), visam *Burmans misc. obs. I 71*, ducar
Habrucker, habebat *Leo* || 845 an fera α || 848 scarphen phylonan.
 selinen. E || 849 ipsas A τ || 851 tristes E

dum luem tantam Troiae atque Achivis
 quae tulit, Sparte, procul absit, absit
 Argos et saevi Pelopis Mycenae, 855
 Neritos parva brevior Zacyntho
 et nocens saxis Ithace dolosis.

Quod manet fatum dominusque quis te,
 aut quibus terris, Hecuba, videndam
 ducet? in cuius moriere regno? 860

HELENA ANDROMACHA HECUBA

Quicumque hymen funestus, inlaetabilis
 lamenta caedes sanguinem genitus habet
 est auspice Helena dignus. eversis quoque
 nocere cogor Phrygibus: ego Pyrrhi toros 865
 narrare falsos iubeor, ego cultus dare
 habitusque Graios. arte capietur mea
 meaque fraude concidet Paridis soror.
 fallatur; ipsi levius hoc equidem reor:
 optanda mors est sine metu mortis mori.
 quid iussa cessas agere? ad auctorem redit 870
 sceleris coacti culpa. — Dardaniae domus
 generosa virgo, melior afflictos deus
 respicere coepit teque felici parat
 dotare thalamo; tale coniugium tibi
 non ipsa sospes Troia, non Priamus daret. 875
 nam te Pelasgae maximum gentis decus,
 cui regna campi lata Thessalici patent, 878
 ad sancta lecti iura legitimi petit. 877
 te magna Tethys teque tot pelagi deae
 placidumque numen aequoris tumidi Thetis 880

856 breuiter zachintho E iacintho A acintho τ || 859 he-
 cube A || 861 *inser. om. Ag. τ, Hecuba om. Vd.* | 861 *adfertur*
a Pseudoprobo cf. praef. cap. II || 865 *parare vel ornare N. Heinsius*
p. 156 (cf. v. 898) || 868 *fidenter ipsi A* | *fraudetur α* || 869 *metu*
om. E || 870 *auctores A* || 872 *melius E* || 877 *post 878 ponit*
Svoboda || 878 *tibi Bentley* | *iacent A* || 879 *thetis E* || 880 *om. E*
cf. Leo I 35

suam vocabunt, te datam Pyrrho socer
 Peleus nurum vocabit et Nereus nurum.
 depone cultus squalidos, festos cape,
 dedisce captam; deprime horrentis comas
 crinemque docta patere distingui manu. 885
 hic forsitan te casus excelso magis
 solio reponet. profuit multis capi.

ANDR. Hoc derat unum Phrygibus eversis malum,
 gaudere — flagrant strata passim Pergama:
 o coniugale tempus! an quisquam audeat 890
 negare? quisquam dubius ad thalamos eat,
 quos Helena suadet? pestis exitium lues
 utriusque populi, cernis hos tumulos ducum
 et nuda totis ossa quae passim iacent
 inhumata campis? haec hymen sparsit tuus. 895
 tibi fluxit Asiae, fluxit Europae cruor,
 cum dimicantes lenta prospiceres viros,
 incerta voti — perge, thalamos appara.

taedis quid opus est quidve solemni face?
 quid igne? thalamis Troia praelucet novis. 900
 celebrate Pyrrhi, Troades, conubia,
 celebrate digne: planetus et gemitus sonet.
 HEL. Ratione quamvis careat et flecti neget
 magnus dolor sociosque nonnumquam sui
 maeroris ipsos oderit: causam tamen 905
 possum tueri iudice infesto meam,
 graviora passa. luget Andromacha Hectorem
 et Hecuba Priamum: solus occulte Paris
 lugendus Helenae est. dirum et invisum et grave est
 servitia ferre? patior hoc olim iugum, 910
 annis decem captiva. prostratum Ilium est,
 versi penates? perdere est patriam grave,
 gravius timere. vos levat tanti mali

884 horrentes A || 891 denius E || 893 hoc E || 895 ymen E r ||
 897 laeta E 898 notis A r || 900 nobis E 901 conubia A 902 so-
 nent A || 908 soli at *Svoboda* || 909 es A r | durum A || 913 tantus
Bentley

comitatus: in me victor et victus furit.
 quam quisque famulam traheret incerto diu 915
 casu pendit: me meus traxit statim
 sine sorte dominus. causa bellorum fui
 tantaeque Teucris cladis? hoc verum puta,
 Spartana puppis vestra si secuit freta;
 sin rapta Phrygiis praeda remigibus fui 920
 deditque donum iudici victrix dea,
 ignosce raptae. iudicem iratum mea
 habitura causa est: ista Menelaum manent
 arbitria. nunc hanc luctibus paulum tuis,
 Andromacha, omissis flecte — vix lacrimas queo 925
 retinere. ANDR. Quantum est Helena quod lacrimat
 malum.
 cur lacrimat autem? fare quos Ithacus dolos,
 quae scelera nectat; utrum ab Idaeis ingis
 iactanda virgo est, arcis an celsae edito
 mittenda saxo? num per has vastum in mare 930
 volvenda rupes, latere quas scisso levat
 altum vadoso Sigeon spectans sinu?
 dic, fare, quicquid subdolo vultu tegis.
 leviora mala sunt cuncta, quam Priami gener
 Hecubaeque Pyrrhus. fare, quam poenam pares 935
 exprome et unum hoc deme nostris cladibus
 falli: paratas perpeti mortem vides.
 HEL. Vtinam iuberet me quoque interpret deum
 abrumpere ense lucis invisae moras
 vel Achillis ante busta furibunda manu 940
 occidere Pyrrhi, fata comitantem tua,

914 uictus et victor A || 916 trahit E || 918 tantaque teucris
 clades E || 919 sp. puppe v. si secui fr. E || 920 phrygiis E ||
 922 ignosce Paridi ω corr. Richter, ritium detexit Leo I 222,
 qui ci.: i. praedae. (ignosce: pridem Peiper) | iratum puta A ||
 923 istam mille navium m. E || 924 arbitrix E || 925 flete E ||
 931 qua E || 932 vadosos Sigeon sp. sinus A vadoso sigaeo sp.
 sinum E corr. Gronov altum a vado Sigeon aspectans sinum
 Birt p. 552 || 933 effare Bentley || 936 etiam nunc hoc Aτ

Polyxene miseranda, quam tradi sibi
cineremque Achilles ante mactari suum,
campo maritus ut sit Elysio, iubet.

ANDR. Vide ut animus ingens laetus audierit necem. 945

cultus decoros regiae vestis petit

et admoveri crinibus patitur manum.

mortem putabat illud, hoc thalamos putat.

at misera luctu mater audito stupet;

labefacta mens succubuit. assurge, alleva 950

animum et cadentem, misera, firma spiritum.

quam tenuis anima vinculo pendet levi —

minimum est quod Hecubam facere felicem potest.

spirat, revixit. prima mors miseros fugit.

HEC. Adhuc Achilles vivit in poenas Phrygum? 955

adhuc rebellat? o manum Paridis levem.

cinis ipse nostrum sanguinem ac tumulus sitit.

modo turba felix latera cingebat mea,

lassabar in tot oscula et tantum gregem

dividere matrem; sola nunc haec est super 960

votum, comes, levamen, afflictae quies;

haec totus Hecubae fetus, haec sola vocor

iam voce mater. dura et infelix age

elabere anima, denique hoc unum mihi

remitte funus. inrigat fletus genas 965

imberque victo subitus e vultu cadit.

ANDR. Nos Hecuba, nos, nos, Hecuba, lugendae sumus, 969

quas mota classis huc et huc sparsas feret; 970

hanc cara tellus sedibus patriis teget.

HEL. Magis invidebis, si tuam sortem scies.

ANDR. An aliqua poenae pars meae ignota est mihi?

HEL. Versata dominos urna captivis dedit.

ANDR. Cui famula trador? ede; quem dominum voco? 975

942 Polyx(ss)ena A τ || 950 succubuit E || 959 in totum τ
et totum EA(τ) corr. Leo || 960 haec om. A || 965 demitte E | en
rigat Bentley | verba inrigat — cadit *Andromachae* dat Peiper,
Hecubae verba quae sequerentur, *excidisse* ratus || 967. 968 post
v. 978 traiecit Richter || 975 tradar A | quem ad d. vocor

HEL. Te sorte prima Scyrius iuvenis tulit.
 ANDR. Cassandra felix, quam furor sorti eximit
 Phoebusque. HEL. Regum hanc maximus rector tenet. 978
 HEC. Laetare, gaude, nata. quam vellet tuos 967
 Cassandra thalamos, vellet Andromache tuos. 968
 estne aliquis, Hecubam qui suam dici velit? 979
 HEL. Ithaco obtigisti praeda nolenti brevis. 980
 HEC. Quis tam impotens ac durus et iniquae ferus
 sortitor urnae regibus reges dedit?
 quis tam sinister dividit captas deus?
 quis arbiter crudelis et miseris gravis
 eligere dominos nescit et [saeva manu 985
 dat iniqua miseris fata? quis] matrem Hectoris
 armis Achillis miscet? ad Vlixen vocor:
 nunc victa, nunc captiva, nunc cunctis mihi
 obsessa videor cladibus — domini pudet,
 non servitutis. [Hectoris spoliū feret 990
 qui tulit Achillis?] sterilis et saevis fretis
 inclusa tellus non capit tumulos meos —
 duc, duc, Vlixē, nil moror, dominum sequor;
 me mea sequentur fata: non pelago quies
 tranquilla veniet, saeviet ventis mare, 995

* * *

et bella et ignes et mea et Priami mala,
 dumque ista veniant, interim hoc poenae loco est:
 sortem occupavi, praemium eripui tibi. —

Sed en citato Pyrrhus accurrit gradu
 vultuque torvo. Pyrrhe, quid cessas? age 1000
 reclude ferro pectus et Achillis tui
 coniunge soceros. perge, mactator senum,

*N. Heinsius p. 156 (cf. v. 987) || 977 sorte A || 978 HEC. Phoebus-
 que E || 979 HEC. A || 981 potens τ | dirus Richter symb. p. 19 ||
 985 sq. saeva — quis del. Peiper || 990 sq. Hectoris — Achillis del.
 Leo || 992 num caput τ || 994—998 post 1008 transp. Scaliger ||
 995 veniat saeniat A | post 995 tute quid intercidisse putat Leo:
 sociosque merget, obruent reducem quoque || 996 ignis A ||
 997 venient A veniunt E corr. ψ | haec poena in loco est A ||
 998 eripuit mihi A || 999 sed incitato ω corr. Peiper || 1000 pyrri E*

et hic decet te sanguis: abreptam trahe.
 maculate superos caede funesta deos,
 maculate manes — quid precer vobis? precor 1005
 his digna sacris aequora: hoc classi accidat
 toti Pelasgae, ratibus hoc mille accidat
 meae precabor, cum vehar, quicquid rati.

CHORVS

Dulce maerenti populus dolentum,
 dulce lamentis resonare gentes; 1010
 lenius luctus lacrimaeque mordent,
 turba quas fletu similis frequentat.
 semper a semper dolor est malignus:
 gaudet in multos sua fata mitti
 seque non solum placuisse poenae. 1015
 ferre quam sortem patiuntur omnes,
 nemo recusat.
 Tolle felices: miserum, licet sit, 1019^a 1018^b
 nemo se credet; removete multo 1018^a 1019^b
 divites auro, removete centum 1020
 rura qui scindunt opulenta bubus:
 pauperi surgent animi iacentes —
 est miser nemo nisi comparatus.
 dulce in immensis posito ruinis,
 neminem laetos habuisse vultus: 1025
 ille deplorat queriturque fatum,
 qui secans fluctum rate singulari
 nudus in portus cecidit petitos;
 aequior casum tulit et procellas,
 mille qui ponto pariter carinas 1030

1003 abreptam trahit A^r || 1010 dulce et merentes res.
 g. E || 1011 lentius A | lacrimaeque currunt r || 1011 post 1012 r |
 1012 simili A || 1013 semper a semper om. A^r | dolor et magnus A
 dolor ipse magnus ψ || 1013^b—1015 dolor—multos sua—solum |
 pl. poenae A *Ecl. Lugd.* || 1015 patuisse r | poene E || 1018 et
 1019 priora hemistichia commutavit *Madrig II 122* || 1019 credit A
 1019 et 1020 removete A || 1021 scindant A | bubus A || 1024 d.
 enim mensis E

obruī vidit tabulaque latus
 naufraga, terris mare dum coactis
 fluctibus Corus prohibet, revertit.
 questus est Hellen cecidisse Phrixus,
 cum gregis ductor radiante villo 1035
 aureo fratrem simul ac sororem
 sustulit tergo medioque iactum
 fecit in ponto; tenuit querelas
 et vir et Pyrrha, mare cum viderent,
 et nihil praeter mare cum viderent 1040
 unici terris homines relictī.

Solvēt hunc questum lacrimasque nostras
 spargēt huc illuc agitata classis,
 cum tuba iussi dare vela nautae
 et simul ventis properante remo 1045
 prenderint altum fugietque litus.
 quis status mentis miseris, ubi omnis
 terra decrescet pelagusque crescet,
 celsa cum longe latitabit Ide?
 tum puer matri genetrīque nato, 1050
 Troia qua flagret regione, monstrans
 dicet et longe digito notabit:
 'Ilium est illic, ubi fumus alte
 serpit in caelum nebulaeque turpes.'
 Troes hoc signo patriam videbunt. 1055

ENVNTIVS HECVBA ANDROMACHA

O dura fata, saeva miseranda horrida!
 quod tam ferum, tam triste bis quinis scelus

1031 tabulaque litus ω t. vectus *Leo*, corr. *M. Müller p. 18* (lactus *Koetschuu*) || 1032 naufraga spargi, mare **A** | cum ω corr. *Leo* || 1033 reverti ω corr. *Leo* || 1034 hellem ω || 1036 simul et **A** || 1037 iactum medioque **E** || 1040 *om.* ψ | praeter meritum v. **E** || 1042 hunc cetum **A** τ || 1044, 1045 et tuba — cum simul ω (semel **A**) corr. *Richter symb. p. 24* || 1045 cum semel **A** || 1046 fugientque **E** corr. **A**(τ) fugeritque ψ || 1051 iacet **E** τ iaceat **A** paret *ci. Peiper (coll. Ag. 457 sqq.; at non iam paret T.)*, corr. *Richter coll. 1053 et 889* || 1053 adfert *Pseudo-probus cf. praef. c. II* illuc **E** (illic *Prob. A*) || 1057 bis senis **A** τ

Mars vidit annis? quid prius referens gemam,
tuosne potius, an tuos luctus, anus?

HEC. Quoscumque luctus fleveris, flebis meos: 1060

sua quemque tantum, me omnium clades premit;
mihi cuncta pereunt: quisquis est Hecubae est miser.

NVNT. Mactata virgo est, missus e muris puer;
sed uterque letum mente generosa tulit.

ANDR. Expone seriem caedis, et duplex nefas 1065

persequere: gaudet magnus aerumnas dolor
tractare totas. ede et enarra omnia.

NVNT. Est una magna turris e Troia super,
assueta Priamo, cuius e fastigio

summisque pinnis arbiter belli sedens 1070

regebat acies. turre in hac blando sinu

fovens nepotem, cum metu versos gravi

Danaos fugaret Hector et ferro et face,

paterna puero bella monstrabat senex.

haec nota quondam turris et muri decus, 1075

nunc saeva cautes, undique adfusa ducum

plebisque turba cingitur; totum coit

ratibus relictis vulgus. his collis procul

aciem patenti liberam praebet loco,

his alta rupes, cuius in cacumine 1080

erecta summos turba libravit pedes.

hunc pinus, illum laurus, hunc fagus gerit

et tota populo silva suspensio tremit.

extrema montis ille praerupti petit,

semusta at ille tecta vel saxum imminens 1085

muri cadentis pressit, atque aliquis (nefas)

tumulo ferus spectator Hectoreo sedet.

per spatia late plena sublimes gradu

incedit Ithacus parvulum dextra trahens

1058 quod A r || 1062 hecuba E || 1066 prosequere g. animus
aer. meus A || 1067 narra r || 1068 magna bis E || 1076 sola cautes
Leo cf. I 195 n. 3 | effusa φ || 1079 patente A || 1080 hic E
e cac. A e fastigio (cf. v. 1069) F. A. Lange *Quaest. metr.* p. 24
1081 summo E || 1082 tegit A || 1083 tremit r || 1085 semiusta A

- Priami nepotem, nec gradu segni puer 1090
 ad alta pergit moenia. ut summa stetit
 pro turre, vultus huc et huc aeres tulit
 intrepidus animo. qualis ingentis ferae
 parvus tenerque fetus et nondum potens
 saevire dente — iam tamen tollit minas 1095
 morsusque inanes temptat atque animis tumet:
 sic ille dextra pressus hostili puer
 ferox †superbe. moverat vulgum ac duces
 ipsumque Vlixen. non flet e turba omnium
 qui fletur; ac, dum verba fatidici et preces 1100
 concepit Vlixes vatis et saevos ciet
 ad sacra superos, sponte desiluit sua
 in media Priami regna. —
 ANDR. Quis Colchus hoc, quis sedis incertae Scytha
 commisit, aut quae Caspium tangens mare 1105
 gens iuris expers ausa? non Busiridis
 puerilis aras sanguis aspersit feri,
 nec parva gregibus membra Diomedes suis
 epulanda posuit. quis tuos artus leget
 tumuloque tradet? NVNT. Quos enim praeceps locus 1110
 reliquit artus? ossa disiecta et gravi
 elisa casu; signa clari corporis,
 et ora et illas nobiles patris notas,
 confudit inam pondus ad terram datum;
 soluta cervix silicis impulsu, caput 1115
 ruptum cerebro penitus expresso — iacet
 deforme corpus. ANDR. Sic quoque est similis patri.
 NVNT. Praeceptus ut altis cecidit e muris puer
 flevitque Achivum turba quod fecit nefas,
 idem ille populus aliud ad facinus redit 1120

1093 intrepidus E || 1094 parvusque tenerque f. sed E ||
 1098 superbus τ superne *Dem. Heinsius*, superbit *Leo* || 1102 dis-
 siluit A^τ || 1104 cholchus E | hec ψ | sedit E || 1109 teget ω *corr.*
Heusinger (cf. *J. H. A. Schulze, Erkl. Ann. z. Enc. d. lat. Class.*
1790 I 341), Bentley || 1111 disiecta E | et om. A || 1113 patri E ||
 1115 incursu A || 1116 penitus excusso τ || 1117 hic quoque A ||
 1118 cedit E || 1119 fleuit achivum *vel* fleuit et ach. A^τ

tumulumque Achillis. cuius extremum latus
 Rhoetea leni verberant fluctu vada;
 adversa cingit campus et clivo levi
 erecta medium vallis includens locum
 crescit theatri more. concursus frequens 1125
 implevit omne litus: hi classis moram
 hac morte solvi rentur, hi stirpem hostium
 gaudent recidi. magna pars vulgi levis
 odit scelus spectatque; nec Troes minus
 suum frequentant funus et pavidi metu 1130
 partem ruentis ultimam Troiae vident:
 cum subito thalami more praecedunt faces
 et pronuba illi Tyndaris, maestum caput
 demissa. 'tali nubat Hermione modo'
 Phryges precantur 'sic viro turpis suo 1135
 reddatur Helena.' terror attonitos tenet
 utrosque populos. ipsa deiectos gerit
 vultus pudore, sed tamen fulgent genae
 magisque solito splendet extremus decor,
 ut esse Phoebi dulcius lumen solet 1140
 iamiam cadentis, astra cum repetunt vices
 premiturque dubius nocte vicina dies.
 stupet omne vulgus — et fere cuncti magis
 peritura laudant. hos movet formae decus,
 hos mollis aetas, hos vagae rerum vices; 1145
 movet animus omnes fortis et leto obvius.
 Pyrrhum antecedit; omnium mentes tremunt,
 mirantur ac miserantur. ut primum ardui
 sublime montis tetigit atque alte edito
 iuvenis paterni vertice in busti stetit, 1150
 audax virago non tulit retro gradum;

1121 tumultumque E huius A || 1122 Rhoetea E 1123 anersa E ||
 1124 post locum posuit et 1125 post more sustulit distinctionem
 Bücheler || 1126 moras A || 1133 it pronuba A et pronuba Eψ ||
 1134 H. face α || 1136 att. movet A || 1141 iam cadentis E || 1143 et
 effert c. E ut fere Gruter, N. Heinsius p. 157 || 1144 perituram Aτ ||
 1148 miserantur ac mirantur A || 1149 editus α edito id Scaligeri

conversa ad ictum stat truci vultu ferox.
 tam fortis animus omnium mentes ferit,
 novumque monstrum est Pyrrhus ad caedem piger.
 ut dextra ferrum penitus exactum abdidit, 1155
 subitus recepta morte prorupit cruor
 per vulnus ingens. nec tamen moriens adhuc
 deponit animos: cecidit, ut Achilli gravem
 factura terram, prona et irato impetu.
 uterque flevit coetus; at timidum Phryges 1160
 misere gemitum, clarius victor gemit.
 hic ordo sacri. non stetit fusus cruor
 humove summa fluxit: obduxit statim
 saevusque totum sanguinem tumulus bibit.
 HEC. Ite, ite, Danaï, petite iam tuti domos; 1165
 optata velis maria diffusis seceat
 secura classis: concidit virgo ac puer;
 bellum peractum est. quo meas lacrimas feram?
 ubi hanc anilis expuam leti moram?
 natam an nepotem, coniugem an patriam fleam? 1170
 an omnia an me sola? Mors votum meum,
 infantibus violenta virginibus venis,
 ubique properas, saeva: me solam times
 vitasque, gladios inter ac tela et faces
 quaesita tota nocte, cupientem fugis. 1175
 non hostis aut ruina, non ignis meos
 absumpsit artus: quam prope a Priamo steti.
 NVNT. Repetite celeri maria, captivae, gradu:
 iam vela puppis laxat et classis movet.

1153 *del. Peiper (Bentl.)* || 1155 exacta ω *corr. N. Heinsius*
p. 157 Bentl. ad Lue. II 148 || 1159 *prono N. Heinsius p. 158* ||
 1160 *fleuit egeus et E f. coetus et A corr. α* || 1163 *abduxit ω*
corr. Muretus V. L. X 4, Scaliger || 1166 *diffusis repetat E* ||
 1171 *solam E* || 1173 *ubicunque A* || 1175 *del. Peiper* || 1177 *stetit ψ* ||
 1178 *NVNT. om. E*

MARCI LVCII ANNEI SENECAE. | TROADES EXPLICIT. INCIPIVNT |
 PHOENISSAE E *sequitur Medea* A

PHOENISSAE

PERSONAE

A

OEDIPVS
ANTIGONA
NYNTIVS

SCAENA PROPE THEBAS AD CITHAERONEM VERSVS

B

I IOCASTA
II ANTIGONA
POLYNICES
III ETEOCLES
SATELLES

SCAENA THEBIS

Nota. Scaenas Phoenissarum vel Thebaidos nomine coniunctas non unius esse tragoediae, sed ad diversa spectare argumenta, breuiter statuerunt D. Heinsius (ed. 1651 p. 515), Swoboda III 276, Schoene (Allgem. Schulzeitung 1831 II 1029), B. Schmidt (de emend. Sen. trag. 76), Peiper (observ. 38), fusius probauerunt G. Richter (de Sen. tr. auct. 20 sqq.), P. Habrucker (Quaest. Ann. 22 sqq.), Helm (De P. Pap. Statii Thebaide p. 54, 57); unius tragoediae sed a poeta non ad finem perductae fragmenta esse Braun (Mus. Rh. 20, 271 sq. cf. R. Werner, De Sen. Hercule Troadibus Phoenissis quaestiones p. 39 sqq.) sibi persuasit; suasorias quasdam scaenico apparatu exornatas deprehendisse sibi visus est F. Leo (I 75 sqq. cf. Mus. Rh. 1897 p. 518 n.), cui applausit A. Pais (Il teatro di Seneca. Torino 1890 p. 75). Hanc sententiam acriter impugnauere Birt (Mus. Rh. 34, 516 sqq. cf. Werner's disputationem p. 33) et mutatis ex parte argumentis Lindskog (Studien p. 63 sqq.). Quorum ille integrae unius tragoediae et choro instructae Phoenissas esse excerpta — permixto nimirum casu tragoediarum corpori intrusa — audacius quam felicitus comprobare studuit (cf. Werner's refutationem p. 33 sqq.) totumque fabulae qualem olim extitisse animo informavit, decursum adumbravit, eum scilicet qui scaenae commutationem ter vel quinque admissam postulet. — Ecquando huic Sphingi suus existet Oedipus?

A.

OEDIPVS ANTIGONA

Caeci parentis regimen et fessi unicum
 lateris levamen, gnata, quam tanti est mihi
 genuisse vel sic, desere infaustum patrem.
 in recta quid deflectis errantem gradum?
 permitte labi; melius inveniam viam, 5
 quam quaero solus, quae me ab hac vita extrahat
 et hoc nefandi capitis aspectu levet
 caelum atque terras. quantulum hac egi manu?
 non video noxae conscium nostrae diem,
 sed videor. hinc iam solve inhaerentem manum 10
 et patere caecum qua volet ferri pedem.
 ibo, ibo qua praerupta protendit iuga
 meus Cithaeron, qua peragrato celer
 per saxa monte iacuit Actaeon suis
 nova praeda canibus, qua per obscurum nemus 15
 silvamque opacae vallis instinctas deo
 egit sorores mater et gaudens malo
 vibrante fixum praetulit thyrso caput;
 vel qua cucurrit, corpus inlissum trahens,
 Zethi iuvenus, qua per horrentes rubos 20
 tauri ferocis sanguis ostentat fugas;
 vel qua alta maria vertice immenso premit

PHOENISSAE E THEBAIS A

ANTIGONE A || 1 ac fessi A || 2 patris levamen *ω* corr. Gronov
 pariter Peiper || 6 cum q. s. Bentley || 8 haec E || 13 peragrata A
 -ti τ || 14 montis A || 16 instincta deo E inst. a deo *ci. M. Müller*
p. 19 || 18 thyrso E thyrso praetulit fixum A || 19 invisum *ω* corr.
Leo || 20 Ethī E | iuventus A || 21 ostendit *Leo* || 22 nictrice E

Inoa rupes, qua scelus fugiens novum
 novumque faciens mater insiluit freto
 mensura natum seque — felices quibus 25
 fortuna melior tam bonas matres dedit.
 est alius istis noster in silvis locus,
 qui me reposit, hunc petam cursu incito;
 non haesitabit gressus, huc omni duce
 spoliatus ibo. quid moror sedes meas? 30
 mortem, Cithaeron, redde et hospitium mihi
 illud memi restitue, ut expirem senex
 ubi debui infans. recipe supplicium vetus.
 semper eruente saeve crudelis ferox,
 cum occidis et cum parcis, olim iam tuum 35
 est hoc cadaver: perage mandatum patris,
 iam et matris. animus gestit antiqua exsequi
 supplicia. quid me, nata, pestifero tenes
 amore vinctum? quid tenes? genitor vocat.
 sequor, sequor, iam parce. sanguineum gerens 40
 insigne regni Laius rapti furit;
 en ecce, inanes manibus infestis petit
 foditque vultus. nata, genitorem vides?
 ego video. tandem spiritum inimicum expue,
 desertor anime, fortis in partem tui. 45
 omitte poenae languidas longae moras
 mortemque totam admitte; quid segnis traho
 quod vivo? nullum facere iam possum scelus?
 possum miser, praedico — discede a patre,
 discede, virgo. timeo post matrem omnia. 50
 ANT. Vis nulla, genitor, a tuo nostram manum
 corpore resolvat, nemo me comitem tibi
 eripiet unquam. Labdaci claram domum,

23 Inoque preceps A Minor rupis E corr. Gronov | fugiens suum ω corr. Peiper || 31 montem A sortem N. Heinsius p. 45 || 40 sanguinem genus Aτ || 42 et ecce A || 44 ANT. ego A | exue A || 45 OED. praef. A | d. animae f. inparentem tui E || 46 poenas l. l. morae ω corr. Grote || 47 m. t. recipe A m. t. recipe admitte E || 48 quid ω corr. Gronov || 52 comitem tui A

opulenta ferro regna germani petant —
 pars summa magno patris e regno mea est, 55
 pater ipse. non hunc auferet frater mihi
 Thebana raptō sceptrā qui regno tenet,
 non hunc catervas alter Argolicas agens;
 non si revulso Iuppiter mundo tonet
 mediumque nostros fulmen in nexus cadat, 60
 manum hanc remittam. prohibeas, genitor, licet:
 regam abnuentem, dirigam inviti gradum.
 in plana tendis? vado; praerupta appetis?
 non obsto, sed praecedo; quo vis utere
 duce me, duobus omnis eligitur via: 65
 perire sine me non potes, mecum potes.
 hic alta rupes arduo surgit iugo
 spectatque longe spatia subiecti maris:
 vis hanc petamus? nudus hic pendet silex,
 hic scissa tellus faucibus ruptis hiat: 70
 vis hanc petamus? hic rapax torrens cadit
 partesque lapsi montis exesas rotat:
 in hunc ruamus? dum prior, quo vis eo.
 non deprecor, non hortor. extingui cupis
 votumque, genitor, maximum mors est tibi? 75
 si moreris, antecedo: si vivis, sequor.
 sed flecte mentem, pectus antiquum advoca
 victasque magno robore aerumnas doma;
 resiste: tantis in malis vinci mori est.
 OEDIP. Vnde in nefanda specimen egregium domo? 80
 unde ista generi virgo dissimilis suo?
 Fortuna, credis? aliquis est ex me pius?
 non esset unquam, fata bene novi mea,
 nisi ut noceret. ipsa se in leges novas

55 magni E corr. Bentley (p. una magno Gronov) pars
 magna patris optimo regno (opt. e r. α) mea est A || 57 raptō E ||
 58 hic A || 59 tenet E || 62 invitum A || 62 expetis A r || 65 duce
 e duobus A || 69. 70 om. E in confiniis paginarum cv. 71 incipit
 f. 41^v || 78 pectore A || 79 inter 192 et 193 transponit Peiper |
 vinci malum est A || 83 novit E

natura vertit: regeret in fontem citas 85
 revolutus undas annis et noctem afferet
 Phoebea lampas, Hesperus faciet diem;
 ut ad miseras aliquid accedat meas,
 pii quoque erimus. unica Oedipodae est salus,
 non esse salvum. liceat ulcisci patrem 90
 adhuc inultum. dextra quid cessas iners
 exigere poenas? quicquid exactum est adhuc,
 matri dedisti. mitte genitoris manum,
 animosa virgo: funus extendis meum
 longasque vivi ducis exequias patris. 95
 aliquando terra corpus invisum tege;
 peccas honesta mente, pietatem vocas
 patrem insepultum trahere. qui cogit mori
 nolentem in aequo est quique properantem impedit; 99
 nec tamen in aequo est: alterum gravius reor: 101
 occidere est vetare cupientem mori 100
 malo imperari quam eripi mortem mihi. 102
 desiste coepto, virgo: ius vitae ac necis
 meae penes me est. regna deserui libens,
 regnum mei retineo. si fida es comes, 105
 ensem parenti trade, sed notum nece
 ensem paterna. tradis? an gnati tenent
 cum regno et illum? facinore ubicumque est opus,
 ibi sit; relinquo. natus hunc habeat meus,
 sed uterque. flammam potius et vastum aggerem 110
 compone; in altos ipse me immittam rogos,
 [haerebo ad ignes, funebrem escendam struem]
 pectusque solvam durum et in cinerem dabo
 hoc quicquid in me vivit. ubi saevum est mare?

85 vertet A || 94 animos E¹ corr. E² || 96 alinquando E ||
 99 quisque E || 100 post 101 posuit Tachau, (post 102 posuerat
 Richter), del. Leo coll. Hor. ad Pis. 467. cf. M. Müller p. 29sq. ||
 105 si fides comes E || 108 faciet u. e. opus E f. u. e. scelus A
 corr. Leo I 2 || 112 del. Richter | funebre escendam struem E
 erectam ad ignes funebrem ascendam struem A funebri abs-
 condar strue Leo II 378 || 113 cineres A

duc ubi sit altis prorutum saxis iugum, 115
 ubi torva rapidus ducat Ismenos vada,
 [duc ubi ferae sunt, ubi fretum, ubi praeceps locus]
 si dux es: illuc ire morituro placet,
 ubi sedit alta rupe semifero dolos
 Sphinx ore nectens. dirige huc gressus pedum, 120
 hic siste patrem. dira ne sedes vacet,
 monstrum repone maius. hoc saxum insidens
 obscura nostrae verba fortunae loquar,
 quae nemo solvat: quisquis Assyrio loca
 possessa regi scindis et Cadmi nemus 125
 serpente notum, sacra quo Dirce latet,
 supplex adoras, quisquis Eurotan bibis
 Spartamque fratre nobilem gemino colis,
 quique Elin et Parnason et Boeotios
 colonus agros uberis tondes soli: 130
 adverte mentem. saeva Thebarum lues
 luctifica caecis verba committens modis
 quid simile posuit? quid tam inextricabile?
 avi gener patrisque rivalis sui,
 frater suorum liberum et fratrum parens; 135
 uno avia partu liberos peperit viro,
 sibi et nepotes. monstra quis tanta explicat?
 ego ipse, victae spolia qui Sphingis tuli,
 haerebo fati tardus interpretis mei.

* * *

quid perdis ultra verba? quid pectus ferum 140
 mollire temptas precibus? hoc animo sedet
 effundere hanc cum morte luctantem diu
 animam et tenebras petere: nam scelere haec meo

115 dic A | praeruptum A || 116 torta Lipsius | volvat Peiper
 117 del. N. Heinsius p. 50 | dic ubi ferae sint A || 120 gressu
 pedem A || 122 hoc saxo A || 123 verba *i. ras.* 4—5 litt. cf. . . . fuit
 fortu ut Leo putat) E¹ 127 supplex ad aras A | Eurotam E -em A
 128 Spartemque A^(r) Spartenque r || 129 quicumque helin par-
 nason A | boetios ω || 130 tondis E || 137 at sibi A^(r) (ac. s r) |
 explicet A || 139 haereboque E | post v. 139 intervidisse Antigoneae
 orationem statuit Swoboda, hiatus a poeta relictum esse Leo censet

parum alta nox est: Tartaro condi iuvat,
 et si quid ultra Tartarum est; tandem libet 145
 quod olim oportet. morte prohiberi haud queo.
 ferrum negabis? noxias lapsu vias
 cludes et artis colla laqueis inseri
 prohibebis? herbas quae ferunt letum auferes?
 quid ista tandem cura proficiet tua? 150
 ubique mors est. optime hoc cavit deus:
 eripere vitam nemo non homini potest,
 at nemo mortem; mille ad hanc aditus patent.
 nil quaero: dextra noster et nuda solet
 bene animus uti — dextra, nunc toto impetu, 155
 toto dolore, viribus totis veni.
 non destino unum vulneri nostro locum:
 totus nocens sum: qua voles mortem exige.
 effringe pectus corque tot scelerum capax
 evelle, totos viscerum nuda sinus. 160
 fractum incitatis ictibus guttur sonet
 laceraeque fixis unguibus venae fluant.
 aut dirige iras quo soles: haec vulnera
 rescissa multo sanguine ac tabe inriga,
 hac extrahe animam duram, inexpugnabilem. 165
 et tu, parens, ubicumque poenarum arbiter
 adstas mearum; non ego hoc tantum scelus
 ulla expiari credidi poena satis
 unquam, nec ista morte contentus fui,
 nec me redemi parte: membratim tibi 170
 perire volui — debitum tandem exige.
 nunc solvo poenas, tunc tibi inferias dedi.
 ades atque inertem dexteram introrsus preme
 magisque merge: timida tunc parvo caput
 libavit haustu vixque cupientes sequi 175
 eduxit oculos. haeret etiam nunc mihi
 ille animus, haeret, cum recusantem manum

147 lapsu A || 154 nichil E || 159 effringe corpus *ω* corr.
 N. Heinsius p. 51 et 382 || 162 laceraeve A 168 poene E¹ corr. E² ||
 171 volui perire A || 173 dextram E || 174 tum *ω* corr. Leo

pressere vultus. audies verum, Oedipus:
 minus eruisti lumina audacter tua,
 quam praestitisti. nunc manum cerebro indue: 180
 hac parte mortem perage qua coepi mori.
 ANTIG. Pauca, o parens magnanime, miserandae precor
 ut verba natae mente placata audias.
 non te ut reducam veteris ad speciem domus
 habitumque regni flore pollentem inclito 185
 peto aut ut iras, temporum haut ipsa mora
 fractas, remisso pectore ac placido feras:
 at hoc decebat roboris tanti virum,
 non esse sub dolore nec victum malis
 dare terga; non est, ut putas, virtus, pater, 190
 timere vitam, sed malis ingentibus
 obstare nec se vertere ac retro dare.
 qui fata proculcavit ac vitae bona
 proiecit atque absceidit et casus suos
 oneravit ipse, cui deo nullo est opus, 195
 quare ille mortem cupiat aut quare petat?
 utrumque timidi est: nemo contempsit mori
 qui concupivit. cuius haut ultra mala
 exire possunt, in loco tuto est situs.
 quis iam deorum, velle fac, quicquam potest 200
 malis tuis adicere? iam nec tu potes
 nisi hoc, ut esse te putes dignum nece —
 non es nec ulla pectus hoc culpa attigit.
 et hoc magis te, genitor, insontem voca,
 quod innocens es dis quoque invitis. quid est 205
 quod te efferarit, quod novos suffixerit
 stimulos dolori? quid te in infernas agit

178 Oedipum EA Oedipe ψ corr. B. Schmidt (*de em. S. tr.*
p. 32) || 180 perstitisti E | cerebro E ψ || 181 coepit A || 182 mise-
 randa A τ || 184 specimen A || 185 pollenti A τ | incliti ω
corr. ψ || 186 tempore aut ω corr. Bothe || 188 et hoc ω corr
Richter || 195 ipsi cenuideo A || 196 ipse A | cupiat ω fugiat
Lipsius || 197 n. t. est velle. c. A || 198 qui non concupiscit A
 (non del. ψ) | aut E || 205 inuisis A || 206 non vos E || 207 in
om. ψ ad inf. τ

sedes, quid ex his pellit? ut careas die?
 cares; ut altis nobilem muris domum
 patriamque fugias? patria tibi vivo perit; 210
 natos fugis matremque? ab aspectu omnium
 fortuna te summovit, et quicquid potest
 auferre cuiquam mors, tibi hoc vita abstulit;
 regni tumultus? turba fortunae prior
 abscessit a te iussa. quem, genitor, fugis? 215
 OEDIP. Me fugio, fugio conscium scelerum omnium
 pectus, manumque hanc fugio et hoc caelum et deos.
 [et dira fugio scelera quae feci innocens]
 ego hoc solum, frugifera quo surgit Ceres,
 premo? has ego auras ore pestifero traho? 220
 ego laticis haustu satior aut ullo fruor
 almae parentis munere? ego castam manum
 nefandus incestificus execrabilis
 attrecto? ego ullos aure concipio sonos,
 per quos parentis nomen aut nati audiam? 225
 utinam quidem rescindere has quirem vias
 manibusque adactis omne qua voces meant
 aditusque verbis tramite angusto patet
 eruere possem: nata, iam sensum tui,
 quae pars meorum es criminum, infelix pater 230
 fugissem. inhaeret ac recrudescit nefas
 subinde, et aures ingerunt quicquid mihi
 donastis, oculi. cur caput tenebris grave
 non mitto ad umbras Ditis aeternas? quid hic
 manes meos detineo? quid terram gravo 235
 mixtusque superis erro? quid restat mali?
 regnum parentes liberi, virtus quoque

208 quid te ex his A^r || 213 hec A^r || 214 post tumultus
 interrogandi notam pro virgula posuit N. Heinsius p. 51 | for-
 tuna E || 215 absce. ante A | iusta ψ || 218 del. de Wilamowitz |
 nocens A || 226 quirem meas E || 227 omne quo A^r || 228 um-
 bris A^r || 229 tacui E¹ tui E² || 230 criminum es A est crimi-
 num E corr. Lipsius || 233 negastis A || 234 aeterni E || 235 dete-
 lines A^r

et ingeni sollertis eximium decus
 periere, cuncta sors mihi infesta abstulit:
 lacrimae supererant: has quoque eripui mihi. 240
 absiste. nullas animus admittit preces
 novamque poenam sceleribus quaerit parem.
 et esse par quae poterit? infanti quoque
 decreta mors est. — fata quis tam tristia
 sortitus umquam? videram nondum diem 245
 uterique nondum solveram clausi moras,
 et iam timebar. protinus quosdam editos
 nox occupavit et novae luci abstulit:
 mors me antecessit; aliquis intra viscera
 materna letum praecoquis fati tulit: 250
 sed numquid et peccavit? abstrusum, abditum
 dubiumque an essem sceleris infandi reum
 deus egit; illo teste damnavit parens
 calidoque teneros transiit ferro pedes
 et in alta nemora pabulum misit feris 255
 avibusque saevis quas Cithaeron noxius
 cruore saepe regio tinctas alit.
 sed quem deus damnavit, abiecit pater,
 mors quoque refugit. praestiti Delphis fidem:
 genitorem adortus impia stravi nece. 260
 hoc alia pietas redimet: occidi patrem,
 sed matrem amavi. proloqui hymenaeum pudet
 taedasque nostras. has quoque invitum pati
 te coge poenas: facinus ignotum efferum
 inusitatum effare quod populi horreant, 265
 quod esse factum nulla non aetas neget,
 quod parricidam pudeat: in patrios toros
 tuli paterno sanguine aspersas manus
 scelerisque pretium manus accepi scelus.
 leve est paternum facinus: in thalamos meos 270

240 eripuit E || 242 patrem E || 248 lucis E || 252 reus E¹
 corr. E² || 254 transtulit A || 256 avidis A | cytheron E ||
 257 tractas alit A || 261 aliqua *Ascensius* || 265 fare E || 270 pat.
 scelus A

deducta mater, ne parum sceleris foret,
 fecunda: nullum crimen hoc maius potest
 natura ferre. si quod etiamnum est tamen,
 qui facere possent dedimus. abieci necis
 pretium paternae sceptrum et hoc iterum manus 275
 armavit alias; optime regni mei
 fatum ipse novi: nemo sine sacro feret
 illud cruore. magna praesagit mala
 paternus animus. iacta iam sunt semina
 cladis futurae: spernitur pacti fides; 280
 hic occupato cedere imperio negat,
 ius ille et icti foederis testes deos
 invocat et Argos exul atque urbes movet
 Graias in arma: non levis fessis venit
 ruina Thebis; tela flammae vulnera 285
 instant et istis si quod est maius malum,
 ut esse genitos nemo non ex me sciat.
 ANTIG. Si nulla, genitor, causa vivendi tibi est,
 haec una abunde est, ut pater natos regas
 graviter furentes. tu impii belli minas 290
 avertere unus tuque vacordes potes
 inhibere iuvenes, civibus pacem dare,
 patriae quietem, foederi laeso fidem.
 vitam tibi ipse si negas, multis negas.
 OEDIP. Illis parentis ullus aut aequi est amor, 295
 avidis cruoris imperi armorum doli,
 diris, scelestis, breviter ut dicam meis?
 certant in omne facinus et pensi nihil
 ducunt, ubi illos ira praecipites agit,
 nefasque nullum per nefas nati putant. 300
 non patris illos tangit afflicti pudor,
 non patria: regno pectus attonitum furit.

271 scelerum A || 273 si om. E || 275 paternum E || 276 arma
 vitabas E || 277 sine caro N. Heinsius p. 36 cf. v. 329 | efferet E ||
 279 sunt iam A^r || 283 agros Bentley coll. Thy. 183 || 287 ex
 me non A^r || 289 regat E || 290 ferentes E || 293 lesos E ||
 297 uiris caelestis E || 299 ipsos Leo | agat A

scio quo ferantur, quanta moliri parent,
 ideoque leti quaero maturi viam
 morique propero, dum in domo nemo est mea 305
 nocentior me. nata, quid genibus meis
 fles advoluta? quid prece indomitum domas?
 unum hoc habet fortuna quo possim capi,
 invictus aliis: sola tu affectus potes
 mollire duros, sola pietatem in domo 310
 docere nostra. nil grave aut miserum est mihi
 quod te sciam voluisse; tu tantum impera:
 hic Oedipus Aegaea transnabit freta
 iubente te, flammisque quas Siculo vomit
 de monte tellus igneos volvens globos, 315
 excipiet ore seque serpenti offeret,
 quae saeva furto nemoris Herculeo furit;
 iubente te praebebit alitibus iecur —
 iubente te vel vivet.

NVNTIVS * OEDIPVS ANTIGONA

NVN. Exemplum in ingens regia stirpe editum 320
 Thebae paventes arma fraterna invocant
 rogantque tectis arceas patriis faces.
 non sunt minae, iam propius accessit malum.
 nam regna repetens frater et pactas vices
 in bella cunctos Graeciae populos agit; 325
 septena muros castra Thebanos premunt.
 succurre, prohibe pariter et bellum et scelus.
 OED. Ego ille sum qui scelera committi vetem
 et abstineri sanguine e caro manus

304 maturam E || 305 que om. E || 313 aegae E | tranabit A ||
 315 solvens ω corr. ψ || 317 herculei E || 320 *scena continuatur*
praefixo Antigoniae nomine (ANT.) E ψ || 320—327 Antigone loquitur
E et sic Leo ante 320 patris appellationem [te, pater] de-
siderat Leo (I 79 sq.). at cf. M. Müller Ph. p. 263 sq. 320 exem-
 plum ingens E (corr. Lipsius) om. A | edite A 327 b. et nefas A ||
 328 scepra A? comitti E

doceam? magister iuris et amoris pii 330
 ego sum? meorum facinorum exempla appetunt,
 me nunc secuntur; laudo et agnosco libens,
 exhortor, aliquid ut patre hoc dignum gerant.
 agite, o propago cara, generosam indolem
 probate factis, gloriam ac laudes meas 335
 superate et aliquid facite propter quod patrem
 adhuc iuvet vixisse. facietis, scio:
 sic estis orti. scelere defungi haut levi,
 haut usitato tanta nobilitas potest.
 ferte arma, facibus petite penetrales deos 340
 frugemque flamma metite natalis soli,
 miscete cuneta, rapite in exitium omnia,
 discite passim moenia, in planum date,
 templis deos obruite, maculatos lares
 conflante, ab imo tota consadat domus; 345
 urbs concremetur — primus a thalamis meis
 incipiat ignis.

NVNT. Mitte violentum impetum
 doloris ac te publica exorent mala
 auctorque placidae liberis pacis veni.
 OEDIP. Vides modestae deditum menti senem 350
 placidaeque amantem pacis ad partes vocas?
 tumet animus ira, fervet immensus dolor,
 maiusque quam quod casus et iuvenum furor
 conatur aliquid cupio. non satis est adhuc
 civile bellum: frater in fratrem ruat; 355
 nec hoc sat est: quod debet, ut fiat nefas
 de more nostro, quod meos deceat toros:
 date arma matri. nemo me ex his eruat

331 exempla facinorum **A** || 334 clara **A** || 338 aut **E** ||
 340 penetries **E** || 341 frigiamque flammam et eterias tali
 soli **E** || 342 exilium **A** || 343 dissicite **E** discite **A** *exc. R 10*
 (descite) || 347 ANT. mitte u. i. **E** ante u. i. (*om. mitte*) **A** (*ante*
ex om. Antig. nomine ortum. Nuntium loqui evicit M. Müller
l. n.) || 348 dolores **A** || 350 quid me *N. Heinsius p. 53* || 352 im-
 mensum **A** || 353 cassus hic *N. Heinsius p. 54* || 356 satis est **E** ||
 358 patri *ω corr. Gronov patriae Bentley*

silvis: latebo rupis exesae cavo
 aut sepe densa corpus abstrusum tegam. 360
 hinc aucupabor verba rumoris vagi
 et saeva fratrum bella, quod possum, audiam.

B.

IOCASTA SATELLES

Felix Agaue: facinus horrendum manu,
 qua fecerat, gestavit et spolium tulit
 cruenta nati maenas in partes dati; 365
 fecit scelus, sed misera non ultro suo
 sceleri occucurrit. hoc leve est quod sum nocens:
 feci nocentes. hoc quoque etiamnunc leve est:
 peperit nocentes. derat aerumnis meis,
 ut et hostem amarem. bruma ter posuit nives 370
 et tertia iam falce decubuit Ceres,
 ut exul errat natus et patria caret
 profugusque regum auxilia Graiorum rogat.
 gener est Adrasti, cuius imperio mare
 quod scindit Isthmos regitur; hic gentes suas 375
 septemque secum regna ad auxilium trahit
 genero. quid optem quidve decernam haut scio.
 regnum reposcit: causa repetentis bona est,
 mala sic petentis. vota quae faciam parens?
 utrimque natum video: nil possum pie 380
 pietate salva facere: quodcumque alteri
 optabo nato fiet alterius malo.
 sed utrumque quamvis diligam affectu pari,
 quo causa melior sorsque deterior trahit

363 IOCASTA · SATELLES · POLYNICES · ETHIOLCES E *scena con-*
tinuatur A || 366 ultra ω corr. N. Heinsius p. 55 ultra defendit
 M. Müller p. 20 | suum A || 367 scelus hoc eucurrit A sceleri
 occurrit E corr. Gronov || 368 etiam non A^r (cre. Vd.) || 375 ein-
 git ω corr. Gronov | isthmos E hismon A || 377 generi A ||
 380 utrumque ω corr. Bothe (Bentley) nichil E

inclinat animus semper infirmo favens: 385
 miseros magis fortuna conciliat suis.
 SAT. Regina, dum tu flebiles questus cies
 terisque tempus, saeva nudatis adest
 acies in armis; aera iam bellum cient
 aquilaeque pugnam signifer mota vocat. 390
 septena reges bella dispositi parant,
 animo pari Cadmea progenies subit,
 cursu citato miles hinc atque hinc ruit.
 vide ut atra nubes pulvere abscondat diem
 fumoque similes campus in caelum erigat 395
 nebulas, equestri fracta quas tellus pede
 summittit et, si vera metuentes vident,
 infesta fulgent signa, subrectis adest
 frons prima telis, aurea clarum nota
 nomen ducum vexilla praescriptum ferunt. 400
 i, redde amorem fratribus, pacem omnibus,
 et impia arma matris oppositu impedi.

ANTIGONA IOCASTA NVNTIVS

Perge, o parens, et concita celerem gradum,
 compesce tela, fratribus ferrum excute,
 nudum inter enses pectus infestos tene: 405
 aut solve bellum, mater, aut prima excipe.
 IOC. Ibo ibo et armis obvium opponam caput,
 stabo inter arma; petere qui fratrem volet,
 petat ante matrem. tela, qui fuerit pius,
 rogante ponat matre; qui non est pius 410
 incipiat a me. fervidos iuvenes anus
 tenebo, nullum teste me fiet nefas;

387 *pro satellite Nuntius per totam scaenam A* || 388 *salua E*
corr. Gronov tota A | *nudatis stetit A* || 394 *uide ut A* *uiden*
ut E *niden?* *Lachmann ad Lucr. p. 194* | *abscondit EA corr. ψ* ||
 395 *erigat ω* *cf. Tro. 945 H u 1207* || 403 *continuatur scaena*
om. Antigona notu ante c. 403 E | *perge o p. perge et concita*
c. gr. E *p. o p. perge et cita Leo. cf. Ag. 913* || 409 *fuerat E* ||
 410 *om. E rubricator in mg. adscripsit R*

aut si aliquod et me teste committi potest,
 non fiet unum. ANT. Signa collatis micant
 vicina signis, clamor hostilis fremit: 415
 scelus in propinquo est: occupa, mater, preces.
 et ecce motos fletibus credas meis,
 sic agmen armis segne compositis venit.
 SAT. Procedit acies tarda, sed properant duces.
 IOC. Quis me procellae turbine insano vehens 420
 volucer per auras ventus aetherias aget?
 quae Sphinx vel atra nube subtexens diem
 Stymphalis avidis praepetem pinnis feret?
 aut quae per altas aeris rapiet vias
 Harpyia saevi regis observans famem 425
 et inter acies proiciet raptam duas?
 SAT. Vadit furenti similis aut etiam furit.
 sagitta qualis Parthica velox manu
 excussa fertur, qualis insano ratis
 premente vento rapitur aut qualis cadit 430
 delapsa caelo stella, cum stringens polum
 rectam citatis ignibus rumpit viam,
 attonita cursu fugit et binas statim
 diduxit acies. victa materna prece
 haesere bella, iamque in alternam necem 435
 illinc et hinc miscere cupientes manus
 librata dextra tela suspensa tenent.
 paci favetur, omnium ferrum iacet
 cessatve tectum; vibrat in fratrum manu.
 laniata canas mater ostendit comas, 440
 rogat abnuentes, irrigat fletu genas.
 negare matri qui diu dubitat, potest.

413 si aliquot E si quod A || 414 ANT. om. E || 416 pre-
 ceptis A^r || 417 motus A || 419 pers. not. om. ω nuntio dedit
 Bothe. || 420 pers. not. om. E insane A || 422 σ pyux E
 423 pennis A || 424 rapiat E || 425 arpyla E arpia A || famem E
 429 insono E || 431 delapso E || 434 deduxit A^r || 436 ma-
 num A || 437 vibrata ω corr. N. Heinsius p. 57 u. tela con-
 tinent dextra sua A || 438 latet A || 439 cessatque ω corr.
 N. Heinsius p. 57 || 441 abnuentis A

IOCASTA POLYNICES ETEOCLES

In me arma et ignes vertite, in me omnis ruat
 unam iuventus quaeque ab Inachio venit
 animosa muro quaeque Thebana ferox 445
 descendit arce; civis atque hostis simul
 hunc petite ventrem, qui dedit fratres viro.
 haec membra passim spargite ac divellite:
 ego utrumque peperit — ponitis ferrum ocius?
 an dico et ex quo? dexteras matri date, 450
 date dum piaae sunt. error invitos adhuc
 fecit nocentes, omne Fortunae fuit
 peccantis in nos crimen: hoc primum nefas
 inter scientes geritur. in vestra manu est,
 utrum velitis: sancta si pietas placet, 455
 †donate matri pacem, si placuit scelus,
 maius paratum est: media se opponit parens.
 proinde bellum tollite aut belli moram.
 sollicita cui nunc mater alterna prece
 verba admovebo? misera quem amplectar prius? 460
 in utramque partem ducor affectu pari.
 hic afuit; sed pacta si fratrum valent,
 nunc alter aberit. ergo iam nunquam duos
 nisi sic videbo? iunge complexus prior,
 qui tot labores totque perpressus mala 465
 longo parentem fessus exilio vides.
 accede propius, clude vagina impium
 ensem et trementem iamque cupientem excuti

443 nova scaena: IOCASTA POLYNICES A *Eteoclis nomen addidit Richter* | *continuat scaena* E || 444 una A | inacho A^r || 446 descendit a. cives a. hostes s. E || 448 mea membra A | sparsim spargite A^r || 450 dextras A^r || 456 donate matri pacem ω matrem pace α matri pacta L. Müller matri, facere Peiper date arma matri saeva Tachau domate Martem pace M. Müller Ph. p. 264 || 458 proinde iam bellum E || 459 cui nunc sollicita E cui sollicita nunc A corr. ψ || 462 abfuit A || 465 tu qui tot. lab. A^r || 468 excute A(τ)

hastam solo defige: maternum tuo
 coire pectus pectori clipeus vetat: 470
 hunc quoque repone. vinculo frontem exue
 tegumenque capitis triste belligeri leva
 et ora matri redde. quo vultus refers
 acieque pavida fratris observas manum?
 affusa totum corpus amplexu tegam, 475
 tuo cruori per meum fiet via.
 quid dubius haeres? an times matris fidem?
 POL. Timeo; nihil iam iura naturae valent.
 post ista fratrum exempla ne matri quidem
 fides habenda est. IOC. Redde iam capulo manum, 480
 astringe galeam, laeva se clipeo inserat;
 dum frater exarmatur, armatus mane.
 tu pone ferrum, causa qui ferri es prior.
 si pacis odium est, furere si bello placet:
 inducias te mater exiguas rogat, 485
 ferat ut reverso post fugam nato oscula
 vel prima vel suprema. dum pacem peto,
 audite inermes. ille te, tu illum times?
 ego utrumque, sed pro utroque. quid strictum abnuis
 recondere ensem? qualibet gaude mora: 490
 id gerere bellum cupitis, in quo est optimum
 vinci. vereris fratris infesti dolos?
 quotiens necesse est fallere aut falli a suis,
 patiare potius ipse quam facias scelus.
 sed ne verere: mater insidias et hinc 495
 et rursus illinc abiget. exoro? an patri
 invideo vestro? veni ut arcerem nefas
 an ut viderem propius? hic ferrum abdidit,
 reclinis hasta est, arma defixa incubant.
 ad te preces nunc, nate, maternas feram, 500

470 coiere E || 472 tegimen *vel* tegimen A || *post* 477 legitur
v. 480 E || 480 *loc. om. ω*, *add. ψ* || 481 *loc. praef. E om. A* ||
 ingerat A^r || 483 *loc. A om. E* || 485 rogas E || 493 a tuis N. Hein-
 sius *p.* 57 (*sic ecl. Lugd.*) || 499 reclinis haste. et arma A re-
 clinis hastae arma E *corr. Leo*

sed ante lacrimas. teneo longo tempore
 petita votis ora. te profugum solo
 patrio penates regis externi tegunt,
 te maria tot diversa, tot casus vagum
 egere, non te duxit in thalamos parens 505
 comitata primos nec sua festas manu
 ornavit aedes nec sacra laetas faces
 vitta revinxit; dona non auro graves
 gazas socer, non arva, non urbes dedit:
 dotale bellum est. hostium es factus gener, 510
 patria remotus hospes alieni laris,
 externa consecutus, expulsus tuis,
 sine crimine exul. ne quid e fatis tibi
 dasset paternis, hoc quoque ex illis habes,
 errasse thalamis. nate post multos mihi 515
 remisse soles, nate suspensae metus
 et spes parentis, cuius aspectum deos
 semper rogavi, cum tuus reditus mihi
 tantum esset erepturus, adventu tuo
 quantum daturus: 'quando pro te desinam?' 520
 dixi 'timere?' dixit iridens deus:
 'ipsum timebis.' nempe nisi bellum foret,
 ego te carerem; nempe si tu non fores,
 bello carerem. a, triste conspectus datur
 pretium tui durumque, sed matri placet. 525
 hinc modo recedant arma, dum nullum nefas
 Mars saevus audet: hoc quoque est magnum nefas,
 tam prope fuisse. stupeo et exsanguis tremo,
 cum stare fratres hinc et hinc video duos
 sceleris sub ictu. membra quassantur metu: 530

501 eedante lacr. E || 502 petite E || 504 t. m. tot tam diu. E ||
 506 festa E letas A^(r) corr. τ || 507 nec sua ω corr. Leo |
 lactas faces i. ras. ex festas manus E¹ || 508 uita E | auro et
 granes A || 509 galeas E | arma ω corr. ψ || 510 hostium est E ||
 513 nequit de E || 515^b. 516^a (nate — soles) om. E || 516 sollicite
 metus A || 518 serper E || 524 carerem triste A carerem patris
 te E corr. I. Gronov || 526 redeant arma A^r || 527 om. ψ

quam paene mater mains aspexi nefas,
 quam quod miser videre non potuit pater.
 licet timore facinoris tanti vacem
 videamque iam nil tale, sum infelix tamen
 quod paene vidi. per decem mensum graves 535
 uteri labores perque pietatem inclitae
 precor sororis et per irati sibi
 genas parentis, scelere quas nullo nocens,
 erroris a se dira supplicia exigens,
 hausit: nefandas moenibus patriis faces 540
 averte, signa bellici retro agminis
 flecte — ut recedas, magna pars sceleris tamen
 vestri peracta est: vidit hostili grege
 campos repleti patria, fulgentes procul
 armis catervas vidit, equitatu levi 545
 Cadmea frangi prata et excelsos rotis
 volitare proceres, igne flagrantes trabes
 fumare, cineri quae petunt nostras domos,
 fratresque (facinus quod novum et Thebis fuit)
 in se ruentes: totus hoc exercitus, 550
 hoc populus omnis, utraque hoc vidit soror
 genetrixque vidi: nam pater debet sibi
 quod ista non spectavit. occurrat tibi
 nunc Oedipus, quo indice erroris quoque
 poenae petuntur. ne, precor, ferro erue 555
 patriam ac penates neve, quas regere expetis,
 everte Thebas. quis tenet mentem furor?
 petendo patriam perdis? ut fiat tua.
 vis esse nullam? quin tuae causae nocet
 ipsum hoc quod armis uris infestis solum 560
 segetesque adultas sternis et totos fugam
 edis per agros: nemo sic vastat sua;

533 timere f. t. uicem A τ || 535 mensium A || 536 pietate
 inclitas A || 537 sorores A || 539 dura A τ || 548 petant N. *Heinsius*
p. 58 || 551 et populus A (*sic Bentley*) | utramque E et utraque A
corr. Peiper (h. p. utrimque o. L. Müller) || 552 uidit o *corr.*
L. Gronov || 553 om. A τ || 560 armis nostris A τ || 561 adustas A

quae corripī igne, quae meti gladio iubes
 aliena credis. rex sit ex vobis uter,
 manente regno quaerite. haec telis petis 565
 flammisque tecta? poteris has Amphionis
 quassare moles? nulla quas struxit manus
 stridente tardum machina ducens onus,
 sed convocatus vocis et citharae sono
 per se ipse summas venit in turres lapis: 570
 haec saxa franges? victor hinc spolia auferes
 vinctosque duces patris aequales tui,
 matresque ab ipso coniugum raptas sinu
 saevus catena miles imposita trahet?
 adulta virgo, mixta captivo gregi, 575
 Thebana nuribus munus Argolicis eat?
 an et ipsa, palmas vincta postergum datas,
 mater triumphī praeda fraterni vehar?
 potesne cives leto et exilio datos
 videre passim? moenibus caris potes 580
 hostem admovere, sanguine et flamma potes
 implere Thebas? tam ferus durum geris
 saevumque in iras pectus? et nondum imperas.
 quid sceptrā facient? pone vaesanos, precor,
 animi tumores teque pietati refer. 585
 POL. Vt profugus errem? semper ut patria arcear
 opemque gentis hospes externae sequar?
 quid paterer aliud, si fefellissem fidem?
 si peierassem? fraudis alienae dabo
 poenas, at ille praemium scelerum feret? 590
 iubes abire: matris imperio obsequor —
 da quo revertar. regia frater meus

564 e vob. A || 565 petes A (petis τ) || 570 turres uenit in
 summas A || 571 post victor distinguit A || 572 uictosque A
 (vinctos τ) || 573 ab ipso matres A (matres ab i. α) || 574 tradet E ||
 575 ut adulta A || 577 post tergum A || 579 leto et exitio E
 letus exitio A corr. O. Rofsbach || 582 ferum et durum A ||
 586 post semper dist. A || 590, 591 inverso ordine E || 592—595 recte
 distinct M. Müller Ph. p. 265 || 592 mea A

habitat superba: parva me abscondat casa?
 hanc date repulso; liceat exiguo lare
 pensare regnum? coniugi donum datus 595
 arbitria thalami dura felicitis feram
 humilisque socerum lixa dominantem sequar?
 in servitutum cadere de regno grave est.
 IOC. Si regna quaeris nec potest sceptro manus
 vacare saevo, multa quae possunt peti 600
 in orbe toto quaelibet tellus dabit.
 hinc nota Baccho Tmolus attollit iuga,
 qua lata terris spatia frugiferis iacent
 et qua trahens opulenta Pactolus vada
 inundat auro rura; nec laetis minus 605
 Maeandros arvis flectit errantis aquas
 rapidusque campos fertiles Hermes secat;
 hinc grata Cereri Gargara et dives solum
 quod Xanthus ambit nivibus Idaeis tumens;
 hinc qua relinquit nomen Ionii mare 610
 faucesque Abydo Sestos opposita premit,
 aut quae latus iam propior orienti dedit
 tutamque crebris portibus Lyciam videt:
 haec regna ferro quaere, in hos populos ferat
 socer arma fortis, has tuo sceptro paret 615
 tradatque gentes. hoc adhuc regnum puta
 tenere patrem. melius exilium est tibi
 quam reditus iste: crimine alieno exulas,

593 habitet A | abscondet ψ || 594 dare rep. E da rep. A |
 602 h. tota bacho t. attulit i. E || 605 latis Bentley || 606 errantes
 (-es ex -is) E³ || 607 hebrus ω corr. Gronov || 610 ionii maris ω
 corr. Bentley (Ionium Thetis ci. Bücheler qua reliquit nomen Inois
 mari de Wilamowitz numen Peiper (Io, cf. Stanley ad Aesch.
 Prom. 839 Schol. Apoll. Rhod. 3, 308); Ionii i. e. Aegaei i. cf.
 Ov. fast. IV 566 Val. Flacc. I 24) || 611 fauces abydos (Abydi α)
 sestos opposite pr. A || 612 aut qua ω corr. Peiper (Rhodus ins.
 significatur) aut η . Thetis se pr. o. d. N. Heinsius p. 16. 58
 aut qua Rhodus ante r. 612 intercuisse coniecit de Wilamowitz ||
 613 tutamque Cyprus intacto r. 612 ci. Leo | portubus A^r | 614 hic
 Gronov, Bentley hac Bothe || 615 paret sceptro tuo A

tuo redibis. melius istis viribus
 nova regna nullo scelere maculata appetes. 620
 quin ipse frater arma comitatus tua
 tibi militabit. vade et id bellum gere
 in quo pater materque pugnanti tibi
 favere possint. regna cum scelere omnibus
 sunt exilis graviora. nunc belli mala 625
 propone, dubias Martis incerti vices:
 licet omne tecum Graeciae robur trahas,
 licet arma longe miles ac late explicet,
 fortuna belli semper ancipiti in loco est.
 quodcumque Mars decernit; exaequat duos, 630
 licet impares sint, gladius; et spes et metus
 Fors caeca versat. praemium incertum petis,
 certum scelus. favisse fac votis deos
 omnes tuis: cessere et aversi fugam
 petiere cives, clade funesta iacens 635
 obtexit agros miles — exultes licet
 victorque fratris spolia deiecti geras:
 frangenda palma est. quale tu hoc bellum putas,
 in quo execrandum victor admittit nefas,
 si gaudet? hunc quem vincere infelix cupis, 640
 cum viceris, lugebis. infaustas age
 dimitte pagnas, libera patriam metu,
 luctu parentes. POL. Sceleris et fraudis suae
 poenas nefandus frater ut nullas ferat?
 IOC. Ne metue. poenas et quidem solvet graves: 645
 regnabit. est haec poena. si dubitas, avo
 patrique crede: Cadmus hoc dicet tibi
 Cadmique proles. sceptrum Thebano fuit
 impune nulli gerere, nec quisquam fide

619 mel. usus vir. A || 627 regie robur A τ || 630 decrevit τ ||
 631 gladio E || 632 sors ω corr. N. Heinsius p. 59 (cf. Verg.
eccl. 9, 5) | petit ψ || 635 petiere. Cives c. f. iacent. Rutgers
 p. 601 (coll. Aesch. Septem 200) || 636 miles agros E || 638 tu
 id b. A || 643 luctu par. scel. et om. E (habet: POL. fr. s.) | POL.
 om. A || 645 ioc. om. A || 646 haec est ψ || 648 Thebarum α ||
 649 Imp. n. g. Nec q. f. E

rupta tenebit illa: iam numeres licet
fratrem inter istos. 659

ET. Numeret, est tanti mihi
cum regibus iacere. te turbae exulum
ascribo. POL. Regna, dummodo invisus tuis.
ET. Regnare non vult esse qui invisus timet:
simul ista mundi conditor posuit deus, 655
odium atque regnum: regis hoc magni reor,
odia ipsa premere. multa dominantem vetat
amor suorum; plus in iratos licet.

qui vult amari, languida regnat manu.
IOC. Invisa numquam imperia retinentur diu. 660

ET. Praecepta melius imperi reges dabunt;
exilia tu dispone. pro regno velim —
IOC. Patriam penates coniugem flammis dare?
ET. Imperia pretio quolibet constant bene.

650 tenebat A | numeres *ex* numeris E¹ || 651 istos. POL.
numero et est ω *corr.* B. Schmidt *de em. Sen. trag. p. 20* (POL.
Numero. ET. Me est tanti mihi Birt *p. 523*) || 652 iacere et
urbi exulum E | te t. e. *et c. 653 Iocastae dantur* A || 653 as-
scribi E | *verba* Regna — tuis Polynici *dat* Bothe || 654 POL. ω
corr. Grote || 656 regis et A (*cl. Lugd.*) || 657 ista A (*cl.*
Lugd.) || 660—662^a Iocastae, 662^b—664 Polynici *dantur* A,
660 Iocastae, 661 Polynici (*corr.* Grote), 663 Iocastae, 664 Poly-
nici (*corr.* Leo) *dat* E || 662 oppone E

PHOENISSARVM TRAGOEDIA FINIT | INCIPIT MEDEA E *sequitur*
Hippolytus A

M E D E A

PERSONAE

I MEDEA

II IASON
CREO

III NVTRIX
NVNTIVS

CHORVS CORINTHIORVM

SCAENA CORINTHI

MEDEA

Di coniugales tuque genialis tori,
 Lucina, custos quaeque domituram freta
 Tiphyn novam freuare docuisti ratem,
 et tu, profundi saeve dominator maris,
 clarumque Titan dividens orbi diem, 5
 tacitisque praebens conscium sacris iubar
 Hecate triformis, quosque iuravit mihi
 deos Iason, quosque Medae magis
 fas est precari: noctis aeternae chaos,
 aversa superis regna manesque impios 10
 dominumque regni tristis et dominam fide
 meliore raptam, voce non fausta precor.
 nunc, nunc adeste, sceleris ultrices deae,
 crinem solutis squalidae serpentibus,
 atram cruentis manibus amplexae facem, 15
 adeste, thalamis horridae quondam meis
 quales stetit: coniugi letum novae
 letumque socero et regiae stirpi date,
 date peius aliud, quod precer sponso malum:
 vivat, per urbes erret ignotas egens 20
 exul pavens invisus incerti laris,
 iam notus hospes limen alienum expetat, 23^a 22^b
 me coniugem optet quoque non aliud queam 22^a 23^b

2 domitorem freti A || 10 adversa A || 13 adeste adeste A
 19 mihi peius aliquid (aliquod *a*) *ω* corr. Richter symb. p. 33
 (mens p. agitat Tachau m. p. a. q. p. sp. manet Leo) || 22^a et
 23^a transposuit Leo

peius precari, liberos similes patri
 similesque matri. parta iam, parta ultio est: 25
 peperit. querelas verbaque in cassum sero?
 non ibo in hostes? manibus excutiam faces
 caeloque lucem. spectat hoc nostri sator
 Sol generis, et spectatur, et curru insidens
 per solita puri spatia decurrit poli? 30
 non redit in ortus et remetitur diem?
 da, da per auras curribus patriis vehi,
 committe habenas, genitor, et flagrantibus
 ignifera loris tribue moderari iuga:
 gemino Corinthos litore opponens moras 35
 cremata flammis maria committat duo.
 hoc restat unum, pronubam thalamo feram
 ut ipsa pinum postque sacrificas preces
 caedam dicatis victimas altaribus.
 per viscera ipsa quaere supplicio viam, 40
 si vivis, anime, si quid antiqui tibi
 remanet vigoris; pelle femineos metus
 et inhospitalem Caucasum mente indue.
 quodcumque vidit Pontus aut Phasis nefas,
 videbit Isthmos. efferat ignota horrida, 45
 tremenda caelo pariter ac terris mala
 mens intus agitat: vulnera et caedem et vagum
 funus per artus — levia memoravi nimis:
 haec virgo feci; gravior exurgat dolor:
 maiora iam me scelera post partus decent. 50
 accingere ira teque in exitium para
 furore toto. paria narrentur tua
 repudia thalamis: quo virum linques modo?
 hoc quo secuta es. rumpe iam segnes moras:
 quae scelere parta est, scelere linquenda est domus. 55

25 pariat. iam p. ultio est **E** || 26 fero **A** || 29 spectator **A** |
 currus **E** || 32 patris **A** || 33 comitte **E** || 35 corinthus **A** | litori **ω**
corr. Gronov || 36 committet *Lipsius* | 37 prenubam **Eψ** || 43 causa
 summente **E** || 44 phasis aut pontus **A** || 53 linquis **ω corr. τ** ||
 55 pacta **A** | linquetur domus **A** linquatur d. **τ**

CHORVS

Ad regum thalamos numine prospero
 qui caelum superi quique regunt fretum
 assint cum populis rite faventibus.
 primum sceptriferis colla Tonantibus
 taurus celsa ferat^o tergo candido; 60
 Lucinam nivei femina corporis
 intemptata iugo placet et asperi
 Martis sanguineas quae cohibet manus,
 quae dat belligeris foedera gentibus
 et cornu retinet divite copiam, 65
 donetur tenera mitior hostia.
 et tu, qui facibus legitimis ades,
 noctem discutiens auspice dextera
 huc incede gradu marcidus ebrio,
 praecingens roseo tempora vinculo. 70
 et tu quae, gemini praevia temporis,
 tarde, stella, redis semper amantibus:
 te matres, avide te cupiunt nurus
 quamprimum radios spargere lucidos.

Vincit virgineus decor 75
 longe Cecropias nurus,
 et quas Taygeti iugis
 exercet iuvenum modo
 muris quod caret oppidum,
 et quas Aonius latex 80
 Alpheosque sacer lavat.

Si forma velit aspici,
 cedent Aesonio duci

59 primus A || 61 feminam E || 73 avidae E corr. de Wilamowitz || 75—81 *choro virginum*, 82—92 *iuvenum*, 93 sqq. *virginum choro* attribuit Bentley. Cf. Leo Mus. Rhén. 1897 p. 511 n. 3 || 75 vincit A^r (exc. R 10) || 77 quae A || 78 exercent A || 81 Alpheusque A || 82 post 83 A

proles fulminis improbi
 aptat qui iuga tigribus, 85
 nec non, qui tripodas movet,
 frater virginis asperae,
 cedit Castore cum suo
 Pollux caestibus aptior.
 sic, sic, caelicolae, precor, 90
 vincat femina coniuges,
 vir longe superet viros.

Haec cum femineo constitit in choro,
 unius facies praenitet omnibus.
 sic cum sole perit sidereus decor, 95
 et densi latitant Pleiadum greges
 cum Phoebe solidum lumine non suo
 orbem circuitis cornibus alligat.

*

*

ostro sic niveus puniceo color
 perfusus ruit, sic nitidum iubar 100
 pastor luce nova roscidus aspicit.
 ereptus thalamis Phasidis horridi,
 effrenae solitus pectora coniugis
 invita trepidus prendere dextera,
 felix Aeoliam corripe virginem 105
 nunc primum soceris, sponse, volentibus.
 concesso, iuvenes, ludite iurgio,
 hinc illinc, iuvenes, mittite carmina:
 rara est in dominos iusta licentia.

Candida thyrsigeri proles generosa Lyaei, 110
 multifidam iam tempus erat succendere pinum:
 excute sollemnem digitis marcentibus ignem.

93 uirgineo A^τ || 94 praeceminet τ preminet A(τ) || 95 side-
 ribus A || 97 solitum A || *post 98 hanc fere sententiam desiderat*
Leo: talem dum iuuenis conspicit, en rubor | perfudit subito
purpureus genas cf. Mus. Rhen. 1897 p. 515 n.2 || 99 pheniceo ψ ||
 102 horridis A | 105 Aoniam prendito virginem A || 106 socero E

festa dicax fundat convicia fescenninus,
 solvat turba iocos — tacitis eat illa tenebris,
 si qua peregrino nubit fugitiva marito. 115

MEDEA NVTRIX

Occidimus, aures pepulit hymenaeus meas.
 vix ipsa tantum, vix adhuc credo malum.
 hoc facere Iason potuit, erepto patre
 patria atque regno sedibus solam exteris
 deserere durus? merita contempsit mea 120
 qui scelere flammam viderat vinci et mare?
 adeone credit omne consumptum nefas?
 incerta vaecors mente vaesana feror
 partes in omnes; unde me ulcisci queam?
 utinam esset illi frater! est coniunx: in hanc 125
 ferrum exigatur. hoc meis satis est malis?
 si quod Pelasgae, si quod urbes barbarae
 novere facinus quod tuae ignorent manus,
 nunc est parandum. scelera te hortentur tua
 et cuncta redeant: inclitum regni decus 130
 raptum et nefandae virginis parvus comes
 divisus ense, funus ingestum patri
 sparsunq; ponto corpus et Peliae senis
 decocta aeno membra: funestum impie
 quam saepe fudi sanguinem, et nullum scelus 135
 irata feci: suasit infelix amor.

Quid tamen Iason potuit, alieni arbitri
 iurisque factus? debuit ferro obvium
 offerre pectus — melius, a melius, dolor
 furiose, loquere. si potest, vivat meus, 140

115 fugitura A furtiva N. Heinsius p. 120 || 116 MEDEA
 NVTRIX Eψ om. A || 121 scelera E || 122 credit E || 123 non
 sana A || 126 sat est A || 127 urbis E || 128 ignorant A || 129 pa-
 trandum Bothe || 132 incestum A || 135 vidi E || 136 saevit ω
 corr. Peiper coll. Or. M. VII 18, VIII 90 (movit Leo) || 139 af-
 ferre E | ac melius d. E

ut fuit, Iason; si minus, vivat tamen
 memorque nostri muneris parcat mihi.
 culpa est Creontis tota, qui sceptro impotens
 coniugia solvit quique genetricem abstrahit 145
 gnatis et arto pignore astrictam fidem
 dirimit: petatur solus hic, poenas luat
 quas debet. alto cinere cumulabo domum;
 videbit atrum verticem flammis agi
 Malea longas navibus flectens moras.
 NVTR. Sile, obsecro, questusque secreto abditos 150
 manda dolori. gravia quisquis vulnera
 patiente et aequo mutus animo pertulit,
 referre potuit: ira quae tegitur nocet;
 professa perdunt odia vindictae locum.
 MED. Levis est dolor qui capere consilium potest 155
 et clepere sese: magna non latitant mala.
 libet ire contra. NVTR. Siste furialem impetum,
 alumna: vix te tacita defendit quies.
 MED. Fortuna fortes metuit, ignavos premit.
 NVTR. Tunc est probanda, si locum virtus habet. 160
 MED. Numquam potest non esse virtuti locus.
 NVTR. Spes nulla rebus monstrat adfflictis viam.
 MED. Qui nil potest sperare, desperet nihil.
 NVTR. Abiere Colchi, coniugis nulla est fides
 nihilque superest opibus e tantis tibi. 165
 MED. Medea superest, hic mare et terras vides
 ferrumque et ignes et deos et fulmina.
 NVTR. Rex est timendus. MED. Rex meus fuerat pater.
 NVTR. Non metuis arma? MED. Sint licet terra edita.
 NVTR. Moriere. MED. Cupio. NVTR. Profuge. MED. Pae-
 nituit fugae. 170

142 muneri A m. nostri m. parcam meo Gronov m. n. vul-
 neri p. m. M. Müller p. 21 | meo ω corr. Richter cf. 435 ||
 144 genetricem E || 152 motus A || 154 produnt ecl. Lugd. ψ ||
 156 om. A(τ) (exc. R 10) del. Bentley || 163 qui nichil E || 168^a et
 172^b singulis versibus scripti, 168^b—172^c et 173 sic, ut binos
 unusquisque versus habeat sermones E || 170 fuge A

NVTR. Medea — MED. Fiam. NVTR. Mater es. MED. Cui
sim vides.

NVTR. Profugere dubitas? MED. Fugiam, ut ulciscar
prius.

NVTR. Vindex sequetur. MED. Forsan inveniam moras.

NVTR. Compesce verba, parce iam, demens, minis
animosque minue: tempori aptari decet. 175

MED. Fortuna opes auferre, non animum potest.

sed cuius ictu regius cardo strepit?
ipse est Pelasgo tumidus imperio Creo.

CREO MEDEA

Medea, Colchi noxium Aetiae genus,
nondum meis exportat e regnis pedem? 180

molitur aliquid: nota fraus, nota est manus.

cui parceret illa quemve securum sinet?

abolere propere pessimam ferro luem
equidem parabam: precibus evicit gener.

concessa vita est, liberet fines metu 185

abeatque tuta. fert gradum contra ferox

minaxque nostros propius affatus petit.

arcete, famuli, tactu et accessu procul,

iubete sileat. regium imperium pati

aliquando discat. vade veloci fuga 190

monstrumque saevum horribile iamdudum avehe.

MED. Quod crimen aut quae culpa multatur fuga?

CR. Quae causa pellat, innocens mulier rogat.

MED. Si iudicas, cognosce, si regnas, iube.

CR. Aequum atque iniquum regis imperium feras. 195

MED. Iniqua numquam regna perpetuo manent.

171 fugiam A *cf.* N. Heinsias p. 121 || 172 fugiam sed EA
corr. α || 173 forsitan A^r || 178 est om. A^r || supra 179 CREO
IDEM E || 179 etc. i. ras. 3 litt. E^z octe A^r || 180 e om. E
181 minus E || 190 valde u. fuga E vade u. nia A || 193 roget
M. Müller Ph. p. 265 || 194^b Creonti dat, deleto c. 195 Leo; at
cf. Richter symb. p. 33 || 196-274 catant R

CR. I, querere Colchis. MED. Redeo: qui advexit, ferat.
 CR. Vox constituto sera decreto venit.
 MED. Qui statuit aliquid parte inaudita altera,
 aequum licet statuerit, haud aequus fuit. 200
 CR. Auditus a te Pelia supplicium tulit?
 sed fare, causae detur egregiae locus.
 MED. Difficile quam sit animum ab ira flectere
 iam concitatum quamque regale hoc putet
 sceptris superbas quisquis admovit manus, 205
 qua coepit ire, regia didici mea.
 quamvis enim sim clade miseranda obruta,
 expulsa supplex sola deserta, undique
 afflicta, quondam nobili fulsi patre
 avoque clarum Sole deduxi genus. 210
 quodcumque placidis flexibus Phasis rigat
 Pontusque quicquid Scythicus a tergo videt,
 palustribus qua maria dulcescunt aquis,
 armata peltis quicquid exterret cohors
 inclusa ripis vidua Thermodontiis, 215
 hoc omne noster genitor imperio regit.
 generosa, felix, decore regali potens
 fulsi: petebant tunc meos thalamos proci,
 qui nunc petuntur. rapida fortuna ac levis
 praecepsque regno eripuit, exilio dedit. 220
 confide regnis, cum levis magnas opes
 huc ferat et illuc casus — hoc reges habent
 magnificum et ingens, nulla quod rapiat dies:
 prodesse miseris, supplices fido lare
 protegere. solum hoc Colchico regno extuli, 225
 decus illud ingens Graeciae et florem inclitum,

197^a et 197^b duobus versibus R | cholchis E | auexit ψ ||
 200 aecum R | haut aecus R || 201 Pelias ω corr. α || 204 hoc
 caput RA || 205 cf. Leo II 378 || 208 suplex R || 209 afflicta EA
 adfflicta R || 211 riga[t obducta] R || 213 durescunt RE || 214 peltis:
 t ras. ex l (ut vid.) E^z | exercet ψ || 218 tum RA | thal. uiri A ||
 219 tunc E | rabida RE || 220 erip. et ex. EA | et om. R ||
 226 illut R | Graeciae florem R gloriae florem EA corr. Stude-
 mund | inclytum R

praesidia Achivae gentis et prolem deum,
 servasse memet. munus est Orpheus meum,
 qui saxa cantu mulcet et silvas trahit,
 geminumque numen Castor et Pollux meum est 230
 satique Borea quique trans Pontum quoque
 summota Lynceus lumine inmisso videt,
 omnesque Minyae: nam ducem taceo ducum,
 pro quo nihil debetur: hunc nulli imputo;
 vobis revexi ceteros, unum mihi. 235
 incesse nunc et cuncta flagitiaingere.
 fatebor: obici crimen hoc solum potest,
 Argo reversa. virgini placeat pudor
 paterque placeat: tota cum ducibus ruet
 Pelasga tellus, hic tuus primum gener 240
 tauri ferocis ore flammanti occidet.
 fortuna causam quae volet nostram premat,
 non paenitet servasse tot regum decus.
 quodcumque culpa praemium ex omni tuli,
 hoc est penes te. si placet, damna ream; 245
 sed redde crimen. sum nocens, fateor, Creo:
 talem sciebas esse, cum genua attigi
 fidemque supplex praesidis dextrae peti;
 terra hac miseris angulum ac sedem rogo
 latebrasque viles: urbe si pelli placet, 250
 detur remotus aliquis in regnis locus.
 CR. Non esse me qui sceptrum violentus geram
 nec qui superbo miserias calcem pede,
 testatus equidem videor haud clare parum
 generum exulem legendo et afflictum et gravi 255

230 munus *o* corr. Richter symb. p. 31 || 232 inmisso R im-
 misso EA || 233 ducum taceo ducem RA || 234 nullum puto E
 236 flammaingere Ar || 238 Argos Ar || 240 primus A || 241 fra-
 glanti R flagranti A || 242 qua *α* || 244 tulit E R? || 248 su-
 plex R | dextra RE || 249 terram RE terra A | ac RA haec *ψ*
om. E | iterum m. Leo cf. Richter symb. p. 10 miseris R r | et se-
 dem RA || 252 violenter A || 254 video R | aut RA | dare A
 255 afflictum R afflictum: u *α* e E¹ || 255sq. tui Amore p. q
 quam Bentley

terrore pavidum, quippe quem poenae expetit
 letoque Aeastus regna Thessalica optinens.
 senio trementem debili atque aevo gravem
 patrem peremptum queritur et caesi senis
 discissa membra, cum dolo captae tuo 260
 piae sorores impium auderent nefas.
 potest Iason, si tuam causam amoves,
 suam tueri: nullus innocuum cruor
 contaminavit, afuit ferro manus
 proculque vestro purus a coetu stetit. 265
 tu, tu malorum machinatrix facinorum,
 cui feminae nequitia ad audenda omnia,
 robur virile est, nulla famae memoria,
 egredere, purga regna, letales simul
 tecum aufer herbas, libera cives metu, 270
 alia sedens tellure sollicita deos.
 MED. Profugere cogis? redde fugienti ratem
 vel redde comitem — fugere cur solam iubes?
 non sola veni. bella si metuis pati,
 utrumque regno pelle. cur sontes duos 275
 distinguis? illi Pelia, non nobis iacet;
 fugam, rapinas adice, desertum patrem
 lacerumque fratrem, quicquid etiam nunc novas
 docet maritus coninges, non est meum:
 totiens nocens sum facta, sed numquam mihi. 280
 CR. Iam exisse decuit. quid seris fando moras?
 MED. Supplex recedens illud extremum precor,
 ne culpa natos matris insontes trahat.
 CR. Vade: hos paterno ut genitor excipiam sinu.
 MED. Per ego auspicatos regii thalami toros, 285

256 quippe quem R quippe *om.* E quippe te A || 260 discisca E | coeptae E || 263 nullus (*sic*) innocuus R || 266 sed tu A || 267 cui feminae (*litt. e incerta*) R cui feminea EA feminea cui *Bothe* | audenda RE² audende E¹ audendum A || 268 virile robur (*om. est*) A || 272 ratim (*non certa*) R || 273 vel redde ω, et r. *Leo* 276 Pelias Eψ 278 nunc nota E || 279 conuoces E

- per spes futuras perque regnorum status,
 Fortuna varia dubia quos agitat vice,
 precor, brevem largire fugienti moram,
 dum extrema natis mater infigo oscula,
 fortasse moriens. CR. Fraudibus tempus petis. 290
 MED. Quae fraus timeri tempore exiguo potest?
 CR. Nullum ad nocendum tempus angustum est malis.
 MED. Parumne miserae temporis lacrimis negas?
 CR. Etsi repugnat precibus infixus timor,
 unus parando dabitur exilio dies. 295
 MED. Nimis est, recidas aliquid ex isto licet:
 et ipsa propero. CR. Capite supplicium lues,
 clarum priusquam Phoebus attollat diem
 nisi cedis Isthmo. sacra me thalami vocant,
 vocat precari festus Hymenaeo dies. 300

CHORVS

- Audax nimium qui freta primus
 rate tam fragili perfida rupit
 terrasque suas posterga videns
 animam levibus credidit auris,
 dubioque secans aequora cursu 305
 potuit tenui fidere ligno
 inter vitae mortisque vias
 nimium gracili limite ducto. 308
 Candida nostri saecula patres 329
 videre, procul fraude remota. 330
 sua quisque piger litora tangens
 patrioque senex factus in arvo,
 parvo dives, nisi quas tulerat

287 quo sagittat E || 294 infelix t. A || 296 nimis est et ex hoc aliquid abscondas licet A || 297 cre. et i. propera | Capite (uoro versu) A || 298 clarus A || 300 om. E || 301 adfert *Dionides*. Cf. *praef. cap. II* || 301—379 *dimetri tribus monometris* 317 nomen h., 328 sip. v., 379 ult. Th) ω || 303 post terga A cf. *Thomas, Hermes* 28, 309 || 305. 306 del. *Leo* || post v. 308 *Richter repositit v. 329—334, traditum ordinem defendit M. Müller p. 21 sq.*

natale solum, non norat opes:	334
nondum quisquam sidera norat,	309
stellisque quibus pingitur aether	310
non erat usus, nondum pluvias	
Hyadas poterat vitare ratis,	
non Oleniae lumina caprae,	
nec quae sequitur flectitque senex	
Attica tardus plaustra Bootes,	315
nondum Boreas,	
nondum Zephyrus nomen habebant.	
Ausus Tiphys pandere vasto	
carbasa ponto	
legesque novas scribere ventis:	320
nunc lina sinu tendere toto,	
nunc prolato pede transversos	
captare notos, nunc antemnas	
medio tutas ponere malo,	
nunc in summo religare loco,	325
cum iam totos avidus nimium	
navita flatus optat et alto	
rubicunda tremunt sipara velo.	328
bene dissaepti foedera mundi	335
traxit in unum Thessala pinus	
iussitque pati verbera pontum,	
partemque metus fieri nostri	
mare sepositum.	
dedit illa graves improba poenas	340
per tam longos ducta timores,	
cum duo montes, claustra profundi,	
hinc atque illinc subito impulsu	
velut aetherio gemerent sonitu,	
nubesque ipsas	
mare deprensus spargeret austris.	345

312 poterant v. rates **A** || 313 sidera caprae **A** || 314 non quae **A** | defletque **EA** *corr.* ψ || 315 arctica **A** | boetes **A** || 320 nautis *ci. Richter symb. p. 34* || 328 suppara **A** || 345 spargeret astra **A** sp. astris **E** sp. arcis *Madvig II 123 corr. Iper*

palluit audax Tiphys et omnes
 labente manu misit habenas,
 Orpheus tacuit torpente lyra
 ipsaque vocem perdidit Argo.
 quid cum Siculi virgo Pelori, 350
 rabidos utero succincta canes,
 omnis pariter solvit hiatus?
 quis non totos horruit artus
 totiens uno latrante malo?
 quid cum Ausonium dirae pestes 355
 voce canora mare mulcerent,
 cum Pieria resonans cithara
 Thracius Orpheus
 solitam cantu retinere rates
 paene coegit Sirena sequi? 360
 quod fuit huius pretium cursus?
 aurea pellis 361^b
 maiusque mari Medea malum,
 merces prima digna carina.
 Nunc iam cessit pontus et omnes
 patitur leges: non Palladia 365
 compacta manu regum referens
 inclita remos quaeritur Argo —
 quaelibet altum cumba pererrat;
 terminus omnis motus et urbes
 muros terra posuere nova, 370
 nil qua fuerat sede reliquit
 pervius orbis:
 Indus gelidum potat Araxen,
 Albin Persae Rhenumque bibunt.
 venient annis saecula seris, 375
 quibus Oceanus vincula rerum
 laxet et ingens pateat tellus

*coll. Ovid. Tr. I 10, 33, turbatum dipodiarum ordinem restituit
 Richter | depressum EA^r corr. Lipsius ψ? 349 Argos A^r
 352 omnes A || 359 ratem E || 366 regumque ferens ci. Malcig
 l. n. || 369 metus E || 370 novos A || 371 nichil E*

Tethysque novos detegat orbes
nec sit terris ultima Thule.

NVTRIX MEDEA

Alumna, celerem quo rapis tectis pedem? 380
resiste et iras comprime ac retine impetum.

Incerta qualis entheos gressus tulit
cum iam recepto maenas insanit deo
Pindi nivalis vertice aut Nysae iugis,
talīs recursat huc et huc motu efferō, 385
furoris ore signa lymphati gerens.
flammata facies spiritum ex alto citat,
proclamat, oculos uberi fletu rigat,
renidet: omnis specimen affectus capit.
quo pondus animi vergat, ubi ponat⁶ minas, 391
haeret: minatur aestuat queritur gemit. 390
ubi se iste fluctus franget? exundat furor. 392
non facile secum versat aut medium scelus;
se vincet: irae novimus veteris notas.
magnum aliquid instat, efferum immane impium: 395
vultum furoris cerno. di fallant metum!

MED. Si quaeris odio, misera, quem statuas modum :
imitare amorem. regias egone ut faces
inulta patiar? segnis hic ibit dies,
tanto petitus ambitu, tanto datus? 400
dum terra caelum media libratum feret
nitidusque certas mundus evolvēt vices
numerusque harenis derit et solem dies,
noctem sequentur astra, dum siccās polus

378 Tiphysque A || 379 tyle *rel* tile A || 382 pentheos E
ethneos A (*cf.* Tro. 674) *corr.* ψ | cursus A || 384 P. iugalis A ||
385 huc et illuc Aτ || 386 lymphatici A || 388 procl. o superi,
oculos fl. r. A || 391 q. p. istud verget? ubi ponet minas A ||
390 et 391 commutavit Leo; 390 om. ψ || 394 se iungit E | ue-
teres A || 398 emitare E metire N. Heinsius p. 122, Madvig
II 123. Obloquitur Leo II 379

versabit Aretos, flumina in pontum cadent, 405
 numquam meus cessabit in poenas furor
 crescetque semper. quae ferarum immanitas,
 quae Scylla, quae Charybdis Ausonium mare
 Siculumque sorbens quaeve anhelantem premens
 Titana tantis Aetna fervebit minis? 410

non rapidus annis, non procellosum mare
 Pontusve coro saevus aut vis ignium
 adiuta flatu possit inhibere impetum
 irasque nostras: sternam et evertam omnia.

Timuit Creontem ac bella Thessalici ducis? 415

amor timere neminem verus potest.

sed cesserit coactus et dederit manus:

adire certe et coniugem extremo alloqui

sermone potuit — hoc quoque extimuit ferox;

laxare certe tempus immitis fugae 420

genero licebat — liberis unus dies

datus est duobus. non queror tempus breve:

multum patebit. faciet hic faciet dies

quod nullus umquam taceat — invadam deos

et cuncta quatiam. NVTR. Recipe turbatum malis, 425

era, pectus, animum mitiga. MED. Sola est quies,

mecum ruina cuncta si video obruta:

mecum omnia abeant. trahere, cum pereas, libet.

NVTR. Quam multa sint timenda, si perstas, vide:

nemo potentes aggredi tutus potest. 430

IASON MEDEA

O dura fata semper et sortem asperam,
 cum saevit et cum parcit ex aequo malam!

408 ionium m. A || 409 quaeque A || 410 ethne A^r | ferbuit
Madrig. At cf. *Richteri disputationem symb. p. 34* || 412 pontus-
 que A || 413 imitari imp. *Leo, refutat Richter l. n.* || 417 ces-
 sarit A^r | conuictus A || 418 ad c. coniugem et E || 422 est
om. A || 423 fac. h. dies faciet E || 430 potentem E || 431 IASON.
 IDEM (cf. c. 179) || 432 mala E

remedia quotiens invenit nobis deus
 periculis peiora: si vellem fidem
 praestare meritis coniugis, leto fuit 435
 caput offerendum; si mori nollem, fide
 misero carendum. non timor vicit fidem,
 sed trepida pietas: quippe sequeretur necem
 proles parentum. sancta si caelum incolis
 Iustitia, numen invoco ac testor tuum: 440
 nati patrem vicere. quin ipsam quoque,
 etsi ferox est corde nec patiens iugi,
 consulere natis malle quam thalamis reor.
 constituit animus precibus iratam aggredi.
 atque ecce, viso memet exiluit, furit, 445
 fert odia prae se: totus in vultu est dolor.

MED. Fugimus, Iason: fugimus — hoc non est novum,
 mutare sedes; causa fugiendi nova est:
 pro te solebam fugere. discedo exeo,
 penatibus profugere quam cogis tuis: 450
 at quo remittis? Phasin et Colchos petam
 patrumque regnum quaeque frateris cruor
 perfudit arva? quas peti terras iubes?
 quae maria monstras? Pontici fauces freti
 per quas revexi nobilem regum manum 455
 adulterum secuta per Symplegadas?
 parvane Iolcon, Thessala an Tempe petam?
 quascumque aperui tibi vias, clausi mihi —
 quo me remittis? exuli exilium imperas

433 totiens **A** || 434 vicem *Gronov.* || 436 nolim **A** || 437 carendum est **A** | vincit virum **A** || 438 nece **E**, sed evanuisse videtur lineola super e (neci in **E** et *Gronov* et *Ribbeck* legunt) || 439 o sancta α sancta ω || 447 cf. *Leo II* 379 || 451 ad quos ω corr. *Leo* || 453 verba quas p. t. iubes citat *Quintilianus* cf. *praef. cap. II* || 455 nobiles regum manus **A** || 456 adalterum **E**¹ corr. **E**³ || 457 colon **E** colchon **A** corr. ψ | ante paepetam **E** || 459 adfert *Ennodius* cf. *praef. cap. II* | exul **E** exuli *Ennodius* cum **A** quo me remittis exulem? exilium imp. *Usener Mus. Rhen. 28 p. 391 n. 1.*

nec das. eatur. regius iussit gener: 460
 nihil recuso. dira suppliciaingere:
 merui. cruentis paelicem poenis premat
 regalis ira, vinculis oneret manus
 clausamque saxo noctis aeternae obruat:
 minora meritis patiar — ingratum caput, 465
 revolvat animus igneos tauri halitus
 [interque saevos gentis indomitae metus
 armifero in arvo flammeum Aetae pecus,]
 hostisque subiti tela, cum iussu meo
 terrigena miles mutua caede occidit; 470
 adice expetita spolia Phrixei arietis
 somnoque iussum lumina ignoto dare
 insomne monstrum, traditum fratrem neci
 et scelere in uno non semel factum scelus,
 ausasque natas fraude deceptas mea 475
 secare membra non revicturi senis:
 per spes tuorum liberum et certum larem, 478
 per victa monstra, per manus, pro te quibus
 numquam peperci, perque praeteritos metus, 480
 per caelum et undas, coniugi testes mei,
 miserere, redde supplici felix vicem. 482
 aliena quaerens regna deserui mea: 477
 ex opibus illis, quas procul raptas Scythae 483
 usque a perustis Indiae populis agunt,
 quas quia referta vix domus gaza capit, 485
 ornamus auro nemora, nil exul tuli
 nisi fratris artus: hos quoque impendi tibi;
 tibi patria cessit, tibi pater, frater, pudor —
 hac dote nupsi. redde fugienti sua.

465 o ingratum A || 467. 468 *del. Leo I 211* || 468 aetae E
 oete A *corr. α* || 472 summoque E || 475 iussasque ω *corr.*
N. Heinsius p. 123 cf. v. 261 || 477 *posuit Leo post v. 482 (post*
v. 487 Delrio) | aliena sequens A || 483 sithae E || 484 petunt A ||
 485 quasque ref. A | gazas ω *corr. de Wilamowitz 'gaza vel*
gazis Bentley) || 486 nichil E || 488 tibi pater tibi frater E tibi
 frater pater A *corr. α*

- IAS. Perimere cum te vellet infestus Creo, - 490
 lacrimis meis evictus exilium dedit.
- MED. Poenam putabam: munus ut video est fuga.
- IAS. Dum licet abire, profuge teque hinc eripe:
 gravis ira regum est semper. MED. Hoc suades mihi,
 praestas Creusae: paelicem invisam amoves. 495
- IAS. Medea amores obicit? MED. Et caedem et dolos.
- IAS. Obicere tandem quod potes crimen mihi?
- MED. Quodcumque feci. IAS. Restat hoc unum insuper,
 tuis ut etiam sceleribus fiam nocens.
- MED. Tua illa, tua sunt illa: cui prodest scelus 500
 is fecit — omnes coniugem infamem arguant,
 solus tuere, solus insontem voca:
 tibi innocens sit quisquis est pro te nocens.
- IAS. Ingrata vita est cuius acceptae pudet.
- MED. Retinenda non est cuius acceptae pudet. 505
- IAS. Quin potius ira concitum pectus doma,
 placare natis. MED. Abdico eiuro abnuo —
 meis Creusa liberis fratres dabit?
- IAS. Regina natis exulum, afflictis potens.
- MED. Ne veniat unquam tam malus miseris dies, 510
 qui prole foeda misceat prolem inclitam.
 [Phoebi nepotes Sisyphi nepotibus]
- IAS. Quid, misera, meque teque in exitium trahis?
 abscede quaeso. MED. Supplicem audivit Creo.
- IAS. Quid facere possim, loquere. MED. Pro me? vel
 scelus. 515
- IAS. Hinc rex et illinc — MED. Est (et hic maior metus)
 Medea. nos †confligere. certemus sine,
 sit pretium Iason. IAS. Cedo defessus malis.

496 mores E | obicis ψ || 497 potest E | crimen quod p. t. A ||
 501 sontem et vel Colchidem Bentley || 507 abiuro Bentley ||
 509 Medae continuatur ψ || 510 non A cf. Richter symb. p. 6 |
 malis E¹ corr. E² || 512 siscyphi E versus del. Richter || 513 exi-
 lium ω corr. α || 516 Est et his ω corr. M. Müller Ph. p. 265 ||
 rv. 516 — 520 interpolatori tribuendos esse statuit Leo II 379 ||
 517 conflige α cum rege Bücheler

et ipsa casus saepe iam expertos time.

MED. Fortuna semper omnis infra me stetit. 520

IAS. Acastus instat. MED. Propior est hostis Creο:

utrumque profuge. non ut in socerum manus

armes nec ut te caede cognata inquires

Medea cogit: innocens mecum fuge.

IAS. Et quis resistet, gemina si bella ingruant, 525

Creο atque Acastus arma si iungant sua?

MED. His adice Colchos, adice et Aeeteu ducem,

Scythas Pelasgis iunge: demersos dabo.

IAS. Alta extimesco scepra. MED. Ne cupias vide.

IAS. Suspecta ne sint, longa colloquia amputa. 530

MED. Nunc summe toto Iuppiter caelo tona,

intende dextram, vindices flammās para

omnemque ruptis nubibus mundum quate.

nec diligenti tela librentur manu

vel me vel istum: quisquis e nobis cadet . 535

nocens peribit, non potest in nos tuum

errare fulmen. IAS. Sana meditari incipe

et placida fare. si quod ex soceri domo

potest fugam levare solamen, pete.

MED. Contemnere animus regias, ut scis, opes 540

potest soletque; liberos tantum fugae

habere comites liceat in quorum sinu

lacrimas profundam. te novi nati manent.

IAS. Parere precibus cupere me fateor tuis;

pictas vetat: namque istud ut possim pati, 545

non ipse memet cogat et rex et socer.

haec causa vitae est, hoc perusti pectoris

curis levamen. spiritu citius queam

carere, membris, luce. MED. Sic natos amat?

520 intra A || 521 MED. non hoc loco sed ante v. 522
 habet A || 522 nolo ut A || 525 ingruant E || 527 actem E
 octem A corr. α || 534 diligenti ω corr. Bothe ex Ascensiana |
 manum E || 535 in me vel i. A || 538 si quid A || 545 istud non
 possum (haud p. ψ) A || 546 non si ipse A || 549 signatos E si
 hic natos A

bene est, tenetur, vulneri patuit locus. — 550
 suprema certe liceat abeuntem loqui
 mandata, liceat ultimum amplexum dare:
 gratum est et illud. voce iam extrema peto,
 ne, si qua noster dubius effudit dolor,
 maneant in animo verba: melioris tibi 555
 memoria nostri sedeat; haec irae data
 oblitterentur. IAS. Omnia ex animo expuli
 precorque et ipse, fervidam ut mentem regas
 placideque tractes: miserias lenit quies.

MED. Discessit. itane est? vadis oblitus mei 560
 et tot meorum facinorum? excidimus tibi?
 nunquam excidemus. hoc age, omnis advoca
 vires et artes. fructus est scelerum tibi
 nullum scelus putare. vix fraudi est locus:
 timemur. hac aggredere, qua nemo potest 565
 quicquam timere. perge, nunc aude, incipe
 quicquid potest Medea, quicquid non potest.

Tu, fida nutrix, socia maeroris mei
 varique casus, misera consilia adiuva. 570
 est palla nobis, munus aetherium, domus
 decusque regni, pignus Aeetae datum
 a Sole generis, est et auro textili
 monile fulgens quodque gemmarum nitor
 distinguit aurum, quo solent cingi comae.
 haec nostra nati dona nubenti ferant, 575
 sed ante diris iulita ac tincta artibus.
 vocetur Hecate. sacra letifica appara:
 statuantur arae, flamma iam tectis sonet.

554 ne qua si A^r || 555 melior (sed m. ψ) A || 556 sub-
 eat A || 558 ipsa ψ || 562 excides E | omnes A || 566 perge
 nunc, aude Leo || 567 potes — potes A | Medea om. E ||
 570 aethereae A || 571 aete E oete A corr. α || 572 a. S. gem-
 mis ψ || 573 quique ci. Gronor, Bentley || 577 luctifica A ||
 578 struantur A

CHORVS

Nulla vis flammae tumidive venti
 tanta, nec teli metuenda torti, 580
 quanta cum coniunx viduata taedis
 ardet et odit;

non ubi hibernos nebulosus imbres
 Auster advexit properatque torrens 585
 Hister et iunctos vetat esse pontes
 ac vagus errat;

non ubi impellit Rhodanus profundum,
 aut ubi in rivos nivibus solutis
 sole iam forti medioque vere
 tabuit Haemus. 590

caecus est ignis stimulatus ira
 nec regi curat patiturve frenos
 aut timet mortem: cupit ire in ipsos
 obvius enses.

parcite, o divi, veniam precamur, 595
 vivat ut tutus mare qui subegit.
 sed furit vinci dominus profundi
 regna secunda.

ausus aeternos agitare currus
 immemor metae iuvenis paternae 600
 quos polo sparsit furiosus ignes
 ipse recepit.

579—594 *extant in Thuanco* || 579 tumidi euenti T tumi-
 dique venti A || 580 tanta necta lima nendat sic T || 581 taedis
om. T || 583 nebulosus T || 584 aduxit T || 585 cunctos T | e(ss)e
 pontes *om.*) T || 586 erat T || 587 ubi pellit E ubi pullit T ||
 589 forte *ex fortis* T || 590 tabuit themul T || 593 haud A |
 cupit *in ras. pr. m.* T || 597 sat *E. M. Müller Ph. p. 266* || 599 ae-
 terno sagittare E

constitit nulli via nota magno:
vade qua tutum populo priori,
rumpe nec sacro violente sancta
foedera mundi. 605

Quisquis audacis tetigit carinae
nobiles remos nemorisque sacri
Pelion densa spoliavit umbra,
quisquis intravit scopulos vagantes 610
et tot emensus pelagi labores
barbara funem religavit ora
raptor externi rediturus auri,
exitu diro temerata ponti
iura piavit. 615

exigit poenas mare provocatum:
Tiphys in primis, domitor profundi,
liquit indocto regimen magistro;
litore externo, procul a paternis 620
occidens regnis tumuloque vili
tectus ignotas iacet inter umbras.
Aulis amissi memor inde regis
portibus lentis retinet carinas
stare querentes.

ille vocali genitus Camena, 625
cuius ad chordas modulante plectro
restitit torrens, siluere venti,
cum suo cantu volueris relicto
adfuit tota comitante silva,
Thracios sparsus iacuit per agros, 630

605 r. n. sancti violente mundi **A** r. n. prisci *ci. F. Ritschl* ||
606 foedera sacra **A** || 608 nobiles ramos nemoris sacrati **A**
mobiles remos *ci. Gronov* || 619 extremo *ci. Bothe* || 622 auris
amissae **A** || 627 siluae reuertenti **E** || 628 cum suo **A** || tum
suo **E** | uolucres **E**

at caput tristi fluitavit Hebro:
contigit notam Styga Tartarumque,
non rediturus.

stravit Alcides Aquilone natos,
patre Neptuno genitum necavit 635
sumere innumeras solitum figuras:
ipse post terrae pelagique pacem,
post feri Ditis patefacta regna,
vividus ardenti recubans in Oeta
praebuit saevis sua membra flammis, 640
tabe consumptus gemini cruoris
munere nuptae.

stravit Ancaeam violentus ictu
saetiger; fratrem, Meleagre, matris
impudicus mactas morerisque dextra 645
matris iratae. meruere cuncti
morte quod crimen tener expiavit
Herculi magno puer inrepertus,
raptus, heu, tutas puer inter undas.
ite nunc, fortes, perarate pontum 650
fonte timendo.

Idmonem, quamvis bene fata nosset,
condidit serpens Libycis harenis;
omnibus verax, sibi falsus uni
concidit Mopsus caruitque Thebis. 655
ille si vere cecinit futura,
exul errabit Thetidis maritus 657

631 ad caput tractus fluvialis Hebri A ad caput tristis
fluuitavit Hebri E *corr. Gronov* || 636 inversas *ci. Burmann*,
immanes *Peiper* || 641 gemini prioris E gemina prioris N. *Hein-*
sius ad Her. 133 || 643 Antaeum *ω corr. α* || 644 fratres *ψ* ||
647 mortem A || 649 raptus est A || 651 sorte timenda A (*arte t.*
ci. Koetschau) ponte timendo E *corr. Gronov* || 653 Lyciis (*flu-*
minis Lyci) *har. ci. Koetschau* || 655 morsus E || 657 erravit *ω*
corr. Gruter, versum del. Leo

fulmine et ponto moriens Oileus	661
* * patrioque pendet	660
crimine poenas:	
igne fallaci nociturus Argis	658
Nauplius praeceps cadet in profundum,	659
coniugis fatum redimens Pheraei	662
uxor impendes animam marito.	
ipse qui praedam spoliisque iussit	
aureum prima reveli carina,	665
arsit accenso Pelias aeno.	
[ustus angustas vagus inter undas.]	
iam satis, divi, mare vindicastis:	
parcite inso.	

NVTRIX

Pavet animus, horret, magna perniciēs adest. 670
 immane quantum augetur et semet dolor
 accendit ipse vimque praeteritam integrat.
 vidi furentem saepe et aggressam deos,
 caelum trahentem: maius his, maius parat
 Medea monstrum. namque ut attonito gradu 675
 evasit et penetrare funestum attigit,
 totas opes effundit et quicquid diu
 etiam ipsa timuit promittit atque omnem explicat
 turbam malorum, arcana secreta abdita,

658 ille fallaci E || 658 et 659 post 660 posuit Peiper, eorum in locum c. 661 cum hemistichii lacuna revocato v. 660 || 659 cadit ω corr. Gruter || 660 patrioque pendet (pendit A) crimine poenas uno versu ω crimini poenas patrio rependet crimine patris c. Bentley. de Wilamowitz, ut Leo refert, post c. 659 (non deletio c. 657) intercidisse coniecit adoniam cum strophæ heroas nunc Antide morantes (cf. Leo I 135) recensente et reliquos Argonautarum propinquos scelerisque participes adserente; strophæ frustula esse v. 660. 661 (patrioque — Oileus) || 663 impendens E corr. Gronov impendit A || 666 sq. prima verba (ustus et arsit) commutavit, alterum v. deletit Richter || 670 NVTRIX. MEDEA ω || 671 augetur E || 677 effudit ω corr. Leo

et triste laeva congregans sacrum manu 680
 pestes vocat quascumque ferventis creat
 harena Libyae quasque perpetua nive
 Taurus coerchet frigore Arctoo rigens,
 et omne monstrum. tracta magicis cantibus
 squamifera latebris turba desertis adest. 685
 hic saeva serpens corpus immensum trahit
 trifidamque linguam exertat et quaerit quibus
 mortifera veniat: carmine audito stupet
 tumidumque nodis corpus aggestis plicat
 cogitque in orbes. 'parva sunt' inquit 'mala 690
 et vile telum est, ima quod tellus creat:
 caelo petam venena. iam iam tempus est
 aliquid movere fraude vulgari altius.
 huc ille vasti more torrentis iacens
 descendat anguis, cuius immensos duae, 695
 maior minorque, sentiunt nodos ferae
 (maior Pelasgis apta, Sidoniis minor)
 pressasque tandem solvat Ophiuchus manus
 virusque fundat; adsit ad cantus meos
 lacessere ausus gemina Python numina. 700
 et Hydra et omnis redeat Herculea manu
 succisa serpens, caede se reparans sua.
 tu quoque relictis pervigil Colchis ades,
 sopite primum cantibus, serpens, meis.'
 Postquam evocavit omne serpentum genus, 705
 congerit in unum frugis infaustae mala:
 quaecumque generat invius saxis Eryx,
 quae fert opertis hieme perpetua iugis

680 comprecans E complicans A (comparans *Bücheler* com-
 primens *Koetschau*) corr. *Richter* || 681 pestesque A^r ferventi EA
 corr. ψ (τ *Vd.*) || 683 arcto oriens E || 684 coit omne *ci. Peiper*
en o. m. Koetschau || 685 squamea lat A || 686 sera A || 687 quae-
 rens A || 692 iam nunc t. e A iam t. e E corr. *Gronov* 694 708 et
 722—744 extant in R || 696 post 701 R || 698 ophincus RE ophi-
 ulcus A^r || 699 fundat R² candat R¹ || 700 phyton EA || 701 ma-
 nus RE || 702 succisa (*ante a expuncta t. rel i ut vid.*) R sede E ||
 703 colchis R || 706 contigit *ci. e. conligit* A^r || frugis infaustae R

sparsus cruore Caucasus Promethei,
 et quis sagittas divites Arabes linunt 711
 pharetraque pugnax Medus aut Parthi leves, 710
 aut quos sub axe frigido sucos legunt 712
 lucis Suebae nobiles Hyrcaniis;
 quodcumque tellus vere nidifico creat
 aut rigida cum iam bruma discussit decus 715
 nemorum et nivali cuncta constrinxit gelu,
 quodcumque gramen flore mortifero viret
 cuiusve tortis sucus in radicibus
 causas nocendi gignit, attrectat manu.
 Haemonius illas contulit pestes Athos, 720
 has Pindus ingens, illa Pangaei iugis
 teneram cruenta falce deposuit comam;
 has aluit altum gurgitem Tigris premens,
 Danuvius illas, has per arentes plagas
 tepidis Hydaspes gemmifer currens aquis, 725
 nomenque terris qui dedit Baetis suis
 Hesperia pulsans maria languenti vado.
 haec passa ferrum est, dum parat Phoebus diem,
 illius alta nocte succisus frutex;
 at huius ungue secta cantato seges. 730

Mortifera carpit gramina ac serpentium
 saniem exprimit miscetque et obscenas aves
 maestique cor bubonis et raucae strigis
 exsecta vivae viscera. haec scelerum artifex
 discreta ponit; his rapax vis ignium, 735
 his gelida pigri frigoris glacies inest.

709—721 *om.* R || 709 sparsas E || 710. 711 *transposuit Gronov* ||
 710 Parthus leuis A || 711 qui EAR *corr.* ψ (α) || 712 quo E ||
 713 sueui A | hircaneis A^r hercyniis α || 714 quodcumque E || 715 de-
 cussit *Gronov* (*Verg. G. II 404*), *at cf. H. II 383* || 718 dirusve
 tortis A uirusque tortis E *corr.* *Vahlen* (cuiusque M. Müller

p. 24 || 721 panchaei E || 724 danubius EA *corr.* R | hisperarintes
 plagis R *at vid.* || 725 gemmifer (*altera r exp.*) R || 728 est
om. R || 729 succisus R || 730 ad R | ungue R || 731 ac *om.* E |
 serpentum A^r || 732 et *om.* R || 734 exsecta R || 735 hic R ||
 736 dis gel. E

addit venenis verba non illis minus
metuenda. sonuit ecce vaesano gradu
canitque. mundus vocibus primis tremit.

MEDEA

Comprecor vulgus silentum vosque ferales deos 740
et Chaos caecum atque opacam Ditis umbrosi domum.
Tartari ripis ligatae squalido Mortis specu
supplicis, animae, remissis currite ad thalamos novos:
rota resistat membra torquens, tangat Ixion humum,
Tantalus securus undas hauriat Pirenidam. 745
vos quoque, urnis quas foratis inritus ludit labor, 748
Danaides, coite: vestras hic dies quaerit manus. 749
gravior uni poena sedeat coniugis socero mei: 746
lubricus per saxa retro Sisyphum volvat lapis.
nunc meis vocata sacris, noctium sidus, veni 750
pessimos induta vultus, fronte non una minax.

Tibi more gentis vinculo solvens comam
secreta nudo memora lustravi pede
et evocavi nubibus siccis aquas
egique ad imum maria, et Oceanus graves 755
interius undas aestibus victis dedit;
pariterque mundus lege confusa aetheris
et solem et astra vidit et vetitum mare
tetigistis, ursae. temporum flexi vices:
aestiva tellus floruit cantu meo, 760
coacta messem vidit hibernam Ceres;
violenta Phasis vertit in fontem vada

740 MEDEA om. ω MED. *versu prof.* E | Vos precor A com
precor è vulgus (*pr. m. c. exp.*) R | vos quoque R *ut eid.* | 741 ad
que R || 742 ligatos squalidae ω *corr.* *Piper* specus ω *corr.*
F. Haase | ligati -- specu *Leo* || 743 supplicis animae ω sup
plicis, manes *Leo* | at th. R *ut eid.* || 744 oxyon E | *post r.* 745
Bothe posuit 748 sq. || 746 uni om. A | 748 vosque u q. ψ (vos
que q. u. α) || 761 messem coacta A

et Hister, in tot ora divisus, truces
compressit undas omnibus ripis piger.

Sonuere fluctus, tumuit insanum mare 765
tacente vento; nemoris antiqui domus
emisit umbras vocis imperio meae.
die relicto Phoebus in medio stetit
Hyadesque nostris cantibus motae labant:
adesse sacris tempus est, Phoebe, tuis. 770

tibi haec cruentaserta texuntur manu,
novena quae serpens ligat,
tibi haec Typhoeus membra quae discors tulit,
qui regna concussit Iovis.
vectoris istic perfidi sanguis inest, 775
quem Nessus expirans dedit.
Oetaeus isto cinere defecit rogos,
qui virus Herculeum bibit.
piaesororis, impiae matris, facem
ultricis Althaeae vides. 780
reliquit istas iuvio plumas specu
Harpyia, dum Zeten fugit.
his adice pinnas sauciae Stymphalidos
Lernaea passae spicula.
sonuistis, arae, tripodas agnosco meos 785
favente commotos dea.

Video Triviae currus agiles,
non quos pleno lucida vultu
pernox agitat,

766 n. a. decus domus E || 767 amisit ω corr. M. Müller p. 26 | umbram A || 768 meae | die relata N. Heinsius p. 130 m. | d. reducto Leo cf. M. Müller l. n. || 773 qui α (ψ) | discors N. Heinsius || 775 victoris ψ || 783 pennas A(τ) || 785 sonuistis á. é. trip. (apices 2 m add.) E || 787—842 dimetri insertis monometris 811 (perc. dedi), 816 (semper Iason), 839 (nova n. faces) EA, praeterea monometri in A 800 (sust. ignes), 803 (vitta cap.)

* c. 767 deficit R¹, hinc A(τ) = Vd. Ag. R 10

sed quos facie lurida maesta, cum Thessalicis vexata minis	790
caelum freno propiore legit. sic face tristem pallida lucem funde per auras,	793 ^b
horrore novo terre populos inque auxilium, Dictynna, tuum pretiosa sonent aera Corinthi. tibi sanguineo caespite sacrum sollemne damus,	795
tibi de medio rapta sepulchro fax nocturnos sustulit ignes,	800
tibi mota caput flexa voces cervice dedi, tibi funereo de more iacens passos cingit vitta capillos, tibi iactatur	800 ^b
tristis Stygia ramus ab unda,	805
tibi nudato pectore maenas sacro feriam bracchia cultro. manet noster sanguis ad aras: assuesce, manus, stringere ferrum carosque pati posse cruores.	810
sacrum laticem percussa dedi. quodsi nimium saepe vocari quereris votis, ignosce precor: causa vocandi, Persei, tuos saepius arcus una atque eadem est	815
semper Iason. tu nunc vestes tinge Creusae, quas cum primum sumpserit, imas urat serpens flamma medullas.	
ignis fulvo clusus in auro	820
latet obscurus, quem mihi caeli	

790 lur. metat E || 791 terram Bentley coll. Ag. 107 ||

794 terrae E || 803 p. vincit A || 818 imas E || 819 repens A(r) ||

821 obscura E

qui furta luit viscere feto
 dedit et docuit condere vires
 arte, Prometheus. dedit et tenui
 sulphure tectos Mulciber ignes, 825
 et vivacis fulgura flammae
 de cognato Phaethonte tuli.
 habeo en dirae dona Chimaerae,
 habeo flammās
 usto tauri gutture raptas, 830
 quas permixto felle Medusae
 tacitum iussi servare malum.
 adde venenis stimulos, Hecate,
 donisque meis
 semina flammae condita serva. 835
 fallant visus tactusque ferant,
 meet in pectus venasque calor,
 stillent artus ossaque fument
 vineatque suas 838^b
 flagrante coma nova nupta faces.
 Vota tenentur: ter latratus 840
 audax Hecate dedit et sacros
 edidit ignes face lucifera.

Peracta vis est omnis: huc natos voca,
 pretiosa per quos dona nubenti feram.
 ite, ite, nati, matris infaustae genus, 845
 placate vobis munere et multa prece
 dominam ac novercam. vadite et celeres domum
 referte gressus, ultimo amplexu ut fruam.

CHORVS

Quonam cruenta maenas
 praeceps amore saevo 850
 rapitur? quod impotenti

824 artem A | tenuit A || 828 mediae ω corr. Koetschau |
 clymerae E || 837 stillet E || 842 luctifera A || 844 feras ω corr.
 Bentley || 847 et nov. A

facinus parat furore? —
 vultus citatus ira
 riget et caput feroci
 quatiens superba motu
 regi minatur ultro.
 quis credat exulem?

855

flagrant genae rubentes,
 pallor fugat ruborem,
 nullum vagante forma
 servat diu colorem. —
 huc fert pedes et illuc,
 ut tigris orba natis
 cursu furente lustrat
 Gangeticum nemus.

860

865

frenare nescit iras
 Medea, non amores;
 nunc ira amorque causam
 iunxere: quid sequetur?
 quando efferet Pelasgis
 nefanda Colchis arvis
 gressum metuque solvet
 regnum simulque reges? —
 nunc, Phoebe, mitte currus
 nullo morante loro,
 nox condat alma lucem,
 mergat diem timendum
 dux noctis Hesperus.

870

875

NVNTIVS CHORVS NVTRIX MEDEA IASON

Periere cuncta, concidit regni status.
 nata atque genitor cinere permixto iacent.

880

853 caecatus E || 860—878 *versus binorum colorum distinctis colorum initiis* E || 865 *gauticium* E || 866 non scit Bentley || 879 *NVTRIX om.* E *cf. Leo I 83*

CHOR. Qua fraude capti? NVNT. Qua solent reges capi:
 donis. CHOR. In illis esse quis potuit dolus?
 NVNT. Et ipse miror vixque iam facto malo
 potuisse fieri credo. CHOR. Quis cladis modus?
 NVNT. Avidus per omnem regiae partem furit 885
 ut iussus ignis: iam domus tota occidit,
 urbi timetur. CHOR. Vnda flammam opprimat.
 NVNT. Et hoc in ista clade mirandum accidit:
 alit unda flammam, quoque prohibetur magis,
 magis ardet ignis: ipsa praesidia occupat. 890

NVTR. Effer citatum sede Pelopea gradum,
 Medea, praiceps quaslibet terras pete.
 MED. Egone ut recedam? si profugissem prius,
 ad hoc redirem. nuptias specto novas.
 quid, anime, cessas? sequere felicem impetum. 895
 pars ultionis ista, qua gaudes, quota est?
 amas adhuc, furiosa, si satis est tibi
 caelebs Iason. quaere poenarum genus
 haut usitatum iamque sic temet para:
 fas omne cedat, abeat expulsus pudor; 900
 vindicta levis est quam ferunt purae manus.
 incumbe in iras teque languentem excita
 penitusque veteres pectore ex imo impetus
 violenter hauri. quicquid admissum est adhuc,
 pietas vocetur. hoc agam et faxo sciant 905
 quam levia fuerint quamque vulgaris notae
 quae commodavi scelera. prolusit dolor
 per ista noster: quid manus poterant rudes
 audere magnum? quid puellaris furor?
 Medea nunc sum; crevit ingenium malis. 910

882 totus choro datur E || 884 qu. cl. m. nuntio continuat
 Leo || 886 inmissus ignis Gronov || 889^b. 890^a om. ψ (Ag. Vd.) ||
 891 NVTR. om. E || 897 furiose Leo (coll. 904), Bentley || 899 haustu
 citatum E || 901 paruae manus A || 904 violentus E violentius A(τ)
 corr. Richter | adm. adhuc est E || 905 age et faxo ω age et
 faxis Leo, corr. Richter

Iuvat, iuvat rapuisse fraternum caput;
 artus iuvat secuisse et arcano patrem
 spoliasse sacro, iuvat in exitium senis
 armasse natas. quaere materiam, dolor:
 ad omne facinus non rudem dextram afferes. 915

Quo te igitur, ira, mittis, aut quae perfido
 intendis hosti tela? nescio quid ferox
 decrevit animus intus et nondum sibi
 audet fateri. stulta properavi nimis:
 ex paelice utinam liberos hostis meus 920
 aliquos haberet — quicquid ex illo tuum est,
 Creusa peperit. placuit hoc poenae genus,
 meritoque placuit: ultimum, agnosco, scelus
 animo parandum est — liberi quondam mei,
 vos pro paternis sceleribus poenas date. 925

Cor pepulit horror, membra torpescunt gelu
 pectusque tremuit. ira discessit loco
 materque tota coniuge expulsa redit.
 egone ut meorum liberum ac prolis meae
 fundam cruorem? melius, a, demens furor! 930
 incognitum istud facinus ac dirum nefas
 a me quoque absit; quod scelus miseri luent?
 scelus est Iason genitor et maius scelus
 Medea mater — occidant, non sunt mei;
 pereant, mei sunt. crimine et culpa carent, 935
 sunt innocentes: fateor, et frater fuit.
 quid, anime, titubas? ora quid lacrimae rigant
 varianque nunc huc ira, nunc illuc amor
 diducit? anceps aestus incertam rapit;
 ut saeva rapidi bella cum venti gerunt 940
 utrimque fluctus maria discordes agunt
 dubiumque fervet pelagus, haut aliter meum

912 ortus E || 915 afferens ψ || 922 peperit E || 923 ult.
 magno sc. A || 924 parandum E anime patrandum Gronov
 930 a om. E || 938 huc sup. vers. E¹ || 939 deducit ω corr. ψ
 942 pelagus feruet A

cor fluctuatur. ira pietatem fugat
iranque pietas — cede pietati, dolor.

Huc, cara proles, unicum afflictæ domus 945
solamen, huc vos ferte et infusos mihi
coniungite artus. habeat incolumes pater,
dum et mater habeat. urguet exilium ac fuga.
iam iam meo rapiuntur avulsi e sinu,
flentes, gementes osculis pereant patri, 950
periere matri. rursus increscit dolor
et fervet odium, repetit invitam manum
antiqua Erinys. ira, qua ducis, sequor.
utinam superbæ turba Tantalidos meo
exisset utero bisque septenos parens 955
natos tulissem! sterilis in poenas fui —
fratri patrique quod sat est, peperit duos.

Quonam ista tendit turba Furiarum impotens?
quem quaerit aut quo flammeos ictus parat,
aut cui cruentas agmen infernum faces 960
intentat? ingens anguis excusso sonat
tortus flagello. quem trabe infesta petit
Megaera? cuius umbra dispersis venit
incerta membris? frater est, poenas petit:
dabimus, sed omnes. fige luminibus faces, 965
lania, perure, pectus en Furiis patet.

Discedere a me, frater, ultrices deas
manesque ad imos ire securas inbe:
mihi me relinque et utere hac, frater, manu
quæ strinxit eusem — victima manes tuos 970
placamus ista. quid repens affert sonus?

948 et fuga A | post habeat duo hemistichia intercidisse
*Richter suspicatur, relut talia: d. e. m. habeat, <at matri eripuit
pater, dum exilia iussit>: u. e. e. f. symb. p. 23sq. || 949 euulsi A ||
950 osculis pereant patri E oculis pereant patris A(τ) o scelus
p. patri Gronov, fac scelus Peiper, osculis — parcam patri?
periere matri Richter || 951 pariere E | incressit E || 952 in-
visam ω corr. Gronov || 953 erinis E mentis A || 958 turba
funerum A(τ) || 961 intendat? igne. sanguis E || 964 petis?
Bentley | 969 relinquere (alterum re esp.) E | et om. E*

parantur arma meque in exitium petunt.
 excelsa nostrae tecta conscendam domus
 caede incohata. perge tu mecum comes.
 tuum quoque ipsa corpus hinc mecum aveham. 975
 nunc hoc age, anime: non in occulto tibi est
 perdenda virtus; approba populo manum.

IAS. Quicumque regum cladibus fidus doles,
 concurre, ut ipsam sceleris auctorem horridi
 capiamus. huc, huc fortis armiferi cohors 980
 conferte tela, vertite ex imo domum.

MED. Iam iam recepi sceptrum germanum patrem,
 spoliūque Colchi pecudis auratae tenent:
 rediere regna, rapta virginitas redit. 985
 o placida tandem numina, o festum diem.

o nuptialem! vade, perfectum est scelus,
 vindicta nondum: perage, dum faciunt manus.
 quid nunc moraris, anime? quid dubitas potens?
 iam cecidit ira. paenitet facti, pudet.

quid, misera, feci? misera? paeniteat licet, 990
 feci — voluptas magna me invitam subit,
 et ecce crescit. derat hoc unum mihi,
 spectator iste. nil adhuc facti reor:

quicquid sine isto fecimus sceleris perit. 995
 IAS. En ipsa tecti parte praecipiti imminet.
 huc rapiat ignes aliquis, ut flammis cadat
 suis perusta. MED. Congere extremum tuis

natis, Jason, funus, ac tumulum strue:
 coniunx socerque iusta iam functis habent, 1000
 a me sepulti; gnatus hic fatum tulit,
 hic te vidente dabitur exitio pari.

IAS. Per numen omne perque communes fugas

975 ipse -- avehe A || 977 perpenda E || 978 doles (es corr.
 ex et) E¹ regum es el. f. dolens A || 980 armiferi A || 982 re-
 cipi E || 985 nomina E || 986 perf. se. est E || 987 perge *ψ* ||
 991 me et invitam E me invisam A || 993 ipse A | nihil E |
 factum A || 998 n l et f a t s. *singulis versibus* E

torosque, quos non nostra violavit fides,
iam parce nato. si quod est crimen, meum est:
me dedo morti; noxium macta caput. 1005

MED. Hac qua recusas, qua doles, ferrum exigam.
i nunc, superbe, virginum thalamos pete,
relinque matres. IAS. Vnus est poenae satis.

MED. Si posset una caede satiari haec manus,
nullam petisset. ut duos perimam, tamen 1010
nimium est dolori numerus angustus meo.

[in matre si quod pignus etiam nunc latet,
scrutabor ense viscera et ferro extraham.]

IAS. Iam perage coeptum facinus, haut ultra precor,
moramque saltem supplicis dona meis. 1015

MED. Perfruere lento scelere, ne propera, dolor:
meus dies est; tempore accepto utimur.

IAS. Infesta, memet perime. MED. Misereri iubes.
bene est, peractum est. plura non habui, dolor,
quae tibi litarem. lumina huc tumida alleva, 1020
ingrate Iason. coniugem agnoscis tuam?
sic fugere soleo. patuit in caelum via:

squamosa gemini colla serpentes iugo
summissa praebent. recipe iam gnatos, parens;
ego inter auras aliti curru vehar. 1025

IAS. Per alta vade spatia sublimi aethere,
testare nullos esse, qua veheris, deos.

1005 dede A || 1009 satiari manus A satiariamanus (sat.
a m.) E corr. Gronov || 1012. 1013 del. Leo I 208 || 1013 fetum
extr. L. Müller Fleckeis. ann. 89 p. 424 || 1014 perge E | aut E ||
1016 sceleri E || 1026 aetheri E aetheris A corr. Leo

MARCI · LVCH · ANNEI · SENECAE · MEDEA · | EXPLICIT · INCIPIT
PHAEDRA · LEGE · INNOCENTI · FELICITER · E sequitur Agamemnon A

PH A E D R A

PERSONAE

I PHAEDRA
THESEVS

II HIPPOLYTVS

III NVNTIVS
NVTRIX
CHORVS

SCAENA ATHENIS VEL PROPE ATHENAS

HIPPOLYTUS

Ite, umbrosas cingite silvas summaque montis iuga, Cecropii! celeri planta lustrate vagi, quae saxosae loca Parnetho subiecta iacent,	5
quae Thriasiis vallibus amnis rapida currens verberat unda; scandite colles	5 ^b
semper canos nive Riphaea; hac, Aegalei qua nemus alta textitur alno, qua prata iacent	10
quae rorifera mulcens aura Zephyrus vernas evocat herbas, ubi per graciles levis Ilisos	13 (14)
labitur agros piger et steriles amne maligno radit harenas;	15

PHAEDRA **E** *Priscianus (vide ad r. 710)* HIPPOLYTUS **A**

Canticum dimetris decurrit **E** *his insertis monometris: 22 durus*
Ach. 38^b cava s. s. **43** impr. tenet **47** terr. feras **80** turba tr.
84 camp. iter. *Descriptio codicum ordinis* **A** *variat, sed ita, ut*
antiqua recensio meris dimetris carmen descripsisse videatur.
(v. 42—84 trimetri Ar) || **1** *in marg.* Yppolitus **E** || **2** Cecropii
vocativum esse monuit Bücheler || **4** saxosa **E** *corr. Leo coll.*
schol. Ar. Nub. 323 saxoso loca Parnethi *Scaliger* saxa solo car-
paneto **A** || **5** quae tristis **E** et quae tiasis (thriasiis *α*) **A** *corr.*
Rapheling (I. Scoppa collect. c. 35) || **8** riphca **EA** || **9** hac, hac
alii ω *corr. W. Frochner Mus. Rhén. 1892 p 311* || **13 (14)** ubi
per **glaciles** l. illissos **E** *corr. I. Pontanus* ubi Maeander super
inaequalis **A** (u. Maeandros per i. *M. Haupt opusc. I p 149*)

vos qua Marathon tramite laevo
 saltus aperit,
 qua comitatae gregibus parvis
 nocturna petunt pabula fetae; 20
 vos qua tepidis subditus austris
 frigora mollit durus Acharneus.
 alius rupem dulcis Hymetti,
 parvas alius calcet Aphidnas:
 pars illa diu vacat immunis, 25
 qua curvati litora ponti
 Synion urget.
 si quem tangit gloria silvae,
 vocat hunc Phlyus:
 hic versatur, metus agricolis, 30
 vulnere multo iam notus aper. 30^b
 at vos laxas
 canibus tacitis mittite habenas;
 teneant acres lora Molossos
 et pugnaces tendant Cretes
 fortia trito vincula collo. 35
 at Spartanos 35^b
 (genus est audax avidumque ferae)
 nodo cautus propiore liga:
 veniet tempus,
 cum latratu cava saxa sonent;
 nunc dimissi nare sagaci 40
 captent auras 40^b
 lustraque presso quaerant rostro,
 dum lux dubia est, dum signa pedum
 roscida tellus impressa tenet.

17 quem arathon E || 20 fere A || 22 Acharnan E acar-
 nam A corr. Gronov || 24 athytas E ephidnas A corr. α ||
 27 synion E || 29 filius E philipis A Phlyeus ei. Gronov, Phlyis
 (Φλυαί) vel Phlyas de Wilamowitz, Phlye Leo, Alaeus Peiper
 (coll. Stat. Theb. XII 622), at Phlyuntia poeta per errorem pro
 Phlyas posuisse arguendus videtur || 34 cresce A^r || 36 cautas α ||
 39 demissi A || 40 capient E

alius raras

cervice gravi portare plagas, 45

alius teretes properet laqueos. 45^b

picta rubenti linea pinna

vano cludat terrore feras.

tibi vibretur missile telum,

tu grave dextra laevaue simul

robur lato dirige ferro, 50

tu praecipites clamore feras

subsessor ages; tu iam victor

curvo solves viscera cultro.

Ades en comiti, diva virago,

cuius regno 55

pars terrarum secreta vacat, 55^b

cuius certis petitur telis

fera quae gelidum

potat Araxen

et quae stanti ludit in Histro.

tua Gaetulos dextra leones, 60

tua Cretaeas sequitur cervas; 60^b

nunc veloces figis dammas

leviore manu.

tibi dant variae pectora tigres,

tibi villosi terga bisontes

latisque feri cornibus uri. 65

quicquid solis pascitur arvis,

sive illud Arabs divite silva

sive illud inops novit Garamans

sive ferocis iuga Pyrenes

sive Hyrcani celant saltus, 70

vacuisque vagus Sarmata campis,

arcus metuit, Diana, tuos.

tua si gratus mmina cultor

45 rotare A || 48 libretur A || 60^b cressaeas E crissaeas
Gronov, cressaeas (*carias*) *Peiper suppl.* p. 33 || 62 figit E ||
 65 tauri A^r || 67 post 68 A || 71 vacuisve *Bentley* | 71 post v. 68
traiecit Leo

tulit in saltus,
 retia vinctas tenere feras, 75
 nulli laqueum rupere pedes:
 fertur plaustro praeda gementi;
 tum rostra canes sanguine multo
 rubicunda gerunt repetitque casas
 rustica longo turba triumpho. 80
 en, diva, faves:
 signum arguti misere canes.
 vocor in silvas. hac, hac pergam
 qua via longum compensat iter.

PHAEDRA NVTRIX

O magna vasti Creta dominatrix freti, 85
 cuius per omne litus innumerac rates
 tenere †pontum quicquid Assyria tenus
 tellure Nereus pervius rostris secat,
 cur me in penates obsidem invisos datam
 hostique nuptam degere aetatem in malis 90
 lacrimisque cogis? profugus en coniunx abest
 praestatque nuptae quam solet Theseus fidem.
 fortis per altis invii retro lacus
 vadit tenebras miles audacis proci,
 solio ut revulsam regis inferni abstrahat; 95
 pergit furoris socius, haud illum timor
 pudorque tenuit — stupra et illicitos toros
 Acheronte in imo quaerit Hippolyti pater.
 Sed maior alius incubat maestae dolor.
 non me quies nocturna, non altus sopor 100
 solvere curis: alitur et crescit malum
 et ardet intus qualis Aetnaeo vapor

77 trementi A || 78 cum ψ || 81 fave EA corr. ψ || post
 v. 84 PHAERA · NVTRIX E PHAEDRA · NVTRIX A Nut. om. ψ || 87 por-
 tum ψ portus *ci.* Leo, tuentur omne Richter || 88 pervium A ||
 97 pudorve Bentley, Bothe || 98 Hippolyti E || 102 ethneus A^r

exundat antro. Palladis telae vacant
 et inter ipsas pensa labuntur manus;
 non colere donis templa votivis libet, 105
 non inter aras, Atthidum mixtam choris,
 iactare tacitis conscias sacris faces,
 nec adire castis precibus aut ritu pio
 adiudicatae praesidem terrae deam:
 iuvat excitatas consequi cursu feras 110
 et rigida molli gaesa iaculari manu.

Quo tendis, anime? quid furens saltus amas?
 fatale miserae matris agnosco malum:
 peccare noster novit in silvis amor.
 genetrix, tui me miseret: infando malo 115
 correpta pecoris efferum saevi ducem
 audax amasti; torvus, impatiens iugi
 adulter ille, ductor indomiti gregis —
 sed amabat aliquid. quis meas miserae deus
 aut quis iuvare Daedalus flammis queat? 120
 non si ipse remeet, arte Mopsopia potens
 qui nostra caeca monstra conclusit domo,
 promittat ullam casibus nostris opem. ..
 stirpem perosa Solis invisit Venus
 per nos catenas vindicat Martis sui 125
 suasque, probris omne Phoebeum genus
 onerat nefandis: nulla Minois levi
 defuncta amore est, iungitur semper nefas.

NVT. Thesea coniunx, clara progenies Iovis,
 nefanda casto pectore exturba ocios, 130
 extingue flammis neve te dirae spei
 praebe obsequentem: quisquis in primo obstitit
 pepulitque amorem, tutus ac victor fuit;

103 andro E | tela A^r || 106 choros E choro Bentley ||
 109 adiudicatam A || 112 animae E | quidue A^r || 115 miseret
 me A^r || 116 efferi saevum A || 120 levare N. Heinsius p. 62 ||
 121 ille ω corr. Leo || 123 promittet E || 124 perosam E | ne-
 mus E¹ corr. E²⁻⁵ || 130 casto nefandas Bentley coll. 173. 596

qui blandiendo dulce nutrit malum,
sero recusat ferre quod subiit iugum. 135

Nec me fugit, quam durus et veri insolens
ad recta flecti regius nolit tumor.
quemcumque dederit exitum casus feram:
fortem facit vicina libertas senem.

Honesta primum est velle nec labi via, 140
pudor est secundus nosse peccandi modum.
quo, misera, pergis? quid domum infamem aggravas
superasque matrem? maius est monstro nefas:
nam monstra fato, moribus scelera imputes.

si, quod maritus supera non cernit loca, 145
tutum esse facinus credis et vacuum metu,
erras; teneri crede Lethaeo abditum

Thesea profundo et ferre perpetuam Styga:
quid ille, lato maria qui regno premit
populisque reddit iura centenis, pater? 150

latere tantum facinus occultum sinet?
sagax parentum est cura. credamus tamen
astu doloque tegere nos tantum nefas:
quid ille rebus lumen infundens suum
matris parens? quid ille qui mundum quatit 155

vibrans corusca fulmen Aetnaeum manu,
sator deorum? credis hoc posse effici,
inter videntes omnia ut lateas avos?

sed ut secundus numinum abscondat favor
coitus nefandos utque contingat stupro 160
negata magnis sceleribus semper fides:

quid poena praesens, conscius mentis pavor
animusque culpa plenus et semet timens?
scelus aliqua tutum, nulla securum tulit.

138. 139 *Phaedrae sunt* ω corr. ψ || 140 non ista pr. E corr. N. Heinsius (*apud Gronov. coll. 598*) obstare pr. A || 141 gradus est ci. Richter || 142 grauas A || 143 maius es N. Heinsius p. 62 m. hoc Bentley || 147 e. tamen tu cr. A || 148 prof. ferre perpetuam stygem A prof. et ferri perpetua in styga E (*inter a et in ras. 2 m. facta E*) || 153 doloque decipere Aτ || 155 quid ille bis E || 162 conscie noctis Aτ

compesce amoris impii flammās, precor, 165
 nefasque quod non ulla tellus barbara
 commisit umquam, non vagi campis Getae
 nec inhospitalis Taurus aut sparsus Scythes;
 expelle facinus mente castifica horridum
 memorque matris metue concubitus novos. 170
 miscere thalamos patris et gnati apparatus
 uteroque prolem capere confusam impio?
 perge et nefandis verte naturam ignibus —
 cur monstra cessant? aula cur fratris vacat?
 prodigia totiens orbis insueta audiet, 175
 natura totiens legibus cedit suis,
 quotiens amabit Cressa? PH. Quae memoras scio
 vera esse, nutrix; sed furor cogit sequi
 peiora. vadit animus in praeceps sciens
 remeatque frustra sana consilia appetens. 180
 sic cum gravatam navita adversa ratem
 propellit unda, cedit in vanum labor
 et victa prono puppis aufertur vado.
 quid ratio possit? vicit ac regnat furor
 potensque tota mente dominatur deus. 185
 hic volucer omni pollet in terra impotens
 ipsumque flammis torret indomitis Iovem;
 Gradivus istas belliger sensit faces,
 opifex trisulci fulminis sensit deus,
 et qui furentis semper Aetnaeis iugis 190
 versat caminos igne tam parvo calet;
 ipsumque Phoebum, tela qui nervo regit,
 figit sagitta certior missa puer
 volitatque caelo pariter et terris gravis.
 NVTR. Deum esse amorem turpis et vitio favens 195

167 vagus campis geta A || 171 gnata (gnato *m. rec.*) E ||
 172 cap. fusam A^r || 174 patris E || 184 quod ratio poscit
 vincit A || 186 omni regnat A | potens *ω corr.* N. Heinsius
p. 62 nocens Gronov || 187 laesumque fl. E || 190 furentes A ||
 195 turpi servitio A furentes E turpiter vitio favens *α* || 195 sq. (Deum
 — libido) adfert *Augustinus cf. praef. c. II (vitio favens)*

finxit libido, quoque liberior foret
 titulum furori numinis falsi addidit.
 natum per omnis scilicet terras vagum
 Erycina mittit, ille per caelum volans
 proterva tenera tela molitur manu 200
 regnumque tantum minimus e superis habet:
 vana ista demens animus ascivit sibi
 Venerisque numen finxit atque arcus dei.
 quisquis secundis rebus exultat nimis
 fluitque luxu, semper insolita appetit. 205
 tunc illa magnae dira fortunae comes
 subit libido: non placent suetae dapes,
 non tecta sani moris aut vilis scyphus.
 cur in penates rarius tenues subit
 haec delicatas eligens pestis domos? 210
 cur sancta parvis habitat in tectis Venus
 mediumque sanos vulgus affectus tenet
 et se coercent modica? contra divites
 regnoque fulti plura quam fas est petunt?
 quod non potest vult posse qui nimium potest. 215
 quid deceat alto praeditam solio vides:
 metue ac verere sceptras remeantis viri.
 PH. Amoris in me maximum regnum puto
 reditusque nullos metuo: non unquam amplius
 convexa tetigit supera qui mersus semel 220
 adiit silentem nocte perpetua domum.
 NVTR. Ne crede Diti. clausit regnum licet
 canisque diras Stygius observet fores:
 solus negatas invenit Theseus vias.
 PH. Veniam ille amori forsitan nostro dabit. 225
 NVTR. Inimicitias etiam coniugi castae fuit:

198 omnes A || 199 volans per caelum Aτ || 201 in su-
 peris Aτ || 205 appetens A || 206 hinc illa Bentley || 207 subiit
 Bentley || 208 vilis eibus A ullus cibus E corr. I. Gronov (v. sinus
 Withof) || 209 venit Bentley || 213 coercent modica E coercent
 modico Aτ || 216 perditam E | vide O. Roßbach coll. Oed. 836 ||
 218 regnum fero A || 222 ditis A || 224 inveniet τ

experta saevam est barbara Antiope manum.
 sed posse flecti coniugem iratum puta:
 quis huius animum flectet intractabilem?
 exosus omne feminae nomen fugit, 230
 immitis annos caelibis vitae dicat,
 conubia vitat: genus Amazonium scias.
 PH. Hunc in nivosi collis haerentem iugis,
 et aspera agili saxa calcantem pede
 sequi per alta nemora, per montes placet. 235
 NVTR. Resistet ille seque mulcendum dabit
 castosque ritus Venere non casta exuet?
 tibi ponet odium, cuius odio forsitan
 persequitur omnes? precibus haud vinci potest.
 PH. Ferus est? amore didicimus vinci ferus. 240
 NVTR. Fugiet. PH. Per ipsa maria si fugiet, sequar.
 NVTR. Patris memento. PH. Meminimus matris simul.
 NVTR. Genus omne profugit. PH. Paelicis careo metu.
 NVTR. Aderit maritus — PH. Nempe Perithoi comes?
 NVTR. Aderitque genitor. PH. Mitis, Ariadnae pater. 245
 NVTR. Per has senectae splendidae supplex comas
 fessumque curis pectus et cara ubera
 precor, furorem siste teque ipsa adiuva:
 pars sanitatis velle sanari fuit.
 PH. Non omnis animo cessit ingenuo pudor. 250
 paremus, altrix. qui regi non vult amor
 vincatur. haud te, fama, maculari sinam.
 haec sola ratio est, unicum effugium mali:
 virum sequamur, morte praeventam nefas.
 NVTR. Moderare, alumna, mentis effrenae impetus, 255
 animos coerce. dignam ob hoc vita reor
 quod esse temet autumas dignam nece.
 PH. Decreta mors est: quaeritur fati genus.

227 est om. E || 229 animum huius A^r || 231 immunis
 Bentley || 232 amazonum A^r || 236.237 Phaedrae continuantur E ||
 239^b (pr. h. v. p.) Phaedrae sunt A || 240 NVTR. f. e. PH. a. d.
 v. f. A || 241 si fugiat A || 245 adriane A^r || 246 splendida E ||
 248 ipsam A || 249 par s. E || 256 ultra reor E

laqueone vitam finiam an ferro incubem?	
an missa praeceps arce Palladia cadam?	260
NVTR. Sic te senectus nostra praecipiti sinat	262
perire leto? siste furibundum impetum.	
[haud quisquam ad vitam facile revocari potest]	
PH. Prohibere nulla ratio periturum potest:	265
ubi qui mori constituit et debet mori.	
proin castitatis vindicem armemus manum.	261
NVTR. Solamen annis unicum fessis, era,	267
si tam protervus incubat menti furor,	
contemne famam — fama vix vero favet,	
peius merenti melior et peior bono.	270
temptemus animum tristem et intractabilem.	
meus iste labor est aggredi iuvenem ferum	
mentemque saevam flectere immitis viri.	

CHORVS CRESSAE

Diva non miti generata ponto,	
quam vocat matrem geminus Cupido,	275
[impotens flammis simul et sagittis]	
iste lascivus puer et renidens	
tela quam certo moderatur arcu!	
[labitur totas furor in medullas	
igne furtivo populante venas.]	280
non habet latam data plaga frontem,	
sed vorat tectas penitus medullas.	
nulla pax isti puero: per orbem	
spargit effusas agilis sagittas;	
quaeque nascentem videt ora solem,	285

261 post v. 266 reposuit Gronov | NVTR. proh castitatis A ||
 262 si te s. A^r | sinet τ || 264 om. τ del. Scaliger | auram Bessel
 p. 63 || 265 perituram A^r || 266 quis A || 269 contemne E ||
 274 CRESSAE om. A || 276 ut falsum 'gemini Cupidinis' inter-
 pretamentum del. M. Müller p. 29, qui recte de Erote et Ant-
 erote cogitat || 277 iste puer lascivus et acre nitens A || 278 iacu-
 latur A || 279. 280 om. τ del. Bothe (cf. 642, Oed. 124)

quaeque ad Hesperias iacet ora metas,
 si qua ferventi subiecta cancro,
 si qua Parrhasiae glacialis ursae
 semper errantes patitur colonos,
 novit hos aestus. iuvenum feroces 290
 concitat flammās senibusque fessis
 rursus extinctos revocat calores,
 virginum ignoto ferit igne pectus
 et iubet caelo superos relicto
 vultibus falsis habitare terras. 295
 Thessali Phoebus pecoris magister
 egit armentum positoque plectro
 impari tauros calamo vocavit.
 induit formas quotiens minores
 ipse qui caelum nebulasque ducit: 300
 candidas ales modo movit alas,
 dulcior vocem moriente cygno;
 fronte nunc torva petulans iuvenus
 virginum stravit sua terga ludo,
 perque fraternos nova regna fluctus 305
 ungula lentos imitante remos
 pectore adverso domuit profundum,
 pro sua vector timidus rapina.
 arsit obscuri dea clara mundi
 nocte deserta nitidosque fratri 310
 tradidit currus aliter regendos:
 ille nocturnas agitare bigas
 discit et gyro breviorē flecti, 313
 dum tremunt axes graviorē curru; 316
 nec suum tempus tenuere noctes 314

286 quaeque ad occasus iacet ora seros A sic Peiper ||
 287—289 del. Peiper || 287 cancro est ω est del. Leo || 288 si
 qua maioris gl. u. A || 290 hestus E || 296—298 post 308 po-
 nendos censet Peiper || 300 fecit E volvit Peiper cogit Leo flectit
 Koetschau coll. Hor. c. II 19, 17 || 302 voce EA^r corr. ψ
 305 mala regna A vaga r. ci. Peiper nova ad arva Koetschau
 316 post v. 313 traiecit Leo

et dies tardo remeavit ortu. 315
 natus Alcmena posuit pharetras 317
 et minax vasti spolium leonis,
 passus aptari digitis zmaragdos
 et dari legem rudibus capillis; 320
 crura distincto religavit auro,
 luteo plantas cohibente socco;
 et manu, clavam modo qua gerebat,
 fila deduxit properante fuso:

Vidit Persis ditique ferox 325
 Lydia regno
 deiecta feri terga leonis
 umerisque, quibus sederat alti
 regia caeli,
 tenuem Tyrio stamine pallam. 330
 sacer est ignis (credite laesis) 330^b
 nimiumque potens. qua terra salo
 cingitur alto quaque per ipsum
 candida mundum sidera currunt:
 haec regna tenet puer immitis,
 spicula cuius sentit in imis 335
 pervius undis rex Nereidum
 flammamque nequit relevare mari.
 ignes sentit genus aligerum;
 Venere instinctus suscipit audax
 grege pro toto bella iuvenus; 340
 si coniugio timuere suo,
 poscunt timidi proelia cervi.
 Poeni quatiunt colla leones 348

321 discinctus Bentley distento N. Heinsius p. 65 || 323 clauam ex dauam E¹ || 325—357 dimetri ω || 325 ad marg. 1 m. R; E cf. Leo I 37 | Perses ditisque A | ferax ω corr. Bothe || 326 regni A | reiecta E || 327 Leo intercidisse coniecit tale quid: <sumptamque armis> cf. I 106 at cf. Birt p. 545 M. Müller p. 35 || 330^b laesi E || 331 terra mari A || 332 quaque eethereo A || 333 mundo A || 336 cerulus undis grex A || 339 Venere instincti quam magna gerunt A || 340 iuenci A

cum movit Amor,	349
et mugitu dant concepti	348
signa furoris.	343 ^b
tunc virgatas India tigres	
decolor horret;	345
tunc vulnificos acuit dentes	
aper et toto est spumeus ore;	347
tum silva gemit murmure saevo.	350
amat insani belua ponti	
Lucaeque boves: vindicat omnes	
natura. sibi nihil immune est,	
odiumque perit, cum iussit Amor:	
veteres cedunt ignibus irae.	355
quid plura canam?	
vincit saevas cura novercas.	

altrix, profare quid feras; quonam in loco est
regina? saevis ecquis est flammis modus?

NVTRIX PHAEDRA CHORVS

Spes nulla tantum posse leniri malum,	360
finisque flammis nullus insanis erit.	
torretur aestu tacito et inclusus quoque,	
quamvis tegatur, proditur vultu furor:	
erumpit oculis ignis et lassae genae	
lucem recusant, nil idem dubiae placet	365
artusque varie iactat incertus dolor.	
nunc ut soluto labitur moriens gradu	

343 et — furoris post v. 348 traiecit Leo I 107 | mugitus A
344—347 post 343^b posuit Birt (idem 351. 352^a [amat — boves]
post 338 [aligerum] poni voluit, quos Peiper versum 347 [sp. ore]
sequi iussit) || 352 lucique A | omnem | sibi naturam ci. Bücheler ||
356 q. pl. c. om. E || 358 rne. praef. A^r (nova scaena cui in-
scriptum Phaedra Nutrix vel Phaed. Nut. Hippol. ψ) || 359 post
v. 404 legitur A | et quis ω corr. ψ || post 359 novae scaenae
inscriptionem om. A^r || 360 xv. praef. ψ, om. A^r | lenire E ||
365 nihil E || 367 genu Bentley

et vix labante sustinet collo caput,
 nunc se quieti reddit et, somni immemor,
 noctem querelis ducit; attolli iubet 370
 iterumque poni corpus et solvi comas
 rursusque fingi: semper impatiens sui
 mutatur habitus. nulla iam Cereris subit
 cura aut salutis; vadit incerto pede,
 iam viribus defecta: non idem vigor, 375
 non ora tinguens nitida purpureus rubor;
 [populatur artus cura, iam gressus tremunt
 tenerque nitidi corporis cecidit decor.]
 et qui ferebant signa Phoebeae facis
 oculi nihil gentile nec patrium micant. 380
 lacrimae cadunt per ora et assiduo genae
 rore irrigantur, qualiter Tauri iugis
 tepido madescunt imbres percussae nives. 383
 CHOR. Sepone questus: non levat miseros dolor; 404
 agreste placa virginis numen deae. 405
 Sed en, patescunt regiae fastigia. 384
 reclinis ipsa sedis auratae toro 385
 solitos amictus mente non sana abnuit.

PH. Removete, famulae, purpura atque auro inlitas
 vestes, procul sit muricis Tyrii rubor,
 quae fila ramis ultimi Seres legunt:
 brevis expeditos zona constringat sinus, 390
 cervix monili vacua, nec niveus lapis
 deducat auris, Indici domum maris;
 odore crinis sparsus Assyrio vacet.
 sic temere iactae colla perfundant comae
 umerosque summos, cursibus motae citis 395
 ventos sequantur. laeva se pharetrae dabit,
 hastile vibret dextra Thessalicum manus.

368 at vix Bentley || 377. 378 del. Leo || 379 tenebant A ||
 383 hymbrae E | perfuse A | v. 404 sq. huc revocavit Richter
 cf. ad v. 403 || 384 post fastigia add. domus A^r || 392 aures A

[*talis severi mater Hippolyti fuit.*]
qualis relictis frigidi Ponti plagis
egit catervas Atticum pulsans solum 400
Tanaitis aut Maeotis et nodo comas
coegit emisitque, lunata latus
protecta pelta: talis in silvas ferar. 403

NVTRIX HIPPOLYTUS

Regina nemorum, sola quae montes colis 406
et una solis montibus coleris dea,
converte tristes ominum in melius minas.
o magna silvas inter et lucos dea
clarumque caeli sidus et noctis decus, 410
cuius relucet mundus alterna vice,
Hecate triformis, en ades coeptis favens.
animum rigentem tristis Hippolyti doma:
det facilis aures: mitiga pectus ferum:
amare discat, mutuos ignes ferat. 415
inflecte mentem: torvus aversus ferox
in iura Veneris redeat. huc vires tuas
intende: sic te lucidi vultus ferant
et nube rupta cornibus puris eas,
sic te regentem frena nocturni aetheris 420
detrudere numquam Thessali cantus queant
nullusque de te gloriam pastor ferat.
ades invocata, iam fave votis, dea:

398 *del. N. Heinsius p. 66, post v. 403 transposuit O. Rofs-*
bach || 401 *tanais alti aut E tanatois cel tanais ψ corr. τ* ||
 404 *NVT. A* | *depone A* | *post 404 legitur v. 359 A* | 404 *vel*
 405 *om. ψ* || *post 403 nova scaena ω HIPPOLYTUS NVTRIX E Nu-*
trix Ipolitus A^r (c.c. Vd. ubi solum: Nutrix sup. lin.) v. 403
finiri scaenam et v. 404 sq. non chori esse sed nutricis secum
loquentis in silvestri regione M. Müller opinatur p. 30 sq. sed cf.
ad v. 383. Richtero videtur dubitari posse, an Hippolyti cantu-
rum quod prologi vicem in libris tenet, pristinam sedem post
v. 403 habuisse putandum sit. || 411 alterna face A || 414 post
 415 *A* || 416 *innecte E inverte α , corr. Koetschau* || 420 *nocturnis*
rotis vel aquis Bentley || 423 *fauet A faues α*

ipsum intuoꝛ solemne venerantem sacrum
 nullo latus comitante — quid dubitas? dedit 425
 tempus locumque casus: utendum artibus.
 trepidamus? haud est facile mandatum scelus
 audere, verum iussa qui regis timet,
 deponat omne et pellat ex animo decus:
 malus est minister regii imperii pudor. 430

HIPP. Quid huc seniles fessa moliris gradus,
 o fida nutrix, turbidam frontem gerens
 et maesta vultu? sospes est certe parens
 sospesque Phaedra stirpis et geminae iugum?
 NVTR. Metus remitte. prospero regnum in statu est 435
 domusque florens sorte felici viget.
 sed tu beatis mitior rebus veni:
 namque anxiam me cura sollicitat tui,
 quod te ipse poenis gravibus infestus domas.
 quem fata cogunt, ille cum venia est miser; 440
 at si quis ultro se malis offert volens
 seque ipse torquet, perdere est dignus bona
 quis nescit uti. potius amorum memor
 mentem relaxa: noctibus festis facem
 attolle, curas Bacchus exoneret graves; 445
 aetate fruiere: mobili cursu fugit.
 nunc facile pectus, grata nunc iuveni Venus:
 exultet animus. cur toro viduo iaces?
 tristem iuventam solve; nunc cursus rape,
 effunde habenas, optimos vitae dies 450
 effluere prohibe. propria descripsit deus
 officia et aevum per suos duxit gradus:
 laetitia invenem, frons decet tristis senem.

428 audire A τ | iusta qui reges ω corr. N. Heinsius p. 66 ||
 429 et om. ω corr. N. Heinsius l. n., Bentley || 433 vultus A ||
 438 anxia E | sollicitat E || 439 infestus grauas A | quid te —
 domas? Bentley || 440 cogunt hic quidem uiuat miser AE²⁻³
 in mg. || 441 antiquis ultro E || 443 qui nescit ψ || 444 mon-
 tibus A motibus α || 445 bachus E || 449 luxus (vel lusus) A ||
 451 describit A τ

quid te coherces et necas rectam indolem?	
seges illa magnum fenus agricolae dabit	455
quaecumque laetis tenera luxuriat satis,	
arborque celso vertice evincet nemus	
quam non maligna caedit aut resecat manus:	
ingenia melius recta se in laudes ferunt,	
si nobilem animum vegeta libertas alit.	460
truculentus et silvester ac vitae inscius	
tristem iuventam Venere deserta coles?	
hoc esse munus credis indictum viris,	
ut dura tolerant, cursibus domitent equos	
et saeva bella Marte sanguineo gerant?	465
quam varia leti genera mortalem trahunt	475
carpuntque turbam, pontus et ferrum et doli!	476
providit ille maximus mundi parens,	466
cum tam rapaces cerneret Fati manus,	
ut damna semper subole repararet nova.	
sed fata credas desse: sic atram Styga	477
iam petimus ultro. caelibem vitam probet	
sterilis iuventus: hoc erit, quicquid vides,	
unius aevi turba et in semet ruet.	480
excedat aedum rebus humanis Venus,	469
quae supplet ac restituit exhaustum genus:	470
orbis iacebit squalido turpis situ,	
vacuum sine ullis piscibus stabit mare,	
alesque caelo derit et silvis fera	
solis et aer pervius ventis erit.	474
proinde vitae sequere naturam duem:	481
urbem frequenta, civium coetum cole.	
HIPP. Non alia magis est libera et vitio carens	

454 coherces E || 457 evincit A || 459 r. in l. se ferunt A^r || 461 et nitae A || 462 colis A || 464 doment A^r || post v. 465 cum Leone collocavit Richter 475—480, interpositis tamen cum Peipero inter 476 et 477 versibus 466—468 || 477 sed ista Leo || 467 fati minas A || 468 sobole ex subole E² || 470 restituet E | humanum g. A || 472 ullis classibus ω corr. Leo (Bentley) || 478 penitus A^r

ritusque melius vita quae priscos colat,
 quam quae relictis moenibus silvas amat. 485
 non illum avarae mentis inflammat furor
 qui se dicavit montium insontem iugis,
 non aura populi et vulgus infidum bonis,
 non pestilens invidia, non fragilis favor;
 non ille regno servit aut regno imminens 490
 vanos honores sequitur aut fluxas opes,
 spei metusque liber, haud illum niger
 edaxque livor dente degeneri petit;
 nec scelera populos inter atque urbes sata
 novit nec omnes conscius strepitus pavet 495
 aut verba fingit; mille non quaerit tegi
 dives columnis nec trabes multo insolens
 suffigit auro; non cruor largus pias
 inundat aras, fruge nec sparsi sacra
 centena nivei colla summittunt boves: 500
 sed rure vacuo potitur et aperto aethere
 innocuus errat. callidas tantum feris
 struxisse fraudes novit et fessus gravi
 labore niveo corpus Iliso fovet:
 nunc ille ripam celeris Alpei legit, 505
 nunc nemoris alti densa metatur loca,
 ubi Lerna puro gelida perlucet vado,
 sedesque mutas: hinc aves querulae fremunt
 ornique ventis lene percussae tremunt
 veteresque fagi. iuvit aut amnis vagi 510
 pressisse ripas, caespite aut nudo leves
 duxisse somnos, sive fons largus citas
 defundit undas sive per flores novos

490 et (*vel ac*) A^τ imminet A || 494 atque inter A^τ | sita ω
corr. τ (*N. Heinsius p. 66*) || 496 haud (*vel aut*) A | mille haud
 (*vel aut*) A^τ || 498 sufficit E || 503 graui (*gr in ras.*) E ||
 504 l. vivo *Rutgers p. 602* | eliso E τ || 505 celerisale et legit E ||
 508 sedemque mutat A sedesque mutat E *corr.* Leo I 223 |
 hic A || 509 ramique E | u. l. percussi ω *corr.* N. Heinsius p. 67.
Peiper traditam tuctur scripturam, unum post 509 excidisse
versum ratus || 510 iuvat ω *corr.* G. Fabricius

fugiente dulcis murmurat rivo sonus.
 excussa silvis poma compescunt famem 515
 et fraga parvis vulsa dumetis cibos
 faciles ministrant. regios luxus procul
 est impetus fugisse: sollicito bibunt
 auro superbi; quam iuvat nuda manu
 captasse fontem! certior somnus premit 520
 securo duro membra versantem toro.
 non in recessu furta et obscuro improbus
 quaerit cubili seque multiplici timens
 domo recondit: aethera ac lucem petit
 et teste caelo vivit. hoc equidem reor 525
 vixisse ritu prima quos mixtos deis
 profudit aetas. nullus his auri fuit
 caecus cupido, nullus in campo sacer
 divisit agros arbiter populis lapis;
 nondum secabant credulae pontum rates: 530
 sua quisque norat maria; non vasto aggere
 crebraque turre cinxerant urbes latus;
 non arma saeva miles aptabat manu
 nec torta clausas fregerat saxo gravi
 ballista portas, iussa nec dominum pati 535
 iuncto ferebat terra servitium bove:
 sed arva per se feta poscentes nihil
 pavere gentes, silva nativas opes
 et opaca dederant antra nativas domos.
 rupere foedus impius lucri furor 540
 et ira praeceps quaeque succensas agit
 libido mentes; venit imperii sitis
 cruenta, factus praeda maiori minor:
 pro iure vires esse. tum primum manu
 bellare nuda saxaque et ramos rudes 545
 vertere in arma: non erat gracili levis

516 pulsa A^r || 518 bibant A || 521 securo dura A^r | uer-
 santur A^r || 522 recessu ψ (E 10 Vd.) || 527 profudit E ||
 533 aptarat Bentley || 541 precesp E || 543 cruentum facinus
 pr. A^r || 545 post nuda duo hemistichia excidisse Leo statuit

armata ferro cornus aut longo latus
 mucrone cingens ensis aut crista procul
 galeae comantes: tela faciebat dolor.
 invenit artes bellicus Mavors novas 550
 et mille formas mortis. hinc terras cruor
 infecit omnis fusus et rubuit mare.
 tum scelera dempto fine per cunctas domos
 iere, nullum caruit exemplo nefas:
 a fratre frater, dextera gnati parens 555
 cecidit, maritus coniugis ferro iacet
 perimuntque fetus impiae matres suos;
 [taceo novercas. mitius nil est feris]
 sed dux malorum femina: haec scelerum artifex
 obsedit animos, huius incestis stupris 560
 fumant tot urbes, bella tot gentes gerunt
 et versa ab imo regna tot populos premunt.
 sileantur aliae: sola coniunx Aegei,
 Medea, reddet feminas dirum genus.
 NVTR. Cur omnium fit culpa paucarum scelus? 565
 HIPP. Detestor omnis, horreo fugio execror.
 sit ratio, sit natura, sit dirus furor:
 odisse placuit. ignibus iunges aquas
 et amica ratibus ante promittet vada
 incerta Syrtis, ante ab extremo sinu 570
 Hesperia Tethys lucidum attollet diem
 et ora damnis blanda praebebunt lupi,
 quam victus animum feminae mitem geram.
 NVTR. Saepe obstinatis induit frenos Amor
 et odia mutat. regna materna aspice: 575
 illae feroces sentiunt Veneris iugum;

548 aut triste caput A (criste ψ) || 552 omnes A || 558 no-
 vercam: mitior *Leo coll. Eurip. Alc. 309; versum a iuvenis*
animo qualis tunc est erga novercam alienissimum (cf. 434. 608.
632 sq.) del. Richter coll. Ovid. her. X 1 || 559 femina et A ||
 560 huius incesti E corr. I. Gronov cuius inceste A || 562 euer-
 sa ψ || 565 cor E (corr. rubricator) || 566 et 579 omnes A ||
 567 durus ω corr. α || 574 NVTR. om. E (add. al. m.)

testaris istud unicus gentis puer.

HIPP. Solamen unum matris amissae fero.

odisse quod iam feminas omnis licet.

NVTR. Vt dura cautes undique intractabilis 580

resistit undis et lacessentes aquas

longe remittit, verba sic spernit mea.

Sed Phaedra praeceps graditur, impatiens morae.

quo se dabit fortuna? quo verget furor?

terrae repente corpus exanimum accidit 585

et ora morti similis obduxit color.

attolle vultus, dimove vocis moras:

tuus en, alumna, temet Hippolytus tenet.

PHAEDRA IDEM

Quis me dolori reddit atque aestus graves

reponit animo? quam bene excideram mihi! 590

HIPP. Cur dulce munus redditae lucis fugis?

PH. Aude, anime, tempta, perage mandatum tuum.

intrepida constant verba: qui timide rogat

docet negare. magna pars sceleris mei

olim peracta est; serus est nobis pudor: 595

amavimus nefanda. si coepta exsequor,

forsan iugali crimen abscondam face:

honestam quaedam scelera successus facit —

en incipe, anime! — Commodus paulum, precor,

secretus anres. si quis est abeat comes. 600

HIPP. En locus ab omni liber arbitrio vacat.

PH. Sed ora coeptis transitum verbis negant:

vis magna vocem mittit et maior tenet.

vos testor omnis, caelites, hoc quod volo —

[me nolle] 605

577 genitus puer A || 582 *detersus puerne totus* E || 584 *ver-*
git E || 585 *repente terre* A | *cadit* A || 588 *alumnus* A^r ||
 589 PHAEDRA ET IDEM E *om.* A Phed. Ypol. Nut. *q* || 591 sq. *per-*
sonarum notas om. A || 598 *non ista q. sc.* E || 600 *secretas* E
 603 *emittit* A || 604 *omnes* A || 604. 605 *uno versu eo me nolle*
del. α

HIPP. Animusne cupiens aliquid effari nequit?
 PH. Curae leves loquuntur, ingentes stupent.
 HIPP. Committe curas auribus, mater, meis.
 PH. Matris superbum est nomen et nimium potens:
 nostros humilius nomen affectus decet; 610
 me vel sororem, Hippolyte, vel famulam voca,
 famulamque potius: omne servitium feram.
 non me per altas ire si iubeas nives,
 pigeat gelatis ingredi Pindi iugis;
 non, si per ignes ire et infesta agmina, 615
 cuncter paratis ensibus pectus dare.
 mandata recipe sceptrum, me famulam accipe:
 [te imperia regere, me decet iussa exequi]
 muliebri non est regna tutari urbium;
 tu qui iuventutis flore primaevum viges 620
 cives paterno fortis imperio rege,
 sinu receptam supplicem ac servam tege.
 miserere viduae — HIPP. Summus hoc omen deus
 avertat. aderit sospes actutum parens.
 PH. Regni tenacis dominus et tacitae Stygis 625
 nullam relictos fecit ad superos viam:
 thalami remittet ille raptorem sui?
 nisi forte amor placidus et Pluton sedet.
 HIPP. Illum quidem aequi caelites reducem dabunt.
 sed dum tenebit vota in incerto deus, 630
 pietate caros debita fratres colam
 et te merebor esse ne viduam putes
 ac tibi parentis ipse supplebo locum.
 PH. O spes amantum credula, o fallax Amor!
 satisne dixi? precibus admotis agam. 635

Miserere, tacitae mentis exaudi preces —
 libet loqui pigetque. HIPP. Quodnam istud malum est?
 PH. Quod in novercam cadere vix credas malum.
 HIPP. Ambigua voce verba perplexa iacis:

618 *del. Peiper, tuctur Ladeck p. 72 n. 3* || 619 tutari
 patris Aα || 622 servam rege Aτ || 632 et te tuebor A || 633 haec
 N. Heinsius p. 67 || 635 dixit A

effare aperte. PH. Pectus insanum vapor
 amorque torret. intimis fervet ferus 640
 [penitus medullas atque per venas meat]
 visceribus ignis mersus et venas latens
 ut agilis altis flamma percurrit trabes.
 HIPP. Amore nempe Thesei casto furis? 645
 PH. Hippolyte, sic est: Thesei vultus amo
 illos priores quos tulit quondam puer,
 cum prima puras barba signaret genas
 monstrique caecam Gnosii vidit domum
 et longa curva fila collegit via. 650
 quis tum ille fulsit! presserant vittae comam
 et ora flavus tenera tinguebat pudor;
 inerant lacertis mollibus fortes tori;
 tuaeque Phoebes vultus aut Phoebi mei,
 tuusque potius — talis, en talis fuit 655
 cum placuit hosti, sic tulit celsum caput:
 in te magis refulget incomptus decor;
 est genitor in te totus. et torvae tamen
 pars aliqua matris miscet ex aequo decus:
 in ore Graio Scythicus apparet rigor. 660
 si cum parente Creticum intrasses fretum,
 tibi fila potius nostra nevisset soror.
 te te, soror, quacumque siderei poli
 in parte fulges, invoco ad causam parem:
 domus sorores una corripuit duas, 665
 te genitor, at me gnatus. en supplex iacet
 adlapsa genibus regiae proles domus.
 respersa nulla labe et intacta, innocens
 tibi mutor uni. certa descendi ad preces:

641 amore torret E¹ amorque torret AE² | intimis ferit
 ferus E¹ corr. Peiper intima ferus vorat E² intimas semus
 uorat A || 642 om. E (adscriptis al. m.) || 643 uenis ω corr.
 Bothe || 651 presserunt (correcta paenultima) Bentley | vittae E
 652 ting. rubor A || 654 tuaeque ω corr. Bothe || 655 tuusve
 Bothe || 658 et genitor ω corr. N. Heinsius p. 67 | in te tor-
 uus A || 662 neuidisset E || 663 siderea E || 665 duas corr. *ic*
 imas E¹ || 669 mittor A | discendi E

finem hic dolori faciet aut vitae dies. 670
 miserere amantis — HIPPOCRATES. Magne regnator deum,
 tam lentus audis scelera? tam lentus vides?
 et quando saeva fulmen emittes manu,
 si nunc serenum est? omnis impulsus ruat
 aether et atris nubibus condat diem, 675
 ac versa retro sidera obliquos agant
 retorta cursus. tuque, sidereum caput,
 radiate Titan, tu nefas stirpis tuae
 speculari? lucem merge et in tenebras fuge.
 cur dextra, divum rector atque hominum, vacat 680
 tua nec trisulca mundus ardescit face?
 in me tona, me fige, me velox cremet
 transactus ignis — sum nocens, merui mori:
 placui novercae. dignus en stupris ego?
 scelerique tanto visus ego solus tibi 685
 materia facilis? hoc meus meruit rigor?
 o scelere vincens omne feminineum genus,
 [o maius ausa matre monstrifera malum]
 genetrice peior! illa se tantum stupro
 contaminavit, et tamen tacitum diu 690
 crimen biformi partus exhibuit nota
 scelusque matris arguit vultu truci
 ambiguus infans — ille te venter tulit.
 o ter quaterque prospero fato dati
 quos hausit et peremit et leto dedit 695
 odium dolusque — genitor, invideo tibi:
 Colchide noverca maius haec, maius malum est.
 PH. Et ipsa nostrae fata cognosco domus:
 fugienda petimus; sed mei non sum potens.
 te vel per ignes, per mare insanum sequar 700

671^b PHAED. magna E (corr. al. m.) || 673 ecquando α |
 emittis E (probat Leo p. 381) || 676 ac uestra E || 677 syde-
 rium E || 678 radiate tantum ne nefas E || 682 in me fige A ||
 684 dignus an A || 688 del. Bothe || 691 biformis A triformi E ||
 694 sati N. Heinsius p. 68 || 695 om. ψ | ausit E || 696 in-
 uidet A^r || 697 cholchide E | hoc ω corr. N. Heinsius p. 68

rupesque et amnes, unda quos torrens rapit;
 quacumque gressus tuleris hac amens agar —
 iterum, superbe, genibus advolvor tuis.

HIPP. Procul impudicos corpore a casto amove
 tactus — quid hoc est? etiam in amplexus ruit? 705
 stringatur ensis, merita supplicia exigat.
 en impudicum crine contorto caput
 laeva reflexi: iustior numquam focis
 datus tuis est sanguis, arquitenens dea.

PH. Hippolyte, nunc me compotem voti facis; 710
 sanas furentem. maius hoc voto meo est,
 salvo ut pudore manibus immoriar tuis.

HIPP. Abscede, vive ne quid exores, et hic
 contactus ensis deserat castum latus.
 quis eluet me Tanais aut quae barbaris 715
 Maeotis undis Pontico incumbens mari?
 non ipse toto magnus Oceano pater
 tantum expiarit sceleris. o silvae, o ferae!

XVTR. Deprensa culpa est. anime, quid segnis stupes?
 regeramus ipsi crimen atque ultro impiam 720
 Venerem arguamus: scelere velandum est scelus;
 tutissimum est inferre, cum timeas, gradum.
 ausae priores simus an passae nefas,
 secreta cum sit culpa, quis testis sciet?

Adeste, Athenae! fida famulorum manus, 725
 fer opem! nefandi raptor Hippolytus stupri
 instat premitque, mortis intentat metum,
 ferro pudicam terret — en praeceps abit
 ensemque trepida liquit attonitus fuga.
 pignus tenemus sceleris. hanc maestam prius 730
 recreate. crinis tractus et lacerae comae
 ut sunt remaneant, facinoris tanti notae.
 perferte in urbem. recipe iam sensus, era.

702 amens sequar A | 707 et impud. E | 710 adfert Priscianus cf. praef. cap. II | facies E facias Prisciani Halberstad. et Carolirub. | 712 soluo E | 729 trepidam E | 732 notas A | 733 referte A | hera A7

quid te ipsa lacerans omnium adspectus fugis?
mens inpudicam facere, non casus solet.

735

CHORVS

Fugit insanae similis procellae,
ocior nubes glomerante Coro,
ocior cursum rapiente flamma,
stella cum ventis agitata longos
porrigit ignes.

740

Conferat tecum decus omne priscum
fama miratrix senioris aevi:

pulchrior tanto tua forma lucet,
clarior quanto micat orbe pleno
cum suos ignes coeunte cornu

745

iunxit et curru properante pernox
exerit vultus rubicunda Phoebe
nec tenent stellae faciem minores;
talis est, primas referens tenebras,
nuntius noctis, modo lotus undis
Hesperus, pulsus iterum tenebris
Lucifer idem.

750

Et tu, thyrsigera Liber ab India,
intonsa iuuenis perpetuum coma,
tigres pampinea cuspidate territans
ac mitra cohibens cornigerum caput,
non vinces rigidas Hippolyti comas.

755

ne vultus nimium suspicias tuos:
omnis per populos fabula distulit,
Phaedrae quem Bromio praetulerit soror.

760

Anceps forma bonum mortalibus,
exigui donum breve temporis,
ut velox celeri pede laberis!

734 quit E | laceras E | aspectum A || 740 corripit A ||
747 exeret E || post 748 quaedam intercidisse statuit Peiper ||
749 qualis ω corr. Leo || 753—760 post 808 collocavit Swoboda ||
755 pampinea E || 758 nec A || 759 omnes A

Non sic prata novo vere decentia
 aestatis calidae despoliat vapor, 765
 saevit solstitio cum medius dies
 et noctes brevibus praecipitant rotis
 languescunt folio et lilia pallido:
 ut gratae capiti deficiunt comae
 et fulgor teneris qui radiat genis 770
 momento rapitur nullaque non dies
 formonsi spolium corporis abstulit.
 res est forma fugax: quis sapiens bono
 confidat fragili? dum licet, utere.
 tempus te tacitum subruit, horaque 775
 semper praeterita deterior subit.

Quid deserta petis? tutior aviis
 non est forma locis: te nemore abdito,
 cum Titan medium constituit diem,
 cingent turba licens Naides improbae, 780
 formonsos solitae claudere fontibus,
 et somnis facient insidias tuis
 [lascivae nemorum deae]

Panas quae Dryades montivagos petunt.
 aut te stellifero despiciens polo 785
 sidus post veteres Arcadas editum
 currus non poterit flectere candidos.
 et nuper rubuit, nullaque lucidis
 nubes sordidior vultibus obstitit:
 at nos solliciti numine turbido, 790

764 sqq. cf. *Richteri disputationem symb.* p. 35 sq. || 764 vere novo prata A || 765 dispoliat ψ || 767 sed noctem A^r || praecipitat ω corr. *Gyonaor* || 768 ut E om. A corr. *Richter* || 769 et ω corr. *Richter* || deficiunt rosae A || 770 ut fulgor ω corr. *Richter* || genis: i ex u E || 772 formosi A || 774 confidit ω corr. α || 775 tempus sed A || subruet E corr. ψ || 778 abditum A || 780 cingent A cingnet E corr. *Richter* || Naiades A || 780. 781 sic dispositi: e. t. l. N. i. f. s. e. f. ω || 783 lasc. n. d. montivagive Panes A del. *Leo* 1 141 cf. *Mus. Rh.* 1897 p. 515 n. 3 lascivae n. montivagae deae $\psi\alpha$ frondiferum deae *Peiper* || 784 om. ψ (*r. Ag.*) || 788 en nuper ψ || 790 lumine A

tractam Thessalicis carminibus rati,
 tinnitus dedimus: tu fueras labor
 et tu causa morae, te dea noctium
 dum spectat celeres sustinuit vias.

Vexent hanc faciem frigora parcius, 795
 haec solem facies rarius appetat:
 lucebit Pario marmore clarius.

quam grata est facies torva viriliter
 et pondus veteris triste supercili!
 Phoebos colla licet splendida compares: 800
 illum caesaries nescia colligi

perfundens umeros ornat et integit;
 te frons hirta decet, te brevior coma
 nulla lege iacens; tu licet asperos
 pugnacesque deos viribus audeas 805

et vasti spatio vincere corporis:
 aequas Herculeos nam iuvenis toros,
 Martis belligeri pectore latior.
 si dorso libeat cornipedis vehi,

frenis Castorea mobilior manu 810
 Spartanum poteris flectere Cyllaron.
 ammentum digitis tende prioribus
 et totis iaculum dirige viribus:

tam longe, dociles spicula figere,
 non mittent gracilem Cretes harundinem. 815
 aut si tela modo spargere Parthico
 in caelum placeat; nulla sine alite
 descendent, tepido viscere condita
 praedam de mediis nubibus afferent.

Raris forma viris (saecula prospice) 820
 inpunita fuit. te melior deus
 tutum praetereat formaque nobilis
 deformis senii monstret imaginem.

791 tactam *Heins. ad her. p. 78* || 794 rotas *Bentley* ||
 804 sq. asperas p. feras *Bentley* || 805 arceas **A** || 807 iuvenes **E** ||
 810 nobilior **E** || 811 cillarum **A** || 817 sine aue **E** || 819 afferes **A**
 auferent *Gronov* || 820 prospice **A** || 823 def. sen. limina transeat **A**

Quid sinat inausum feminae praeceps furor?
 nefanda iuveni crimina insonti apparat. 825
 en scelera! quaerit crine lacerato fidem,
 decus omne turbat capitis, unectat genas:
 instruitur omni fraude feminea dolus.

Sed iste quisnam est, regium in vultu decus
 gerens et alto vertice attollens caput? 830
 ut ora iuveni paria Perithoo gerit,
 ni languido pallore canderent genae
 staretque recta squalor incultus coma.
 en ipse Theseus redditus terris adest.

THESEVS NVTRIX

Tandem profugi noctis aeternae plagam 835
 vastoque manes carcere umbrantem polum,
 et vix cupitum sufferunt oculi diem.
 iam quarta Eleusin dona Triptolemi secat
 paremque totiens libra composuit diem,
 ambiguus ut me sortis ignotae labor 840
 detinuit inter mortis et vitae mala.
 pars una vitae mansit extincto mihi:
 sensus malorum; finis Alcides fuit,
 qui cum revulsum Tartaro abstraheret canem,
 me quoque supernas pariter ad sedes tulit. 845
 sed fessa virtus robore antiquo caret
 trepidantque gressus. heu, labor quantus fuit
 Phlegethonte ab imo petere longinquum aethera
 pariterque mortem fugere et Alciden sequi.

Quis fremitus aures flebilis pepulit meas? 850
 expromat aliquis. luctus et lacrimae et dolor,

825 insonti E || 826 in scelere A || 828 omnis A omne fr.
 femineus dolus Gronov || 829 quidnam E || 831 pirithoo E peri-
 thoo τ pirithoi A ora comiti p. Pirithoi Gronov || 832 candore
 pallarent A || 835 scaenae inser. om. A || 837 ut vix A || 838 eleu-
 sin (in ex is i. ras.) E¹ eleusis A | triptolemi E tritolomi A^r
 corr. α || 843 mersus (sensu Ed. Lugd.) malorum A || 844 re-
 vulso E | extraheret A || 849 alcidem A^r

in limine ipso maesta lamentatio?
 auspicia digna prorsus inferno hospite.
 NVTR. Tenet obstinatum Phaedra consilium necis
 fletusque nostros spernit ac morti imminet. 855
 THES. Quae causa leti? reduce cur moritur viro?
 NVTR. Haec ipsa letum causa maturum attulit.
 THES. Perplexa magnum verba nescio quid tegunt.
 effare aperte quis gravet mentem dolor.
 NVTR. Haut pandit ulli; maesta secretum occulit 860
 statuitque secum ferre quo moritur malum.
 iam perge, quaeso, perge: properato est opus.
 THES. Reserate clausos regii postes laris.

THESEVS PHAEDRA NVTRIX TACITA

O socia thalami, sicine adventum viri
 et expetiti coniugis vultum excipis? 865
 quin ense viduas dexteram atque animum mihi
 restituis et te quicquid e vita fugat
 expromis? PH. Eheu, per tui sceptrum imperi,
 magnanime Theseu, perque natorum indolem
 tuosque reditus perque iam cineres meos, 870
 permitte mortem. THES. Causa quae cogit mori?
 PH. Si causa leti dicitur, fructus perit.
 THES. Nemo istud alius, me quidem excepto, audiet.
 PH. Aures pudica coniugis solas timet.
 THES. Effare: fido pectore arcana oculam. 875
 PH. Alium silere quod voles, primus sile.
 THES. Leti facultas nulla continget tibi.
 PH. Mori volenti desse mors numquam potest.

852 et limine in ipso A || 853 hospitia ω corr. Grotius ||
 860 aut E || 863 Thesei notam non hic, sed ante v. 864 praef. E ||
 postis lares A^τ || 864 novae scaenae inser. om. A Thea. fedra ψ ||
 866 dextram A^τ || 867 quod quidem e (om. τ) v. f. A^τ ||
 868 heu A || 872 si leti causa A^τ || 874 sq. person. notas om. A^τ ||
 a. pudicas c. s. times? A || 877 continget E || 878 numquam
 mors A

THES. Quod sit luendum morte delictum indica.

PH. Quod vivo. THES. Lacrimae nonne te nostrae mo-
vent? 880

PH. Mors optima est perire lacrimandum suis.

THES. Silere pergit. verbere ac vinclis opus;
altrixque prodet quicquid haec fari abnuit.

vincite ferro. verberum vis extrahat

secreta mentis. PH. Ipsa iam fabor, mane. 885

THES. Quidnam ora maesta avertis et lacrimas genis
subito coortas veste praetenta optegis?

PH. Te, te, creator caelitum, testem invoco

et te, coruscum lucis aetheriae iubar,

†ex cuius ortu nostra dependet domus: 890

temptata precibus restiti; ferro ac minis

non cessit animus: vim tamen corpus tulit.

labem hanc pudoris eluet noster cruor.

THES. Quis, ede, nostri decoris eversor fuit?

PH. Quem rere minime. THES. Quis sit audire expeto. 895

PH. Hic dicet ensis quem tumultu territus

liquit stuprator civium accursum timens.

THES. Quod facinus, heu me, cerno? quod monstrum
intuor?

regale patris asperum signis ebur

capulo refulget, gentis Actaeae decus. 900

sed ipse quonam evasit? PH. Hi trepidum fuga

videre famuli concitum celeri pede.

THES. Pro sancta Pietas, pro gubernator poli

et qui secundum fluctibus regnum moves,

unde ista venit generis infandi lues? 905

hunc Graia tellus aluit an Taurus Scythes

880 THES. om. A τ || 881 *Thesci est* A τ || 882 vinclis anus ω
corr. Bothe || 883 adstricta pr. Peiper suppl. p. 33 nitrita
N. Heinsius p. 69) | prodest E || 887 abortas (vel abortas) A τ
obtegis A || 889 aethereae A || 890 ex quibus utrimque ci. Leo
descendit N. Heinsius l. n. || 897 liquid E | 899 parvis ω corr.
N. Heinsius l. n. || 900 generis E : Actaei Gronov || 902 celeri
concitum A τ || 904 sec. in fl. r. tenes A

Colchusque Phasis? redit ad auctores genus
 stirpemque primam degener sanguis refert.
 est prorsus iste gentis armiferae furor,
 odisse Veneris foedera et castum diu 910
 vulgare populis corpus. o tetrum genus
 nullaque victum lege melioris soli!
 ferae quoque ipsae Veneris evitant nefas,
 generisque leges inscius servat pudor.
 ubi vultus ille et ficta maiestas viri 915
 atque habitus horrens, prisca et antiqua appetens,
 morumque senium triste et affectus graves?
 o vita fallax, abditos sensus geris
 animisque pulchram turpibus faciem induis:
 pudor impudentem celat, audacem quies, 920
 pietas nefandum; vera fallaces probant
 simulantque molles dura. silvarum incola
 ille efferatus castus intactus rudis,
 mihi te reservas? a meo primum toro
 et scelere tanto placuit ordiri virum? 925
 iam iam superno numini grates ago,
 quod icta nostra cecidit Antiope manu,
 quod non ad antra Stygia descendens tibi
 matrem reliqui. profugus ignotas procul
 percurrere gentes: te licet terra ultimo 930
 summota mundo dirimat Oceani plagis
 orbemque nostris pedibus obversum colas,
 licet in recessu penitus extremo abditus
 horrifera celsi regna transieris poli
 hiemesque supra positus et canas nives 935
 gelidi frementes liqueris Boreae minas
 post te furentes, sceleribus poenas dabis.
 profugum per omnis pertinax latebras premam:
 longinqua clausa abstrusa diversa invia

907 Phisis E || 908 stirpemque E || 909 armigere A τ || 912 non
 ulla unctum A τ || 917 et aspectu graue A || 919 turbidis A τ ||
 924 a om. A τ || 926 om. ψ || 936 gelidum frementis N. Heinsius
 p. 69 || 937 poste f. E || 938 omnes A || 939 longinquam E

emetiemur, nullus obstabit locus: 940
 scis unde redeam. tela quo mitti haud queunt,
 huc vota mittam. genitor aequoreus dedit
 ut vota prono terna concipiam deo,
 et invocata munus hoc sanxit Styge.

En perage donum triste, regnator freti! 945
 non cernat ultra lucidum Hippolytus diem
 adeatque manes iuvenis iratos patri.

fer abominandam nunc opem gnato, parens:
 numquam supremum numinis munus tui
 consumeremus, magna ni premerent mala: 950

inter profunda Tartara et Ditem horridum
 et imminentes regis inferni minas,
 voto peperci: redde nunc pactam fidem.

genitor, moraris? cur adhuc undae silent?
 nunc atra ventis nubila impellentibus 955
 subtexe noctem, sidera et caelum eripe,

effunde pontum, vulgus aequoreum cie
 fluctusque ab imo tumidus Oceano voca.

CHORVS

O magna parens, Natura, deum
 tuque igniferi rector Olympi, 960

qui sparsa cito sidera mundo

cursusque vagos rapis astrorum

celerique polos cardine versas,

cur tanta tibi cura perennes

agitare vias aetheris alti, 965

ut nunc canae frigora brumae

941. 942 *priora leuistichia* scis n. r. et huc v. m. *com-*
mutata A | 943 trina A^r | 947 irato patre A | 949 supremum E |
 958 ipso E ipso A *corr.* Wakefield *cf. Verg. A II III?* tumi-
 dos E^p | 959 982 *versus biporum dimetrorum, distinctis singu-*
lorum initis E; *monometri in* E; 969^a colla leonis (*vid. infra*),
 977 noc. malis; *in* A; 967 nudent s. 977 noc. m. 988 regn.
 adulter | 964 cur tibi tanta est cura A | 966 978 *post e* 990 E,
ordinem restituit E¹ 2 | 966 et nunc E

nudent silvas, nunc arbustis redeant umbrae, nunc aestivi colla leonis Cererem magno fervore coquant viresque suas temperet annus?	970
sed cur idem qui tanta regis, sub quo vasti pondera mundi librata suos ducunt orbis, hominum nimium securus abes, non sollicitus prodesse bonis, nocuisse malis? res humanas ordine nullo Fortuna regit sparsitque manu munera caeca, peiora fovens;	975
vincit sanctos dira libido, fraus sublimi regnat in aula. tradere turpi fasces populus gandet, eosdem colit atque odit. tristis virtus perversa tulit praemia recti:	980
castos sequitur mala paupertas vitioque potens regnat adulter: o vane pudor falsumque decus!	985
Sed quid citato nuntius properat gradu rigatque maestis lugubrem vultum genis?	989 ^b 990

NVNTIVS THESEVS

O sors acerba et dura, famulatus gravis,
cur me ad nefandum nuntium casus vocat?
THES. Ne metue cladis fortiter fari asperas:

969 sq. *sic disponit*: c. l. C. | m. f. c. E || 975 ades (*sic*) securus A || 979 spargitque A | manum E || 983 fasce E || 988^b. 989 *sic disponit* E: regn. ad. o v. p. | f. d. | vani E || 989 portat gradu ω *corr.* Leo I 212 || 990 restatque maestus l. v. gerens A | *inser. om.* A || 991 graues E || 992 nefandi A | uocas A || 993 clades A

non imparatum pectus aerumnis fero.

NVNT. Vocem dolori lingua luctificam negat. 995

THES. Proloquere quae sors aggravet quassam domum.

NVNT. Hippolytus, heu me, flebili leto occubat.

THES. Gnatum parens obisse iam pridem scio:
nunc raptor obiit. mortis effare ordinem.

NVNT. Vt profugus urbem liquit infesto gradu 1000

celerem citatis passibus cursum explicans,

celfo sonipedes ocuis subigit iugo

et ora frenis domita substrictis ligat.

tum multa secum effatus et patrium solum

abominatus saepe genitorem ciet 1005

acerque habenis lora permissis quatit:

cum subito vastum tonuit ex alto mare

crevitque in astra. nullus inspirat salo

ventus, quieti nulla pars caeli strepit

placidumque pelagus propria tempestas agit. 1010

non tantus Auster Sicula disturbat freta

nec tam furens Ionius exurgit sinus

regnante Coro, saxa cum fluctu tremunt

et cana summum spuma Leucaten ferit.

consurgit ingens pontus in vastum aggerem, 1015

[tumidumque monstro pelagus in terras ruit.]

nec ista ratibus tanta construitur lues:

terris minatur; fluctus haud cursu levi

provolvitur: nescio quid onerato sinu

gravis unda portat. quae novum tellus caput 1020

ostendit astris? Cyclas exoritur nova?

[latuere rupes numine Epidauri dei

et scelere petrae nobiles Scironides

994 gero A || 995 luctifica ω corr. ed. *Scriveriana* ||
996 aggr. luctificam domum E || 997 uoto accubat A || 1000 li-
quid E || 1002 celfos ω corr. N. *Heinsius* p. 70 || 1004 fatur
N. *Heinsius* *ibid.* || 1008 solo E || 1012 furenti pontus e. sinu ω
corr. *Bothe* (furenti Ionius—sinu I. *Gronov*) || 1013 choro ω ||
1016 del. *Leo* I 207 | terram A || 1020 capud E || 1022—1024 del.
Leo I 201 || 1022 l. nube A | numen ω corr. *Leo* (limen N. *Hein-*
sius *ibid.*

et quae duobus terra comprimitur fretis.]
 haec dum stupentes quaerimus, totum en mare 1025
 immugit, omnes undique scopuli adstrepunt;
 summum cacumen rorat expulso sale,
 spumat vomitque vicibus alternis aquas
 qualis per alta vehitur Oceani freta
 fluctum refundens ore physeter capax. 1030
 inhorrui concussus undarum globus
 solvitque sese et litori invexit malum
 maius timore, pontus in terras ruit
 suumque monstrum sequitur — os quassat tremor.
 quis habitus illi corporis vasti fuit! 1035
 caerulea taurus colla sublimis gerens
 erexit altam fronte viridanti iubam;
 stant hispidae auris, orbibus varius color,
 et quem feri dominator habuisset gregis
 et quem sub undis natus: hinc flammam vomunt 1040
 oculi, hinc relucet caerulea insignes nota;
 opima cervix arduos tollit toros
 naresque hiuleis haustibus patulae fremunt;
 musco tenaci pectus ac palear viret,
 longum rubente spargitur fuceo latus; 1045
 tum pone tergus ultima in monstrum coit
 facies et ingens belua immensam trahit
 squamosa partem. talis extremo mari
 pistrix citatas sorbet aut frangit rates.
 tremuere terrae, fugit attonitum pecus 1050
 passim per agros nec suos pastor sequi
 meminit iuvencos; omnis e saltu fera

1025 querimus A | en totum ω corr. Peiper || 1026 astre-
 punt scop. undique B. Schmidt de emend. p. 36. Vide ad
 III 950 || 1027 rotat E | salo A || 1030 fluctus A | philens (phi-
 leus, philen) capax A^r || 1033 maius malum timore E || 1034 ossa E
 hos A^(r) (nos τ) || 1035 Thesi est A | ille ω corr. Richter ||
 1036 herculea A || 1038 aures A | cornibus A || 1040 uomit A ||
 1041 lucent A^r | insignis ω corr. Gronov || 1042 post 1043 ponit
 Svoboda || 1044 om. E (in mg. add. al. m.) || 1045 succo A ||
 1048 squam. caudam ci. Richter || 1049 aut reddit A

diffugit, omnis frigido exsanguis metu
 venator horret. solus immunis metu
 Hippolytus artis continet frenis equos 1055
 pavidosque notae vocis hortatu ciet.
 est alta ad agros collibus ruptis via,
 vicina tangens spatia suppositi maris;
 hic se illa moles acuit atque iras parat.
 ut cepit animos seque praetemptans satis 1060
 prolusit irae, praepeti cursu evolat,
 summam citato vix gradu tangens humum,
 et torva currus ante trepidantes stetit.
 contra feroci gnatus insurgens minax
 vultu nec ora mutat et magnum intonat: 1065
 'haud frangit animum vanus hic terror meum:
 nam mihi paternus vincere est tauros labor.'
 inobsequentes protinus frenis equi
 rapuere currum iamque derrantes via,
 quacumque rabidos pavidus evexit furor, 1070
 hac ire pergunt seque per scopulos agunt.
 at ille, qualis turbido rector mari
 ratem retentat, ne det obliquum latus,
 et arte fluctum fallit, haud aliter citos
 currus gubernat: ora nunc pressis trahit 1075
 constricta frenis, terga nunc torto frequens
 verberare coerces. sequitur adsiduus comes,
 nunc aequa carpens spatia, nunc contra obvius
 oberrat, omni parte terrorem movens.
 non licuit ultra fugere: nam toto obvius 1080
 incurrit ore corniger ponti horridus.
 tum vero pavida sonipedes mente exciti

1053 discessit A | omnis om. A^(r) || 1054 solis (is i. ras. I
 lit.) E² solis Σ || 1057 Argos A cf. Leo I 205 || 1058 vicini E ||
 1060 praecipitans ψ || 1063 toruusque A | crepitantes A^r (exc. Vd.) ||
 1069 cursum ψ (Bentley) | decerrantes ω || 1070 quacumque E |
 pavidos rapidus A || 1074 fluctus A || 1078 auius Bentley || 1079.
 1080 om. A^r || 1080 toruo α torto ψ || 1081 om., sed add. in
 mg. E¹

imperia solvunt seque luctantur iugo
 eripere rectique in pedes iactant onus.
 praiceps in ora fusus implicuit cadens 1085
 laqueo tenaci corpus et quanto magis
 pugnat, sequaces hoc magis nodos ligat.
 sensere pecudes facinus — et curru levi,
 dominante nullo, qua timor iussit ruunt.
 talis per auras non suum agnoscens onus 1090
 Solique falso creditum indignans diem
 Phaethonta currus devio excussit polo.
 late cruentat arva et inlisum caput
 scopulis resultat; auferunt dum comas,
 et ora durus pulchra populatur lapis 1095
 peritque multo vulnere infelix decor.
 moribunda celeres membra pervolvunt rotae:
 tandemque raptum truncus ambusta sude
 medium per inguen stipite ingesto tenet,
 paulumque domino currus affixo stetit. 1100
 haesere biuges vulnere — et pariter moram
 dominumque rumpunt. inde semanimem secant
 virgulta, acutis asperi vepres rubis
 omnisque truncus corporis partem tulit.
 errant per agros funebris famuli manus, 1105
 per illa qua distractus Hippolytus loca
 longum cruenta tramitem signat nota,
 maestaeque domini membra vestigant canes.
 necdum dolentum sedulus potuit labor
 explere corpus. hocine est formae decus? 1110
 qui modo paterni clarus imperii comes
 et certus heres siderum fulsit modo,
 passim ad supremos ille colligitur rogos
 et funeri confortur. THES. O nimium potens,

1085 in ora gnatus impl. A || 1092 phetonta ω || 1097 pro-
 volvunt A || 1099 iecto E cieto A erecto τ corr. N. Heinsius
 p. 72 coll. II II 1449 || 1102 semianimen E || 1103 acuti A τ ||
 1104 omnisque lucus Peiper || 1105 errat A | funebres E ||
 1106 quae EA corr. ψ || 1113. 1114 sic disposit E¹: passim — con-

quanto parentes sanguinis vinclo tenes, 1115
 natura, quam te colimus inviti quoque:
 occidere volui noxium, amissum fleo.
 NVNT. Gaudere non est ipse quod voluit potens.
 THES. Equidem malorum maximum hunc cumulum reor,
 si abominanda casus optanda efficit. 1120
 NVNT. Et si odia servas, cur madent fletu genae?
 THES. Quod interemi non, quod amisi fleo.

CHORVS

Quanti casus humana rotant!
 minor in parvis Fortuna furit
 leviusque ferit leviora deus; 1125
 servat placidos obscura quies
 praebetque senes casa securos.

Admota aetheriis culmina sedibus
 Euros excipiunt, excipiunt Notos,
 insani Boreae minas 1130
 imbriferumque Corum.

Raros patitur fulminis ictus
 umida vallis:
 tremuit telo Iovis altisoni
 Caucasus ingens Phrygiumque nemus 1135
 matris Cybeles: metuens caelo
 Iuppiter alto vicina petit;
 non capit unquam magnos motus
 humilis tecti plebeia domus.
 [circa regna tonat] 1140

fertur. | tu. — potens || 1115 natura parentes A 7 || 1118 haud
 flere honeste quisquam quod voluit potest A Ha. odere non
 est quisque quod voluit potens E corr. Leo cf. I 216 n. 11
 Peiper ci: haud flere honestum est, quisquis est voti potens. ||
 1120 optata A || 1122 sic versum distinxit M. Müller p. 32 ||
 1129 Duros excipiunt notos A || 1140 del. Leo I 139

Volat ambiguus mobilis alis
 hora, nec ulli praestat velox
 Fortuna fidem.
 hic qui clari * *
 sidera mundi
 nitidumque diem morte relicta, 1145
 luget maestos tristis reditus
 ipsoque magis flebile Averno
 sedis patriae videt hospitium.

Pallas Actaeae veneranda genti,
 quod tuus caelum superosque Theseus 1150
 spectat et fugit Stygias paludes,
 casta nil debes patruo rapaci:
 constat inferno numerus tyranno.

Quae vox ab altis flebilis tectis sonat
 strictoque vaecors Phaedra quid ferro parat? 1155

THESEVS PHAEDRA CHORVS

Quis te dolore percitam instigat furor?
 quid ensis iste quidve vociferatio
 planctusque supra corpus invisum volunt?
 ΠΙ. Me, me, profundi saeve dominator freti,
 invade et in me monstra caerulei maris 1160
 emitte, quicquid intimo Tethys sinu
 extrema gestat, quicquid Oceanus vagis
 complexus undis ultimo fluctu tegit.
 o dure Theseu semper, o nunquam ad tuos
 tuto reverse: gnatus et genitor nece 1165

1142 fallax Bentley || 1143—1147 (Fortuna — patriae) *di-*
metri 1148 *monom.* E 1143 (Fort. fidem, *monom.*, 1144—1148 *di-*
metri A || 1143 Fort. fidem. qui clara videt A Fort. fidem. hic
 qui clari E *lacunam* Leo I 108 sic *explet.*: <laetus vidit> ||
 1145 nocte ψ et sic Leo, sed cf. v. 1220 || 1156 *inscr.*: THESEVS.
 PHAEDRA ET IDEM E, corr. ψ om. A || 1161 thetis A || 1164 dire ψ |
 nunquam tuis A

reditus tuos luere; pervertis domum
 amore semper coniugum aut odio nocens.
 Hippolyte, tales intuoꝝ vultus tuos
 talesque feci? membra quis saevus Sinis
 aut quis Procrustes sparsit aut quis Cresius, 1170
 Daedalea vasto claustra mugitu replens,
 taurus biformis ore cornigero ferox
 divulsit? heu me, quo tuus fugit decor
 oculique nostrum sidus? exanimis iaces?
 ades parumper verbaque exandi mea — 1175
 nil turpe loquimur: hac manu poenas tibi
 solvam et nefando pectori ferrum inseram
 animaque Phaedram pariter ac scelere exuam,
 et te per undas perque Tartareos lacus,
 per Styga, per amnes igneos amens sequar. 1180
 placemus umbras: capitis exuvias cape
 laceraeque frontis accipe abscisam comam.
 non licuit animos iungere, at certe licet
 iunxisse fata. morere, si casta es, viro;
 si incesta, amori. coniugis thalamos petam 1185
 tanto impiatos facinore? hoc derat nefas,
 ut vindicato sancta fruereris toro.
 o mors amoris una sedamen mali,
 o mors pudoris maximum laesi decus,
 confugimus ad te: pande placatos sinus. 1190
 Audite, Athenae, tuque, funesta pater
 peior noverca: falsa memoravi et nefas,
 quod ipsa demens pectore insano hauseram,
 mentita finxi. vana punisti pater,
 iuvenisque castus crimine incesto iacet, 1195
 pudicus, insons — recipe iam mores tuos.
 mucrone pectus impium iusto patet

1169 qui E | cinis ω corr. α (Scinis) || 1170 procrustes A ||
 1171 dedalia A r || 1176 hoc E || 1178 a. memet pariter A || 1184 ca-
 stes viro E || 1186 impletos E || 1188^b. 1189^a (una — pudōris) om. A r ||
 1194 falsa punisti A || 1195 incerto A r (Ag corr. ex incesto)
 incesto ψ

eruoque sancto solvit inferias viro.

THES. Quid facere raptō debeas gnato parens,
disce a noverca: condere Acherontis plagis. 1200

Pallidi fauces Averni vosque, Taenarei specus,
unda miseris grata Lethes vosque, torpentes lacus,
impium rapite atque mersum premitte perpetuis malis.
nunc adeste, saeva ponti monstra, nunc vastum mare,
ultimo quodcumque Proteus aequorum abscondit sinu, 1205
meque ovantem scelere tanto rapite in altos gurgites.
tuque semper, genitor, irae facilis assensor meae,
morte facili dignus haud sum qui nova natum nece
segregem sparsi per agros quique, dum falsum nefas
exsequor vindex severus, incidi in verum scelus. 1210
sidera et manes et undas scelere complevi meo:
amplius sors nulla restat; regna me norunt tria.

In hoc redimus? patuit ad caelum via,
bina ut viderem funera et geminam necem,
caelebs et orbus funebres una face 1215
ut concremarem prolis ac thalami rogos?
donator atrae lucis, Alcide, tuum
Diti remitte munus; ereptos mihi
restituē manes. impius frustra invoco
mortem relictam — crudus et leti artifex, 1220
exitia machinatus insolita efferā,
nunc tibimet ipse iusta supplicia irroga.
pinus coacto vertice attingens humum
caelo remissum findat in geminas trabes,

1199 THES. om. A || 1200 disce ex n. A || 1201 THES. praef. A |
tenerai E trenarei A^r || 1203 impium abdite *Leo II 381* ||
1204 vastum pecus *ci. Richter symb. p. 36* || 1205 sinum E 'sed
in (lineola) erasa videtur' ut *Leo testatur*, sinū E t. *Petero*,
nihil adnotat Ribbeck || 1207 ascensor E || 1207 ante 1206 posuit
Bentley || 1208 morte dignum facinus ausus sum (sic) qui A^r ||
1210 vindex scelestus A | verum nefas A || 1211 sceleri E ||
1213 in caelum A^r || 1221 efferar A^r || 1222 ipse tibimet *Leo*
cum Bothio contra libros

- mittarve praeceps saxa per Scironia? 1225
 graviora vidi, quae pati clausos iubet
 Phlegethon nocentes igneo cingens vado:
 quae poena memet maneat et sedes, scio.
 umbrae nocentes, cedite et cervicibus
 his, his repositum degravet fessas manus 1230
 saxum, seni perennis Aeolio labor;
 me ludat amnis ora vicina alluens;
 vultur relicto transvolet Tityo ferus
 meumque poenae semper accrescat iecur;
 et tu mei requiesce Perithoi pater: 1235
 haec incitatis membra turbinibus ferat
 numquam resistens orbe revoluto rota.
 dehisce tellus, recipe me dirum chaos,
 recipe, haec ad umbras iustior nobis via est:
 gnatum sequor — ne metue qui manes regis: 1240
 casti venimus; recipe me aeterna domo
 non exiturum. non movent divos preces;
 at si rogarem scelera, quam proni forent.
 CHOR. Theseu, querelis tempus aeternum manet:
 nunc iusta nato solve et absconde ocius 1245
 dispersa foede membra laniatu effero.
 THES. Huc, huc reliquias vehite cari corporis
 pondusque et artus temere congestos date.
 Hippolytus hic est? crimen agnosco meum:
 ego te peremi; neu nocens tantum semel 1250
 solusve fierem, facinus ausurus parens
 patrem advocavi. munere en patrio fruor.
 o triste fractis orbitas annis malum!
 complectere artus, quodque de nato est super,
 miserande, maesto pectore incumbens fove. 1255
 CHOR. Disiecta genitor membra laceri corporis

1225 mittarque A || 1227 cingens E || 1228 maneat memet A ||
 1229 nocentis A^r | cedire E cedat e A^r || 1230 his *semel* A^r ||
 1231 senis p. colli A || 1232 abluens *ψ* (τ) || 1237 nusquam E ||
 1248 truncos et artus *N. Heinsius p. 74* partesque et a. *Koetschau* ||
 1249 facinus agn. m. A || 1251 flerem E || 1256 chor. *om.* A | di-

in ordinem dispone et errantes loco
 restitue partes: fortis hic dextrae locus,
 hic laeva frenis docta moderandis manus
 ponenda: laevi lateris agnosco notas. 1260

quam magna lacrimis pars adhuc nostris abest!
 THES. Durate trepidae lugubri officio manus,
 fletusque largos sistite, arentes genae,
 dum membra nato genitor adnumerat suo
 corpusque fingit. hoc quid est forma carens 1265

et turpe, multo vulnere abruptum undique?
 quae pars tui sit dubito; sed pars est tui:
 hic, hic repone, non suo, at vacuo loco.
 haecne illa facies igne sidereo nitens,
 inimica flectens lumina? huc cecidit decor? 1270

o dira fata, numinum o saevus favor!
 sic ad parentem natus ex voto redit?
 en haec suprema dona genitoris cape,
 saepe efferendus; interim haec ignes ferant.

Patefacite acerbam caede funesta domum; 1275
 Mopsopia claris tota lamentis sonet.

vos apparate regii flammam rogi;
 at vos per agros corporis partes vagas
 inquire. istam terra defossam premat,
 gravisque tellus impio capiti incubet. 1280

gesta A^τ || 1258 humeri locus A || 1259 hic dextra A || 1262 THES.
 om. ω add. Leo || 1265 quidem est A || 1266 et turpe et m. v.
 ambesum A || 1270 hic A || 1271 furor A || 1273 Een E | uota A ||
 1275 acerba c. funestam A || 1279 acquirite A

MARCI · LVCH · ANNEI · SENECAE | PHAEDRA · EXPLICIT | FELICITER
 INCIPIT OEDYPPVS E *item Oedipus sequitur* A

O E D I P V S

PERSONAE

I OEDIPVS

II IOCASTA

CREO

TIRESIA

III MANTO

SENEX CORINTHIVS

PHORBAS

NVNTIVS

CHORVS THEBANORVM

SCAENA THEBIS

Oedipus una sex constat actibus. Cf. Leo Plautin. Forsch. 209.

OEDIPVS IOCASTA

Iam nocte Titan dubius expulsa redit
 et nube maestus squalida exoritur iubar,
 lumenque flamma triste luctifica gerens
 prospiciet avida peste solatas domos,
 stragemque quam nox fecit ostendet dies. 5

Quisquamne regno gaudet? O fallax bonum,
 quantum malorum fronte quam blanda tegis!
 ut alta ventos semper excipiunt iuga
 rupemque saxis vasta dirimentem freta
 quamvis quieti verberat fluctus maris, 10

imperia sic excelsa Fortunae obiacent.
 quam bene parentis scepra Polybi fugeram!
 curis solutus exul, intrepidus, vagans
 (caelum deosque testor) in regnum incidi;
 infanda timeo: ne mea genitor manu 15

perimatur; hoc me Delphicae laurus monent,
 aliudque nobis maius indicunt scelus.
 est maius aliquod patre mactato nefas?
 pro misera pietas (eloqui fatum pudet),
 thalamos parentis Phoebus et diros toros 20

gnato minatur impia incestos face;
 hic me paternis expulit regnis timor.

OEDIPPVS. IOCASTE E*) || 1 OED. E om. A || iam nocte pulsa
 dubius elfulsit dies A || 2 moestum *ω* corr. Gronov. maestum
 s. extollit Bentley || 3 luctifera A || 4 iam cernit a. p. A || 5 ostendit
 A^r || 10 verberant A || 13 uacans E || 17 indicant A || 18 ali-
 quod (d ex t) E^z aliud A || 21 ominatur I. Gronov

*) IOCASTE *Leo*, IOCASTA *Ribb. P.*

non ego penates profugus excessi meos:
 parum ipse fidens mihimet in tuto tua,
 natura, posui iura. cum magna horreas, 25
 quod posse fieri non putes metuas tamen:
 cuncta expavescō meque non credo mihi.

Iam iam aliquid in nos fata moliri parant.
 nam quid rear quod ista Cadmeae lues
 infesta genti strage tam late edita 30
 mihi parcit uni? cui reservamur malo?
 inter ruinas urbis et semper novis
 deflenda lacrimis funera ac populi struem
 incolumis asto — scilicet Phoebi reus.
 sperare poteris sceleribus tantis dari 35
 regnum salubre? fecimus caelum nocens.

Non aura gelido lenis afflatu fovet
 anhela flammis corda, non Zephyri leves
 spirant, sed ignes auget aestiferi canis
 Titan, leonis terga Nemeaei premens. 40
 deseruit amnes umor atque herbas color
 aretque Dirce, tenuis Ismenos fluit
 et tinguit inopi nuda vix unda vada.
 obscura caelo labitur Phoebi soror,
 tristisque mundus nubilo pallet die. 45
 nullum serenis noctibus sidus micat,
 sed gravis et ater incubat terris vapor:
 obtexit arces caelitem ac summas domos
 inferna facies. denegat fructum Ceres
 adulta, et altis flava cum spicis tremat, 50
 arente culmo sterilis emoritur seges.
 nec ulla pars immunis exitio vacat,
 sed omnis aetas pariter et sexus ruit,

23 nunc ergo E¹ || 24 parui A^τ | fidens om. A^τ || 29 quid (i
 2 m. i. ras.) ista E || 34 incolumis ergo A || 37 nec aura E ||
 39 igne friget E (saevit vel fervet Gronov frigit I. Gronov) ||
 40 Sitan E | nemei EA corr. ψ || 42 aretque E || 43 tingit
 ipsa A || 45 pallet nouo A (cf. 219) || 50 cremat ω corr. Gronov ||
 52 Nulla p. A (nec ulla τ) || 53 et omnis ψ

iuvenesque senibus iungit et gnatis patres
 funesta pestis, una fax thalamos cremat 55
 fletuque acerbo funera et questu carent.
 quin ipsa tanti pervicax clades mali
 siccavit oculos, quodque in extremis solet
 periere lacrimae: portat hunc aeger parens
 supremum ad ignem, mater hunc amens gerit 60
 properatque ut alium repetat in eundem rogam.
 quin luctu in ipso luctus exoritur novus
 novaeque circa funus exsequiae cadunt.
 tum propria flammis corpora alienis cremant;
 diripitur ignis: nullus est miseris pudor. 65
 non ossa tumuli sancta discreti tegunt:
 arsisse satis est — pars quota in cineres abit?
 dest terra tumulis, iam rogos silvae negant.
 non vota, non ars ulla correptos levant:
 cadunt medentes, morbus auxilium trahit. 70

Adfusus aris supplices tendo manus
 matura poscens fata, praecurram ut prior
 patriam ruentem neve post omnis cadam
 fianque regni funus extremum mei.
 o saeva nimium numina, o fatum grave! 75
 negatur uni nempe in hoc populo mihi
 mors tam parata? sperne letali manu
 contacta regna, linque lacrimas, funera,
 tabifica caeli vitia quae tecum invehis
 infaustus hospes, profuge iamdudum ocius — 80
 vel ad parentes.

100. Quid iuvat, coniunx, mala
 gravare questu? regium hoc ipsum reor:
 adversa capere, quoque sit dubius magis
 status et cadentis imperi moles labet,
 hoc stare certo pressius fortem gradu; 85

57 ista A^r || 61 regerat A | locum A^r || 63 suaeque *o* corr.
 M. Mueller Ph. 267 || 66 discreta A^r || 69 om. *q* | corruptos A^r ||
 72 procurram E || 73 omnes A || 77 iam E | letali (a c r u) E^l ||
 78 scepra Bentley || 83 sit om. A^r || 85 gradum E

haud est virile terga Fortunae dare.

OED. Abest pavoris crimen ac probrum procul,
virtusque nostra nescit ignavos metus:

si tela contra stricta, si vis horrida

Mavortis in me rueret — adversus feros 90

audax Gigantas obvias ferrem manus.

nec Sphinga caecis verba nectentem modis

fugi: cruentos vatis infandae tuli

rictus et albens ossibus sparsis solum;

cumque e superna rupe iam praedae imminens 95

aptaret alas verbera et caudae movens

saevi leonis more conciperet minas,

carmen poposci: sonuit horrendum insuper,

crepuere malae, saxaque impatiens morae

revulsit ungui viscera expectans mea; 100

nodosa sortis verba et implexos dolos

ac triste carmen alitis solvi ferae.

100. Quid sera mortis vota nunc demens facis?

licuit perire. laudis hoc pretium tibi

sceptrum et peremptae Sphingis haec merces datur. 105

OED. Ille, ille dirus callidi monstri cinis

in nos rebellat, illa nunc Thebas lues

perempta perdit. una iam superest salus,

si quam salutis Phoebus ostendit viam.

CHORVS THEBANORVM

Occidis, Cadmi generosa proles, 110

urbe cum tota; viduas colonis

respicis terras, miseranda Thebe.

90 ferox A^τ || 91 gigantes A || 92 sphinga ω || 93 pestis inf. A ||
95 superba A || 96 ales A | caudam movens A (cf. *Leo I 37*)
caudae graves Bentley || 97 concuteret A || 100 unguis ω corr.
Bentley || 101 fortis A^τ | sortis verba tortis et E || 102 soluit E ||
103 100. om. E || 106 OED. om. E | calidi E || 110—136 extant in T
CHORVS THEBANORVM ET || 110 Cho. praef. T | ciandis catmi T ||
111 urbem T || 112 miserana T | phoebe E

carpitur leto tuus ille, Bacche, miles, extremos comes usque ad Indos; ausus Eois equitare campis	115
figere et mundo tua signa primo: cinnami silvis Arabas beatos vidit et versos equites, sagittis terga fallacis metuenda Parthi; litus intravit pelagi rubentis:	120
promit hinc ortus aperitque lucem Phoebus et flamma propiore nudos inficit Indos.	
Stirpis invictae genus interimus, labimur saevo rapiente fato;	125
ducitur semper nova pompa Morti: longus ad manes properatur ordo agminis maesti, seriesque tristis haeret et turbae tumulos petenti non satis septem patuere portae.	130
stat gravis strages premiturque iuncto funere funus.	132
Colla tacturus steterat sacerdos:	135
dum manus certum parat alta vulnus, aureo taurus rutilante cornu labitur segnis; patuit sub ictu ponderis vasti resoluta cervix; nec cruor ferrum maculavit: alta	140
turpis est plaga sanies profusa. segnior cursu sonipes in ipso	

113 bache **ET** bacchi **A** τ || 114 milles extremo **T** || 116 figeret **T** || 117 arabas **T** arabēs *sic* **E** | cinnamis (*sic* **A** τ) silvas Arabum beatas **A** || 118 uidi **T** | versa **T** versas **EA** *corr.* Peiper | equitis **A** | sagittas ω *corr.* Leo || 119 falacis **T** conversi **A** || 121 promitt **T** | hic **A** | hortus aperitque **T** || 123 inf. Ind. igne vicino **A** τ || 124 interimos **ET** || 126 dicitur **T** || 127 mamis **T** || 129 h. et turbe et t. **T** || 130 satis semper **T** | 131 vineto ψ | 140 atra ω *corr.* Richter *ymb.* p. 37 || 141 turpi se **E** turpis e **A** *corr.* Peiper | profusa est **A**

concidit gyro dominumque prono prodidit armo.	144
Prima vis tardas tetigit bidentes:	133
laniger pingues male carpsit herbas;	134
taurus armento pereunte marcet:	146
deficit pastor grege deminuto	147
tabidos inter moriens iuencos.	148
incubant agris pecudes relictæ;	145
non lupos cervi metuunt rapaces,	149
cessat irati fremitus leonis,	150
nulla villosis feritas in ursis;	
perdidit pestem latebrosa serpens:	
aret et sicco moritur veneno.	

Non silva sua decorata coma
fundit opacas montibus umbras, 155
non rura virent ubere glebae,
non plena suo vitis Baccho
bracchia curvat:
omnia nostrum sensere malum.

Rupere Erebi claustra profundi 160
turba sororum face Tartarea
Phlegethonque suam mutat ripam:
miscuit undis Styga Sidoniis.
Mors atra avidos oris hiatus
pandit et omnis explicat alas; 165
quique capaci turbida cumba
flumina servat durus senio

133 sq. *post* 144 *traiecit* Peiper (135—143 *post v.* 148 Koetschau) || 134 *carpit* T || 136 *det m. c. parata alta* T || 145 *post* 148 *posuit* Richter | *pratis* A || 147 *diminuto* A || 148 *timidos* A^τ || 152 *perhibet* A || *post* 153 *sapphicum cum adonio excidisse opinatur* Peiper || 154—201 *dimetri* 179^b (ul. c.) *mon.* EA, *nisi quod* 159^b (sens. m.) *monometer* E, 158 (br. c.) A || 154 *sua silva* A^τ || 155 *opacis* ω *corr.* Bentley || 157 *bacho* E *hiaco* A || 162 *sua motam ripa* A || *quaedam post* 163 *excidisse* Peiper *statuit, at Styga dictum est pro 'virus pestiferum'* || 164 *mors alta* ω *corr.* N. Heinsius p. 169 || 165 *omnes* A || 167 *senior* A

navita crudo vix assiduo
 bracchia conto lassata refert,
 fessus turbam vectare novam. 170
 quin Taenarii vincula ferri
 rupisse canem fama et nostris
 errare locis, mugisse solum,
 vaga per lucos simulacra virum

* *

maiora viris, bis Cadmeum 175
 nive discussa tremuisse nemus,
 bis turbatam sanguine Dirce,
 nocte silenti

Amphionios ululasse canes.
 O dira novi facies leti, 180
 gravior leto:

piger ignavos alligat artus
 languor, et aegro rubor in vultu,
 maculaeque cutem sparsere leves;
 tum vapor ipsam 184^b

corporis arcem flammeus urit 185

multoque genas sanguine tendit,
 oculique rigent, resonant aures 187^a 188^b

stillatque niger naris aduncae
 cruor et venas rumpit hiantes;
 intima creber viscera quassat 190

gemitus stridens, et sacer ignis 192^a 187^b

pascitur artus iamque amplexu 188^a 192^b
 frigida presso saxa fatigant;

168 navita Charon ψ || 171 tenarei E trenarei A τ || 173 er-
 rasse A || 174 data p. l. ci. Peiper | simulacra ferunt ci. Leo (cf.
 II 381 sq.) monometrum excidisse <visa esse vel errasse ferunt>
 censet Richter || 177 iam turb. A τ || 178. 179 n. s. A. | n. c. EA
 Actaeonios Bentley. — Leo intercidisse putat hoc fere: <circum
 [rectius esset: circa] muros> || 182 langor E ψ || 183 m. caput ω
 corr. M. Mueller p. 33 || 184 sparse reueles E || 186 tingit A ||
 187^b. 188^a post 192^a traiecit Richter (post 185 Peiper) || 192 tunc
 ampl. A

quos liberior domus elato
 custode sinit, petitis fontes 195
 aliturque sitis latice ingesto.
 prostrata iacet turba per aras
 oratque mori: solum hoc faciles
 tribuere dei; delubra petunt,
 haut ut voto numina placent, 200
 sed iuvat ipsos satiare deos.

OEDIPVS CHORVS CREO

Quisnam ille propero regiam gressu petit?
 adestne clarus sanguine ac factis Creο
 an aeger animus falsa pro veris videt?
 CHOR. Adest petitus omnibus votis Creο. 205
 OED. Horrore quatiō, fata quo vergant timens,
 trepidumque gemino pectus affectu labat:
 ubi laeta duris mixta in ambiguo iacent,
 incertus animus scire cum cupiat timet.
 Germane nostrae coniugis, fessis opem 210
 si quam reportas, voce properata edoce.
 CR. Responsa dubia sorte perplexa iacent.
 OED. Dubiam salutem qui dat adffictis negat.
 CR. Ambage flexa Delphico mos est deo
 arcana tegere. OED. Fare, sit dubium licet: 215
 ambigua soli noscere Oedipodae datur.
 CR. Caedem expiari regiam exilio deus,
 et interemptum Laium ulcisci iubet:
 non ante caelo lucidus curret dies
 haustusque tutos aetheris puri dabit. 220

194 sq. (fatigant), quos l. d. e. | e. sinit. petit at *Madvig II 117*, quem — sinit, petitis *Scaliger* || 197 turba cadentum **A** || 202 *inscr. om.* **A** | OED. *praef.* **E** | prospero **E** || 205 cho. **E om.** **A**^τ | est est *Bentley* || *post* 205 *nova scaena* **A** edipus creon **ψ** || 206 OED. **E om.** **A** || 207 afflictu **E corr.** *N. Heinsius p. 169 (Bentley)* euentu **A** || 212 *choro datur* **E** | latent **A** || 214 chori est **E** | nexa **A**^τ || 215 archana **E** || 217 sedem **A**^τ | exitio **E** | expiare r. ex adyto d. *ci. Bentley* || 218 CREO *minio pictum et detersum* **E** | ulcissi **E** || 220 totos **A**^τ

OED. Et quis peremptor incluti regis fuit?
 quem memoret ede Phoebus, ut poenas luat.
 CR. Sit precor dixisse tutum visu et auditu horrida;
 torpor insedit per artus, frigidus sanguis coit.
 ut sacrata templa Phoebi supplici intravi pede 225
 et pias numen precatus rite summissi manus,
 gemina Parnasi nivalis arx trucem fremitum dedit;
 imminens Phoebea laurus tremuit et movit comam
 ac repente sancta fontis lympha Castalii stetit.
 incipit Letoa vates spargere horrentes comas 230
 et pati commota Phoebum; contigit nondum specum,
 emicat vasto fragore maior humano sonus:
 mitia Cadmeis remeabunt sidera Thebis,
 si profugus Dircei Ismenida liqueris hospes
 regis caede nocens, Phoebus iam notus et infans. 235
 nec tibi longa manent sceleratae gaudia caedis:
 tecum bella geres, natis quoque bella relinquens
 turpia, maternos iterum revolutus in ortus.

OED. Quod facere monitu caelitum iussus paro,
 functi cineribus regis hoc decuit dari, 240
 ne sancta quisquam sceptrum violaret dolo.
 regi tuenda maxime regum est salus:
 curat peremptum nemo quem incolumem timet.
 CR. Curam perempti maior excussit timor.
 OED. Pium prohibuit ullus officium metus? 245
 CR. Sphinx et nefandi carminis tristes minae.
 OED. Nunc expietur numinum imperio scelus.
 Quisquis deorum regna placatus vides:
 tu, tu penes quem iura praecipitis poli

223 tuum A7 | aspectu horrido A7 (horridum α) || 225 supplice Bentley || 227 arsx E | sonitum dedit A || 228 movit domum ω corr. Leo || 229 sicca fontis Bentley | casphalii E || 230 lethea A loeta E corr. N. Heinsius l. n. || 233 phoebis E || 234 liquerit E || 235 instans E || 237 relinques A || 238 turpes E turpis A corr. N. Heinsius p. 170 | hortus E || 243 quaerit ω queritur α corr. de Wilamowitz | 246 Spinx. et nef. E prohibent nef. A

tuque, o sereni maximum mundi decus, 250
 bis sena cursu signa qui vario legis,
 qui tarda celeri saecula evolvis rota,
 sororque fratri semper occurrens tuo,
 noctivaga Phoebe, quique ventorum potens
 aequor per altum caerulos currus agis, 255
 et qui carentis luce disponis domos,
 adeste: cuius Lais dextra occidit,
 hunc non quieta tecta, non fidi lares,
 non hospitalis exulem tellus ferat;
 thalamis pudendis doleat et prole impia; 260
 hic et parentem dextera perimat sua,
 faciatque (num quid gravius optari potest?)
 quicquid ego fugi — non erit veniae locus:
 per regna iuro quaeque nunc hospes gero
 et quae reliqui perque penetrales deos, 265
 per te, pater Neptune, qui fluctu brevi
 utrimque nostro geminus alludis solo;
 et ipse nostris vocibus testis veni,
 fatidica vatis ora Cirrhaeae movens:
 ita molle senium ducat et summum diem 270
 securus alto reddat in solio parens
 solasque Merope noverit Polybi faces,
 ut nulla sontem gratia eripiet mihi.

Sed quo nefandum facinus admissum loco est,
 memorate: aperto Marte an insidiis iacet? 275
 CR. Frondifera sanctae nemora Castaliae petens
 calcavit artis obsitum dumis iter,
 trigemina qua se spargit in campos via.
 secat una gratum Phocidos Baccho solum,
 unde altus arva deserit, caelum petens, 280

251 v. regis *ω* corr. *M. Müller p. 33* || 256 carentes **A** ||
 257 dextera laius **A** || 258 Nunc **E** || 262 nam *ci. N. Heinsius*
p. 170 || 263 ergo **E** || 264 per scepra *Bentley* | rego **A** || 269 chyr-
 rhoe **E** || 271 regat **A** degat *α* videat *Bentley* || 274 nefastum **A** ||
 277 altis **A** || 278 tergemina *ψ* || 279 bacho **E** || 280 altus
 ima **A**

clementer acto colle Parnasos biceps;
 at una bimaris Sisyphi terras adit;
 Olenia in arva tertius trames cava
 convalle serpens tangit errantes aquas
 gelidumque dirimit annis † Elei vadum: 285
 hic pace fretum subita praedonum manus
 aggressa ferro facinus occultum tulit.

In tempore ipso sorte Phoebæ excitus
 Tiresia tremulo tardus accelerat genu
 comesque Manto luce viduatam trahens. 290

‘OEDIPVS TIRESIAS MANTO

OED. Sacrate divis, proximum Phoebæ caput,
 responsa solve; fare, quem poenæ petant.
 TIR. Quod tarda fatu est lingua, quod quaerit moras
 haut te quidem, magnanime, mirari addecet:
 visu carenti magna pars veri latet. 295

sed quo vocat me patria, quo Phoebus, sequar:
 fata eruantur; si foret viridis mihi
 calidusque sanguis, pectore exciperem deum.
 appellite aris candidum tergo bovem
 curvoque numquam colla depressam iugo. 300
 tu lucis inopem, gnata, genitorem regens
 manifesta sacri signa fatidici refer.

MAN. Opima sanctas victima ante aras stetit.
 TIR. In vota superos voce sollemni voca
 arasque dono turis Eoi extrue. 305

MAN. Iam tura sacris caelitum ingressi focis.
 TIR. Quid flamma? largas iamne comprehendit dapes?
 MAN. Subito refulsit lumine et subito occidit.

281 parnassos E parnasus A 282 bimares A || 284 serpit A ||
 285 Elidis A Aetoli vel Octaei (cf. Habrucker p. 123) Leo, Eueni
 Madvig II p. 117, Hylaethi de Wilamowitz, Acheloi Peiper ||
 288—290 Oedipo dat Peiper || 289 gradu A || 291 inser. TIRESIA ·
 ET IDEM · MANTO E || 293 tardo fatum (est om.) A || 294 haud
 te q. A haut eq E || 295 carentem ψ || 298 excuterem A ||
 300 depressum ω corr. Leo (cf. 341 sq.) || 308 lumen A

TIR. Vtrumne clarus ignis et nitidus stetit
 rectusque purum verticem caelo tulit 310
 et summam in auras fusus explicuit comam?
 an latera circa serpit incertus viae
 et fluctuante turbidus fumo labat?

MAN. Non una facies mobilis flammae fuit:
 imbrifera qualis implicat varios sibi 315
 Iris colores, parte quae magna poli
 curvata picto nuntiat nimbos sinu
 (quis desit illi quive sit dubites color),
 caerulea fulvis mixta oberravit notis,
 sanguinea rursus; ultima in tenebras abit. 320

sed ecce pugnax ignis in partes duas
 discedit et se scindit unius sacri
 discors favilla — genitor, horresco intuens:
 libata Bacchi dona permutat cruor
 ambitque densus regium fumus caput 325
 ipsosque circa spissior vultus sedet
 et nube densa sordidam lucem abdidit.
 quid sit, parens, effare.

TIR. Quid fari queam
 inter tumultus mentis attonitae vagus?
 quidnam loquar? sunt dira, sed in alto mala; 330
 solet ira certis numinum ostendi notis:
 quid istud est quod esse prolatum volunt
 iterumque nolunt et truces iras tegunt?
 pudet deos nescio quid. huc propere admove
 et sparge salsa colla taurorum mola. 335
 placidone vultu sacra et admotas manus
 patiuntur?

MAN. Altum taurus attollens caput
 primos ad ortus positus expavit diem
 trepidusque vultum obliquat et radios fugit.

309 vegetus Bentley || 316 hiris E || 318 quisue A || 320 ulti-
 mum A || 324 bachi E || 327 tensa C. Barth ad Stat. Th. V 176 ||
 329 uagos A || 330 q. sequar Bentley || 333 aras A^r (exc. Vd.) ||
 339 solis et r. f. E cf. Gronovii notam

- TIR. Vnone terram vulnere afflicti petunt? 340
 MAN. Iuvenca ferro semet imposito induit
 et vulnere uno cecidit, at taurus duos
 perpressus ictus huc et huc dubius ruit
 animamque fessus vix reluctantem exprimit.
- TIR. Vtrum citatus vulnere angusto micat 345
 an lentus altis irrigat plagas cruor?
- MAN. Huius per ipsam qua patet pectus viam
 effusus amnis, huius exiguo graves
 maculantur ictus imbre; sed versus retro
 per ora multus sanguis atque oculos redit. 350
- TIR. Infausta magnos sacra terrores cient.
 sed ede certas viscerum nobis notas.
- MAN. Genitor, quid hoc est? non levi motu, ut solent,
 agitata trepidant exta, sed totas manus
 quatiunt novusque prosilit venis cruor. 355
 cor marcet aegrum penitus ac mersum latet
 liventque venae; magna pars fibris abest
 et felle nigro tabidum spumat iecur,
 ac (semper omen unico imperio grave)
 en capita paribus bina consurgunt toris; 360
 sed utrumque caesum tenuis abscondit caput
 membrana: latebram rebus occultis negans
 hostile valido robore insurgit latus
 septemque venas tendit; has omnis retro
 prohibens reverti limes oblicus secat. 365
 mutatus ordo est, sede nil propria iacet,
 sed acta retro cuncta: non animae capax
 in parte dextra pulmo sanguineus iacet,
 non laeva cordi regio, non molli ambitu
 omenta pingues visceri obtendunt sinus: 370
 natura versa est, nulla lex utero manet.
 scrutemur, unde tantus hic extis rigor.

341 opposito A apposito *rel* impulso Bentley 347 uiuus (*rel*
 Vnius) per i. A^r 352 sede decertas E 353 hoc om. A^r 355 nouis-
 que A 364 omnes A 366 nichil p. iacent E 367 *rel* 367 et 368 om. ψ ||
 369 regio cordis A^r 370 viscerum A 372 scrutetur A^r || liuor A^r

quod hoc nefas? conceptus innuptae bovis,
 nec more solito positus alieno in loco,
 implet parentem; membra cum gemitu movet, 375
 rigore tremulo debiles artus micant;
 infecit atras lividus fibras cruor
 temptantque turpes mobilem trunci gradum,
 et inane surgit corpus ac sacros petit
 cornu ministros; viscera effugiunt manum. 380
 neque ista, quae te pepulit, armenti gravis
 vox est nec usquam territi resonant greges:
 immugit aris ignis et trepidant foci.
 OED. Quid ista sacri signa terrifici ferant
 exprome: voces aure non timida hauriam. 385
 [solent extrema facere securos mala.]
 TIR. His invidetis quibus opem quaeris malis.
 OED. Memora quod unum scire caelicolae volunt,
 contaminarit rege quis caeso manus.
 TIR. Nec alta caeli quae levi pinna secant 390
 nec fibra vivis rapta pectoribus potest
 ciere nomen; alia temptanda est via:
 ipse evocandus noctis acternae plagis,
 emissus Erebo ut caedis auctorem indicet.
 reseranda tellus, Ditis inplacabile 395
 numen precandum, populus infernae Stygis
 huc extrahendus: ede cui mandes sacrum;
 nam te, penes quem summa regnorum, nefas
 invisere umbras.

OED. Te, Creo, hic poscit labor,
 ad quem secundum regna respiciunt mea. 400
 TIR. Dum nos profundae claustra laxamus Stygis,
 populare Bacchi laudibus carmen sonet.

373 infaustae bovis A || 376 tremulo rigore A || 377 artas A^τ ||
 379 at sacros E || 380 manu A^(τ) || 381 ipsa A || 382 fugiunt
 greges A || 383 are segnis A^τ || 386 del. Peiper | suprema α | se-
 curos facere A^τ || 390 levis penna secat A || 391 parta A^τ ||
 395—432 extant in R (personarum notae evanuerunt) || 398 regn.
 est n. A || 399 omnia verba post umbras ommissa videntur R || 402 pu-
 polare (bacchi) E

CHORVS

Effusam redimite comam nutante corymbo,
mollia Nysaeis armati bracchia thyrsis!

Lucidum caeli decus, huc ades 405
votis quae tibi nobiles
Thebae, Bacche, tuae
palmis supplicibus ferunt.

Huc adverte favens virgineum caput,
vultu sidereo discute nubila 410
et tristes Erebi minas
avidumque fatum.

Te decet cingi comam floribus vernis,
te caput Tyria cohibere mitra
hederave mollem
bacifera religare frontem. 415

Spargere effusos sine lege crines,
rursus adducto revocare nodo;
qualis iratam metuens novercam
creveras falsos imitatus artus,
crine flamenti simulata virgo, 420
lutea vestem retinente zona:
inde tam molles placuere cultus
et sinus laxi fluidumque syrma.

Vidit aurato residere curru,
veste cum longa tegetes leones, 425

403 *De canticis polymetris Leo I 110 sqq., cf. Richter K. U. p. 32 n. 2, Peiper praef. c. III | leguntur in cod. Thuaneo cr. 403sq. 429—431. 445—448. 466—471. 504—509 | effusa T commam natante corimbo T || 404 niseis T | armatus RET armate ψ armate et Peiper | brachia TA τ | thyrsis om. T || 406 votis priore versu REA || 406. 407 uno versu A | quae t. n. thebae | thebae b. t. R || 411 herebi EA || 414 post hederave 2 vel 3 litterae erasae Ribbeckio teste | molle vel molli R | hederave — frontem uno versu A || 415 baccifera vel bachifera A τ || 417 renouare E || 421 luteam α || 422 unde A τ | iam R ut vid. || 423 fluidumque RE || 425 regeres REA corr. ψ vite c. l. regeres ci. Koetschu coll. Phaed. v. 705*

omnis Eoae plaga vasta terrae,
 qui bibit Gangen niveumque quisquis
 frangit Araxen.

Te senior turpi sequitur Silenus asello,
 turgida pampineis redimitus tempora sertis; 430
 condita lascivi deducunt orgia mystae.

Te Bassaridum comitata cohors
 nunc Edono pede pulsavit
 sola Pangaeo, nunc Threicio
 vertice Pindi; nunc Cadmeas 435

inter matres impia maenas
 comes Ogygio venit Iaccho,
 nebride sacra praecineta latus 438

thyrsusque levem vibrante manu, 441

tibi commotae pectora matres 439

fudere comam.

iam post laceros Pentheos artus 440

thyades, oestro membra remissae, 442

velut ignotum videre nefas.

Ponti regna tenet nitidi matertera Bacchi 445
 Nereidumque choris Cadmeia cingitur Ino;
 ius habet in fluctus magni puer advena ponti,
 cognatus Bacchi, numen non vile Palaemon.

Te Tyrrhena, puer, rapuit manus,
 at tumidum Nereus posuit mare, 450

426 vasta ex veste E¹ || 427 Gangen R Gangem EA ||
 428 Araxem A || 429 turpis T || 430—471 om. ψ(τ) || 430 sertis
 om. T || 432 coros R ut vid. || 433 eden (en E² i. ras. Petero et
 Ribbeckio testibus) ope depuls. E edon ope depuls. ψ Edonii α
 Edoni G. Fabricius || 434 Pangaei ω corr. Leo || 439. 440 del.
 Leo, post 441 posuit M. Müller Ph. p. 268 || 440—444 ignotum
 dimetri, claudit monom. EA || 442 lacertos (sed t expunct.) E¹ ||
 445 Fontis A Te ponti r. tene T | mat. B. om. T || 446 cat-
 metia T | Ino om. T || 448 bachi nomen non vil ceteris omissis T ||
 450 et ω corr. Bentley | timidum E

caerula cum pratis mutat freta:
 hinc verno platanus folio viret
 et Phoebo laurus carum nemus;
 garrula per ramos avis obstrepit;
 vivaces hederas remus tenet, 455
 summa ligat vitis carchesia.
 Idaeus prora fremuit leo,
 tigris puppe sedet Gangetica.

Tum pirata freto pavidus natat,
 et nova demersos facies habet: 460
 brachia prima cadunt praedonibus
 inlisumque utero pectus coit,
 parvula dependet lateri manus
 et dorso fluctum curvo subit,
 lunata scindit cauda mare: 465
 et sequitur curvus fugientia 466^a
 carbasa delphin. 466^b

Divite Pactolos vexit te Lydius unda,
 aurea torrenti deducens flumina ripa;
 laxavit victos arcus Geticasque sagittas
 lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet; 470
 regna securigeri Bacchum sensere Lycurgi;
 sensere terrae †Zalacum feroces
 et quos vicinus Boreas ferit
 arva mutantés quasque Maeotis

455 ramus *o* corr. *ψ* *Rapheling coll. Ox. M. III 644* || 466 Te sequitur **ETA** corr. *ψ* | 466^a^b uno versu *o* corr. *Richter* || 467 dinitiē **T** | Pactulos **T**, sed *o* ex *u* ut vid. Pactolus **A** | unila **T** || 468 te ducen **R** || 469 actus arcus genticasque s. **T** || 470 lacta **E** lucteam cahos segetes **T** | sanguinem vincit **T** || 471 baccum . . . sere **T** | ligurgi **ETA** corr. *ψ* || 472 zedacum **A** (te Dacum *Rapheling*, te Dahum *Bentley ad Lucan. II 296*, Galatum *Leo*) || 474 sq. sic in **E** leguntur:

alluit gentes.

Rigido fluctu. Arva mutantés. Quasque meotis

Quasque despectat. vertice summo. Frigido fluctu

^chic 474—476 (Arva — fluctu) *supplevit I m. atramento paulum*

alluit gentes frigido fluctu	475
quasque despectat	
vertice summo	476 ^b
sidus Arcadium geminumque plastrum.	
Ille dispersos domuit Gelonos,	
arma detraxit trucibus puellis:	
ore deiecto petiere terram	480
Thermodontiacae catervae,	
positisque tandem levibus sagittis	
Maenades factae.	
sacer Cithaeron sanguine undavit	
Ophioniaque caede;	485
Proetides silvas petiere, et Argos	
praesente Bacchum coluit noverca.	
Naxos Aegaeo redimita ponto	
tradidit thalamis relictam	
virginem, meliore pensans	
damnum marito:	490
pumice ex sicco *	
fluxit Nyctelius latex;	
garruli gramen secuere rivi,	
conbibit dulces humus alta sucos	
niveique lactis candidos fontes	495
et mixta odoro Lesbia cum thymo.	
Ducitur magno nova nupta caelo:	
solemne Phoebus carmen	

nigriore, (antea tantum Rigido fluctu scripserat). R, A, Q, Q minio pictae, F nigra? cf. Leo I 112 A sic disponit: A. m. q. M. | a. g. f. f. Peiperi vv. 472—503 conformationem vide in praef. l. n. || 476^b e summo Leo (Bentley) || 477 duobus versibus: s. archad. | g. p. E || 482 conditis Bentley || 483 Menadaes f. E mites sunt f. A || 484 sac. et C. ψ s. hinc C. Richter || 485 Amphioniaque I. Gronov || 486 agros A || 487 praesentem A praesidem α praesidem B. colit urbs novercae Svoboda || 489 tr. th. | r. v. | m. p. | d. m. E tr. th. vir ginemrelictam | m. p. damna mar. A || 491 p. e. s. f. | N. l. E uno versu A | p. e. s. <feriente thyrso> ex Eurip. Bacch. v. 704 sq. supplevit Richter || 494 alia E || 495 lacus (i. e. lactis) A^r lactes ψ || 498 s. Ph. c. canit A

infusis humero capillis
cantat et geminus Cupido 500
concutit taedas.
telum deposuit Iuppiter igneum
oditque Baccho veniente fulmen.

Lucida dum current annosi sidera mundi,
Oceanus clausum dum fluctibus ambiat orbem 505
Lunaque dimissos dum plena recolliget ignes,
dum matutinos praedicet Lucifer ortus
altaque caeruleum dum Nerea nesciet Arctos,
candida formonsi venerabimur ora Lyaei.

OEDIPVS CREO

Etsi ipse vultus flebiles praefert notas,
exprome cuius capite placemus deos. 510
CR. Fari iubes tacere quae suadet metus.
OED. Si te ruentes non satis Thebae movent,
at sceptrata moveant lapsa cognatae domus.
CR. Nescisse cupies nosse quae nimium expetis.
OED. Iners malorum remedium ignorantia est. 515
itane et salutis publicae indicium obrues?
CR. Vbi turpis est medicina, sanari piget.
OED. Audita fare, vel malo domitus gravi
quid arma possint regis irati scies.
CR. Odere reges dicta quae dici iubent. 520
OED. Mitteris Erebo vile pro cunctis caput,
arcana sacri voce ni retegis tua.

500. 501 concinit (concutit τ) taedas gem. Cup. A || 502 Iuppiter E || 503 quodque Aτ (candidit Vd.) || 504 Lucida T || 505 oceanus E . . . canus R | ambiat (ex ambit) T || 506 demissos E | recolliget E colliget; e. ex i 1 m. T || 508—545 extant R || 508 formosi RA | inter 508 et 509 inscriptionis loco incertae rubrarum litterarum umbrae R OEDIPVS CREON A || 509 Et ipse Aτ | flebiles R || 510 exprome A || 511 suades R || 516 itane est RE || 517 sanare E || 521 mittes E

CR. Tacere liceat. ulla libertas minor
a rege petitur?

OED. Saepe vel lingua magis
regi atque regno muta libertas obest. 525

CR. Vbi non licet tacere, quid cuiquam licet?

OED. Imperia solvit qui tacet iussus loqui.

CR. Coacta verba placidus accipias precor.

OED. Vlline poena vocis expressae fuit?

CR. Est procul ab urbe lucus ilicibus niger,
Dircaea circa vallis inriguae loca. 530

cupressus altis exerens silvis caput
virente semper alligat trunco nemus,
curvosque tendit quercus et putres situ
annosa ramos: huius abruptis latus 535

edax vetustas; illa, iam fessa cadens

radice, fulta pendet aliena trabe.

amara bacas laurus et tiliae leves

et Paphia myrtus et per immensum mare
motura remos alnus et Phoebō obvia 540

enode Zephyris pinus opponens latus:

medio stat ingens arbor atque umbra gravi

silvas minores urguet et magno ambitu

diffusa ramos una defendit nemus.

tristis sub illa, lucis et Phœbi inscius, 545

restagnat umor frigore aeterno rigens;

limosa pigrum circumit fontem palus.

Huc ut sacerdos intulit senior gradum,

haut est moratus: praestitit noctem locus.

tum effossa tellus, et super rapti rogis 550

iaciuntur ignes. ipse funesto integit

523 nulla A || 524 duobus versibus R uilis lingua A^r ||
526 ubi tac. n. lic. A^r || 527 quit R || 532 post 533 R || 534 situ
ex situs R || 536 illa RE silua A | iam spissa E (scissa Bothe,
fissa Peiper), i. fessa RA cf. Richter symb. p. 10 || 538 baccis A ||
540 phobo R || 542 adque R || 543 silva minore surgit A^r || 544 ra-
mis umbra A^r || 545 lucus A^r || 546 hinc (hic τ) stagnat A ||
547 circuit A || 551 ipsa Gruter, Bentley

vates amictu corpus et frondem quatit.
 lugubris imos palla perfundit pedes,
 squalente cultu maestus ingreditur senex,
 mortifera canam taxus adstringit comam. 555
 nigro bidentes vellere atque atrae boves
 intro trahuntur. flamma praedatur dapes,
 vivumque trepidat igne ferali pecus.
 vocat inde manes teque qui manes regis
 et obsidentem claustra Lethaei lacus, 560
 carmenque magicum volvit et rabido minax
 decantat ore quicquid aut placat leves
 aut cogit umbras; sanguinem libat focus
 solidasque pecudes urit et multo specum 565
 saturat cruore; libat et niveum insuper
 lactis liquorem, fundit et Bacchum manu
 laeva canitque rursus ac terram intuens
 graviore manes voce et attonita citat.
 latravit Hecates turba; ter valles cavae
 sonuere maestum, tota succusso solo 570
 pulsata tellus. 'audior' vates ait,
 'rata verba fudi: rumpitur caecum chaos
 iterque populis Ditis ad superos datur'.
 subsedit omnis silva et erexit comas,
 duxere rimas robora et totum nemus 575
 concussit horror, terra se retro dedit
 gemitque penitus: sive temptari abditum
 Achèron profundum mente non aequa tulit,
 sive ipsa tellus, ut daret functis viam,
 compage rupta sonuit; aut ira furens 580
 triceps catenas Cerberus movit graves.

552 frondem rapit *Koetschau*, translato post hunc versum
 v. 555 || 557 antro **E** retro **A** corr. *M. Müller* p. 35 cf. v. 564 ||
 560 Teque obs. *Bentley* | letalis lacus ω (loet **E**) corr. *N. Hein-*
sius p. 174 || 563 irrigat sanguis focus **A** || 567 et terram **A** ||
 568 ciet **A** || 569 per valles cavas **E** || 574 subsedit ω subsidit
(quod idem est) Leo cum Gronorio; comam **A** || 576 unda se
Bentley coll. v. 582

subito dehiscit terra et immenso sinu
 laxata patuit — ipse torpentes lacus
 vidi inter umbras, ipse pallentes deos
 noctemque veram; gelidus in venis stetit 585
 haesitque sanguis. saeva prosiluit cohors
 et stetit in armis omne vipereum genus,
 fratrum catervae dente Dircaeο satae. 588
 tum torva Erinys sonuit et caecus Furor 590
 Horrorque et una quicquid aeternae creant
 celantque tenebrae: Luctus avellens comam
 aegreque lassum sustinens Morbus caput,
 gravis Senectus sibimet et pendens Metus 594
 avidumque populi Pestis Ogygii malum. 589
 nos liquit animus. ipse quae ritus senis 595
 artesque norat stupuit. intrepidus parens
 audaxque damno convocat Ditis feri
 exangue vulgus. ilico ut nebulae leves
 volitant et auras libero caelo trahunt.
 non tot caducas educat frondes Eryx 600
 nec vere flores Hybla tot medio creat,
 cum examen arto nectitur densum globo,
 fluctusque non tot frangit Ionium mare,
 nec tanta gelidi Strymonis fugiens minas
 permutat hiemes ales et caelum secans 605
 tepente Nilo pensat Arctοas nives
 quot ille populos vatis eduxit sonus.
 avidae latebras nemoris umbrosi petunt
 animae trementes; primus emergit solo,
 dextra ferocem cornibus taurum premens, 610
 Zethus, manuque sustinens laeva chelyn
 qui saxa dulci traxit Amphion sono;

583. 584 *hemist. posteriora permutata* A || 589 *post 594 re-*
posuit Leo. Cf. 652 sqq. 1058 sqq. || 590 *tum tota* A^r || 593 *lap-*
sum A^r || 600 *frondes etha' (oetha)* A^r || 602 *alto ω corr. Richter* ||
 603 *ionius* E || 604 *strynnonis* E || 606 *torpente* A^r || 608 *pa-*
vide ω corr. Markland ad Stat. silv. V 1, 11 | *umbrosis* E ||
 611 *zetus* A^r | *sustinet l. chelim* A

interque natos Tantalus tandem suos
tuto superba fert caput fastu grave
et numerat umbras. peior hac genetrix adest 615
furibunda Agaue, tota quam sequitur manus
partita regem: sequitur et Bacchas lacer
Pentheus tenetque saevus etiam nunc minas.
tandem vocatus saepe pudibundum extulit
caput atque ab omni dissidet turba procul 620
celatque semet (instat et Stygias preces
geminat sacerdos, donec in apertum efferat
vultus opertos) Laius — fari horreo:
stetit per artus sanguine effuso horridus,
paedore foedo squalidam obtectus comam, 625
et ore rabido fatur: 'O Cadmi effera,
cruore semper laeta cognato domus,
vibrate thyrsos, enthea gnatos manu
lacerate potius — maximum Thebis scelus
maternus amor est. patria, non ira deum, 630
sed scelere raperis: non gravi flatu tibi
luctificus Auster nec parum pluvio aethere
satiata tellus halitu sicco nocet,
sed rex cruentus, pretia qui saevae necis
sceptra et nefandos occupat thalamos patris 635
egitque in ortus semet et matri impios
638
fetus regessit, quique, vix mos est feris,
fratres sibi ipse genuit — implicitum malum 640
magisque monstrum Sphinge perplexum sua.
invisa proles: sed tamen peior parens 636
quam gnatus, utero rursus infausto gravis. 637
te, te cruenta sceptra qui dextra geris, 642
te pater inultus urbe cum tota petam

614 gravi A || 615 peior ac A^r || 617 Baccham sacer α ||
619 pudibundus A^r || 624 stetitque A^r || horridos N. Heinsius ||
625 obtentus ω corr. τ || 628 penthea E ethnea A^r corr. α ||
629 macerate E || 634 premia A || 636. 637 post 641 posuit
Richter symb. p. 29 sq. || 637 incesto Bentley || 639 nec mos A ||
641 spinge ω

et mecum Erinyn pronubam thalami traham,
 traham sonantis verbera, incestam domum 645
 vertam et penates impio Marte obteram.
 proinde pulsum finibus regem ocius
 agite exulem quocumque funesto gradu;
 solum relinquat: vere florifero virens
 reparabit herbas, spiritus puros dabit 650
 vitalis aura, veniet et silvis decor;
 Letum Luesque, Mors Labor Tabes Dolor,
 comitatus illo dignus, excedent simul;
 et ipse rapidis gressibus sedes volet
 effugere nostras, sed graves pedibus moras 655
 addam et tenebo: reptet incertus viae,
 baculo senili triste praetemptans iter:
 eripite terras, auferam caelum pater?
 OED. Et ossa et artus gelidus invasit tremor;
 quicquid timebam facere fecisse arguor — 660
 tori iugalis abnuit Merope nefas,
 sociata Polybo; sospes absolvit manus
 Polybus meas: uterque defendit parens
 caedem stuprumque. quis locus culpae est super?
 multo ante Thebae Laium amissum gemunt, 665
 Boeota gressu quam meo tetigi loca.
 falsusne senior an deus Thebis gravis? —
 iam iam tenemus callidi socios doli:
 mentitur ista praeferens fraudi deos
 vates, tibi que scepra despondet mea. 670
 CR. Egone ut sororem regia expelli velim?
 si me fides sacrata cognati laris
 non contineret in meo certum statu:

644 erynim prenubam E herines pronubas A || 645 so-
 nantes A sonantem Gronor torta insonantes N. Heinsius p. 175
 tr. silentes, verbere de Wilamowitz torvum sonantem Peiper
 torvam sonantem O. Rofsbach p. 135. Sed cf. Richter l. n. |
 incertam A^τ || 648 quacumque α cf. Bentley ad Hor. c. I 6, 3
 et Leo I 223 || 649 relinquet ω corr. α || 656 repetet E reptet A^τ
 (exc. Vd.) || 658 preripite A || 659 OED. om. A^τ || 660 OED. praef. A^τ ||
 662 sociato E | absolvet E || 666 boeta A^τ

tamen ipsa me fortuna terreret nimis
sollicita semper. liceat hoc tuto tibi
exuere pondus nec recedentem opprimat: 675
iam te minore tutior pones loco.

OED. Hortaris etiam, sponte deponam ut mea
tam gravia regna?

CR. Suadeam hoc illis ego,
in utrumque quis est liber etiamnum status: 680
tibi iam necesse est ferre fortunam tuam.

OED. Certissima est regnare cupienti via
laudare modica et otium ac somnum loqui;
ab inquieto saepe simulatur quies.

CR. Parumne me tam longa defendit fides? 685

OED. Aditum nocendi perfido praestat fides.

CR. Solutus onere regio regni bonis
fruor domusque civium coetu viget,
nec ulla vicibus surgit alternis dies
qua non propinqui munera ad nostros lares 690
sceptri redundant; cultus, opulentae dapes,
donata multis gratia nostra salus:
quid tam beatæ desse fortunæ rear?

OED. Quod dest: secunda non habent unquam modum.

CR. Incognita igitur ut nocens causa cadam? 695

OED. Num ratio vobis reddita est vitæ meæ?

num audita causa est nostra Tiresiæ? tamen
sontes videmur. facitis exemplum: sequor.

CR. Quid si innocens sum?

OED. Dubia pro certis solent
timere reges.

CR. Qui pavet vanos metus, 700
veros meretur.

OED. Quisquis in culpa fuit,

675 hoc tantum *Bentley* || 676 ne rec. A || 679 cre. tam gr.
regna cresua deam E || 680 i. u. qui se subter E | etiam nunc A ||
682 cupienti vox E || 683 et totum E | somn. sequi A || 685 def.
dies A || 686 praest. dies A || 693 rear E || 694 quod res se-
cunde A || 698 ex. ut sequar (a ex o) E¹ || 701 veros fatetur A

dimissus odit: omne quod dubium est cadat.
CR. Sic odia fiunt.

OED. Odia qui nimium timet
regnare nescit: regna custodit metus.

CR. Qui sceptrā duro saevus imperio regit, 705
timet timentes: metus in auctorem redit.

OED. Servate sontem saxeo inclusum specn.
ipse ad penates regios referam gradum.

CHORVS

Non tu tantis causa periclis,
non hinc Labdacidos petunt 710

fata, sed veteres deum

irae secuntur: Castalium nemus

umbram Sidonio praebuit hospiti

lavitque Dirce Tyrios colonos,
ut primum magni natus Agenoris 715

fessus per urbem furta sequi Iovis,

sub nostra pavidus constitit arbore

praedonem venerans suum

monituque Phoebi

iussus erranti comes ire vaccae, 720

quam non flexerat

vomer aut tardi iuga curva plaustrī,

deseruit fugas nomenque genti

inauspicata de bove tradidit.

Tempore ex illo nova monstra semper
protulit tellus: 725

aut anguis imis vallibus editus

annosa supra robora sibilat

702 omne odit A^r | quod dubium putat A quod obvium
est eat E corr. Leo || de metrica versuum 709—737 forma vide
supra ad v. 403 || 710 non haec ω corr. Leo | L. premunt A ||
717 consistit E | sub nostrae ramis constitit arboris A || 718 pr.
v. deum ci. Richter || 721 Q. n. f. v. a. t. | i. e. p. E corr. A ||
725 P. t. a. a. i. V. e. a. s. R. s. s. p. E corr. A || 727 a. curvans
Birt p. 555 ex Orid. M. III 93

superatque pinus:
 supra Chaonias celsior arbores 728^b
 erexit caeruleum caput,
 cum maiore sui parte recumberet; 730
 aut feta tellus impio partu
 effudit arma: sonuit reflexo
 classicum cornu lituusque adunco
 stridulos cantus elisit aere,

* *

ante non linguas agiles et ora 735
 vocis ignotae clamore primum
 hostico experti:

Agmina campos cognata tenent,
 dignaque iacto semine proles,
 uno aetatem permensa die, 740

post Luciferi nata meatus
 ante Hesperios occidit ortus.
 horret tantis advena monstribus
 populique timet bella recentis,
 donec cecidit saeva iuventus 745

genetrixque suo reddi gremio
 modo productos vidit alumnos.
 hac transierit civile nefas!
 illa Herculeae norint Thebae
 proelia fratrum. 750

Quid Cadmei fata nepotis,
 cum vivacis cornua cervi
 frontem ramis texere novis
 dominumque canes egere suum?

728 supraque p. A || 728 del. Leo I 114; at cf. M. Müller p. 35 || 732sq. sic distribuunt EA: eff. arma | son. r. cl. cornu | lit. ad. st. c. | el. aere n. a. l. | 'post 734 dictum oportuit spartos pugnam inuisse' Leo || 735 non ante ω corr. Priper | l. alias et arma v. i. A || 739 lignaque E || 744 regentis E || 747 productos (os ex us) E¹ || vv. 751-763 ab hac fabula alienos esse interponendosque potius post Phoeniss. 318 suspicatus est Priper Observ. p. 36, ab interpolatore profectos putat Habrucker p. 54. Refutavit Leo I 115 sq.

praiceps silvas montesque fugit 755
 citus Actaeon agilique magis
 pede per saltus ac saxa vagus
 metuit motas zephyris plumas
 et quae posuit retia vitat:
 donec placidi fontis in unda 760
 cornua vidit vultusque feros;
 ibi virgineos foverat artus
 nimium saevi diva pudoris.

OEDIPVS IOCASTA

Curas revolvit animus et repetit metus.
 obisse nostro Laium scelere autumant 765
 superi inferique, sed animus contra innocens
 sibi que melius quam deis notus negat.
 redit memoria tenue per vestigium,
 cecidisse nostri stipitis pulsu obvium
 datumque Diti eum prior iuvenem senex, 770
 curru superbus, pelleret, Thebis procul
 Phocaea trifidas regio qua scindit vias.
 unanima coniunx, explica errores precor:
 quae spatia moriens Laius vitae tulit?
 primone in aevo viridis an fracto occidit? 775
 IOC. Inter senem iuvenemque, sed propior seni.
 OED. Frequensne turba regium einxit latus?
 IOC. Plures fefellit error ancipitis viae,
 paucos fidelis curribus iunxit labor.
 OED. Aliquisne cecidit regio fato comes? 780
 IOC. Vnum fides virtusque consortem addidit.
 OED. Teneo nocentem. convenit numerus, locus:
 sed tempus adde.

IOC. Decima iam metitur seges.

761 ferox EA corr. τ || 762 ubi A || 763 dira E || 764 OED.
 praef. E om. A || 769 om. ψ || 770 datum esse diti A || 773 ex-
 plica errorem A explicet rores E || 775 fractoccidit E

SENECA CORINTHIVS IDEM

- Corinthius te populus in regnum vocat
patrium: quietem Polybus aeternam obtinet. 785
OED. Vt undique in me saeva Fortuna irruit!
edissere aedum, quo cadat fato parens.
SEN. Animam senilem mollis exsolvit sopor.
OED. Genitor sine ulla caede defunctus iacet.
testor, licet iam tollere ad caelum pie 790
puras nec ulla scelera metuentes manus.
sed pars magis metuenda factorum manet.
SEN. Omnem paterna regna discutient metum.
OED. Repetam paterna regna; sed matrem horreo.
SEN. Metuis parentem, quae tuum redditum expetens 795
sollicita pendet?
OED. Ipsa me pietas fugat.
SEN. Viduam relinques?
OED. Tangis en ipsos metus.
SEN. Effare mersus quis premat mentem timor;
praestare tacitam regibus soleo fidem.
OED. Conubia matris Delphico admonitu tremo. 800
SEN. Timere vana desine et turpes metus
depone: Merope vera non fuerat parens.
OED. Quod subditivi praemium gnati petit?
SEN. Regum superbam liberi astringunt fidem.
OED. Secreta thalami fare quo excipias modo. 805
SEN. Hae te parenti parvulum tradunt manus.
OED. Tu me parenti tradis; at quis me tibi?
SEN. Pastor nivoso sub Cithaeronis iugo.
OED. In illa temet nemora quis casus tulit?
SEN. Illo sequebar monte cornigeros greges. 810
OED. Nunc adice certas corporis nostri notas.

inscr. om. A || 784 SENEX *praef.* E senex Corinthius Edi-
pus ψ || 786 Et undique E || 787 ed. mihi quo A || 790 iam
licet E || 793 discutiant ψ || 799 regibus *bis* E || 800 monitu A ||
804 regnum A

SEN. Forata ferro gesseras vestigia,
tumore nactus nomen ac vitio pedum.

OED. Quis fuerit ille qui meum dono dedit
corpus requiro.

SEN. Regios pavit greges; 815
minor sub illo turba pastorum fuit.

OED. Eloquere nomen.

SEN. Prima languescit senum
memoria longo lassa sublabens situ.

OED. Potesne facie noscere ac vultu virum?

SEN. Fortasse noscam: saepe iam spatio obrutam 820
levis exoletam memoriam revocat nota.

OED. Ad sacra et aras omne compulsum pecus
duces sequantur; ite, propere accersite,
famuli, penes quos summa consistit gregum.

SEN. Sive ista ratio sive fortuna occultit, 825

latere semper patere quod latuit diu:

saepe eruentis veritas patuit malo.

OED. Malum timeri maius his aliquid potest?

SEN. Magnum esse magna mole quod petitur scias.

concurrit illinc publica, hinc regis salus: 830

utrimque paria; contine medias manus,

nihil lacessas, ipsa se fata explicent.

OED. Non expedit concutere felicem statum:

tuto movetur quicquid extremo in loco est.

SEN. Nobilius aliquid genere regali appetis? 835

ne te parentis pigeat inventi vide.

OED. Vel paenitendi sanguinis quaeram fidem,

si nosse certum est. ecce grandaevus senex,

arbitria sub quo regii fuerant gregis,

Phorbas. refersne nomen aut vultum senis? 840

SEN. Adridet animo forma; nec notus satis,

nec rursus iste vultus ignotus mihi.

819 cognoscere E || 823 sequantur E | accersite E || 828 ti-
mere E || 829 petitulo E || 831 patria A || 832 ut nichil arcessas,
ipsa te f. explicant A || 833 seni continuatur A || 834 OED. A ||
837 nec poen. A || 838 sed A sic Leo

OED. Regnum optinente Laio famulus greges
agitasti opimos sub Cithaeronis plaga?

PHORBAS IDEM

Laetus Cithaeron pabulo semper novo 845
aestiva nostro prata summittit gregi.
SEN. Noscisne memet?

PHOR. Dubitat anceps memoria.

OED. Huic aliquis a te traditur quondam puer?
effare. dubitas? cur genas mutat color?
quid verba quaeris? veritas odit moras. 850

PHOR. Obducta longo temporum tractu moves.

OED. Fatere, ne te cogat ad verum dolor.

PHOR. Inutile isti munus infantis dedi:

non potuit ille luce, non caelo frui.

SEN. Procul sit omen. vivit et vivat precor. 855

OED. Superesse quare traditum infantem negas?

PHOR. Ferrum per ambos tenue transactum pedes
ligabat artus, vulneri innatus tumor
puerile foeda corpus urebat lue.

OED. Quid quaeris ultra? fata iam accedunt prope. 860
quis fuerit infans edoce.

PHOR. Prohibet fides.

OED. Huc aliquis ignem! flamma iam excutiet fidem.

PHOR. Per tam cruentas vera quaerentur vias?

ignosce quaeso. OED. Si ferus videor tibi
et impotens, parata vindicta in manu est: 865

dic vera: quisnam? quove generatus patre?

qua matre genitus? PHOR. coniuge est genitus tua.

843. 844 *Oedipo dat Gronor, seni continuantur* ω || PHORBAS
SENEX OEDIPVS A || 848—850 *seni dantur* E || 851 *abducta* E ||
853 *infantem* A || 859 *lucis* E || 860. 861^a SEN. A || 862—
867^a (— *genitus*) *Oedipo continuantur* E, 863 *Phorbanti dedit*
Bothe, 864. 865 *Phorbanti dantur* A (*versus 864 posterius*
solum hemistichium [Si — tibi] ψ i. e. τ) || 863 *quaerenti* ω
corr. Bothe || 864 *quaeror* E || 865 *imp. iam parta* A || 867 *est*
om. A τ

OED. Dehisce, tellus, tuque tenebrarum potens,
 in Tartara ima, rector umbrarum, rape
 retro reversas generis ac stirpis vices. 870
 congerite, cives, saxa in infandum caput,
 mactate telis: me petat ferro parens,
 me gnatus, in me coniuges arment manus
 fratresque, et aeger populus ereptos rogis
 iaculetur ignes. saeculi crimen vagor, 875
 odium deorum, iuris exitium sacri,
 qua luce primum spiritus hausi rudes
 iam morte dignus. redde nunc animos † acres,
 nunc aliquid aude sceleribus dignum tuis.
 i, perge, propero regiam gressu pete: 880
 gratare matri liberis auctam domum.

CHORVS

Fata si liceat mihi
 fingere arbitrio meo,
 temperem zephyro levi
 vela, ne pressae gravi 885
 spiritu antennae tremant:
 lenis et modice fluens
 aura nec vergens latus
 ducat intrepidam ratem;
 tuta me media vehat 890
 vita decurrens via.
 Gnosium regem timens
 astra dum demens petit

869 i. t. iram E || 871 saxa infestum A || 878 animos parens A pares N. Heinsius p. 179 et Bentley feros vel truces Bücheler furens Peiper anime has vices (i. e. horum scelerum poenas) vel tandem vices Richter symb. p. 37, animos, sacer Koetschau || 880 cursu pete A || 881 aucta domo A || 882 proprius versus, 883—914 cersus binorum colorum E || 887 lene sed modicum fluens A || 890. 891 om. A^r (exc. R 10) || 891 decurrere E decurrente A corr. Delrio || 893 alta dum A

artibus fisus novis,
 certat et veras aves 895
 vincere ac falsis nimis
 imperat pinnis puer,
 nomen eripuit freto;
 callidus medium senex
 Daedalus librans iter 900
 nube sub media stetit,
 alitem expectans suum
 (qualis accipitris minas
 fugit et sparsos metu
 conligit fetus avis), 905
 donec in ponto manus
 movit implicitas puer
 compede audacis viae.
 quicquid excessit modum
 pendet instabili loco. 910

Sed quid hoc? postes sonant;
 maestus en famulus manu
 regius quassat caput.
 ede quid portas novi.

NVNTIVS

Praedicta postquam fata et infandum genus 915
 deprensit ac se scelere convictum Oedipus
 damnavit ipse, regiam infestus petens
 invisam propero tecta penetravit gradu
 qualis per arva Libycus insanit leo,
 fulvum minaci fronte concutiens iubam; 920
 vultus furore torvus atque oculi truces,
 gemitus et altum murmur, et gelidus fluit

894 fidens A || 896 minus N. Heinsius p. 179 || 898 om. A^r ||
 902 suam ω corr. Bentley || 908 audacis viae comes audax E
 comes audacis viae A corr. Bücheler (compos L. Müller, v. del.
 Peiper) || 911 hic postis sonat A || 912 m. et ω corr. N. Heinsius
 l. n. || 912 om. A^r || 913 regios quassans A || 915 inf. scelus A ||
 922 gel. volat A

sudor per artus, spumat et volvit minas
 ac mersus alte magnus exundat dolor.
 secum ipse saevus grande nescio quid parat 925
 suisque fatis simile. 'quid poenas moror?'
 ait 'hoc scelestum pectus aut ferro petat,
 aut fervido aliquis igne vel saxo domet.
 quae tigris aut quae saeva visceribus meis
 incurret ales? ipse tu scelerum capax, 930
 sacer Cithaeron, vel feras in me tuas
 emitte silvis, mitte vel rabidos canes —
 nunc redde Agauen. anime, quid mortem times?
 mors innocentem sola Fortunae eripit.'
 haec fatus aptat impiam capulo manum 935
 ensemque ducit. 'itane? tam magnis breves
 poenas sceleribus solvis atque uno omnia
 pensabis ictu? moreris: hoc patri sat est;
 quid deinde matri, quid male in lucem editis
 gnatis, quid ipsi, quae tuum magna luit 940
 scelus ruina, flebili patriae dabis?
 solvendo non es: illa quae leges ratas
 Natura in uno vertit Oedipoda, novos
 commenta partus, supplicis eadem meis
 novetur. iterum vivere atque iterum mori 945
 liceat, renasci semper ut totiens nova
 supplicia pendas — utere ingenio, miser:
 quod saepe fieri non potest fiat diu;
 mors eligatur longa. quaeratur via
 qua nec sepultis mixtus et vivis tamen 950
 exemptus erres: morere, sed citra patrem.
 cunctaris, anime?' subitus en vultus gravat
 profusus imber ac rigat fletu genas.
 'et flere satis est? hactenus fundent levem
 oculi liquorem? sedibus pulsi suis 955

927 ut hoc A || 931 tuis ψ || 934 eripiet E || 940 ipsa E ||
 941 flebilis A τ || 942 solvenda non est ω corr. Grotius || 943 Oedi-
 pode ψ || 950 quae E || 951 cytra partem E || 952 an vultus A

lacrimas sequantur: di maritales, satin?
 fodiantur oculi!' dixit atque ira furit:
 ardent minaces igne truculento genae
 oculique vix se sedibus retinent suis;
 violentus audax vultus, iratus ferox, 960
 tantum furentis; gemuit et dirum fremens
 manus in ora torsit. at contra truces
 oculi steterunt et suam intenti manu
 ultro insecuntur, vulneri occurrunt suo.
 scrutatur avidus manibus uncis lumina, 965
 radice ab ima funditus vulsos simul
 evolvit orbis; haeret in vacuo manus
 et fixa penitus unguibus lacerat cavos
 alte recessus luminum et inanes sinus,
 saevitque frustra plusque quam satis est furit. 970
 Factum est periculum lucis; attollit caput
 cavisque lustrans orbibus caeli plagas
 noctem experitur. quicquid effossis male
 dependet oculis rumpit, et victor deos
 conclamat omnis: 'parcite, en, patriae precor: 975
 iam iusta feci, debitas poenas tuli;
 inventa thalamis digna nox tandem meis.'
 rigat ora foedus imber et lacerum caput
 largum revulsis sanguinem venis vomit.

CHORVS

Fatis agimur: cedite fatis; 980
 non sollicitae possunt curae
 mutare rati stamina fusi.
 quicquid patimur mortale genus,

956 hi ω corr. *Madrig II p. 118* | statim ω corr. *Leo* ||
 961 t. eruentus A t. eruentis E corr. *Richter symb. p. 38, v. infra*
ad v. 1038 || 971 tantum est ω corr. *Madrig II 119* || 974 de-
 pendit E || 975 omnes A || 976 iussa ω corr. *N. Heinsius p. 463* ||
 979 nomet E || 980 agerimur E¹ er *expunct.* E² | credite AE
 corr. α

quicquid facinus venit ex alto,
 servatque suae decreta colus 985
 Lachesis nulla revoluta manu.
 omnia secto tramite vadunt
 primusque dies dedit extremum:
 non illa deo vertisse licet
 quae nexa suis currunt causis. 990
 it cuique ratus prece non ulla
 mobilis ordo: multis ipsum
 metuisse nocet, multi ad fatum
 venere suum dum fata timent.
 Sonuere fores atque ipse suum 995
 duce non ullo molitur iter
 luminis orbus.

OEDIPVS CHORVS IOCASTA

Bene habet, peractum est: iusta persolvi patri.
 iuvant tenebrae. quis deus tandem mihi
 placatus atra nube perfundit caput? 1000
 quis scelera donat? conscium evasi diem.
 nil, parricida, dexteræ debes tuæ:
 lux te refugit. vultus Oedipodam hic decet.
 CHOR. En ecce, rapido saeva prosiluit gradu
 Iocasta vaecors, qualis attonita et furens 1005
 Cadmea mater abstulit gnato caput
 sensitque raptum. dubitat afflictum alloqui,
 cupit pavetque. iam malis cessit pudor.
 set haeret ore prima vox. IOC. Quid te vocem?
 gnatumne? dubitas? gnatus es: gnatum pudet? 1010

986 L. dura *ω* corr. Leo (Hl. 182) || 987 certo vel septo *ϖ*
 recte Gronov || 991 id E¹ it E² || 993 timuisse A || 996 d. n. u. | lu-
 minis orbus molitur iter E || 997 mollitur E || 998 *praef.* OED. E ||
 1000 perfundet A || 1003 Oedipodem A || 1007 censitque E corr. Σ
 sensimve raptum traxit affl. A || *ante* 1009 in marg. Iocastæ
nomen cum scholiis detersum E | et heret E corr. Lipsius | IOC.
 cupiunt et horrent ora. nam quid te uocem? A || 1010 pudor E

invite loquere gnate — quo avertis caput
vacuosque vultus?

OED. Quis frui tenebris vetat?
quis reddit oculos? matris, en matris sonus!
perdidimus operam. congregi fas amplius
haut est. nefandos dividat vastum mare 1015
dirimatque tellus abdita et quisquis sub hoc
in alia versus sidera ac solem avium
dependet orbis alterum ex nobis ferat.

IOC. Fati ista culpa est: nemo fit fato nocens.

OED. Iam parce verbis, mater, et parce auribus: 1020
per has reliquias corporis trunci peto,
per inauspicatum sanguinis pignus mei,
per omne nostri nominis fas ac nefas.

IOC. Quid, anime, torpes? socia cur scelerum dare
poenas recusas? omne confusum perit, 1025

incesta, per te iuris humani decus:
morere et nefastum spiritum ferro exige.
non si ipse mundum concitans divum sator
corusca saeva tela iaculetur manu,
umquam rependam sceleribus poenas pares 1030
mater nefanda. mors placet: mortis via

quaeratur. agedum, commoda matri manum,
si parricida es. restat hoc operae ultimum:
rapiatur ensis; hoc iacet ferro meus
coniunx — quid illum nomine haud vero vocas? 1035
socer est. utrumne pectori infigam meo

telum an patenti conditum iugulo inprimam?
eligere nescis vulnus: hunc, dextra, hunc pete
uterum capacem, qui virum et gnatos tulit.

CHOR. Iacet perempta. vulneri immoritur manus 1040

1011 immitis oro nate A | advertis E || 1012 frui et t. A ||
1013 mater an m. s. A || 1021 tr. precor A || 1023 et nefas ψ ||
1025 omne bis E | contusum E || 1026 incerta A || 1027 sed A^r
at α || 1028 div. pater A || 1029 corrusca E || 1033 operi ω corr.
Bücheler || 1035 coniunx E || 1036 socer e stuprum ne E | pec-
tore A^r || 1038 Fligere E || 1039 qui patrem et gnatos Bentley

ferrumque secum nimius eiecit cruor.

OED. Fatidice te, te praesidem et veri deum

compello: solum debui fatis patrem;

bis parricida plusque quam timui nocens

matrem peremi: scelere confecta est meo. 1045

o Phoebe mendax, fata superavi impia.

Pavitante gressu sequere pallentes vias;

suspensa plantis efferens vestigia

caecam tremente dextera noctem rege.

ingredere praeceps, lubricos ponens gradus, 1050

i profuge yade — siste, ne in matrem incidas.

quicumque fessi corpore et morbo graves

semanima trahitis pectora, en fugio exeo:

relevate colla. mitior caeli status

posterga sequitur: quisquis exilem iacens 1055

animam retentat, vividos haustus levis

concipiat. ite, ferte depositis opem:

mortifera mecum vitia terrarum extraho.

violenta Fata et horridus Morbi tremor,

Maciesque et atra Pestis et ravidus Dolor, 1060

mecum ite, mecum. ducibus his uti libet.

1042 fatidici te pr. ueri A || 1047 putavit ante E | fallaces
vias A || 1050 i gradere α | ponens pedes A || 1053 trahitis cor-
pora A || 1055 post terga A cf. Med. 303 || 1056 leues E || 1057 ad-
fertur a Servio. Cf. praef. c. II || 1058 terris A

EXPLICIT OEDIPPVS · INCIPIT | AGAMENNON E sequitur Troas A

AGAMEMNO

PERSONAE

I CLYTEMESTRA

II THYESTIS VMBRA

AEGISTHVS

AGAMEMNO

STROPHIVS

III CASSANDRA

IV NVTRIX

EVRYBATES

ELECTRA

ORESTES } TACITI

PYLADES }

CHORVS I MYCENAEARVM

CHORVS II ILIADVM

SCAENA MYCENIS

THYESTIS VMBRA

Opaca linquens Ditis inferni loca
 adsum profundo Tartari emissus specu,
 incertus utras oderim sedes magis:
 fugio Thyestes inferos, superos fugo.
 en horret animus et pavor membra excutit: 5
 video paternos, immo fraternos lares.
 hoc est vetustum Pelopiae limen domus;
 hinc auspicari regium capiti decus
 mos est Pelasgis, hoc sedent alti toro
 quibus superba sceptrata gestantur manu, 10
 locus hic habendae curiae — hic epulis locus.
 libet reverti. nonne vel tristes lacus
 incolere satius, nonne custodem Stygis
 trigemina nigris colla iactantem iubis?
 ubi ille celeri corpus evinctus rotae 15
 in se refertur, ubi per adversum irritus
 redeunte totiens luditur saxo labor,
 ubi tondet ales avida fecundum iecur,
 et inter undas fervida exustus siti
 aquas fugaces ore decepto appetit 20
 poenas daturus caelitem dapibus graves —
 sed ille nostrae pars quota est culpae senex?
 reputemus omnes quos ob infandas manus
 quaesitor urna Gnosius versat reos,

Inscr. om. A || 5 pavor mentem Bentley coll. v. 418 || 13 nosse
 cust. ci. Koetschau coll. v. 751 *Il.* 216 || 14 tergemina R 10
 Vd. | nimis E | 15 rota E

vincam Thyestes sceleribus cunctos meis. 25
 a fratre vincar? liberis plenus tribus
 in me sepultis? viscera exedi mea.
 nec hactenus Fortuna maculavit patrem,
 sed maius aliud ausa commisso scelus
 gnatae nefandos petere concubitus iubet. 30
 non pavidus hausit dicta, sed cepi nefas.
 ergo ut per omnis liberos irem parens,
 coacta fati gnata fert uterum gravem,
 me patre dignum. versa natura est retro:
 avo parentem, pro nefas, patri virum, 35
 gnatis nepotes miscui — nocti diem.

Sed sera tandem respicit fessos malis
 post fata demum sortis incertae fides:
 rex ille regum, ductor Agamemnon ducum,
 cuius secutae mille vexillum rates 40
 Iliaca velis maria texerunt suis,
 post decima Phoebi lustra devicto Ilio
 adest — daturus coniugi iugulum suae.
 iam iam natabit sanguine alterno domus:
 enses secures tela, divisum gravi 45
 ictu bipennis regium video caput,
 iam scelera prope sunt, iam dolus caedes cruor —
 parantur epulae. causa natalis tui,
 Aegisthe, venit. quid pudor vultus gravat?
 quid dextra dubio trepida consilio labat? 50
 quid ipse temet consulis torques rogas,
 an deceat hoc te? respice ad matrem: decet.

Sed cur repente noctis aestivae vices
 hiberna longa spatia producunt mora,
 aut quid cadentes detinet stellas polo? 55
 Phoebum moramur? redde iam mundo diem.

26 sq. *interrogandi signa posuit M. Müller p. 38* || 31 dicta, suscepi *ci. Koetschau* || 32 omnes **A** || 35 avo nepotem **A**(*z*) || 38 incestae **A** || 42 post dena **A** (bina *α* gemina *Bentley*) || 45 se-
 curam **E** || 51 timet **E** || 52 an matrem **A** at m. *α*

CHORVS

O regnorum magnis fallax
 Fortuna bonis, in praecipiti
 dubioque locas nimis excelsos;
 numquam placidam sceptrā quietem 60
 certumve sui tenere diem;
 alia ex aliis cura fatigat
 vexatque animos nova tempestas.

Non sic Libycis syrtribus aequor
 furit alternos volvere fluctus, 65
 non Euxini turgēt ab imis
 commota vadis
 unda nivali vicina polo,
 ubi caeruleis immunis aquis
 lucida versat plaustra Bootes, 70
 ut praecipites regum casus
 Fortuna rotat.

Metui cupiunt metuique timent,
 non nox illis alma recessus
 praebet tutos, non curarum 75
 somnus domitor pectora solvit.

Quas non arces scelus alternum
 dedit in praeceps? impia quas non
 arma fatigant? iura pudorque
 et coniugii sacrata fides 80
 fugiunt aulas; sequitur tristis
 sanguinolenta Bellona manu
 quaeque superbos urit Erinys,
 nimias semper comitata domos,
 quas in planum quaelibet hora 85
 tulit ex alto.

57—107 *dimetri*, IV *monometris distincti* (70^b pl. Bo., 76 p. s., 89^b F. s., 107^b pr. l.) EA || 59 excelsos nimis E *corr.* L. Müller *de re metr.* p. 169 nimis excelsa loco A(τ) || 63 vexat animos E || 66 euxini (eu i. ras.) E²⁻³ (non sic euxini M non cyxini N) || 70 boetes A(τ) || 72 rotas Bentley || 81 faciunt E || 84 tumidas semper A

Licet arma vacent cessentque doli,
 sidunt ipso pondere magna
 ceditque oneri Fortuna suo. 90
 vela secundis inflata notis
 ventos nimium timuere suos,
 nubibus ipsis inserta caput
 turris pluvio vapulat Austro,
 densasque nemus spargens umbras
 annosa videt robora frangi; 95
 feriunt celsos fulmina colles,
 corpora morbis maiora patent,
 et cum in pastus armenta vagos
 vilia currant,
 placet in vulnus maxima cervix. 100
 Quicquid in altum Fortuna tulit,
 ruitura levat. modicis rebus
 longius aevum est: felix mediae
 quisquis turbae sorte quietus
 aura stringit litora tuta 105
 timidusque mari credere cumbam
 remo terras propiore legit.

CLYTEMESTRA NVTRIX

Quid, segnis anime, tuta consilia expetis?
 quid fluctuaris? clausa iam melior via est:
 licuit pudicos coniugis quondam toros 110
 et sceptrata casta vidua tutari fide —
 periire mores ius decus pietas fides
 et qui redire cum perit nescit pudor;
 da frena et omnem prona nequitiam incita:
 per scelera semper sceleribus tutum est iter. 115
 tecum ipsa nunc evolve femineos dolos,

97 patent (*e i. ras.*) E || 100 patet *ci. Richter* || 103 fel. quis-
 quis mediae t. E || 104 parte A || 108 anime (*e i. ras.*) E || 111 casta
 iuncta A || 113 nescit c. p. A(τ)

quod ulla coniunx perfida atque impos sui
 amore caeco, quod novercales manus
 ausae, quod ardens impia virgo face,
 Phasiaca fugiens regna Thessalica trabe: 120
 ferrum, venena; vel Mycenaeas domos
 coniuncta socio profuge furtiva rate —
 quid timida loqueris furta et exilium et fugas?
 soror ista fecit; te decet maius nefas.
 NVTR. Regina Danaum et inclitum Ledae genus, 125
 quid tacita versas quidve consilii impotens
 tumido feroces impetus animo geris?
 licet ipsa sileas, totus in vultu est dolor.
 proin quicquid est, da tempus ac spatium tibi:
 quod ratio non quit saepe sanavit mora. 130
 CLYT. Maiora cruciant quam ut moras possim pati;
 flammae medullas et cor exurunt meum,
 mixtus dolori subdidit stimulos timor,
 invidia pulsat pectus; hinc animum iugo
 premit cupido turpis et vinci vetat: 135
 et inter istas mentis obsessae faces,
 fessus quidem et devinctus et pessumdatus,
 pudor rebellat. fluctibus variis agor,
 ut cum hinc profundum ventus, hinc aestus rapit,
 incerta dubitat unda cui cedat malo. 140
 proinde omisi regimen e manibus meis:
 quocumque me ira, quo dolor, quo spes feret,
 hoc ire pergam; fluctibus dedimus ratem:
 ubi animus errat, optimum est casum sequi.
 NVTR. Caeca est temeritas quae petit casum ducem. 145
 CLYT. Cui ultima est fortuna, quid dubiam timet?
 NVTR. Tuta est latetque culpa, si pateris, tua.

118 caeca Bentley || 120 Th. grave E || 121 Mycenaea domo A ||
 124 sors ista A || 126 consilia E || 127 timido Bentley || 129 pro-
 inde A || 130 nequit A(τ) || 131 ut om. E quam m. p. ut p. N. Hein-
 sius p. 108 || 133 lixtus E || 134 pulsat. cecus hinc E || 137 de-
 vinctus A || 143 huc A cf. Thomas, *Hermes* 28, 308 | dedam A ||
 146 dubium A

- CLYT. Perlucet omne regiae vitium domus.
 NVTR. Piget prioris et novum crimen struis?
 CLYT. Res est profecto stulta nequitiae modus. 150
 NVTR. Quod metuit auget qui scelus scelere obruit.
 CLYT. Et ferrum et ignis saepe medicinae loco est.
 NVTR. Extrema primo nemo temptavit loco.
 CLYT. Rapienda rebus in malis praeceps via est.
 NVTR. At te reflectat coniugi nomen sacrum. 155
 CLYT. Decem per annos vidua respiciam virum?
 NVTR. Meminisse debes sobolis ex illo tuae.
 CLYT. Equidem et iugales filiae memini faces
 et generum Achillem: praestitit matri fidem.
 NVTR. Redemit illa classis immotae moras 160
 et maria pigro fixa languore impulit.
 CLYT. Pudet doletque — Tyndaris, caeli genus,
 Iustrale classi Doricae peperit caput!
 revolvit animus virginis thalamos meae
 quos ille dignos Pelopia fecit domo, 165
 cum stetit ad aras ore sacrificio pater
 quam nuptialis! horruit Calchas suae
 responsa vocis et recedentes focos.
 o scelera semper sceleribus vincens domus,
 cruore ventos emimus, bellum nece! 170
 sed vela pariter mille fecerunt rates?
 non est soluta prospero classis deo:
 eiecit Aulis impias portu rates.
 sic auspicatus bella non melius gerit.
 amore captae captus, immotus prece 175
 Zminthea tenuit spolia Phoebei senis,
 ardore sacrae virginis iam tum furens.

151 scelere scelus A(τ) || 154 capienda A || 155 coniugis *ed.*
Burdegal. || 158 Et quidem E || 160. 161 *Clytaemnestrae dant ψ* ||
 161 lango impulit E || 162 pudet pigetque A || 163 peperit A ||
 166 sacrilego A || 167 quasi nuptiales A | chalchas E || 169 pen-
 sans domus *Bentley* || 170 eminus E || 171 *nutrici dant ψ* | sed
 bella E || 173 eiecit alio E || 175 *del. Peiper, post 176 legitur ψ* ||
 176 renuit sp. *vel dona Bentley* | Ph. ducis A || 177 ardorem
 s. v. tantum ferens A(τ)

non illum Achilles flexit indomitus minis,
 non ille solus fata qui mundi videt,
 in nos fidelis augur, in captas levis, 180
 non populus aeger et relucentes rogi:
 inter ruentis Graeciae stragem ultimam
 sine hoste victus marcet ac Veneri vacat
 reparatque amores; neve desertus foret
 a paelice umquam barbara caelebs torus, 185
 ablatam Achilli diligit Lyrnesida,
 nec rapere puduit e sinu avulsam viri —
 en Paridis hostem. nunc novum vulnus gerens
 amore Phrygiae vatis incensus furit,
 et post tropaea Troica ac versum Ilium 190
 captae maritus remeat et Priami gener.

Accingere, anime: bella non levia apparatus.
 scelus occupandum est. pigra, quem expectas diem?
 Pelopia Phrygiae scepra dum teneant nurus?
 an te morantur virgines viduae domi 195
 patrique Orestes similis? horum te mala
 ventura moveant, turbo quis rerum imminet:
 quid, misera, cessas? en adest gnatis tuis
 furens noverca. per tuum, si aliter nequit,
 latus exigatur ensis et perimat duos. 200
 misce cruorem, perde pereundo virum:
 mors misera non est commori cum quo velis.
 NVTR. Regina, frena temet et siste impetus
 et quanta temptes cogita: victor venit
 Asiae ferocis, ultor Europae, trahit 205
 captiva Pergama et diu victos Phrygas;
 hunc fraude nunc conaris et furto aggredi,
 quem non Achilles ense violavit fero,
 quamvis procacem torvus armasset manum,

182 *om.* E || 185 a p. u. vel suis c. t. A || 186 Briseidam A ||
 187 uulsam A || 188 en rapidis h. E || 190 tropaea ω | troiaca E ||
 194 *om.* ψ || 199 aliud nequit A || 201 perfunde virum E ||
 204 tentas A^(r) || 207 fraude numi *Madrig* | conaris insana
 agg. A

non melior Aiax morte decreta furens, 210
 non sola Danais Hector et bello mora,
 non tela Paridis certa, non Memnon niger,
 non Xanthus armis corpora immixta aggerens
 fluctusque Simois caede purpureos agens, 215
 non nivea proles Cycnus aequorei dei,
 non bellicoso Thressa cum Rheso phalanx,
 non picta pharetras et securigera manu
 peltata Amazon? hunc domi reducem paras
 mactare et aras caede maculare impia?
 victrix inultum Graecia hoc facinus feret? 220
 equos et arma classibusque horrens fretum
 propone et alto sanguine exundans solum
 et tota captae fata Dardaniae domus
 regesta Danais. comprime affectus truces
 mentemque tibimet ipsa pacifica tuam. 225

AEGISTHVS CLYTEMESTRA NVTRIX

Quod tempus animo semper ac mente horru
 adest profecto, rebus extremum meis.
 quid terga vertis, anime? quid primo impetu
 deponis arma? crede perniciem tibi
 et dira saevos fata moliri deos: 230
 oppone cunctis vile suppliciiis caput,
 ferrumque et ignes pectore adverso excipe,
 Aegisthe: non est poena sic nato mori.
 tu nos pericli socia, tu, Leda sata,
 comitare tantum: sanguinem reddet tibi 235
 ignavus iste ductor ac fortis pater.
 sed quid trementes circuit pallor genas
 iacensque vultu languido optutus stupet?

213 santhus E | immixta EA immixtis ψ | gerens ω corr.
 Gronov || 220 ultrix A || 222 propone A || 225 NVTRIX om. A ||
 226 AEG. praef. E || 229 permitti tibi E || 230 de interpunctione
 cf. M. Müller Ph. 268 || 233 Cli. et 234 Egi. praef. A || 234 peri-
 clis otia E || 236 fortis pariter E

- CLYT. Amor iugalis vincit ac flectit retro:
referamur illuc, unde non decuit prius 240
abire; sed nunc casta repetatur fides,
nam sera numquam est ad bonos mores via:
quem paenitet peccasse paene est innocens.
AEG. Quo raperis amens? credis aut speras tibi
Agamemnonis fidele coniugium? ut nihil 245
subesset animo quod graves faceret metus:
tamen superba et impotens flatu nimis
Fortuna magno spiritus tumidos daret.
gravis ille sociis stante adhuc Troia fuit:
quid rere ad animum suapte natura trucem 250
Troiam addidisse? rex Mycenarum fuit,
veniet tyrannus: prospera animos efferant.
effusa circa paelicum quanto venit
turba apparatu! sola sed turba eminent
tenetque regem famula veridici dei: 255
feresne thalami victa consortem tui?
at illa nolet. ultimum est nuptae malum
palam mariti possidens paelex domum.
nec regna socium ferre nec taedae sciunt.
CLYT. Aegisthe, quid me rursus in praeceps agis 260
iramque flammis iam residentem incitas?
permisit aliquid victor in captam sibi:
nec coniugem hoc respicere nec dominam decet.
lex alia solio est, alia privato in toro.
quid quod severas ferre me leges viro 265
non patitur animus turpis admissi memor?
dat ille veniam facile cui venia est opus.
AEG. Itane est? pacisci mutuam veniam licet?

240 referemus E corr. Gronov, referemur Leo II 382 referimur M. Müller ibd. remeemus A || 245 Agamemnonis E || 247 et innocens E || 252 efferunt EA corr. Bücheler || 254 sed longe eminent A || 257 nollet E || 258 mariti ex marita E¹ marita A || 260 tres litterae minio in fronte v. pictae, sed deter-sae E¹; atramento repetitum cl. E²⁻³ praeceps rapis A || 262 aliquis E || 263 non - non ψ || 264 socio A | priuata E || 267 det ω corr. Bentley || 268 ita est ω corr. Richter | paciisci E

- ignota tibi sunt iura regnorum aut nova?
 nobis maligni iudices, aequi sibi 270
 id esse regni maximum pignus putant,
 si quicquid aliis non licet solis licet.
 CLYT. Ignovit Helenae: iuncta Menelao redit
 quae Europam et Asiam paribus afflixit malis.
 AEG. Sed nulla Atriden Venere furtiva abstulit 275
 nec cepit animum coniugi obstrictum suae.
 iam crimen ille quaerit et causas parat.
 nil esse crede turpe commissum tibi:
 quid honesta prodest vita, flagitio vacans?
 ubi dominus odit fit nocens, non quaeritur. 280
 Spartanne repetes spreta et Eurotan tuum
 patriasque sedes profuga? non dant exitum
 repudia regum. spe metus falsa levas.
 CLYT. Delicta novit nemo nisi fidus mea.
 AEG. Non intrat umquam regium limen fides. 285
 CLYT. Opibus merebor, ut fidem pretio obligem.
 AEG. Pretio parata vincitur pretio fides.
 CLYT. Surgit residuus pristinae mentis pudor —
 quid obstrepis? quid voce blandiloqua mala
 consilia dictas? scilicet nubet tibi, 290
 regum relicto rege, generosa exuli?
 AEG. Et cur Atrida videor inferior tibi,
 gnatus Thyestae? CLYT. Si parum est, adde et nepos.
 AEG. Auctore Phoebō gignor: haud generis pudet.
 CLYT. Phoebum nefandae stirpis auctorem vocas, 295
 quem nocte subita frena revocantem sua
 caelo expulistis? quid deos probro addimus?
 subripere doctus fraude genialis toros,
 quem Venere tantum scimus illicita virum,

269 haud nova A || 278 nichil E || 279 flag. carens A ||
 281 spartemne A [sparthen (*vel* —tem) num (*vel* non) A(τ)] | et
 eurotantum E *corr.* Gronov et a tanto uiro A || 283 metum A ||
 288—305 *nutricem cum Aegistho conloquentem facit* E *cf.* Leo
 I 83 || 290 nubam Bentley || 291 generoso E || 297 probro ad-
 vocas A || 298 sub rupe reductus f. genialis tori E | geniales A

facesse propere ac dedecus nostrae domus 300
 asporta ab oculis: haec vacat regi ac viro.
 AEG. Exilia mihi sunt haud nova, assuevi malis.
 si tu imperas, regina, non tantum domo
 Argisve cedo: nil moror iussu tuo
 aperire ferro pectus aerumnis grave. 305
 CLYT. Siquidem hoc cruenta Tyndaris fieri sinam.
 quae iuncta peccat debet et culpae fidem.
 secede mecum potius, ut rerum statum
 dubium ac minacem iuncta consilia explicent.

CHORVS

Canite, o pubes inclita, Phoebum! 310
 tibi festa caput
 turba coronat, tibi virgineas,
 laurum quatiens,
 de more comas innuba fudit
 stirps Inachia; 315
 tu quoque nostros, Thespias hospes,
 comitare choros,
 quaeque Erasini gelidos fontes,
 quaeque Eurotan,
 quaeque virenti tacitum ripa 320
 bibis Ismenon:
 quam fatorum praescia Manto,
 sata Tiresia,
 Latonigenas monuit sacris
 celebrare deos. 325
 arcus, victor, pace relata,
 Phoebe, relaxa

300 secede propere, dedecus clarae domus A || 301 regia
 uiro E || 306 sinam: am *detersum* E *extat* Σ || 307 quae invita
 EA corr. ψ || 310 *carmen* in A *dimetris* *decurrit* et *monometro*
clauditur. *numeri* *huius* *cantici* *inde* a v. 312 a *Gronovianis*
recedunt, v. *infra* ad v. 392 || 314 *fundit* A || 315 *stirpis*
inachiae E || 316 *Thebana* *manus* A *Thebais* *hospes* E corr.
Richter symb. 31 || 324 *sacri* E

umeroque graves levibus telis
pone pharetras
resonetque manu pulsa citata 330
vocale chelys:
nil acre velim magnumque modis
intonet altis,
sed quale soles levioire lyra
flectere carmen 335
simplex, lusus cum docta tuos
Musa recenset;
licet et chorda graviore sones,
quale canebas
cum Titanas fulmine victos 340
videre dei,
vel cum montes montibus altis
super impositi
struxere gradus trucibus monstris,
stetit imposita 345
Pelion Ossa, pinifer ambos
pressit Olympus.
ades, o magni, soror et coniunx,
consors sceptri,
regia Iuno: tua te colimus 350
turba Mycenae.
tu sollicitum supplexque tui
numinis Argos
sola tueris, tu bella manu
pacemque regis; 355
tu nunc laurus Agamemnonias
accipe victrix.
tibi multifora tibia buxo
solemne canit,

336 *nersus vel lusus* A(τ) || 338 *corda* E || 340 *fulmine*
misso A || 341 *fregeret dei* A || 348 *Aades* E || 355 *geris Bentley*
|| 356 *claros Agamenonios (vel Agamenonis)* A(τ) *agamemnonias* E

tibi fila movent docta puellae carmine molli,	360
tibi votivam matres Graiae lampada iactant:	
ad tua coniunx candida tauri delubra cadet,	365
nescia aratri, nullo collum signata iugo.	
tuque, o magni gnata Tonantis, incluta Pallas,	
quae Dardanias cuspidē turres saepe petisti,	370
te permixto matrona minor maiorque choro	
colit et reserat veniente dea templa sacerdos:	375
tibi nexilibus turba coronis redimita venit,	
tibi grandaevi lassique senes compote voto	
reddunt grates libantque manu vina trementi.	380
et te Triviam nota memores voce precamur:	
tu maternam sistere Delon, Lucina, iubes,	385
huc atque illuc prius errantem Cyclada ventis;	
nunc iam stabilis fixa terras radice tenet,	
respuit auras religatque rates assueta sequi.	390
tu Tantalidos funera matris victrix numeras:	

365 cadit A || 370 q. D. saepe pet. cusp. turres A || 379 *af-*
fert Priscianus, cf praef. c. II || 382 Trivia grata mem. A ||
386 errante E

stat nunc Sipyli vertice summo
 flebile saxum, 395
 et adhuc lacrimas marmora fundunt
 antiqua novas.
 colit impense femina virque
 numen geminum.
 tuque ante omnis, pater ac rector 400
 fulmine pollens,
 cuius nutu simul extremi
 tremuere poli,
 generis nostri, Iuppiter, auctor,
 cape dona libens 405
 abavusque tuam non degenerem
 respice prolem.

Sed ecce, vasto concitus miles gradu
 manifesta properat signa laetitiae ferens
 (namque hasta summo lauream ferro gerit) 410
 fidusque regi semper Eurybates adest.

EVRYBATES CLYTEMESTRA CHORVS

Delubra et aras caelitum et patrios lares 392^a
 post longa fessus spatia, vix credens mihi,
 supplex adoro. vota superis solvite:
 telluris altum remeat Argolicae decus 395^a
 tandem ad penates victor Agamemnon suos.
 CLYT. Felix ad aures nuntius venit meas.
 ubinam petitus per decem coniunx mihi

post 397 adduntur haec: Lacrimas maesta aeternum | mar-
mora manant EA quae ex adscripto versu Ovidii M. VI 312
(et lacrimas etiam nunc marmora manant) orta esse Gronovius
suspiciatur, qui tamen cum Grotio et N. Heinsio p. 115 et 427 scri-
bendum potius putat: et adhuc l. m. act. Marm. manant ant.
novas. del. Peiper || 400 teque ψ | omnes A || 405 caede dona E ||
409 gerens A || 411 regis E || 392^a in notandis versibus hisce se-
cuti sumus Leonis exemplum, v. ad r. 310 || in scaenae titulo
CHORVS om. A | versui 392^a EVR. praefig. E || 396^a agamenon EA

- annos moratur? pelagus an terras premit?
 EVR. Incolumis, auctus gloria, laude inclitus 400^a
 reducem expetito litori impressit pedem.
 CLYT. Sacris colamus prosperum tandem diem
 et si propitios attamen lentos deos.
 tu pande vivat coniugis frater mei
 et pande teneat quas soror sedes mea. 405^a
 EVR. Meliora votis posco et obtestor deos:
 nam certa fari sors maris dubii vetat.
 ut sparsa tumidum classis exceptit mare,
 ratis videre socia non potuit ratem.
 quin ipse Atrides aequore immenso vagus 410^a
 graviora pelago damna quam bello tulit
 remeatque victo similis, exiguas trahens
 lacerasque victor classe de tanta rates.
 CLYT. Effare casus quis rates hausit meas?
 aut quae maris fortuna dispulerit duces. 415
 EVR. Acerba fatu poscis, infaustum iubes
 miscere laeto nuntium. refugit loqui
 mens aegra tantis atque inhorrescit malis.
 CLYT. Exprobre: clades scire qui refugit suas
 gravat timorem; dubia plus torquent mala. 420
 EVR. Vt Pergamum omne Dorica eccidit face,
 divisa praeda est, maria properantes petunt.
 iamque ense fessum miles exonerat latus,
 neglecta summas scuta per puppes iacent;
 ad militares remus aptatur manus 425
 omnisque nimium longa properanti mora est.
 signum recursus regia ut fulsit rate
 et clara laetum remigem monuit tuba,
 aurata primas prora designat vias
 aperitque cursus, mille quos puppes secent. 430
 hinc aura primo lenis impellit rates

414 quis fare nostras (vestras *ψ*) hauserit casus rates A ||
 415 dispulerat *Bothe* || 421 omnis *Bentley coll. Tr. M* ||
 424 summa E || 428 lentum *ω* corr. *Leo I 32* | regimen emo-
 vit A || 429 aurora A^(r) | signavit vias A

adlapsa velis; unda vix actu levi
 tranquilla Zephyri mollis afflatu tremit,
 splendetque classe pelagus et pariter latet. 435
 iuvat videre nuda Troiae litora,
 iuvat relictis sola Sigei loca.
 properat iuventus omnis adductos simul
 lentare remos, adiuvat ventos manu
 et valida nisu bracchia alterno movet. 440
 sulcata vibrant aequora et latera increpant
 dirimuntque canae caerulum spumae mare.
 ut aura plenos fortior tendit sinus,
 posuere tonsas, credita est vento ratis 445
 fususque transtris miles aut terras procul,
 quantum recedunt vela, fugientes notat,
 aut bella narrat: Hectoris fortis minas
 currusque et empto redditum corpus rogo,
 sparsum cruore regis Herceum Iovem. 450
 tunc qui iacente reciprocus ludit salo
 tumidumque pando transilit dorso mare
 Tyrrhenus omni piscis exultat freto
 agitque gyros et comes lateri adnatat,
 anteire naves laetus et rursus sequi;
 nunc prima tangens rostra lascivit chorus,
 millesimam nunc ambit et lustrat ratem. 455
 iam litus omne tegitur et campi latent
 et dubia parent montis Idaei iuga;
 et iam, quod unum pervicax acies videt,
 Iliacus atra fumus apparet nota.
 iam lassa Titan colla relevabat iugo, 460
 in astra iam lux prona, iam praeceps dies.
 exigua nubes sordido crescens globo
 nitidum cadentis inquinat Phoebi inbar;

432 tactu lenis A planctu Bentley coll. v. 681 sq. || 433 tran-
 quillo A(τ) || 435 littora E || 439 ualidam subbracchia E¹ corr. E² ||
 444 transtris nauita A || 446 sq. H. tracti manus crinesque
 Bentley || 448 herculeum A(τ) || 449 tum A || 452 agitque A ||
 457 patent A(τ) || 458 et id quod E

suspecta varius occidens fecit freta.
 nox prima caelum sparserat stellis, iacent 465
 deserta vento vela. tum murmur grave,
 maiora minitans, collibus summis cadit
 tractuque longo litus ac petrae gemunt;
 agitata ventis unda venturis tumet:
 cum subito luna conditur, stellae latent, 470
 in astra pontus tollitur, caelum perit.
 nec una nox est: densa tenebras obruit
 caligo et omni luce subducta fretum
 caelumque miscet. undique incumbunt simul
 rapiuntque pelagus infimo eversum solo 475
 adversus Euro Zephyrus et Boreae Notus:
 sua quisque mittit tela et infesti fretum
 emoliantur, turbo convolvit mare:
 Strymonius altis Aquilo contorquet nives
 Libycusque harenas Auster ac Syrtes agit; 480
 [nec manet in Austro: fit gravis nimbis Notus]
 imbre auget undas, Euris orientem movet
 Nabataea quatiens regna et Eois sinus.
 quid rabidus ora Corus oceano exerens?
 mundum revelli sedibus totum suis 485
 ipsosque rupto crederes caelo deos
 decidere et atrum rebus induci chaos.
 vento resistit aestus et ventus retro
 aestum revolvit; non capit sese mare
 undasque miscet imber et fluctus suas. 490
 nec hoc levamen denique aerumnis datur,
 videre saltem et nosse quo percant malo:
 premunt tenebrae lumina et dirae Stygis
 inferna nox est. excidunt ignes tamen

470 stellae cadunt **A** || 475 infimum everso polo **E** (salo
ci. Peiper) *Leo ci.*: infimum venti polo *del. v. 476. At cf.*
Richter symb. p. 15 || 476 adversus (us ex os) **E**¹ || 477 mit-
 tunt **A** || 480 ad Syrtes **E** || 481 *del. Richter symb. p. 16* flat gravis
ci. Leo || 483 ete eo (et coco *Ribb.*) sonus **E**¹ || 484 rapidus **A** |
 oceano **E** || 485 revellit **E** || 487 decedere **E** || 491 datum est **A**

et nube dirum fulmen elisa micat, 495
 miserisque lucis tanta dulcedo est malae:
 hoc lumen optant. ipsa se classis premit
 et prora prorae nocuit et lateri latus.
 illam dehiscens pontus in praeceps rapit
 hauritque et alto redditam revomit mari; 500
 haec onere sedit, illa convulsum latus
 submittit undis, fluctus hanc decimus tegit;
 haec lacera et omni decore populato levis
 fluitat nec illi vela nec tonsae manent
 nec rectus altas malus antemnas ferens, 505
 sed trunca toto puppis Icario natat.
 nil ratio et usus audet: ars cessit malis;
 tenet horror artus, omnis officio stupet
 navita relicto, remus effugit manus.
 in vota miseros ultimus cogit timor 510
 eademque superos Troes et Danaï rogant.
 quid fata possunt! invidet Pyrrhus patri,
 Aiaci Vlixes, Hectori Atrides minor,
 Agamemno Priamo; quisquis ad Troiam iacet
 felix vocatur, cadere qui meruit gradu, 515
 quem fama servat, victa quem tellus tegit.
 'nil nobile ausos pontus atque undae ferunt?
 ignava fortes fata consument viros?
 perdenda mors est? quisquis es nondum malis
 satiate tantis caelitem, tandem tuum 520
 numen serena: cladibus nostris daret
 vel Troia lacrimas. odia si durant tua
 placetque mitti Doricum exitio genus,
 quid hos simul perire nobiscum iuvat,
 quibus perimus? sistito infestum mare: 525

499 im pr. E || 500 alio Gronov | mare ω corr. Gronov ||
 501 sedit A(τ) || 502 summittit E || 503 latera E | populata A(τ) ||
 506 structa toto turpis A | Ionio ω sed cf. Leo II 382 corr.
 de Wilamowitz || 507 audet in magnis malis A || 512 pirrus E ||
 514 agamemnon EA(τ) corr. Gronov || 515 manu A || 517 ferent A ||
 525 p. sistite A p. et sistite E corr. Bentley

vehit ista Danaos classis, et Troas vehit.
nec plura possunt: occupat vocem mare.

Ecce alia clades. fulmine irati Iovis
armata Pallas quicquid haut hasta minax,
haut aegide, haut furore Gorgoneo potest, 530

at igne patrio temptat, et caelo novae
spirant procellae. solus invictus malis
luctatur Ajax. vela cogentem hunc sua
tento rudente flamma praestrinxit cadens.
libratur aliud fulmen: hoc toto impetu 535

certum reducta Pallas excussit manu,
imitata patrem. transit Aiace[m] et ratem
ratisque partem secum et Aiace[m] tulit.
nil ille motus, ardua ut cautes, salo
ambustus extat, dirimit insanum mare 540

fluctusque rumpit pectore et navem manu
complexus ignes traxit et caeco mari
conlucet Ajax, omne resplendet fretum.

tandem occupata rupe furibundum intonat:
'superasse cuncta, pelagus atque ignes iuvat, 545
vicisse caelum Palladem fulmen mare.

non me fugavit bellici terror dei
[et Hectorem una solus et Martem tuli]
Phoebea nec me tela pepulerunt gradu:

cum Phrygibus istos vicinus — tene horream? 550
aliena inerti tela mittis dextera.
quid si ipse mittat?' plura cum auderet furens,

526 troias uehit E post classis recte distinxit Buden Troas simul A || 529 aut ω corr. M. Müller p. 39 | asta E || 530 aut aeg. aut furore ω corr. M. Müller ibid. || 531 aut igne ω corr. Richter (en i. M. Müller) || 534 tenso A | perstrinxit ω corr. Richter symb. p. 14 sq. || 538 et Aiace[m] A et magis E corr. ψ || 542 c. in se traxit ω corr. Madrig ad. II 125 || 545 superasse nunc pel. E s. nunc se pel. A sup. iuvat ci. Leo distinctione ante iuvat facta, s. novi de Wilamowitz, corr. Richter || 548 del. Leo cf. I 209 || 550 tandem horream A || 551 tela mitti dextera A corr. Lipsius tela pepulerunt gradu E (ex v. 549)

tridente rupem subruit pulsam pater
 Neptunus imis exerens undis caput
 solvitque montem; quem cadens secum tulit 555
 terraque et igne victus et pelago iacet.

Nos alia maior naufragos pestis vocat.
 est humilis unda, scrupis mendax vadis,
 ubi saxa rapidis clausa verticibus tegit
 fallax Caphereus; aestuat scopulis fretum 560
 fervetque semper fluctus alterna vice.

arx imminet praerupta quae spectat mare
 utrimque geminum: Pelopis hinc oras tui
 et Isthmon, arto qui recurvatus solo 565
 Ionia iungi maria Phrixois vetat,
 hinc scelere Lemnon nobilem et Calchedona
 tardamque ratibus Aulida: hanc arcem occupat
 Palamedis ille genitor et clarum manu
 lumen nefanda vertice e summo efferens 570
 in saxa ducit perfida classem face.

haerent acutis rupibus fixae rates;
 has inopis undae brevia comminuunt vada,
 pars vehitur huius prima, pars scopulo sedet;
 hanc alia retro spatia relegendem ferit
 et fracta frangit. iam timeunt terram rates 575
 et maria malunt. cecidit in lucem furor:
 postquam litatum est Ilio, Phoebus redit
 et damna noctis tristis ostendit dies.

CLYT. Vtrumne doleam laeter an reducem virum?
 remeasse laetor vulnus et regni grave 580
 lugere cogor. redde iam Graiis, pater
 altisona quatiens regna, placatos deos.
 nunc omne laeta fronde veletur caput,

560 chapereus E caphareus A || 562 arsx E || 566 n. hinc
 calchedona A || 567 Aulin Bentley | artem E || 568 illi E || 569 e
 om. E ex A(τ) || 576 voluntque maria A || 577 est illo E corr.
 Gronov p. l. e. Phoebus in lucem redit A || 579 u. doleam an
 letaere r. v. E || 580 laeter A(τ) | at A || 583 fronte E

sacrifica dulces tibia effundat modos
 et nivea magnas victima ante aras cadat. 585

Sed ecce, turba tristis incomptae comas
 Iliades adsunt, quas super celso gradu
 effrena Phoebas entheas laurus quatit.

CHORVS ILIADVM CASSANDRA

Heu quam dulce malum mortalibus additum
 vitae dirus amor, cum pateat malis 590
 effugium et miseros libera mors vocet
 portus aeterna placidus quiete.
 nullus hunc terror nec impotentis
 procella Fortunae movet aut iniqui
 flamma Tonantis. 595

Perrumpet omne servitium 605
 contemptor levium deorum,
 qui vultus Acherontis atri,
 qui Styga tristem non tristis videt
 audetque vitae ponere finem. 609

Alta pax * * nullos 596
 civium coetus timet aut minaces
 victoris iras, non maria asperis
 insana coris, non acies feras
 pulvereamve nubem 600
 motam barbaricis equitum catervis;
 non urbe cum tota populos cadentes,

589 Chorus Cassandra A. *De re metrica huius cantici*
cf. ad Oed. v. 403, cap. III. Quae Leo I 117 disputat, ipse
reprobat tacitus textu in editione praebito. || 589 mentibus
add. Svoboda || 593 impotens A || 594 p. f. m. | a. i. f. t. A ||
 595 *post hunc v. Richter collocavit v. 605—609 || 596* pax alta
 nullos *ω* *versum addito hoc fere supplemento* alta pax <illum
 tenet, ille> nullos *restituendum censet Richter || 596—600* pax —
 coet. | timet — iras | non — coris | non — nubem EA || 597 coe-
 tos E | minas E || 599 choris EA(τ) || 600 pulvereamque A ||
 601 mota E || 605 p. o. s. c. | l. d. E (ind. bell.) p. o. | solus c.
 l. d. A || 607 qui — tristem | non — vitae | p. f. par — erit E

hostica muros populante flamma,
 indomitumve bellum: 604
 par ille regi, par superis erit. 610
 o quam miserum est nescire mori!

Vidimus patriam ruentem nocte funesta,
 cum Dardana tecta Dorici raperetis ignes.
 non illa bello vieta, non armis,
 ut quondam, Hereulea cecidit pharetra. 615

quam non Pelei Thetidisque natus
 carusque Pelidae nimum feroci
 vicit, acceptis cum fulsit armis
 fuditque Troas falsus Achilles,
 aut cum ipse Pelides animos feroces 620

sustulit luctu celeremque saltu
 Troades summis timuere muris,
 perdidit in malis
 extremum decus fortiter vinci:
 restitit quinis bis annis 625

unius noctis peritura furto.

Vidimus simulata dona
 molis immensae Danaumque
 fatale munus duximus nostra
 creduli dextra tremuitque saepe
 limine in primo sonipes, cavernis 630

conditos reges bellumque gestans;
 et licuit dolos versare ut ipsi
 fraude sua caderent Pelasgi.
 saepe commotae sonuere Parmae
 tacitumque murmur percussit aures, 635

611 o — est | n. m. E || 614 nec armis A || 617—619 car. —
 uicit | acc. — troas | f. a. E || 620 pelidos E || 621—623 s. l. |
 cel. — summis | tim. — malis E || 623—625 perd. — decus | fort.
 vinci. restitit annis | Troia bis quinis A || 625. 626 rest. — noctis |
 p. f. E || 626 fato A || 627 Vid. — immensae EA || 627—629 Dan.
 — duximus | nostra — saepe E || 628. 629 Dan. — nostra | cred. —
 saepe A || 632—637 et — sua | cad. — commotae | son. — mur-
 mur | perc. — subdolo | p. p. u. E || 632 versare dolos A || 633 f.
 s. capti e. P. A

ut fremuit male subdolo
parens Pyrrhus Vlixī.

Secura metus Troica pubes
sacros gaudet tangere funes.
hinc aequaeui gregis Astyanax, 640
hinc Haemonio desponsa rogo
ducunt turmas,
haec femineas, ille viriles.
festae matres votiva ferunt
munera divis;
festi patres adeunt aras, 645
unus tota est vultus in urbe;
et, quod numquam post Hectoreos
vidimus ignes, laeta est Hecuba.
quid nunc primum, dolor infelix,
quidve extremum deflere paras? 650
moenia, divum fabricata manu,
diruta nostra?
an templa deos super usta suos?
non vacat istis lacrimare malis:
te, magne parens, flent Iliades. 655
vidi, vidi
senis in iugulo telum Pyrrhi
vix exiguo sanguine tingui.

CASS. Cohibete lacrimas omne quas tempus petet,
Troades, et ipsae vestra lamentabili 660
lugete gemitu funera: aerumnae meae
socium recusant. cladibus questus meis
removete. nostris ipsa sufficiam malis.

636. 637 uno versu A || 636 et EA corr. Bothe || 642—644 trimetri EA || 647. 648 trimeter et monom. EA || 648 hecubae E hecubae A Hecabe Bothe || 650 de ferre E || 651. 652 trimeter EA || 655 flectenti liades E || 656—658 dimetri cum monom. E, dimeter cum trimetro A || 659 petit A

CHOR. Lacrimas lacrimis miscere iuvat:
 magis exurunt quos secretae 665
 lacerant curae, iuvat in medium
 deflere suos; nec tu, quamvis
 dura virago patiensque mali,
 poteris tantas flere ruinas.
 non quae verno mobile carmen 670
 ramo cantat tristis aedon
 Ityn in varios modulata sonos,
 non quae tectis Bistonis ales
 residens summis impia diri
 furta mariti garrula narrat, 675
 lugere tuam poterit digne
 conquesta domum. licet ipse velit
 clarus niveos inter olores
 Histrum cyenus Tanainque colens
 extrema loqui, licet alcyones 680
 Ceyca suum fluctu leviter
 plangente sonent, cum tranquillo
 male confisae credunt iterum
 pelago audaces fetusque suos
 nido pavidae titubante foveant; 685
 non si molles comitata viros
 tristis laceret brachia tecum
 quae turritae turba parenti
 pectora, rauco concita buxo,
 ferit ut Phrygium luceat Attin, 690
 non est lacrimis, Cassandra, modus,
 quia quae patimur vicere modum.

664—692 *meri dimetri* E || 665—668 *trimeter, dim., trim.* 676—678 *trim.* 681—685 *trim., duo dim., trim.* A || 667 nec enim quam. A || 670 nobile A || 671 ϵ dom E edonis A *corr.* α || 673 bis tonos E || 674 res. silvis A(τ) || 675 garrula deflet A || 677 ipsa E || 679 Tanainque ω *corr.* Bothe || 680 altiones E || 686 imitata ω *corr.* Leo || 687 brachia E || 689 concitata E pectore r. c. buxum A || 690 furit E | atim A(τ)

- Sed cur sacratas deripis capiti infulas?
 miseris colendos maxime superos putem.
- CASS. Vicere nostra iam metus omnis mala. 695
 equidem nec ulla caelites placo prece
 nec, si velint saevire, quo noceant habent.
 Fortuna vires ipsa consumpsit suas.
 quae patria restat, quis pater, quae iam soror?
 bibere tumuli sanguinem atque arae meum. 700
 quid illa felix turba fraterni gregis?
 exhausta nempe: regia miseri senes
 vacua relictī, totque per thalamos vident
 praeter Lacaenam ceteras viduas nurus.
 tot illa regum mater et regimen Phrygum, 705
 fecunda in ignes Hecuba fatorum novas
 experta leges induit vultus feros:
 circa ruinas rabida latravit suas,
 Troiae superstes, Hectori, Priamo, sibi.
- CHOR. Silet repente Phoebas et pallor genas 710
 creberque totum possidet corpus tremor;
 steterē vittae, mollis horrescit coma,
 anhela corda murmure incluso fremunt,
 incerta nutant lumina et versi retro
 torquentur oculi, rursus immoti rigent. 715
 nunc levat in auras altior solito caput
 graditurque celsa, nunc reluctantis parat
 reserare fauces, verba nunc clauso male
 custodit ore maenas impatiens dei.
- CASS. Quid me furoris incitam stimulis novi 720
 quid mentis inopem, sacra Parnasi iuga,
 rapitis? recede, Phoebe, iam non sum tua,
 extingue flammās pectori infixas meo.
 cui nunc vagor vaesana? cui bacchor furens?
 iam Troia cecidit — falsa quid vates ago? 725

693 diripis A || 694 *Cassandrae datur* E | superos reor A ||
 695 omnes A || 702 exhaustu E | regiam m. senis A || 703 ua-
 cuam A || 704 lachenam E || 710 phoebe E || 715 immites ω corr.
Leo (Bentley) || 717 reluctantes A || 725 agor N. *Heinsius* p. 117

Vbi sum? fugit lux alma et obscurat genas
 nox alta et aether abditus tenebris latet.
 sed ecce gemino sole praefulget dies
 geminumque duplices Argos attollit domus.
 Idaeae cerno nemora: fatalis sedet 730
 inter potentes arbiter pastor deas.
 timete reges, moneo, furtivum genus:
 agrestis iste alumnus evertet domum.
 quid ista vaecors tela feminea manu
 districta praefert? quem petit dextra virum 735
 Lacaena cultu, ferrum Amazonium gerens?
 quae versat oculos alia nunc facies meos?
 victor ferarum colla sublimis iacet
 ignobili sub dente Marmaricus leo,
 morsus cruentos passus audacis leae. 740
 quid me vocatis sospitem solam e meis,
 umbrae meorum? te sequor testis, pater,
 Troiae sepultae; frater, auxilium Phrygum
 terrorque Danaum, non ego antiquum decus
 video aut calentes ratibus exustis manus, 745
 sed lacera membra et saucios vinclo gravi
 illos lacertos; te sequor, nimium cito
 congressisse Achilli Troile; incertos geris,
 Deiphobe, vultus, coniugis munus novae.
 iuvat per ipsos ingredi Stygios lacus, 750
 iuvat videre Tartari saevum canem

727 abditis A(τ) || 729 adfertur ab Aldhelmo cf. praef.
 cap. II | domos A (domus Aldh.) || 730 Idaeae E || 731 patentes
 N. Heinsius p 117 || 733 ille A(τ) || post 733 intercidisse versus
 aliquot de Troiae fatis et Atridarum sceleribus con. de Wilamo-
 witz. vv. 730—733 spurios esse suspicatur Leo || 735 districta A ||
 736 uultu E || 737 alta EA || 738 rector fer. Bentley | vexatus
 iacet A || 742 sq. umbrae meorum testis vel tota pater Troia
 sepulte E n. m. te sequor tota pater Troia sepulte A corr.
 Leo I 5 || 745 v. a. c. ruptas bustis m. E ambustis M. Müller
 p. 40 || 746 membra connectens vinculo graui E || 747 fortes
 lacertos A | illos lacerto. te sequitur tuum cito E || 748 troia E ||
 749 Deiphoebe EA corr. ψ

avidique regna Ditis! haec hodie ratis
 Phlegethontis atri regias animas vehet,
 victamque victricemque. vos, umbrae, precor,
 iurata superis unda, te pariter precor: 755
 reserate paulum terga nigrantis poli,
 levis ut Mycenae turba prospiciat Phrygum.
 spectate, miseri: fata se vertunt retro.

Instant sorores squalidae
 sanguinea iactant verbera, 760
 fert laeva semustas faces
 turgentque pallentes genae
 et vestis atri funeris
 exesa cingit ilia,
 strepuntque nocturni metus 765
 et ossa vasti corporis
 corrupta longinquo situ
 palude limosa iacent.
 et ecce, defessus senex
 ad ora ludentes aquas 770
 non captat oblitus sitim,
 maestus futuro funere:
 exultat et ponit gradus
 pater decoros Dardanus.

CHOR. Iam pervagatus ipse se fregit furor,
 ceditque flexo qualis ante aras genu
 cervice taurus vulnus incertum gerens.
 relevemus artus. en deos tandem suos 775

752 rates E || 753 vehit E || 754 uitamque E || 755 om. ψ ||
 759—774 tetrametri A || 760 sanguinea N. Heinsius coll. Hl. 88 ||
 iactabant A^(r) || 761 semustas AE² || 762 ardentque A || 764 ex-
 cisa E | post hunc versum quaedam excidisse opinatur Peiper ||
 766—768 quid significant obscurum esse dicit Leo, post v. 772
 collocari posse et ad Taantalum fortasse referri censet Richter ||
 771 sitis A || 772 furore funere E || 775 chori notam om. E ||
 776 aras gradu A || 777 incisa gerens A || 778 artus eritheos
 vel ethneos A^(r)

victrice lauru cinctus Agamemnon adit,
 et festa coniunx obvios illi tulit 780
 gressus reditque iuncta concordī gradu.

AGAMEMNO CASSANDRA

Tandem revertor sospes ad patrios lares;
 o cara salve terra. tibi tot barbarae
 dedere gentes spolia, tibi felix diu
 potentis Asiae Troia summisit manus. 785

quid ista vates corpus effusa ac tremens
 dubia labat cervice? famuli, attollite,
 refovete gelido latice. iam recipit diem
 marcente visu. suscita sensus tuos:
 optatus ille portus aerumnis adest. 790

festus dies est. CASS. Festus et Troiae fuit.
 AGAM. Veneremur aras. CASS. Cecidit ante aras pater.

AGAM. Iovem precemur pariter. CASS. Hercem Iovem?

AGAM. Credis videre te Ilium? CASS. Et Priamum simul.

AGAM. Hic Troia non est. CASS. Helena ubi est Troiam
 puto. 795

AGAM. Ne metue dominam famula. CASS. Libertas adest.

AGAM. Secura vive. CASS. Mihi mori est securitas.

AGAM. Nullum est periculum tibimet. CASS. At magnum
 tibi.

AGAM. Victor timere quid potest? CASS. Quod non timet.

AGAM. Hanc fida famuli turba, dum excutiat deum, 800
 retinete ne quid impotens peccet furor.

at te, pater, qui saeva torques fulmina
 pellisque nubes, sidera et terras regis,
 ad quem triumphī spolia victores ferunt,
 et te sororem cuncta pollentis viri, 805

779 lauro A | agamenon EA || 780 coniunxque pariter A ||
 781 ridetque E || 785 p. A. domina Bentley || 786 cur ista A ||
 787 affertur ab Aldhelmo cf. praef. c. II || 793 herculeum A M. Müller
 p. 41 sic distinguendum censet versum: AG. Iov. precemur. CASS.
 Pariter H. I.? || 795 ubi Helena ω corr. B. Schmidt || 797 mors
 mihi A(τ) || 798 periculum E | tibi est A

Argolica Iuno, pecore votivo libens
 Arabumque donis supplice et fibra colam.

CHORVS CASSANDRA

Argos nobilibus nobile civibus,
 Argos iratae carum novercae,
 semper ingentes alumnos 810
 educas, numerum deorum
 imparem aequasti: tuus ille
 bis seno meruit labore
 adlegi caelo
 magnus Alcides, cui lege mundi
 Iuppiter rupta geminavit horas 815
 roscidae noctis iussitque Phoebum
 tardius celeres agitare currus
 et tuas lente remeare bigas,
 pallida Phoebē;
 rettulit pedem
 nomen alternis stella quae mutat 820
 seque mirata est Hesperum dici;
 Aurora movit ad solitas vices
 caput et relabens imposuit seni
 collum marito.
 sensit ortus, sensit occasus
 Herculem nasci: violentus ille 825
 nocte non una poterat creari.
 tibi concitatus substitit mundus,
 o puer subiture caelum.

807 supplici Neue II 31; post hunc versum totam scaenam
 interisse suspicatur Peiper || In titulo cass. om. A | de hoc can-
 tico cf. Leo I 119. 130. vide ad Oed. v. 403 || 810—818 semp. ing.
 ed. al. | imp. aeq. num. deor. | tuus—labore | allegi—Alcides | cui
 —rupta | rosc. noct. gem. hor. | iuss. — celeres | agit. — lente | rem.
 —Phoebē A || 815 Iuppiter E || 818 candida Phoebē A || 819—823 re-
 tulit—alternis stella—est Hesp.—mouet | ad s. v. caput—seni |
 c. m. E retulitque p. alt. nom. | stella—est Hesp.—movit | ad—
 relabens | impos. senis humero mariti A || 825 Il. n. | v. i. E

te sensit Nemeaeus arto
 pressus lacerto fulmineus leo 830
 cervaque Parrhasis,
 sensit Arcadii populator agri,
 gemuitque taurus Dictaea linquens
 horridus arva.
 morte fecundum domuit draconem 835
 vetuitque collo pereunte nasci,
 geminosque fratres
 pectore ex uno tria monstra natos
 stipite incusso fregit insultans,
 duxitque ad ortus Hesperium pecus, 840
 Geryonae spoliū triformis.
 egit Threiciū gregem,
 quem non Strymonii gramine fluminis
 Hebrive ripis pavit tyrannus:
 hospitum dirus stabulis cruorem 845
 praebuit saevis tinxitque crudos
 ultimus rictus sanguis aurigae.
 vidit Hippolyte ferox
 pectore e medio rapi
 spoliū, et sagittis
 nube percussa Stymphalis alto 850
 decidit caelo;
 arborque pomis fertilis aureis
 extimuit manus insueta carpi
 fugitque in auras levioꝛe ramo.
 audivit sonitum crepitante lamna 855
 frigidus custos nescius somni,
 linqueret cum iam nemus omne fulvo
 plenus Alcides vacuum metallo.

829 nemeus E || 831 parrhaisis E || 837—841 gem. — uno | tria
 — incusso | fregit — ortus EA | H. p. g. | s. t. E H. p. | g. s. t. A ||
 838 p. ab imo *vel* uno A || 840 hesperiumque A || 841 geryo-
 nei A || 842 threiciū E || 842—844 egit — non | strim. — he-
 brive | ripis — tyr. E || 846 saevistrinxitque E || 847 ultimos E ||
 849 sagittas A || 851 cecidit E || 855 crepitante E | flamma A ||
 857 fulvo *om.* E¹ omne *del.* M. Müller Ph. p. 269

tractus ad caelum canis inferorum
triplici catena tacuit nec ullo 860
latravit ore,
lucis ignotae metuens colorem.
te duce succidit
mendax Dardanidae domus
et sensit arcus iterum timendos;
te duce concidit 865
totidem diebus Troia quot annis.

CASS. Res agitur intus magna, par annis decem.
eheu quid hoc est? anime, consurge et cape
pretium furoris: vicimus victi Phryges.
bene est, resurgit Troia; traxisti iacens, 870
parens, Mycenae, terga dat victor tuus!
tam clara numquam providae mentis furor
ostendit oculis: video et intersum et fruor;
imago visus dubia non fallit meos:
spectemus. epulae regia instructae domo, 875
quales fuerunt ultimae Phrygibus dapes,
celebrantur: ostro lectus Iliaco nitet
merumque in auro veteris Assaraci trahunt.
en ipse picta veste sublimis iacet,
Priami superbas corpore exuvias gerens. 880
detrahere cultus uxor hostiles iubet,
induere potius coniugis fidae manu
textos amictus — horreo atque animo tremo:
regemne perimet exul et adulter virum?
venere fata. sanguinem extremae dapes 885
domini videbunt et cruor Baccho incidet.

861—866 latr. — ignotae m. c. te — mendax | Dard. — arcus | iterum — concidit | totidem — annis E latr. — ign. | metuens — succidit | m. D. d. | et — timendos | te — diebus | T. q. a. A || 863 succedit E | Dardaniae *ω* corr. Leo || 864 timendo E || 867 per annos E || 868 heu A(τ) | anima E || 870 resurgis A || 871 parens A || 872 m. pudor A(τ) || 873 intersum fruor E || 875 spectamus A || 878 assarici A(τ) || 879 et ipse *ω* corr. N. Heinsius p. 119 || 886 bacho E

mortifera vinctum perfide tradit neci
 induta vestis: exitum manibus negant
 caputque laxi et invii claudunt sinus. 890
 haurit trementi semivir dextra latus,
 nec penitus egit: vulnere in medio stupet.
 at ille, ut altis hispidus silvis aper
 cum casse vinctus temptat egressus tamen
 artatque motu vincla et in cassum furit,
 cupit fluentes undique et caecos sinus 895
 dissicere et hostem quaerit implicitus suum.
 armat bipenni Tyndaris dextram furens,
 qualisque ad aras colla taurorum popa
 designat oculis antequam ferro petat,
 sic huc et illuc impiam librat manum. 900
 habet, peractum est. pendet exigua male
 caput amputatum parte et hinc trunco cruor
 exundat, illic ora cum fremitu iacent.
 nondum recedunt: ille iam exanimem petit
 laceratque corpus, illa fodientem adiuvat. 905
 uterque tanto scelere respondet suis:
 est hic Thyeste gnatus, haec Helenae soror.
 stat ecce Titan dubius emerito die,
 suane currat an Thyestea via.

ELECTRA

Fuge, o paternae mortis auxilium unicum, 910
 fuge et scelestas hostium vita manus.
 eversa domus est funditus, regna occidunt.
 hospes quis iste concitos currus agit?

887 perfide (de *ex* det) **E**¹ perfidae *α* | tradet **A** || 888 negat *ω* corr. Gronov || 889 inuli **E** || 891 agit **A** adigit *α* || 898 prius *ω* corr. Bentley ad Luc. I 612 || 903 illinc **EA** corr. *ψ* || 904 exanimę **E** exanime impetit *N. Heinsius p. 119* || 907 hic est **A** | soror **E**¹ furor **E**² || 908 emenso die Bentley || 909 sua nec currat **E** || *scenae titulus: ELECTRA FUGIENS. ORESTES TACTIVS E* || 911 fugito scel. h. evita m. **A** || 913 concitus **E** corr. Gronov (quocitas Nolte ZÖG. 31 p. 89) quis iste celeres concitus c. a. **A**

germane, vultus veste furabor tuos.
 quid, anime demens, refugis? externos times? 915
 domus timenda est. pone iam trepidos metus,
 Oresta: amici fida praesidia intuo.

STROPHIUS ELECTRA

Phocide relictâ Strophius Elea inclutus
 palma revertor. causa veniendi fuit
 gratari amico, cuius impulsu manu 920
 cecidit decenni Marte concussum Ilium.
 quâenam ista lacrimis lugubrem vultum rigat
 pavetque maesta? regium agnosco genus.
 Electra, fletus causa quâe laeta in domo est?
 EL. Pater peremptus scelere materno iacet, 925
 comes paternae quaeritur natus neci,
 Aegisthus arces Venere quaesitas tenet.
 STR. O nulla longi temporis felicitas!
 EL. Per te parentis memoriam obtestor mei,
 per sceptrâ terris nota, per dubios deos: 930
 recipe hunc Oresten ac pium furtum occule.
 STR. Etsi timendum caesus Agamemnon docet,
 aggrediar et te, Oresta, furabor libens.
 [fidem secunda poscunt, adversa exigunt]
 cape hoc decorum ludicri certaminis, 935
 insigne frontis; laeva victricem tenens
 frondem virenti protegat ramo caput,
 et ista donum palma Pisaei Iovis
 velamen eadem praestet atque omen tibi.
 tuque o paternis assidens frenis comes, 940
 condisce, Pylade, patris exemplo fidem.
 vos Graecia nunc teste veloces equi
 infida cursu fugite praecipiti loca.

915 quos A ↓ ext. fugis A || ante 918 titulus STROPHIUS.
 ELECTRA. ORESTES E || 918 STR. EA || 924 E. luctus A || 932 e. t.
 quid sit Agamemnon d. E cf. *Leo I 5* || 934 del. *Peiper* | secun-
 dam E || 938 ista demum A

EL. Excessit, abiit, currus effreno impetu
effugit aciem. tuta iam opperiar meos 945
hostes et ultro vulneri opponam caput.

Adest cruenta coniugis victrix sui
et signa caedis veste maculata gerit.
manus recenti sanguine etiamnunc madent
vultusque prae se scelera truculenti ferunt. 950
concedam ad aras. patere me vittis tuis,
Cassandra, iungi paria metuentem tibi.

CLYTEMESTRA ELECTRA AEGISTHVS
CASSANDRA

Hostis parentis, impium atque audax caput,
quo more coetus publicos virgo petis?
EL. Adulterorum virgo deserui domum. 955
CLYT. Quis esse credat virginem? EL. Natam tuam?
CLYT. Modestius cum matre. EL. Pietatem doces?
CLYT. Animos viriles corde tumefacto geris;
sed agere domita feminam disces malo.
EL. Nisi forte fallor, feminas ferrum decet. 960
CLYT. Et esse demens te parem nobis putas?
EL. Vobis? quis iste est alter Agamemnon tuus?
ut vidua loquere: vir caret vita tuus.
CLYT. Indomita posthac virginis verba impiae
regina frangam; citius interea mihi 965
edissere ubi sit natus, ubi frater tuus.
EL. Extra Mycenae. CLYT. Redde nunc natum mihi.
EL. Et tu parentem redde. CLYT. Quo latitat loco?
EL. Tuto quietus, regna non metuens nova:
iustae parenti satis. CLYT. At iratae parum. 970

944 habiit A || 945 operiar EA^r || 953 CLY. praef. E ||
956 gnatam A^(r) || 957 EL. eia tandem doces A || 959 semitam E ||
960 ni A || 961 parem nobis demens te A^(r) || 962 nobis A | aga-
mennon E || 963 post v. 965 legitur A | tu vid. ψ || 964 post
haec A || 967 exiit M. A || 970 CLY. dixi p. s. a. i. p. E (cf. Leo
I 5) totus versus Electrae continuatur A corr. Bothe

morieris hodie. EL. Dummodo hac moriar manu.
 recedo ab aris. sive te iugulo iuvat
 mersisse ferrum, praebeo iugulum tibi;
 seu more pecudum colla reseca placet,
 intenta cervix vulnus expectat tuum. 975
 scelus paratum est: caede respersam viri
 atque obsoletam sanguine hoc dextram abluere.
 CLYT. Consors pericli pariter ac regni mei,
 Aegisthe, gradere. gnata genetricem impie
 probris lacessit, occulit fratrem abditum. 980

AEG. Furibunda virgo, vocis infandae sonum
 et aure verba indigna materna opprime.
 EL. Etiam monebit sceleris infandi artifex,
 per scelera gnatus, nomen ambiguum suis,
 idem sororis gnatus et patris nepos? 985
 CLYT. Aegisthe, cessas impium ferro caput
 demetere? fratrem reddat aut animam statim.
 AEG. Abstrusa caeco carcere et saxo exigat
 aevum, et per omnes torta poenarum modos
 referre quem nunc occulit forsam volet. 990
 inops egens inclusa, paedore obruta,
 vidua ante thalamos, exul, invisus omnibus
 aethere negato sero subcumbet malis.
 EL. Concede mortem. AEG. Si recusares, darem.
 rudis est tyrannus morte qui poenam exigit. 995
 EL. Mortem aliquid ultra est? AEG. Vita, si cupias mori.
 abripite, famuli, monstrum et avectam procul
 ultra Mycenae ultimo in regni angulo
 vincite saeptam nocte tenebrosi specus,
 ut inquietam virginem carcer domet. 1000
 CLYT. At ista poenas capite persolvat suo

973 iugulum volens A || 976 peractum A || 979 A. gaudes A |
 gnata genetricem E || 980 abd. fr. occul. A || 988 AEG. om. A ||
 989 et om. A || 990 forsam E || 991 p. obsita A || 994^b CLY. A ||
 996 morte E | CLY. A || 998 mecenae E || 1000 ille inq. Bentley ||
 1001 CLY. om. A | ipsa E

captiva coniunx, regii paelex tori.

trahite, ut sequatur coniugem ereptum mihi.

CASS. Ne trahite, vestros ipsa praecedam gradus.

perferre prima nuntium Phrygibus meis 1005

propero: repletum ratibus eversis mare,

captas Mycenae, mille ductorem ducum,

ut paria fata Troicis lueret malis,

perisse dono feminae: stupro, dolo.

nihil moramur, rapite, quin grates ago. 1010

iam, iam iuvat vixisse post Troiam, iuvat.

CLYT. Furiosa, morere. CASS. Veniet et vobis furor.

1002 coniunx E || 1003 coniugem E || 1008 tulerit malis A ||
1011 tantum iuvat Gronov || 1012 furibunda m. A

MARCI · LVCHII · ANNEI · SENECAE · | AGAMENNON · EXPLICIT · INCIPIT |
THYESTES · FELICITER E sequitur Octavia A

THYESTES

PERSONAE

I THYESTES

II ATREVS
TANTALI VMBRA

III FVRIA
SATELLES
TANTALVS
NVNTIVS
CHORVS

SCAENA MYCENIS

TANTALI VMBRA FVRIA

Quis inferorum sede ab infausta extrahit
 avido fugaces ore captantem cibos,
 quis male deorum Tantalo visas domos
 ostendit iterum? peius inventum est siti
 arente in undis aliquid et peius fame
 hiante semper? Sisyphi numquid lapis
 gestandus umeris lubricus nostris venit
 aut membra celeri differens cursu rota,
 aut poena Tityi qui specu vasto patens
 visceribus atras pascit effossis aves
 et nocte reparans quicquid amisit die
 plenum recenti pabulum monstro iacet?
 in quod malum transcribor? o quisquis nova
 supplicia functis durus umbrarum arbiter
 disponis; addi si quid ad poenas potest
 quod ipse custos carceris diri horreat,
 quod maestus Acheron paveat, ad cuius metum
 nos quoque tremamus, quaere: iam nostra subit
 e stirpe turba quae suum vincat genus
 ac me innocentem faciat et inausa audeat.

inscr. om. **A** Tantalus, megera ψ || **1** TANT. **E** | quis me
 furor nunc s. ab inf. abstrahit **A** || **3** uiuas **A** inuisas *N. Heinsius*
p. 35 | domo **E** || **6** siscyphi **E** || **9** a. p. T. semper accrescens
 iecur **A** (*cf. Phaedr. 1234*) || **10** vulneribus ω *corr. α* || **13** trans-
 scribor **E** || **15** adde ω *corr. Gronov* | potes **A** || **18** duobus ver-
 sibus scriptus (nos q. tr. | quaere = subit) **E** | quare iam **A** ||
20 sq. *his particulis descriptos habet* **E**: ac | faciat | et — re-
 gione | quicq. — complebo | numq. — domo

regione quicquid impia cessat loci
 complebo — numquam stante Pelopea domo
 Minos vacabit.

FVR. Perge, detestabilis
 umbra, et penates impios furiis age.
 certetur omni scelere et alterna vice 25
 stringatur ensis; ne sit irarum modus
 pudorve, mentes caecus instiget furor,
 rabies parentum duret et longum nefas
 eat in nepotes; nec vacet cuiquam vetus
 odisse crimen: semper oriatur novum, 30
 nec unum in uno, dumque punitur scelus,
 crescat. superbis fratribus regna excidant
 repetantque profugos; dubia violentae domus
 fortuna reges inter incertos labet:
 miser ex potente fiat, ex misero potens 35
 fluctuque regnum casus assiduo ferat.
 ob scelera pulsi, cum dabit patriam deus
 in scelera redeant, sintque tam invisī omnibus,
 quam sibi; nihil sit ira quod vetitum putet:
 fratrem expavescat frater et gnatum parens 40
 gnatusque patrem, liberi pereant male,
 peius tamen nascantur; immineat viro
 infesta coniunx, bella trans pontum vehant,
 effusus omnis irriget terras cruor,
 supraque magnos gentium exultet duces 45
 Libido victrix: impia stuprum in domo
 levissimum sit facinus; et fas et fides
 iusque omne pereat. non sit a vestris malis
 immune caelum. cur micant stellae polo
 flammaeque servant debitum mundo decus? 50
 nox alia fiat, excidat caelo dies.
 misce penates, odia caedes funera

26 stringantur enses A | nec sit E || 33 repetatque A^r ||
 36 luctuque E || 44 omnes A || 47 lev. sit; fratris ω corr.
 Bentley || 48 a om. E || 49 cum micant A || 50 flammaque
 Bentley || 51 atra A

accerse et imple Tantalò totam domum.
 ornetur altum columen et lauro fores
 laetae virescant, dignus adventu tuo 55
 splendescat ignis — Thracium fiat nefas
 maiore numero. dextra cur patruì vacat?
 nondum Thyestes liberos deflet suos —
 et quando tollet? ignibus iam subditis
 spument aena, membra per partes eant 60
 discerpta, patruos polluat sanguis focos,
 epulae instruantur — non novi sceleris tibi
 conviva venies. liberum dedimus diem
 tuamque ad istas solvimus mensas famem:
 ieiunia exple, mixtus in Bacchum cruor 65
 spectante te potetur; inveni dapes
 quas ipse fugeres — siste, quo praeceps ruis?
 TANT. Ad stagna et amnes et recedentes aquas
 labrisque ab ipsis arboris plenae fugas.
 abire in atrum carceris liceat mei 70
 cubile, liceat, si parum videor miser,
 mutare ripas: alveo medius tuo,
 Phlegethon, relinquer igneo cinctus freto.
 quicumque poenas lege factorum datas
 pati iuberis, quisquis exeso iaces 75
 pavidus sub antro iamque venturi times
 montis ruinam, quisquis avidorum feros
 rictus leonum et dira Furiarum agmina
 implicitus horres, quisquis immissas faces
 semiustus abigis, Tantali vocem excipe 80
 properantis ad vos: credite experto mihi,
 amate poenas. quando continget mihi

53 accesse ψ (τ) [accerse R 10 Vad. acresce Ag.] | imple
 scelere Tantaleam domum A || 56 splendescat E || 60 spumante
 aeno A || 61 patrios ω corr. Richter symb. p. 38 | sanguis scy-
 phos Bentley || 67 preces ruis E || 68 ad st. et manes E (amnis
 ad ci. Richter) || 70 antrum E | liceat mihi Bothe || 72 mutare
 ipse E | melius N. Heinsius p. 36 || 76 quique v. t. A || 77 feres E ||
 82 post v. 84 E (ordinem corr. al. m.)

effugere superos? FVR. Ante perturba domum
inferque tecum proelia et ferri malum
regibus amorem, concute insano ferum 85
pectus tumultu. TANT. Me pati poenas decet,
non esse poenam. mittor ut dirus vapor
tellure rupta vel gravem populis luem
sparsura pestis, ducam in horrendum nefas
avus nepotes — magne divorum parens 90
nosterque, quamvis pudeat, ingenti licet
taxata poena lingua crucietur loquax,
nec hoc tacebo: moneo, ne sacras manus
violata caede neve furiali malo
aspergite aras. stabo et arcebo scelus — 95
quid ora terres verberare et tortos ferox
minaris angues? quid famem infixam intimis
agitas medullis? flagrat incensum siti
cor et perustis flamma visceribus micat —
[sequor.] 100
FVR. Hunc, hunc furorem divide in totam domum!
sic, sic ferantur et suum infensi invicem
sitant cruorem. sentit introitus tuos
domus et nefando tota contactu horruit.
actum est abunde. gradere ad infernos specus 105
annemque notum; iam tuum maestae pedem
terrae gravantur: cernis ut fontis liquor
introrsus actus linquat, ut ripae vacent
ventusque raras igneus nubes ferat?
pallescit omnis arbor ac nudus sitit 110
fugiente pomo ramus, et qui fluctibus
illinc propinquis Isthmos atque illinc fremit
vicina gracili dividens terra vada,

92 loquar A || 93 sacra A || 94 violata A || 95 aspergat A ||
97 infimis A^r || 98 accitas A^(r) || 99 iccur et Bentley || 100 pro-
prio versu EA del. Richter (Bentley); quaedam intercidisse suspi-
cantur B. Schmidt p. 873 et Leo || 101 nunc (vel hunc) O. f. A
sequere! hunc f. Peiper || 103 sensit A || 106 tuo m. pede A ||
107 fontes A || 110 nudus stetit ω corr. Koetschau || 111 qua
Leo || 112 hismos A

longe remotos tutus exaudit sonos.
 iam Lerna retro cessit et Phoronides 115
 latuere venae nec suas profert sacer
 Alpheos undas et Cithaeronis iuga
 stant parte nulla cana deposita nive
 timentque veterem nobiles Argi sitim.
 en ipse Titan dubitat an iubeat sequi 120
 cogatque habenis ire periturum diem.

CHORVS

Argos de superis si quis Achaicum
 Pisaeasque domos curribus inclitas,
 Isthmi si quis amat regna Corinthii 125
 et portus geminos et mare dissidens,
 si quis Taygeti conspicuas nives,
 quas cum Sarmaticus tempore frigido
 in summis Boreas composuit iugis,
 aestas veliferis solvit Etesiiis,
 quem tangit gelido flumine lucidus 130
 Alpheos, stadio notus Olympico,
 advertat placidum numen et arceat,
 alternae scelerum ne redeant vices
 nec succedat avo deterior nepos
 et maior placeat culpa minoribus. 135
 tandem lassa feros exuat impetus
 sicci progenies impia Tantalii.

Peccatum satis est; fas valuit nihil
 aut commune nefas. proditus occidit
 deceptor domini Myrtilus, et fide 140
 vectus qua fuerat nobile reddidit

114 litus E latus A *corr.* Koetschau (lactus Lipsius l. re-
 moto litus extendit salo Bentley) || 115 iam terra E || 116 sa-
 cras ω *corr.* Gronov || 117 Alpheus A || 123 Pisaeisque ψ
 turribus A || 124 chorinti E || 131 alpheus A || 132 placitum E ||
 134 neu α || 137 progeniges E || 139 ad c. n. Bothe (at ψ) ||
 140 domine A || 141 qua tulerat ω *corr.* Koetschau

mutato pelagus nomine: notior
 nulla est Ioniis fabula navibus.
 exceptus gladio parvulus impio
 dum currit patrium natus ad osculum, 145
 immatura focii victima concidit
 divisusque tua est, Tantale, dextera,
 mensas ut strueres hospitibus deis.
 hos aeterna fames persequitur cibos,
 hos aeterna sitis; nec dapibus feris 150
 decerni potuit poena decentior.

Stat lassus vacuo gutture Tantalus:
 impendet capiti plurima noxio
 Phineis avibus praeda fugacior;
 hinc illine gravidis frondibus incubat 155
 et curvata suis fetibus ac tremens
 alludit patulis arbor hiatibus.
 haec, quamvis avidus nec patiens morae,
 deceptus totiens tangere negligit
 obliquatque oculos oraque comprimit 160
 inclusisque famem dentibus alligat.
 sed tunc divitias omne nemus suas
 demittit propius pomaque desuper
 insultant foliis mitia languidis
 accenduntque famem, quae iubet irritas 165
 exercere manus — has ubi protulit
 et falli libuit, totus in arduum
 autumnus rapitur silvaeque mobilis.
 instat deinde sitis non levior fame;
 qua cum percaluit sanguis et igneis 170
 exarsit facibus, stat miser obvios
 fluctus ore petens, quos profugus latex
 avertit sterili deficiens vado

147 dextra E || 148 mensas instrueres E || 149 om. ψ ||
 152 stat lusus A || 153 et pendet A^r || 154 dapibus ψ (N. Hein-
 sius p. 37) || 155 granibus E || 161 inlisis vel inclusam N. Hein-
 sius pp. 38. 536 || 164 insultat E || 171 misero buos E (obvio
 Bentley) || 172 ore uocans A^r

conantemque sequi deserit; hic bibit
altum de rapido gurgite pulverem. 175

ATREVS SATELLES

Ignave, iners, euervis et (quod maximum
probrum tyranno rebus in summis reor)
inulte, post tot scelera, post fratris dolos
fasque omne ruptum questibus vanis agis
iratus Atreus? fremere iam totus tuis 180
debebat armis orbis et geminum mare
utrimque classes agere, iam flammis agros
lucere et urbes decuit ac strictum undique
micare ferrum. tota sub nostro sonet
Argolica tellus equite; non silvae tegant 185
hostem nec altis montium structae iugis
arces; relictis bellicum totus canat
populus Mycenis, quisquis invisum caput
tegit ac tuetur, clade funesta occidat.
haec ipsa pollens incliti Pelopis domus 190
ruat vel in me, dummodo in fratrem ruat.
age, anime, fac quod nulla posteritas probet,
sed nulla taceat. aliquod audendum est nefas
atrox, cruentum, tale quod frater meus
suum esse mallet — scelera non ulcisceris, 195
nisi vincis. et quid esse tam saevum potest
quod superet illum? numquid abiectus iacet?
numquid secundis patitur in rebus modum,
fessis quietem? novi ego ingenium viri
indocile: flecti non potest — frangi potest. 200
proinde antequam se firmat aut vires parat,
petatur ultro, ne quiescentem petat.

in titulo pro satellite Servus A et sic per totam scaenam ||
177 probrum E || 180 iras, at (vel et) Argos f. i. totum t. A ||
181 d. a. omnis A || 182 innare classis. iam tuis fl. a. A ||
185 argolico A r || 195 malit A || 201 firmet a. v. paret A ||
202 om. ψ(τ)

aut perdet aut peribit: in medio est scelus
positum occupanti.

SAT. Fama te populi nihil
adversa terret? ATR. Maximum hoc regni bonum est, 205
quod facta domini cogitur populus sui
tam ferre quam laudare. SAT. Quos cogit metus
laudare, eosdem reddit inimicos metus.

at qui favoris gloriam veri petit,
animo magis quam voce laudari volet. 210

ATR. Laus vera et humili saepe contingit viro,
non nisi potenti falsa. quod nolunt velint.

SAT. Rex velit honesta: nemo non eadem volet.

ATR. Vbicumque tantum honesta dominanti licent,
precario regnatur. SAT. Vbi non est pudor 215
nec cura iuris sanctitas pietas fides,

instabile regnum est. ATR. Sanctitas pietas fides
privata bona sunt, qua iuvat reges eant.

SAT. Nefas nocere vel malo fratri puta.

ATR. Fas est in illo quicquid in fratre est nefas. 220

quid enim reliquit crimine intactum aut ubi
sceleri pepercit? coniugem stupro abstulit
regnumque furto: specimen antiquum imperi
fraude est adeptus, fraude turbavit domum.

est Pelopis altis nobile in stabulis pecus, 225
arcanus aries, ductor opulenti gregis.

huius per omne corpus effuso coma

dependet auro, cuius e tergo novi
aurata reges scepra Tantalici gerunt;

possessor huius regnat, hunc tantae domus 230

fortuna sequitur. tuta seposita sacer

in parte carpit prata, quae cludit lapis .

fatale saxeo pasuum muro tegens.

207 quam f. tam l. A || 209 uere E || 219 puto E || 227 in-
fuso A | e tergo coma *Peiper* || 228 dependet: epe *i. ras.* E²
(resplendet *Bentley*) | auro: uiro *i. ras.* E² | cuius e fuco
novi *Peiper* tergore ex huius *Bothe* cuius e tracto *Leo* (texto
de Wilamowitz) || 230 cunctae domus *Gronov* || 233 f. sacro p.

hunc facinus ingens ausus assumpta in scelus
 consorte nostri perfidus thalami avehit. 235
 hinc omne cladis mutuae fluxit malum:
 per regna trepidus exul erravi mea,
 pars nulla generis tuta ab insidiis vacat,
 corrupta coniunx, imperi quassa est fides,
 domus aegra, dubius sanguis est — certi nihil 240
 nisi frater hostis. quid stupes? tandem incipe
 animosque sume: Tantalum et Pelopem aspice;
 ad haec manus exempla poscuntur meae.
 profare, dirum qua caput mactem via.
 SAT. Ferro peremptus spiritum inimicum expuat. 245
 ATR. De fine poenae loqueris; ego poenam volo.
 perimat tyrannus lenis: in regno meo
 mors impetratur. SAT. Nulla te pietas movet?
 ATR. Excede, Pietas, si modo in nostra domo
 unquam fuisti. dira Furiarum cohors 250
 discorsque Erinys veniat et geminas faces
 Megaera quatiens: non satis magno meum
 ardet furore pectus, impleri iuvat
 maiore monstro. SAT. Quid novi rabidus struis?
 ATR. Nil quod doloris capiat assueti modus; 255
 nullum relinquam facinus et nullum est satis.
 SAT. Ferrum? ATR. Parum est. SAT. Quid ignis?
 ATR. Etiamnunc parum est.
 SAT. Quonam ergo telo tantus utetur dolor?
 ATR. Ipso Thyeste. SAT. Maius hoc ira est malum.
 ATR. Fateor. tumultus pectora attonitus quatit 260
 penitusque volvit; rapior et quo nescio,
 sed rapior. imo mugit e fundo solum,
 tonat dies serenus ac totis domus
 ut fracta tectis crepuit et moti lares

more A f. laxo Bentley || 237 erravit A || 238 p. n. nostri A ||
 240 et c. n. N. Heinsius p. 39 || 242 animoque sume T. A cf.
 Leo I 39 || 244 iactem E || 246 ergo E || 255 modum ω corr.
 Madvig II 111 || 259 est i. hoc A v) || 262 effundo E

vertere vultum: fiat hoc, fiat nefas 265
 quod, di, timetis. SAT. Facere quid tandem paras?
 ATR. Nescio quid animo maius et solito amplius
 supraque fines moris humani tumet
 instatque pigris manibus — haud quid sit scio,
 sed grande quiddam est. ita sit. hoc, anime, occupa. 270
 dignum est Thyeste facinus et dignum Atreo:
 quod uterque faciat. vidit infandas domus
 Odrysia mensas — fateor, immane est scelus,
 sed occupatum: maius hoc aliquid dolor
 inveniatur. animum Daulis inspira parens 275
 sororque; causa est similis: assiste et manum
 impelle nostram. liberos avidus pater
 gaudensque laceret et suos artus edat.
 bene est, abunde est. hic placet poenae modus
 tantisper. ubinam est? tam diu cur innocens 280
 versatur Atreus? tota iam ante oculos meos
 imago caedis errat, ingesta orbitas
 in ora patris — anime, quid rursus times
 et ante rem subsidis? audendum est, age:
 quod est in isto scelere praecipuum nefas, 285
 hoc ipse faciet. SAT. Sed quibus captus dolis
 nostros dabit perductus in laqueos pedem?
 inimica credit cuncta. ATR. Non poterat capi,
 nisi capere vellet. regna nunc sperat mea:
 hac spe minanti fulmen occurret Iovi, 290
 hac spe subibit gurgitis tumidi minas
 dubiumque Libycae Syrtis intrabit fretum,
 hac spe, quod esse maximum retur malum,
 fratrem videbit. SAT. Quis fidem pacis dabit?
 cui tanta credet? ATR. Credula est spes improba. 295

265 *vertere* nullum E || 267 *animus* ω *corr.* Leo || 268 *ti-*
met A || 269 ^m*animus* E¹ || 270 *anime* incipe A || 272 *quod*
om. A || 274 *aliquit* E || 275 *animum* gnati A || 276 *soror* est A^z
sororve Bentley || 277 *parens* A || 282^b. 283^a (*ing. — patris*)
om. A || 288 *poterit* A || 290 *post v.* 293 E (*post v.* 292 *ponen-*
dum suspicatur Leo)

gnatis tamen mandata quae patruo ferant
dabimus: relictis exul hospitiis vagus
regno ut miserias mutet atque Argos regat
ex parte dominus. si nimis durus preces
spernet Thyestes, liberos eius rudes 300
malisque fessos gravibus et faciles capi
prece commovebunt: hinc vetus regni furor,
illinc egestas tristis ac durus labor
quamvis rigentem tot malis subigent virum.
SAT. Iam tempus illi fecit aerumnas leves. 305
ATR. Erras: malorum sensus accrescit die.
leve est miserias ferre, perferre est grave.
SAT. Alios ministros consili tristis lege.
ATR. Peiora iuvenes facile praecepta audiunt.
SAT. In patre facient quicquid in patruo doces: 310
saepe in magistrum scelera redierunt sua.
ATR. Vt nemo doceat fraudis et sceleris vias,
regnum docebit. ne mali fiant times?
nascuntur. istud quod vocas saevum asperum
agique dure credis et nimium impie, 315
fortasse et illic agitur. SAT. Hanc fraudem scient
nati parari? ATR. Tacita tam rudibus fides
non est in annis; detegent forsán dolos:
tacere multis discitur vitae malis.
SAT. Ipsosque per quos fallere alium cogitas 320
falles? ATR. Vt ipsi crimine et culpa vacent.
quid enim necesse est liberos sceleri meos
inserere? per nos odia se nostra explicent. —
male agis, recedis, anime: si parcis tuis,

296 gnatis A || 300 citius *Peiper* || 302 prece commovebo E
corr. *L. Müller de r. m. p. 167* precommovebunt A preces mo-
vebunt a pueri movebunt *Bentley* || 303 hinc durus a corr.
Bothe || 306 accessit E || 307 miseris A^r est alterum om. ψ ||
308 consiliis A^r consilii E || 309. 310 *person. notas om.* A ||
310 in p. discent *Bentley* || 317 parari tacita (ATR. om.) A ||
320 ipsosque A || 321 ATR. om. E | ut — vacent *proprio versu* E |
at ipsi A || 322 ATR. *praef.* E | est necesse A^r | meo A || 323 se
odia A^r

parces et illis. consili Agamemnon mei 325
 sciens minister fiat et fratri sciens
 Menelaus adsit. prolis incertae fides
 ex hoc petatur scelere: si bella abnuunt
 et gerere nolunt odia, si patrum vocant,
 pater est. eatur. — multa sed trepidus solet 330
 detegere vultus, magna nolentem quoque
 consilia produnt: nesciant quantae rei
 fiant ministri. nostra tu coepta occules.
 SAT. Haud sum monendus: ista nostro in pectore
 fides timorque, sed magis claudet fides. 335

CHORVS

[Tandem regia nobilis,
 antiqui genus Inachi,
 fratrum composuit minas.]
 Quis vos exagitat furor,
 alternis dare sanguinem 340
 et sceptrum scelere aggredi?
 nescitis, cupidi arcium,
 regnum quo iaceat loco.
 regem non faciunt opes,
 non vestis Tyriae color, 345
 non frontis nota regiae,
 non auro nitidae trabes:
 rex est qui posuit metus

325 illi A | Agamemnon E || 326 insciens m. E | patris
 cliens A patri cl. E corr. Peiper (Bentley) || 327 assit E ||
 328 qui bella E || 329 patrum E || 333 occule A || 335 claudit A ||
 336—357 versus binorum colorum, distinctis singulorum in-
 ititiis E || 336—338 delet Richter, tuctur Leo II 383. At et se-
 quentibus repugnant et posterioris cantici initio (546 sqq. 558 sq.) ||
 342—352 afferuntur a Lactantio Placido Statii interprete. Cf.
 pruef. c. II || 342 ne sic horotis cup. a. Cod. Puteanus Lact. ||
 343 uocat loco Lact. || 344 reges A || 345 uestes Lact. || 346 re-
 gia Lact. || 347 fores E trabes A Lact. || 348 regem regem (sic)
 q. p. m. Lact.

et diri mala pectoris, quem non ambitio inpotens et numquam stabilis favor vulgi praecipitis movet, non quicquid fodit Occidens aut unda Tagus aurea claro devehit alveo,	350 355
non quicquid Libycis terit fervens area messibus, quem non concutiet cadens obliqui via fulminis, non Eurus rapiens mare aut saevo rabidus freto ventosi tumor Hadriae, quem non lancea militis, non strictus domuit chalybs, qui tuto positus loco infra se videt omnia occurritque suo libens fato nec queritur mori.	 360 365
Reges convenient licet qui sparsos agitant Dahas, qui rubri vada litoris et gemmis mare lucidis late sanguineum tenent, aut qui Caspia fortibus recludunt iuga Sarmatis, certet Danuvii vadum audet qui pedes ingredi et (quocumque loco iacent) Seres vellere nobiles:	 370 375
nil ullis opus est equis, nil armis et inertibus	 379 381

350 impotens A || 353—355 om. E || 359 obliqui E || 361 rapidus A || 362 adriae A || 363 lancea immitis E || 370 dachos (dacos) A || 371 littoris E || 372 Incidum A (sic Bentley) || 373 sanguineis Bentley || 376 danubii vadum E danubium licet A

telis quae procul ingerit Parthus, cum simulat fugas, admotis nihil est opus	385
urbes sternere machinis, longe saxa rotantibus.	387
mens regnum bona possidet.	380
[rex est qui metuit nihil, rex est qui cupiet nihil.]	388
hoc regnum sibi quisque dat.	390
Stet quicumque volet potens aulae culmine lubrico: me dulcis saturet quies; obscuro positus loco leni perfruar otio,	395
nullis nota Quiritibus aetas per tacitum fluat. sic cum transierint mei nullo cum strepitu dies, plebeius moriar senex.	400
illi mors gravis incubat qui, notus nimis omnibus, ignotus moritur sibi.	

THYESTES TANTALVS PLISTHENES TACITVS

Optata patriae tecta et Argolicas opes
miserisque summum ac maxime exulibus bonum, 405
tractum soli natalis et patrios deos
(si sunt tamen di) cerno, Cyclopum sacras
turres, labore maius humano decus,

380 ante 390 posuit Swoboda || 383 talis E || 385 adsuētis
Koetschau || 388. 389 del. Leo 389 om. A | metuet Bentley me-
tuat — cupiat Smith de arte rhet. p. 84 n. 1 || 396 notaque liti-
bus Markland (coetibus L. Müller) || 401 nulli A^r (exc. Vd.) ||
401. 402 inverso ordine E || Thyestes Philistenes (sic pro Tantalo
per totam scaenam) A || 405 maximum ω corr. Bentley || 406 tac-
tum ω corr. Kappius Peric. crit. Erlang. 1786 p. 11 ex ed. vet.
Conr. Celtis (Bothe)

celebrata iuveni stadia, per quae nobilis
 palmam paterno non semel curru tuli. 410
 occurret Argos, populus occurret frequens —
 sed nempe et Atreus. repete silvestres fugas
 saltusque densos potius et mixtam feris
 similemque vitam; clarus hic regni nitor
 fulgore non est quod oculos falso auferat: 415
 cum quod datur spectabis, et dantem aspice.
 modo inter illa, quae putant cuncti aspera,
 fortis fui laetusque; nunc contra in metus
 revolvor: animus haeret ac retro cupit
 corpus referre, moveo nolentem gradum. 420

TANT. Pigro (quid hoc est?) genitor incessu stupet
 vultumque versat seque in incerto tenet.

THY. Quid, anime, pendes quidve consilium diu
 tam facile torques? rebus incertissimis,
 fratri atque regno, credis ac metuis mala 425
 iam victa, iam mansueta et aerumnas fugis
 bene collocatas? esse iam miserum iuvat.
 reflecte gressum, dum licet, teque cripe.

TANT. Quae causa cogit, genitor, a patria gradum
 referre visa? cur bonis tantis sinum 430
 subducis? ira frater abiecta redit
 partemque regni reddit et lacerae domus
 componit artus teque restituit tibi.

THY. Causam timoris ipse quam ignoro exigis.
 nihil timendum video, sed timeo tamen. 435

placet ire, pigris membra sed genibus labant
 alioque quam quo nitor abductus feror.
 sic concitatam remige et velo ratem
 aestus resistens remigi et velo refert.

412 subnempe e. A. repetet E || 415 qui A^r || 416 quo A^r |
 tandem A^r vers. del. Peiper, antiquitus cum post 441 cum
 Thy. notu positum fuisse suspicatur Richter || 417 ista r ||
 425 duobus versibus (fr. — credis | ac m. mala) E || 428 de-
 flecte A || 436 sub genibus E || 438 vento ratem A || 439 aestus
 resurgens A | remige et v. feret (vel fert) A^r

TANT. Evince quicquid obstat et mentem impedit 440
 reducemque quanta praemia expectent vide.

pater, potes regnare. THY. Cum possim mori.

TANT. Summa est potestas — THY. Nulla: si cupias
 nihil.

TANT. Gnatis relinques. THY. Non capit regnum duos.

TANT. Miser esse mavult esse qui felix potest? 445

THY. Mihi crede, falsis magna nominibus placent,

frustra timentur dura. dum excelsus steti,

numquam pavere destiti atque ipsum mei

ferrum timere lateris. o quantum bonum est

obstare nulli, capere securas dapes 450

humi iacentem! scelera non intrant casas,

tutusque mensa capitur angusta cibus;

venenum in auro bibitur — expertus loquor:

malam bonae praeferre fortunam licet.

non vertice alti montis impositam domum 455

et eminentem civitas humilis tremit

nec fulget altis splendidum tectis ebur

somnosque non defendit excubitor meos;

non classibus piscamur et retro mare

iacta fugamus mole nec ventrem improbum 460

alimus tributo gentium, nullus mihi

ultra Getas metatur et Parthos ager;

non ture colimur nec meae excluso Iove

ornantur arae; nulla culminibus meis

imposita nutat silva nec fumant manu 465

succensa multa stagna nec somno dies

Bacchoque nox iungenda pervigili datur:

sed non timemur, tuta sine telo est domus

rebusque parvis magna praestatur quies —

immane regnum est posse sine regno pati. 470

TANT. Nec abnuendum, si dat imperium deus,

440 Vince A(τ) pervince τ || 443 totum v. Thyestae continuat
 N. Heinsius p. 40 (potestas nulla, si) || 452 totusque E || 454 li-
 bet N. Heinsius p. 40 || 457 non fulget A(τ) || 460 non A ||
 462 metitur A || 467 ducenda A || 469 r. p. alta A || 471 abn. est E

nec appetendum est: frater ut regnes rogat.

THY. Rogat? timendum est. errat hic aliquis dolus.

TANT. Redire pietas unde submota est solet
reparatque vires iustus amissas amor. 475

THY. Amat Thyesten frater? aetherias prius
perfundet Arctos pontus et Siculi rapax
consistet aestus unda et Ionio seges
matura pelago surget et lucem dabit

nox atra terris, ante cum flammis aquae, 480

cum morte vita, cum mari ventus fidem

foedusque iungent. TANT. Quam tamen fraudem times?

THY. Omnem: timori quem meo statuum modum?

tantum potest quantum odit. TANT. In te quid potest?

THY. Pro me nihil iam metuo: vos facitis mihi 485

Atrea timendum. TANT. Decipi cautus times?

THY. Serum est cavendi tempus in mediis malis:

eatur. unum genitor hoc testor tamen:

ego vos sequor, non duco. TANT. Respiciet deus

bene cogitata. perge non dubio gradu. 490

ATREVS THYESTES TANTALVS PLISTHENES TACITI

Plagis tenetur clausa dispositis fera:

et ipsum et una generis invisi indolem

iunctam parenti cerno. iam tuto in loco

versantur odia. venit in nostras manus

tandem Thyestes, venit, et totus quidem. 495

vix tempero animo, vix dolor frenos capit.

sic, cum feras vestigat et longo sagax

472 THY. nec appetendum (*om.* est) A || 476 Thyestem A |
ethericas A^r || 486 decipi *ex* recipi E¹ | captus *ω* *corr.* Madvig
II p. 114 || 487 THY. *om* *ω* *add.* Gruter || 488 gen. hoc ortamen
est A || 489 THY. ego—duco A | respiciat A^r || 490 *duobus versi-*
culis (b. cog. | p.—gradu) E || *inser.:* Atreus Thyestes A ||
491 ATR. *praef.* E || 493 in *om.* E || 496 v. tempore a. v. frenos
dolor c. E || 497 sic qui Bentley

loro tenetur Vmber ac presso vias
 scrutatur ore, dum procul lento suem
 odore sentit, paret et tacito locum 500
 rostro pererrat; praeda cum propior fuit,
 cervice tota pugnat et gemitu vocat
 dominum morantem seque retinenti eripit:
 cum sperat ira sanguinem, nescit tegi;
 tamen tegatur. aspice, ut multo gravis 505
 squalore vultus obruat maestos coma,
 quam foeda iaceat barba. praestetur fides —
 fratrem iuvat videre. complexus mihi
 redde expetitos. quicquid irarum fuit
 transierit; ex hoc sanguis ac pietas die 510
 colantur, animis odia damnata excidant.
 THY. Diluere possem cuncta, nisi talis fores.
 sed fateor, Atreu, fateor, admisi omnia
 quae credidisti. pessimam causam meam
 hodierna pietas fecit. est prorsus nocens 515
 quicumque visus tam bono fratri est nocens.
 lacrimis agendum est: supplicem primus vides;
 hae te precantur pedibus intactae manus:
 ponatur omnis ira et ex animo tumor
 erasus abeat. obsides fidei accipe 520
 hos innocentes, frater. ATR. A genibus manum
 aufer meosque potius amplexus pete.
 vos quoque, senum praesidia, tot iuvenes, meo
 pendete collo. squalidam vestem exue
 oculisque nostris parce et ornatus cape 525
 pares meis laetusque fraterni imperi
 capesse partem. maior haec laus est mea,
 fratri paternum reddere incolumi decus:
 habere regnum casus est, virtus dare.
 THY. Di paria, frater, pretia pro tantis tibi 530

498 loto E || 504 spirat ψ || 507 iacet E | praestatur A τ ||
 516 fratre E || 518 pedibus iuncte A τ || 521 manus A || 522 pro-
 perus Bentley || 524 pendente E || 526 quales mei sunt laetusque
 frater imperii A || 527 maior hoc A τ (N. Heinsius p. 40)

meritis rependant. regiam capitis notam
 squalor recusat noster et sceptrum manus
 infausta refugit. liceat in media mihi
 latere turba. ATR. Recipit hoc regnum duos.
 THY. Meum esse credo quicquid est, frater, tuum. 535
 ATR. Quis influentis dona fortunae abnuvit?
 THY. Expertus est quicumque quam facile effluant.
 ATR. Fratrem potiri gloria ingenti vetas?
 THY. Tua iam peracta gloria est, restat mea:
 respuere certum est regna consilium mihi. 540
 ATR. Meam relinquam, nisi tuam partem accipis.
 THY. Accipio: regni nomen iupositi feram,
 sed iura et arma servient mecum tibi.
 ATR. Imposita capiti vincla venerando gere;
 ego destinatas victimas superis dabo. 545

CHORVS

Credat hoc quisquam? ferus ille et acer
 nec potens mentis truculentus Atreus
 fratris aspectu stupefactus haesit.
 nulla vis maior pietate vera est:
 iurgia externis inimica durant, 550
 quos amor verus tenuit, tenebit.
 ira cum magnis agitata causis
 gratiam rupit cecinitque bellum,
 cum leves frenis sonuere turmae,
 fulsit hinc illinc agitatus ensis 555
 quem movet crebro furibundus ictu
 sanguinem Mavors cupiens recentem:
 opprimit ferrum manibusque iunctis
 ducit ad pacem Pietas negantes.

Otium tanto subitum e tumultu 560
 quis deus fecit? modo per Mycenae

539 THY. om. A τ || 540 THY. praef. A τ || 543—545 *Atreo dantur* A τ || 544 ven. regem E || 558 opprimit E || 559 ducit ω
 ducet *Leo*

arma civilis crepuere belli:
 pallidae natos tenere matres;
 uxor armato timuit marito,
 cum manum invitus sequeretur ensis, 565
 sordidus pacis vitio quietae;
 ille labentes renovare muros,
 hic situ quassas stabilire turres,
 ferreis portas cohibere claustris
 ille certabat, pavidusque pinnis 570
 anxiae noctis vigil incubabat:
 peior est bello timor ipse belli.
 Iam minae saevi cecidere ferri,
 iam silet murmur grave classicorum,
 iam tacet stridor litui strepentis: 575
 alta pax urbi revocata laetae est.
 sic, ubi ex alto tumuere fluctus
 Bruttium Coro feriente pontum,
 Scylla pulsatis resonat cavernis
 ac mare in portu timuere nautae 580
 quod rapax haustum revomit Charybdis,
 et ferus Cyclops metuit parentem
 rupe ferventis residens in Aetnae,
 ne superfusus violetur undis
 ignis aeternis resonans caminis, 585
 et putat mergi sua posse pauper
 regna Laertes Ithaca tremente:
 si suae ventis cecidere vires,
 mitius stagno pelagus recumbit;
 alta, quae navis timuit secare, 590
 hinc et hinc fuis speciosa velis
 strata ludenti patuere cumbae,

563 p. matres tenere natos A (natis timuere Bentley) ||
 564 amato E || 566 sordibus E || 571 nocti A || 576 alma Bentley |
 urbis A | est om. E || 578 choro E Brutium ponto f. corum A ||
 579 pulsatus E || 580 in totum A || 581 auster A aestu Bessel ||
 582 ferox E (Ribb.) || 585 arcanis Bentley || 586. 587 del. Peiper ||
 591 spatiosa A || 592 cimbe A^r

et vacat mersos numerare pisces
 hic ubi ingenti modo sub procella
 Cyclades pontum timuere motae. 595

Nulla sors longa est: dolor ac voluptas
 invicem cedunt; brevior voluptas.
 ima permutat levis hora summis:
 ille qui donat diadema fronti,
 quem genu nixae tremuere gentes, 600
 cuius ad nutum posuere bella
 Medus et Phoebi propioris Indus
 et Dahae Parthis equitem minati,
 anxius sceptrum tenet et moventes
 cuncta divinat metuitque casus 605
 mobiles rerum dubiumque tempus.

Vos quibus rector maris atque terrae
 ius dedit magnum necis atque vitae,
 ponite inflatos tumidosque vultus:
 quicquid a vobis minor expavescit, 610
 maior hoc vobis dominus minatur;
 omne sub regno graviore regnum est.
 quem dies vidit veniens superbum,
 hunc dies vidit fugiens iacentem.

Nemo confidat nimium secundis, 615
 nemo desperet meliora lassis:
 miscet haec illis prohibetque Clotho
 stare Fortunam, rotat omne fatum.
 nemo tam divos habuit faventes,
 crastinum ut posset sibi polliceri: ◀ 620
 res deus nostras celeri citatas
 turbine versat.

597 *in textu om. in marg. add.* E¹ || 603 *dachi vel dache*
 (dace) A^r || 605 *cuncta divitias* A || 610 *extimescit* A || 616 *lapsis* *ψ*
cf. ad. III 616

NVNTIVS CHORVS

Quis me per auras turbo praecipitem vehet
 atraque nube involvet, ut tantum nefas
 eripiat oculis? o domus Pelopi quoque 625
 et Tantalo pudenda! CHOR. Quid portas novi?
 NVNT. Quaenam ista regio est? Argos et Sparte, pios
 sortita fratres, et maris gemini premens
 fauces Corinthos, an feris Hister fugam
 praebens Alanis, an sub aeterna nive 630
 Hyrcana tellus an vagi passim Scythae?
 quis hic nefandi est conscius monstri locus?
 CHOR. Effare et istud pande, quodcumque est, malum.
 NVNT. Si steterit animus, si metu corpus rigens
 remittet artus. haeret in vultu trucidis 635
 imago facti. ferte me insane procul,
 illo, procellae, ferte quo fertur dies
 hinc raptus. CHOR. Animos gravius incertos tenes.
 quid sit quod horres ede et auctorem indica:
 non quaero quis sit, sed uter. effare ocius. 640
 NVNT. In arce summa Pelopiae pars est domus
 conversa ad austros, cuius extremum latus
 aequale monti crescit atque urbem premit
 et contumacem regibus populum suis
 habet sub ictu; fulget hic turbae capax 645
 immane tectum, cuius auratas trabes
 variis columnae nobiles maculis ferunt.
 post ista vulgo nota, quae populi colunt,
 in multa dives spatia discedit domus;
 arcana in imo regio secessu iacet, 650
 alta vetustum valle compescens nemus,
 penetrabile regni, nulla qua laetos solet

623 NVNT. *praef.* E | uehit E || 624 inuoluit E uoluet A
corr. α || 627 impios A || 629 Corinthus Aτ || 632 *choro datur* A ||
 639 ede et] effer A || 640 quaero *om.* Aτ | quid E || 641 pelop-
 pis A pelopaeae E *corr.* Bothe || 650 *sec.* patet A latet *ci.* Richter ||
 652 quae EA *corr.* ψ

praebere ramos arbor aut ferro coli,
 sed taxus et cupressus et nigra ilice
 obscura nutat silva, quam supra eminens 655
 despectat alte quercus et vincit nemus.
 hinc auspicari regna Tantalidae solent,
 hinc petere lassis rebus ac dubiis opem.
 affixa inhaerent dona: vocales tubae
 victaeque falsis axibus pendent rotae 661
 fractique currus, spolia Myrtoi maris 660
 et omne gentis facinus; hoc Phrygius loco
 fixus tiaras Pelopis, hic praeda hostium
 et de triumpho picta barbarico chlamys.
 fons stat sub umbra tristis et nigra piger 665
 haeret palude: talis est dirae Stygis
 deformis unda quae facit caelo fidem.
 hinc nocte caeca gemere feralis deos
 fama est, catenis lucus excussis sonat
 ululantque manes. quicquid audire est metus 670
 illic videtur: errat antiquis vetus
 emissa bustis turba et insultant loco
 maiora notis monstra; quin tecta solet
 micare silva flamma, et excelsae trabes
 ardent sine igne. saepe latratu nemus 675
 trino remugit, saepe simulacris domus
 attonita magnis. nec dies sedat metum:
 nox propria luco est et superstitione inferum
 in luce media regnat. hinc orantibus
 responsa dantur certa, cum ingenti sono 680
 laxantur adyto fata et immugit specus
 vocem deo solvente. quo postquam furens

655 supremiens E || 658 lapsis *ψ* | et dubiis A || 660 et
 661 sedes mutare iussit M. Müller Ph. p. 269 || 661 uitaeque E
 vinctaeque Bentley vectaeque Bothe || 663 pelops E || 668 hic
 nocte tota A | ferales A || 670 audiri N. Heinsius p. 41 ||
 672 ioco E || 673 tota *ω* corr. Richter symb. p. 38 (tuta
 N. Heinsius p. 41, subita, tetra, falsa Bentley) || 674 flamma
 silva A

intravit Atreus liberos fratris trahens,
 ornantur arae — quis queat digne eloqui?
 post terga iuvenum nobiles religat manus 685
 et maesta vitta capita purpurea ligat;
 non tura desunt, non sacer Bacchi liquor
 tangensque salsa victimam culter mola.
 servatur omnis ordo, ne tantum nefas
 non rite fiat. CHOR. Quis manum ferro admovet? 690
 NVNT. Ipse est sacerdos, ipse funesta prece
 letale carmen ore violento canit,
 stat ipse ad aras, ipse devotos neci
 contrectat et componit et † ferro admovet;
 attendit ipse: nulla pars sacri perit. 695
 lucus tremescit, tota succusso solo
 nutavit aula, dubia quo pondus daret
 ac fluctuanti similis; e laevo aethere
 atrum cucurrit limitem sidus trahens.
 libata in ignes vina mutato fluunt 700
 cruenta Baccho, regium capiti decus
 bis terque lapsum est, flevit in templis ebur.
 movere cunctos monstra, sed solus sibi
 immotus Atreus constat atque ultro deos
 terret minantes. iamque dimissa mora 705
 adsistit aris, torvum et obliquum intuens.
 ieiuna silvis qualis in Gangeticis
 inter iuvencos tigris erravit duos,
 utriusque praedae cupida quo primum ferat
 incerta morsus (flectit hoc rictus suos, 710
 illo reflectit et famem dubiam tenet),
 sic dirus Atreus capita devota impiae

685 reuocat manus A || 688 tangensue A | fusa τ || 692 ore
 truculento Peiper, more sollemni Bentley || 694 verba ferro ad-
 movet ex r. 690 intrusa expulisse genuina Leo suspicatur; ferrum
 adm. Peiper, atque arae admovet (rel et retro trahit) Bentley,
 ferrum parat Koetschau || 696 toto Ar (exc. R10) | t. s. loco E
 (Ribb.) || 698 om. τ || 706 assiluit aris A || 710 huc A cf. Agam.
 c. 113 || 711 famen E || 712 durus E

speculatur irae: quem prius mactet sibi
dubitat, secunda deinde quem caede immolet.
nec interest, sed dubitat et saevum scelus 715
iuvat ordinare. CHOR. Quem tamen ferro occupat?
NVNT. Primus locus (ne desse pietatem putes)
avo dicatur: Tantalus prima hostia est.
CHOR. Quo iuvenis animo, quo tulit vultu necem?
NVNT. Stetit sui securus et non est preces 720
perire frustra passus; ast illi ferus
in vulnere ensem abscondit et penitus premens
iugulo manum commisit: educto stetit
ferro cadaver, cumque dubitasset diu,
hac parte an illa caderet, in patrum cadit. 725
tunc ille ad aras Plisthenem saevus trahit
adicitque fratri; colla percussa amputat;
cervice caesa truncus in pronum ruit,
querulum cucurrit murmure incerto caput.
CHOR. Quid deinde gemina caede perfunctus facit? 730
puerone parit an scelus sceleri ingerit?
NVNT. Silva iubatus qualis Armenia leo
in caede multa victor armento incubat
(cruore rictus madidus et pulsa fame
non ponit iras: hinc et hinc tauros premens 735
vitulis minatur dente iam lasso piger),
non aliter Atreus saevit atque ira tumet,
ferrumque gemina caede perfusum tenens,
oblitus in quem fureret, infesta manu
exegit ultra corpus — ut pueri statim 740
pectore receptus ensis in tergo extitit;
cadit ille et aras sanguine extinguens suo
per utrumque vulnus moritur. CHOR. O saevum scelus!
NVNT. Exhorrulistis? haecenus si stat nefas,

713 speculatur E speculatus N. Heinsius p. 11 || 714 secundam E || 715 tantum scelus A || 726 philistinem A^r || 731 querrone E puerisne A^r | scelere E || 732 iunatus E | armena A^r || 739 rueret A || 740 ac ω at α corr. M. Müller p. 42 (ut pueri causalī sensu) || 744 non stat A

pius est. CHOR. An ultra maius aut atrocius 745
 natura recipit? NVNT. Sceleris hunc finem putas?
 gradus est. CHOR. Quid ultra potuit? obiecit feris
 lanianda forsā corpora atque igne arcuit?
 NVNT. Vtinam arcuisset! ne tegat functos humus
 nec solvat ignis! avibus epulandos licet 750
 ferisque triste pabulum saevis trahat —
 votum est sub hoc quod esse supplicium solet:
 pater insepultos spectet! o nullo scelus
 credibile in aevo quodque posteritas neget —
 erepta vivis exta pectoribus tremunt 755
 spirantque venae corque adhuc pavidum salit;
 at ille fibras tractat ac fata inspicit
 et adhuc calentes viscerum venas notat.
 postquam hostiae placuere, securus vacat
 iam fratris epulis: ipse divisum secat 760
 in membra corpus, amputat trunco tenus
 umeros patentis et lacertorum moras,
 denudat artus durus atque ossa amputat;
 tantum ora servat et datas fidei manus.
 haec veribus haerent viscera et lentis data 765
 stillant caminis, illa flammatus latex
 querente aeno iactat. impositas dapes
 transiluit ignis inque trepidantes focos
 bis ter regestus et pati iussus moram
 invitus ardet. stridet in veribus iecur; 770
 nec facile dicam, corpora an flammae magis
 genuere. piceos ignis in fumos abit;
 et ipse fumus, tristis ac nebula gravis,
 non rectus exit seque in excelsum levat:
 ipsos penates nube deformi obsidet. 775

745 plus est A || 750 ne A || 751 tradat E || 757 incipit E ||
 761 in membra E | lancinat N. Heinsius p. 42 || 762 patentis A ||
 763 del. C. Barth (Bentley) | dirus ψ || 765 ueribus A cf. v. 770 ||
 767 candente aeno E cf. Werner p. 52 || 768 crepitantes ψ || 769 ut
 pati N. Heinsius p. 43 || 771 dicas id. ibid. | fl. gemant A || 772 pi-
 ceus A || 774 leuans ψ || 775 spissus N. Heinsius p. 43 (Oed. 326)

O Phoebe patiens, fugeris retro licet
 medioque ruptum meriseris caelo diem,
 sero occidisti. lancinat gnatos pater
 artusque mandit ore funesto suos;
 nitet fluente madidus unguento comam 780
 gravisque vino; saepe praeclosae cibum
 tenere fauces — in malis unum hoc tuis
 bonum est, Thyesta, quod mala ignoras tua.
 sed et hoc peribit. verterit currus licet
 sibi ipse Titan obvium ducens iter 785
 tenebrisque facinus obruat tetrum novis
 nox missa ab ortu tempore alieno gravis,
 tamen videndum est. tota patefient mala.

CHORVS

Quo terrarum superumque parens,
 cuius ad ortus noctis opacae 790
 decus omne fugit, quo vertis iter
 medioque diem perdis Olympo?
 cur, Phoebe, tuos rapis aspectus?
 nondum serae nuntius horae
 nocturna vocat lumina Vesper; 795
 nondum Hesperiae flexura rotae
 iubet emeritos solvere currus;
 nondum in noctem vergente die
 tertia misit bucina signum:
 stupet ad subitae tempora cenae 800
 nondum fessis bubus arator.
 quid te aetherio pepulit cursu?

777 raptum *id.* || 780 fluentem *Bentley* || coma A || 781 re-
 clusae E || 788 nota patefiant E || 789—884 *dimetri his monom.*
intermixtis: 843^b (turba d.) 877 *teard. m.* 881 (sive e.) A *di-*
metri, sed 829. 830 *opere. — ruina trimeter* E || 789 *potens*
N. Heinsius p. 43. 219 || 791 *cecus* E || 792 *prodis N. Heinsius*
ibid. || 793 *post* 801 *ponit Peiper* || 798 *innocentem* E || 801 *bo-*
bubus A^r || 802 *ethereo A^r*

quae causa tuos
 limite certo deiecit equos?
 numquid aperto carcere Ditis 805
 victi temptant bella Gigantes?
 numquid Tityos pectore fesso
 renovat veteres saucius iras?
 num reiecto
 latus explicuit monte Typhoeus?
 numquid struitur via Phlegraeos 810
 alta per hostes et Thessalicum
 Thressa premitur Pelion Ossa?
 solitae mundi periere vices?
 nihil occasus, nihil ortus erit?
 stupet Eoos 815
 assueta deo tradere frenos
 genetrix primae roscida lucis
 perversa sui limina regni;
 nescit fessos
 tinguere currus nec fumantes
 sudore iubas mergere ponto. 820
 ipse insueto novus hospitio
 Sol Auroram videt occiduus,
 tenebrasque iubet surgere nondum
 nocte parata: non succedunt
 astra nec ullo micat igne polus, 825
 non Luna gravis digerit umbras.
 Sed quicquid id est, utinam nox sit!
 trepidant, trepidant
 pectora magno percussa metu:
 ne fatali cuncta ruina 830
 quassata labent iterumque deos
 hominesque premat deforme chaos,
 iterum terras et mare cingens

806 titius A^r || 810 feruntur E || 813 et 814 per interrogatio-
 nem offerendos esse docuit M. Müller Ph. p. 270 || 814 hortus E ||
 818 lumina A^r || 826 nec A | graves A || 833 mare et ignes ω
 corr. Leo

et vaga picti sidera mundi
 natura tegat. 835
 non aeternae facis exortu
 dux astrorum saecula ducens
 dabit aestatis brumaeque notas,
 non Phoebeis obvia flammis
 demet nocti Luna timores 840
 vincetque sui fratris habenas,
 curvo brevius limite currens;
 ibit in unum
 congesta sinum turba deorum.
 hic qui sacris pervius astris
 secat obliquo tramite zonas 845
 flectens longos signifer annos,
 lapsa videbit sidera labens;
 hic qui nondum vere benigno
 reddit Zephyro vela tepenti,
 Aries praeceps ibit in undas, 850
 per quas pavidam vexerat Hellen:
 hic qui nitido Taurus cornu
 praefert Hyadas, secum Geminos
 trahet et curvi bracchia Canceri;
 Leo flammiferis aestibus ardens 855
 iterum e caelo cadet Hercules,
 cadet in terras Virgo relictas
 iustaeque cadent pondera Librae
 secumque trahent Scorpion acrem:
 et qui nervo tenet Haemonio 860
 pinnata senex spicula Chiron,
 rupto perdet spicula nervo;
 pigram referens hiemem gelidus
 cadet Aegoceros frangetque tuam,
 quisquis es, urnam; tecum excedent 865
 ultima caeli sidera Pisces,

835 *alternae N. Heinsius p. 13* || 837 *aestates E* || 851 *nixerat E* | *hellem or corr. p* || 861 *pennata A* | *spicula nervo E* || 862 *addit i. mg. E¹ (ut r. 597)* || 863 *hiemen E* || 864 *egloceros Ar*

Plostraque numquam perfusa mari
 merget condens omnia gurges;
 et qui medias dividit Vrsas,
 fluminis instar lubricus Anguis 870
 magnoque minor iuncta Draconi
 frigida duro Cynosura gelu,
 custosque sui tardus plaustri
 iam non stabilis ruet Arctophylax.
 Nos e tanto visi populo 875
 digni premeret quos everso
 cardine mundus?
 in nos aetas ultima venit?
 o nos dura sorte creatos,
 seu perdidimus solem miseri, 880
 sive expulimus!
 abeant questus, discede, timor:
 vitae est avidus quisquis non vult
 mundo secum pereunte mori.

ATREVS

Aequalis astris gradior et cunctos super 885
 altum superbo vertice attingens polum.
 nunc decora regni teneo, nunc solium patris.
 dimitto superos: summa votorum attingi.
 bene est, abunde est, iam sat est etiam mihi.
 sed cur satis sit? pergami et impleto patre 890
 funere suorum. ne quid obstaret pudor,
 dies recessit: perge dum caelum vacat.
 utinam quidem tenere fugientes deos
 possem et coactos trahere, ut ultricem dapem

867 monstraque ω corr. Leo I 221 (astraque Bentley,
 plaustraque id. ad Luc. I 74) || 872 cynoseyra E || 874 i. n. in-
 stabilis E | artophylax ω || 882 habeant E || 886 celum A^r ||
 890^b 891^a (pergam et implebo patrem funere — suorum sic ω)
 corrupta esse docuit B. Schmidt Fleck. ann. 97 p. 875, delevit
 Leo, emendarit M. Müller p. 43 || 891 quit E || 892 uocat A ||
 893 quidam ex quidam (incerta m.) E || 894 et ultr. d. E

omnes viderent — quod sat est, videat pater. 895
 etiam die nolente discutiam tibi
 tenebras, miseriae sub quibus latitant tuae.
 nimis diu conviva securo iaces
 hilarique vultu, iam satis mensis datum est
 satisque Baccho: sobrio tanta ad mala 900
 opus est Thyeste. turba famularis, fores
 templi relaxa, festa patefiat domus.
 libet videre, capita natorum intuens
 quos det colores, verba quae primus dolor 905
 effundat aut ut spiritu expulso stupens
 corpus rigescat. fructus hic operis mei est.
 miserum videre nolo, sed dum fit miser.
 aperta multa tecta conlucent face.
 resupinus ipse purpurae atque auro incubat,
 vino gravatum fulciens laeva caput. 910
 eructat. o me caelitum excelsissimum,
 regumque regem! vota transcendere mea.
 satur est, capaci ducit argento merum —
 ne parce potu: restat etiam nunc error
 tot hostiarum; veteris hunc Bacchi color 915
 abscondet — hoc, hoc mensa cludatur scypho.
 mixtum suorum sanguinem genitor bibat:
 meum bibisset. ecce, iam cantus ciet
 festasque voces nec satis menti imperat.

THYESTES

Pectora longis hebetata malis, 920
 iam sollicitas ponite curas.

900 bacho E || 907 m. mirum uid. n. E || 909 purpura A
 911 e. omne α corr. α || 912 regum atque r. E || 916 abscon-
 dat τ || 919 festaque E || *tituli loco* chorvs. THYESTES E 938—
 941 *Thyestae*, 942—944 *choro*, 945—960 *Thyestae*, 961—964 *choro*.
 965—969 *Thyestae assignantur* E, *Peiper* 920 926^a *choro*, 926^b
 — 933^a *Thyestae*, 933^b—937 *choro*, 938—941 *Thy.*, 942 944 *et*
 950—951 (*sic coniungendus*) *choro*, 945 949 *Thy.*, 952—956
choro, 957—960 *Thy.*, 961—964 *choro*, 965 969 *Thy. tribuendos*

fugiat maeror fugiatque pavor,
 fugiat trepidi comes exilii
 tristis egestas
 rebusque gravis pudor afflictis: 925
 magis unde cadas quam quo refert.

Magnum, ex alto culmine lapsum
 stabilem in plano figere gressum;
 magnum, ingenti strage malorum
 pressum fracti pondera regni 930
 non inflexa cervice pati
 nec degenerem victumque malis
 rectum impositas ferre ruinas.

Sed iam saevi nubila fati
 pelle ac miseri 934^b
 temporis omnis dimitte notas; 935
 redeant vultus ad laeta boni,
 veterem ex animo mitte Thyesten.

Proprium hoc miseros sequitur vitium,
 numquam rebus credere laetis:
 redeat felix fortuna licet, 940
 tamen afflictos gaudere piget.
 quid me revocas festumque vetas
 celebrare diem, quid flere iubes,
 nulla surgens dolor ex causa?
 quid me prohibes flore decenti 945
 vincere comam? prohibet, prohibet!

Vernae capiti fluxere rosae,
 pingui madidus erinis amomo
 inter subitos stetit horrores,
 imber vultu nolente cadit, 950
 venit in medias voces gemitus.
 maeror lacrimas amat assuetas,

esse statuit, cf. Leo I 137. canticum dimetris decurrit claudente monometro ω, nisi quod 930—932 pro tribus dimetris duo trimetros habet E || 935 tempore in omni E del. Peiper | omnes A || 936 adhleta E || 945 quis me prohibet ω corr. N. Heinsius p. 14 || 946 vincere E | prohibet et proh. A^r

flendi miseris dira cupido est.
libet infaustos mittere questus,
libet et Tyrio saturas ostro 955
rumpere vestes, ululare libet.

Mittit luctus signa futuri
mens, ante sui praesaga mali:
instat nautis fera tempestas,
cum sine vento tranquilla tument. 960

Quos tibi luctus quosve tumultus
fingis, demens? credula praesta
pectora fratri: iam, quicquid id est,
vel sine causa vel sero times.

Nolo infelix, sed vagus intra 965
terror oberrat, subitos fundunt
oculi fletus, nec causa subest.
dolor an metus est?
an habet lacrimas magna voluptas?

ATREVS THYESTES

ATR. Festum diem, germane, consensu pari 970
celebremus: hic est, sceptrum qui firmet mea
solidamque pacis alliget certae fidem.

THY. Satiatus dapibus me nec minus Bacchi tenet.
augere cumulus hic voluptatem potest,
si cum meis gaudere felici datur. 975

ATR. Hic esse natos crede in amplexu patris.
hic sunt eruntque; nulla pars proles tuae
tibi subtrahetur. ora quae exoptas dabo
totumque turba iam sua implebo patrem.
satiaberis, ne metue. nunc mixti meis 980
iucunda mensae sacra iuvenilis colunt;
sed accientur. poculum infuso cape
gentile Baccho. THY. Capiam fraternae dapibus

955 libet ei *Bothe*, sed cf. *Leo* I 67 || 961 q. t. multus A^r ||
968 metus an dolor est *Nolte Z. G.* 1880 p. 87 coll. *Luc.* II 27 ||
971 qui sceptrum A^r || 973 satius A || 975 felici gaudere A^r (*exc.*
Vad.) || 978 hora E || 981 colunt *φ*

donum. paternis vina libentur deis,
 tunc hauriantur. sed quid hoc? nolunt manus 985
 parere, crescit pondus et dextram gravat;
 admotus ipsis Bacchus a labris fugit
 circaque rictus ore decepto fluit
 et ipsa trepido mensa subsiluit solo.
 vix lucet ignis; ipse quin aether gravis 990
 inter diem noctemque desertus stupet.
 quid hoc? magis magisque concussi labant
 convexa caeli; spissior densis coit
 caligo tenebris noxque se in noctem abdidit;
 fugit omne sidus. quicquid est, fratri precor 995
 gnatisque pareat, omnis in vile hoc caput
 abeat procella. redde iam gnatos mihi!
 ATR. Reddam, et tibi illos nullus eripiet dies.
 THY. Quis hic tumultus viscera exagitat mea?
 quid tremuit intus? sentio impatiens onus 1000
 meumque gemitu non meo pectus gemit.
 adeste, nati, genitor infelix vocat,
 adeste. visis fugiet hic vobis dolor —
 unde obloquuntur? ATR. Expedi amplexus pater:
 venere. gnatos ecquid agnoscis tuos? 1005
 THY. Agnosco fratrem. sustines tantum nefas
 gestare, Tellus? non ad infernam Styga
 tenebrasque mergis rupta et ingenti via
 ad chaos inane regna cum rege abripis?
 non tota ab imo tecta convellens solo 1010
 vertis Mycenae? stare circa Tantalum
 uterque iam debuimus: hinc compagibus
 et hinc revulsis, si quid infra Tartara est

985 non vult manus A || 988 effluit A || 994 addidit *ψ Gronov, Leo; at cf. E. Thomas Herm. 28, 308* || 998 illos *om. A^r* || 999 quid E || 1000 fremuit *Bentley* || 1001 meumque cum gemitu *A^r* || 1003 fugiat E || 1005 et quid E || 1007 inferna *A^r* || 1008 te nosque mergis *ω corr. B. Schmidt Observ. p. 9* (amnesque *Peiper*) || 1012—1014 *sic dispositi A*: 1014^a (anosque n.) 1013^b (si q. i. T. e) 1012 (uterq. — comp.) 1013^a 1014^b (et h. r. huc t. i. s.) || 1013 si quis intra A

avosque nostros, hoc tuam inmani sinu
 demitte vallem nosque defossos tege 1015
 Acheronte toto. noxiae supra caput
 animae vagentur nostrum et ardenti freto
 Phlegethon harenas igneus totas agens
 exilia supra nostra violentus fluat —
 immota tellus pondus ignavum iaces? 1020
 fugere superi. ATR. Iam accipe hos potius libens
 diu expetitos — nulla per fratrem est mora:
 fruere, osculare, divide amplexus tribus.
 THY. Hoc foedus? haec est gratia, haec fratris fides?
 sic odia ponis? non peto, incolumis pater 1025
 natos ut habeam; scelere quod salvo dari
 odioque possit, frater hoc fratrem rogo:
 sepelire liceat. redde quod cernas statim
 uri; nihil te genitor habiturus rogo,
 sed perditurus. ATR. Quicquid e natis tuis 1030
 superest habes, quodcumque non superest habes.
 THY. Vtrumne saevis pabulum alitibus iacent,
 an beluis servantur, an pascunt feras?
 ATR. Epulatus ipse es impia natos dape.
 THY. Hoc est deos quod puduit, hoc egit diem 1035
 aversum in ortus. quas miser voces dabo
 questusque quos? quae verba sufficient mihi?
 abscisa cerno capita et avulsas manus
 et rupta fractis eruribus vestigia —
 hoc est quod avidus capere non potuit pater. 1040
 volvuntur intus viscera et clusum nefas

1014 hoc (huc A *cf.* v. 710) tua in mani s. E || 1015 di-
 mitte A | ualle E || 1017 ardenti Bothe || 1018 tortas Delrio, tostas
Rapheling probante Gronacio || 1019 exitia ω *corr.* Gronov ||
 1020 iacet E || 1021 iam om. ω *add.* B. Schmidt *de em. Sen. tr.*
p. 20 en add. Bentley | recipe hosce citius. liberis tandem
 tuis A || 1022 d. expetitis (n. p. f. e. m.) fruere A || 1024 thy.
 om. E || 1025 si odia A^r | incolumes A || 1029 te genitor nihil A^r
 1031 s. habebis quodque A || 1033 feras an pascunt E an beluas
 s. ut pascant f. Bentley || 1036 aversum E *corr.* p || 1038 euul-
 sas A^r || 1041 clausum A

sine exitu luctatur et quaerit fugam.
 da, frater, ensem (sanguinis multum mei
 habet ille): ferro liberis detur via.
 negatur ensis? pectora inliso sonent 1045
 contusa planctu — sustine, infelix, manum,
 parcamus umbris. tale quis vidit nefas?
 quis inhospitalis Caucasi rupem asperam
 Heniochus habitans quisve Cecropiis metus
 terris Procrustes? genitor en natos premo 1050
 premorque natis — sceleris est aliquis modus.
 ATR. Sceleri modus debetur ubi facias scelus,
 non ubi reponas. hoc quoque exiguum est mihi.
 ex vulnere ipso sanguinem calidum in tua
 defundere ora debui, ut viventium 1055
 biberes cruorem — verba sunt irae data
 dum propero. ferro vulnera impresso dedi,
 cecidi ad aras, caede votiva focos
 placavi et artus, corpora exanima amputans,
 in parva carpsi frustra et haec ferventibus 1060
 demersi aenis, illa lentis ignibus
 stillare iussi; membra nervosque abscidi
 viventibus, gracilique traiectas veru
 mugire fibras vidi et aggressi manu
 mea ipse flammam — omnia haec melius pater 1065
 fecisse potuit, cecidit in cassum dolor:
 scidit ore natos impio, sed nesciens,
 sed nescientes. TIV. Clausa litoribus vagis
 audite maria, vos quoque audite hoc scelus,
 quocumque, di, fugistis. audite inferi, 1070
 audite terrae, Noxque Tartarea gravis
 et atra nube, vocibus nostris vaca
 (tibi sum relictus, sola tu miserum vides,

1042 quaerit niam A || 1044 demus niam A || 1052 sceleris
 m. dabitur A γ || 1054 callidum E || 1055 diffundere A || 1060 fru-
 stra A γ || 1063 traiecto A || 1064 aggressi E || 1065 ipsa E ||
 1069 vosque dii audite A || 1070 q. diffugistis EA corr. ψ ||
 1072 geminata nube Bentley

tu quoque sine astris), vota non faciam improba,
 pro me nihil precabor — et quid iam potest 1075
 pro me esse? vobis vota prospicient mea.
 tu, summe caeli rector, aetheriae potens
 dominator aulae, nubibus totum horridis
 convolve mundum, bella ventorum undique
 committe et omni parte violentum intona, 1080
 manuque non qua tecta et immeritas domos
 telo petis minore, sed qua montium
 tergemina moles cecidit et qui montibus
 stabant pares Gigantes, hac arma expedi
 ignesque torque. vindica amissum diem, 1085
 iaculare flammas, lumen ereptum polo
 fulminibus exple. causa, ne dubites diu,
 utriusque mala sit; si minus, mala sit mea:
 me pete, trisulco flammeam telo facem
 per pectus hoc trans mitte — si gnatos pater 1090
 humare et igni tradere extremo volo,
 ego sum cremandus. si nihil superos movet
 nullumque telis impios numen petit,
 aeterna nox permaneat et tenebris tegat
 immensa longis scelera. nil, Titan, queror, 1095
 si perseveras. ATR. Nunc meas laudo manus,
 nunc parta vera est palma. perdideram scelus,
 nisi sic doleres. liberos nasci mihi
 nunc credo, castis nunc fidem reddi toris.
 THY. Quid liberi meruere? ATR. Quod fuerant tui. 1100
 THY. Natos parenti — ATR. Fateor et, quod me iuvat,
 certos. THY. Piorum praesides testor deos.
 ATR. Quin coniugales? THY. Scelere quis pensat scelus?
 ATR. Scio quid queraris: scelere praerepto doles,
 nec quod nefandas hauseris angit dapes — 1105
 quod non pararis! fuerat hic animus tibi

1077 *ethereae* A^r || 1081 *manumque* E *et sic Leo cf. I 40* ||
 1084 *haec* ω *corr. Scaliger* || 1086 *exemptum* A^r || 1088 *mala*
est E || 1095 *i. l. secula* A^(r) || 1103 *quid e. ω corr. N. Heinsius*
p. 44 || 1105 *tangit* A

instruere similes in scio fratri cibos
 et adiuvante liberos matre aggredi
 similique leto sternere — hoc unum obstitit:
 tuos putasti. THY. Vindices aderunt dei; 1110
 his puniendum vota te tradunt mea.
 ATR. Te puniendum liberis trado tuis.

1112 ATR. *om.* E

Thyestes explicit. Incipit Hercules E *sequitur Thebais* A

HERCVLES [OETAEVVS]

Nota. Herculem Oetaeum a Seneca abiudicandam esse totam post N. Heinsium et Ric. Bentleyum et ipse quondam statueram (De Seneca trag. auctore p. 31) et Th. Birt statuit (Mus. Rhen. 31 p. 509); sublatis initio fabulae (v. 1—232) et fine (1691 sqq.) genuinam relinqui Senecae tragoediam P. Habrucker coniecit (Quaest. Annaeanae p. 49). Solam priorem fabulae partem (1—705) a Seneca esse profectam eumque integram de Herculis morte tragoediam scribere in mente non habuisse F. Leo copiose argumentatur (I 74); singulas potius eum scripsisse scaenas, alteram de virginibus ex Oechalia abductis, alteram de Deianirae zelotypia. Cui ita assentitur L. Tachau (Philol. XLVI [1887] p. 378), ut ne prologum quidem et quod sequitur chori carmen (v. 1—172) ab ipso philosopho facta esse censent. Argumenta a Leone prolata acriter impugnavit ac maximam partem vel infirmavit vel diluit P. Melzer dissertatione de Hercule Oetaeo Annaeanae programmati gymnasii Chemnitziani addita (1890), sic statuens fabulam a poeta breviter delineatam, non absolutam et perpolitam esse; composuisse eum singulas scenas, antequam de totius fabulae consilio et ordine satis ei constaret, nam et plures inveniri eiusdem consilii scenas et male cohaerentes et inter se pugnantes neque dubitandum videri, quin Seneca, si extremum perpoliendi operis laborem adhibuisset, gemellis locis deletis in solitum versuum numerum tragoediam fuerit contracturus (p. 13). Neque nova Pauli Barthii Lipsiensis argumentatio per litteras mecum communicata eo valet, ut stare possit Leonis sententia

PERSONAE

I HERCVLES

II IOLE

DEIANIRA

III NVTRIX

ALCMENA

IV HYLIVS

NVNTIVS

LICHAS

PHILOCTETES

} TACITI

CHORVS I OECHALIARVM VIRGINVM

CHORVS II AETOLARVM MVLIERVVM

SCAENA I IN EVBOEA INSVLA

SCAENA II TRACHINE ATQVE IN OETA MONTE

Ille autem in altera tragoediae parte ea desiderat, quae ingenii et sermonis Annaeani maxime propria ut in ceteris philosophi operibus sic in tragoediis ubique perspicue appareant, antitheticam dico orationis compositionem et sermonem stoicis sententiis illustratum. Et recte quidem quamquam ille observavit in priore tragoediae parte illa orationis et sententiarum lumina frequentius deprehendi quam in altera, tamen in hoc quoque neque prorsus desunt (cf. 1465 coll. 975, 1170, 1607, 1763, 1810, 1847; stoicae *γνώμαι* singulis versibus conceptae non inveniuntur, at hercule tota illa morientis herois descriptio per 300 versus continuata mentem vere stoicam mirum quantum spirat), neque si deessent quicquam certi de auctoris quaestione statui posset; tum demum nimirum auctor huius fabulae partis diversus a philosopho habendus necessario esset, si cum eius dicendi sentiendique ratione pugnancia legentibus occurrerent. Quae cum ita sint, in ea disquisitionis via, quam Melzerus ingressus est, eo magis proficiscendum esse viris doctis censeo, quo maiore probabilitatis specie A. Hosius (Fleckeis. annual. Supplem. 19 [1893], p. 286), A. Lucanum in Pharsalia componenda cum ceteras Senecae tragoedias tum Ierulem Octaeum ante oculos habuisse et in usum convertisse comparatione subtiliter instituta demonstravit. Unitatis defensores etiam extitere O. Ribbeck (Hist. poes. Rom. III 69), A. Steinberger (Commentationes Guillelmo de Christ. dedicatae 1891 p. 188), Mich. Müller, in Sen. trag. quaest. crit. 1898 thesi 1.

HERCVLES

Sator deorum, cuius excussum manu
 utraeque Phoebi sentiunt fulmen domus,
 secure regna — protuli pacem tibi,
 quacumque Nereus porrigi terras vetat.
 non est tonandum: perfidi reges iacent, 5
 saevi tyranni. fregimus quicquid fuit
 tibi fulminandum. sed mihi caelum, parens,
 adhuc negatur? parui certe Iove
 ubique dignus teque testata est meum
 patrem noverca. quid tamen nectis moras? 10
 numquid timemur? numquid impositum sibi
 non poterit Atlas ferre cum caelo Herculem?
 quid astra, genitor, quid negas? mors me tibi
 certe remisit, omne concessit malum
 quod terra genuit, pontus aer inferi: 15
 nullus per urbes errat Arcadias leo,
 Stymphalis icta est, Maenali nulla est fera;
 sparsit peremptus aureum serpens nemus
 et hydra vires posuit et notos Hebro
 cruore pingues hospitem fregi greges 20
 hostisque traxi spolia Thermodontiae.
 vidi silentum fata nec tantum redi,
 sed trepidus atrum Cerberum vidit dies

HERCVLES E HERCVLES OCTAVVS A *scenae inscr. om.* EA

1 HERC. *praef.* E | excussum A(r) || 14 cum cesset A(r) |
 15 quodcumque A(r) | pontus *om. q* (Vd. Ag.) || 16 argolicas
I. Gronov || 18 stravit *N. Heinsius p. 433* || 19 virus *N. Heinsius p. 434* || 20 fudi greges A || 22 v. regentem A

et ille solem. nullus Antaeus Libys
 animam resumit, cecidit ante aras suas 25
 Busiris, una est Geryon sparsus manu
 taurusque populis horridus centum pavor.
 quodcumque tellus genuit infesta occidit
 meaque fusum est dextera: iratis deis
 non licuit esse. si negat mundus feras, 30
 animum noverca, redde nunc nato patrem
 vel astra forti. nec peto ut monstres iter;
 permitte tantum, genitor: inveniam viam.
 vel si times ne terra concipiat feras,
 properet malum quodcumque, dum terra Herculem 35
 habet videtque: nam quis invadet mala
 aut quis per urbes rursus Argolicas erit
 Iunonis odio dignus? in tutum meas
 laudes redegit, nulla me tellus silet:
 me sensit ursae frigidum Scythicae genus 40
 Indusque Phoebo subditus, cancro Libys;
 te, clare Titan, testor: occurri tibi
 quacumque fulges, nec meos lux prosequi
 potuit triumphos, solis excessi vices
 intraque nostras substitit metas dies. 45
 natura cessit, terra defecit gradum:
 lassata prior est. nox et extremum chaos
 in me incucurrit: inde ad hunc orbem redi,
 nemo unde retro est. tulimus Oceani minas,
 nec ulla valuit quaterre tempestas ratem 50
 quaecumque pressi — pars quota est Perseus mei?

26 est *om.* **E** || 28 infestum *α* || 29 dextera **A**(*τ*) | eratis
 dies **E** || 30 sic negat **A** || 31 dominum *ci.* *Peiper* | coërcam **E**
 nimium novercae *N. Heinsius p. 434* tandem novercae *Leo. Cf.*
Ovid. M. IX 198: defessa iubendo est saeva Iovis coniunx
(Melzer p. 12 n.) || 32 redde astra *ci. Richter* || 39 recepi **A** ||
 40 Scythie **A**(*τ*) || 41 cancri **E** || 43 fuges **E** || 45 infraque *ω*
corr. Gronov || 47 laxata per me nox **A** l. peior n. *ci. Gronov* ||
 48 cucurrit **A** || 49 unde omne **E** unde nemo **A** | retro est **E**
 retro (*om. est*) **A** *corr.* *α* || 51 pressit **E** | pars quota est quam
 prosequor **A** *cf. Melzer p. 12*

iam vacuus aether non potest odio tuae
 sufficere nuptae quasque devincam feras
 tellus timet concipere nec monstra invenit.
 ferae negantur: Hercules monstri loco 55
 iam coepit esse; quanta enim fregi mala,
 quot scelera nudus! quicquid immane obstitit,
 solae manus stravere; nec iuvenis feras
 timui nec infans. quicquid est iussum, leve est,
 nec ulla nobis segnis illuxit dies. 60
 o quanta fudi monstra quae nullus mihi
 rex imperavit! institit virtus mihi
 Iunone peior. sed quid inpavidum genus
 fecisse prodest? non habent pacem dei:
 purgata tellus omnis in caelo videt 65
 quodcumque timuit: transtulit Iuno feras.
 ambit peremptus cancer ardentem plagam
 Libyaeque sidus fertur et messes alit;
 annum fugacem tradit Astraeae leo,
 at ille, iactans fervidam collo iubam, 70
 austrum madentem siccant et nimbos rapit.
 invasit omnis ecce iam caelum fera
 meque antecessit: victor e terris meos
 specto labores, astra portentis prius
 ferisque Iuno tribuit, ut caelum mihi 75
 faceret timendum. sparserit mundum licet
 caelumque terris peius ac peius Styge
 irata faciat, dabitur Alcidae locus.
 si post feras, post bella, post Stygium canem
 haud dum astra merui, Siculus Hesperium latus 80
 tangat Pelorus, una iam tellus erit;
 illinc fugabo maria: si iungi iubes,
 committat undas Isthmos, et iuncto salo
 nova ferantur Atticae puppes via.

52 uagus E | potuit E || 56 quanta nunc *eo* corr. Bothe ||
 64 fregisse E || 65 omne iam *ci. Richter, cf. v. 72* || 68 men-
 ses E || 69 fugate A || 70 caelo iubam EA corr. *α* || 71 nimbos
 trahit A || 76 faciat A(τ) || 77 lenius styge E || 80 nondum A

mutetur orbis, vallibus currat novis 85
 Hister novasque Tanais accipiat vias.
 da, da tuendos, Iuppiter, saltem deos:
 illa licebit fulmen a parte auferas,
 ego quam tuebor. sive glaciale polum,
 seu me tueri fervidam partem iubes, 90
 hac esse superos parte securos puta.
 Cirrhaea Paeon templa et aetheriam domum
 serpente caeso meruit: o quotiens iacet
 Python in hydra! Bacchus et Persens deis
 iam se intulere: sed quota est mundi plaga 95
 oriens subactus aut quota est Gorgon fera?
 quis astra natus laudibus meruit suis
 ex te et noverca? quem tuli mundum peto.
 Sed tu, comes laboris Herculei, Licha,
 perfer triumphos, Euryti victos lares 100
 stratumque regnum. vos pecus rapite ocius
 qua templa tollens acta Cenaei Iovis
 austro timendum spectat Euboicum mare.

CHORVS

Par ille est superis cui pariter dies
 et fortuna fuit, mortis habet vices 105
 lente cum trahitur vita gementibus.
 quisquis sub pedibus fata rapacia
 et puppem posuit fluminis ultimi,
 non captiva dabit bracchia vinculis
 nec pompae veniet nobile ferculum: 110
 numquam est ille miser cui facile est mori.

93 at quotiens **A** a qu. *ci.* Peiper || 100 Euryta **E** || 102 pol-
 lens ara **E** (*et sic Birt 533*) tollens ara **A** *corr. Rutgers p. 92* ||
 103 astro **A** || *Scaenum post prologum mutari**) vidit Melzer p. 11 ||
 IOLE *in inser. add.* ψ || 108 luminis **A**(τ) liminis ψ

* In prologo Euryti regnum in Euboea habes (v 100), tum virgines
 captae patriam Oechaliam profitentur Aetolam (125 sqq.), Ioles lamenta Tra-
 chine audiuntur ante regiam (v. 195. 224). En diversa primi actus lineamenta!
 Vide notam titulo subiectam p. 319

illum si medio decipiat ratis
 ponto, cum Borean expulit Africus
 aut Eurvs Zephyrum, cum mare dividunt,
 non puppis lacerae fragmina conligit, 115
 ut litus medio speret in aequore:
 vitam qui poterit reddere protinus,
 solus non poterit naufragium pati.

Nos turpis macies et lacrimae tenent
 et crinis patrio pulvere sordidus. 120

nos non flamma rapax, non fragor obruit:
 felices sequeris, mors, miseros fugis,
 stamus, nec patriae messibus heu locus
 at silvis dabitur, lapsaque sordidae 125
 fient templa casae; iam gelidus Dolops
 hac ducet pecudes qua tepet obrutus
 stratae qui superest Oechaliae cinis.

illo Thessalicus pastor inops loco
 indocta referens carmina fistula
 cantu nostra canet tempora flebili; 130
 et dum pauca deus saecula contrahet,
 quaeretur patriae quis fuerit locus.

felix incolui non steriles focos
 nec ieiuna soli iugera Thessali:
 ad Trechina vocor, saxa rigentia 135
 et dumeta iugis horrida torridis,
 vix gratum pecori montivago nemus.

at si quas melior sors famulas vocat,
 illas aut volucer transferet Inachus
 aut Dircaea colent moenia, qua fluit 140

118 naufragium non poterit pati A || 121. 122 del. Tachau
Philol. 46, 379 || 123 stamus nec patriis E | moenibus h. l. A quo
 stamus, patriae messibus h. l. N. Heinsius p. 437 Lco ci.: sta-
 mus nec patria est: mess. h. l. cf. Birt p. 534 (Tachau l. n. ci.
 squallet, sc. crinis), Richter *syub.* p. 38 || 124 et ω corr. Scdliger ||
 126 qua patet E q. patet obrutae Stratus Birt || 127 echehae E
 etholiae ψ || 128 in oppido ω corr. Richter l. n. || 131 cum Bentley |
 contrahit A || 133 locos A || 135 trochina E (trechina Σ) car-
 cina A τ || 140 colunt A (τ) | fugit ψ (R 10 Ag.)

Ismenos tenui flumine languidus —
 hic mater tumidi nupserat Herculis. 142
 Falsa est de geminis fabula noctibus, 147
 aether cum tenuit sidera longius
 commisitque vices Lucifer Hespero
 et Solem vetuit Delia tardior: 150
 quae cautes Scythiae, quis genuit lapis?
 num Titana ferum te Rhodope tulit, 143
 te praeruptus Athos, te fera Caspias, 145
 quae virgata tibi praebuit ubera? 146
 nullis vulneribus pervia membra sunt: 151
 ferrum sentit hebes, lentior est chalybs;
 in nudo gladius corpore frangitur
 et saxum resilit, fataque neglegit
 et mortem indomito corpore provocat. 155
 non illum poterant figere cuspides,
 non arcus Scythica tensus harundine,
 non quae tela gerit Sarmata frigidus
 aut qui soliferae suppositus plagae
 vicino Nabatae vulnera dirigit 160
 Parthus Gnosiatis certior ictibus.
 muros Oechaliae corpore propulit,
 nil obstare valet; vincere quod parat
 iam victum est — quota pars vulnere concidit?
 pro fato patuit vultus iniquior 165
 et vidisse sat est Herculeas minas.
 quis vastus Briareus, quis tumidus Gyas,
 supra Thessalicum cum stetit aggerem
 caeloque inseruit vipereas manus,

141 Ismenon E || 142 del. Peiper || post 142 traiecit Leo
 v. 147—150 || 144 ferunt A(τ) ferunt? te A || 145 caseta A
 caspia α || 150 soles A || 151 monstra sunt A || 152 sensit A ||
 155 Martem Peiper || 160 vicinus ψ(E²) || 162 oetholic A(τ) ||
 165 potuit EA(?) corr. ψ (Ag. Vd.) || 166 et vicisse s. e. Hercu-
 leis minis A || 167 qui — qui A | gigans E gigas A corr. Delrio ||
 168 subter Thessalicum stetit aggerem E supra Thessalicos con-
 stitit aggeres A corr. Gronov (cum stetit Σ) || 169 caeloque in-
 sereret vipereas minas E c. ut insereret v. manus A corr. Gronov

hoc vultu riguit? commoda cladibus 170
 magnis magna patent; nil superest mali:
 iratum miserae vidimus Herculem.

IOLE

At ego infelix non templa suis
 conlapsa deis sparsosve focos,
 natis mixtos arsisse patres 175
 hominique deos, templa sepulchris,
 nullum querimur commune malum:
 alio nostras fortuna vocat
 lacrimas, alias flere ruinas

Me fata iubent. 180

quae prima querar? quae summa gemam?
 pariter cuncta a deflere iuvat
 nec plura dedit pectora Tellus
 ut digna sonent verbera fatis.
 me vel Sipylum flebile saxum 185
 fingite, superi, vel in Eridani
 ponite ripis, ubi maesta sonat
 Phaetontiadum silva sororum;
 me vel Siculis addite saxis,
 ubi fata gemam Thessala Siren, 190
 vel in Edonas tollite silvas

172 miseri E || 173—209 *dimetri claudente monometro* ω
nisi quod binis trimetris 207—209 (vidi — iacuit) in E, 218—
 220 (iam iam — mihi) in A *descripti sunt, monometri in E ex-*
tant 184 (verb. f.) et 212 (quaer. e.) || 175 n. m. | a. p. *duobus*
versibus E || 180 mea ω *corr. Ruppelung* || 181 E: Quae summa
 gemam? pariter | Casusque tuos respicis amens? *omissis re.* 182
 —225, *quos tamen m. 1 folio minore, a quaternione alieno ex-*
aravit || 182 cuncta EA *corr. Richter* | *post iuvat lacunam statuit*
D. Heinsius quam Gronovius sic explendam censuit: | cur non oculos
 plures nobis | *nihil desiderat Bentley (nec causali sensu positum)* ||
 184 verbera planctu A || 185 si syplum E sisiphi A (sipyli ψ)
corr. Gronor || 186 figat superi A || 188 phoetontia dum, E | turba
 sororum A || 190 gemit A | sirene E | 191 edonias EA *corr. ψ* |
 ponite E

qualis natum Daulias ales
 solet Ismaria flere sub umbra;
 formam lacrimis aptate meis
 resonetque malis aspera Trachin. 195

Cyprias lacrimas Myrrha tuetur,
 raptum coniunx Ceyca gemit,
 sibi Tantalus est facta superstes;
 fugit vultus Philomela suos.
 natumque sonat flebilis Atthis: 200

cur mea nondum capiunt volucres
 bracchia plumas? felix, felix,
 cum silva domus nostra feretur,
 patrioque sedens ales in agro
 referam querulo murmure casus 205
 volucremque Iolen fama loquetur.

Vidi, vidi
 miseranda mei fata parentis,
 cum letifero stipite pulsus
 tota iacuit sparsus in aula: 210
 a si tumultum fata dedissent,
 quotiens, genitor, quaerendus eras?
 potuine tuam spectare necem,
 nondum teneras vestite genas
 necdum forti sanguine, Toxeu?
 quid vestra queror fata, parentes, 215
 quos in tutum mors aequa tulit?
 mea me lacrimas fortuna rogat.

Iam iam dominae captiva colus
 fusosque legam. pro saeve decor
 formaque mortem paritura mihi, 220
 tibi cuncta domus concedit uni,

192 daunias A(τ) || 196 cypria E Cinyrae ci. Peiper | myrtha E ||
 199 fylomela E philomena A || 200 flebilis Ityn A || 202 bra-
 chia E || 205 qua. erulo E | m. questus A || 206 Iolem turba l. A ||
 208 fama E | quin (j. e. gum) lactif. E || 211 si tum. E pro si t. A
 corr. de Wilamowitz || 214 fortis A | textum E || 215 querar A ||
 217 om. A(τ) || 218 colos A || 219 pro saepe dolor A || 221 con-
 cipit E contigit A corr. ψ

dum me genitor negat Alcidae
atque Herculeus socer esse timet.
sed iam dominae tecta petantur.

CHOR. Quid regna tui clara parentis 225
casusque tuos respicis amens?
fugiat vultus fortuna prior.
felix quisquis novit famulum
regemque pati
vultusque suos variare potest. 230
rapuit vires pondusque malis
casus animo qui tulit aequo.

NVTRIX DEIANIRA LICHAS TACITVS

O quam cruentus feminas stimulat furor,
cum patuit una paelici et nuptae domus!
Scylla et Charybdis Sicula contorquens freta 235
minus est timenda, nulla non melior fera est.
namque ut reluxit paelicis captae decus
et fulsit Iole qualis innubis dies
purisve clarum noctibus sidus micat,
stetit furenti similis ac torvum intuens 240
Herculea coniunx; feta ut Armenia iacens
sub rupe tigris hoste conspecto exilit
aut iussa thyrsum quaterere conceptum ferens
Maenas Lyaeum, dubia quo gressus ferat
haesit parumper; tum per Herculeos lares 245
attonita fertur; tota vix satis est domus:
incurrit, errat, sistit, in vultus dolor
processit omnis, pectori paene intimo

226 proavosque tuos A || 228 patiens quisquis A (sapiens D. Heinsius) || 229 vultusque — potest om. A(τ) del. Peiper || 230 pepulit vires A || 231 mali ω corr. Bothe (malo Gronor) || supra v. 233 DELANIRA E (sic ubique) Lichae mentionem om. ω || 233 NVTRIX praef. E | stim. dolor A || 236 m. timendae Leo || 237 decor N. Heinsius p. 437 coll. v. 219 || 238 in nubes E || 239 purumve claris A || 241 armento iacens A || 243 gerens ci. Richter || 244 gressus agat A || 246 lymphata rapitur, tota A || 247 vultus ω (sed vultus E fere ubique in hac fabula) || 248 omnes E

nihil est relictum; fletus insequitur minas.
 nec unus habitus durat aut uno furit 250
 contenta volta: nunc inardescunt genae,
 pallor ruborem pellit et formas dolor
 errat per omnes: queritur, implorat, gemit.
 sonuere postes: ecce praecipiti gradu
 secreta mentis ore confuso exerit. 255

DEI. Quaecumque partem sedis aetheriae premis,
 coniunx Tonantis, mitte in Alciden feram
 quae mihi satis sit. si qua fecundum caput
 palude tota vastior serpens movet,
 ignara vinci, si quid excessit feras 260
 immane dirum horribile, quo viso Hercules
 avertat oculos, hoc specu immenso exeat.
 vel si ferae negantur, hanc animam precor
 converte in aliquod: quodlibet possum malum
 hac mente fieri. commoda effigiem mihi 265
 parem dolori: non capit pectas minas.
 quid excutis telluris extremas sinus
 orbemque versas? quid rogas Ditem mala?
 omnes in isto pectore invenies feras
 quas timeat; odiis accipe hoc telum tuis: 270
 ego sum noverca. perdere Alciden potes:
 perfer manus quocumque; quid cessas, dea?
 utere furente! quod iubes fieri nefas?
 reperi, quid haeres? ipsa iam cesses licet,
 haec ira satis est. NVI. Pectoris sani parum 275
 aestus, alumna, comprime et flammam doma;
 frena dolorem. coniugem ostende Herculis.
 DEI. Iole meis captiva germanos dabit

249 ins. genas A || 251 uultu A ut ubique || 255 exferit E ||
 256 quacumque E || 261 quod E || 262 sinu imm. A || 264 ali-
 quid ψ aliud N. Heinsius p. 437 || 269 inuenias A || 270 ti-
 muit E || 271 sum ω corr. Birt || 273 fiet nefas α || 274 peperit EA
 corr. ψ (Vd.) || 275 ira fati est E | xvii. E || 276 alumna, questus ω
 corr. N. Heinsius p. 439 || 278 Illi meis A(τ)

natis Iovisque fiet ex famula nurus?
 num flamma cursus pariter et torrens ferent 280
 et ursa pontum sicca caeruleum bibet?
 non ibo inulta: gesseris caelum licet
 totusque pacem debeat mundus tibi,
 est aliquid hydra peius: iratae dolor
 nuptae. quis ignis tantus in caelum furit 285
 ardentis Aetnae? quicquid est victum tibi
 hic vincet animus. capta praeripiet toros?
 adhuc timebam monstra, iam nullum est malum:
 cessere pestes, in locum venit ferae
 invisae paelex. summe pro rector deum 290
 et clare Titan, Herculis tantum fui
 coniunx timentis; vota quae superis tuli,
 cessere captae, paelici felix fui,
 illi meas audistis, o superi, preces,
 incolumis illi remeat. o nulla dolor 295
 contente poena, quaere supplicia horrida,
 incogitata, infanda, Iunonem doce,
 quid odia valeant: nescit irasci satis.
 pro me gerebas bella, propter me vagas
 Achelous undas sanguine infecit suo, 300
 cum lenta serpens fieret, in taurum trucem
 nunc flecteret serpente deposita minas,
 et mille in hoste vinceret uno feras.
 iam displicemus, capta praelata est mihi.
 non praeferebatur: qui dies thalami ultimus 305
 nostri est futurus, hic erit vitae tuae.
 quid hoc? recedit animus et ponit minas;
 iam cessat ira. quid miser langues dolor?
 perdis furorem, coniugis tacitae fidem

280 Non fl. EA corr. *ψ* | feret EA corr. *ψ* || 283 mundus
 michi E || 284 h. potius A^(r) || 286 haethnae E || 290 protector *ω*
 corr. Lipsius || 291 coniunx. Timentis Birt p. 535 Hercules t.
 fuit ci. Koetschau, at cf. Melzer p. 33 || 295 incolumes E ||
 301 quum E || 303 ut mille Peiper || 307 resedit ci. Wüstemann ||
 308 cessit *ω* corr. Iortinus Misc. obs. I 72 || 309 coni. sanctae A

mihi reddis iterum. — quid vetas flammam ali? 310
 quid fragnis ignes? hunc mihi serva impetum,
 pares eamus, non erit votis opus:
 aderit noverca quae manus nostras regat
 vel invocata. NVT. Quod paras demens scelus?
 perimes maritum, cuius extremus dies 315
 primusque laudes novit et caelo tenus
 erecta terras fama suppositas habet?
 Graiorum in istos terra consurget lares
 domusque soceri prima et Aetolum genus
 sternetur omne, saxa iam dudum ac faces 320
 in te ferentur, vindicem tellus suum
 defendet omnis: una quot poenas dabis?
 effugere terras crede et humanum genus
 te posse, fulmen genitor Alcidae gerit:
 iam iam minaces ire per caelum faces 325
 specta et tonantem fulmine excusso diem.
 mortem quoque ipsam, quam putas tutam, time:
 dominatur illic patruus Alcidae tui.
 quocumque perges, misera, cognatos deos
 illic videbis. DEI. Maximum fieri scelus 330
 et ipsa fateor, sed dolor fieri iubet.
 NVT. Moriere. DEI. Moriar Herculis nempe incluti
 coniunx nec ullus nocte discussa dies
 viduam notabit nec meos paelex toros
 captiva capiet. ante ab occasu dies 335
 nascetur, Indos ante glacialis polus
 Scythasve tepida Phoebus inficiet rota,
 quam me relictam Thessalae aspiciant nurus.
 meo iugales sanguine extinguiam faces.

312 patres erimus E pares eramus A corr. *Madvig II 125*
 (coimus ci. *Gronov ferimus Birt*) || 314 nec invocata ω corr.
Richter coll. 312 || 317 flamma A(τ) || 318 Angor. in istos E
 corr. *Leo I 3* (Argorum *Birt*) Rogos in i. t. c. parens A || 320 ster-
 netur omne, nam tuum gens Herculeum A || 321 om. A || 322 de-
 fendit o. A || 326 specto N. *Heinsius p. 440* || 329 pergis A(τ) ||
 330 illi *Gronov* || 332 svx. E | nempe om. E || 336 n. Indis, a.
 glaciale polum A 337 afficiet A 338 inspiciant E || 339 iugali A(τ)

aut pereat aut me perimat; elisis feris 340
 et coniugem addat, inter Herculeos licet
 me quoque labores numeret: Alcidae toros
 moritura certe corpore amplectar meo.
 ire, ire ad umbras Herculis nuptam libet,
 sed non inultam: si quid ex nostro Hercule 345
 concepit Iole, manibus evellam meis
 ante et per ipsas paelicem invadam faces.
 me nuptiali victimam feriat die
 infestus, Iolen dum supra exanimem ruam.
 felix iacet quicumque quos odit premit. 350
 NVT. Quid ipsa flammis pascis et vastum foves
 ultro dolorem? misera, quid cassum times?
 dilexit Iolen: nempe cum staret parens
 regisque natam peteret. in famulae locum
 regina cecidit: perdidit vires amor 355
 multumque ab illa traxit infelix status.
 illicita amantur, excidit quicquid licet.
 DEL. Fortuna amorem peior inflammat magis:
 amat vel ipsum quod caret patrio lares,
 quod nudus auro crinis et gemma iacet, 360
 ipsas misericors forsitan aerumnas amat;
 hoc usitatum est Herculi: captas amat.
 NVT. Dilecta Priami nempe Dardanii soror
 concessa famula est; adice quot nuptas prius,
 quot virgines dilexit: erravit vagus. 365
 Arcadia nempe virgo, Palladios choros
 dum nectit, Auge, vim stupri passa excidit
 nullamque amoris Hercules retinet notam.

340 *ante elisis spatium relictum xii litterarum E (Ribb.)*

344 Herculi iunctam licet A || 346 avellam E ψ || 352 ultro
 d. | misera q. c. t. E | casum ω corr. Lipsius || 353 dum starent
 lares A || 354 enim fam. l. E || 356 vultumque E | illo ω corr.
 N. Heinsius p. 441 | statu A(σ) | *versum del. Tachau p. 736*
coll. 394 sq. || 359 ipsam ψ || 362 om. E | *nutrici datur A corr.*
Delrio || 363 priamo A || 364 famulo ψ || 366 arcadia E |
 368 retinet Herculei notam A retinet Herculis notam E corr.
Leo I 3

referam quid alias? nempe Thespiades vacant
 brevisque in illas arsit Alcides face. 370
 hospes Timoli Lydiam fovit nurum
 et amore captus ad leves sedit colus,
 udum feroci stamen intorquens manu.
 nempe illa cervix spolia deposuit ferae
 crinemque mitra pressit et famulus stetit, 375
 hirtam Sabaea marcidus myrrha comam:
 ubique caluit, sed levi caluit face.
 DEI. Haerere amantes post vagos ignes solent.
 NVT. Famulamne et hostis praeferet gnatam tibi?
 DEI. Vt alta silvas forma vernantes habet, 380
 quas nemore nudo primus investit tepor,
 at cum solutos expulit Boreas Notos
 et saeva totas bruma discussit comas,
 deforme solis aspicias truncis nemus:
 sic nostra longum forma percurrens iter 385
 deperdit aliquid semper et fulget minus
 nec illa vetus est. quicquid in nobis fuit
 olim petatum cecidit aut pariter labat.
 aetas citato senior eripuit gradu 390
 materque multum rapuit ex illo mihi. 389
 vides ut altum famula non perdat decus? 391
 cessere cultus penitus et paedor sedet;

369 Thespidēs E mēne Thespiades vocant? A || 370 in illis N. Heinsius || 371 h. tymolidiam f. n. E || 372 meroque N. Heinsius p. 441 coll. v. 572 | colos ω || 373 unum A colum f. E corr. G. Canter nov. lect. p. 137 (tenerum Birt) | tamen E || 374 Nemeaea c. N. Heins. p. 442 || 378 nutricis notam huc transtulit ex v. 379 E || 379 famulam nec h. E | galatam E || 380—390 cf. Leo I 194 sqq. M. Müller p. 44 sqq. || 380 ut laeta Madvig II 126, at cf. v. 391 | uern. alit A || 381 cum nemora nuda ci. Leo || 382 extulit rel exētit ψ (illud Vd. Ag. hoc R 10) || 383 decussit A || 384 aspicit E || 387 nec illa uenus est E corr. Bachrens (haec illa Venus Kießling) malisque minus est A || 388 et pariter E corr. M. Müller, et partu A | (labor Materque ci. Leo) || 390 del. Habrucker, ante v. 389 posuit M. Müller | ex isto mihi Bentley || 392 nullus ω corr. D. Heinsius (N. Heins. p. 443)

tamen per ipsas fulget aerumnas decor
 nihilque ab illa casus et fatum grave
 nisi regna traxit. hic meum pectus timor, 395
 altrix, lacessit, hic rapit somnos pavor.
 praeclara totis gentibus coniunx eram
 thalamosque nostros invido voto nurus
 optabat omnis, quaeve mens quicquam deos
 orabat ullos: nuribus Argolicis fui 400
 mensura voti. quem Iovi socerum parem,
 altrix, habebō? quis sub hoc mundo mihi
 dabitur maritus? ipse, qui Alcidae imperat,
 facibus suis me iungat Eurystheus licet,
 minus est; toris caruisse regnantis leve est: 405
 alte illa cecidit quae viro caret Hercule.
 NVT. Conciliat animos coniugum partus fere.
 DEL. Hic ipse forsā dividet partus toros.
 NVT. Famula illa trahitur interim donum tibi.
 DEL. Hic quem per urbes ire praeclarum vides 410
 et fulva tergo spolia gestantem ferae,
 qui regna miseris donat et celsis rapit,
 vasta gravatus horridam clava manum,
 cuius triumphos ultimi Seres canunt
 et quisquis alius orbe †concepto iacet, 415
 levis est nec illum gloriae stimulat decor;
 errat per orbem, non ut aequetur Iovi
 nec ut per urbes magnus Argolicas eat:
 quod amet requirit, virginum thalamos petit.
 si qua est negata, rapitur; in populos furit, 420
 nuptas ruinis quaerit et vitium impotens

395 hinc A || 396 hinc A || 398 inv. fato A || 399 optabat E |
 quae nimis quisquis deos A || 400 fuit E || 401 m. v. luno quem
 s. p. E || 402 qui E || 405 toros meruisse A | regnante E || 406 alte
 iam cec. E || 407—439 om. E (in mg. deficit hic multum E²) ||
 408 sic ipae ω corr. N. Heinsius p. 444 || 410 hunc ψ (Vd. Ag.) |
 perclarum M || 411 et uiva ω corr. N. Heinsius p. 443 || 412 ceu
 regna M || 415 concepto ΣA concepto ψ consumpto ci. Grote
 confecto Gronov composito Peiper contemptor Richter || 420 ra-
 pitur Σψ capitur A

virtus vocatur. cecidit Oechalia inclita
 unusque Titan vidit atque unus dies
 stantem et cadentem; causa bellandi est amor.
 totiens timebit Herculi natam parens 425
 quotiens negabit, hostis est quotiens socer
 fieri recusat: si gener non fit, ferit.
 post haec quid istas innocens servo manus,
 donec furentem simulet ac saeva manu
 intendat arcus meque natumque opprimat? 430
 sic coniuges expellit Alcides suas,
 haec sunt repudia; nec potest fieri nocens:
 terris videri sceleribus causam suis
 fecit novercam. quid stupes, segnis furor?
 scelus occupandum est: perage dum fervet manus. 435
 NVT. Perimes maritum? DEL. Paelicis certe meae.
 NVT. At Iove creatum. DEL. Nempe et Alcmena satum.
 NVT. Ferrone? DEL. Ferro. NVT. Si nequis? DEL. Per-
 imam dolo.
 NVT. Quis iste furor est? DEL. Quem meus coniunx
 docet.
 NVT. Quem nec noverca potuit, hunc perimes virum? 440
 DEL. Caelestis ira quos premit, miseros facit:
 humana nullos. NVT. Parce, miseranda, et time.
 DEL. Contempsit omnes ille qui mortem prius;
 libet ire in enses. NVT. Maior admissio tuus,
 alumna, dolor est; culpa par odium exigit. 445
 cur saeva modicis statuis? ut laesa es, dole.
 DEL. Leve esse credis paelicem nuptae malum?
 quicquid dolorem pascit, hoc nimium puta.
 NVT. Amorne clari fugit Alcidae tibi?
 DEL. Non fugit, altrix, remanet et penitus sedet 450

422 etholia A(τ) || 427 non est ω corr. N. Heinsius p. 444 ||
 435 perge ω corr. Peiper || 440 nov. perimit A(τ) || 442^b—
 444^a (nvt. parce — enses) om. E (in marg.: deficit hic E² ||
 443 nutrici continuatur A || 445 culpa propius exigit E || 446 ut
 passa es A || 447 paelicis ω corr. Gronov || 448 id nim. A | versus
 nutrici datur ψ (Vd. Ag.)

fixus medullis, crede; sed magnus dolor
 iratus amor est. NVT. Artibus magicis fere
 coniugia nuptae precibus admixtis ligant.
 vernare iussi frigore in medio nemus
 missumque fulmen stare; concussi fretum 455
 cessante vento, turbidum explicui mare
 et sicca tellus fontibus patuit novis;
 habuere motum saxa, discussi fores
 umbrasque Ditis, et mea iussi prece
 manes locuntur, tacuit infernus canis; 460
 nox media solem vidit et noctem dies: 462
 mare terra caelum et Tartarus servit mihi 461
 nihilque leges ad meos cantus tenet:
 flectemus illum, carmina invenient iter.
 DEI. Quas Pontus herbas generat aut quas Thessala 465
 sub rupe Pindus alit: ubi inveniam malum
 cui cedat ille? carmine in terras mago
 descendat astris Luna desertis licet
 et bruma messes videat et cantu fugax
 stet deprehensum fulmen et versa vice 470
 medius coactis ferveat stellis dies:
 non flectet illum. NVT. Vicit et superos Amor.
 DEI. Vincetur uni forsitan et spoliū dabit
 Amorque summus fiet Alcidae labor. —
 sed te per omne caelitum numen precor, 475
 per hunc timorem: quicquid arcani apparo
 penitus recondas et fide tacita premas.

452 fare E || 455 mixtumque flumen E || 458 discussi
 arbores *ci. Birt* discussi inferos *Leo* || 459 umbrae stetit *o*
corr. Richter symb. p. 38 (undae Birt) || 460 sonuit A novit E
corr. Leo I 224 || 461 om. E, post 462 posuit *Bothe* || 463 te-
 nent *o corr. ψ* || 465 quae Th. A(τ) 466 aluit E aut A(τ)
corr. Peiper (tale ubi Birt) || 467 terris E || 468 descendat
 in astra luna discedat licet E || 470 sit depr. A | f. ad-
 versa v. E || 471 m. c. fugerit A || 472 n. f. unum EA
 (visum *ψ*) *corr. Richter (sic teste Leone cod. Laur. 37, 6)* |
 versus totus *Deianirae est* E || 477 fidem tacitam expri-
 mas E

- NVT. Quid istud est quod esse secretum petis?
 DEI. Non tela sunt, non arma, non ignis minax.
- NVT. Praestare fateor posse me tacitam fidem, 480
 si scelere careat: interim scelus est fides.
- DEI. Circumspice agedum, ne quis arcana occupet,
 partemque in omnem vultus inquirens eat.
- NVT. En locus ab omni tutus arbitrio vacat.
- DEI. Est in remoto regiae sedis loco 485
 arcana tacitus nostra defendens specus.
 non ille primos accipit soles locus,
 non ille seros, cum ferens Titan diem
 lassum rubenti mergit Oceano iugum.
 illic amoris pignus Herculei latet. 490
- altrix, fatebor: auctor est Nessus mali
 quem gravida Nephele Thessalo genuit duci,
 qua trepidus astris inserit Pindus caput
 ultraque nubes Othrys eductus riget.
- namque ut subactus Herculis clava horridi 495
 Achelous omnis facilis in species dari
 tandem peractis omnibus patuit feris
 unoque turpe subdidit cornu caput,
 me coniugem dum victor Alcides habet,
 repetebat Argos. forte per campos vagus 500
 Euenos altum gurgitem in pontum ferens
 iam paene summis turbidus silvis erat.
 transire Nessus verticem solitus vadis
 pretium poposcit; meque iam dorso ferens
 qua iungit hominem spina deficiens equo, 505
 frangebat ipsas fluminis tumidi minas.

478 secr. iubes A || 479 minae A || 482 aucupet *Scaliger* ||
 485 sedis egregiae loco A || 486 def. locus A || 488 cum auferens
Richter, post 488 lacunam statuit *Leo* || 489 lassam A | diem E
 rotam A corr. *M. Müller* p. 48 coll. v. 781 || 490 illinc E ||
 491 Nessus est auctor A || 492 nefele E nubes A || 493 qua
 celsus A qua aetherius *Leo* q. rigidus *O. Rofsbach* || 494 eductus
 rubet E || 496 omnes A faciles inspicies E || 498 turpis A || 501 he-
 benus A || 502 ripis erat A || 503 solitus vagus E s. vagum A
 corr. ψ || 504 gerens *Bentley*

iam totus undis Nessus exierat ferox
 medioque adhuc errabat Alcides vado,
 vasto rapacem verticem scindens gradu;
 at ille ut esse vidit Alciden procul: 510
 'tu praeda nobis' inquit 'et coniunx eris;
 prohibetur undis', meque complexus ferens
 gressum citabat; non tenent undae Herculem:
 'infide vector' inquit 'immixti licet
 Ganges et Hister vallibus iunctis eant, 515
 vincemus ambos, consequar telo fugam.'
 praecessit arcus verba; tum longum ferens
 harundo vulnus tenuit haerentem fugam
 mortemque fixit. ille, iam quaerens diem,
 tabum fluente volneris dextra excipit 520
 traditque nobis unguulae insertum suae,
 quam forte saeva sciderat avolsam manu.
 tunc verba moriens addit: 'hoc' inquit 'magae
 dixere amorem posse defigi malo;
 hoc docta Mycale Thessalas docuit nurus, 525
 unam inter omnis Luna quam sequitur magas
 astris relictis. inlitas vestes dabis
 hac' inquit 'ipsa tabe, si paelex tuos
 invisa thalamos tulerit et coniunx levis
 aliam parenti dederit altisono nurum. 530
 hoc nulla lux conspiciat, hoc tenebrae tegant
 tantum remotae: sic potens vires suas
 sanguis tenebit.' verba deprendit quies
 mortemque lassis intulit membris sopor.
 tu, quam meis admittit arcanis fides, 535
 perge ut nitentem virus in vestem datum

510 ast A | Alcidem *o* corr. Bothe || 512 complexam A |
 514 victor E | immixtus Eψ || 516 consequitur A || 520 tabem A |
 fluentis A fluentem (sc. tabem) *ci. Burmann, corr. Leo II 383* ||
 521 unguula insertam sua A || 523 tum A || 525 monuit (*vel* mouit)
 nurus A || 526 omnes A | magam A || 534 impulit E || 536 ni-
 tentes v. in vestes satum A *post perge tale quid excidisse*
suspicitur Richter symb. p. 6 / atque pignus veneris arcano
 e loco Prome, ut nit

mentem per artus adeat et tacitum means
 intret medullas. NVT. Ocius iussa exequar,
 alumna, precibus tu deum invictum advoca,
 qui certa tenera tela dimittit manu. 540
 DEI. Te deprecor, quem mundus et superi timent
 et aequor et qui fulmen Aetnaeum quatit,
 timende matri te aliger saevae puer:
 intende certa spiculum velox manu,
 non ex sagittis levibus: e numero precor 545
 graviore prome quod tuae nondum manus
 misere in aliquem; non levi telo est opus,
 ut amare possit Hercules. rigidas manus
 intende et arcum cornibus iunctis para.
 nunc, nunc sagittam prome qua quondam horridum 550
 Iovem petisti, fulmine abiecto deus
 cum fronte subita tumuit et rabidum mare
 taurus puellae vector Assyriae scidit;
 immitte amorem, vincat exempla omnia:
 amare discat coniugem. si quas decor 555
 Ioles inussit pectori Herculeo faces,
 extingue totas, perbibat formam mei.
 tu fulminantem saepe domuisti Iovem,
 tu furva nigri sceptrata gestantem poli,
 turbae ducem maioris et dominum Stygis, 560
 tuque o noverca gravior irata deus,
 cape hunc triumphum solus et vince Hereulem.
 NVT. Prolata vis est quaeque Palladia colu
 lassavit omnem texta famularum manum.

537 tactus sinus A tacitus mās E corr. Richter *ibd.* (tacite
 intimas *ci. Koetschau coll. Med. 818 Thy. 97*) || 538 i. ad med. E |
 vx. E || 541 te te precor A || 542 quatis Bothe || 543 t. m.
 teliger A || 545 ex umero E || 546 gravi deprome E graviore
 profer A corr. ψ || 548 rigida manu N. Heinsius *p. 447* ||
 550 condam E | horridus A || 552 timuit A(z) | rapidum A ||
 553 excidit E || 555 coniuges A || 556 immisit Ioles A || 557 flam-
 mas mei A || 559 fulva EA corr. ψ || 561 tu qui nov. A || 562 solus
 evince A || 563 colis E colus A corr. ψ (*Ag. Vd.*) || 564 tela ψ |
 fabularum manus E famularem manum A corr. ψ

nunc congeratur virus et vestis bibat 565
 Herculea pestem; precibus augebo malum.
 in tempore ipso navus occurrit Lichas:
 celanda vis est dira, ne pateant doli.
 DEI. O quod superbae non habent umquam domus,
 fidele semper regibus nomen Licha, 570
 cape hos amictus, nostra quos nevit manus,
 dum vagus in orbe fertur et victus mero
 tenet feroci Lydiam gremio nurum,
 dum poscit Iolen; sed iecur fors horridum
 flectam merendo: merita vicerunt malos. 575
 non ante coniunx induat vestes iube
 quam ture flammis pascat et placet deos,
 cana rigentem populo cinctus comam.
 ipsa in penates regios gressus feram
 precibusque Amoris horridi matrem colam. 580
 vos, quas paternis extuli comites focus,
 Calydoniae lugete deflendam vicem.

CHORVS

Flemus casus, Oenei, tuos
 comitum primos turba per annos,
 flemus dubios, veneranda, toros. 585
 nos Acheloi tecum solitae
 pulsare vadum, quom iam tumidas
 vere peracto poneret undas

565 congregetur u. ut A || 567 nomen E gnaum A || 568 pateat E corr. *ψ* illa ne pateant mala A || 572 orbem *ω* corr. N. Heinsius p. 449 || 574 nunc pose. A | forsan E cf. Melzer p. 34 || 575 f. emerendo. m. vincunt et m. A || 576 vestes ind. coniunx A || 577 fl. spargat et poscat deos A || 578 vinetus A || 579 ad pen. A || 581 expulit E || 582 dellete lugendas vices A || 583—705 dimetri *ω* nisi quod 603 (fort. ruit) et 690^a (nomina p.) vel 691 (m. ruinis sic E) monometri, et 623—625 duobus trimetris descripti sunt E || 583 ornee E || 584 miseranda A venerande E corr. Gronov || 587 quum E cum A corr. Peiper (cf. 596. 607 610) || 588 om. et i. mg. add. E¹ | peractos E

gracilisque gradu serperet aequo
 nec praecipitem volveret annem 590
 flavus rupto fonte Lycormas;
 nos Palladias ire per aras
 et virgineos celebrare choros,
 nos Cadmeis orgia ferre
 tecum solitae condita cistis, 595
 quom iam pulso sidere brumae
 tertia soles evocat aestas
 et spiciferae concessa deae
 Attica mystas cludit Eleusin.
 nunc quoque casum quemcumque times, 600
 fidas comites accipe fatis:
 nam rara fides
 ubi iam melior fortuna ruit.
 Tu quicumque es qui sceptras tenes,
 licet omne tua vulgus in aula 605
 centum pariter limina pulset:
 quom tot populis stipatus eas,
 in tot populis vix una fides.
 tenet auratum limen Erinys,
 et quom magnae patuere fores, 610
 intrant fraudes cautique doli
 ferrumque latens; cumque in populos
 prodire paras, comes invidia est:
 noctem quotiens summovet Eos,
 regem totiens credite nasci. 615
 pauci reges, non regna colunt:
 plures fulgor concitat aulae;
 cupit hic regi proximus ipsi

589 uado A | sēper et E || 591 f. rapido A | ponte N. Hein-
 sius p. 449 | Lycornas E || 592 palladas E || 596 quum E cum A ||
 598 spicē fere E || 599 claudit Eleusis A || 600 fatum quod-
 cumque A || 605 auā E || 607 quem E cum A | stipatus — po-
 pulis om. ψ (Vd. Ag.) || 608 populos E || 609 teneat E | herinis E ||
 610 cum A || 613 parant ω corr. Richter || 614 eous EA(τ) ||
 617 conuocat A

clarus latas ire per urbes:
 urit miserum gloria pectus; 620
 cupit hic gazis implere famem,
 nec tamen omnis plaga gemmiferi
 sufficit Histri nec tota sitim
 Lydia vincit nec quae Zephyro
 subdita tellus stupet aurato 625
 flumine clarum radiare Tagum;
 nec si totus serviat Hebrus
 ruraque dives iungat Hydaspes
 intraque suos currere fines
 spectet toto flumine Gangen: 630
 avidis, avidis natura parum est.
 colit hic reges regumque lares,
 non ut presso vomere semper
 numquam cesset curvus arator
 vel mille secent arva coloni: 635
 solas optat quas ponat opes.
 colit hic reges, calcet ut omnes
 perdatque aliquos nullumque levet:
 tantum ut noceat, cupit esse potens.
 rarum est felix idemque senex: 643
 quota pars moritur tempore fati?
 quos felices Cynthia vidit, 641
 vidit miseros enata dies. 642
 Caespes Tyrio mollior ostro 644
 solet inpavidos ducere somnos; 645
 aurea rumpunt tecta quietem
 vigilesque trahit purpura noctes.
 o si pateant pectora ditum!
 quantos intus sublimis agit

619 clarus totas E clarusque A datas ψ || 623 Austri vel
 Euri vel Indi N. Heinsius p. 450 Hermi Bentley || 627 Hermus
 Delrio || 628 cingat A uingat E (Ribb.) || 629 extraque E |
 630 spectent A(r) || 635 mille se centauria E¹ (cf. Leo I 21) ||
 636 donet A ponit E corr. Gronov || 638 alios E || 642 abitura
 dies A renata N. Heinsius p. 450 || 643 ante 640 posuit Richter

fortuna metus! Bruttia Coro 650
 pulsante fretum lenior unda est;
 pectora pauper secura gerit.
 tenet e patula pocula fago,
 sed non trepida tenet illa manu;
 carpit faciles vilesque cibos, 655
 sed non strictos respicit enses:
 aurea miscet pocula sanguis.
 coniunx modico nupta marito
 non disposito clara monili
 gestat pelagi dona rubentis, 660
 nec gemmiferas detrahit aures
 lapis Eoa lectus in unda,
 nec Sidonio mollis aeno
 repetita bibit lana rubores,
 nec Maeonia distinguit acu 665
 quae Phoebeis subditus euris
 legit Eois Ser arboribus.
 quaelibet herbae tinxere colus
 quas indoctae nevere manus:
 sed non dubios fovet illa toros. 670
 sequitur dira lampade Erinys
 quarum populi coluere diem,
 nec sibi felix pauper habetur
 nisi felices cecidisse videt.
 Quisquis medium defugit iter 675
 stabili numquam tramite currit:
 dum petit unum praebere diem
 patrioque puer constitit axe
 nec per solitum decurrit iter,
 sed Phoebeis ignota petens 680

650 choro E || 651 mitior A || 653 e om. E et ψ || 654 ipsa A ||
 655. 656 om. ψ (Vd. Ag.) || 664 rubores ex ruboris E¹ || 667 seres A(τ)
 arboribus ser E || 668 colus ex colos E¹ colos A || 673. 674 huic
 loco parum aptos post v. 613 Richter, post 639 inserendos esse
 Koetschau censet || 676 curret A || 678 patriosque puer concitat
 axes A || 679 percurrit A || 680 ign. secat A

sidera flammis errante rota, secum pariter perdidit orbem. medium caeli dum sulcat iter, tenuit placitas Daedalus oras nullique dedit nomina ponto;	685
sed dum volucres vincere veras Icarus audet patriasque puer despicit alas Phoeboque volat proximus ipsi, dedit ignoto nomina ponto:	690
male pensantur magna ruinis. felix alius magnusque sonet; me nulla vocet turba potentem. stringat tenuis litora puppis nec magna meas aura phaselos	695
iubeat medium scindere pontum: transit tutos Fortuna sinus medioque rates quaerit in alto, quarum feriunt sipara nubes.	
Sed quid pavido territa vultu, qualis Baccho saucia maenas, fert in medium regina gradum? quae te rursus fortuna rotat? miseranda, refer: licet ipsa neges, vultus loquitur quodcumque tegis.	700 705

DEIANIRA NVTRIX

Vagus per artus errat excussos tremor,
erectus horret crinis, impulsis adhuc

683 cum peregerat A peragrat *vel* pergit (peregit) ψ ||
684 latias A placidas E (*sic Lachmann ad Propert. I 21, 21*)
corr. Gronov || 689 proximus A(τ) | 692 m. uolet A || 693 nocent
uerba E | potentum A(τ) || 695 meos A || 699 suppara A ||
701 saucia thyas A || 702 fertur medio E f. rapido A *corr.*
Koetschau (*dubio Gronov, trepido Raphaeling*) | gradu EA *corr.*
Koetschau || 705 quodc. negas A || *supra* 706 DEIANIRA. CHORVS
vel DEIANIRA NVTRIX YLVS *vel* *inscr. omissa* ψ (*de A non constat*) ||
706 excusso E

stat terror animis et cor attonitum salit
 pavidumque trepidis palpitat venis iecur.
 ut fractus austro pontus etiamnum tument, 710
 quamvis quiescat languidis ventis dies,
 ita mens adhuc vexatur excusso metu.
 semel profecto premere felices deus
 cum coepit, urget. hos habent magna exitus.
 NVT. Quis tam impotens, miseranda, te casus rotat? 715
 DEI. Vt missa palla est tabe Nessea inlita
 thalamisque maerens intuli gressum meis,
 nescio quid animus timuit. an fraudem struit?
 libet experiri. solibus dirus ferum
 flammisque Nessus sanguinem ostendi arcuit: 720
 hic ipse fraudes esse praemonuit dolus.
 et forte, nulla nube respersus iubar,
 laxabat ardens fervidum Titan diem.
 vix ora solvi patitur etiam nunc timor.
 medios in ignes solis eieci pavens 725

*

*

quo tincta fuerat palla vestisque inlita;
 abiectus horret villus et perdit comam
 †tepefactus astris vix quoque est. monstrum elocor.

710 etiamnunc A || 711 languidus E || 712 excussa A(τ) ||
 713 NVT. E | simul A | promere f. deos E || 714 cum concepit E ||
 715 CHOR. A *personae notam om.* E | o misera A(τ) || 716—728 cf.
Richter symb. p. 18—22 || 717 th. amens A || 718 et fraudem ω
corr. Peiper (lacunam post timuit significat Leo) || 719 sedibus E |
 uirus ω *corr. de Wilamowitz* || 720 arguit ω *corr. ψ* || 721 praem.
 deus A || 722 respersum E || 725 solis eiceram facem E s. et
 claram f. A *Leo ci.*: medios in ignes vellus eieci madens *coll.*
v. 735 et Soph. Trach. 672 sq. corr. Richter || 727 abiectus (ab-
 iectum vel abiectumque A(τ)) h. sanguis (uirus ψ) et Phoebi co-
 mam ω *corr. Richter, talem excidisse ratus versum*: <de pecude
 lanam, tinctam eodem sanguine> || 728 ardet A arsit *Peiper*
(refutat Richter l. n.) | uix quo monstrum eloqui A vix quod
 est monstrum eloquor *Kaibel*, tumque (vix monstrum eloquor)
Leo; versum ad exemplar Sophocleum (Trach. 697) sic restituere
tentavit Richter: tepet ac senescit vixque adest: monstrum
 elocor.

nives ut Eurus solvit aut tepidus Notus,
 quas vere primo lucidus perdit Mimans, 730
 utque evolutos frangit Ionio salo
 opposita fluctus Leucas et lassus tumor
 in litore ipso spumat, aut caelestibus
 aspersa tepidis tura laxantur focus,
 sic languet omne vellus et perdit comas. 735
 dumque ista miror, causa mirandi perit;
 quin ipsa tellus spumeos motus agit
 et quicquid illa tabe contactum est labat.

*

*

tumensque tacita *
 quassat caput *

*

*

[natum paventem cerno et ardenti pede 740
 gressus ferentem. prome quid portes novi.]

HYLLVS ET IDEM

I, profuge, quaere si quid ulterius patet
 terris freto sideribus Oceano inferis,
 ultra labores, mater, Alcidae fuge.
 DEI. Nescio quod animus grande praesagit malum. 745
 HYL. Regna triumphi, templa Iunonis pete:
 haec tibi patent, delubra praeclusa omnia.
 DEI. Effare quis me casus insontem premat.
 HYL. Decus illud orbis atque praesidium unicum,
 quem fata terris in locum dederant Iovis, 750

730 lubricus A | minas E om. ψ || 731 evolutus E || 732 la-
 psus ψ || 734 tepido E || 735 nirus et perdit comam A ||
 736 ipsa ω corr. N. Heinsius p. 451 || 739 tumensque ta-
 cita | Quassat caput E tum. tac. sequitur et q. c. (uno versu) A ||
 740. 741 videntur ad lacunam sarciendam interpolati esse. Cf.
 Leo ad h. l. || 742 inscr. om. A || 743 oceano E || 746. 747 om. A
 extant E ψ Hylli sunt E, Deianirae continentur ψ || 746 regna
 triumphata Lipsius regnat triumphat (scil. Iuno) Leo. At regna
 nescio an acc. pl. sit a positione producta (regna scil. ubi Iuno
 triumphat)

o mater, abiit: membra et Herculeos toros
 urit lues nescio qua; qui domuit feras,
 ille ille victor vincitur maeret dolet.
 quid quaeris ultra? DEI. Miserias properant suas
 audire miseri; fare, quo posita in statu 755
 iam nostra domus est? o lares, miseri lares!
 nunc vidua, nunc expulsa, nunc ferar obruta.
 HYL. Non sola maeres Herculem, toto iacet
 mundo gemendus; fata nec, mater, tua
 privata credas: iam genus totum obstrepit. 760
 hunc ecce luctum quem gemis cuncti gemunt,
 commune terris omnibus pateris malum.
 luctum occupasti: prima, non sola Herculem,
 miseranda, maeres. DEI. Quam prope a leto tamen
 ede, ede quaeso iaceat Alcides meus. 765
 HYL. Mors refugit illum victa quae in regno suo
 semel est nec audent fata tam vastum nefas
 admittere. ipsas forsitan trepida colus
 Clotho manu proiecit et fata Herculis
 timet peragere. pro diem, infandum diem! 770
 hocne ille summo magnus Alcides erit?
 DEI. Ad fata et umbras adque peiorem polum
 praecedere illum dicis? an possum prior
 mortem occupare? fare, si nondum occidit.
 HYL. Enboica tellus vertice immenso tumens 775
 pulsatur omni latere: Phrixium mare
 scindit Caphereus, servit hoc Austro latus;
 at qua nivosi patitur Aquilonis minas,
 Euripus undas flectit instabilis vagas
 septemque cursus volvit et totidem refert, 780

751 habiit E || 752 quae A || 753 ille *semel om.* E ||
 756 o laris E || 757 feror A || 758 Hercules A | totoque iacet E
 (toti *Ascensius*) || 759 ne ψ || 760 credis E || 761 nunc ecce
 luctu E *corr. Richter* hunc eiulatu A | cuncta E || 766 uicta-
 que E || 768 colos A || 769 fatum A || 771 hoccine E | illo ψ ||
 772 *Hyllo continuatur* A | atque ω *corr. Birt* || 773 pr. tu
 ill. A || 776 omni parte A | frixeum E || 777 Caphareus A ||
 779 instabiles vagus A || 780 cursus flectit A

dum lassa Titan mergat Oceano iuga.
 hic rupe celsa, multa quam nubes ferit,
 annosa fulgent templa Cenaei Iovis.
 ut stetit ad aras omne votivum pecus
 totumque tauris gemit auratis nemus, 785
 spolium leonis sordidum tabo exuit
 posuitque clavae pondus et pharetra graves
 laxavit umeros. veste tum fulgens tua,
 cana revinctus populo horrentem comam,
 succendit aras: 'accipe has' inquit 'focis 790
 non false messis genitor et largo sacer
 splendescat ignis ture, quod Phoebum colens
 dives Sabaeis colligit truncis Arabs.
 pacata tellus' inquit 'et caelum et freta,
 feris subactis omnibus victor redi: 795
 depone fulmen.' gemitus in medias preces
 stupente et ipso cecidit; hinc caelum horrido
 clamore complet: qualis impressa fugax
 taurus bipenni vulnus et telum ferens
 delubra vasto trepida mugitu replet, 800
 aut quale mundo fulmen emissum tonat,
 sic ille gemitu sidera et pontum ferit,
 et vasta Chalcis sonuit et voces Cyclas
 excepit omnis; hinc petrae Capherides,
 hinc omne voces reddit Herculeas nemus. 805
 flentem videmus. vulgus antiquam putat
 rabiem redisse; tum fugam famuli petunt.
 at ille voltus ignea torquens face

781 mergit *Gronov* | oceano E | iubar A || 782 nulla *ω*
 corr. *Leo* || 783 caenae Iovis E || 785 tantis gemit armentis A ||
 787 gravis vel gravi A(τ) || 788 tunc A dum E corr. *ψ* || 791 fal-
 sae E | messes A || 793 truncus *puncto sup. s. addito* E¹ ||
 794 om. E || 797 hic A || 798 fugax: x i. ras. E² fugax *Σ* ||
 799 bipenne A | vulnus, sed prior u i. ras. E (cum A) vol-
 nus *Σ* || 800 tepida E || 802 gemitus A || 803 Chalcis E
 Calpe A || 804 excepit E | Capharides A || 806 vulgus *ω* ||
 807 tunc *ω* corr. *Bothe* || 808 vultus, sed prior u i. ras. E²
 (cum A) voltus *Σ*

unum inter omnis sequitur et quaerit Lichan.
 complexus aras ille tremibunda manu 810
 mortem metu consumpsit et parvum sui
 poenae reliquit. dumque moribundum manu
 tenuit cadaver: 'hac manu, hac' inquit 'ferar,
 o fata, victus? Herculem vicit Lichas?
 ecce alia clades: Hercules perimit Lichan. 815
 facta inquinantur: fiat hic summus labor.'
 in astra missus fertur et nubes vago
 spargit cruore; talis in caelum exilit
 harundo Getica visa dimitti manu
 aut quam Cydon excussit: inferius tamen 820
 et tela fugient. truncus in pontum cadit,
 in saxa vertex: unus ambobus iacet.
 'resistite' inquit 'non furor mentem abstulit,
 furore gravius istud atque ira malum est:
 in me iuvat saevire.' vix pestem indicat 825
 et saevit: artus ipse dilacerat suos
 et membra vasta carpit avellens manu.
 exuere amictus quaerit: hoc solum Herculem
 non posse vidi; trahere conatus tamen
 et membra traxit: corporis palla horridi 830
 pars est et ipsa: pestis immiscet cuti.
 nec causa dirae cladis in medio patet,
 sed causa tamen est; vixque sufficiens malo
 nunc ore terram languidus prono premit,

809 omnes A | quaerit et sequitur A | licam A lychem E
 811. 812 *omissos in margine suppedit* E¹ *ut c. 588* || 811 parum A ||
 812 tremibundum *ω* *corr.* Bentley | metu Peiper semianimum
 parens *ci.* Leo || 813 ac m. ac E hac manu inquit te feram A ||
 814 vinctus E | vicit lychas E perimit (*sic*) lchas A || 815 cladis.
 Herculis perimit E || 816 fata inquinantur. fiet A || 819 iussa EA
corr. α || 821 fugiente trunco corpus i. p. c. A || 822 i. s. versus E
 i. s. cervix A *corr.* Gronov | funus *ω* *corr.* N. Heinsius p. 404 ||
 827 capit E || 828 exuere E || 831 parum est et ipsam E |
 uestis *ω* *corr.* Leo | immiscet cutem *ω* *corr.* Richter (i. cuti
scil. pallam, vestis increscit cuti de Wilanowitz) || 834 prono
 ferit A

nunc poscit undas: unda non vincit malum; 835
 fluctisona quaerit litora et pontum occupat:
 famularis illum retinet errantem manus.
 o sortem acerbam! fuimus Alcidae pares.
 nunc puppis illum litore Euboico refert
 Austerque lenis pondus Herculeum rapit; 840
 destituit animus membra, nox oculos premit.
 DEI. Quid, anime, cessas? quid stupes? factum est scelus,
 natum reposit Iuppiter, Iuno aemulum.
 reddendus orbi est; quod potes redde exhibe:
 eat per artus ensis exactus meos. 845
 sic, sic agendum est. tam levis poenas manus
 tantas reposit? perde fulminibus, socer,
 nurum scelestam. nec levi telo manus
 armetur: illud fulmen exiliat polo,
 quo, nisi fuisset genitus Alcides tibi, 850
 hydram cremasses: pestem ut insolitam feri
 et ut noverca potius irata malum.
 emitte telum quale in errantem prius
 Phaethonta missum est: perdidisti in solo Hercule
 et ipsa populos. quid rogas telum deos? 855
 iam parce socero: coniugem Alcidae necem
 optare pudeat: haec erit voto manus,
 a me petatur; occupa ferrum ocuis.
 cur deinde ferrum? quicquid ad mortem trahit
 telum est abunde: rupe ab aethera ferar. 860
 haec, haec renatum prima quae poscit diem,
 Oeta eligatur, corpus hinc mitti placet;
 abrupta cautes scindat et partem mei
 ferat omne saxum, pendeant laceratae manus

836 et nota quaerit A | littora E || 839 Eub. ferit E ferens
 N. Heinsius p. 406 vehit Gronov || 842 est om. A || 844 potest ω
 corr. Gronov (cf. Thy. 15) | reddi A || 845 exactos E || 847 redde ω
 corr. Rapheling tolle ψ | f. precor E || 850 ni A || 851 cremas.
 sis E || 852 et tu E | nou. peius A || 854 perdidisti sola Herculeum E
 p. crepto Hercule A corr. N. Heinsius p. 406 || 856 coniugi E
 857 hoc A | votum maius A || 858 occupata, sed tu *expunct.* E¹ ||
 859 cur? deme α | in mortem A || 862 Oceano eligatur E

totumque rubeat asperi montis latus. 865
 levis una mors est — levis? at extendi potest.
 eligere nescis, anime, cui telo incubes;
 utinam esset, utinam fixus in thalamis meis
 Hercules ensis: huic decet ferro inmorti.
 una perire dextera nobis sat est? 870
 coite, gentes, saxa et immensas faces
 iaculetur orbis, nulla nunc cesset manus,
 corripite tela, vindicem vestrum abstuli:
 impune saevi sceptrum iam reges gerent,
 impune iam nascetur indomitum malum; 875
 repetentur arae cernere assuetae hostiam
 similem colenti: sceleribus feci viam,
 ego vos tyrannis regibus monstris feris
 saevisque raptis vindice opposui deis.
 cessas, Tonantis socia? non spargis facem 880
 imitata fratrem et mittis ereptam Iovi
 meque ipsa perdis? laus tibi erepta incluta est,
 ingens triumphus: aemuli, Iuno, tui
 mortem occupavi. HYL. Quid domum impulsam trahis?
 erroris est hic omne quodcumque est nefas. 885
 haut est nocens quicumque non sponte est nocens.
 DEI. Quicumque fato ignoscit et parcit sibi,
 errare meruit: morte damnari placet.
 HYL. Nocens videri, qui mori quaerit, cupit.
 DEI. Mors innocentes sola deceptos facit. 890
 HYL. Titana fugiens — DEI. Ipse me Titan fugit.
 HYL. Vitam relinques? DEI. Miseram, ut Alciden sequar.
 HYL. Superest et auras ille caelestes trahit.
 DEI. Vinci Hercules cum potuit, hinc coepit mori.

865 ponti latus A || 866 et extendi E || 868 thalamos
 meos E || 871 incensas A immissas N. Heinsius p. 407 || 872 non
 cesset E || 874 gerunt A gerant E corr. α || 875 om. A(τ) ||
 876 reddentur ω corr. Leo || 881 eretam E || 884—982 *Hylli*
partes nutrici tribuuntur A || 885 erroris istie A || 889 qui petit
 mortem cupit A || 891 fugies A | DEL. (ut ubique) thiestem
 Titan f. E || 892 relinquens E | miseram? v. ut Alcidem E
 misera? v. et Alcidem A corr. Gronov || 893 ut E

- HYL. Virum sequeris. DEI. Praegredi castae solent. 897
 HYL. Natum relinques fataque abrumpes tua? 895
 DEI. Quaecumque natus sepelit haec vixit diu.
 HYL. Si te ipsa damnas, scelere te misera arguis. 898
 DEI. Nemo nocens sibi ipse poenas inrogat.
 HYL. Multis remissa est vita quorum error nocens, 900
 non dextra fuerat. fata quis damnat sua?
 DEI. Quicumque fata iniqua sortitus fuit.
 HYL. Hic ipse Megaram nempe confixam suis
 stravit sagittis atque natorum indolem
 Lernaea figens tela furibunda manu; 905
 ter parricida factus ignovit tamen
 sibi, non furori: fonte Cinyphio scelus
 sub axe Libyco tersit et dextram abluit.
 quo, misera, pergis? cur tuas damnas manus?
 DEI. Damnatae meae devictus Alcides manus: 910
 placet scelus punire. HYL. Si novi Herculem,
 aderit cruenti forsitan victor mali
 dolorque fractus cedit Alcidae tuo.
 DEI. Exedit artus virus ut fama est hydrae;
 immensa pestis coniugis membra abstulit. 915
 HYL. Serpentis illi virus enectae autumas
 haut posse vinci qui malum vivum tulit?
 elisit hydram, dente cum fixo tenens
 media palude victor, effuso obrutus
 artus veneno. sanguis hunc Nessi opprimit, 920
 qui vicit ipsas horridi Nessi manus?

896 quaecumque natus **E** quemcumque natum **A** corr. *Scaliger* |
 898 sceleris **A**(τ) || 897 ante 899 transposuit *Melzer p. 5* | arro-
 gat **E** cf. *Melzer p. 4 n. 3* || 902 fugit **A** || 903 ipse hic Mege-
 ram **A** | Megere **E** Megeram **A** | conphiniam **E**¹ ophiniam **E**² ||
 904 indoles **A** || 905 l. flectens **A** || 907 sibi. nam furoris **A** ||
 908 s. axi libyco torsit et dextram a. **E** || 909 quid tuas **A** ||
 911 p. s. puniri **E** fraudem placet punire **A** || 915. 916 om., sed
 in marg. add. **E**¹: nvl. Serpentis illud | virus. ut fama est ydrae
 (a cultro desectu) || 917 qua **E** | m. et vivum **A** || 918 cum infixo
 stetit **A** *Leo ci.*: dente dum infecto tumet *Richter*: dente iam
 infixo tumens || 921 horridas **A**(τ) || 922 tenentur **E**

DEI. Frustra tenetur ille qui statuit mori.	
vixit satis quicumque cum Alcide occidit:	924
proinde lucem fugere decretum est mihi.	923
NVT. Per has aniles ecce te supplex comas	925
atque ubera ista paene materna obsecro:	
depone tumidas pectoris laesi minas	
mortisque dirae expelle decretum horridum.	
DEI. Quicumque misero forte dissuadet mori,	
crudelis ille est: interim poena est mori,	930
sed saepe donum; pluribus veniae fuit.	
NVT. Defende saltem dexteram, infelix, tuam	
fraudisque facinus esse, non nuptae, sciat.	
DEI. Defendar illic: inferi absolvent ream,	
a me ipsa damnor; purget has Pluton manus.	935
stabo ante ripas immemor, Lethe, tuas	
et umbra tristis coniugem excipiam meum.	
sed tu, nigrantis regna qui torques poli,	
para laborem (scelera quae quisquam ausus est,	
hic vincit error: Iuno non ausa Herculem est	940
eripere terris) horridam poenam para.	
Sisyphia cervix cesset et nostros lapis	
impellat umeros; me vagus fugiat latex	
meamque fallax unda deludat sitim;	
merui manus praebere turbinibus tuis,	945
quaecumque regem Thessalum torques rota;	
effodiat avidus hinc et hinc vultur fibras;	
vacat una Danais, has ego explebo vices:	
laxate manes. recipe me comitem tibi,	
Phasiaca coniunx: peior haec, peior tuo	950

923 sq. *turbatum versuum ordinem corr. Melzer p. 29* ||
 924 quicumque Alcidem A(τ) || 925 HYL. E || 927 lassus E ||
 929 suadet E || 931 NVT. A om. E | d. in pl. A || 932 NVN. E
 om. A || 933 sciant E || 934 soluent A || 935 Pluto A || 939 quis-
 que ω corr. Madvig II p. 126 || 940 vincit A vincet E corr. Richter |
 est om. E | verba Iuno — terris (941) del. Peiper ex Delrii sen-
 tentia || 942 sisyphaea E || 944 decipiat sitim A || 948 vacet ω
 corr. Raphaeling (cf. Hf. 500) || 949 comitem tui A || 950 p. hac E |
 peior tua A

utroque dextra est scelere, seu mater nocens
 seu dira soror es; adde me comitem tuis,
 Threicia coniunx, sceleribus; natam tuam,
 Althaea mater, recipe, nunc veram tui
 agnosce prolem — quid tamen tantum manus 955
 vestrae abstulerunt? claudite Elysiam mihi
 quaecumque fidae coniuges nemoris sacri
 lucos tenetis; si qua respersit manus
 viri cruore nec memor castae facis
 stricto cruenta Belias ferro stetit, 960
 in me suas agnoscat et laudet manus.
 in hanc abire coniugum turbam libet;
 sed et illa fugiet turba tam diras manus.
 invicte coniunx, innocens animus mihi,
 scelesta manus est. pro nimis mens credula, 965
 pro Nesse fallax atque semiferi doli!
 auferre cupiens paelici eripui mihi.
 recede, Titan, tuque quae blanda tenes
 in luce miseros vita: caritura Hereule
 lux vilis ista est. exigam poenas tibi 970
 reddamque vitam. fata an extendo mea
 mortemque, coniunx, ad tuas servo manus?
 virtusne superest aliqua et armatae manus
 intendere arcum tela missurum valent?
 an arma cessant teque languenti manu 975
 non audit arcus? si potes letum dare,
 animose coniunx, dexteram expecto tuam.

951 utraque A | dextera E | scelere — es om. A(τ) cf. ad
 v. 973 || 954 altheam E | tuam A || 959 c. fides A(τ) || 960 s. c.
 bella cum ferro E cf. *Hf.* 261 || 961 cognoscat A || 962 in hac
 abire coniugem turba l. E || 963 sed om. E || 965 res cred. E
 966 namque semiferi dolis A || 969 cariture A || 970 lux illa
 sistat. exigat penas sibi E || 971 fatane ext. A || 972 in tuas A |
 servem A || 973 armata E corr. *Lipsius* aliqua Sarmaticae et
 manus A || post 973 inseritur v. 952 sic: seu dira soror est.
 adde me comitem tuis A cf. ad v. 951 || 974 miserorum valent E
 missurum valet A || 976 arcu E | potest telum d. A || 977 ani-
 mosa A

mors differatur: frange ut insontem Lichan,
 alias in urbes sparge et ignotum tibi
 inmitte in orbem; perde ut Arcadiae nefas 980
 et quicquid aliud restitit: ab illis tamen,
 coniunx, redisti. HYL. Parce iam, mater, precor,
 ignosce fati; error a culpa vacat.
 DEI. Si vera pietas, Hylle, quaerenda est tibi,
 iam perime matrem — trepida quid tremuit manus? 985
 quid ora flectis? hoc erit pietas scelus.
 ignave dubitas? Herculem eripuit tibi
 haec, haec peremit dextra cui debes patri
 avum Tonantem. maius eripui decus,
 quam in luce tribui. si tibi ignotum est nefas, 990
 a matre disce. seu tibi iugulo placet
 mersisse ferrum sive maternum libet
 invadere uterum, mater intrepidum tibi
 praebebit animum. non erit tantum scelus
 a te peractum: dextera sternar tua, 995
 sed mente nostra. natus Alcidae, times?
 ita nulla perages iussa nec franges mala
 [erres per orbem. si qua nascetur fera]
 referens parentem? dexteram intrepidam para.
 patet ecce plenum pectus aerumnis: feri. 1000
 scelus remitto, dexterae parcent tuae
 Eumenides ipsae — verberum crepuit sonus.
 quaenam ista torquens angue vibrato comam
 temporibus atras squalidis pinnas quatit?
 quid me flagranti dira persequeris face, 1005
 Megaera? poenas poscis Alcidae? dabo.

978 Lycham E licam A || 980 emitte A || 981 cessit E |
 imbellis tamen ci. Birt || 982 parce — precor om. E || 985 pa-
 uida quid A | renuit Gronov || 986 haec E || 987 eripui A ||
 988 dextera E || 994 totum scelus A || 995 om. E || 996 Alc.
 tibi E || 997 peragas i. n. peragens m. A || 998 om. E del. Peiper
 (cf. Leo I 211) 999 referas A referes E corr. Leo | 1001 parcam A(τ) ||
 1003 angui E igne N. Heinsius p. 411 | uipereo ω corr. Peiper
 coll. Hf. v. 789 || 1004 hastas E aptas Madvig II 126 | pennas A ||
 1005 flagrante A || 1006 poscit Alcides A

iamne inferorum, dira, sedere arbitri?
 sedent. reclusas carceris video fores.
 quis iste saxum immane detritis gerit
 iam senior umeris? ecce iam victus lapis 1010
 quaerit relabi? membra quis quatitur rota?
 hic ecce pallens dira Tisiphone stetit,
 causam reposit; parce verberibus precor,
 Megaera, parce, sustine Stygias faces:
 scelus est amoris. sed quid hoc? tellus labat 1015
 et aula tectis crepuit excussis — minax
 unde iste coetus? totus in vultus meos
 decurrit orbis, hinc et hinc populi fremunt
 totusque poscit vindicem mundus suum.
 iam parcite, urbes. quo fugam praeceps agam? 1020
 mors sola portus dabitur aerumnis meis.
 testor nitentis flammam Phoebi rotam
 superosque testor: Herculem in terris adhuc
 moritura linquo. HYL. Fugit attonita, ei mihi.
 peracta iam pars matris est: statuit mori; 1025
 nunc nostra superest, mortis auferre impetum.
 o misera pietas: si mori matrem vetas,
 patri es scelestus; si mori pateris, tamen
 in matre peccas — urget hinc illinc scelus.
 inhibenda tamen est, verum ut eripiam scelus. 1030

1007 diua **A** dira sede sedere **A** || 1008 sed ecce dira **E**
 sed ecce diras **A** corr. *L. Müller d. r. m. p. 171* (sed ecce aper-
 tas *Gronov* sedere, apertas *Leo* sed en reclusas *Tartari* v. f.
Bothe Stygiique, dira, c. v. f. *Birt*) || 1009 detritus **A** || 1010 uec-
 tus ψ || 1011 prebet rote **A** queritur rotae **E** corr. *Peiper* (te-
 ritur rota *N. Heinsius p. 414*) || 1012 ecce patiens diratis si-
 phone **E** | tesiphone **A**(τ) || 1013 poposcit **A** || 1016 creuit **E** |
 excessit minax **A** || 1018 premunt **A**(τ) || 1021 labitur **E** | aer.
 locus **A** || 1023 in *om.* **A** || 1025 matris et **E** || 1027^b et 1028^b *com-*
mutantur **A**(τ) || 1029 peccas, surgit **A** peccas, urget *ex* pecca.
 surget corr. **E**¹ | i. nefas **A** || 1030 pergam et **A** verum et **E**
 corr. *B. Schmidt obs. crit. p. 10*

CHORVS

Verum est quod cecinit sacer
 Thressae sub Rhodopes iugis
 aptans Pieriam chelyn
 Orpheus Calliopae genus,
 aeternum fieri nihil. 1035

Illius stetit ad modos
 torrentis rapidi fragor,
 oblitusque sequi fugam
 amisit liquor impetum;
 et dum fluminibus mora est, 1040
 defecisse putant Getae

Hebrum Bistones ultimi.
 advexit volucem nemus
 et silva residens venit:

aut si qua aera pervolat, 1045
 auditis vaga cantibus
 ales deficiens cadit;

abrumpit scopulos Athos
 Centauros obiter ferens
 et iuxta Rhodopen stetit 1050
 laxata nive cantibus;

et quercum fugiens suam
 ad vatem properat Dryas;
 ad cantus veniunt tuos
 ipsis cum latebris ferae, 1055

iuxtaque inpavidum pecus
 sedit Marmaricus leo
 nec dammae trepidant lupos

1031—1130 *bini glyconei coniuncti distinctis singulorum*
initis E || 1032 *om. A*(τ) | *rodope* E *corr. ψ* || 1033 *a. pierian* E
tangens treiciam A | *chelym ω corr. Gronov* || 1034 *caliopae* E ||
 1038 *fugas* A || 1040—1042 *del. Peiper* || 1041 *Geten* A ('*Getae*
dativus' *Leo*) || 1043—1047 *post 1048—1051 posuit Peiper* ||
 1043 *uoluere* E || 1045 *aere* E || 1048 *abrumpit* A || 1049 *cen-*
taurus E || 1050 *rodope* A || 1051 *lassatam* E || 1054 *suos* A
suis ψ || 1055 *ipse* A

et serpens latebras fugit.	
[tunc oblita veneni.]	1060
Quin per Taenarias fores	
manes cum tacitos adit	
maerentem feriens chelyn,	
cantu Tartara flebili	
et tristes Erebi deos	1065
vicit nec timuit Stygis	
iuratos superis lacus.	
haesit non stabilis rota	
victo languida turbine,	
increvit Tityi iecur,	1070
dum cantu volucres tenet;	1071
et vinci lapis improbus	1081
et vatem potuit sequi;	1082
tunc primum Phrygius senex	1075
undis stantibus immemor	
excussit rabidam sitim	
nec pomis adhibet manus.	1078
auditum quoque navita,	1072
infernī ratis aequoris	1073
nullo remigio venit.	1074
sic cum vinceret inferos	1079
Orpheus carmine funditus,	1080
consumptos iterum deae	1083

1060 *del. Peiper adscriptum ex Silio III 301* || 1061 qui A(τ)
 1062 manes commonitos A || 1063 chelym ω *corr. Gronov* ||
 1066 mouit A uidit E *corr. Bothe* || 1071 cantus A || *post*
 1071 *v. 1081 et 1082 posuit Peiper. Stare non possunt quae*
M. Müller p. 52 sq. disputat || 1072 audito quoque ω *corr.*
Koetschau (audis tu quoque Birt Mus. Rhen. 31, 29, audit dum q.
M. Müller p. 51) || 1075 Stygius senex E || 1077 excessit E
 exclusit N. Heinsius p. 536 || *post 1078 v. 1072—1074 reuocavit*
Richter symb. p. 28 || 1079 sic cum inquirens inferos O, carmina
 funderet E sed cum linqueret inferos O, carmina fundens A
corr. Richter. Leo ci.: sic cum novit et inferos | Orpheus car-
mine figere (ut apodosis a consumptos incipiat) M. Müller:
si cum linqueret i. O. c. funderet (ut 1081. 1082 sint apodosis) ||
 1082 patitur sequi N. Heinsius l. n. || 1083 consumptas ψ

suppleat Eurydices colus!
 sed dum respicit immemor 1085
 nec credens sibi redditam
 Orpheus Eurydicen sequi,
 cantus praemia perdidit:
 quae nata est iterum perit.
 tunc, solamina cantibus 1090
 quaerens, flebilibus modis
 haec Orpheus cecinit Getis:
 Leges in superos datas
 et qui tempora digerit
 quattuor praecipitis deus 1095
 anni, disposuit vices;
 nulli non avidi colus
 Parcas stamina nectere:
 quod natum est, † poterit mori.
 Vati credere Thracio 1100
 devictus iubet Hercules.
 iam, iam legibus obrutis
 mundo cum veniet dies,
 australis polus obruet
 quicquid per Libyam iacet 1105
 et sparsus Garamas tenet;
 arctous polus obruet
 quicquid subiacet axibus
 et siccus Boreas ferit.
 amisso trepidus polo 1110
 Titan excutiet diem.

1084 colos A(τ) || 1085 et dum ψ || 1089 quonam est E ||
 1092 cantus Orphei et initium et finem intercidisse putat Leo,
 locum recte traditum esse probat M. Müller p. 54 || 1094—
 1096 post v. 1109 posuit Rutgers V. L. p. 93 sq. || 1094 di-
 gerens A || 1095 quattuor praecipites E || 1097—1099 cum se-
 quentibus coniunxit Leo || 1097 avidas polo A || 1098 parcat E ||
 1099 poterit mori ω patitur N. Heinsius p. 537 quod erit m.
 Birt opus est m. Richter symb. p. 29 toleret mori Koetschau;
 longe aliter de sententia statuit M. Müller l. n. || 1102 regibus E ||
 1104 obruit E corrueat A(τ) || 1107 arctos E || 1110 amissum A

caeli regia concidens ortus atque obitus trahet atque omnis pariter deos perdet mors aliqua et chaos,	1115
et mors fata novissima in se constituet sibi. quis mundum capiet locus? discedet via Tartari, fractis ut pateat polis?	1120
an quod dividit aethera a terris spatium sat est †et mundi nimium malis? quis tantum capiet (nefas) fatum, quis superos locus?	1125
pontum Tartara sidera regna unus capiet tria. Sed quis non modicus fragor aures attonitas movet?	1130
est est Hercules sonus.	1130

HERCVLES CHORVS

Converte, Titan clare, anhelantes equos, emitte noctem: pereat hic mundo dies quo morior, atra nube inhorrescat polus; obsta novercae. nunc, pater, caecum chaos reddi decebat, hinc et hinc compagibus ruptis uterque debuit frangi polus; quid parcis astris? Herculem amittis, pater. nunc partem in omnem, Iuppiter, specta poli,	1135
--	------

1112 concidet A || 1113 certos atque A || 1114 omnes A ||
1115 nox alia *N. Heinsius* p. 544 || 1117 constituit E || 1119 dis-
cede E || 1120 stratis ut A || 1123 niuum est malis E || 1125 fati
vel fatis ψ | fratrum qui E | superis ω superi *Gramm.*, corr.
Leo || 1126 sidera tartara A || *scænar* inscribitur HERCVLES ω ,
chorvs *add.* ψ || 1131 *herc. praef.* E || 1133 moriar A || 1134 no-
verca EA *corr.* ψ | caelo E tetrum ψ || 1135 *et om.* E || 1137 au-
stris E | amittit E || 1138 parte in omni A | spectat E

ne quis Gyas Thessalica iaculetur iuga
 et fiat Othrys pondus Encelado leve. 1140
 laxabit atri carceris iam iam fores
 Pluton superbus, vincula excutiet patri
 caelumque reddet. ille qui pro fulmine
 tuisque facibus natus in terris eram,
 ad Styga revertor: surget Enceladus ferox 1145
 mittetque quo nunc premitur in superos onus;
 regnum omne, genitor, aetheris dubium tibi
 mors nostra faciet — antequam spolium tui
 caelum omne fiat, conde me tota, pater,
 mundi ruina, frange quem perdis polum. 1150

CHOR. Non vana times, gnate Tonantis:
 nunc Thessalicam Pelion Ossam
 premet et Pindo congestus Athos
 nemus aetheriis inseret astris;
 vincet scopulos inde Typhoeus 1155
 et Tyrrhenam feret Inarimen;
 feret Aetnaeos inde caminos
 scindetque latus montis aperti
 nondum Enceladus fulmine victus:
 iam te caeli regna secuntur. 1160

HERC. Ego qui relicta morte, contempta Styge
 per media Lethes stagna cum spolio redi
 quo paene lapsis excidit Titan equis,
 ego quem deorum regna senserunt tria,
 morior nec ullus per meum stridet latus 1165
 transmissus ensis, haut meae telum necis
 [saxum est nec instar montis abrupti latus]

1139 nec E | gigas ω corr. Leo || 1140 leve i, ras. E¹ levo M ||
 1141 laxavit A^(τ) || 1143 om. E || 1144 erat E || 1146 montemque E ||
 1148 sp. tibi E || 1149 c. o. faciat E || 1150 premis p. E || 1151 non una E |
 post h. v. posuit v. 1160 Peiper 1152 iam Thessalia P. ossa A || 1156 tyr-
 hream E || 1160 signa A | sequuntur E sequentur A | nova inscriptio
 HERCVLES E ψ, om. ψ || 1162 stadia A^(τ) 1163 quo poenae lassiss E
 cum paene trepidis A corr. ψ (quom Peiper laxis Bessel p. 107) ||
 1166 aut EA corr. ψ || 1167 om. E | abruptum Bothe | lapis Gronov

est totus Othrys, non truci rictu gigans
 Pindo cadaver obruit toto meum:
 sine hoste vincor, quodque me torquet magis 1170
 (o misera virtus!) summus Alcidae dies
 nullum malum prosternit, inpendo, ei mihi,
 in nulla vitam facta. pro mundi arbiter
 superique quondam dexteræ testes meae,
 pro cuncta tellus, Herculem vestrum placet 1175
 †morte ferire? dirus o nobis pudor,
 o turpe fatum, femina Herculeae necis
 auctor feretur! morior Alcides quibus?
 invicta si me cadere feminea manu
 voluere fata perque tam turpes colus 1180
 mea mors cucurrit, cadere potuissem, ei mihi,
 Iunonis odio: feminae caderem manu,
 sed caelum habentis. si nimis, superi, fuit,
 Scythico sub axe genita domuisset meas
 vires Amazon — feminae cuius manu 1185
 Iunonis hostis vincor? hinc gravior tibi,
 noverca, pudor est. quid diem hunc laetum vocas?
 quid tale tellus genuit iratae tibi?
 mortalis odia femina excessit tua.
 adhuc ferebas esse te Alcidae imparem: 1190
 victa es duobus — pudeat irarum deos.
 utinam meo cruore satiasset suos
 Nemeaea rictus pestis aut centum anguibus

1168 aut totus Othrys A est totus Athos E | vultu gigas A
 rictu gygans E || 1172 inpende ei mihi E impendo male A ||
 1173 uita E || 1174 quondam dexteræ quondam meae E || 1175 Her-
 culis vestri A || 1176 mortem perire A morte hac perire N. Heinsius
 p. 453 morbo perire Birt perire inertem L. Müller de re
 metr. p. 170 inertem obire Leo || 1178 a. f. auctor a. q. A (horror
 N. Heinsius p. 453) 1179 iniqua idem || 1180 quodque E terque A
 corr. q | turpe scelus E turpes colos A || 1181 potuissem mihi A
 potuisset michi E corr. Lipsius (placuisset m. Birt) || 1182 fe-
 minae caderem minis A corr. N. Heinsius p. 454 l. o. cadere
 potuissetm (sic) nimis E || 1183 sed nimis q superis A || 1186 gra-
 vior tui o corr. Gronov || 1187 talem vocas E || 1190 ferebas
 Gruter, fremebas Lipsius || 1193 Nemea o corr. a

vallatus hydram tabe pavissem mea,
 utinam fuisset praeda Centauris datus 1195
 aut inter umbras vinctus aeterno miser
 saxo sederem! spolia nunc traxi ultima
 Fato stupente, nunc ab inferna Styge
 lucem recepi, Ditis evici moras —
 ubique mors me fugit, ut leto inclitae 1200
 sortis carerem. pro ferae, victae ferae!
 non me triformis sole conspecto canis
 ad Styga reduxit, non sub Hesperio polo
 Hibera vicit turba pastoris feri,
 non gemina serpens. perdidit mortem, ei mihi, 1205
 totiens honestam: titulus extremus quis est?

CHOR. Viden ut laudis conscia virtus
 non Lethaeos horreat amnes?
 pudet auctoris, non morte dolet:
 cupit extremum finire diem 1210
 vasta tumidi mole gigantis
 et montiferum Titana pati
 rabidaeque necem debere ferae.
 sed tua causa est, miserande, manus,
 quod nulla fera est nullusque gigas: 1215
 nam quis dignus necis Herculeae
 superest auctor nisi dextra tui?

1194 ydrae tabe patuisset meas **E** hydram carne *ci. Koetschau* ||
 1196 victus **EA** *corr. ψ* || 1197 cum traxi *ω corr. Leo* || 1198 facto **E** ||
 1199 lucis erui moras **E** erupi *N. Heinsius p. 454 et rupi L. Müller* || 1200 me mors **A** | inclito **A** || 1201 mortis **E** fortis **A**
corr. Leo | o ferae *ω corr. α* | f. v. o ferae **A** || 1202 iole con-
 spectu **E** || 1203 a stiga **E** | revexit *Leo*, reflexit *vel* retorsit
Richter | esperio **E** | 1205 perdidit et mortem michi **E** p. m. hei
 m. **A** || 1207 videt ut laudes **E** || 1209 *om. ψ del. Peiper* || 1211 v.
 t. morte g. **E** vasta pressus mole gigantum **A** || 1212 mortif-
 erum **E** || 1214 si tua c. e. miseranda necis **A** sed t. c. e. m.
 maius **E** venerande manus *Gronov*, miserande *Leo* (miseranda
 magis *Bothe*) || 1215 est *om. E* || 1216 iam **A** *inser. HERCVLES ω*
om. ψ

HERC. Heu qualis intus scorprios, quis fervida
 plaga revulsus cancer infixus meas
 urit medullas? sanguinis quondam capax 1220
 tumidi igne cor pulmonis arentes fibras
 distendit, ardet felle siccato iecur
 totumque lentus sanguinem avexit vapor.
 primam cutem consumpsit, hinc aditum nefas
 in membra fecit, abstulit pestis latus, 1225
 exedit artus penitus et costas malum,
 hausit medullas: ossibus vacuis sedet;
 nec ossa durant ipsa, sed compagibus
 discussa ruptis mole conlapsa fluunt.
 defecit ingens corpus et pesti satis 1230
 Herculea non sunt membra — pro quantum est
 malum
 quod esse vastum fateor, o dirum nefas!
 en cernite, urbes, cernite ex illo Hercule
 quid, quid supersit. Herculem agnoscis, pater?
 hisne ego lacertis colla Nemeaei mali 1235
 elisa pressi? tensus hac arcus manu
 astris ab ipsis detulit Stymphalidas?
 his ego citatam gressibus vici feram
 radiante clarum fronte gestantem caput?
 his fracta Calpe manibus emisit fretum? 1240
 his tot ferae, tot scelera, tot reges iacent?
 his mundus umeris sedit? haec moles mea est.

1218 *HERC. praef.* ψ | heu quis intus scorprios **A** || 1219 p.
 reuersus **A** || 1221 tumidi iecur ω tumidi cor en *N. Heinsius*
p. 275, tumet igne cor, p. *Leo, corr. M. Müller p. 57* || 1223 san-
 guine vexat **E** || 1224 aditus **A** || 1225 abstulit costis iecur **A** ||
 1226 totas malum **A** tostas *N. Heinsius p. 276* || 1228 ossa
 d. ossa sed **E** || 1230 pestis at est **E** || 1232 quod ego esse
Birt || 1233 incernite **E** || 1234 quid supersit **E** q. iam s. **A**
corr. M. Müller p. 54 | agnoscit **E** || 1235 colla nemeae mala **E**
 spolia nemei mali **A corr. ψ** || 1237 depulit **E** || 1239 radiata **E** ||
 1240 h. f. carpent **E** | elisit **A** elisi **E corr. Gronov** (elisum et
 fr. *Peiper*) | fretum *ex* forum **E¹** || 1242 mei est **A**

haecne illa cervix? hasne ego opposui manus
 caelo ruenti? quis mea custos manu
 trahetur ultra Stygius? ubi vires prius 1245
 memet sepultae? quid patrem appello Iovem?
 quid per Tonantem vindico caelum miser?
 iam, iam meus credetur Amphitryon pater.
 quaecumque pestis viscere in nostro lates,
 procede — quid me vulnere occulto petis? 1250
 quis te sub axe frigido pontus Scythes,
 quae pigra Tethys genuit aut Maurum premens
 Hibera Calpe litus? o dirum malum!
 utrumne serpens squalidum crista caput
 vibrans an aliquod et mihi ignotum malum? 1255
 numquid cruore es genita Lernaee feræ
 an te reliquit Stygius in terris canis?
 omne es malum nullumque — quis voltus tibi est?
 concede saltem scire quo peream malo;
 quaecumque pestis sive quaecumque es fera, 1260
 palam timere! quis tibi in medias locum
 fecit medullas! ecce direpta cute
 viscera manus detexit; ulterior tamen
 inventa latebra est — o malum simile Herculi!
 unde iste fletus? unde in has lacrimae genas? 1265
 invictus olim voltus et numquam malis
 lacrimas suis præbere consuetus (pudet)
 iam flere didicit. quis dies fletum Herculis,

1243 has ego A || 1244 cuius o custos A || 1245 o vires A | ubi
 v. patris *Bothe* || 1246 in me sepultae ω corr. *Gronov* || 1247 uen-
 dico caelum mihi A || 1248 om. A(τ) || 1249 visceribus in nostris E ||
 1251 quis me E | Scythes E || 1252 Thæthys meruit aut M. tra-
 hens E || 1253 eraclia penitus? o E || 1254 virumne serpens squa-
 lido cristam caput E || 1255 om. E | ignotum est malum A(τ) ||
 1256 cruoris genita L. ferens E || 1257 requirit E || 1258 o. est EA
 corr. ψ || 1259 scire me malum sic E || 1260 pestis sua A | es
 efferat A || 1261 timeri E timeres A corr. *de Wilanowitz* ||
 1263 visc. malum *Bentley* || 1264 est. esto malum. simul et her-
 culi E || 1265 unde has lacrimas gerit E || 1266 magis E ||
 1267 consuerit pudis E

quae terra vidit? siccus aerumnas tuli.
 tibi illa virtus, quae tot elisit mala, 1270
 tibi cessit uni; prima et ante omnis mihi
 fletum abstulisti: durior saxo horrido
 et chalybe voltus et vaga Symplegade
 rictus meos infregit et lacrimam expulit.
 flentem gementem, summe pro rector poli, 1275
 me terra vidit, quodque me torquet magis,
 noverca vidit. urit ecce iterum fibras,
 incaluit ardor — unde nunc fulmen mihi?

CHOR. Quid non possit superare dolor?
 quondam Getico durior Haemo 1280
 nec Parrhasio lenior axe
 saevo cessit membra dolori
 fessumque movens per colla caput
 latus alterno pondere flectit,
 fletum virtus saepe resorbet. 1285
 sic arctoas laxare nives
 quamvis tepido sidere Titan
 non tamen audet vincitque faces
 solis adulti glaciale inbar.

HERCVLES ALCMENA

Convertite voltus ad meas clades, pater: 1290
 numquam ad tuas confugit Alcides manus,
 non cum per artus hydra fecundum meos
 caput explicaret; inter infernos lacus
 possessus atra nocte cum Fato steti

1270 *om.* E || 1271 omnes A || 1272 sq. durius — volnus *ei.*
Melzer p. 29 || 1273 vagas tymphalida E || 1274 ritus *N. Heinsius*
p. 277 coll. Stat. Theb. XII 535 | lacrimas E | extulit A ||
 1275 prospector A(τ) protector ψ || 1281 parnasio E | lentior ω
corr. D. Heinsius (et P. lentior Gronov) || 1282 laeue E ||
 1283 mouet E || 1285 resoluit A || 1288 vincitque nefas A(τ) ||
 1289 adusti ω *corr. Zinzerling (Petron. c. 119 v. 118)* || 1290 *iuser.*
om. ψ

nec invocavi; tot feras vici horridas, 1295
 reges, tyrannos, nec tamen voltus meos
 in astra torsi: semper haec nobis manus
 votum spondit; nulla propter me sacro
 micuere caelo fulmina — hic aliquid dies
 optare iussit. primus audierit preces 1300
 idemque summus: unicum fulmen peto;
 giganta crede: non minus caelum mihi
 asserere potui — dum patrem verum puto,
 caelo peperci. sive crudelis, pater,
 sive es misericors, commoda nato manum 1305
 properante morte et occupa hanc laudem tibi.
 vel si piget manusque detrectat nefas,
 emitte Siculo vertice ardentis, pater,
 Titanas in me, qui manu Pindon ferant
 † aut Ossa qui me monte proiecto opprimat. 1310
 abrumpat Erebi claustra, me stricto petat
 Bellona ferro; mitte Gradivum trucem,
 armetur in me dirus: est frater quidem,
 sed ex noverca. tu quoque, Alcidae soror
 tantum ex parente, cuspidem in fratrem tuum 1315
 iaculare, Pallas. supplices tendo manus
 ad te, noverca: sparge tu saltem, precor,
 telum (perire feminae possum manu)
 iam fracta, iam satiata — quid pascis minas?
 quid quaeris ultra? supplicem Alciden vides, 1320
 at nulla tellus, nulla me vidit fera

1296 non tamen A || 1299 aliquod N. *Heinsius p. 278* ||
 1300 audieris E || 1302 credo A^(r) | uerum mihi A || 1305 sq. manu
 pr. mortem *Peiper* || 1306 propra autem mortem A^(r) propra-
 que mortem *Birt* || 1309 qui manus Pindo ferat E q. manu
 Pindum ferant A *Madvig*: quae manus Pindon ferat *Koetschau*:
 qui manus Pindo inferant || 1310 aut te Ossa A | proscrip-
 to opprimat E proiecto opprimant A *Madvig*: aut te, Ossa, quae me
 m. prorupto o. *de Wilamowitz*: Otonve qui me *Leo*: Ossamque,
 ut in me m. p. opprimar *Koetschau*: et ossa qui mea m. proi.
 opprimant || 1311 abrumpe et A || 1318 possim ψ || 1319 farta
Birt coll. Cic. Tusc. II 24 || 1320 Alcidem EA corr. ψ || 1321 et
 nulla ω corr. *Koetschau*

te deprecantem. nunc mihi irata † pater
opus est noverca — nunc tuus cessat dolor?
nunc odia ponis? parcis ubi votum est mori.
o terra et urbes, non facem quisquam Herculi, 1325
non arma tradet? tela subtrahitis mihi?
ita nulla saevas terra concipiat feras
post me sepultum nec meas unquam manus
imploret orbis, si qua nascentur mala,
nascatur ultor: undique infelix caput 1330
mactate saxis, vincite aerumnas meas.
ingrate cessas orbis? excidimus tibi?
adhuc malis ferisque suppositus fores,
ni me tulisses. vindicem vestri malis
eripite, populi: tempus hoc vobis datur 1335
pensare merita — mors erit pretium omnium.

ALCM. Quas misera terras mater Alcidae petam?
ubi natus, ubinam? certa si visus notat,
reclinis ecce corde anhelante aestuat;
gemit: peractum est. membra complecti ultima, 1340
o nate, liceat, spiritus fugiens meo
legatur ore: bracchia, amplexus cape.
ubi membra sunt? ubi illa quae mundum tulit
stelligera cervix? quis tibi exiguum tui
partem reliquit? HERC. Herculem spectas quidem, 1345
mater, sed umbram et vile nescio quid mei.
agnosce, mater — ora quid flectis retro

1322 te de precante E | irata quidem A irata acriter *rel:*
ira ter quater o. e. novercae *Richter* irata insuper *Koetschau*
irata ac fera *Leo* || 1323 num E || 1324 num *ex* nom E¹ ||
1325 terre A || 1328 sepulto E || 1329 nascetur fera A || 1330 nas-
catur alius A nascetur odium E *corr. Peiper* nascatur opifer
Leo) || 1331 mactare E || 1334 vestrum A vestris E *corr. N. Hein-*
sius p. 279 || 1335 excipite A || 1336 pensate A || 1338 ubi intus E
ubinam est A || 1339 anhelanti A || 1340 ultimum *Bothe* ||
1342 brachia et amplexus E bracchia in amplexus A *corr.*
Richter || 1344 tui *ex* tua E¹ || 1345 reliquid | quis feram mundus
nouam? | HERC. Herculem E (*v. 1349*) || 1346 umbre simile A

voltumque mergis? Herculem dici tuum
partum erubescis? ALCM. Quis feram mundus novam,
quae terra genuit? quodve tam dirum nefas 1350
de te triumphat? victor Herculeus quis est?
HERC. Nuptae iacentem cernis Alciden dolis.
ALCM. Quis tantus est qui vincat Alciden dolus?
HERC. Quicumque, mater, feminae iratae sat est.
ALCM. Et unde in artus pestis aut ossa incidit? 1355
HERC. Aditum venenis palla femineis dedit.
ALCM. Vbinam ista palla est? membra nudata intuor.
HERC. Consumpta mecum est. ALCM. Tantane inventa
est lues?
HERC. Errare mediis crede visceribus meis,
o mater, hydram et mille cum Lerna feras. 1360
quae tanta nubes flamma Sicanias secat,
quae Lemnos ardens, quae plaga igniferi poli
vetans flagranti currere in zona diem?
in ipsa me iactate, pro comites, freta
mediosque in annes — quis sat est Hister mihi? 1365
non ipse terris maior Oceanus meos
franget vapores, omnis in nostris malis
deficiet umor, omnis arescet latex.
quid, rector Erebi, me remittebas Iovi?
decurt tenere; redde me tenebris tuis, 1370
talem subactis Herculem ostende inferis.
nil inde ducam, quid times iterum Herculem?
invade, mors, non trepida: iam possum mori.
ALCM. Compesce lacrimas saltem et aerumnas doma
malisque tantis Herculem indomitum refer 1375
mortemque differ: quos soles, vince inferos.

1348 uultumque mergis E u. maerens A || 1350 quodque E ||
1354 cuicumque m. femina irata s. e. E || 1355 at unde A ||
1356 feminea E || 1357 ipsa A || 1359 medias N. *Heinsius p. 280* |
credo A || 1361 Sicania secat E Sicanias bibit A || 1362 inferni
p. A || 1363 uetat E || 1365 qui E || 1370 teneri E || 1371 qualem
s. h. ostendes E || 1372 nichil inducam E || 1373 ne trepida E ||
1374 erumpna E || 1376 m. uince A | quod EA corr. ψ

- HERC. Si me catenis horridus vinctum suis
 praeberet avidae Caucasus volucris dapem,
 Scythia gemente flebilis gemitus mihi
 non excidisset; si vagae Symplegades 1380
 utraque premerent rupe, redeuntis minax
 ferrem ruinas; Pindus incumbat mihi
 atque Haemus et qui Thracios fluctus Athos
 frangit Iovisque fulmen excipiens Mimas:
 non ipse si in me, mater, hic mundus ruat 1385
 superque nostros flagret incensus toros
 Phoebus axis, degener mentem Herculis
 clamor domaret; mille decurrant ferae
 pariterque lacerent, hinc feris clangoribus
 aetheria me Stymphalis. hinc taurus minax 1390
 cervice tota pulset et quicquid fuit
 solum quoque ingens; surgat hinc illinc nemus
 artusque nostros durus immittat Sinis:
 sparsus silebo — non ferae excutient mihi,
 non arma gemitus, nil quod impelli potest. 1395
 ALCM. Non virus artus, nate, femineum coquit,
 sed dura series operis et longus tibi
 pavit cruentos forsitan morbos labor.
 HERC. Vbi morbus, ubinam est? estne adhuc aliquid
 mali
 in orbe mecum? veniat, huc aliquis mihi 1400
 intendat arcus: nuda sufficiet manus.

1378 p. alique casus E || 1379 Scithe E | gementem EA(τ)
 corr. ψ || 1380 extitisset ω corr. Bentley || 1381 utraque E
 utrimque A corr. ψ | rupes A(τ) | redeuntis A | minax ω corr.
 Leo Mus. Rhen. 35 p. 431 n. || 1382 ruine A || 1384 fr. tonantis
 f. excipiens Iovis A fr. Iovisque f. excutient minax E corr.
 Lipsius || 1386 rogos A || 1389 fera E || 1392 illinc fremens A
 s. q. urgens (om. ingens) h. et i. nemus E s. q. ingens surgat
 hinc illinc simul ci. Gronov || 1393 cinis E corr. Gronov a. n.
 durus inuat (vel inecat) dolor A(τ) (imminuat ψ) || 1395 nichil E
 1396 quoquit E || 1397 durus serpens A(τ) | tibi om. E || 1398 fa-
 uet cruentis ω corr. Gronov | f. morbis dolor A || 1399 desine
 adhuc aliquid mali E corr. Gronov testis est aliquis mali? A ||
 1400. 1401 inverso ordine A | mecum om. A(τ)

procedat agedum huc. ALCM. Ei mihi, sensum quoque
excussit illi nimius impulsu dolor.
removete quaeso tela et infestas precor
rapite hinc sagittas: igne suffuso genae 1405
scelus minantur; quas petam latebras anus?
dolor iste furor est: Herculem solus domat.
cur deinde latebras aut fugam vaecors petam?
obire forti meruit Alcmene manu:
vel scelere pereat, antequam letum mihi 1410
ignavus aliquis mandat ac turpis manus
de me triumphat. ecce lassatus malis
sopore fessas alligat venas dolor
gravique anhelum pectus impulsu quatit.
favete, superi. si mihi gnatum inclutum 1415
miseræ negastis, vindicem saltem precor
servate terris. abeat excussus dolor
corpusque vires reparat Herculeum suas.

HYLLVS ALCMENA HERCVLES
PHILOCTETES TACITVS

Pro lux acerba, pro capax scelerum dies!
nurus Tonantis occidit, natus iacet, 1420
nepos supersum; scelere materno hic perit,
fraude illa capta est — quis per annorum vices
totoque in aevo poterit aerumnas senex
referre tantas? unus eripuit dies
parentem utrumque; cetera ut sileam mala 1425

1402 huc *om.* EA *add.* α | et mihi sensus A || 1403 excussus A(τ) | ille ω *corr.* Bentley | impulsus A impulsans E *corr.* Delrio || 1406 quas etiam E *corr.* Gronov qua fuga latebras petam A || 1407. 1408 *om.* A(τ) *del.* Peiper || 1407 solus Herculem EA *corr.* ψ || 1408 e. d. lacrimas ψ || 1409 meminit A | Alcmene E || 1410 ut sc. E || 1411 mandat A || 1412 triumphet A || 1413 sopor E || 1414 anhelum p. impulsum A || 1415 inclutae E | 1416 negatis A || 1417 *om.* E || 1418 H. nefas E | PHIL. TAC. *om.* ω *add.* Peiper || 1419 HYL. *praef.* E | sc. dolor A || 1424 tanta se unus E | eripiet A

parcamque fatis: Herculem amitto patrem.

ALCM. Compesce voces, inclutum Alcidae genus
miseraeque fato similis Alcmenae nepos:
longus dolorem forsitan vincet sopor.

sed ecce, lassam deserit mentem quies 1430
redditque morbo corpus et luctum mihi.

HERC. Quid hoc? rigenti cernitur Trachin iugo,
en inter astra positus evasi genus
mortale tandem. quis mihi caelum parat?

te te, pater, iam video, placatam quoque 1435
specto novercam. quis sonus nostras ferit
caelestis aures? Iuno me generum vocat.

video nitentem regiam clari aetheris

Phoebique tritam flammea zonam rota.

cubile video Noctis; hinc tenebrae volant. 1440

quid hoc? quis arcem cludit et ab ipsis, pater,
deducit astris? ora Phoebus modo

afflabat axis, iam prope a caelo fui —

Trachina video; quis mihi terras dedit?

Oete modo infra steterat ac totus fuit 1445

suppositus orbis; quam bene excideras, dolor!

cogis fateri — parce et hanc vocem occupa.

hoc, Hylle, dona matris hoc munus parant.

utinam liceret stipite ingesto impiam

effringere animam quale Amazonium malum 1450

circa nivalis Caucasi domui latus.

o cara Megara, tunc cum furerem mihi

1431 luctus A | michi E || 1432 mergitur *Birt* | trachio E |
1433 aut A at (ac, et) *ψ om. E corr. N. Heinsius* || 1438. 1439
om. E || 1438 nideo intentam A^(r) || 1440 tenebrae vocant E
tenebras vocat A *corr. M. Müller p. 58 (c. 1440 post 1444 collo-*
cacerat Leo) || 1441 quis hoc? A^(r) axem cludit *ω corr. Peiper* |
et *om. E* || 1442 deducor A || 1443 afflauat E | tam prope *ci.*
Koetschau | a leto fuit A || 1445 modo nempe infra steterat ac
totus mihi A Oete modo inferas te peracto tutus fuit E *corr.*
Gronov || 1446 tam *ω corr. Peiper* || 1448 hoc ille E hec ille A |
parat *ω corr. Leo* || 1450 malo E || 1451 nivalis E || 1452 clara *ω*
corr. N. Heinsius p. 285 | megera EA *corr. ψ* | tunc cum E

- coniunx fuisti? stipitem atque arcus date,
 dextra inquinetur, laudibus maculam imprimam,
 summus legatur femina Hercules labor. 1455
- HYL. Compesce diras, genitor, irarum minas;
 habet, peractum est, quas petis poenas dedit:
 sua perempta dextera mater iacet.
- HERC. Cecidit dolose: manibus irati Herculis
 occidere meruit; perdidit comitem Lichas. 1460
 saevire in ipsum corpus exanime impetus
 atque ira cogit. cur minis nostris caret
 ipsum cadaver? pabulum accipiant ferae.
- HYL. Plus misera laeso doluit: hinc aliquid quoque
 detrahare velles? occidit dextera sua, 1465
 tuo dolore: plura quam poscis tulit.
 sed non cruentae sceleribus nuptae iaces
 nec fraude matris: Nessus hos struxit dolos
 ictus sagittis qui tuis vitam expuit.
 cruore tincta est palla semiferi, pater, 1470
 Nessusque nunc has exigit poenas sibi.
- HERC. Habet, peractum est, fata se nostra explicant;
 lux ista summa est: quercus hanc sortem mihi
 fatidica quondam dederat et Parnassio
 Cirrhaea quatiens templa mugitu specus: 1475
 'dextera perempti victor, Alcide, viri
 olim iacebis; hic tibi emenso freta
 terrasque et umbras finis extremus datur.'
 nil querimur ultra: decuit hunc finem dari,

1453 coniunx E || 1454 macula membris E || 1459 ceci dolores A
 recte dolor es E corr. Richter symb. p. 12 (relicte dolor es Leo,
 iacet? ei dolori est Peiper, recte. dolus eius—m. i. H. | o. m.—
 perdidit comitem, Licha Birt) || 1460 perdidit comitem Licha E
 poscit hunc comitem Lichas Tachau || 1464 quodque E ||
 1465 dextera E || 1466 dolori E || 1469 om. E | extulit A ab-
 stulit vel expulit ψ corr. Delrio (cf. Luc. VII 622) || 1471 Her-
 culis est A(τ) || 1472 habet pater. actum e. E | nostra se A ||
 1473 summam mihi E ψ || 1475 patiens E | m. nemus ω corr.
 N. Heinsius p. 286 || 1476 dextera perhemptus u. Alcides E ||
 1479 nichil E | dare E

ne quis superstes Herculis victor foret. 1480
 nunc mors legatur clara memoranda incluta,
 me digna prorsus. nobilem hunc faciam diem.
 caedatur omnis silva et Oetaeum nemus
 considat: ingens Herculem accipiat rogas,
 sed ante mortem. tu, genus Poeantium, 1485
 hoc triste nobis, iuvenis, officium appara;
 Herculea totum flamma succendat diem.
 ad te preces nunc, Hylle, supremas fero.
 est clara captas inter, in voltu genus
 regnumque referens, Euryto virgo edita 1490
 Iole: tuis hanc facibus et thalamis para.
 victor cruentus abstuli patriam lares
 nihilque miserae praeter Alciden dedi:
 et ipse rapitur. penset aerumnas suas,
 Iovis nepotem foveat et natum Herculis: 1495
 tibi illa pariat quicquid ex nobis habet.
 tuque ipsa planctus pone funereos, precor,
 o clara genetrix: vivit Alcides tibi.
 virtute nostra paelicem feci tuam
 credi novercam. sive nascente Hercule 1500
 nox illa certa est sive mortalis meus
 pater est — licet sit falsa progenies mei,
 [materna culpa cesset et crimen Iovis]
 merui parentem: contuli caelo decus
 materque me concepit in laudes Iovis. 1505
 quin ipse, quamquam Iuppiter, credi meus
 pater esse gaudet; parce iam lacrimis, parens:
 superba matres inter Argolicas eris.

1480 Herculi E || 1484 concipiat ignes E suscipiat ignem A
corr. Peiper (conripite ut ingens *Leo*) | acc. nemus E || 1485 te E ||
 1488 alc E | ioles suppressas E || 1489 incultum genus A ||
 1490 ante 1489 A *v* || 1491 flammis para A || 1492 merc. E | patrio
 a lare A || 1494 ipsa E iste A *corr. v* || 1497 lumbres A ||
 1498 vivet A tuis A || 1500 nascentem Herculem E || 1501 non
 illa A nox i. erat *Birt* || 1502 pr mihi A || 1503 om. E *del.*
Leo || 1505 natumque me E natura me A *corr. Leo* || 1506 quam
 Iuppiter E || 1507 laer. meis A

quid tale Iuno genuit aetherium gerens
 sceptrum et Tonanti nupta? mortali tamen 1510
 caelum tenens invidit, Alciden suum
 dici esse voluit. perage nunc, Titan, vices
 solus relictus: ille qui vester comes
 ubique fueram, Tartara et manes peto.
 hanc tamen ad imos perferam laudem inclutam, 1515
 quod nulla pestis fudit Alciden palam
 omnemque pestem vicit Alcides palam.

CHORVS

O decus mundi, radiate Titan,
 cuius ad primos Hecate vapores
 lassa nocturnae levat ora bigae: 1520
 dic sub Aurora positis Sabaeis,
 dic sub occasu positis Hiberis,
 quique sub plaustro patiuntur ursae
 quique ferventi quatiuntur axe,
 dic sub aeternos properare manes 1525
 Herculem et regnum canis inquieti,
 unde non umquam remeabit ille.
 sume quos nubes radios sequantur,
 pallidus maestus speculari terras
 et caput turpes nebulae pererrent. 1530
 quando, pro Titan, ubi, quo sub axe
 Herculem in terris alium sequeris?
 quas manus orbis miser invocabit,
 si qua sub Lerna numerosa pestis
 sparget in centum rabiem dracones, 1535

1509 Iuno peperit A || 1512 d. esse vellet Bentley || 1513 re-
 lictas N. Heinsius p. 286 || 1515 inclitam A || 1516 p. vicit A ||
 1517 omnemque E || 1520 laxa n. flebat E || 1523. 1524 inverso or-
 dine A || 1524 quique ferventem patiuntur axem A || 1525 dic
 ad a. A || 1527 unde non ω denuo ci. Leo | numquam E | re-
 meavit ω corr. Leo | inde E ullus A corr. Richter || 1531 ubi
 quoque summo A(τ) || 1533 invocabis A || 1534 sub terra A ||
 1535 sparget intentam rabiem draconis A

Arcadum si quis populis vetustis
 fecerit silvas aper inquietas,
 Thraciae si quis Rhodopes alumnus
 durior terris Helices nivosae
 sparget humano stabulum cruore? 1540
 quis dabit pacem populo timenti,
 si quid irati superi per orbem
 iusserint nasci? iacet omnibus par,
 quem parem tellus genuit Tonanti.
 planctus inmensas resonet per urbes 1545
 et comas nullo cohibente nodo
 feminae exertos feriant lacertos,
 solaque obductis foribus deorum
 templa securae pateant novercae.

Vadis ad Lethen Stygiumque litus, 1550
 unde te nullae referent carinae;
 vadis ad manes miserandus, unde
 Morte devicta tuleras triumphum,
 umbra nudatis veniens lacertis
 languido vultu tenuique collo; 1555
 teque non solum feret illa puppis

non tamen vilis eris inter umbras:
 Aeacos inter geminosque Cretas
 facta discernens, feriens tyrannos.
 parcite, o dites, inhibete dextras: 1560
 laudis est purum tenuisse ferrum,
 cumque regnabas, minus in procellis
 in tuas urbes lieuisse fatis.

1536 populi vetusti A populis vetustas E corr. Gronov ||
 1540 spargit A pascet Gronov || 1542 per urbes ω corr. Leo ||
 1543 iusserunt E || 1545 intensus A(τ) || 1547 femina e. feriat A
 referunt ψ || 1554 venies A || 1555 trepidoque A || 1556 atra Birt |
 post 1556 lacunam notavit Peiper; cuius tale supplementum proposuit
 Leo coll. Herc. f. 775 sq.: <quae tulit solum metuitque mergi> ||
 1557 viles A || 1558 Aeacosque A Aeacumque ψ || 1559 fata ψ |
 discernes. fieri (vel feri) tyranni A || 1560 o duces E || 1562 dumque
 regnabas minimum eruentis A || 1563 fati Gron. cf. Leo II 384

Sed locum virtus habet inter astra.
 sedis arctoeae spatium tenebis 1565
 an graves Titan ubi promit aestus?
 an sub occasu tepido nitebis,
 unde commisso resonare ponto
 audies Calpen? loca quae sereni
 deprimes caeli? quis erit recepto 1570
 tutus Alcide locus inter astra?
 horrido tantum procul a leone
 det pater sedes calidoque cancro,
 ne tuo vultu tremefacta leges
 astra conturbent trepidetque Titan. 1575
 vere dum flores venient tepenti
 vel comam silvis revocabit aestas 1578
 pomaque autumnno fugiente cedent, 1579
 vel comam silvis hiemes recident: 1577
 tu comes Phoebo, comes ibis astris. 1581
 nulla te terris rapiet vetustas: 1580
 ante nascetur seges in profundo 1582
 vel fretum dulci resonabit unda,
 ante descendet glacialis ursae
 sidus et ponto vetito fruetur, 1585
 quam, tuas laudes populi quiescant.
 te, pater rerum, miseri precamur:
 nulla nascatur fera, nulla pestis,
 non duces saevos miseranda tellus
 horreat, nulla dominetur aula 1590
 qui putet solum decus esse regni
 semper impendens tenuisse ferrum;

1564—1606 *om. E; locum spurium esse suspicatur Leo* ||
 1564 Sin locum *Grotius* || 1566 *gravis A* || 1570 *recepti A corr. ψ* ||
 1576 *ueniunt A (R10 Ag.) corr. ψ (Vd.)* || 1577 *post 1579 traiecit*
Richter | et *comam A corr. Richter* | *recidunt A corr. ψ* ||
 1581 *ante 1580 posuit Richter* || 1584 *discedet A corr. ψ* ||
 1590 *habeat nec ulla A corr. Lipsius* || 1591 *qui (vel quod) po-*
test A corr. ψ (putat R10) || 1592 *impensum A corr. Richter*
(intensum vel intentum N. Heinsius p 287)

si quid in terris iterum timetur,
vindicem terrae petimus relictæ.

Heu quid hoc? mundus sonat. ecce
maeret, 1595

maeret Alciden pater; an deorum
clamor, an vox est timidæ novercæ
Hercule et viso fugit astra Iuno?
passus an pondus titubavit Atlas?
an magis diri tremuere manes 1600

Herculem et visum canis inferorum
fugit abruptis trepidus catenis?
fallimur: laeto venit ecce voltu
quem tulit Poeans umerisque tela
gestat et notas populis pharetras, 1605
Herculis heres.

NVNTIVS CHORVS

Effare casus, iuvenis, Herculeos precor
vultuque quonam tulerit Alcides necem.

NVNT. Quo nemo vitam. CHOR. Laetus adeone ultimos
invasit ignes? NVNT. Esse iam flammæ nihil 1610
ostendit ille. quid sub hoc mundo Hercules
immune vinci liquit? en domita omnia.

CHOR. Inter vapores quis fuit forti locus?

NVNT. Quod unum in orbe vicerat nondum malum,
et flamma victa est; hæc quoque accessit feris: 1615
inter labores ignis Herculeos abit.

CHOR. Edissere agedum, flamma quo victa est modo?
NVNT. Vt omnis Oeten maesta corripuit manus,

1595 en q. hic ψ (Vd., hem q. hoc Ag.) | maeret om. A(?)
1598 an viso A corr. Peiper || 1599 lassus A corr. ψ || 1604 hu-
milisque A(?) corr. ψ || 1607 inscr. Nutrix. philoctetes A (sic
per totam scævnam) || 1608 voltunc E || 1610 tam E || 1611 qui sub
occasu Hercules A qui sub hoc mundo Herculis E corr. Leo
(qui s. h. m. nihil Birt) || 1612 virtute vinci indomita docuit
omnia A || v. 1613—1616 e dittographia natos esse Richter sus-
picatur || 1614 orbem E venerat A

huic fagus umbras perdit et toto iacet
succisa trunco, flectit hic pinum ferox 1620
astris minantem et nube de media vocat:
ruitura caute movit et silvam tulit
secum minorem. ut Chaonis quondam loquax
stat vasta late quercus et Phoebum vetat
ultraque totum porrigit ramos nemus; 1625
gemit illa multo vulnere impresso minax
frangitque cuneos, resilit incussus chalybs
vulnusque ferrum patitur et rigidum est parum.
commota tandem cum cadens latam sui
duxit ruinam, protinus radios locus 1630
admisit omnis: sedibus pulsae suis
volucres pererrant nemore succiso diem
quaeruntque lassis garrulae pinnis domus.
iamque omnis arbor sonuit et sacrae quoque
sensere quercus horridam ferro manum 1635
nullique priscum profuit luco decus;
aggeritur omnis silva et alternae trabes
in astra tollunt Herculi angustum rogam:
raptura flammam pinus et robur tenax
et brevior ilex. alba sed complet rogam 1640
populea silva, frontis Herculeae decus.

1619 hic **E** hinc **A** *corr.* Gronov | tota **A**(τ) || 1620 flexit
hinc **A** || 1622 cautes m. e. s. trahit **A** || 1623 ut *om.* ω *add.*
Richter qualis loq. *Leo* || 1624 stat lata vasti **A** | et poenas
vocat **E** || 1625 totos ω *corr.* *Rapheling* | ramos manus **E** ||
1626 vulnere **EA** || 1627 excussus **A** || 1628 patitur et truncum
fugit **A** patitur frigidus parum **E** *corr.* *Bothe* (ut rigidum pa-
rum *Gronov*) || 1629 tandem est tum (tunc) **A** tandem tum **E**
corr. *Leo* | cadens l. s. **E** cadens lenta mora **A** || 1631 omnes **A**
post omnes distinxit Bentley || 1632 succiso domus **A** || 1633 pen-
nis **A** | nemus **AE** *corr.* ψ || 1635 horridam (a ex u) **E**¹ ||
1636 ligno **A** | nemus ω *corr.* *Koetschau, coll. 1641* || 1637 ae-
ternae **E** || 1638 angustum **A** anguste **E** *corr.* ψ || 1639 rapit
(rapitque ψ) alta fl. **A** raptura fl. **E** *corr.* *N. Heinsius p. 299* ||
1640 ilex silva ω *corr.* *idem* | contexit pyram **A** se complet
rogo **E** sed e. rogos *Bothe*, rogam *Leo* || 1641 frondis h. nemus ω
corr. *N. Heinsius l. n.*

at ille, ut ingens nemore sub Nasamonio
 aegro reclinis pectore immugit leo,
 fertur: quis illum credat ad flammās rapi?
 voltus petentis astra, non ignes erat, 1645
 ut pressit Oeten ac suis oculis rogum
 lustravit omnem. fregit impositus trabes.
 arcus poposcit. 'accipe haec' inquit, 'sate
 Poeante, dona, hoc munus Alcidae cape.
 has hydra sensit, his iacent Stymphalides 1650
 et quicquid aliud eminus vici malum.
 † victrix felix, invenis, has nunquam irritas
 mittes in hostem; sive de media voles
 auferre volucres nube, descendant aves
 et certa praedae tela de caelo fluent, 1655
 nec fallet unquam dexteram hic arcus tuam:
 librare tela didicit et certam dare
 fugam sagittis, ipsa non fallunt iter
 emissa nervo tela; tu tantum precor
 accomoda ignes et facem extremam mihi. 1660
 hic nodus' inquit 'nulla quem cepit manus,
 mecum per ignes flagret; hoc telum Herculeum
 tantum sequetur. hoc quoque acciperes' ait
 'si ferre posses. adiuvet domini rogum.'
 tum rigida secum spolia Nemeaei mali 1665
 arsura poscit; latuit in spolio rogas.

1642 huc ille *idem* p. 300 | nassamonio E || 1643 agere reclini E aeger reclini A *corr.* Leo | admugit A || 1645 erant A || 1647 omnes A || 1648 arcumque poscit A || 1649 dona et *ω* *corr.* Peiper coll. v. 1448 || 1650 sensit *ex* sentit E¹ || 1652 victrix f. E victura f. A virtute f. *ψ* (*Leoni sententia videtur per sive incohata fuisse, e. g.: sive eris in acie. Inde quod Tachau profert [Hermes 28, 311] supplementum, vitio laborat metrico*) | iuvenis *om.* A(τ) | has enim A(τ) || 1653 hostes A | si de E | si vel e Birt || 1655 praeda E praedam (*rel* praedas) A *corr.* Gronor | ferent A || 1659 tela nervo E || 1660 ignem E || 1661 nodus inclitus A(τ) | capiet A || 1662 per ignem *ψ* | hoc telum sequar (*sequax*) A || 1663 nam cur sequatur *rel* sequetur A iactatur *ψ* | hunc A || 1664 regum E || 1665 nemeaei EA *corr.* α

- ingemuit omnis turba nec lacrimas dolor
 cuiquam remisit. mater in luctum furens
 diduxit avidum pectus atque utero tenus
 exerta vastos ubera in planctus ferit, 1670
 superosque et ipsum vocibus pulsans Iovem
 implevit omnem voce feminea locum.
 'deforme letum, mater, Herculeum facis,
 compesce lacrimas' inquit, 'introrsus dolor
 femineus abeat; luno cur laetum diem 1675
 te flente ducat? paelicis gaudet suae
 spectare lacrimas. comprime infirmum iecur,
 mater: nefas est ubera atque uterum tibi
 laniare, qui me genuit.' et dirum fremens,
 qualis per urbes duxit Argolicas canem, 1680
 cum victor Erebi Dite contempto redit
 tremente fato, talis incubuit rogo.
 quis sic triumphans laetus in curru stetit
 victor? quis illo gentibus volta dedit
 leges tyrannus? quanta pax habitum tulit! 1685
 haesere lacrimae, cecidit impulsus dolor
 nobis quoque ipsis. nemo periturum ingemit:
 iam flere pudor est; ipsa quam sexus iubet
 maerere, siccis haesit Alcmene genis
 stetitque nato paene iam similis parens. 1690
 CHOR. Nullasne in astra misit ad superos preces
 arsurus aut in vota respexit Iovem?
 NVNT. Iacuit sui securus et caelum intuens
 quaesivit oculis, parte an ex aliqua pater
 despiceret illum. tum manus tendens ait: 1695

1669 deduxit E | avidum *ex* audio E || 1670 uasto uerbera
 in plactus furit E ruit *Gronov* || 1672 funerea N. *Heinsius*
p. 301 coll. v. 1497 || 1674^b. 75^a (intr. — abeat) om. A(τ) || 1677 con-
 tine firmum A(τ) || 1679 me om. E || 1680 urbem E || 1681 con-
 temto redit E || 1684 vultu ω || 1685 obitus A || 1686 expulsus A ||
 1687 morituro ingemit A puerum ingemit E *corr. N. Heinsius*
p. 302 || 1691 aut sup. A || 1692 arsurus om. E || 1694 arce ω
corr. Leo, arce a. e. alta *ci. Koetschau*

'quacumque parte prospicis natum pater,
 te te precor, cui nocte commissa dies
 quievit unus, si meas laudes canit
 utrumque Phoebi litus et Scythiae genus
 et omnis ardens ora quam torret dies, 1700
 si pace tellus plena, si nullae gemunt
 urbes nec aras impias quisquam inquinat,
 si scelera desunt, spiritum admitte hunc precor
 in astra. non me mortis infernae locus
 nec maesta nigri regna conterrent Iovis, 1705
 sed ire ad illos umbra, quos vici, deos,
 pater, erubesco. nube discussa diem
 pande, ut deorum voltus ardentem Herculem
 spectet; licet tu sidera et mundum neges,
 ultro, pater, cogere: si voces dolor 1710
 abstulerit ulla, pande tum Stygios lacus
 et redde fati; approba natum prius:
 ut dignus astris videar, hic faciet dies.
 leve est quod actum est: Herculem hic, genitor, dies
 inveniet aut damnabit.' haec postquam edidit, 1715
 flammas poposcit. 'hoc age, Alcidae comes 1717
 non segnis' inquit 'corripe Oetaeam facem.
 noverca cernat quo feram flammam modo. 1716
 quid dextra tremuit? num manus pavida impium 1719
 scelus refugit? redde iam pharetras mihi, 1720

1696 om. E || 1697 te te pater E iste est pater A corr. Richter
 quem n. c. d. | quaesivit unus ω corr. Leo || 1698 canis E ||
 1699 om. E || 1700 omnis amens ore qui E || 1701 parce E | si
 mille gemunt A(τ) || 1703 admitti A amitte E corr. Gronov ||
 1704 nec me A noctis vel sortis N. Heinsius p. 302 || 1708 pa
 ut 5 litterar. spatio relicto E¹ spatium sic: parere ut explevit
 scholiasta s. XIV, cf. Leo in editione | vulgus vel coctus N. Hei-
 nsius p. 303 || 1709 licet om. E || 1710 V cogere vacuo 12 litt.
 spatio E || 1711 At it (vacuo 10 litter. spatio) ulla tange (pange
 Ribb.) tunc E¹: unde corrector effecit: abstulerit ulla pande
 tamen (sic ψ) || 1714 Herculem genitor prius A || 1715 invenit an
 damnavit. hoc postquam (postque ψ) addidit A || 1716 om. E
 del. Leo, post v. 1718 posuit Gronov || 1718 octaean E || 1719 pa-
 vidum et impium E

ignave iners inermis — en nostros manus
 quae tendat arcus! quid sedet pallor genis?
 animo faces invade quo Alciden vides
 voltu iacere. respice arsurum, miser.
 vocat ecce iam me genitor et pandit polos; 1725
 venio, pater.' voltusque non idem fuit.
 tremente pinum dextera ardentem impulit.
 refugit ignis et reluctantur faces
 et membra vitant, sed recedentem Hercules
 insequitur ignem. Caucasum aut Pindum aut Athon 1730
 ardere credas: nullus erumpit sonus,
 tantum ingemescit ignis. o durum iecur!
 Typhon in illo positus immanis rogo
 gemisset ipse quique convulsam solo
 imposuit unneris Ossan Enceladus ferox; 1735
 at ille medias inter exurgens faces,
 semiustus ac laniatus, intrepidum tuens:
 'nunc es parens Herculea: sic stare ad rogam
 te, mater' inquit, 'sic decet fieri Herculem.'
 inter vapores positus et flammae minas 1740
 immotus, inconcussus, in neutrum latus
 correpta torquens membra adhortatur, monet,
 gerit aliquid ardens. omnibus fortem addidit
 animum ministris; urere ardentem putes.
 stupet omne vulgus, vix habent flammae fidem, 1745
 tam placida frons est, tanta maiestas viro.

1721 est nostros A || 1722 quis A || 1724 iacere: m *scr. sup.*
 r E¹ | respice — genitor *om.* E || 1725 rogat ecce A | pandit
 deos E *in mg. versum repetit (om. iam)* E¹ || 1726 venio venio
 p. vultusque E || 1727 trementem E | impulit A || 1728 luctan-
 tur E || 1729 vitat E || 1730 athom E || 1731 ardere cernas n. ir-
 rumpit E || 1732 o durum it E ad durum iecur A || 1733 im-
 ma . . . nis *spatio s litterarum racuo* E || 1734 concussam E ||
 1735 encelladus E || 1736 ast ille E | exurens E || 1737 intrep-
 idus ω rubens A ruens E *corr. N. Heinsius p. 304* || 1738 nunc
 o parens A n. est p. E *corr. ψ* | herculem E || 1739 stare h. E ||
 1740 vaporem E || 1742 flectens A torrens E *corr. Gronov* | mo-
 vet E || 1743 forte E || 1744 ardente E || 1745 vulgus ω

nec properat uri; cumque iam forti datum
 leto satis pensavit, igniferas trabes
 hinc inde traxit, minima quas flamma occupat,
 totasque in ignes vertit et quis plurimus 1750
 exundat ignis repetit intrepidus ferox.
 tunc ora flammis implet: ast illi graves
 luxere barbae; cumque iam voltum minax
 appeteret ignis, lamberent flammae caput,

*

*

[non pressit oculos. sed quid hoc? maestam intuo 1755
 sinu gerentem reliquias magni Herculis
 crinemque iactans squalidum Alcmene gemit.]

ALCMENE HYLLVS

Timete, superi, fata: tam parvus cinis
 Hercules, huc huc ille decrevit gigans!
 o quanta, Titan, ad nihil moles abit; 1760
 anilis, heu me, recipit Alciden sinus,
 hic tumulus illi est: ecce vix totam Hercules
 complevit urnam; quam leve est pondus mihi,
 cui totus aether pondus incubuit leve.
 ad Tartara olim regnaque, o nate, ultima 1765
 rediturus ibas — quando ab inferna Styge
 remeabis iterum? non ut et spoliū trahas
 rursusque Theseus debeat lucem tibi —
 sed quando solus? mundus impositus tuas

1747 nec poterat uticumque E cf. *Leo I 212* || 1748 pensavit ex pensavis E¹ || 1749 nimia EA corr. ψ | quis E || 1750 ignem A | qua A quas E corr. *Gronov* | pluribus E || 1751 recipit A repedit E corr. ψ || 1752 nunc A | at A^τ atque ψ || 1753 om. E | nulli A^τ || 1755 om. E del. *Leo cum v. sequenti, narrationis extrema vel interciderunt vel scripta non sunt a poeta, cf. Melzer p. 8; ergo v. 1757 quoque delendus erat | hoc om. A^τ hanc ψ || 1756 gementem E || 1757 genuit E | cinerumque (sic ψ) luctu squalida A. gerit Bentley || inscr.: ALCMENA PHILOCTETES A || 1758 ALM. praef. E | superis E || 1759 H. est huc A || 1760 in nihil A || 1761 cepit Alc. A || 1762 ille E | totum E || 1763 est om. E || 1767 et om. ψ auti α) | solitum tr. E || 1768 rursusque A || 1769 ignis impositus A*

compescet umbras teque Tartareus canis inhibere poterit? quando Taenarias fores pulsabis, aut quas mater ad fauces agar qua mors aditur? vadis ad manes iter habiturus unum. quid diem questu tero?	1770
quid misera duras vita? quid lucem tenes? quem parere rursus Herculem possum Iovi? quis me parentem natus Alcmenen suam tantus vocabit? o nimis felix nimis, Thebane coniunx, Tartari intrasti loca florete nato teque venientem inferi	1775
timuere forsitan, quod pater tantum Herculis, vel falsus, aderas: quas petam terras anus, invisa saevis regibus (si quis tamen rex est relictus saevus)? ei miserae mihi! quicumque caesos ingemit natus patres, a me petet supplicia, me cuncti obruent: si quis minor Busiris aut si quis minor Antaeus orbem fervidae terret plagae, ego praeda ducar; si quis Ismarius gregis Thracis cruenti vindicat, carpent greges mea membra diri; forsitan poenas petet irata Iuno: totus huc verget dolor; secura victo tandem ab Alcide vacat, paelex supersum — a quanta supplicia expetet,	1780
	1785
	1790

1771 trenareas *vel* tartareas A(τ) || 1772 pulsabit E | ah
quas A | faces E || 1775 lucem hanc tenes A || 1776 quem parare
possum H. p. I. E || 1777 quisnam Gronov | Alcmenam A ||
1779 tartarea E || 1780 ueniente ψ || 1784 hei A || 1785 ingemunt
nati A ingemuit natus E *corr.* N. Heinsius p. 316 || 1786 pe-
tunt A petent ψ petit E *corr.* idem || 1788 urbes A urbem E
corr. idem | perfide terrent A feruidae terrae E *corr.* Gronov ||
1789 hismarios greges A || 1790 om. E. *in mg. add.* E¹ Trhaces
cruenti uindicant partem gregis | uindicans ψ || 1791 uri E
duri ψ | petit E || 1792 uretur ω *corr.* N. Heinsius l. n.
(exurget Leo, hanc uret Peiper) || 1794 supersum de qua suppl.
exigat (suppl. de qua α) A supersum a qua (sum a qua m.
2 *in ras.*) suppl. expetet E *corr.* Leo (antiqua s. Peiper)

ne parere possim! fecit hic natus mihi 1795
 uterum timendum. quae petam Alcmene loca?
 quis me locus, quae regio, quae mundi plaga
 defendet aut quas mater in latebras agar
 ubique per te nota? sic patriam petam
 laresque miseros? Argos Eurystheus tenet; 1800
 marita Thebas regna et Ismenon petam
 thalamosque nostros, in quibus quondam Iovem
 dilecta vidi? pro nimis felix, nimis,
 si fulminantem et ipsa sensissem Iovem!
 utinam meis visceribus Alcides foret 1805
 exectus infans! nunc datum est tempus: datum est
 videre natum laude certantem Iovi,
 ut et hoc daretur, scire quid fatum mihi
 eripere posset. quis memor vivit tui,
 o nate, populus? omne iam ingratum est genus. 1810
 petam Cleonas? Arcadum populos petam
 meritisque terras nobiles quaeram tuis?
 hic dira serpens cecidit, hic ales fera,
 hic rex cruentus, hic tua fractus manu
 qui te sepulto possidet caelum leo: 1815
 si grata terra est, populus Alcmene tuam
 defendat omnis. Thracias gentes petam
 Hebrique populos? haec quoque est meritis tuis
 defensa tellus: stabula cum regno iacent.
 hic pax cruento rege prostrato data est: 1820

1795 possem **A** possim! sic *Leo distinguit, puncto post ex-*
petet sublato || 1796 utero timenda **E** || 1799 n. certe n. **A** | si **A**
 sed **E** corr. *Leo* || 1800 Argos *om.* **E** || 1801 orbata Thebas re-
 gnum et hismenum p. **A** marita Thebae regnat Ismenon p. **E**
 corr. *N. Heinsius p. 316* || 1802 notos *Bentley* || 1803 prius nimis
om. **E** || 1806 exceptus **E** | datum est miserae mihi **A** (miserae
 datum [*om. est*] **A** *?*) || 1807—1810 *om.* **E** || 1808 et hoc **A** corr.
Gronov (ut hoc *N. Heinsius p. 317*) | quod **A** corr. *N. Heinsius*
t. n. || 1809 ninet **A** mihi Σ corr. *Koetschau* || 1810 nam **A**
 corr. ψ || 1811 Arc an **A** || 1812 que *om.* **E** | terram nobilem **A** ||
 1816 Alcmene **A** Alcmene **E** corr. ψ || 1819 emensa *N. Heinsius*
p. 318 || 1820 cavendo rege rostrato **E**

ubi enim negata est? quod tibi infelix anus
 quaeram sepulchrum? de tuis totus rogis
 contendat orbis. reliquias magni Herculis
 quis populus aut quae templa, quae gentes rogant?
 quis, quis petit, quis poscit Alcmenes onus? 1825
 quae tibi sepulchra, nate, quis tumulus sat est?
 hic totus orbis famae erit titulus tibi.
 quid, anime, trepidas? Herculis cineres tenes;
 complectere ossa: reliquiae auxilium dabunt,
 erunt satis praesidia, terre bunt tuae 1830
 reges vel umbrae.

HYL. Debitos nato quidem
 compesce fletus, mater Alcidae incluti.
 non est gemendus nec gravi urgendus prece,
 virtute quisquis abstulit fatis iter:
 aeterna virtus Herculem fleri vetat. 1835

[fortes vetant maerere, degeneres iubent.]

ALCM. Sedabo questus vindice amisso parens?

HYL. Terra atque pelagus quaque purpureus dies
 utrumque clara spectat Oceanum rota

*

*

ALCM. Quot misera in uno condidi natos parens? 1840
 regno carebam, regna sed poteram dare.
 una inter omnes terra quas matres gerit

1821 est om. A^(r) || 1822 rogis E || 1823 urbis E || 1824 quae
 gentes om. E | colent A || 1825 quis iam petit quis poscet A ||
 1827 orbis; fama ω corr. Richter coll. Luc. VIII 728 | tumulus
 tibi? A || 1831 PHIL. A | nati E || 1832 mater Alcmenae ω corr.
 Lipsii editio 1589 || 1833 urgendus nece ω corr. Peerlkamp
 (Müller de r. m. p. 171) || 1836 del. Leo I 210 | uetat m. d. iu-
 bet A || 1837 sedabo questus? vulgo, interrogandi signum su-
 stulit Leo | uindicem amisi parens A patent | terra Peiper, ca-
 rent vel dolent O. Rossbach. Lacunam fortasse post 1837 stu-
 tuendam Leo putat sic fere explendam (non sola maeres [cf.
 v. 758], vindice amisso dolent), at cf. Melzer p. 9 n. 1 || 1838 HYL.
 om. A | terrae atque pelagi A | quaeque E || 1839 oceano E de
 explenda post v. 1839 lacuna cf. Melzer l. n. || 1840 personae
 notam om. ω | quod misera tu nunc condidit E | nato A ||
 1841 ALC. E om. A

votis peperci, nil ego a superis peti
 incolume nato: quid dare Herculeus mihi
 non poterat ardor? quis deus quicquam mihi 1845
 negare poterat? vota in hac fuerant manu:
 quicquid negaret Iuppiter, daret Hercules.
 quid tale genetrix ulla mortalis tulit?
 deriguit aliqua mater, ut toto stetit
 succisa fetu, bisque septenos gregem 1850
 deplanxit una: gregibus aequari meus
 quot ille poterat? matribus miseris adhuc
 exemplar ingens derat: Alceme dabo.
 cessate, matres, pertinax si quas dolor
 adhuc iubet lugere, quas luctus gravis 1855
 in saxa vertit; cedite his cunctae malis.
 agedum senile pectus, o miserae manus,
 pulsate. at una funeri tanto sat est
 grandaeva anus defecta, quod totus brevi
 † iam quaeret orbis? expedi in planctus tamen 1860
 defessa quamquam bracchia: invidiam ut deis
 lugendo facias, advoea in planctus genus.

Ite Alcmeneae

magnique Iovis plangite natum,
 cui concepto lux una perit 1865

1843 nichil E || 1844 quod E || 1845 n. p. a. quisquam
 mihi E (om. quis deus) || 1848 genetrix om. E | una E || 1849 de-
 flectit a. m. et ω corr. Gronov (qui scripsit dirignit) || 1850 fletu
 uixque E greges ω corr. Leo || 1851 declausit E | aequare E |
 meis ψ || 1852 quid ille? poterat m. E || 1853 dabit A || 1858 et ω
 corr. Koetschau | es ci. Peiper || 1859 manus E | quam t. brevis E ||
 1860 sequetur orbis N. Heinsius p. 319 | iam t. b. | concurrent
 orbis Leo quo t. b. conveniet o. Koetschau, iam peraget o.
 Richter || 1861 ut invidiam ω corr. Gruter || 1862 advoea ut
 in E | planctum A || 1863—1939 dimetri ω, nisi quod mono-
 metri v. 1915 (Semelenque p.) ω, 1882 (Creta t.) E, 1929 (o n. t.)
 A, 1931 (umb. t.) E praeterea cf. ad v. 1917. 1928 || 1863 cuo.
 praef. E (cf. Leo Mns. Rhen. 1897, p. 518) | flete Alcmene A
 flete Alcmeneae E corr. Leo (Flete Alciden, flete Alcmeneae Peiper)

noctesque duas contulit Eos:
 ipsa quiddam plus luce perit.
 totae pariter plangite gentes,
 quarum saevos ille tyrannos
 iussit Stygias penetrare domos 1870
 populisque madens ponere ferrum.
 fletum meritis reddite tantis,
 totus, totus personet orbis:
 fleat Alciden caerulea Crete,
 magno tellus cara Tonanti: 1875
 centum populi bracchia pulsent;
 nunc Curetes, nunc Corybantes
 arma Idaea quassate manu:
 armis illum lugere decet;
 nunc, nunc fumus plangite verum: 1880
 iacet Alcides
 non minor ipso, Creta, Tonante.
 flete Herculeos, Arcades, obitus,
 nondum Phoebæ nascente genus:
 iuga Parthenii Pheneique sonent 1885
 feriatque gravis Maenala planctus.
 magno Alcidae poscit gemitum
 stratus vestris saetiger agris
 alesque sequi iussa sagittas
 totum pinna velante diem. 1890
 flete Argolicae, flete, Cleonae:
 hic terrentem moenia quondam
 vestra leonem
 fregit nostri dextera nati;

1866 eous E | ipsa quid amplius luce perit E || 1874 ALC.
praef. E (sic Peiper) || 1875 clara tonante A || 1880 p. uestrum E ||
 1883 CHO. *add.* Peiper || 1884 Phoebæ ω *corr.* D. Heinsius ||
 1885 partheni E sparten et A | Nemeaeque ω *corr.* Peiper (Te-
 geaeque de Wilamowitz; Pholoaeque Leo (coll. v. 1891)) ||
 1886 graves E | menela E || 1887 m. poscite Alcidem gemitu A ||
 1888 oris A || 1890 pinnis velata E pennis velata A *corr.* N.
 Heinsius p. 320 || 1891 ALC. *add.* Peiper

date Bistoniae verbera matres	1895
gelidusque sonet planctibus Hebrus:	1895 ^b
flete Alciden,	
quod non stabulis nascitur infans	
nec vestra greges viscera carpunt;	
fleat Antaeo libera tellus	
et rapta fero plaga Geryonae:	1900
mecum miserae plangite gentes,	
audiat ictus utraque Tethys.	
vos quoque, mundi turba citati,	
flete Herculeos, numina, casus:	
vestrum Alcides cervice meus	1905
mundum, superi, caelumque tulit,	
cum stelligeri vector Olympi	
pondere liber spiravit Atlans:	
ubi nunc vestrae, Iuppiter, arces?	
ubi promissi regia mundi?	1910
nempe Alcides mortalis obit,	
nempe sepultus. quotiens telis	
facibusque tuis ille pepercit,	
quotiens ignis spargendus erat!	
in me saltem iaculare facem	
Semelenque puta.	1915
iamne Elysias, o nate, domus,	
iam litus habes	
ad quod populos natura vocat?	
an post raptum Styx atra canem	
praeclusit iter teque in primo	1920
limine Ditis fata morantur?	
quis nunc umbras, nate, tumultus	

1895 Sithoniae A | v. natis E || 1897 uescitur infans EA
corr. ψ || 1899 f. aethnaeo E | tellus et | rapta E || 1901 mecum
Hesperiae N. *Heinsius* p. 321 || 1906 mundi E || 1908 strauit E |
atlas A || 1909 arcis E || 1910 *om.* E || 1911 abit E || 1912 to-
tiens *ci. Richter* | stellis E || 1915 Semelemque tuam E || 1917 iam
litus habes? | at quos populos? | an post raptum. | natura va-
cat? | St. a. c. p. i. E

manesque tenet?

fugit abducta navita cumba
et Centauris Thessala motis 1925
ferit attonitos ungula manes
anguisque suos hydra sub undas
terrata mersit

teque labores, o nate, timent?
fallor, fallor vaesana furens, 1930

nec te manes umbraeque timent,
non Argolico rapta leoni
fulva pellis contacta iuba
laevos operit dira lacertos
vallantque ferae tempora dentes: 1935

donum pharetrae cessere tuae
telaque mittet iam dextra minor;
vadis inermis, nate, per umbras,
ad quas semper mansurus eris.

VOX HERCVLIS ET IDEM

Quid me tenentem regna siderei poli 1940
caeloque tandem redditum planctu iubes
sentire fatum? parce: iam virtus mihi
in astra et ipsos fecit ad superos iter.

ALCM. Vnde, unde sonus trepidas aures
ferit? unde meas inhibet lacrimas 1945
fragor? agnosco victum esse chaos.

A Styge, nate, redis iterum mihi
fractaque non semel est mors horrida?

1928—1931 *duo trimetri cum monometro* E || 1930 fallor
semel E | v. parens A || 1931 tenent E || 1933 contempta E ||
1934 saevos E | dura ω corr. Leo || 1935 feri A | gentes E ||
1936 fecere E || HERCVLES ALCMENA A || 1941 reditum tantum i. E ||
1942 nam A || 1944 unde sonus trepidas aures ferit? | unde meas
inhibet lacrimas fragor? | agnosco agnosco victum est chaos A
(sic Peiper) || 1946 fragor priore versu E cf. Leo I 142

vicisti rursus mortis loca
 puppis et infernae vada tristia? 1950
 pervius est Acheron iam languidus
 et remeare licet soli tibi
 nec te fata tenent post funera?
 an tibi praeclusit Pluton iter
 et pavidus regni metuit sibi? 1955
 certe ego te vidi flagrantibus
 impositum silvis, cum plurimus
 in caelum fureret flammae metus:
 arsisisti. cur te, cur ultima
 non tenere tuas umbras loca? 1960
 quid timuere tui manes, precor?
 umbra quoque es Diti nimis horrida?

HERC. Non me gementis stagna Coecyti tenent
 nec puppis umbras furva transvexit meas;
 iam parce, mater, questibus: manes semel 1965
 umbrasque vidi; quicquid in nobis tui
 mortale fuerat, ignis evictus tulit:
 paterna caelo, pars data est flammis tua.
 proinde planetus pone, quos nato paret
 genetrix inertis; luctus in turpes eat: 1970
 virtus in astra tendit, in mortem timor.
 praesens ab astris, mater, Alcides cano:
 poenas cruentus iam tibi Eurystheus dabit;
 curru superbum vecta transcendens caput.
 me iam decet subire caelestem plagam: 1975

1949 noctis loca A || 1950 post 1954 posuit Peiper ||
 1951 om. E || 1954 Pluto niger E || 1955 metuit sui N. Heinsius
 p. 321 (et v. 1961 sibi) || 1956 fragrantibus A(τ) || 1957 pluribus A ||
 1958 furerent flammae minis A ll. impetus N. Heinsius p. 321 ||
 1959 ars. certe, verum u. A || 1962 est ω corr. Gronov | ditis E ||
 1963 rigentis A || 1964 non A | fulva ω corr. α | meas om. E ||
 1967 invictus A evictum N. Heinsius p. 322 || 1968 pars—tua
 om. E || 1969. 1970 om. ψ || 1969 nato pater ω corr. Lipsius ||
 1970 genetrix E | eas A τ || 1974 transcendens A || 1975 discet E

inferna vici rursus Alcides loca.

ALCM. Mane parumper. cessit, ex oculis, abit,
in astra fertur. fallor an voltus putat
vidisse natum? misera mens incredula est.
es numen et te mundus aeternum tenet,
credo triumphis. regna Thebarum petam
novumque templis additum numen canam.

1980

CHORVS

Numquam Stygias fertur ad umbras
inclita virtus: vivunt fortes
nec Lethaeos saeva per amnes
vos fata trahent, sed cum summas
exiget horas consumpta dies,
iter ad superos gloria pandet.
sed tu, domitor magne ferarum
orbisque simul pacator, ades;
nunc quoque nostras respice terras,
et si qua novo belua voltu
quatiet populos terrore gravi,
tu fulminibus frange trisulcis:
fortius ipso genitore tuo
fulmina mitte.

1985

1990

1995

1976 interna **E** | uito **A** vinco ψ || 1977 precessit **E** ||
1978 vultus ω || 1980 is numen et te numen a. t. **E** | aeter-
nus **A** || 1981 crede **E** cedo *Peiper* | chorvs *om.* **E** || 1983 cho.
praef. **E** || 1984 uiuite **A** || 1985 sola per annos amnes (annos
del.) **E** || 1988 gl. pagens **E** || 1990 *om.* **E** || 1991 aspice **E** ||
1993 quatiens oculos **E** || 1996 mittes **A**

MARCI · LVCH | ANNAEI · SENECAE | HERCVLES | EXPLICIT **E** *Senecae tragoediae explicunt ω*

INCERTI OCTAVIA

Nota De Octaviae tempore quod Bücheler in Coniectaneis statuit (Rh. Mus. 27 [1872], 471), ante Tacitum scriptam esse fabulam, certissimis argumentis comprobaverunt Fr. Ladek commentatione 'De Octavia praetexta' in tertio Dissertationum Vindobonensium volumine a. 1891 edito p. 1—49 et G. Nordmeyer de Oct. fab. fontibus hist. (Schedae in hon. Useneri 1891 p. 94 sqq.) et 'De Octaviae fabula' in Supplemento XIX Annal. philol. p. 257—317. Cf. Ladekium p. 95: 'Id probasse nobis videtur Octaviam paulo post Neronis mortem, primis Flavioꝝ temporibus (idem statuit Leo 1 1, cf. C. Hosium 'Luc. u. Seneca' Annal. philol. 38 [1892] p. 355), conscriptam esse ab homine quodam scholasticorum doctrina imbuto'. Domitiani temporibus fabulam adscribit Nordmeyer p. 310: 'capite II° demonstravimus ante Tacitum esse conscriptam tragoediam, cap. III° decem minimum annis post annum trium imperatorum [haec erat sententia Meiseri Hist. Dramen d. Römer p. 18, cui etiam Ladek obloquitur p. 91], IV° ante Quintiliani librum de causis corruptae eloquentiae. Sic concinentibus ceteris rebus, titulis, re grammatica et metrica ultro eo delati sumus, ut fabulam Domitiani aetati adscribamus. Caveamus autem, ne nimis longe eam ab anno 81, quo Tito fratri Domitianus successit removeamus'. Certum hoc unum, post Senecae obitum, ante Tacitum scriptam esse praetextam; certiora sequi lubricum, velut perquam dubia est A. Gerckii (Seneca-Studien Suppl. Annal. Phil. 22 [1896] p. 195 sqq.) 199 de Plinio coniectura, cf. praeterea Steinberger (Blätter f. d. Gymnasialschulwesen XXX 121, München 1894).

PERSONAE

I OCTAVIA
POPPAEA

II NERO
PRAEFECTVS

III NVTRIX OCTAVIAE
NVTRIX POPPAEAE
SENECA

IV MATER NERONIS
NVNTIVS
CHORVS ROMANORVM

SCAENA ROMAE ANNO V. C. DCCCXV

De Octaviae recensendae subsidiis cf. praef. cap. I.

OCTAVIA

Iam vaga caelo sidera fulgens
 Aurora fugat,
 surgit Titan radiante coma
 mundoque diem reddit clarum. 5
 age, tot tantis onerata malis,
 repete assuetos iam tibi questus
 atque aequoreas vince Aleyonas,
 vince et volucres Pandionias:
 gravior namque his fortuna tua est. 10
 semper, genetrix, deflenda mihi,
 prima meorum causa malorum,
 tristes questus natae exaudi,
 si quis remanet sensus in umbris.
 utinam ante manu grandaeva sua 15
 mea rupisset stamina Clotho,
 tua quam maerens vulnera vidi
 oraque foedo sparsa cruore!
 o lux semper funesta mihi,
 tempore ab illo
 lux es tenebris invisā magis: 20
 tulimus saevae iussa novercae,
 hostilem animum vultusque truces.
 illa illa meis tristis Erinys

Octaviam Senecae ascribunt codd. intercedit inter Agamemnonem et Herculem Octacum praeterquam quod in Σ norissimo loco post H. O. collocata est. Leo || 1—33 dimetri, quatuor monometris interpositis | 6 iam t. q., 20 invisā m., 27 ultra O., 31 iurisque s.) A || 20 lux A nox q̄ cf. praef. cap. I s. f. | est A corr. Bothe

thalamis Stygios praetulit ignes	
teque extinxit, miserande pater,	25
modo cui totus paruit orbis	
cuique Britanni	28 ^a
ultra Oceanum terga dedere,	27 28 ^b
ducibus nostris ante ignoti	
iurisque sui.	30
coniugis, heu me, pater, insidiis	
opresse iaces servitque domus	
cum prole tua capta tyranno.	

NVTRIX

Fulgore primo captus et fragili bono	
fallacis aulae quisquis attonitus stupet,	35
subito† latentis ecce Fortunae impetu	
modo praepotentem cernat eversam domum	
stirpemque Claudii, cuius imperio fuit	
subiectus orbis, paruit liber diu	
Oceanus et recepit invitus rates.	40
en qui Britannis primus imposuit iugum,	
ignota tantis classibus texit freta	
interque gentes barbaras tutus fuit	
et saeva maria, coniugis scelere occidit;	
mox illa gnati: cuius extinctus iacet	45
frater venenis. maeret infelix soror	
eademque coniunx nec graves luctus valet	
ira coacta tegere crudelis viri;	
quem sancta refugit semper, atque odio pari	

27 sq. ultra O. | cuique B. t. d. **A** corr. Bücheler (*CIL. VI 920 Sen. apoc. 12, v. 13*) || 34 *inscriptum* NVTRIX. OCTAVIA *vel* NVTRIX *vel* CHORVS ψ | facili bono **A** corr. ψ (facie b. Bücheler, facie nova Leo; cf. Ludek p. 96) || 36 sub uno **A** corr. ψ cf. praef. l. n. | latentis **A** s. involantis *ci. Leo*, s. furentis Richter, uno patentis (*vel* cadentis) Peiper || 38 Claudii **A** | 41 e. q. ora tanais **A** corr. Scaliger Castig. in Tib. IV 1, 149 | iugo **A** corr. ψ (iuga Scaliger) || 49 quem (*om.* ψ) secreta **A** corr. Leo (spreta Peiper)

ardens maritus mutua flagrat face. 50
 animum dolentis nostra solatur fides
 pietasque frustra: vincit immitis dolor
 consilia nostra nec regi mentis potest
 generosus ardor, sed malis vires capit.
 heu quam nefandum prospicit noster timor 55
 scelus, quod utinam numen avertat deum.

OCTAVIA NVTRIX

O mea nullis aequanda malis
 fortuna, licet
 repetam luctus, Electra tuos.
 tibi maerenti caesum licuit 60
 flere parentem,
 scelus ulcisci vindice fratre,
 tua quem pietas hosti rapuit
 textitque fides:
 me crudeli sorte parentes 65
 raptos prohibet lugere timor
 fratrisque necem deflere vetat,
 in quo fuerat spes una mihi
 totque malorum breve solamen.
 nunc in luctus servata meos 70
 magni resto nominis umbra.
 NVTR. Vox en nostras perculit aures
 tristic alumnae; cesset thalamis
 inferre gradus tarda senectus?
 OCT. Excipe nostras lacrimas, nutrix, 75
 testis nostri fida doloris.
 NVTR. Quis te tantis solvet curis,
 miseranda, dies?
 OCT. Qui me Stygias mittet ad umbras.

50 ardens (amens ψ) mariti mutua flagrat face A ardet maritus, m. flagrant face Gronov, ardent mariti, m. flagrant f. Peiper, ardens maritus impia fl. f. Leo; cf. Ludek p. 98 sq. || 57—99 dimetri A (hisce monometris insertis: 58 fort. licet, 61 flere p., 64 textitque f., 75 excipe n., 76 fida d.)

NVTR. Omina quaeso sint ista procul.	80
OCT. Non vota meos tua nunc casus, sed fata regunt.	
NVTR. Dabit afflictæ meliora deus tempora mitis; tu modo blando vince obsequio placata virum	85
OCT. Vincam saevos ante leones tigresque truces, fera quam saevi corda tyranni. odit genitos sanguine claro, spernit superos hominesque simul,	90
nec fortunam capit ipse suam quam dedit illi per scelus ingens infanda parens. licet ingratum diræ pudeat munere matris hoc imperium cepisse, licet	95
tantum munus morte rependat, feret hunc titulum post fata tamen femina longo semper in aevo.	
NVTR. Animi retine verba furentis, temere emissam comprime vocem.	99 ^b

OCT. Toleranda quamvis patiar, haud unquam queant 100
nisi morte tristi nostra finiri mala.
genetrice caesa, per scelus rapto patre,
orbata fratre, miseriis luctu obruta,
maerore pressa, coniugi invisâ ac meae
subiecta famulae luce non grata fruor, 105
trepidante semper corde non mortis metu,
sed sceleris — absit crimen a fatis meis,
mori iuvabit; poena nam gravior nece est

82 sed vota *vel* sed mea vota ψ || 86 v. fulvos ψ ||
90 superbos humilesque Δ *corr. Delrio* || 100 *inscribitur OTTAVIA.*
NVTRIX ψ | quaevs *ci. Lipsius*, t. quaevs paterer at numquam
queunt *Gronov*; at *cf. Leo p. 385* || 108 poena nunc ψ *cf. praef.*
l. n. p. iam Peiper

videre tumidos et truces miserae mihi
 vultus tyranni iungere atque hosti oscula, 110
 timere nutus cuius obsequium meus
 haud ferre posset fata post fratris dolor
 scelere interempti, cuius imperium tenet
 et sorte gaudet auctor infandae necis.
 quam saepe tristis umbra germani meis 115
 offertur oculis, membra cum solvit quies
 et fessa fletu lumina oppressit sopor:
 modo facibus atris armat infirmas manus
 oculosque et ora fratris infestus petit,
 modo trepidus idem refugit in thalamos meos; 120
 persequitur hostis atque inhaerenti mihi
 violentus ensem per latus nostrum rapit.
 tunc tremor et ingens excutit somnos pavor
 renovatque luctus et metus miserae mihi.
 adice his superbam paelicem, nostrae domus 125
 spoliis nitentem, cuius in munus suam
 Stygiae parentem natus imposuit rati,
 quam dira post naufragia superato mari
 ferro interemit saevior pelagi fretis:
 quae spes salutis post nefas tantum mihi? 130
 inimica victrix imminet thalamis meis
 odioque nostri flagrat et pretium stupri
 iustae maritum coniugis poscit caput.
 emergere umbris et fer auxilium tuae
 natae invocanti, genitor, aut Stygios sinus 135
 tellure rupta pande, quo praeeptus ferar.
 NVTR. Frustra parentis invocas manes tui,
 miseranda, frustra, nulla cui prolis suae
 manet inter umbras cura: qui nato suo
 praeferre potuit sanguine alieno satum 140
 genitamque fratris coniugem pactus sibi
 toris nefandis flebili iunxit face.

114 morte A corr. Lipsius || 133 captat A corr. Gronov ||
 134 undis A corr. N. Heinsius p. 501 emerge tenebri Withof ||
 141 captus A corr. Peiper g. fratre coniuge incestus Bentley

hinc orta series facinorum: caedes, doli,
 regni cupido, sanguinis clari sitis;
 mactata soceri concidit thalamis gener 145
 victima, tuis ne fieret hymenaeis potens.
 pro facinus ingens! feminae est munus datus
 Silanus et cruore foedavit suo
 patrios penates, criminis ficti reus.
 intravit hostis, ei mihi, captam domum, 150
 dolis novercae principis factus gener
 idemque natus, iuvenis infandi ingeni,
 scelerum capaxis, dira cui genetrix facem
 accendit et te iunxit invitam metu.
 tantoque victrix facta successu ferox 155
 ausa imminere est orbis imperio sacri.
 quis tot referre facinorum formas potest
 et spes nefandas feminae et blandos dolos
 regnum petentis per gradus scelerum omnium?
 tunc sancta Pietas extulit trepidos gradus 160
 vacuumque Erinys saeva funesto pede
 intravit aulam, polluit Stygia face
 sacros penates, iura naturae furens
 fasque omne rupit: miscuit coniunx viro
 venena saeva, cecidit atque eadem sui 165
 mox scelere nati; tu quoque extinctus iaces,
 deflende nobis semper infelix puer,
 modo sidus orbis, columnen augustae domus,
 Britannice, heu me, nunc levis tantum cinis
 et tristis umbra; saeva cui lacrimas dedit 170
 etiam noverca, cum rogis artus tuos
 dedit cremandos membraque et vultus deo
 similes volanti funebris flamma abstulit.

144 diri sitis **A** corr. *Bücheler* (dira et s. [vel cari s.]
N. Heinsius) || 149 facti **A** corr. *Lipsius* || 150 hei **A** heu ψ ||
 152 nefandi **A** corr. ψ cf. *praef. l. n.* || 153 scelerumque capax **A**
 corr. *Peiper* || 159 gradum **A** corr. ψ || 172 dedi *Bücheler* || 173 fer-
 uens flamma **A** corr. *Bücheler* | post 173 lacuna XXX vel XXV
 versuum significatur ψ cf. *Leo ad h. l. et I 45. Immunes la-*

- OCT. Extinguat et me, ne manu nostra cadat!
 NVTR. Natura vires non dedit tantas tibi. 175
- OCT. Dolor ira maeror miseriae luctus dabunt.
 NVTR. Vince obsequendo potius inमितem virum.
- OCT. Vt fratrem ademptum scelere restituat mihi?
 NVTR. Incolumis ut sis ipsa, labentem ut domum
 genitoris olim subole restituas tua. 180
- OCT. Expectat aliam principis subolem domus;
 me dira miseri fata germani trahunt.
 NVTR. Confirmet animum civium tantus favor.
- OCT. Solatur iste nostra, non relevat mala.
 NVTR. Vis magna populi est. OCT. Principis maior
 tamen. 185
- NVTR. Respiciet ipse coniugem. OCT. Paelex vetat.
 NVTR. Invisa cunctis nempe. OCT. Sed cara est viro.
- NVTR. Nondum uxor est. OCT. Iam fiet, et genetrix
 simul.
- NVTR. Iuvenilis ardor impetu primo furit,
 languescit idem facile nec durat diu 190
 in Venere turpi, ceu levis flammae vapor:
 amor perennis coniugis castae manet.
 violare prima quae toros ausa est tuos
 animumque domini famula possedit diu,
 iam metuit eadem — OCT. Nempe praelatam sibi. 195
 NVTR. Subiecta et humilis, atque monumenta extruit
 quibus timorem fassa testatur suum.
 et hanc levis fallaxque destituet deus
 volucer Cupido: sit licet forma eminens,
 opibus superba, gaudium capiet breve. 200

Passa est similes ipsa dolores
 regina deum,

cunae nostri codices praeter Urbinatem omnes || 175 non vires A
 corr. ψ || 179 labentem ψ || 180 sobole (181 sobolem) A || 181 ex-
 pectes rel expectas A corr. ψ cf. praef. l. u. || 195 metuet A
 corr. ψ | OCT. om. A add. Bothe || 196 NVTR. om. A add. Ritter |
 monumenta ψ || 198 destituit A corr. ψ cf. praef. l. u.

cum se formas vertit in omnes
 dominus caeli divumque pater,
 et modo pennas sumpsit oloris 205
 modo Sidonii cornua tauri,
 aureus idem fluxit in imbri;
 fulgent caelo sidera Ladae,
 patrio residet Bacchus Olympo,
 deus Alcides possidet Heben 210
 nec Iunonis iam timet iras,
 cuius gener est qui fuit hostis.
 vicit sapiens tamen obsequium
 coniugis altae pressusque dolor:
 sola Tonantem tenet aethereo 215
 secura toro maxima Iuno,
 nec mortali captus forma
 deserit altam Iuppiter aulam.
 tu quoque, terris altera Iuno,
 soror Augusti coniunxque, graves 220
 vince dolores.

OCT. Iungentur ante saeva sideribus freta
 et ignis undae, Tartaro tristi polus,
 lux alma tenebris, roscidae nocti dies,
 quam cum scelesti coniugis mente impia 225
 mens nostra, semper fratris extincti memor.
 utinam nefandi principis dirum caput
 obruere flammis caelitem rector paret,
 qui saepe terras fulmine infesto quatit
 mentesque nostras ignibus terret sacris 230
 novisque monstris; vidimus caelo iubar
 ardens cometam pandere infestam facem,
 qua plaustra tardus noctis aeterna vice
 regit Bootes, frigore Arctoo rigens:

207 fulsit ψ || 213 tandem Bentley || 215 ethereo A ||
 233 aeternae A corr. α (alterna N. Heinsius p. 503, Bentley
 coll. r. 388) || 234 boetes A corr. ψ frigido A corr. Is. Pontanus;
 cf. N. Heinsius p. 503, Bentley

en ipse diro spiritu saevi ducis	235
polluitur aether, gentibus clades novas	
minantur astra, quas regit dux impius.	
non tam ferum Typhona neglecto Iove	
irata Tellus edidit quondam parens:	
hic gravior illo pestis, hic hostis deum	240
hominumque templis expulit superos suis	
civesque patria, spiritum fratri abstulit,	
hausit cruorem matris — et lucem videt	
fruiturque vita noxiam atque animam trahit!	
pro summe genitor, tela cur frustra iacis	245
invicta totiens temere regali manu?	
in tam nocentem dextra cur cessat tua?	
utinam suorum facinorum poenas luat	248
orbis tyrannus, quem premit turpi iugo	250
morumque vitiis nomen Augustum inquinat!	
NVTR. Indignus ille, fateor, est thalamis tuis,	252
Nero insitivus, Domitio genitus patre,	249
sed cede fatis atque fortunae tuae,	253
alumna, quaeso neve violentam move	
iram mariti. forsitan vindex deus	255
existet aliquis, lactus et veniet dies.	
OCT. Gravi deorum nostra iam pridem domus	
urgetur ira, prima quam pressit Venus	
furore miserae dura genetricis meae,	
quae nupta demens nupsit incesta face,	260
oblita nostri, coniugis, legum immemor.	
illi soluta crine, succincta anguibus	
ultrix Erinys venit ad Stygios toros	
raptasque thalamis sanguine extinxit faces;	
incendit ira principis pectus truci	265

237 quae A corr. ψ cf. *prf. l. n.* || 238 typhona vel typhoea A || 240 haec gravior A corr. ψ || 249 nisi diuo vel insidiuo A cf. *prf. l. n. corr. Lipsius* (genere insitivo Scaliger, iste insitivus Gronov) | *versum post 252 recocatum nutrici dedit Richter* || 254 violenta A corr. ψ cf. *prf. l. n.* (violenti ψ et sic Leo) || 259 dira ψ || 261 oblita iusti (vel veri) ψ | coniugii ψ || 262 illo A corr. Bothe

caedem in nefandam: cecidit infelix parens,
 heu, nostra ferro meque perpetuo obruit
 extincta luctu; coniugem traxit suum
 natumque ad umbras, prodidit lapsam domum.

NVTR. Renovare luctus parce cum fletu pios, 270
 manes parentis neve sollicita tuae,
 graves furoris quae sui poenas dedit.

CHORVS ROMANORVM

Quae fama modo venit ad aures?
 utinam falso credita perdat
 frustra totiens iactata fidem, 275

nec nova coniunx nostri thalamos
 principis intret teneatque suos

nupta penates Claudia proles;
 edat partu pignora pacis

qua tranquillus gaudeat orbis 280
 servetque decus Roma aeternum.

fratris thalamos sortita tenet
 maxima Iuno;

soror Augusti sociata toris
 cur a patria pellitur aula? 285

sancta quid illi prodest pietas
 divusque pater, 286^b

quid virginitas castusque pudor?
 nos quoque nostri sumus immemores

post fata ducis, cuius stirpem
 prodimus aegro suadente metu. 290

vera priorum virtus quondam
 Romana fuit verumque genus

Martis in illis sanguisque viris.
 illi reges hac expulerunt

273 *meris carmen dimetris decurrit* A || 280 quo (*sc. partu*)
N. Heinsius p. 504 || 290 seuo A *euo* ψ *corr. Richter* (*acri Gronov*
aevo suadente metum de Wilamowitz) || 291 *virt. q. vera p. vel*
vera q. p. virt. ψ || 294 *expulerant* A *corr. ψ*

urbe superbos	295
ultique tuos sunt bene manes, [virgo, dextra caesa parentis ne servitium paterere grave et improba ferret praemia victrix dira libido.	300
te quoque bellum triste secutum est,] mactata tua miseranda manu, nata Lucreti, stuprum saevi passa tyranni. dedit infandi sceleris poenas cum Tarquinio Tullia coniunx,	305
quae per caesi membra parentis egit saevos impia currus laceroque seni violenta rogos nata negavit.	
haec quoque nati videre nefas	310
saecula magnum, cum Tyrrenum rate ferali princeps captam fraude parentem misit in aequor.	313 ^b
properant placidos linquere portus iussi nautae,	315
resonant remis pulsata freta: fertur in altum provecta ratis, quae resoluta robore labens pressa dehiscit sorbetque mare. tollitur ingens clamor ad astra	320
cum femineo mixtus planctu. mors ante oculos dira vagatur; quaerit leti sibi quisque fugam: alii lacerae puppis tabulis haerent nudi fluctusque secant,	325

297—301 *deleat Richter, ante v.* 304 *hoc ordine translato:*
301 297—300; *tucri studet Bachreus* || 305 *tarquinio* *ψ* || 308 *la-*
cerosque **A** *corr.* *ψ* || 314 *placidos* *N. Heinsius p. 504* || 317 *pro-*
fecta **A** *corr.* *α* || 325 *udi* *N. Heinsius pp. 104. 504*

repetunt alii litora nantes;
 multos mergunt fata profundo.
 scindit vestes Augusta suas
 laceratque comas
 rigat et maestis fletibus ora. 330
 postquam spes est nulla salutis,
 ardens ira, iam victa malis:
 'haec' exclamat 'mihi pro tanto
 munere reddis praemia, nate?
 hac sum, fateor, digna carina, 335
 quae te genui, quae tibi lucem
 atque imperium nomenque dedi
 Caesaris amens.
 exere vultus Acheronte tuos
 poenisque meis pascere, coniunx: 340
 ego causa tuae, miserande, necis
 natoque tuo funeris auctor
 en, ut merui, ferar ad manes
 inhumata tuos,
 obruta saevis aequoris undis'. 345
 feriunt fluctus ora loquentis,
 ruit in pelagus
 rursumque salo pressa resurgit,
 pellit palmis cogente metu
 freta, set cedit fessa labori. 350
 mansit tacitis in pectoribus
 spreta tristi iam morte fides:
 multi dominae ferre auxilium
 pelago fractis viribus audent,
 bracchia quamvis lenta trahentem 355
 voce hortantur manibusque levant.
 quid tibi saevi 356^b
 fugisse maris profuit undas?
 ferro es nati moritura tui,

343 feror *N. Heinsius p. 504* || 350 fata et **A** corr. *Bücheler* ||
 353 famuli dominae *Bachrens* || 354 ardent ψ cf. *prf. l. n.* | br.
 quam vix *N. Heinsius p. 505*

cuius facinus vix posteritas,
 tarde semper saecula credent. 360
 furit ereptam pelagoque dolet
 vivere matrem
 impius, ingens geminatque nefas:
 ruit in miseræ fata parentis
 patiturque moram sceleris nullam. 365
 missus peragit iussa satelles:
 reserat dominae pectora ferro.
 caedis moriens illa ministrum
 rogat infelix,
 utero dirum condat ut ensem: 370
 'hic est, hic est fodiendus' ait
 'ferro, monstrum qui tale tulit.'
 post hanc vocem
 cum supremo mixtam gemitu
 animam tandem 375
 per fera tristem vulnera reddit.

SENECA

Quid me, potens Fortuna, fallaci mihi
 blandita vultu, sorte contentum mea
 alte extulisti, gravius ut ruerem edita
 receptus arce totque prospicerem metus? 380
 melius latebam procul ab invidiæ malis
 remotus inter Corsici rupes maris,
 ubi liber animus et sui iuris mihi
 semper vacabat studia recolenti mea.
 o quam iuvabat, quo nihil maius parens 385
 Natura genuit, operis immensi artifex,
 caelum intueri, [solis et currus sacros
 mundique motus] solis alternas vices

374 hemistichia commutavit Leo nescio qua auctoritate nisus ||
 377 impotens N. Heinsius p. 506 | fallaci nimis Gruter, f. modo
 Peiper || 379 grauis A corr. ψ cf. prof. l. n. || 387^b 388^a del. Delrio
 (388 del. Ritter) || 388^b noctis a. v. Bentley salis et Bothe

orbemque Phoebes, astra quem cingunt vaga, lateque fulgens aetheris magni decus;	390
qui si senescit, tantus in caecum chaos casurus iterum: tunc adest mundo dies supremus ille, qui premat genus impium caeli ruina, rursus ut stirpem novam generet renascens melior, ut quondam tulit	395
iuvenis, tenente regna Saturno poli. tunc illa virgo, numinis magni dea, Iustitia, caelo missa cum sancta Fide terris regebat mitis humanum genus.	
non bella norant, non tubae fremitus truces,	400
non arma gentes, cingere assuerant suas muris nec urbes: pervium cunctis iter, communis usus omnium rerum fuit; et ipsa Tellus laeta fecundos sinus	
pandebat ultro, tam piis felix parens	405
et tuta alumnis. alia sed suboles minus conspecta mitis, tertium sollers genus novas ad artes extitit, sanctum tamen; mox inquietum, quod sequi cursu feras auderet acres, fluctibus tectos gravi	410
extrahere pisces rete vel calamo levi decipere volucres crate vel * *	
tenere laqueo, premere subiectos iugo tauros feroces, vomere immunem prius sulcare terram, laesa quae fruges suas	415

391 qui sese nescit **A** corr. *Scaliger* | totus *ci. Richter* ||
 392 iterum est *Leo* | nunc **A** corr. *Richter* | adsit ψ cf. *prf. l. n.*
 ades *Grote* || 393 premas *Leo* || 395 generes *Bentley* || 399 terra **A**
 corr. *Bothe* (terris vel terrae) || 407 secuta *ci. Bücheler*, concepta
Bachrens, suscepta *Peiper*, experta *Leo* || 410 graues **A** corr.
Gronov || 412 post crate ex superiore versu falso repetuntur
 verba vel calamo levi (addito aut in plerisque ante levi) **A**
Supplementa proponuntur talia: d. v. crate, cervorum greges
N. Heinsius p. 506 et 589, d. v. crate vel posito vagas *Peiper*,
 d. v. turbidos forti canes *Leo I 46* || 414 uulnere **A** corr. *ed.*
Basil. a. 1541

interius alte condidit sacro sinu.
 sed in parentis viscera intravit suae
 deterior aetas: eruit ferrum grave
 aurumque, saevas mox et armavit manus;
 partita fines regna constituit, novas 420
 extruxit urbes, tecta defendit sua,
 aliena telis aut petit praedae imminens.
 neglecta terras fugit et mores feros
 hominum et cruenta caede pollutas manus
 Astraea virgo, siderum magnum decus. 425
 cupido belli crevit atque auri fames
 totum per orbem, maximum exortum est malum
 luxuria, pestis blanda, cui vires dedit
 roburque longum tempus atque error gravis.
 collecta vitia per tot aetates diu 430
 in nos redundant: saeculo premimur gravi,
 quo scelera regnant, saevit impietas furens,
 turpi libido Venere dominatur potens,
 luxuria victrix orbis immensas opes
 iam pridem avaris manibus, ut perdat, rapit. 435
 sed ecce, gressu fertur attonito Nero
 trucique vultu. quid ferat mente horreo.

NERO PRAEFECTVS SENECA

Perage imperata: mitte, qui Plauti mihi
 Sullaeque caesi referat abscisum caput. 435^b
 PRAEF. Iussa laud morabor: castra confestim petam.
 SEN. Nihil in propinquos temere constitui decet. 440
 NER. Iustum esse facile est cui vacat pectus metu.
 SEN. Magnum timoris remedium clementia est.

416 interior alte **A** *corr.* ψ *cf.* *prf. l. n.* || 421 suis **A** *corr.*
Bücheler 424 hominum cruenta **A** *et add.* ψ || 428 *et* 434.
 435 *sic offeruntur a Vincentio Bellor. spec. hist. IX c. 113:*
 'idem (Seneca) in Octavia: luxuria blanda pestis. victrix orbis
 immensas opes avaris manibus ut perdat rapit.' || 438^b Sillae-
 que **A** | abscissum ψ || 441 iusto ψ

- NER. Extinguere hostem maxima est virtus ducis.
 SEN. Servare cives maior est patriae patri.
 NER. Praecipere mitem convenit pueris senem. 445
 SEN. Regenda magis est fervida adolescentia.
 NER. Aetate in hac sat esse consilii reor.
 SEN. Vt facta superi comprobent semper tua.
 NER. Stulte verebor, ipse cum faciam, deos.
 SEN. Hoc plus verere quod licet tantum tibi. 450
 NER. Fortuna nostra cuncta permittit mihi.
 SEN. Crede obsequenti parcius: levis est dea.
 NER. Inertis est nescire quid liceat sibi.
 SEN. Id facere laus est quod decet, non quod licet.
 NER. Calcat iacentem vulgus. SEN. Invisum opprimit. 455
 NER. Ferrum tuetur principem. SEN. Melius fides.
 NER. Decet timeri Caesarem. SEN. At plus diligi.
 NER. Metuant necesse est — SEN. Quicquid exprimitur
 grave est.
 NER. Iussisque nostris pareant. SEN. Iusta impera.
 NER. Statuam ipse. SEN. Quae consensus efficiat rata. 460
 NER. Respectus ensis faciet. SEN. Hoc absit nefas.
 NER. An patiar ultra sanguinem nostrum peti,
 inultus et contemptus ut subito opprimar?
 exilia non fregere summos procul
 Plautum atque Sullam, pertinax quorum furor 465
 armat ministros sceleris in caedem meam,
 absentium cum maneat etiam ingens favor
 in urbe nostra, qui fovet spes exulum.
 tollantur hostes ense suspecti mihi,
 invisa coniunx pereat et carum sibi 470
 fratrem sequatur. quicquid excelsum est cadat.

447 satis **A** corr. *L. Müller de re metr. p. 153* || 448 Ita (*vel* Di) facta *N. Heinsius p. 507* || 449 s. v. esse **A** corr. **ψ** || 457 *del. Leo I 58 sq., defendit Ladek p. 102, citat Ieremias de Montagnone sic: Decet timeri cesarem. At plus diligi. Peiper L. V. 24. 26 cf. 21* || 461 despectus **A** corr. *Bücheler (dispectus Ritter, suspectus Peiper, despectum ut ensis feriat? de Wilamowitz)* || 462 ultro **ψ** || 463 inuictus **A** corr. *Rapheling* || 465 Sillam **A** || 467 absentium **A** corr. **ψ** || 471 cadet *Ier. de Montagnone*

SEN. Pulcrum eminere est inter illustres viros,
 consulere patriae, parcere afflictis, fera
 caede abstinere tempus atque irae dare,
 orbi quietem, saeculo pacem suo. 475
 haec summa virtus, petitur hac caelum via.
 sic ille patriae primus Augustus parens
 complexus astra est colitur et templis deus.
 illum tamen Fortuna iactavit diu
 terra marique per graves belli vices, 480
 hostes parentis donec oppressit sui;
 tibi numen incruenta summisit suum
 et dedit habenas imperi facili manu
 nutuque terras maria subiecit tuo.
 invidia tristis victa consensu pio 485
 cessit; senatus, equitis accensus favor;
 plebisque votis atque iudicio patrum
 tu pacis auctor, generis humani arbiter
 electus orbem iam sacra specie regis
 patriae parens: quod nomen ut serves petit 490
 suosque cives Roma commendat tibi.

NER. Munus deorum est, ipsa quod servit mihi
 Roma et senatus quodque ab invitis preces
 humilesque voces exprimit nostri metus.
 servare cives principi et patriae graves, 495
 claro tumentes genere quae dementia est,
 cum liceat una voce suspectos sibi
 mori iubere? Brutus in caedem ducis,
 a quo salutem tulerat, armavit manus:
 invictus acie, gentium domitor, Iovi 500
 aequatus altos ipse per honorum gradus
 Caesar nefando civium scelere occidit.

484 nutuque *vel* nutuque **A** || 487 notis (notum *ψ*) atque
 iudicium patrum est **A** *corr.* Lipsius || 489 orbem specie sacra **A**
 o. sapientia sacra *ψ* *cf.* *prf. l. n.* o. tu sacra specie *α*, *corr.*
Bothe (spiritu sacro *Gruter*, tu sacro auspicio *N. Heinsius*
p. 468) || 495 viros **A** *corr.* *ψ* || 500 domitor gentium **A** *corr.* *ψ*
cf. prf. l. n. || 501 altos saepe **A** *corr.* *Bücheler*

quantum cruoris Roma tum vidit sui,
 lacerata totiens! ille qui meruit pia
 virtute caelum, divus Augustus, viros 505
 quot interemit nobiles, iuvenes senes
 sparsos per orbem, cum suos mortis metu
 fugerent penates et trium ferrum ducum,
 tabula notante deditos tristi neci!
 exposita rostris capita caesorum patres 510
 videre maesti, flere nec licuit suos,
 non gemere dira tabe polluto foro,
 stillante sanie per putres vultus gravi.
 nec finis hic cruoris aut caedis stetit:
 pavere volucres et feras saevas diu 515
 tristes Philippi, †hansit et Siculum mare
 classes virosque †saepe cedentes suos.
 concussus orbis viribus magnis ducum:
 superatus acie puppibus Nilum petit
 fugae paratis, ipse periturus brevi: 520
 hausit cruorem incesta Romani ducis
 Aegyptus iterum; nunc leves umbras tegit.
 illic sepultum est impie gestum diu
 civile bellum. condidit tandem suos
 iam fessus enses victor hebetatos feris 525
 vulneribus, et continuit imperium metus.
 armis fideque militis tutus fuit,
 pietate nati factus eximia deus,
 post fata consecratus et templis datus.
 nos quoque manebunt astra, si saevo prior 530
 ense occuparo quicquid infestum est mihi

503 Roma non A R. tunc ψ cf. *prf. l. n. corr. Leo* || 507 sparsos vel sparsosque A sparsit vel sparsitque ψ || 516 mersit Gronov traxit Leo || 517 saepe (*om. ψ*) cedentes suos A s. caedentes suos G. Fabricius, Ludek p. 105 s. cedentes. suis | concussus Rutgers V. L. 64 sq. (*coll. Lucan. I 5: certatum totis concussi viribus orbis*) sparsit Actiacos sinus | conc. Bücheler miscuit gentes suis | conc. Leo || 518 conc. o. viribus. tandem aemulus superatus Leo

dignaue nostram subole fundaro domum.

SEN. Implebit aulam stirpe caelesti tuam
generata divo Claudiae gentis decus,
sortita fratris more Iunonis toros. 535

NER. Incesta genetrix detrahit generi fidem,
animusque numquam coniugis iunctus mihi.

SEN. Teneris in annis haud satis clara est fides,
pudore victus cum tegit flammam amor.

NER. Hoc equidem et ipse credidi frustra diu,
manifesta quamvis pectore insociabili
vultuque signa proderent odium mei,
tandem quod ardens statuit ulcisci dolor. 540

dignamque thalamis coniugem inveni meis
genere atque forma, victa cui cedat Venus 545
Iovisque coniunx et ferox armis dea.

SEN. Probitas fidesque coniugis, mores pudor
placeant marito: sola perpetuo manent
subiecta nulli mentis atque animi bona;
florem decoris singuli carpunt dies. 550

NER. Omnes in unam contulit laudes deus
talemque nasci fata voluerunt mihi.

SEN. Recedet a te (temere ne credas) amor.

NER. Quem summovere fulminis dominus nequit,
caeli tyrannum, saeva qui penetrat freta 555
Ditisque regna, detrahit superos polo?

SEN. Voluerem esse Amorem fingit immitem deum
mortalis error, armat et telis manus
arcuque sacras, instruit saeva face
genitumque credit Venere, Vulcano satum: 560

vis magna mentis blandus atque animi calor
Amor est; iuventa gignitur, luxu otio
nutritur inter laeta Fortunae bona.

532 sobole A (sic ubique) || 533 implevit A corr. *ψ* ||
538 clara est A corr. Th. Mommsen cl. est fides A corr. Leo ||
539 flammam, amor. Leo || 541 insociabili A corr. *ψ* || 543 urgens *ψ* ||
545 cedet A corr. *ψ* || 553 recedat A corr. Bothe || 559 arcus-
que sacros A corr. Bücheler (arcuque sacro et i. N. Heinsius)

- quem si fovere atque alere desistas, cadit
 brevisque vires perdit extinctus suas. 565
- NER. Hanc esse vitae maximam causam reor,
 per quam voluptas oritur; interitu caret,
 cum procreetur semper humanum genus
 Amore grato, qui truces mulcet feras.
 hic mihi iugales praeferat taedas deus 570
 iungatque nostris igne Poppaeam toris.
 SEN. Vix sustinere possit hos thalamos dolor
 videre populi, sancta nec pietas sinat.
 NER. Prohibebor unus facere quod cunctis licet?
 SEN. Maiora populus semper a summo exigit. 575
 NER. Libet experiri, viribus fractus meis
 an cedat animis temere conceptus favor.
 SEN. Obsequere potius civibus placidus tuis.
 NER. Male imperatur, cum regit vulgus duces.
 SEN. Nihil impetrare cum valet, iuste dolet. 580
 NER. Expressere ius est, ferre quod nequeunt preces?
 SEN. Negare durum est. NER. Principem cogi nefas.
 SEN. Remittat ipse. NER. Fama sed victum feret.
 SEN. Levis atque vana. NER. Sit licet, multos notat.
 SEN. Excelsa metuit. NER. Non minus carpit tamen. 585
 SEN. Facile opprimetur. merita te divi patris
 aetasque frangat coniugis, probitas pudor.
 NER. Desiste tandem, iam gravis nimium mihi,
 instare: liceat facere quod Seneca improbat.
 et ipse populi vota iam pridem moror, 590
 cum portet utero pignus et partem mei.
 quin destinamus proximum thalamis diem?

566 — 569 *Senecae continuantur* A *Neroni tribuuntur* ψ ||
 572 *posset* A *corr.* ψ || 573 *fidesque pop.* N. *Heinsius p. 508* ||
sinet ψ || 574 *prohibeor* ψ 576 *fractus rel fractis* A *cf. prof. l. n.* ||
 577 *conc. furor* α || 583 *permittat* ψ *cf. prof. l. n.* || 587 *fran-*
gant ψ || 590 *en* ψ | *iam pridem et ipse vota Poppaeae moror*
Bücheler et ipse propria Peiper

AGRIPPINA

Tellure rupta Tartaro gressum extuli,
 Stygiam cruenta praeferens dextra facem
 thalamis scelestis: nubat his flammis meo 595
 Poppaea nato iuncta, quas vindex manus
 dolorque matris vertet ad tristes rogos.
 manet inter umbras impiae caedis mihi
 semper memoria, manibus nostris gravis
 adhuc inultis: reddita est meritis meis 600
 funesta merces puppis et pretium imperi
 nox illa qua naufragia deflevi mea;
 comitum necem natique crudelis nefas
 deflere votum fuerat — haud tempus datum est
 lacrimis, sed ingens scelere geminavit nefas. 605
 perempta ferro, foeda vulneribus sacros
 intra penates spiritum effudi gravem
 erepta pelago, sanguine extinxi meo
 nec odia nati: saevit in nomen ferus
 matris tyrannus, obrui meritum cupit, 610
 simulacra, titulos destruit matris metu
 totum per orbem quem dedit poenam in meam
 puero regendum noster infelix amor.
 extinctus umbras agitat infestus meas
 flammisque vultus noxios coniunx petit, 615
 instat, minatur, inputat fatum mihi
 tumulumque nati, poseit auctorem necis.
 iam parce: dabitur, tempus haud longum peto.
 ultrix Erinys impio dignum parat
 letum tyranno, verbera et turpem fugam 620
 poenasque quis et Tantalı vincat sitim,

593 *inser. om. v. Agrippina mater Neronis A* || 600 reddita et
 meritis *A corr. Bücheler* || 602 nox *A corr. v. cf. prf. t. n.* ||
 608. 609 *priora hemistichia commutavit Bothe (nec odia nati,*
s. e. m. | erepta pelago, s. i. n. f.) || 611 mortis metu *A corr.*
Bücheler || 615 *que om. A add. v.* || 617 t. nasci vel nati *A*
 t. ulcisci *v. t. poenam Peiper*

dirum laborem Sisyphi, Tityi alitem
 Ixionisque membra rapientem rotam.
 licet extruat marmoribus atque auro tegat
 superbus aulam, limen armatae ducis 625
 servent cohortes, mittat immensas opes
 exhaustus orbis, supplices dextram petant
 Parthi cruentam, regna divitias ferant:
 veniet dies tempusque quo reddat suis
 animam nocentem sceleribus, iugulum hostibus 630
 desertus ac destructus et cunctis egens.
 heu, quo labor, quo vota ceciderunt mea?
 quo te furor provexit attonitum tuus
 et fata, nate, cedat ut tantis malis
 genetricis ira quae tuo scelere occidit? 635
 utinam antequam te parvulum in lucem edidi
 aluique, saevae nostra lacerassent ferae
 viscera: sine ullo scelere, sine sensu innocens
 meus occidisses; iunctus atque haerens mihi
 semper quietam cerneres sedem inferum, 640
 proavos patremque, nominis magni viros,
 quos nunc pudor luctusque perpetuus manet
 ex te, nefande, meque quae talem tuli.
 quid tegere cesso Tartaro vultus meos,
 noverca coniunx mater infelix meis? 645

OCTAVIA CHORVS

Parcite lacrimis urbis festo
 laetoque die, ne tantus amor
 nostrique favor principis acres
 suscitet iras vobisque ego sim
 causa malorum. non hoc primum 650
 pectora vulnus mea senserunt:
 graviora tuli; dabit hic nostris

finem curis vel morte dies:
 non ego saevi cernere cogar
 coniugis ora, 655
 non invisos intrare mihi
 thalamos famulae;
 soror Augusti, non uxor ero.
 absint tantum tristes poenae
 letique metus. 660
 scelerum diri, miseranda, viri
 potes hoc demens sperare memor?
 hos ad thalamos servata diu
 victima tandem funesta cades.
 sed quid patrios saepe penates 665
 respicis udis confusa genis?
 propera tectis efferre gradus,
 linque cruentam principis aulam.
 CHOR. En illuxit suspecta diu,
 fama totiens iactata dies: 670
 cessit thalamis Claudia diri
 pulsa Neronis,
 quos iam victrix Poppaea tenet,
 cessat pietas dum nostra gravi
 compressa metu segnisque dolor. 675
 ubi Romani vis est populi,
 fregit claros quae saepe duces,
 dedit invictae leges patriae,
 fasces dignis civibus olim,
 iussit bellum pacemque, feras 680
 gentes domuit,
 captos reges carcere clausit?
 gravis en oculis undique nostris
 iam Poppaeae fulget imago,

653 vel mortem ψ mortemve Peiper || 654 saevae **A** corr. α |
 cogor **A** corr. ψ || 661—668 choro tribuuntur ψ || 661 socerum **A**
 soror vel soror o ψ corr. ψ cf. *prf. l. n.* Peipero socerum e CHO.
 nota male interposita natum videtur || 662 hoc vel haec **A** || post
 r. 668 lacunam statuit Peiper || 672^a monom., 672^b—681 dimetri **A**

iuncta Neroni! 685^a
 affligat humo violenta manus 685^b
 similes nimium vultus dominae
 ipsamque toris detrahat altis,
 petat infestis mox et flammis
 telisque feris principis aulam.

NVTRIX POPPAEA

Quo trepida gressum coniugis thalamis tui 690
 offers, alumna, quidve secretum petis
 turbata vultu? cur genae fletu madent?
 certe petitus precibus et votis dies
 nostris refulsit: Caesari iuncta es tuo
 taeda iugali, quem tuus cepit decor 695
 et culpa †Senecae, tradidit vinctum tibi
 genetrix Amoris, maximum numen, Venus.
 o qualis altos quanta pressisti toros
 residens in aula! vidit attonitus tuam
 formam senatus, tura cum superis dares 700
 sacrasque grato spargeris aras mero,
 velata summum flammeo tenui caput;
 et ipse lateri iunctus atque haerens tuo
 sublimis inter civium laeta omnia
 incessit habitu atque ore laetitiam gerens 705
 princeps superbo: talis emersam freto
 spumante Peleus coniugem accepit Thetin,
 quorum toros celebrasse caelestes ferunt,
 pelagique numen omne consensu pari.
 quae subita vultus causa mutavit tuos? 710
 quid pallor iste, quid ferant lacrimae doce.

686 affligat **A** corr. ψ cf. *prf. l. n. et v.* 796 || 688 petat infelix **A** corr. *Grotius* || 690 *inscr.* NVTRIX POPPAEAE *Leo* || 691 quodve **A** corr. ψ cf. *prf. l. n.* || 692 madent **A** manant ψ cf. *prf. l. n.* || 696 et culpa Senecae (senecte ψ) **A** culpaque nati *Peiper (olim: culpata Senecae), contempta Senecae Leo et cultus, ecce Baeihrens;* et culpa nuptae *Gronov* et culpa sanctae, (*i. e. Octaviae, cum irrisione dictum*) *Richter* | victum ψ || 701 que om. **A** add. ψ || 707 thetim **A**

POP. Confusa tristi proximae noctis metu
 visuque, nutrix, mente turbata feror,
 defecta sensu. laeta nam postquam dies
 sideribus atris cessit et nocti polus, 715
 inter Neronis iuncta complexus mei
 somno resolvor; nec diu placida frui
 quiete licuit. visa nam thalamos meos
 celebrare turba est maesta: resolutis comis
 matres Latinae flebiles planctus dabant; 720
 inter tubarum saepe terribilem sonum
 sparsam cruore coniugis genetrix mei
 vultu minaci saeva quatiebat facem.
 quam dum sequor coacta praesenti metu,
 diducta subito patuit ingenti mihi 725
 tellus hiatu; lata quo praeceps toros
 cerno iugales pariter et miror meos,
 in quis residu fessa. venientem intuor
 comitante turba coniugem quondam meum
 natumque; properat petere complexus meos 730
 Crispinus, intermissa libare oscula:
 irrupit intra tecta cum trepidus mea
 enseque iugulo condidit saevum Nero.
 tandem quietem magnus excussit timor;
 quatit ossa et artus horridus nostros tremor 735
 pulsatque pectus; continet vocem timor,
 quam nunc fides pietasque produxit tua.
 heu quid minantur inferum manes mihi
 aut quem cruorem coniugis vidi mei?
 NVTR. Quaecumque mentis agitat intentus vigor, 740
 ea per quietem sacer et arcanus refert

721 i. t. saepta terribili sono *N. Heinsius p. 509* ||
 728 resedi **A** corr. ψ || 731 pristinus **A** corr. α || 732 irrum-
 pit **A** (*nostri codd. omnes, Leo nihil adnotat*) corr. ψ ||
 735 ora **A** corr. *Bücheler* || 736 vocem diu *ci. Leo* || 740 in-
 festus **A** corr. *Gronov* (*agitatur intra aestus vigil ci. de Wil-
 mowitz, introrsus Peiper coll. Med. 47* || 741 pariter arcanus
N. Heinsius p. 512

- veloque sensus. coniugem thalamos toros
 vidisse te miraris amplexu novi
 haerens mariti? sed movent laeto die
 pulsata palmis pectora et fusae comae? 745
 Octaviae discidia planxerunt sacros
 inter penates fratris et patrium larem.
 fax illa, quam secuta es, Augustae manu
 praelata clarum nomen invidia tibi
 partum ominatur. inferum sedes toros 750
 stabiles futuros spondet aeternae domus.
 iugulo quod ensem condidit princeps tuus:
 bella haud movebit, pace sed ferrum teget.
 recollige animum, recipe laetitiam, precor,
 timore pulso redde te thalamis tuis. 755
 POP. Delubra et aras petere constitui sacras,
 caesis litare victimis numen deum,
 ut expientur noctis et somni minae
 terrorque in hostes redeat attonitus meos.
 tu vota pro me suscipe et precibus piis 760
 superos adora, maneat ut praesens status.

CHORVS

- Si vera loquax fama Tonantis
 furta et gratos narrat amores
 (quem modo Ledaë pressisse sinum
 tectum plumis peunisque ferunt, 765
 modo per fluctus raptam Europen
 taurum tergo portasse trucem),
 quae regit et nunc deseret astra,
 petet amplexus, Poppaea, tuos,
 quos et Ledaë praeferre potest 770
 et tibi, quondam cui miranti

742 rogos **A** corr. ψ || 746 discidia ψ || 760 et vota **A** corr.
Gronov || 761 praesens metus **A** corr. *Bücheler* (*Peiper*: suadet
 ut p. metus) || 762 loquax **A** loquar ψ || 764 que **A** corr. ψ ||
 765 ferum **A** corr. ψ || 766 europam ψ

fulvo, Danae, fluxit in auro.
 formam Sparte iactet alumnae
 licet et Phrygius praemia pastor:
 vincet vultus haec Tyndaridos 775
 qui moverunt horrida bella
 Phrygiaeque solo regna dedere.
 Sed quis gressu ruit attonito
 aut quid portat pectore anhelō?

NVNTIVS CHORVS

Quicumque tectis exenbat miles ducis, 780
 defendat aulam cui furor populi imminet.
 trepidi cohortes ecce praefecti trahunt
 praesidia ad urbis, victa nec cedit metu
 concepta rabies temere, sed vires capit.
 CHOR. Quis iste mentes agitat attonitus furor? 785
 NVNT. Octaviae favore percussa agmina
 et efferata per nefas ingens ruunt.
 CHOR. Quid ausa facere quove consilio doce.
 NVNT. Reddere penates Claudiae divi parant
 torosque fratris, debitam partem imperi. 790
 CHOR. Quos iam tenet Poppaea concordī fide?
 NVNT. Hic urit animos pertinax nimium favor
 et in furorem temere praecipites agit:
 quaecumque claro marmore effigies stetit
 aut aere fulgens, ora Poppaeae gerens, 795
 afflicta vulgi manibus et saevo iacet
 eversa ferro: membra per partes trahunt
 deducta laqueis, obruunt turpi diu
 calcata caeno. verba conveniunt feris

772 daphne *vel* dampne (danne, dane ψ) **A**, *corr.* α ||
 fulsit ψ || 775 vincit *Bachrens* || 779 pectore portat **A** *corr.*
L. Müller (pectore quid portat *B. Schmidt d. em. tr. 66*) ||
inser. om. ψ || 780 miles exultat **A** *corr.* *Bothe* (n. excubat
Rapheling) || 785 attonitas ψ || 786 furore **A** *corr.* *Gronov* ||
 792 furor **A** *corr.* ψ || 795 aut ara **A** *corr.* *Lipsius* || 798 di-
 ducta **A** *corr.* ψ

immixta factis quae timor reticet meus. 800
 sepire flammis principis sedem parant,
 populi nisi irae coniugem reddat novam,
 reddat penates Claudiae victus suos.
 ut noscat ipse civium motus, mea
 voce haud morabor iussa praefecti exequi. 805

CHOR. Quid fera frustra bella movetis?
 invicta gerit tela Cupido:
 flammis vestros obruet ignes
 quis extinxit fulmina saepe
 captumque Iovem caelo traxit. 810
 laeso tristes dabitis poenas
 sanguine vestro.
 non est patiens fervidus irae
 facilisque regi: 813^b
 ille ferocem iussit Achillem
 pulsare lyram, 815
 fregit Danaos, fregit Atridem,
 regna evertit Priami, claras
 diruit urbes; 817^b
 et nunc animus quid ferat horret
 vis immitis violenta dei.

NERO

O lenta nimium militis nostri manus 820
 et ira patiens post nefas tantum mea,
 quod non cruor civilis accensas faces
 extinguit in nos, caede nec populi madet
 funerea Roma quae viros tales tulit. 824

800 recipit **A** corr. *Delrio* (repetit *Peiper coll. Oed. 764*) ||
 802 dedat *Grotius*, cedat *Bachrens* || 803 iunctus (uinctus) *an*
 uictus in **A** fuerit incertum || 806—819 *dimetri praeter* 812^a (s.
 vestro), 817^b (dir. urbes) **A** || 809 quibus ψ || 811 laesi **A** corr.
Bothe || 820 *inscr. NERO. PRAEFECTVS* ψ || 821 tantum nefas **A**
 corr. ψ || 824 funera **A** corr. ψ funesta ψ cf. *prf. l. n.* | tale quae
 virus tulit *N. Heinsius p. 513*

at illa, cui me civium subicit furor,	827
suspecta coniunx et soror semper mihi,	
tandem dolori spiritum reddat meo	
iramque nostram sanguine extinguat suo.	830
admissa sed iam morte puniri parum est:	825
graviora meruit impium plebis scelus:	826
mox tecta flammis concidant urbis meis,	831
ignes ruinae noxium populum premant	
turpisque egestas, saeva cum luctu fames.	
exultat ingens saeculi nostri bonis	
corrupta turba nec capit clementiam	835
ingrata nostram ferre nec pacem potest,	
sed inquieta rapitur hinc audacia,	
hinc temeritate fertur in praeceps sua:	
malis domanda est et gravi semper iugo	
premenda, ne quid simile temptare audeat	840
contraque sanctos coniugis vultus meae	
attollere oculos; fracta per poenas metu	
parere discet principis nutu sui.	
sed adesse cerno rara quem pietas virum	
fidesque castris nota praeposuit meis.	845

PRAEFECTVS NERO

Populi furorem caede paucorum, diu	
qui restiterunt temere, compressum affero.	
NER. Et hoc sat est? sic miles audisti ducem?	
compressit! haec vindicta debetur mihi?	
PRAEF. Cecidere motus impio ferro duces.	850
NER. Quid illa turba, petere quae flammis meos	
ausa est penates, principi legem dare,	

825. 826 post 830 *rerocavit Richter* || 827 et illa **A** *corr.*
Bothe | favor *Bentley* || 833 turpique e. s. cumuletur fame
N. Heinsius p. 514 || 843 nutu vel nutui **A** *cf. 484* || *inscr. NERO*
ou. ψ || 849 compressit **A** *corr.* *Peiper* (compressus? *Bücheler*) ||
850 metus **A** *corr.* α | *impii Delrio*

abstrahere nostris coniugem caram toris,
 violare quantum licuit incesta manu
 et voce dira? debita poena vacat? 855
 PRAEF. Poenam dolor constituet in cives tuos?
 NER. Constituet, aetas nulla quam famae eximat.
 PRAEF. Tua temperet nos ira, non noster timor.
 NER. Iram expiabit prima quae meruit meam.
 PRAEF. Quam poscat ede, nostra ne parcat manus. 860
 NER. Caedem sororis poscit et dirum caput.
 PRAEF. Horrore vinctum trepidus astrinxit rigor.
 NER. Parere dubitas? PRAEF. Cur meam damnas fidem?
 NER. Quod parcis hosti. PRAEF. Femina hoc nomen capit?
 NER. Si scelera cepit. PRAEF. Estne qui sontem arguat? 865
 NER. Populi furor. PRAEF. Quis regere dementes valet?
 NER. Qui concitare potuit. PRAEF. Haud quemquam reor.
 NER. Mulier, dedit natura cui pronum malo
 animum, ad nocendum pectus instruxit dolis.
 PRAEF. Sed vim negavit. NER. Ut ne inexpugnabilis 870
 esset, sed aegras frangeret vires timor
 vel poena; quae iam sera damnatam premet
 diu nocentem. tolle consilium ac preces
 et imperata perage: devectam rate
 procul in remotum litus interim iube, 875
 tandem ut residat pectoris nostri timor.

CHORVS OCTAVIA

O funestus multis populi
 dirusque favor,

853 caram A *cf. prf. l. n.* tantam ψ sic Leo in *editione*,
olim ei. sanctam Hermes X 441 858 qua t. A *corr.* Bücheler ||
 859 expectabit A explicabit ψ *corr.* α (spectabit iram Peiper) ||
 862 victum A *corr.* ψ | astringit ψ || 864 quid vel cur ψ ||
 867 quis A *corr.* ψ || 870 totus Neroni tribuitur A *corr.*
 Peiper || 872 tam A *corr.* N. Heinsius p. 514 | promit A *corr.*
 Bothe || 876 resideat ψ | tumor ψ || 877—983 *dimetris inter-*
positi monometri tres (913 tristis Er., 957 victima n., 982 numen
 s.) A || *inscr.* CHORVS (*om.* OCTAVIA) ψ

qui cum flatu vela secundo ratis implevit vexitque procul,	880
languidus idem	880 ^b
deserit alto saevoque mari. flevit Gracchos miseranda parens, perdidit ingens quos plebis amor nimiusque favor genere illustres,	885
pietate fide lingua claros, pectore fortes, legibus acres. te quoque, Livi, simili leto Fortuna dedit,	
quem neque fascēs texere suae nec tecta domus. plura referre	890
prohibet praesens exempla dolor: modo cui patriam reddere cives aulam et fratris voluere toros, nunc ad poenam letumque trahi flentem miseram cernere possunt.	895
bene paupertas humili tecto contenta latet:	896 ^b
quatiunt altas saepe procellae aut evertit Fortuna domos.	
OCT. Quo me trahitis quodve tyrannus aut exilium regina iubet,	900
si mihi vitam fracta remittit tot iam nostris et victa malis? sin caede mea cumulare parat luctus nostros, invidet etiam cur in patria mihi saeva mori?	905
sed iam spes est nulla salutis: fratris cerno miseranda ratem.	

882 gnatos *vel* gratos **A** *corr.* ψ || 887 leuis **A** (leui ψ ?)
corr. *Delrio* || 889 sui **A** *corr.* *de Wilamowitz* | nec tuta (*vel*
saepta) d. *N. Heinsius pp. 510. 514* || 895 possunt *an* possis
vel possit in **A** *fuert non liquet cf. prf. l. n.* || 898 domus **A**
corr. ψ || 899 quoue ψ || 902 enicta **A** *corr.* *Gronov* || 903 si
caede **A** *corr.* *Gronov*

hac en cuius vecta carina
 quondam genetrix, nunc et thalamis
 expulsa soror miseranda vehar. 910
 nullum Pietas nunc numen habet
 nec sunt superi:
 regnat mundo tristis Erinys.
 quis mea digne deflere potest
 mala? quae lacrimis nostris questus 915
 reddere aedon? cuius pennas
 utinam miserae mihi fata darent!
 fugerem luctus ablata meos
 penna volucris procul et coetus
 hominum tristes caedemque feram. 920
 sola in vacuo nemore et tenui
 ramo pendens querulo possem
 gutture maestum fundere murmur.
 CHOR. Regitur fati mortale genus,
 nec sibi quisquam spondere potest 925
 firmum et stabile * *
 per quam casus volvit varios
 semper nobis metuenda dies;
 animum firment exempla tuum,
 iam multa domus quae vestra tulit: 930
 quid saevior est Fortuna tibi?
 tu mihi primum
 tot natorum memoranda parens,
 nata Agrippae, nurus Augusti,

908 hac (hec ψ) est **A** corr. *Peiper* || 916 redderet edon **A**
 reddet vel reddat e. ψ corr. *Baehrens* (aedon α) || 918 alata ψ
 (*Bentley*), sublata *Bücheler*, at cf. *Verg. Aen. III 258* || 925 quic-
 quam ψ || 927 per quae **A** p. quem cel quam ψ | volvitur ψ
 inter hunc versum et antecedentem hiat oratio. *Corruptelae me-*
deri sic studuit Bothe: firmam et stabilem *Parcam*; casus | volvit
 varios | *Richter monometrum excidisse ratus sic*: firmum et sta-
 bilem <vitae eursum> | per quem e. v. v., *Leo dimetrum supplen-*
dum putat velut talem: stabilem | <per cuncta deum tempora
 vitae> | per quae *Temeraria Baehrens tentat*

Caesaris uxor, cuius nomen clarum toto fulsit in orbe, utero totiens enixa gravi pignora pacis, mox exilium verbera, saevas passa catenas, funera, luctus,	935 940
tandem letum cruciata diu. felix thalamis Livia Drusi natisque ferum	942 ^b
ruit in facinus poenamque suam. Iulia matris fata secuta est; post longa tamen tempora ferro caesa est, quamvis crimine nullo.	945
quid non potuit quondam genetrix tua quae rexit principis aulam cara marito partuque potens? eadem famulo subiecta suo	950
cecidit diri militis ense. quid cui licuit regnum in caelum sperare, parens tanta Neronis? non funesta violata manu remigis ante,	955
mox et ferro lacerata diu saevi iacuit victima nati?	
OCT. Me quoque tristes mittit ad umbras ferus et manes ecce tyrannus.	
quid iam frustra miseranda moror?	960
rapite ad letum quis ius in nos Fortuna dedit. testor superos — quid agis, demens? parce precari quis invisā es numina divum.	
Tartara testor	965
Erebiq̄ue deas scelerum ultrices	

940 vulnera *I. Gronov.* (*Sucton. Tib. 53*) || 948 textit an
rexit in **A** fuerit non liquet || 958 mittet **A** corr. *ψ* || 961 qui-
bus *ψ* || 964 quibus *ψ*

et te, genitor,
 dignum tali morte et poena:
 non invisā est mors ista mihi.
 armate ratem, date vela fretis 970
 ventisque petat puppis rector
 Pandatariae litora terrae.
 CHOR. Lenes aurae zephyrique leves,
 tectam quondam nube aetheria
 qui vexistis raptam saevae 975
 virginis aris Iphigeniam,
 hanc quoque tristi procul a poena
 portate, precor, templa ad Triviae.
 urbe est nostra mitior Aulis
 et Taurorum barbara tellus: 980
 hospitis illic caede litatur
 numen superum;
 civis gaudet Roma cruore.

967 *post vocem genitor Ico desiderat imprecationem talem:*
 perde tyrannum || 969 sors (*vel* 968 sorte) *N. Heinsius p. 514* ||
 972 tandem Phariae **A corr.** *Lipsius* || 973 lenes **A corr.** ψ ||
 974 etherea **A corr.** ψ || 976 ephigeniam **A corr.** ψ || 980 Mau-
 rorum **A corr.** *Lipsius*

subscriptio nulla, sequitur HERCVLES OCTAEVS A (L. A. S.
 OCTAVIA explicit, incipit eiusdem HERCVLES ψ)

I. INDEX

NOMINVM ET RERVM.*)

Tragoediarum ordo et signa:

H	Hercules I (furens)	1
Tr	Troades	49
Ph.	Phoenissae	91
M	Medea	117
P	Phaedra	155
O	Oedipus	201
A	Agamemnon	241
T	Thyestes	279
H _{II}	Hercules II (Oetaeus)	319
Oct.	Octavia	395

(Absyrtus), nefandae virginis parvus comes divisus ense, funus ingestum patri sparsumque ponto corpus M 131 eius cruor perfudit arva M 452 traditus neci M 473 umbra M 963

Abydo opposita Sestos Ph. 611

Acastus regna Thessalica optinens leto expetit (*Iasonem*) M 257

A. instat 521 A. et Creo arma iungunt 526 cf. M 415

Acharnens durus P 22

Achelous undas sanguine infecit suo H_{II} 300 mutatus in serpentem et taurum 301 Herculis clava subactus 495 omnis facilis in species dari 496 Acheloi vadum 586 *sqq.* tertius trames cava convalle serpens tangit errantes aquas (*Acheloi*) O 284

Acheron O 578 languidus H_{II} 1951 maestus T 17 inivius renavigari H 715 Acherontis atri vultus A 607 condere A. plagis P 1200 Acheronte toto nos tege T 1016 Ach. exere vultus tuos Oct. 339 Ach. in imo P 98

Achilles Tr 204. 242. 244. 806. 943. 955. 991 A 179. 209 Achillis Tr 194. 232. 292. 323. 666. 940. 953. 986. 990. 1001. 1121 Achilli (*gen.*) Tr 244 Achilli (*dat.*) A 186. 748 Tr 214. 306. 1158 pontus suum adesse Achillen sensit Tr 177 Achillem lyram pulsare iussit Cupido Oct. 814 Achillem generum (*Clytemestrae*) A 159 emicuit umbra thessalici ducis Tr 181 *sqq.* iras Achillis Tr 193

* Indicis numeros ad novam editionem accommodavit Henricus Boese.

- desponsa nostris cineribus Polyxena Tr 194 cantus Achillis Tr 323 ex Achille nate sed nondum viro Tr 343 illo ex Achille Tr 344. 347 *eius facta recenset Pyrrhus* Tr 210 *sqq.* trucidis pueri magister Chiron Tr 832 in Agamemnonem torvum armavit manum A 209 *bustum describitur* Tr 1121 saevus tumulus Tr 1164 Achilles falsus (*Patroclus*) A 619 simulatus Tr 447 *v. Aeacides Pelides Thessalus*
- Achivum turba Tr 1119 Achivis Tr 853 Achivae gentis praesidia M 227
- Actaeon citus O 756 cadmei nepotis O 751 Actaeon suis nova praeda canibus Ph. 14 O 756 *sqq.*
- Actaeae gentis decus P 900 actaeae genti veneranda Pallas 1149 actaea arva H 1164 (Acte) famula Oct. prima Octaviae toros violare ausa 193 monimenta extruit 196
- Admetus *v. Pheraeus*
- Adrastus gentes suas septemque regna ad auxilium trahit genero Ph. 375 Adrasti gener 374 *v. Polynices*
- Adria *v. Hadria*
- adynata H 373 *sqq.* T 476 *sqq.* P 568 *sqq.* Oct. 222 *sqq.* HII 281. 335 s. 515. 1584 *sqq.*
- Aeacidae Tr 253 *cf.* Tr 46 *v. Achilles*
- Aeacis* Tr 46
- (Aeacus) Thetidis socer H 734 Aeaco* Tr 346 Aeacos HII 1558
- Aeetae flammeum pecus M 468* palla Aeetae pignus datum a Sole generis 571 Aeetae Colchi genus 179 Aecten ducem adice 527*
- Aegaeum fretum Tr 226 Aegaeo ponto O 488 Aegaea freta Ph. 313
- Aegei coniunx (Medea) P 563
- AEGISTHVS (II) Aegisthe A 233. 260. 979. 986 causa natalis tui Aegisthe veniet A 49 furtivum genus A 732 nomen ambiguum suis A 984 Thyeste gnatus A 907 gnatus Thyestae — et nepos A 293 idem sororis gnatus et patris nepos A 985 auctore Phoebos gignor A 294 agrestis ille alumnus A 733 exul A 291 exul et adulter A 884 semivir A 890 Clytemestrae socius A 122 Aegisthus arces venere quaesitas tenet A 927 consors pericli et regni mei A 978 sceleris infandi artifex A 982
- Aegyptus incesta iterum hausit cruorem romani ducis Oct. 522 illic sepultum bellum civile 535 — cruentae regis Aegypti nurus H 498 *v. Danaides*
- Aeolius senex P 1231 *v. Sisyphus* Aeolia virgo M 105 *v. Creusa*
- Aesonio duci M 82 *v. Iason*
- aetates P 526 *sqq.* Oct. 397 *sqq.* ultima T 878 Pegaseo gradu Tr 385
- Aethiopus binos H 38
- Aetna fervens T 583 Aetna premens Titana M 410 ignis ardentis Aetnae HII 286 tota Aetna Ceres filiam quaesivit H 660 *v. Siculus vertex.* Aetnaeum antrum P 102 Aetnaeum fulmen 156 HII 542 Aetnaeis iugis 190 Aetnaeos caminos HII 1157 caminis Aetnaeis H 106
- AETOLVM genus HII 319 (AETOLARVM) VIRGINVM CHORVS II HII

AFRICVS *v. venti*

AGAMEMNO A 514 Agamemnon 39. 396^a. 779 T 326 Agamemnonis A 245 Agamemnon regum rex A 291 mille ductor ducum A 1007 rex regum ductor ducum A 39 regum tyranne Tr 303 regum maximus rector Tr 978 adest daturus coniugi iugulum suae A 43 ardore (*Chryseidis*) furens A 177 amores eius narrat Clytemestra A 175 *sqq.* victor Asiae ferocis, ultor Europae A 205 ignavus iste ductor ac fortis pater A 236 ignovit Helenae A 273 nulla Atriden venere furtiva abstulit A 275 telluris altum Argolicae decus A 395^a. *confertur cum* Marmarico leone A 739 quis iste est alter Agamemnon tuus A 962 caesus Agamemnon docet timendum A 932 peremptus scelere materno iacet A 925 caesus patrens Oct. 61 *v. Atrides*. Agamemnonios curus Tr 151 Agamemnonias laurus A 356 Agaue felix Ph. 363 O 616 Agaue furibunda O 629 Agauen O 933 *v. Cadmeides Cadmea mater* Agenoris natus O 715 *v. Cadmus* Agrippae nata nurus Augusti Oct. 934 *v. Agrippina* Agrippina *Germanici uxor*. nata Agrippae, nurus Augusti, Caesaris uxor Oct. 955 966 Agrippina *Claudi uxor* MATER NERONIS (III) Oct. patrens Neronis Oct. 953. 722 gnati scelere occidit 46. 171. 979—81 rati Stygiae imposuit natus 127 *eius naufragium describitur* 310 *sqq.* cf. 611 602. 908 *caedes eius* 366 *sqq.* cf. 607 *sqq.* — novercae dolis capta domus 151

Neroni facem accendit, Octaviam iunxit invitam 154 successu ferox orbis imperio ausa imminere 156 eius spes nefandae et blandi doli regnum petentis per gradus scelerum omnium 157 *sqq.* miscuit viro venena 164 poenis meis pascere coniunx: ego causa tuae necis, nato funeris auctor 339 *sqq.* — saeva noverca 21 infanda patrens 93 dira mater 94 dira genitrix 153 noverca coniunx mater infelix meis 645 Augusta 328. 748 *v. Claudius Nero*

AiAx melior morte decreta furens Agamemnonem non violavit ense A 210 AiAcis Salamina veri* Tr 814 AiAcis preces Ithacoque mandat Agamemnon Tr 316 — AiAx (*Oileus*) A 533. 543 AiAcis A 537 AiAcem A 537 *s.* *eius fatum narratur* A 532 *sqq.* fulmine et ponto moriens Oileus M 662

Alanis T 630

Albin bibunt Persae M 374

Alcestis *v. Phereus*

Aleides H 107. 505. 770. 818. 1061 Hu 370. 431. 499. 508. 765. 771. 850. 910. 1168. 1291. 1498. 1517. 1608. 1805. 1881. 1905. 1910. 1972. 1976 P 843 M 634 A 814. 858. 912 Oct. 210 Alcidae (*gen.*) H 204. 357. 440. 509. 635. 888. 957 Tr 720 (A 641) Hu 324. 328. 342. 419. 474. 744. 856. 996. 1171. 1314. 1337. 1427. 1648. 1717. 1832 Alcidae (*lat.*) H 84. 806 Hu 78. 222. 403. 838. 913. 1006. 1190. 1887 Alciden Hu 257. 271. 510. 892. 1320. 1352. 1353. 1493. 1511. 1516 1595. 1723. 1761. 1874. 1896 P 849 Alcide (*roc.*) H 186. 421 1343 Hu 1476 P 1217 Al-

- cide (*abl.*) H 398 H_{II} 924. 1000. 1571. 1793 *v. Hercules*
- ALMENE** H_{II} 1409. 1689. 1757. 1796. 1853 H 22 Almenae (*gen.*) H_{II} 1428 Alcmenes H_{II} 1825 Almenen 1777 H_{II} 1816. 1863 Almena (*abl.*) H_{II} 440 Almena genitus H 517 gnatus Almena H 773 natus (Almena) H 23 mater Herculis H_{II} 142 o cara genitrix H_{II} 1498 superba matres inter Argolicas eris H_{II} 1508 curru superbum vecta transcendes caput (Eurysthei) H_{II} 1974
- Aleyones** Ceyca suum sonant A 681 coniunx Ceyca gemit H_{II} 197 Aleyonas aequoreas vince Oct. 7
- Alpheos** sacer T 117 M 81 Alphei celeris ripa P 505 lucidus gelido flumine, stadio notus Olympico T 131. 1
- Althaea** mater H_{II} 954 *v. Meleager*. piae sororis impiae matris facem ultricis Althaeae vides M 780
- Amazon** scythico sub axe genita H_{II} 1185 tunc saeva Amazon ultimus cecidit metus Tr 242 qualis Argolicas ferox turmas Amazon stravit Tr 673 Amazon picta pharetras et securigera manu peltata A 218 quae vagos vicina prospiciens Scythas ripam catervis ponticam viduis ferit Tr 13 trucibus puellis O 479 quae viduis genibus imperat aurato religans ilia balteo H 542 *sqq.* armata peltis cohors inclusa ripis Thermontiis M 215 Thermodontiacae catervae O 481 *v. Hippolyte Antiope Penthesilea Thermodontius Macotis Tanaitis*. Amazonium ferrum A 736
- Amazonium malum circa Caucasi latus H_{II} 1450 Amazonium genus P 237 gens armifera P 909
- Amor.** genitum Venere Vulcano satum credit mortalis error Oct. 557 cum iussit Amor P 354 induit frenos 574 fallax 634 Amoris regnum 218 horridi matrem H_{II} 580 genitrix Oct. 697 Amorem Oct. 557 Amore Oct. 569 (*Amorem*) mundus et superi timet et aequor H_{II} 541 qui fulmen Actnaeum quatit 542 timende matri saevae aliger puer 543 (eius) spiculum 544 Iovem domuit 568 (*Ditem*) 559 deum invictum advoca qui certa tenera tela dimittit manu 538 *deprecaturum Deianira* 541 *sqq.* defigi potest (magicis) malis 524 vicit superos 472 summus Alcidae labor 474 amor dirus vitae A 611. — Cupido. Venerem vocat matrem P 280 geminus P 275 O 500 impotens flammis et sagittis P 276 lascivus puer et renidens 277 puer inmitis 334 volner 186 Oct. 199 levis fallaxque deus Oct. 198 omni in terra pollet P 186 invicta gerit tela Oct. 807 caeli tyrannus, freta penetrat Ditisque regna, detrahit superos polo Oct. 555 *sq.* caelo pariter et terris gravis P 194 captum Iovem caelo traxit Oct. 810 Iovem flammis torret P 187 Gradivus eius faces sensit 188 Vulcanus 197 *sqq.* Phoebus 198 *sq.* iuvenes senes virgines 290 *sqq.* superi 294 bestiae 338 *sqq.* Achillem lyram pulsare iussit Oct. 814 fregit Danaos Atridem, Priami regna evertit 815 *sqq.* deus P 190 Oct. 570 *de eius*

- potentia confer* P 191 *sqq.* 195 *sqq.* Oct. 807 *sqq.* — falsum esse numen a libidine fictum P 185 *sqq.* similiter Oct. 557 *sqq.*
- Amphion** manu laeva chelyn sustinens O 611 saxa dulci sono traxit O 612 cuiusque muros gnatus Amphion Iove struxit H 262 Amphionis moles Ph. 566 (*v. Thebae*) Amphionios canes O 179
- AMPHITRYON** Hii 1248 Thebane coniunx Hii 1779 pater Herculis vel falsus Hii 1781 verus Alcidae sator (*a Lyco dictus*) H 357 parens Alcidae* H 204 falsum ac nomini turpem tuo remove parentem H 1030 sive me auctorem vocas seu tu parentem H 1247 per tui nominis semper mihi numen secundum H 1185 perimes parentem H 1263 genitor H 1269. 1295. 1315 pater H 1314
- Amyclas** Graias Tr 70
- Ancaeum** stravit saetiger M 643
- ANDROMACHA** Tr 533. 907 Andromacham 576 Andromache 968 Andromachen 804 Andromacha (*voc.*) 925 Hectoris coniugia 59
- Anguis** astrum T 870
- Antaeus** Libys H 482 nullus Antaeus Libys animam resumit Hii 24 Antaeo libera tellus Hii 1899 si quis minor Antaeus Hii 1787 Libyae dominos H 1171
- Antenor**is coningem Tr 60 *v. Theano*
- ANTIGONE** Ph. *in scaenarum titulis* pietas inclitae sororis Ph. 536
- Antiope** barbara P 227 icta Thesei manu cecidit P 927 *v. Theseus Hippolytus*
- (**Antonius**) Oct. 517 *sq.* *v. Aegyptus*
- Aonius** latex M 80 *v. Ismenos*
- Aphidnae** P 24
- Apollo** *v. Phoebus Titan*
- (**Aquarii**) urna T 865
- Aquilone** natos stravit Alcides M 634 *v. Boreas venti*
- Arabs** divite silva P 67 Arabes divites M 711 dives Arabs Phoebum colens tus conligit Hii 793 Arabes odoris quicquid arboribus legunt H 910 *v. Indos.* Arabas beatos cinnami silvis O 117 Arabum donis A 807
- Araxes** gelidus M 373 P 58 niveum quisquis fraugit Araxen O 428
- arbores herbae** alnus O 540 amomum T 948 luxum A 358. 689 cinnami silvae O 117 cupressus O 532 T 654 fagus Tr 1082 Hii 1619 dumeta H 135 P 524 fraga P 516 frugis infaustae mala M 706 *v. Ceres.* gramina M 731 gramine A 843 hedera O 414. 455 corymbus O 403 herbae magicae *v. sacra.* ilex T 654 O 538 Hii 1640 laurus Tr 1082 O 551 Phoebea O 228. 453 Delphica O 16 enthea A 588 — A 313. 356 H 828 myrtus Paphia O 539 myrrha Hii 376 *cf.* 196 nardus H 468 olea H 913 ornus H 1047 pinus O 728 Tr 1082 Hii 1620. 1640 O 542 A 346 (pinifer Olympus) p. Cybebae Tr 72 platanus O 452 arbor pomis fertilis aureis A 852 poma Hii 1078. 1579 P 545 *v. Hesperides Tantalus.* populus Hii 1641 *v. Hercules.* quercus T 656 Hii 1052. 1473. 1624. 1635 O 534 *v. Chu-*

- nias*. robur H_{II} 1639 A 95
 O 575. 727 taxus T 654 O 555
 thymus O 497 tilia O 538 tura
 O 305 T 463. 687 Oct. 700
 H_{II} 734 *etc.* *v. sacrae res*. vitis
 O 158. 457 pampinea sarta
 O 430 *v. Bacchus*
- Arcades** veteres P 786 (*v. luna*)
 Arcades nondum Phoebe nascente
 genus H_{II} 1883 Arcadum populi
 H_{II} 1536. 1811 Arcadium sidus
 O 478 *v. Bootes*. — Arcados
 ursae H 130 Arcadiae nefas
 H_{II} 980 — Arcadii agri populator
 A 832 Arcadia virgo (Auge) H_{II}
 366 Arcadia nemora H 229
- Arctos** *v. sidera* arctous polus
 H_{II} 1107 sedis arctoae spatium
 H_{II} 1565 arctoi Boreae Tr 395
 arctoo frigore M 683 Oct. 234
 arctoas nives O 606 H_{II} 1286
 arctoum licet Maeotis in me
 gelida transfundat mare H 1326
- (Arcopagus)** facere innocentes
 terra quae superos solet H 1344
- Argivos** Tr 444 — Argiva tellus
 Tr 277 palaestra H 1124 Argivae
 urbis H 1180
- Argo** vocem perdidit M 349 Argo
 Palladia compacta manu regum
 referens inclita remos M 367
 reversa M 238 nova ratis M 3
 Thessala pinus 336 improba
 poenas dedit 340 prima carina
 363 audax carina 607
- Argolico leoni** H_{II} 1932 Argolici
 triumpho Tr 150 Argolica Iuno
 A 806 tellus T 185 telluris A 395
 Argolicae opes T 404 matres
 Argolicas H_{II} 1508 nuribus
 Argolicis Ph. 576 H_{II} 400
 Argolicas turmas Tr 672 catervae
 Ph. 58 Argolicae Cleonae H_{II}
 1891 argo-
- licas classes H 7 Tr 813 per
 urbes Argolicas H 59 H_{II} 16*.
 37. 418. 1680
- Argos** T 411 Tr 855 A 729
 H_{II} 1800 Argos Achaicum T 122
 Argos et Sparte T 627 Alcides
 repetebat Argos H_{II} 500 Argos
 supplex Iunonis A 353 Argos
 nobile civibus* A 808 Argos
 iratae novercae A 809 novercae*
 O 486 numerum deorum imparem
 aequasti A 811 Argos victimas
 alias dabit (*Eurystheum*) H 1038
 Argos movet in arma Polynices
 Ph. 283 Argis nociturus Nauplius
 M 658 Argi nobiles timent
 veterem sitim T 119 ut Argos
 regat ex parte dominus T 298
 Argis Tr 245 A 304
- Ariadnae** mitis pater P 245 et
 longa curva fila collegit via
 P 662 soror *Phaedrae* 760
 soror quacumque siderea poli
 in parte fulges 672 *nuptiae Naxi*
celebratae O 488 puellae sarta
 Gnosiacae H 18 *v. Phaedra*
Minos
- arma** Ph. 499 H_{II} 479 arcus
 H_{II} 549. 157 a. Phoebi A 326
v. Hercules — ballista P 535
 balteus H 543 bipennis A 46.
 897 H_{II} 799 caestus H 1125
 capulum P 900 Ph. 480 O 935
 clava — stipes — nodus —
 robur O 769 *v. Hercules* clipeus
 Ph. 470. 481 coryti H 1127
 culter M 807 P 53 cuspis H_{II}
 156. 1315 A 370 ensis Ph. 468.
 490 A 45 H_{II} 656 *v. Hercules*
 falx M 722 face Tr 1073
 faces 1174 ferrum Tr 1073
etc. gaesum P 111 galea Ph.
 481 gladius Ph. 631. 563
 H_{II} 153 harundo P 815
 H_{II} 819 hasta Ph. 469
 hastile P 393 iaculum P 813

- nervus H 1198 etc. parma A 634
 pelta (lunata) P 403 H 545
 M 214 peltata A 218 pharetra
 P 396 M 710 A 326 *sqq.* robur
 (venabulum) P 50 sagitta M 711
 Ph. 428 H_{II} 545 saxum H_{II} 1167.
 1331 scutum A 424 securis A 45
 (217 securiger) telum A 45
 H_{II} 158. 479 t. missile P 48
 tridens A 553 vagina Ph. 467
 venabulum *v. robur*
- Armenia sub rupe H_{II} 241 silva
 T 732
- Asclepios *v. Epidaurius*
- Asiam A 274 Asiae Tr 896
 pollentis Tr 7 potentis A 785
 ferocis A 205
- Assaraci domus Tr 17 Assa-
 raci veteris A 878
- Assyrio odore vacet crinis P 393
 Assyria tellus 87 Assyrio
 regi possessa loca Ph. 124 *v.*
Cadmus. puellae Assyriae
 H_{II} 553 *v. Europa*
- Astraea virgo siderum magnum
 decus Oct. 425 Astraeae an-
 num fugacem tradit leo H_{II} 69
 matris genus Astraeae *v.*
Somnus H 1068
- ASTYANAX aequaevis gregis du-
 cit turmas A 640 futurus He-
 ctor Tr 551 *v.* 646 futurus ul-
 tor extincti patris Tr 659 *Vliri*
traditus Tr 805 Priami nepos
 hectoris Tr 369 nostrae do-
 mus parvulam stirpem Tr 456
eius sortem queritur Andro-
mache Tr 461 *sqq.* spes una
 Phrygibus Tr 462 patri similis
 Tr 464 *sqq.* Troici defensor et
 vindex soli Tr 471 Hectorea
 suboles Tr 528 Hectoris proles
 Tr 597 Hectoris stirps Tr 605
 flebile matris furtum Tr 706
 decus lapsae domus Tr 766
- summum Troiae funus Tr 767
 Danaum timor Tr 767
- Athenae fida famulorum manus
 P 725 audite Athenae 1191
- Athos H_{II} 1048. 1383 praeruptus
 Athos H_{II} 145 Pindo congestus
 H_{II} 1153 haemonius M 720 Cau-
 casum Pindum Athon H_{II} 1730
- Atlans passus* an pondus titu-
 bavit? H_{II} 1599 stelligeri ve-
 ctor Olympi Atlans H_{II} 1908
 numquid inpositum sibi non
 poterit Atlas ferre cum caelo
 Herculem? H_{II} 12
- Atlantides illinc timendum rati-
 bus ac ponto gregem passim
 vagantes exerunt H 11
- ATREVS iratus T 180 innocens
 281 Atreus ferus acer nec po-
 tens mentis truculentus 547 fu-
 rens 683 immotus 704 dirus 712
 saevit 737 Atrei Tr 341 fa-
 cinus dignum Atreo T 271
 Atrea 486 occurret 412 Atreu
 513 *Thyestis liberos immolans*
 T 641 *sqq.*
- Atrides A 410 Atriden A 275
 Atridem fregit cupido Oct. 816
 Atrida (*abl.*) A 292 *v. Agamemnon*
 Atrides minor A 513
v. Menelaus Atridae Tr 596
 duos Atridas 148
- Atthis natum sonat H_{II} 200 At-
 thidum chorus P 106 *v. Philo-*
mela Proene Itys
- (Attica) illa te Alcide vocat,
 facere innocentes terra quae
 superos solet H 1344 Atticum
 solum P 400 plaustra M 314
 mystae H 847 puppes H 84
 Attica Eleusin H_{II} 599 *regio-*
nes P 1 *sqq.*
- Attin Phrygium A 690
- Averni pallidi fauces P 1201
 Averno magis flebile hospiti-
 um 1147

- aves ales O 605. 930 Tityi A 18
 volucres Hn 1378. 1632 avis
 O 454 obscenae M 732 acci-
 piter O 904 aedon A 671 H 149
 (Thracia paelex) Oct. 938 Al-
 cyone Oct. 7 A 680 bubo M 733
 H 687 Bistonis ales (hirundo)
 A 673 cyenus A 679 P 302 olor
 A 678 Oct. 210 strix M 733
 H 688 vultur H 687 P 1233
 Hn 947 *v. Tityos*
- Age arcadia virgo ab Hercule
 stuprata Hn 367
- Agei stabuli labor H 248
- Augustus divus Oct. 477. 505 pa-
 rens 477 deus 478 consecratus
 et templis datus 529 Augusti
 nurus 934 soror 283 *cf.* 479 *sqq.*
 504 *sqq.* 523 *sqq.* 957 *v. Nero.*
 Augusta *v. Agrippina.* au-
 gusta domus Oct. 168 a. no-
 men 251
- Aulis A 173 amissi regis memor
 retinet carinas M 622 Aulis
 mitior Roma Oct. 979 Aulin
 tardam ratibus A 567
- Aurora movit ad solitas vices
 caput A 822 *v. Tithonus.* Mem-
 nonis parens pallente vultu
 protulit maestum diem Tr 240
v. Memnon. sub Aurora po-
 sitis Sabaeis Hn 1521 Auro-
 ram inter et Hesperum H 883
 genetrix roscida primae lucis
 T 816 videt sol occiduus T 822
 sidera fugat Oct. 2
- Ausonium mare M 355. 407 la-
 tus H 376
- Auster *v. venti.* — australis
 polus Hn 1104
- Autonoe *v. Cadmeides Cadmeae*
matres
- Averni fauces P 1201 Averno
 magis flebile 1147
- Bacchis laeae Pentheus O 617
 Cadmeis Bacchis H 134
- Bacchus H 16. 66. 472 *v. infra.*
 Bacchum O 471. 487 Baccho
 O 515 Bacche O 113. 407 Bac-
 chi parens H 16 *v. Semele*
 nitidi Bacchi matertera O 445
v. Ino cognatus Bacchi (Pa-
 laemon) O 448 *v. Palaemon* de
 Bacchi laudibus carmen po-
 pulare O 403—503 lucidum caeli
 decus O 405 virgineum caput
 O 409 vultu sidereo O 410. 421
 tyria mitra O 413 effusi crines
 O 416 revocati adducto nodo
 O 417 simulata virgo O 420
 cultus molles sinus laxi fluidum
 syrma 422 s. auratus currus
 O 424 leones 425 Silenus B.
 sequens 429 mystae deducunt
 431 Bassarides comitantur 432
 Baccho gratum solum Phoci-
 dos O 279 Thebani comites
 Bacchi extremos usque ad In-
 dos O 114 Baccho saucia mae-
 nas Hn 701 e matris utero ful-
 mine eiectus puer H 457 (*cf.*
 Hn 1805) mox fulminanti pro-
 ximus patri stetit H 458 non
 erubescit effusos tener sparsisse
 crines H 472 B. et Bacchi
 parens adiere superos H 16
 B. deis se intulit Hn 94 nec
 in astra lenta veniet ut B. via
 (Hercules) H 66 Lycurgi domi-
 tor et rubri maris H 903 tectam
 virente cuspitem thyrso gerens
ibid. Bacchi dona O 324 lau-
 des 402 lucos H 1286 Bac-
 chus curas exoneret P 445 pa-
 trio residet Olympo Oct. 209*
 Baccho nota iuga Tmolii Ph. 602
 B. veniente Iuppiter fulmen odit
 503 tellus Bacchi ferax H 697
cf. O 158 A 886 *et alia metony-
 miae exempla.* — cui bacchor

furens (*Cassandra*)? A 724 — Bromius P 760 — Iaccho ogygio O 437 — Liber intonsa iuvenis coma, tigres cuspide territans, mitra cohibens cornigerum caput P 753 *sqq.* proles fulminis improbi aptat qui iuga tigribus M 84 *sq.* — Lyaei thyrsigeri proles M 110 formonsi O 508 Lyaeum conceptum furens maenas HII 244 deo recepto maenas M 383 — Nyctelius latex O 492

Baetis M 726

barbara tellus P 166 barbarae urbes M 127 barbarae ora M 612 paelice barbarae A 185 barbarae mitra H 471 barbarae gentes A 783 — auro decorum syrma barbarico H 475 barbarica templa Tr 782 barbaricis equitum catervis A 601

Bassaridum cohors Bacchum comitata O 432

Belias HII 960

Bellona HII 1312 Bellona tristis sanguinolenta manu A 82

Bella H 695

bellum civile Ph. 355 Oct. 498 — 524 civile nefas O 748 *c. Sparti* inpium Ph. 290 fratrum *ibid.* 362 O 750 septena Ph. 391 dotale *ibid.* 510 belli fortuna Ph. 629 — miles Ph. 393. 628. 636 P 533 Oct. 820 lixa Ph. 597 — grex hostilis Ph. 543 exercitus Ph. 559 acies A 599 frons prima Ph. 399 phalanx Thressa A 216 turmae aequaevi gregis A 640 catervae Ph. 545 *c. Thermodontiacae* O 481 equitum catervae barbaricae A 601 equites Parthorum O 118 equitatus levis Ph. 545 cohors O 586 cohors

praetorianae: trepidi praefecti cohortes trahunt ad urbis praesidia Oct. 782 armatae cohortes linen ducis servent Oct. 625 quicumque tectis miles exultat ducis Oct. 780 signa Ph. 398. 414. 415. 541 signa Bacchi O 116 aquila Ph. 390 vexilla nomen ducum aurea clarum nota praescriptum ferunt Ph. 400 vexillum A 40 signifer Ph. 390 — bucina classicum lituustuba *v. instrumenta musica.* clamor hosticus O 736 hostilis fremit Ph. 415 — induciae exiguae Ph. 485 — exuviae A 880 P 1181 spolia A 784 Ph. 637 — triumphii praeda Tr 150 Ph. 578 spolia ad Iovem ferunt victores A 804 triumphus, triumphii HII 44. 100. 414. 562. 746*. 1553. 1981 triumphans in curru stat victor Tr 188 HII 1683 hasta summo lauream ferro gerit A 410 victrice lauru cinctus Agamemnon deos suos adit A 779 palma Ph. 638 tropaea A 190 subiecta feret colla tropaeis Tr 151 pompa O 126 Tr 156 pompae nobile ferculum HII 110 — currus sequens Agamemnonios Tr 153 — iugum Tr 147 famulare iugum Tr 747 manus posterga dabit (*victus*) Tr 153 vincula HII 109 *etc.* Lex nulla capto parcat aut poenam impedit Tr 333 *sed v.* 334 cultus squalidi captae, horrentes comae Tr 883 supplices Tr 313 tibi Troia submisit manus A 785 victorem posito suspiciens genu H 546 ore delecto petiere terram O 480 supplex ad genua accido dextram pedibus admoveo tuis Tr 692 *sqq.*

- praeda divisa A 422 dominum sortitur urna Tr 57. 62. 974 sors Tr 972. 976. 977. 917 sortitor urnae Tr 972 dominae captiva colus fusosque legam HII 218 supplicia: rogius H 508. 514
- Bessan** Tr 848
- Bistones ultimi** HII 1042 — stabula Bistonii gregis H 226 Bistoniae matres HII 1894 *cf. aves*
- (**Boeoti**) nomen genti de bove tradidit (Cadmus) O 722 Boeotios agros Ph. 129 — Boeota loca O 666
- Bootes** *v. sidera*
- Borea** sati M 231 *v. Aquilo venti*
- Briareus vastus** HII 167
- Briaride** capta Tr 222 *v. Lyrncos*
- Britanni** ante ignoti iurisque sui terga dedere Oct. 28 Britannis* primus imposuit ingum Claudius 41 — Britannice extinctus iaces Oct. 169 extinctus venenis Oct. 45. 167 natus Claudii 137 frater Octaviae 67. 103. 112. 182 frater Neronis 242 umbra eius 115 *sqq. v. Claudius Agrippina*
- Bromius** *v. Bacchus*
- Bruttius pontus** T 578 Bruttia unda HII 650
- Brutus** in caedem ducis a quo salutem tulerat armavit manus Oct. 498
- Busiris** cecidit ante aras suas HII 26 Busiridis feri aras non adpersit puerilis sanguis Tr 1105 qui hospitali caede manantes foci bibere iustum sanguinem Busiridis H 484 si quis minor Busiris HII 1787 arae cernere adsuetae hostiam similem colenti HII 876 nec aras impias quisquam inquinat
- HII 1702 Libyae dominos H 1171 *v. Antaeus*
- Cadmus** Ph. 647 Cadmi proles O 110 Ph. 648 Cadmi domus semper cruore cognato laeta O 626 C. nobilis stirpem ultimam H 256 Sidonio hospiti O 713 — natus Agenoris O 715 Cadmi errores O 712 *sqq.* la rem regis advenae Tyrium H 917 torvum subrigens crista caput Illyrica Cadmus regna permensus fuga longas reliquit corporis tracti notas H 393 Cadmi nemus Ph. 125 Assyrius rex *vocatur ibid.* 124 — Cadmeides (*in inferis*) H 768 *v. Agaue Ino Autonoe* — Cadmeia Ino O 446 Cadmea mater *v. Agaue* O 1006 Cadmeas inter matres O 435 Cadmea proles H 268 Cadmei nepotis O 750 Cadmea progenies Ph 392 Cadmea prata *ibid.* 546 Cadmeum nemus O 175 Cadmeis inclusa Bacchis dumeta H 134 Cadmeis cistis condita orgia HII 594 Cadmeis Thebis O 233 Cadmeae genti O 29
- Caesar** civium scelere occidit Oct. 502 Caesaris nomen Oct. 938 *v. Nero Brutus Iuppiter*
- Calais** *v. Boreas Aquilo*
- CALCHAS** augur Tr 533 Calchas Tr 592. 636. 749 A 167 vatem Tr 763 Calchas interpres deum Tr 352. 938 Calchas (*voc.*) Tr 359 solus fata qui mundi videt in nos fidelis augur, in captas levis A 179
- Calchedona** A 566
- Calliopae** genus *Orpheus* HII 1034
- Calpe** Hibera HII 1253 fracta Calpe HII 1240 Calpe con-

- misso ponto resonans HII 1569
v. Chalcis HII 807
Calydnae quolibet vento faciles
 Tr 839
Calydona notam Tr 845 — Ca-
 lydoniae *Deianirae comites*
 HII 582
Camena vocalis M 625
Cantus carmen. cantus car-
 men HII 1071. 1072. 1080. 1088
v. Orpheus. cantus flebilis
 HII 1064 *cf.* 1091 canere laud-
 es HII 1698 Tr 293 bella can-
 nit Chiron Tr 835 canere =
 praedicare HII 1972. 1982 can-
 tus magici M 684 carmen
magicum M 688 carmina Thes-
 salica P 791 *v. luna* carmen
 magicum volvit Tiresia et de-
 cantat O 561 canit rursus
 O 568 carmen letale T 692
 carmen (*Sphingis*) O 98. 102. 246
 sociale* carmen Phoebus can-
 tat O 498 carmina (*fescen-
 nini*) M 108 populare carmen
 O 402 carmen simplex — acre
 A 332 mobile (*aedonis*) A 670
 carmine vincit inferos(*). HII
 1080 carmine molli fila mo-
 vent docta puellae A 360 aed-
 don Ityn in varios modulata
 sonos A 671 dulci sono saxa
 trahens Amphion O 612 modi
 dulces A 584 flebiles HII 1091
 lusus (*Phoebi*) A 336
Caphereus HII 777 fallax A 560
 — petrae Capherides HII 804
Carystos ferax varii lapidis Tr 836
Caspium mare Tr 1105 rupes
 Caspiae (*Promethci scopuli*)
 H 1206 Caspia iuga T 374 —
 Caspias fera (*tigris*) HII 145
CASSANDRA Tr 61. 968. 977
 A 952 Cassandram Tr 37
 Cassandra (*coc.*) A 691 phry-
 giae vatis A 189 furens no-
 verca futura A 200 Cassan-
 drae furor A 720 *sqq.* Aga-
 memnonem dominum sortita
 Tr 978 famula veridici dei
 A 255 Phoebas Tr 34 A 588
 dura virago A 668 captiva con-
 iunx regii paelex tori A 1002
 poenas capita persolvit suo
 A 1001
Castaliae sanctae O 271 — Ca-
 stalii fontis sancta lympa
 O 229 Castalium nemus O 712
Castore cum suo Pollux M 88
 Castor et Pollux M 230 *v. Leda*
 — Castorea manus P 810
Caucasum Pindum Athon HII 1730
 nivalis Caucasi HII 1451 hor-
 ridus Caucasi HII 1378 Cau-
 casi abruptum latus H 1209
 Caucasus inhospitalis T 1048
 Promethei cruore sparsus M 709
 ingens P 1135
Caycus Tr 228
Cecropiae terrae T 1049 Cecro-
 pii montis iuga P 2 Cecro-
 piae nurus M 76
Cenaei annosi templa Iovis HII 778
 acta Cenaei Iovis HII 102
Centauri truces — Lapithaeque
 in inferis H 778 Centauris
 HII 1195. 1925 rapiam dextra
 plena Centauris iuga HII 969
 Centauros HII 1049
Cephalanum dux Tr 518 *v. Ulixes*
Cerberus Tr 404 Cerbero H 60.
 1224 Cerberum H 1333 tri-
 ceps Cerberus catenas movit
 graves O 581 atrum Cerbe-
 rum vidit dies HII 23 canis
 inferorum HII 1601 A 859 Sty-
 gius canis H 783 P 228 Sty-
 giium canem HII 79 *describitur*
 H 787 *sqq.* Tartari saevum ca-
 nem A 751 Tartareus canis
 H 653 HII 1770 atrum canem
 H 59 tetra monstri colla H 61

post raptum canem Tisiphone portam vacantem clausit opposita face H 985 canis abstractus P 844 sonuit infernus canis H_{II} 460 triformis canis H_{II} 1202 regnum canis inquieti H_{II} 1526 canis H 59 canem O 171 custos Stygius H_{II} 1257 custodem Stygis trigemina nigris colla iactantem iubis A 13 custos carceris diri T 16 obsidentem claustra Lethaei lacus O 560 qualis duxit per urbes Argolicas canem H_{II} 1680 Cerberus qui colla gerit vincta catenis imo latitans antro H 1107 triplici catena vinctus ab Hereule tacuit A 859 spolia ultima H_{II} 1197

Ceres frugifera Ph. 219 frugum potens H 300 Ph. 371 M 761 Cereris P 373 Cereri Ph. 608 coacta messem hibernam vidit M 761 grata Gargara Ph. 608 spiciferae deae H_{II} 598 secretam Cererem H 845 tibi frugum potens secreta reddam sacra, tibi muta fide longas Eleusin tacita iactabit faces H 302 sacris tacitis gaudens Eleusin Tr 843 *Cereris sacra describuntur* H 842 *sqq.* — tellus Cereris ferax H 697 Ceres adulta O 49 Cererem coquant colla leonis P 969 tertia falce decubuit Ph. 371 nulla eius cura P 373

Ceyca suum sonant Aleyones A 681 raptum coniunx Ceyca gemit H_{II} 197 *v. Aleyones*

Chaleis Tr 837 vasta Chaleis H_{II} 803

Chaonias arbores O 728 — Chaonis quondam loquax quercus H_{II} 1623 *v. Dodona*

Chaos Tr 400 H 1108 mors aliqua et chaos H_{II} 1115 chaos atrum A 508 caecum chaos O 572 H_{II} 1134 M 741 Oct. 391 chaos densum H 861 avidum chaos H 677 extremum chaos H_{II} 47 noctis aeternae chaos H 610 M 9 chaos dirum P 1238 chaos deforme T 832 inane T 1009 victum est chaos H_{II} 1946

Charon *describitur* H 764 *sqq.* *nominatur* H 771 portitor H 768 navita H 774 H_{II} 1924 qui turbida flumina servat capaci cumba durus senio navita crudo vix assiduo bracchia conto lassata refert fessus turbam vectare novam O 166 *sqq.* uno tot populi remige transeunt H 557 *Charonis cumba*: Phlegethontis atri rates A 753 inferni ratis aequoris H_{II} 1073 puppis infernae vada tristia H_{II} 1950 illa puppis H_{II} 1556 puppis furva H_{II} 1964

Charybdis rapax revomit haustum mare T 581 Ausonium mare Siculumque sorbens M 408 Scylla et Ch. H_{II} 235

Chimaerae mediae dona M 828

Chiron trucidis pueri magister Tr 832 videat sub Ossa Pelion Chiron suum H 971 Chiron *sidus* T 861

CHORVS Thebanorum H O Corinthiorum M senum Mycenaeorum T civium Atheniensium (et Cressarum *v.* 274) P Troadum Tr CHORII II Mycenaearum et Iliadum A Oechaliarum virginum et Aetolarum mulierum H_{II} Romanorum alter Octaviae alter Poppaeae Oct. *desideratur* Ph.

Chryse causa litis regibus Tr 223
Zminthea spolia Phoebei senis
A 176 sacrae virginis A 177

Cilla cara Phoebo Tr 227

Cinyphio fonte Hercules scelus
expiauit Hii 907

Cirrhaea templa Paeon meruit
Hii 92 C. templa quatiens ne-
mus Hii 1475 vatis Cirrhaeae
O 269 *v. Delphi Phoebus*

Cithaeron H 979 quicquid C. ver-
tice celso videt* H 335 Ci-
thaeronis iuga H 1286 T 117
Cithaeron notum Oceano pec-
us pavit H 234 Cithaeronis
nivoso sub iugo O 808 sub C.
plaga O 844 Cithaeron lae-
tus O 845 sacer O 484. 931 fe-
ras tuas emitte vel rabidos
canes O 932 Cithaeron qua
praerupta protendit iuga Ph. 13
C. sedes meas redde *ibid.* 31
C. noxius *ibid.* 256

Claudius. Claudi stirps Oct. 38
Britannis iugum imposuit 41
cui Britanni terga dedere 28
nato praetulit sanguine alieno
satum genitamque fratris con-
iugem sibi iunxit 139 *sqq.* con-
iugis scelere occidit 44 con-
iugis insidiis oppressus 31 *cf.* 92.
102 genitor Octaviae 135. 137.
967 s. Neronis pater 25 divus
286. 586 *v. Agrippina* — Clau-
dia *v. Octavia* — Claudia
gens. Cl. gentis decus Oct. 534
(*v. Octavia*) Cl. proles 278 (*v.*
Octavia). — domus decorum ira
urgetur 258 s. domum lapsam
prodidit Messalina 269 domus
novercae dolis capta 151 do-
mus tyranno servit 32

Cleonas Hii 1811 Argolicae Cleo-
nae Hii 1891 — Cleonacum
caput (*leonis*) H 798

Clotho *v. Parcae*

CLYTEMNESTRA*) regina A 303
regina Danaum A 125 decem
per annos vidua A 156 Tyn-
daris caeli genus A 162 Tyn-
daris furens A 897 cruenta
Tyndaris A 306 Leda sata A 234
inclitum Ladae genus A 125
Helenae soror A 124. 907 au-
dacis leae A 740 Lacaena cultu
A 736 festa coniunx A 780 cru-
enta coniugis viatrix sui A 947
Coeyti gementis stagna Hii 1963
palus inertis C. H 681 turba...
faciet vela inertis Coeyto H 870
Colchi M 164. 983 Colchis 197.
703 Colchos 451. 527 — Col-
chide noverca maius malum
P 697 nefanda Colchis M 871
— Colchus Tr 1104 Medea
Colchi noxium Aeetae genus
M 164 Colchus Phasis P 907
Colchico regno M 225

cometa Oct. 231 *sq.*

coningales dei M 1

Corinthos M 35 Corinthi aera
M 796 Corinthos maris ge-
mini premens fauces T 269 —
isthmi Corinthii regna et por-
tus gemini et mare dissidens
T 124 s. geminum mare T 181
bimaris Sisyphi terras O 282 —
Corinthius populus O 784

Corsicum mare Oct. 382

Corybantes et Curetes Hii 1877

CREO (*Iocastae frater*) O 203. 205
germane nostrae coniugis O 210
CREO O 399 ad quem secun-
dam regna respiciunt mea *ibid.*
CREO *de sua condicione loquitur*
O 687 *sqq.* *Herculis socer*: un-

*) nomen non occurrit nisi
in scaenarum titulis (Clyteme-
stra sic)

- brae Creontis H 495 Creonti H 643 Creo M 178. 246. 490. 514. 521. 526 Creontis 143 Creontem 415 — tumidus Pelasgo imperio 178 coniugias solvit 144 Creo et Acastus arma iungunt 526
- Creta** HII 1882 caerulea Crete tellus cara populo magno tonanti HII 1874 centum populi HII 1876 Creta dominatrix freti P 85 Cretae centum populi P 150 centum populis (*Creta*) H 230 taurus populis centum pavor HII 27 urbibus centum spatiosa Crete Tr 820 — geminos Cretas HII 1558 *v. Minos Rhadamantys* Cretes pugnaces P 34 dociles spicula figere 815 — Cresius taurus biformis P 1170 — Cressa P 177 (*cressam*) virginem O 489 — Creticum fretum P 661 — Cretaeae ceruae P 60
- Crensa** M 508 Creusae 495 Creusae vestes 817 Creusa peperit 922 virgo Aeolia M 105
- Crispinus** coniunx quondam Pop-paeae Oct. 731
- Cupido** *v. Amor*
- Curetes** et Corybantes HII 1877
- Cybebae** matri Tr 72 *cf.* 782 Phrygiumque nemus matris Cybeles P 1136 turritae parenti A 688 *sqq.*
- Cyclas** omnis HII 803 Cyclas nova P 1021 Cyclada Delon A 387 Cyclades motae T 595
- Cyclops** ferus T 582 Cyclopus sacrae turres T 407 — Cyclo-pia saxa (Mycenarum) H 997
- Cyenus** H 486 Cyenus nivea proles aequorei dei A 215 Neptunium iuvenem Achilles perculit Tr 183 cana nitentem coma Tr 184
- Cydon** barundo quam C. excussit HII 820
- Cyllaron** Spartanum flectere poteris P 811
- Cyosura** *v. sidera*
- Cynthia** *v. Luna*
- Cyprias** lacrimas Myrrha tuetur HII 196
- Daedalus** HII 684 P 120 Daedalus callidus senex O 900 *sq.* potens arte Mopsopia P 121 — Daedalea claustra P 1171
- Dahae** sparsi T 370 Dahae Parthis equitem minati T 603
- Danaae** fulsit in auro Iuppiter Oct. 772
- Danais** deest una numero H 500 vacet una Danais HII 948 Danaides urnis quas foratis inritus ludit labor M 749 Danaides H 757 eruentae regis Aegypti nurus H 498
- Danai** Tr 265. 662. 684. 1165 (*voc.*) A 511 Danaum (*gen.*) Tr 767 A 628*. 644. 744 regina Danaum A 125 Danaum fatale munus A 628 Danais (*dat.*) Tr 62. 360. 418. 442. 590. 606. 687 A 211. 224 o longa Danais semper in portu mora Tr 164 *v.* 166 Danaos Tr 446. 529. 550. 590. 606. 687. 1073 A 526 Danaos fregit Cupido Oct. 815 — Danaidae Tr 607 Danaidis Tr 757
- Danuvius** M 724 Danuvii vadum T 376
- Dardanus** pater exultat et ponit gradus decoros A 774 Dardanidae* mendax domus A 863 — Dardana tecta A 613 Dardana moenia Tr 135 — Pelopis Dardanii H 1165 Priami HII 363 spolia Dardania Tr 27

- Dardaniae domus Tr 871
 A223 Dardanias turres A370
- Daulis** parens sororque T 275 —
 Daulias ales Hii 192
- DEIANIRA** Calydonia Hii 582
 Oenei 583 *v. Oeneus*. Herculea
 coniunx 241 Herculis nuptam
 344 nurus tonantis 1420 nurus
 scelestas 848 mater (*Hylli*)
 744. 751 regina 702
- Deiphobe** incertos geris vultus
 coniugis munus novae (*Helena*)
 A 749
- Delon** maternam A 384 *cf.* H 453
 mobilis tellus H 15 Cyclada
 errantem A 384 terra errante
 H 453 — pastor Pheraeos De-
 lius pavit greges H 451 *v.*
Phoebus. — *Delia v. Luna*
- Delphis** fidem praestiti Ph. 259 *v.*
Cirrhaeus Parnassius Hii 1474
 Delphico deo O 214 admo-
 nitu O 800 laurus O 16
- Deucalion** vir (*Pyrhae*) Tr
 1039
- Diana** *v. Luna*
- Dictaea** arva A 833
- Dietynda** *v. Luna*
- Diomedes** non parva gregibus
 membra suis epulanda posuit
 Tr 1108 currus truces Thracis
 cruenti H 1170 greges Thracis
 cruenti Hii 1790 Thraciae si
 quis Rhodopes alumnus pascet
 humano stabulum cruore Hii
 1538 stabula A 844 auriga
 A 847 notos Hebro greges Hii 20
 — *Diomedes Tydei filius*; Ithaci
 comes nocturnus Tr 38
- Diree** O 42. 714 **Diree** sacra
 latet Ph. 126 Aonius latex M 80
 Dircen Ismenida O 234 tur-
 batam sanguine Dircen O 177
 nobilis Dircen aquae H 916
 — **Direaea** vallis inriguae loca
 O 531 moenia Hii 140 dente
 Direaeco O 588
- (Dis) Diti** O 770 P 222 1218
 Hii 1962 Ditis Ph. 234 M 638.
 741 Diti nuntiet Lycus me iam
 redisse H 639 Ditem Tr 198
 Hii 208 Ditis implacabile nu-
 men O 395 aeternus Ph. 234
 horridus P 951 ferus M 638
 tertiae regem sortis H 833
 tertiae sortis loca H 609 *v. in-*
feri paria sortitus Iovi H 53
 diro Iovi H 608 limen inferni
 Iovis H 47 rex infernus P 952
 rector Erebi Hii 1369 Stygis
 dominus Hii 560 mortis domi-
 nus H 565 mortis arbiter H 582
 tenebrarum potens O 868 rec-
 tor umbrarum O 869 qui ma-
 nes regit O 559 P 1240 qui
 rex populis pluribus imperat
 H 560 turbae ducem maioris
 Hii 560 opaca qui regit scep-
 tro loca H 707 aspero sub do-
 mino regnum Tr 402 — *Dis et*
Proserpina sedens uterque so-
 lio dominus H 805 tristes deos
 H 611 umbrarum dominos H 570
 lacrimis difficiles dei H 578 ira-
 tos reges H 1137 ire ad illos
 quos vicit deos *Hercules* eru-
 bescit Hii 1706 — Ditis re-
 gnum *describitur a Theseo*
 H 662 *sqq.* Ditis avidi regna
 A 752 Ditis regna patefacta
 M 638 regni tristis dominus
 M 11 regni tenacis dominus et
 tacitae Stygis P 625 maesta
 nigri regna Iovis Hii 1705
 dominantem regno capaci H 659
 Ditis inferni opaca loca A 1
cf. H 709 ab imo Dite Tr 432
 imo Ditis e regno H 95 — in
 primo limine Ditis Hii 1921
 perfracto limine Ditis Tr 723
 Ditis invisi domus H 664 avari

- Ditis domus H 782 Ditis regia atque ingens domus *describitur* H 716 *sqq.* regia Ditis H 590. 591 — Ditis morae H_{II} 1199 Ditis carcer apertum T 805 Ditis umbrosi domus opaca M 741 qui carentis luce disponis domos O 256 furva nigri scepra gestantem poli H_{II} 559 dira maiestas dei *describitur* H 722 telum tergemina cuspide praeferens H 563 effugit tenui vulnere saucius et mortis dominus pertimuit mori H 564 frons torva H 723 pestiferæ manus H 562 Dite domito H 51 Dite contempto H_{II} 1681 victi regis H 48 *cum Amor domuit* H_{II} 559 — populis Ditis O 573 Ditis feri exanguæ vulgus O 598 famulae Ditis *v. Furiae.* patruus Alcidae H 761 H_{II} 328 — Pluton H_{II} 1954 placidus P 628 superbus H_{II} 1142 purget has manus H_{II} 935
- Dodona** quercus fatidica H_{II} 1473 *v. Chaonius*
- Dolops** gelidus H_{II} 125
- Domitio** patre genitus Oct. 249
- Doris** tellus (*Sicilia*) gigante excusso tremens H 81 — Doricae classi A 163 Dorica face A 421 D. genus A 523 D. ignes A 613
- Drusus** Oct. 942 *v. Livia*
- Dryas** quercum fugiens suam H_{II} 1053 Dryades lascivæ nemorum deæ P 784
- Echo** habitans cavis montibus Tr 109
- Edono** Pangæo O 433 Edonas silvas H_{II} 191
- Eetion** victus Tr 219
- ELECTRA** A 924 Oct. 59 hostis parentis, inpium atque audax caput A 953
- Eleum** ad tonantem H 840 Elei amnis (*Alphæi*) O 285 Elea palma A 918
- Eleusin** sacris gaudens tacitis Tr 843 tacita iactabit faces H 302 mystas cludit H_{II} 599 dona quarta Triptolemi secat P 838 *ad sacra Eleusinia spectant* P 106 *sq.*
- Elin** Ph. 129 Elida Iovis coronis claram Tr 850
- Elissus** *v. Ilissus*
- Elysium** H_{II} 956 — nemoris Elysi loca H 744 E. in umbris Tr 159 campo Tr 944 E. domus H_{II} 1916
- Enceladus** ferox H_{II} 1140 Enceladus Ossan umeris inposuit H_{II} 1735 Enceladus nondum fulmine victus H_{II} 1159 anhelantem premens Aetna Titana M 410 ne fiat Othrys pondus Encelado leve H_{II} 1140
- Enispe** formidat boream Tr 841
- Enna** *v. H* 660
- Eos** H_{II} 1866 noctem submovet Eos H_{II} 614 — Eoo mari H 25 freni T 815 turis O 305 unda H_{II} 662 campis O 115 E. sinus A 483 terræ O 426
- Epidauri** dei rupes P 1031
- equus troianus** *v. Troia*
- Erasini** gelidos fontes A 318
- Erebi** O 411 H_{II} 1069 Erebo H 54. 1224 O 394. 521 rector Erebi H_{II} 1369 *v. Dis* victor Erebi H_{II} 1681 claustra H_{II} 1311 O 160 hiatus Tr 179 tenebris tuis (*rector Erebi*) H_{II} 1369 Erebi dei H_{II} 1065 deæ Oct. 966 *v. furiae*
- Eridani** H_{II} 186
- Erinyes** *v. furiae*
- Error** H 98

Erymanthi iugis H 228
Eryx Herculis caestibus fractus H 482 Eryci iunctus Antaeus *ibid.* — *Eryx mons* O 600 Eryx inivius saxis M 707 Erycina P 199 *v. Venus*
(ETEOCLES) regia habitat superba Ph. 592 nullas ferat poenas? 644 graves solvet sc. p. 645 turbae exulum se ascribat 653
Euboicum mare Hii 103 litore H 839 Euboica tellus Hu 775 unda H 378
Euenos per campos vagus Hu 501
Eumenides *v. furiae*
Euripus instabilis undas flectit Hii 779 septem cursus volvit et totidem refert Hii 780 semper Euripo properante Tr 837 Euripus vicibus alternis fugax H 378
Europae ultor Agamemnon A 205 Europae cruor Helenae fluxit Tr 896 Europam Helena malis adflixit A 274 — Europen raptam Oct. 766 Tyriae Europae (*sidus*) H 8 puellae Assyriae Hii 553
Eurotas Ph. 127 Eurotan A 281. 319
EURYBATES A 411
Eurydices Hii 1084 Eurydicen Hii 1087 H 571. 581
Eurystheus H 78. 479. 531. 830 Hii 1800 Argivae inpotens dominator urbis H 1180 cruentus Hii 1973 curru superbum vecta transcendens caput (*Eurysthei Alemna*) Hii 1974 natus properante partu H 830 qui Alcidae imperat Hii 404 hoc nullus E. iubet H 479
Euryti victos lares Hii 100 *v.* H 477 Euryti eversi domus pecorumque ritu virginum op-

pressi greges H 477 Euryto virgo edita Iole Hii 1490 parens cum staret Hii 353 regis natam Hii 354
Euxini unda A 66
extispicium *v. saerae res.*
ferae Tr 1093 O 931 belua Hii 1992 aper A 892 P 346 *v. Hercules Aeneas saetiger* Hii 1888 M 644 cancer *v. sidera* canes O 932 cervus O 752 *v. Actaeon* O 149 P 342 cervae Cretaeae P 60 *v. Hercules dammae* Hii 1058 P 61. 572 Lucae boves P 352 leo Marmaricus A 739 Hii 1057 Nasamonius Hii 1642 leones Poeni P 348 — Tr 796 T 732 Oct. 86 O 97. 150. 425. 919 lea A 741 *v. Bacchus Hercules sidera* lupi P 572 Hii 1057 O 149 scorprios Hii 1218 *v. sidera* serpentum omne genus M 705 — anguis coluber draco hydra vipera H 789 s. — serpens Hii 1059. 1254 O 152 M 653. 681 — 704. 731. 772 *Megaerae* Hii 1006. 1014 *Dircaeus* draco O 726 *sqg.* *Herculis* gemini angues H 216 *Lernaeus* draco Hii 1534 A 835 Hii 18. 93 M 704 H 532 *Pythou* Phoebi draco H 455 Hii 94 *Hesperidum* A 852 s. *Achelous* serpens factus Hii 300 *Colchus draco* M 703 *Briarei* viperae manus Hii 169 *Cerberi* H 783 s. taurus *v. Achelous* Hii 301. 498 *Cresius* Hii 27 A 833 *Europae* Hii 553 *Zethi* iuvenus O 609 *Aectae* M 466 s. 241 marinus P 1036. 1077. 1081 — M 829 *tauri* palear P 1044 tigris O 929 Caspias Hii 145 s. P 344 M 863 T 708 O 929 uri P 65 bisontes P 64 ursi O 151

- volucres *v. ares* belua ponti P 351 vulgusaequoreum P 957 monstra ponti P 1204 caerulei maris P 1160 *cf.* 1015. 1036 *v. taurus* delphin O 466 A 449 *s. physeter* P 1030 pistrix P 1049
- Fescenninus** M 113
- Fides** sancta Oct. 398
- Fortuna** dea levis Oct. 452
- FVRIA** Furiarum turba M 958 *comitatus v. inferi.* clusa Furiarum loca H 1221 Furiis age penates T 24 Furiarum agmina dira T 78 dira cohors T 250 famulae Ditis H 100 turba sororum O 161 sorores H 110 sorores squalidae A 759 *sqq.* anguinea* iactant verbera A 760 ardentem citae concutite pinum H 100 fert laeva semustas faces A 761 vestis atri funeris A 763 sceleris ultrices deae M 13 *sqq.* Erebi deae scelerum ultrices Oct. 966 agmen infernum M 961 pectus furiis patet M 966 — furialis M 157 T 94 — Eumenides famulae Ditis H 100 turba sororum O 161 ignem flammearum spargant comae H 87 viperea verbera incutiant H 88 verberum crepuit sonus H 1002
- Erinyes.** Erinys antiqua M 952 E. thalamis Stygiis ignes praetulit Oct. 23 E. saeva 161 ultrix 263. 619 tristes 913 torva O 590 discors T 251 discordem deam H 93 nimias semper comitata domos A 83 flammifera Erinys verberare excusso sonat rogisque adustas sudes in ora tendit H 982 Erinyn pronubam thalami traham O 644 E. tenet auratum limen H 11 609 E. se-
- quitur dira lampade H 11 671 Megaera M 963 agmen horrendum anguibus M. ducat H 102 vastam rogo flagrante corripit trabem H 103 torquens angue vibrato* comam H 11 1003 parce verberibus sustine Stygias faces H 11 1014 dira H 11 1007 flagranti face persequitur *ibid.* temporibus hirtas* squalidis pinnas quatit H 11 1004 geminas faces quatiens T 252 umbra detestabilis T 24 Tisiphone dira H 11 1014 saeva H 984 caput serpentibus vallata portam vacantem (*Tartari*) face opposita clausit *ibid.*
- Gaetuli** leones P 60
- Ganges** et Hister H 11 515 Ganges *dives auro* H 11 630 qui bibit Gangem O 427 — Gangeicum nemus M 866 silvae T 707 tigris O 458
- Garamans** sparsus H 11 1106 Garamans inops P 68
- Gargara** Cereri grata Ph. 608
- Gelonos** dispersos O 478
- Germanicus** *v.* Caesaris uxor Oct. 935
- Geryon** H 487 Geryon sparsus H 11 26 fero Geryonae H 11 1900 pastoris feri H 11 1204 pastor triformis litoris Tartesii H 232 gemini fratres pectore ex uno tria monstra nati A 837 Geryonae triformis A 841 Geryonae pecus H 1170
- Getae** campis vagi P 167 Getae* H 11 1041 Getas ultra nullus metatur ager T 462 Getis H 11 1092 — Getico Haemo H 11 1280 Getica manu H 11 819 Geticas sagittas O 469
- gigans** truci rictu H 11 1168 ille gigans (*Hercules*) H 11 1759

- nullus gigas HII 1215 tumidi
 gigantis vasta moles HII 1211
cf. 167 gigante crede HII 1302
 tellus gigante Doris excusso
 tremens H 81 feros Gigantas
 O 91 Gigantes arma pestiferi
 movent H 976 Gigantes victi
 bellum temptant T 806 G. mou-
 tibus pares T 1084 ossa vasti
 corporis palude limosa iacent
 A 766 *v. Tityos Cithaeron Pal-
 lene Tempe Pindus Oete Mimans*
Gnosius Minos H 733 rex O 892
 quaesitor A 24 monstri Gno-
 sii P 649 — puellae sarta Gno-
 siacae H 18 Gnosiacis icti-
 bus HII 161
Gonoessa numquam vento carens
 Tr 840
Gorgon HII 96 — Gorgoneo
 furore A 530
Gortynis parva Tr 821
Gracchi Oct. 882 *sqq.*
Gradivus *v. Mars*
Graecia Tr 194 Graeciae A 182
 Graecia (*abl.*) A 942 Grae-
 cia victrix A 220 inter caedes
 Graeciae atque ustas rates
 Tr 319 mille rates Aganem-
 nonis vexillum secutae A 40.
 172 Tr 27. 1007 millesimam
 ratem A 476 mille puppes A 430
 mille velis impleat classis
 freta Tr 370 mille carinis Tr 708
 Graeciae populi Ph. 325 (*v.*
Polynices) Graeciae omne ro-
 bur Ph. 627 Graeciae hos in-
 clitus M 226
Graiorum omnium procerumque
 Tr 526 terra HII 318* Graium
 decus H 619 Graia A 581 Gra-
 ios Tr 551 Graio viro Tr 804
 ferro Tr 135 inguin Tr 147 cul-
 tus Tr 866 matres A 361 rates
 Tr 445 Amyclas Tr 70 tellus
 P 906 Graio in ore 660 Gra-
 iae urbes Ph. 284 reges Ph. 373
 terga Tr 774
Gyas* tumidus HII 167. 1139
Gyges* *v. not. ad* HII 167. 1167
Hadriae ventosi tumor T 362
Haemus M 590 Haemus Pindus
 Athos HII 1383 Getico Haemo
 HII 1280
Haemonius Athos M 720 Hae-
 monio rogo (*Achillis*) A 641
 nervo Haemonio T 860
Haleyones *v. Alcyones*
Harpia saevi regis observans
 famem Ph. 425 plumas reliquit
 H. dum Zeten fugit M 782
Heben deus Alcides possidet
 Oct. 210
Hebrus gelidus HII 1896 He-
 brus tristis M 631 HII 627
 Hebri ripis A 844 Hebri po-
 pulos HII 1818 Hebro HII 19
 Hebrum* HII 1042 *v. Hermus*
Hecate *v. Luna*
Hector Tr 131. 235. 238. 322.
 443. 465. 501. 535. 551. 571.
 646. 655. 658. 659. 682. 714.
 805. 1073 A 211 Hectoris
 Tr 59. 129. 325. 554. 614. 638.
 647. 784. 985. 990 Hectori
 A 513. 709 Hectorem Tr 189.
 459. 602. 684. 907 Hectora
 Tr 161 Hectora Ilemus Tr 98.
 116 columnen patriae, mora
 fatorum, praesidium, murus
 Tr 131 *s.* auxilium Phrygum
 terrorque Danaum A 743 Hec-
 tor non sola Danais et bello
 mora A 211 Hectoris fortis
 minas A 446 currus et empto
 redditum corpus rogo A 447
 Hectoris coningia *v. Andro-*

- mache* Tr 59 *futurus Hector* r. *Astyanax* Tr 551 *tumulus* Tr 484 s. *quem parens struxit* Tr 484 *turris latebrae* Tr 504 *claustra sepulcri* Tr 512 *Hectoris umbra apparet Andromachae* Tr 443 *vultus incessus habitus describitur* Tr 464 *celsus umeris fronte torva minax* Tr 467 *fusam dissipans comam* Tr 468 — *Hectoreos ignes* A 647 *Priami nepos Hectoreus* Tr 369 *Hectorea suboles* Tr 528 *pondere Hectoreo* Tr 415 *Hectoreo tumulo* Tr 1087
- HECVBA** Tr 908 (a *producta*) Tr 859* A 648 *Hecubae (gen.)* Tr 138. 935. 962 *Hecubae (dat.)* Tr 1062 *Hecubam* Tr 953. 979 *Hecuba (voc.)* Tr 969 *bis Hecuba gravida, vana vates ante Cassandram* Tr 36 *liberum magni greges* Tr 32 *fecunda in ignes* A 706 *regimen Phrygum* A 705 *induit vultus feros (canis)* A 707 *sibi superstes* A 709
- HELENA (III)** Tr *Helena* Tr 926 A 795 *Helene* Tr 1136 *Helena* A 273 Tr 248. 909 *Helena* soror A 907 *soror Clytemnestrae* A 124. 405^a *auspice Helena* Tr 863 *annis decem captiva* Tr 911 *Lacaena* A 704 *Tyndaris* Tr 1133 *Tyndaridos vultus vincet Poppaea Oct. 775 cf. 778 s. vultus incertus geris Deiphobe coniugis munus novae* A 749 *lues tanta Troiae atque Achivis* Tr 853 *pestis exitium lues utriusque populi* Tr 892 *alumnae formam Sparte iactet* Oct. 773
- Heleni coniugem* Tr 60
- Helices nivosae* Hn 1539
- Helle pavida* T 851 *Hellen* Tr 1034
- Heniochus** *Caucasi rupem habitans* T 1049
- herceum** *Iovem* A 448. 793
- HERCVLES (I)** H Hn *Hercules* Hn 261. 548. 815. 894. 1101. 1611. 1729. 1762. 1847 *Herculis* H 115. 439. 1043. 1155. 1295. 1313 Hn 769. 1268. 1387. 1459. 1495. 1756. 1781. 1823. 1828 *Herculi* H 41. 120 Hn 425 *Herculem* H 642. 960. 1218. 1277 A 825 Hn 12. 35. 513. 562. 758. 763. 814. 828. 911. 940*. 987. 1023. 1137. 1175. 1234. 1345. 1348. 1371. 1372. 1375. 1407. 1426. 1484. 1526. 1532. 1601. 1708. 1714. 1739. 1776. 1835 *Hercule* H 1013. 1163. 1239 Hn 406. 854. 969. 1234. 1500. 1598 — *Herculeae Thebae* O 749 H 274 *parens Herculea* Hn 1738 *Herculeus socer* Hn 223 — *Herculeae domus* H 631 *Herculeam domum* H 351 *per Herculeos lares* Hn 245 — *tela Herculea* H 990 *Herculeus labor* H 1316 *Herculeo furto* Ph. 317 *Herculeus ardor* Hn 1844 *amoris Herculei* Hn 368. 490 *somno Herculeo* H 1152 *Herculeus sonus* Hn 1130 *sonitus Herculei gradus* H 523 *voces Herculeas* Hn 805 — *pondus Herculeum* Hn 840 *corpus* H. Hn 1418 *pectoris Herculeo* Hn 556 *collo Herculeo* H 72 *Herculea manu* H 882 *manibus Herculeis* H 1034 *Herculeis palmis* H 1101 *lacertis Herculeis* H 225 *membra et Herculeos toros* Hn 751 *Herculea membra* 1231 *Herculeos toros*

P 807 Herculeas umbras
 H 826 frontis Herculeae
 H_{II} 1641 — victor Herculeus
 H_{II} 1351 Herculeum virus
 M 778 Herculea flamma H_{II}
 1487 Herculeus cinis H_{II} 1759
 Herculeae necis H_{II} 1177. 1216
 Herculeos obitus H_{II} 1883
 casus Herculeos H_{II} 1607.
 1904 — Hercules deus H 39
 Graium decus H 619 Theba-
 rum salus 622 firmamen-
 tum lumen 1251 decus orbis et prae-
 sidium H_{II} 749 regna donat
 miseris et celsis rapit H_{II} 412
 par tonanti H_{II} 1544. 1881 gi-
 gans 1759 numen 1980 Iove
 creatus 437 *cf.* 1151 H 901. 924
 fortius ipso genitore fulmina
 mittas H_{II} 1995 tonantem ad-
 orat H 914 frater quisquis in-
 colit caelum meus non ex uo-
 verca frater H 907 *v.* H 6 *sqq.*
 preces concipit Iove Herculeque
 dignas H 926 Iovis nepotes
 (*Herculis liberi*) H 1204 Alceme-
 na satus H_{II} 437 P 316 Iunonis
 hostis H_{II} 1186 Iunonis aemu-
 lus 843. 883 magnus M 618 *etc.*
 laudes magni Herculis H 829
celebrantur H 830—894 A 808
 —866 fama H_{II} 317 triumphi
 H_{II} 414 natales H 24. 830.
 1159 A 815. 824 *sqq.* H_{II} 147.
 1501. 1700. 1864 infantis aet-
 tas: H 58 gemina serpens 216
 H_{II} 1205 iuvenis H 44 comae
 horrentes H 468 H_{II} 789 stan-
 tes H 893 hirta H_{II} 376 rigens
 H_{II} 578 barbae graves H_{II} 1753
 frons placida 1746 maiestas
ibid. pax habitum tulit 1685
 minae vultus vires *describuntur*
 H_{II} 143—172 iratus H_{II} 172 mi-
 tes irae Tr 730 populus cana
 dilecta Herculi H 894. 912 H_{II}
 578. 789. 1641 vestis H_{II} 565
 palla feminea H_{II} 1356 semi-
 feri cruore tineta 1470 arma
 Tr 731 *enumerantur* H 1229—
 1234. 1116—1121 tela H 990.
 1053. 1297 H. leone et hydra
 armatus H 45 Cleonaeum cap-
 put 798 spoliolum leonis H 465.
 1151 H_{II} 786. 411. 374. 1665
 P 318 327 Lernaeta tela H_{II} 905
 H 1196 arcus H 990 *sqq.* 1197 *sqq.*
 H_{II} 430. 517. 974. 1236. 1722
 non semel infesti Troiae Tr 136.
 824 A 615. 864 Philoctetae de-
 dit moriens H_{II} 1604. 1648. 1936
 pharetra A 615 H_{II} 787. 1720 *etc.*
 P 317 barundo H 1300 H_{II} 518
 ensis H_{II} 869 caestus H 481
 clava H 466. 1024 P 323 H_{II} 413.
 495 robur H 800 stipes H 1029.
 1085 1119^b H_{II} 1449 pondera
 H 1087 robur H 800 robora
 1119* nodus H_{II} 1661 Hercu-
 lis facta H 477—487 defensi
 dei H 445 Euryti eversi domus
 H 477 Eryx, Anthaeus H 482
 Busiris H 484 Cygnus H 486
 M 635 *s.* Geryon H 487 Aquilone
 nati M 634 haesit Syrtium
 vadis et puppe fixa maria supe-
 ravit pedes 323 *sqq.* bello cum
 peteres Nestoream Pylon H 561
 Dis cum Hercule conseruit ma-
 nus H 562 vindex mundi
 H_{II} 321. 873. 879. 1019. 1334.
 1416. 1594. 1837 orbis pacator
 1990 domitor H 619 immune
 nil reliquit H_{II} 1612 emensus
 freta terras umbras 1478 fregit
 mala H_{II} 56 *cf.* 35 scelera 57
 omnem pestem 1517 monstra
 H_{II} 54 feras 34. 53. 1204. 1375*
 domitor ferarum 1989 reges
 1783 *s.* tyranni 1869 tyranni
 reges monstra ferae saevi dei
 878 a bellis* redisti 981 Her-

cules timens H_{II} 270. 292. 1261
 H 45. 793 labor bis senus
 H 1282 A 813 laborum nume-
 rus H 832 socia Pallas 900 co-
 mes Licha H_{II} 99 dura series
 operis et longus labor H_{II} 1397
 Herculei labores H_{II} 341. 1316.
 1455. 1616 *cf.* H 313 ultra la-
 bores Alcidae fuge H_{II} 744 noti
 labores H 1136 labores timent
 H_{II} 1928 immune caelum dignus
 Alcidae labor H 957 eat ad la-
 bores hic quoque Hercules
 labor H 1316 inter labores ignis
 Herculeos abit H_{II} 1616 in-
 ter Herc. lab. me numeret
 H_{II} 341 summus legatur femina
 Herc. labor H_{II} 474 labor sum-
 mus fiat Alcidae Lycus* H 635
 (*Lichas*) fiat summus labor
 H_{II} 816 — *recensentur labores*
 XII H 215—248 H_{II} 16—27
 A 829—866 *magna ex parte*
 H 527—549. 1232—42 H_{II} 1811
 —20. 1887—1929 *cf.* 1863 *sqq.*
pauca H 1170 s. H_{II} 388. 1202
 —1205. 1292—1296. 1533—
 1540. 1650. 1787—1791 pri-
 mus en noster labor leo H 944
 H_{II} 16. 1193 A 829 cerva H_{II} 17.
 1239 aper H_{II} 980. 1537. 1889
 hydra H_{II} 259. 284. 851. 914 *sqq.*
 1194. 1256. 1360. 1534. 1927
 Amazonium malum H_{II} 1450
 medius aether tua tela senserat
 H 1110 cesserunt freta H 955
 H_{II} 1240* caelum tulit H 69.
 425. 1101 H_{II} 98. 1242. 1343.
 1764 P 328 ex inferis rediit cum
 spolio H 592—879 H_{II} 1162.
 1376. 1681. 1765. 1976 ei The-
 seus lucem debuit H_{II} 1768 H.
 patitur iugum H 432 amor
 Hercules H_{II} 368. 490 Om-
 phale H_{II} 371. 573 H 465 M 321
 —336 captas amat H_{II} 362 *sqq.*

nuptas et virgines 364 Priami
 soror H_{II} 363 vagi amores eius
 364 *sqq.* *v. Auge Thespiades.*
 furor H 939 *sqq.* liberos et Me-
 garam coniugem interficit 987.
 994. 1008. 1023. 1024 *ad plan-*
ctum hortatur chorus H 1100—
 1121 manus tersit fonte Ciny-
 phio H_{II} 907 *cf.* H_{II} 429. 806.
 903. 906. 1407. 1452 novercales
 manus 1236 coniunx *v. Me-*
gara Deianira H_{II} 277. 292. 315.
 333. 344 — 279. 430 — *v. Hyl-*
lus 299. 914. 1469 *v. Nessus* Li-
 chan peremit H_{II} 815 quercus
 hanc sortem mihi fatidica quon-
 dam dederat et nemus (Par-
 nassium) H_{II} 1473 *sqq.* Her-
 cules in Oeta *v.* H_{II} M 639—
 642 rogi H_{II} 1484 *sqq.* 1618.
 1638 preces supremas H_{II} 1488
 paterna pars caelo data, flam-
 mis materna H_{II} 1987 crinem
 Herculis iactans Alceme
 1757 interastra positus H_{II} 1943.
 1571 comites H_{II} 1364 Phi-
 loctetes 1717 Titanis ipse co-
 mes 1513. 1581 ministri H_{II} 1744
 turba 1667 volgus 1745

hercyniae silvae v. Hyrcaniae
 M 713

Hermione Tr 1134

*Hermus** rapidus Ph. 607 totus
*Hermus** (*dives auro*) H_{II} 627
v. Hebrus

Hesione dilecta Priami Dardanii
 soror concessa famula est Her-
 culi H_{II} 363

Hesperus A 821 Auroram inter
 et Hesperum H 883 commisit
 vices lucifer Hespero H_{II} 149
 dux noctis M 878 nuntius
 noctis P 750 stella gemini
 temporis praevia M 72 —
Vesper serae nuntius horae

- T 795 — Hesperia Tethys
 P 571 ante Hesperios ortus
 O 742 Hesperiae rotae flexura
 T 796 Hesperiae metae P 286
 Hesperia maria M 727 Hesperii maris extrema tellus
 H 1140 zephyro subdita tellus
 H_{II} 625 Hesperium latus (*Italiae*) H_{II} 80 gentis Hesperiae
 H 231 sub Hesperio polo
 H_{II} 1203 Hesperium pecus (Geryonae) A 840 — Hesperides Hercules deceptis referat mala sororibus H 530 aureum nemus H_{II} 18 poma A 852 serpens peremptus H_{II} 18
- Hiberi** sub occasu positi H_{II} 1522
 Hibera Calpe H_{II} 1253 Hibera turba (*Geryonis*) H_{II} 1204
 Hibera gaza (*Tagi*) H 1325
- Hippolyte** ferox A 848
- HIPPOLYTUS** (II) P Hippolyti pater P 98 animus intractabilis 229 exosus omne feminae nomen fugit, immitis annos caelibit vitae dicat, conubia vitat 230—232 ferus 240 animus tristis et intractabilis 271 iuvenis ferus 272 immitis viri mens saeva 273 severi mater Hippolyti P 398* Hippolyti animus rigens *ibid.* 413 pectus ferum 414 torvus aversus ferox 416 truculentus et silvester et vitae inscius 461 Hippolytus (*matrem tenens*) 588 Hippolyte 611. 646. 710. 1168 Hippolytus stupri raptor 726 *parentibus similis* P 657—660 facies torva viriliter 798 colla splendida 800 frons hirta brevior coma 803 herculeos toros aequat 807 toros latior belligeri Martis 808 Hippolyti comas rigidas (*non vincit Liber*) 757 frenis Castorea mobilior manu Spartanum poteris flectere Cyllaron 810. 811 ficta maiestas, habitus horrens prisea appetens, morum senium triste, affectus graves 915—917 silvarum incola efferatus castus rudis 922 s.
- Hister** H_{II} 1365 Hister vallibus currat novis H_{II} 86 Hister Alanis fugam praebens T 629 in Histro P 59 Hister torrens M 585 Hister in tot ora divisus M 763 gemmiferi Histri H_{II} 623 Histrum colens cyenus A 679
- Hybla** O 601
- Hydaspes** dives H_{II} 628 Hydaspes gemmifer M 725
- Hylas** puer tener, Herculi magno inreperitus, raptus inter undas M 648—650
- HYLLVS** (III) H_{II} Hylle H_{II} 984. 1448. 1488 natus Alcide H_{II} 996 natus (*Deianirae*) H_{II} 895. 896 lovis nepotem et natum Herculis H_{II} 1495 nepos tonantis H_{II} 1421 inclutum Alcidae genus H_{II} 1427
- hymen** funestus Tr 861 hymenaeus (*Helenae*) Tr 895 — hymenaeus aures pepulit M 116 Hymenaeo M 300 qui facibus legitimis ades M 67 cecinit hymenaeum Tritonum chorus Tr 202 (hymenaeum proloqui pudet Ph. 262) tuis ne fiet hymenaeis potens Oct. 146
- Hymetti** dulcis rupes P 23
- Hyrcani** saltus P 70 Hyrcaniis Incis Suebae M 713 Hyrcana tellus T 631
- Iacchus** v. *Bacchus*
- IASON** II M Iason M 8. 118. 137. 141. 262. 447. 518. 816. 898. 933. 1021. 998 generum legit

- Creo exulem afflictum quem leto expetit Acastus 255—257 *cf.* 240 caelebs 898 genitor 933 ingratus 1021 dux Aesonius 83 dux ducum 233 Thessalicus dux 415 mare qui subegit 596 causa vocandae Hecatae 816
- Icarus** HII 687 O 892 *sqq.* ignoto ponto nomina dedit HII 690 puer O 897, 907 nomen eripuit freto O 898 alitem suam* O 902 (*Icarius*) pontus HII 690
- Ide** TR 73 fatalis Ide Paridis domus TR 66 celsa Ide TR 1049 — *Idaei* montis A 457 ab *Idaeis* iugis TR 928 *Idaea* saxa TR 175 *Idaeae* nives Ph. 609 *Idaea* nemora A 730 *facibus Idaeis* TR 445 *Idaeas* aves TR 567 *rupis Idaeae* specu H 460 *Idaea* manus (*Curetes*) HII 1778 *Idaeus* leo O 457
- Idmonem** quamvis bene fata nosset condidit serpens Libycis harenis M 652—653
- Ilium** TR 31, 235, 412, 911, 1053 A 190, 794 *Ilii* TR 428 *Ilio* A 42, 577* *lentum Ilium* TR 22 *Ilium* decenni marte concussum A 921 *v. Troia* — *Iliaca* scepra TR 771 *favilla Iliaca* TR 21 *Iliacus* fumus A 459 *Iliaca* maria A 41 *Iliaco* ostro A 877
- ILIADES** (chorus II) A *Iliades* A 587, 655 TR 144 *v. Troades*
- Ilios** levis P 13 *Ilio* niveo corpus fovet 504
- Ilyrica** regna Cadmus permenus fuga H 393*
- Inachus** volucer HII 139 *Inachi* antiqui genus* T 337 *Phoronides* latuere venae T 115 s. — *Inachia* stirps A 315 *Inachus* murus Ph. 444
- Inarimen** Tyrrhenam HII 1156
- Indus** Phoebos subditus HII 41 *Indus* Phoebi propioris T 602 *Indos* ante glacialis polus inficiet HII 336 *nudos Indos* O 123 *Indus* Araxen potat M 374* *extremos usque ad Indos* O 114 *quicquid Indorum seges* H 909 *v. Arabes* — *India* decolor P 345 *thyrsigera* 753 *Indiae* populi perusti M 484 — *Indici* maris donum auris deducat P 392
- inferi** amnes per igneos P 1180 *amnis ora adluens* P 1232 *v. Tantalus*, *fluminis ultimi* HII 108 a fonte discors manat hinc uno latet H 711 *inferni* ratis aequoris HII 1073 *stat nigro pelagus gurgite languidum* H 554 *puppis infernae vada tristia* HII 1950 *abditum profundum* O 577 *infernos lacus* HII 1293 *tristes lacus* A 12 *torpentes lacus* O 583 P 1202 *iuratos superis lacus* TR 391 *v. Acheron* *Cocytus* *Lethe* *Styx* — *inferorum* arbitri sedere HII 1007 *cf.* 1558 *iuridici* H 581 *quaesitor inferis non unus* H 731 *quos ob infandas manus quaesitor urna Gnosius versat reos* A 24 — *inferorum* carcer H 1222 *carceris fores* HII 1008, 1141 *domus nocte perpetua silens* P 221 *carentis luce domos* O 256 *caecum retro patefecit iter* (*Alcides*) TR 724 *claustra et specus* (*Stygis*) TR 430 — *canis, custos* *v. Cerberus* — *discordem deam quam munit ingens montis oppositi specus* H 93 *v. furiae* *discors latex* H 711 *Dolor** O 652 *frendens Dolor* H 693 *Dolor rabidus* O 1060 — *exilium* H 1223

- nocentum exilia H 93 Error H 98. 1096* Fames maesta tabido rictu iacet H 691 — Fato stupente HII 1198 tremente fato HII 1682 inter infernos lacus cum Fato steti HII 1294 (nefas) fatum HII 1124 silentum fata HII 22 post fata Tr 654 nec te fata tenent post funera HII 1953 timete superi fata HII 1758 redde me fatis HII 1712 avidum fatum O 412 quid iuvat dirum properare fatum H 867 saevo rapiente fato O 125 fata rapacia HII 107 Fata violenta O 1059 fata ignava A 518 fata vidi H 612 fatum rumpem manu H 566 rumpe fatorum moras, molire terras Tr 681 — feralis loci omen tremesco Tr 488 turba feralis H 1146 — discussi fores HII 458 Taenarias fores HII 1061 Taenarias fores pulsabis HII 1771 portam vacantem (Tartari) Tisiphone clausit H 986 Funus H 693 — Furiarum comitatus H 66 sqq. 690—696 O 590—594 cf. comitatus Oedipo dignus O 652 s. 1058—1061 Furor H 98. 1098 Furor caecus O 590 — Horror O 591 — ad imos HII 1515 inferi HII 1780 tristibus inferis H 566 tristes Erebi deos HII 1065 pallentes deos O 584 praecipites actus ad inferos H 547 inferorum sedes infausta T 1 inferum sedes Oct. 640 inferna loca HII 1976 inferni specus amnisque notus T 105 s. inferna facies O 49 — Impietas H 97 — Labor* O 652 labor (*Deianirae parandus in inferis*) HII 939 Sisyphos Ixion HII 1009 — 1011 Tityos Sisyphos Tantalus HII 1068 sqq. Ixion Sisyphos Tityos Tantalus A 15—21 Sisyphos Tantalus Ixion Tityos Danaides HII 942—948 Ixion Sisyphos Tantalos Tityos Danaides Cadmeides mensae Phineae H 750—759 — Letum(*) O 652 — limen Ditis HII 1921 limen obsidens Cerberus Tr 403 custos non facili ostio Cerberus Tr 404 — Luctus O 592 ater Luctus H 694 — Lues(*) O 652 — Macies O 1082 — Metus O 594 H 693 strepunt nocturni metus A 765 — Morbus O 593 Morbi tremor horridus O 1059 — Mors(*) O 652 mors HII 1115. 1116 sacra dirae mortis H 56 mors victa HII 766 Morte devicta HII 1553 fracta non semel est mors horrida HII 1948 s. relicta morte HII 1161 mortem time: dominatur illic patruus Alcidae HII 327 mortis loca HII 1949 mortis infernae locus HII 1704 mortis locus ipsa morte peior H 706 squalidae Mortis specus M 742 — inferna nox A 494 nocte discussa inferum(*) H 50 noctis aeternae chaos H 610 quicquid atra nocte possessum latet 282 noctem veram O 585 lassata prior est nox* HII 47 nocturni metus strepunt A 765 — Pavor H 693 — Pestis atra O 1060 — noctis aeternae plaga P 835 sonti plaga decreta turbae H 1222 — deterior polus H 607 ad fata et umbras atque peiorem polum HII 777 terga nigrantis poli A 756 nigrantis regna qui torques poli HII 938 nigri poli HII 559 polus vasto manes carcere umbrans P 836 — atri regio populi(*) H 1105 qui rex populis pluribus imperat H 560

- regno capaci H 659 turbae maioris H_{II} 560 — Pudor serus conscios vultus tegit H 692 — ramus tristis Stygia ab unda M 804 — regna superis aversa M 10 regnum tenax P 625 — inde unde nemo retro H_{II} 49 unde non umquam remeabit ille H_{II} 1527 — Scelus H 96 — Senectus O 594 iners Senectus adiuvat baculo gradum H 696 — simulacra inferna H 1145 — silentum fata H_{II} 22 tristi silentem nubilo domum H 620 silentum vulgus M 740 — Sopor segnis H 690 — sortis tertiae loca H 609 tertiae loca H 609 tertiae regem sortis H 833 — superstitio inferum T 678 Taenara et Cerberus rumores vacui, fabula par sollicito somnio, verba inania Tr 402 *sqq.* — Tabes(*) O 652 — rerum terminos tecum efferens H 290 — ultima loca H_{II} 1960 regna ultima H_{II} 1765 puppem fluminis ultimi H_{II} 108 — umbrae, animae *v. manes* exangue vulgus Ditis O 598 — urna recipit populos citatos H 191
- Ino** Cadmeia O 446 matertera Bacchi O 445 ponti regna tenet *ibid.* Nereidum choris cingitur O 446 Ino praeceps *mendose legebatur* Ph. 23 *sed spectat ad eam et filium eius vv.* 23—25 — Inoa* rupes *ibid.* — Inoides(*) nurus Tr 363
- IOCASTA** (II) O (I) Ph. soror (Creontis) O 671 Iocasta uae-cors O 1005 uterum capacem qui virum et gnatos tulit O 1039 iacet precepta O 1040
- Iolcos** maris vasti domitrix Tr 819 Iolcon parvam M 457
- IOLE** (II) H_{II} Iole H_{II} 238. 346 Iolen 206. 353 Euryto virgo edita Iole H_{II} 1491 regis nata H_{II} 354 regina *ibid.* *eam* Hercules poscit H_{II} 574 famulae in locum cecidit H_{II} 354 captiva 278 famula 279. 379. 391. 409 paelix 347. 436 paelicis captae decus 237 decor Ioles 556 *Hyllo traditur ab Hercule* 1491 parentis fata queritur *qui* letifero stipite pulsus tota iacuit sparsus in aula 208 *sqq.* parentes in tutum mors aequa tulit 216 Toxeus frater 214
- Ionio** toto (*sc. mari*) A 506 Ionium mare O 603 Ph. 610 Ionina maria A 565 ionio salo H_{II} 731 — Ionio pelago T 478 Ionius sinus P 1012 Ioniae naves T 143
- ionides** nurus *v. inoides*
- Iphigenia** rapta saevae virginis aris Oct. 976 tuam gnatum patrens Helenae immolasti Tr 249 iugales filiae faces et generum Achillem A 158 lustrale caput Doricae classi A 163 *sqq.*
- Iris** imbrifera curvata picto sinu O 316 s.
- Ismarinus** si quis greges Thracis vindicat H_{II} 1789 Ismaria sub umbra 193
- Ismenos** tenuis O 42 Ismenos tenui flumine languidus H_{II} 141 Ismenos rapidus torva ducens vada Ph. 116 quicquid Ismenos rigat H 334 quisquis Ismeni loca colis H 1163 (*v. Actaea arva Pelopis regna*). Ismenon H_{II} 1801 Ismenon tacitum virenti ripa A 321 Aonius latex M 80 Ismenida Dirce O 234
- Ister** *v. Hister*

Isthmos quod scindit mare Ph. 375
Isthmos M 45 **Isthmo** 299
 quae duobus terra comprimitur
 fretis P 1024 **Isthmos** **Corin-**
thius T 124 **Isthmos** dividens
 vicina vada T 112 s. bina fin-
 dens **Isthmos** exilis freta*
 H 336 **Isthmos** arto recurva-
 tus solo A 564 **Isthmos** un-
 das committat H_{II} 83
Italia **Hesperium** latus **Pelorus**
 tangat H_{II} 80
Ithaca tremens(*) T 587 **Ithace**
 saxis dolosis nocens Tr 857
 sterilis et saevis fretis inclusa
 tellus Tr 991 — **Ithacus** v.
Vlixes
Ityn A 672 H_{II} 200* v. *Atthis*
Iulius Caesar v. *Caesar*. — **In-**
lia Oct. 944—946
IUNO (II) H **Iuno** H 109. 615.
 1297 H_{II} 843. 883. 940(*). 1437.
 1509. 1598. 1675. 1792 **Iuno-**
nem H_{II} 297 **dea** H_{II} 272 ma-
 ximi coniunx **Iovis** H 1036 sor-
 sor **Tonantis** H 1 soror cuncta
 pollentis viri A 805 **Tonanti**
 nupta H_{II} 1510 **aetherium** ge-
 rens **sceptrum** H_{II} 1510 **To-**
nantis socia H_{II} 880 **magni**
 consors **sceptri**, soror et con-
 iunx(*) A 348 **noverca** H_{II} 10.
 31. 98. 271. 313. 434. 440. 561.
 852. 1134. 1187. 1277. 1314.
 1317. 1323. 1436. 1500. 1549.
 1597. 1716 H 21. 112. 908. 1201
 teneo **novercam** H 1018 **templa**
Iunonis H_{II} 746 **templa** se-
 curae **novercae** H_{II} 1549 **no-**
verca irata (*Herculis*) A 809 ira-
 tam **novercam** (*Bacchi*) O 418
Iuno **Argolica** A 806 **Iuno** re-
 gia A 350 **Mycenis** culta A 351
 supplex tui numinis **Argos** tue-
 ris A 353 **bella** pacemque regit
 A 355 **victrix** A 357 **tibia** so-

lemne canit **Iunoni** A 358 **fila**
 docta movent **puellae** **carmine**
 molli A 360 **Iuno** lampada vo-
 tivam iactant **matres** **Graiae**
 A 362 **candida** **iuvenca** immo-
 latur **nescia** **aratri** A 364 **Iu-**
nonis odio H 447. 606 H_{II} 38.
 1182 hoc nulla **Iuno** iubet
 H 479 una vetante H 963 **Iu-**
nonis hostis H_{II} 1186 **infesta**
Iuno H 214 (**Iuno**) **vidua** H 3
Iuno **feras** transtulit (*in cae-*
lum) H_{II} 66 **Iuno** **astra** por-
 tentis ferisque tribuit H_{II} 75
 fugit **astra** H_{II} 1598 **virtus** (*Her-*
culis) **Iunone** peior H_{II} 63 non
 ausa est **Herculem** eripere ter-
 ris H_{II} 940 non spargis **facem**
 imitata **fratrem** et mittis erep-
 tam **lovi**? H_{II} 881 **paelicem**
 (*Alcmenae*) H_{II} 1499 **generum**
 vocat **Herculem** H_{II} 1437 **Iuno**
 maxima Oct. 216. 283 **Iunonis**
irae(*) Oct. 211 **Iunonis** more
 535 **Octavia** **terris** altera **Iuno**
 219 **regina** **deum** Oct. 202 con-
 iugis **altae** **obsequium** Oct. 213
Iuppiter, **Iuppiter** H_{II} 87. 843.
 1138. 1506. 1847. 1909 Ph. 59
 P 1137 M 531 Oct. 218 **Iovis**
 H 79. 1036 P 129. 1134 M 774.
Iovi H 923. 489. 490 H_{II} 417. 881.
 1369. 1776. 1807 Tr 140 Oct. 500
Iovem H 2. 1019 H_{II} 551. 1246.
 1671. 1692. 1802. 1804 Oct. 810
Iove H 118. 927. 932 H_{II} 8.
 437 Tr 346(*) Oct. 238 **maxi-**
mus **mundi** **parens** P 466 **sum-**
mus **deus** 623 **divum** **rector** at-
 que **hominum** 680 **creator** **cae-**
litum 888 **gubernator** **poli** 903
igniferi **rector** **Olympi** 960 **cae-**
litum **rector** Oct. 228 **summus**
genitor 245 **summus** M 531 **do-**
minus **caeli** **divumque** **pater**
 Oct. 204 **qui** **caelum** **nebulas-**

que ducit P 300 revulso mundo tonans Ph. 59 caelo eum traxit Cupido Oct. 810 formas se vertit in omnes 203 formas induit minores P 299 oloris pennas sumpsit Oct. 205 tectus plumis pennisque 765 Sidonii tauri cornua sumpsit 206 taurus trux 767 iuencus P 303 aureus fulsit in imbri Oct. 207. 772 ales P 301 — *v. Danae Leda Europa Iuno Tonans* Oct. 215. 762 Tonantis H 1. 1010 HII 1151. 1420 Tonanti HII 1510. 1544. 1875 Tonantem HII 989. 1247 Tonante HII 1882 magni Tonantis A 368 iniqui Tonantis A 595 Eleum ad Tonantem H 840 soror Tonantis H 1 coniunx Tonantis HII 257 Tonantis socia HII 880 nurus natus nepos Tonantis HII 1420 Tonantibus sceptriferis taurus colla ferat M 59 pater rerum HII 1587 divum parens H 264 magnus divorum parens T 90 sator deorum HII 1 P 157 divum sator O 1028 deorum ductor H 299 pro caelestium rector parensque H 516 pater ac rector A 400 caelestum arbiter parensque H 597 pro mundi arbiter HII 1173 summe pro rector deum HII 290 summe pro rector poli HII 1275 summus caeli rector aetheriae potens dominator aulae T 1077 Ph. 59 altisonus P 1134 qui caelum nebulasque ducit P 300 vicina petit 1137 neglectus Oct. 238 deserit altam aulam mortali forma captus 218 — Phaedra Iovis progenies P 129 Bacchus proles improbi fulminis M 84 Iovis qui regna concussit M 774 Iovi aequatus Caesar Oct. 501 — Tonantis

furta et grati amores Oct. 762 regnum aetheris HII 1147 pater altisona quatiens regna A 582 pater qui sidera et terras regis A 803 ad quem triumphi spolia victores ferunt A 804 cuncta pollens A 805 tu penes quem iura praecipitis poli O 249 — Iovis Cenaei HII 102 Cenaei Iovis annosa templa HII 783 Iovem Herceum A 793 Iovem Herceum sparsum cruore A 448 Iovis coronis clarum Elida Tr 850 Eleum ad Touantem H 840 Iovis Pisaei palma A 938 — Iovis fulmen HII 2. 88 fulmen facesque HII 1144 tela faces ignis HII 1913 cuius excussis tremunt humana telis H 517 fulmen genitor Alcidae gerit HII 324 minaces ira per caelum faces specta et tonantem fulmine excusso diem HII 325 fulminantem Iovem HII 558 vultus Iovis fulminantis H 724 fulmine pollens A 401 mundum concitans corusco saeva tela iaculatur manu O 1029 fulminanti patri(*) H 458 quid qui gubernat astra, qui nubes quatit non latuit infans rupis Idaeae specu? H 459 Iuppiter telum deposuit igneum O 502 — Iovis irati A 528 crimen Iovis HII 1503 in locum Iovis HII 750 — Iovem iugo turpi pressum (*Iunonis*) H 1019 Iovis furta O 716 praedonem deum(*) O 718 paelices H 4 *sqq.* I. in taurum conversus HII 551 *v. Europa.* gnatus Amphion Iove H 262 *Thebas* non semel caelo relicto venit H 265 generis nostri Iuppiter auctor A 404 abavus

A 406 — astra promittit pater
 H 959 patrem probavi H 36
 Iove esse genitum 118 genitor
 122 HII 33. 1147 patri H 51 pa-
 tris 966 Iove genitus 118 Iove
 natus 792 natus Iovis HII 1863
Saturnum avum dicit *Hercules*
 H 967 parenti altisono HII 530
 teque testata est meum patrem
 noverca HII 9 quis natus ex te
 (*Iuppiter*) et noverca HII 97
 Iovis nurus Iole fiet? HII 279
Deianirae socer HII 856 avum
Hylli HII 989 Iovis nepotem
 HII 1495 mentimur Iovem
 H 446 quid violas Iovem?
 H 447 — inferni Iovis H 47
 diro Iovi H 608 paria sortitum
 Iovi H 53 *r. Dis.*

Iustitia virgo numinis magni dea
 Oct. 398 sancta M 439

Ixion H 750 HII 1011 A 15 Ixio-
 nis labores: rota membra ce-
 leri differens cursu T 8 Ixion
 humum tangat, rota membra
 torquens resistat M 744 Ixionis
 rota Oct. 623 Thessalus dux
 Nessi pater ex Nephela HII 492
 regem Thessalum HII 946 Pe-
 rithoi pater P 1235

Labdaci penates H 499 Lab-
 daci clara domus Ph. 53 —
 Labdacidas O 710

labyrinthus Daedalea clau-
 stra P 1171 monstri Gnosii do-
 mus caeca 649

Lacaena (*Clytemestra*) A 736 La-
 caenam (*Helenam*) A 704

Lachesis O 956 *r. Parcae*

Laertes (*) pauper T 587 La-
 erta (*nom.*) Tr 790

Laius O 257. 623. 774 Laio
 O 843 Laium O 218. 665. 765
loquitur O 626—658 *ab Oedipo*
interfectus O 768—783 Ph. 260

Laius sanguineum gerens in-
 signe regni rapti furit Ph. 41
 poenarum suarum arbitrum ro-
 cat *Oedipus ibid.* 166

Lapithae et Centauri multo in
 bella succensi mero *apud in-
 feros* H 779

lares T 264 O 690 HII 1492. 1800
 larem Tyrium Cadmi H 917
 dum starent lares* HII 353
 in istos lares(*) HII 318 caret
 patrio lare HII 359 lar pa-
 trius Oct. 747 lares patrios
 A 392^a. 782 lares paternos
 immo fraternos A 6 fidi lares
 O 258 cognati laris O 672
 lare secreto tutoque H 197 ex-
 igno lare Ph. 594 lares mi-
 seri lares HII 756 Euryti vic-
 tos lares HII 100 per Hercu-
 leos lares fertur HII 245 lar
 regius P 863 alienus Ph. 511
 lares maculati Ph. 344

Latinae matres Oct. 720

Latona quem profuga mater
 terra errante edidit H 453 —
 Latonigenas deos A 325 Le-
 toa(*) vates O 230

Ledae sinum pressisse Oct. 764

Ledae 770 **Ledae** sidera 208

Ledae genus A 125 **Leda**
 sata (*Clytemestra*) A 234

Lemnos ardens HII 1362 Lem-
 non scelere nobilem A 566

Lerna HII 1359 sub **Lerna**

HII 1534 **Lerna** gelida P 507

Lerna retro cessit T 115 **Ler-**

nae monstra H 241 — **Ler-**

naeus labor *apud inferos* H 781

Lernaeae ferae HII 1256 **Ler-**

naea nece tincta tela H 1195

Lernaea tela H 1233 HII 905

Lernaea spicula M 784

Lesbos Tr 226 — **Lesbia** mixta
 odoro cum thymo(*) O 496

Lethe describitur H 680 ad **Le-**

- then Hn 1550 ratis Lethen
bibit H 777 per media Lethes
stagna Hn 1162 Lethes unda
miseris grata P 1202 stabo ante
ripas, immemor Lethes, tuas
Hn 936 — Lethaeos amnes
Hn 1208. 1985 claustra Le-
thaei* lacus O 560 Lethaeo
profundo abditus P 147 Le-
thaea* vates *v. Letous*
- Letous** *v. Latona*
- Leucas** opposita fluctus frangit
Hn 732 — Leucaten ferit
spuma* P 1014
- Liber** *v. Bacchus*
per **Libyam** Hn 1105 Libyae
dominos *v. Busiris Antaeus* H
1171 Libyae sidus (*cancer*)
Hn 68 Libyae ferventis ha-
rena M 682 — Libycae Syr-
tis fretum T 292 Libycis ha-
renis M 653 Libycis syrtibus
A 64 sub axe Libyco Hn 908
Libycus leo O 919 Libycus
Auster A 480 — Antaeus Li-
bys H 482 Hn 24 cancro sub-
ditus Libys Hn 41
- LICHAS TACITVS** Hn Lichas
Hn 814. 1460 Lichan Hn 809.
815. 978 Licha Hn 570 na-
vus occurrit Lichas Hn 567
Lichas ab Hercule peremptus
Hn 815 comes laboris Herculei
Licha Hn 99
- Livius Drusus.** Te quoque Livi
leto Fortuna dedit quem ne-
que fascies texere suae nec tecta
domus Oct. 887—889 Livia fe-
lix thalamis Drusi Oct. 941—943
- Lucae** boves P 352
- Lucifer** P 752 post Luciferi
meatus O 741 Lucifer ma-
tutinos ortus dum praedicet
O 507 commisit vices Lucifer
Hespero Hn 149 — Phospho-
ros H 128
- Lucina** *v. Luna*
- Lucreti** nata mactata Oct. 303
- ludi spectacula.** *Olympia* A 919.
935 ludicrum certamen A
935 Troici lusus sacrum
Tr 778 — ad novi theatri
ludos H 839 theatri more
vallis crescit (*amphitheatri*) Tr
1125 — spectator Tr 1087
erecta summos turba libavit
pedes Tr 1081 hunc pinus il-
lum laurus hunc fagus gerit *etc.*
Tr 1082 *sqq.* — habet per-
actum est A 901 Hn 1457.
1472 bene habet p. est O 998
bene est A 870 peractum est
Hn 1340
- Luna** obscuri dea clara mundi
currus fratri tradit P 309 sidus
post veteres Arcades editum 786
Hippolytum despiciens currus
non poterit flectere, nuper ru-
buit 787 *s. cf.* 785—794 solli-
citi numine turbido tractam
Thessalicis carminibus rati tin-
nitus dedimus 790—792 sae-
vae virginis arae Oct. 976 vir-
ginis deae agreste numen P 405
regina nemorum 406 arquite-
nens dea 709 dea noctium 793
noctium sidus pessimos induta
vultus fronte non una minax
M 750 *s.* diva virago P 54
virgo aspera M 87 *cf.* P 54—84
— Lucina genialis tori custos
M 2 Lucinam femina (*bos*) pla-
cet 61 tu maternam sistere
Delon Lucina iubes A 385 —
Phoebe currus mitte M 874
Phoebes vultus P 654 Ph. ru-
bicunda 747 Ph. solidum non
suo orbem circuitis cornibus
alligat M 98 *Phoebes* orbis
Oct. 389 *Phoebe* sacris tuis ad-
esse M 770 noctivaga Phoebe
O 254 pallida Phoebe A 819

eius bigae A 818 Arcades nondum Phoebe(*) nascente genus HII 1884 Phoebi soror O 44 soror fratri semper occurrens O 253 Phoebi soror H 905 — Diana P 72 virgini Pleuron inimica diuae Tr 827 nimium saevi diva pudoris O 763 virginei eius artus O 762 diva virago P 54 — Dictynna M 795 — Hecate triformis P 412 M 7 cf. 742 tacitis sacris conscium iubar praebens M 6 Hecate vocetur M 577 H. venenis stimulos adde 833 audax H. ter latratus dedit 840 magna dea caeli sidus noctis decus P 412 s. obliquis flexibus currens Tr 389 levat ora bigae HII 1519 Hecates turba latravit. ter valles sonuere O 569 — Triviae currus agiles M 787—792 Tr. ad templa Oct. 978 Triviam A 382 Tantalidos funera victrix numeras A 392 tibi grandaevi senes grates reddunt atque vina libant A 380 — Persei M 814 — Cynthia quos felices vidit, vidit miseris enata dies HII 641 — Delia tardior HII 150 — Luna Phoebis obvia flammis T 838 digerit umbras T 826 sequitur unam Mycalen magam HII 526 Luna carmine mago descendat licet HII 468 alias Luna concipiat feras H 83 Luna conditur A 470 L. plena O 506 Luna nocti timores demens T 840

Lyaeus v. Bacchus
 Lyciatuta crebris portibus Ph 613
 Lyeormas flavus HII 591
 Lyeurgi securigero O 471 Lyeurgi domitor Bacchus H 903
 LYCVS (I) H a. c. 332 Lycus H 331 635. 639 643 Lyei 1181

terram cecidit ore H 895 Lyci nefandum semen proles regis inimici H 988 quis Lycus regnum obtinet H 1161 exul Lycus H 274 ignavum exulem H 269

Lydia diti regno ferax P 326 Lydia (*auro dives*) HII 623 — Lydius Pactolos O 467 Lydiam nurum HII 371. 573

Lynceus qui trans Pontum sumnota videt M 232

Lyrnesos parva apposita celso iugo Tr 221 — Lyrnesida ablatam Achilli A 186

Maeetum(*) Tempe H 980

Maeander H 684 Maeandros laetis arvis flectit errantes aquas Ph. 606 — Ilisos, ubi Maeander* per inaequales amne maligno radit steriles harenas P 14
Maenali HII 17 Maenali pernix fera H 222 — Maenala HII 1886 — Maenaliium suem H 229

Maeonia acu HII 665

Maeotis P 716 O 475 Maeotis gelida H 1327 — Maeotis (*Amazon*) P 401

Malea navibus flectens moras M 149

manes umbrae animae. manes (*inferi dei*) Tr 1005 Tartara et manes HII 1514 Styga et manes H 90 laxate manes HII 949 manes remotos H 835 manes tacitos HII 1062 aeternos manes HII 1525 diri tremere manes HII 1600 maestos manes H 187 attonitos manes HII 1926 manes ini H 55 Tr 145 ibit ad manes H 869 ad manes O 127 HII 1552. 1773 manes O 559 (*bis*) 568 manibus Mors gentes innumeras in-

- tulit H 556 manes loquuntur Hii 460 ululant T 670 si manes habent curas priores nec perit flammis amor Tr 802 manes cari Tr 811 Achillis manes Tr 292 manibus meis debitos honores Tr 191 deos veros coniugis manes mei Tr 645 tui manes Tr 31 Hii 1961 manes ereptos restitue P 1219 m. impii M 10 — umbras manesque Hii 1923 manes umbraeque Hii 1931 manes umbrasque Hii 1965 — verum est umbras vivere corporibus conditis Tr 372 foedus umbrarum H 49 rupto carcere umbrarum H 57 umbras leves O 563 tenaces H 679 umbrae nocentes P 1229 umbra tristis Hii 937 infernis umbris H 1338 inter umbras Hii 1196 umbrae stetit Hii 459 umbrae minores (*Hecubae liberi*) Tr 33 nobiles clari ducis umbras Tr 256 umbra nudatis venies laertis languido vultu tenuique collo Hii 1554 non vilis inter umbras Hii 1557 meas umbras (*Hercules ait*) Hii 1964 umbrae meorum A 742 vos umbrae precor A 754 cf. levis turba Phrygum A 757 — Animae M 743 animae trementes O 609 inter pias animas Tr 160 animas regias victamque victricemque vehet ratis A 753
- MANTO** (III) O Manto O 290 Manto fatorum praescia A 322
- Marathon** P 17 aper(*) *Marathonius* P 30^b
- mare pelagus pontus gemino mari pulsata Pelopis regna** H 1164 mare sanguineum T 373 rubri maris domitor Bacchus H 903 rubri litoris vada T 371 litus pelagii rubentis intravit Bacchus O 120 pelagii dona rubentis Hii 660
- Marmaricus leo** A 739 Hii 1057
- Mars** Tr 1058 Martem A 569 Mars saevus Ph. 527 decernit quodcumque 630 belliger P 808 sanguineus 465 Martis catenae P 125 (*v. Venus*) Martis sanguineas quae cohibet manus M 63 Martis incerti vices Ph. 626 Martis genus Oct. 292 — aperto Marte an insidiis iacet? O 275 Marte violento Tr 185 Marte impio O 646 decenni Marte A 921 Marte(*) diro tristius leti genus Tr 783 saxum Martem* indomito corpore provocat Hii 155 — Mavors bellicus invenit artes novas P 550 Mavors sanguinem recentem cupiens T 557 Mavortis O 90 — Gradivus belliger P 188 illic solutam caede G. manum restituet armis H 1342 Gradivum trucem Hii 1312
- Massagetes** qui lactea pocula sanguine miscet O 470
- Maurorum tellus v. Tauri Maurum litus** Hii 1252
- Mavors v. Mars**
- MEDEA** (I) M P 564 M 166. 179. 496. 517. 524. 567. 675. 892. 910. 934 coniunx Aegaei P 563 Colchis noverca 697 nefanda Colchis M 871 Colchi noxium Aetiae genus 179 Sole avo genus deduxit 210 monstrum saevum horribile 191 machinatrix facinorum cui feminea nequitia virile robur 266—268 maius mari malum 362 scelerum artifex 734 cruenta maenas M 849

- 869 Phasiaca coniunx Hn 950
ardens impia virgo face A 119
medentes cadunt O 70 polluto
animo mederi nemo queat
H 1261 ferrum et ignis saepe
medicinae loco est A 152
extrema primo nemo tempta-
vit loco A 153 ubi turpis est
medicina sanari piget O 517
Medus T 602 Medus pharetra
pugnax(*) M 710
Medusae fellis M 831
Megaera v. *furiae*
MEGARA (III) H Megarā H 347
Megarā (nom.) 203. 1009 Me-
garam 1016 Megaram stra-
vit sagittis (*Hercules*) Hn 903
cara Megara Hn 1452 paren-
tis sanguine fratrumque ge-
mina caede aspersa Lyci ma-
nus H 372 patrem abstulisti
regna germanos larem patrium
H 379
Meleagre fratrem mactas, mo-
reris dextra matris M 644
Melicertes v. *Iuo*
Memnon Tr 239 Memnon niger
A 212 cf. Tr 10 v. *Aurora*
Menelaus T 327 Menelao A 273
Menelaum Tr 923 Atrides
minor A 513 frater coniugis
mei A 404^a
Merope Polybo sociata O 272.
661 non vera Oedipi parens 802
Messalina genitrix dellenda
Oct. 10 caesa 102 genitricis
miserae furor 259 nupta de-
mens nupsit incesta face 260
ferro cecidit 267 coniugem tra-
xit ad umbras, prodidit lapsam
domum 268—269 furoris sui
graves poenas dedit 272 in-
cesta genitrix 536 rexit prin-
cipis aulam cara marito par-
tuque potens, cecidit famulo
subiecta militis ense 917—951
Methone v. *Mothone*
Mimans saevit horrendum H 981
lucidus Mimans Hn 730 Mi-
mans(*) Iovis fulmen excutiens
Hn 1384 v. *gigantes*
Minerva v. *Pallas*
Minos T 23 regno lato premit
maria populisque reddit iura
centenis P 149 mitis Ariadnae
pater 245 domus sorores una
corripuit duas P 665 Gnosius
Minos H 733 Gnosium regem
O 892 quaesitor Gnosius A 24
geminos Cretas Hn 1558 —
Minois nulla levi amore de-
functa P 127 (v. *Venus*) — Mi-
notaurus v. *Pasiphae Phae-
dra*, ambiguus infans vultu
truci P 692 Cresius taurus bi-
formis P 1170 monstri Gnosii
domus caeca P 649
Minyae omnes M 233 — Miny-
eides O 483
Molossi acres P 32
Mopsopia P 1276 — Mopsopia
ars v. *Daedulus*
Mopsus omnibus verax sibi fal-
sus uni concidit M 654—655
mors funus, **Mors** Tr 1171 mors
individua Tr 401 meta Tr 398
portus A 592 Hn 1021 avidos
hiatus pandit O 164 avidis den-
tibus H 555 perdenda A 519
officium supremum parens
gnato reddo Tr 760 concede*pa-
tiens ut mea condam manu vi-
ventis oculos 788 v. *querella An-
dromachae* 789—812 — coniunx
oculis imposuit manum Tr 373
— alios parentes alloqui in
luctu decet Tr 619 matris hanc
solacio relinque vestem Tr 809
fletu acerbo funera et questu
carent O 56 squalor et lugu-
bribus amicta coniunx, foedo
paedore obsiti nati H 626

planctus nato parat genetrix
 inertī H_{II} 1969 *cf.* 1836 ipsa
 quam sexus iubet maerere H_{II}
 1688 voce feminea H_{II} 1672 dol-
 or funereus(*) H_{II} 1674 plan-
 ctus funereus H_{II} 1496 *v.* Tr 409
 H_{II} 120. 183. 1545 *sqq.* 1668.
 1670. 1678. 1858 *planctus ex-*
empla: H 1100—1121 Tr 64.
 67—164 H_{II} 1668. 1863 *sqq.* ex-
 equiae O 63 longus ordo ag-
 minis maesti O 127 *sqq.* ro-
 gus regius P 1277 Herculis
 H_{II} 1483 *sqq.* liberorum Hercu-
 lis H 1231—1234 ultimi ignes
 H_{II} 1609 trabes igniferae H_{II}
 1748 alternae 1637 fax O 55
 faces H_{II} 1736 fax extrema
 H_{II} 1660 subdita Tr 381 pinus
 ardens H_{II} 1727 urna tristis
 cineres cohercuit Tr 375 *v.*
 H_{II} 1763 inferias dedi Ph. 172
 in inferias hominis homo im-
 pensus Tr 298 levatur sanguine
 infuso cinis Tr 295 *sqq.* iusta
 facere Tr 65 O 976 solve P 1245
 persolvi O 998 bustum Tr 361.
 330 tumulus H_{II} 1762. 1826
 O 66 sedes sacrae Tr 641 se-
 pulchrum H_{II} 1822. 1826 gra-
 vis tellus impio capiti incubet
 P 1280 titulus extremus H_{II}
 1206. 1827 Oct. 97. 611 si-
 mulaera Oct. 611 — laqueo
 vitam finire P 259 laqueis de-
 ducta membra Oct. 797

Mothone frequens rivis Tr 822

Mulciber *v.* Vulcanus

mundus, mundi partes, cae-
 lum. Lugeat aether magnus-
 que parens aetheris alti
 H 1054 templa summi aetheris
 H 3 quod dividit aethera a
 terris spatium H_{II} 1121 va-
 cuus aether H_{II} 52 sedis ae-
 therae H_{II} 256 aetheriam

domum meruit Paeon H_{II} 92 —
 ubi quo sub axe H_{II} 1531 qui
 ferventi quatiuntur axe H_{II} 1524
 sub axe Libyco 908 sub axe
 frigido 1251 Parrhasio axe
 H_{II} 1281 Scythico sub axe
 1184 — caelo ruenti 1244 —
 sacro caelo 1299 (*caelum*) spo-
 lium Iovis 1148 caeli regna
 H_{II} 1160 vestrae, Iuppiter, ar-
 cis H_{II} 1909 quis arcem clu-
 dit? H_{II} 1441 parte an ex
 aliqua pater despiceret illum
 H_{II} 1694 arces caelitem ac sum-
 mas domos O 48 laxat fores
 (*caeli*) H 962 ianuam mundi
 traho H 964 — caelicolae O 388
 M 90 caelites P 604. 629 cae-
 litum 888 Oct. 228 monitu cae-
 litum O 239 — et quas repe-
 riet, ut velit clades deus? Tr 429
 melior afflictos deus respicere
 coepit Tr 872 omnis deos
 H_{II} 1114 cum clara deos ob-
 tulerit dies H 586 pudeat irarum
 deos H_{II} 1191 deorum
 clamor H_{II} 1596 omnis deo-
 rum coetus H 962 deorum
 voltus H_{II} 1708 leves deos
 Tr 2 levium deorum A 606
 faciles dei O 198 si propitios
 attamen lentos deos A 403^a
 quis tam sinister deus Tr 983
 exprome cuius capite placemus
 deos? O 510 deorum nume-
 rum imparem aequavit Argos
 A 811 (*Megara*) tristi vestis
 obtentu caput velata iuxta
 praesides adstat deos H 356
 praesides piorum T 1102 vin-
 dices T 1110 dei coniugales
 T 1103 di coniugales M 1 pe-
 netrales deos O 265 dei as-
 peri et pugnaces P 805 tot
 pelagi deae Tr 879 ferales
 dei M 740 T 668 deos veros

coniugis manes mei Tr 645
 famuli dei: Delius Bacchus
 Iuppiter H 450 deos suos Aga-
 memnon adit A 778 Iuppiter
 Phoebus Phoebe Neptunus Dis
 hos precatur Oedipus O 249—
 256 Phoebus Iuno Pallas Ven-
 us(?) Lucina Iuppiter: *Chorus*
eos colit A 310—407 Pallas
 Bacchus Phoebus Phoebe Iup-
 piter: *Hercules adorat* H 900—
 914 — dies ater Tr 21 totum
 diem Herculea flamma succen-
 dat Hn 1487 stymphalis totum
 pinna velante diem Hn 1890
 — totus mundus Hn 1019 quis
 mundum capiet locus? Hn
 1118 sub hoc mundo Hn 1611
 totus mundus (*omnes populi*)
 Hn 1019 tota mundi ruina
 Hn 1150 si negat mundus fer-
 ras Hn 30 Achilles genere suo
 mundum tenet sparsus per omne
 caelitarum regnum Tr 314—315
 nihil leges (*mundi*), tenent Hn
 463 lege mundi rupta A 814
 legibus obrutis Hn 1102 leges
 in superos datas Hn 1093
 mundus (= *caelum*) Hn 1980
 onus omne media parte quod
 mundi selet dirimitque su-
 peros H 1293 mundum cae-
 lumque tulit Hercules Hn 1906
 sidera et mundum Hn 1709
 mundus sonat Hn 1595 substi-
 titit mundus tibi concitatus
 A 827 annosi mundi O 501
 mundo primo O 116 regia
 mundi Hn 1919 ianua mundi
 H 964 — natura P 959 O 25
 913 — nomina O 200 deorum
 numen Tr 28 te per omne
 caelitarum numen precor Hn
 475 mundi citati turba nu-
 mina Hn 1903 numen super-
 num P 926 pro numinum vis

summa H 516 numinum im-
 perio O 247 saeva numina
 O 75 solet ira certis numi-
 num ostendi notis O 331 es
 numen Hn 1980 novum nu-
 men templis additum Hn 1982
v. Hercules. — omnis ardens
 ora quam torret dies Hn 1700
 Attica ora Tr 842 — caeli
 plagas O 972 caelestem pla-
 gam Hn 1975 quis locus quae
 regio quae mundi plaga Hn
 1797 Eoae plaga vasta ter-
 rae O 426 fervida plaga Hn 1218
 orbem(*) fervidae plagae Hn
 1788 fervidam partem (*caeli*)
 Hn 90 ambit peremptus cancer
 ardentem plagam Hn 67
 soliferae suppositus plagae Hn
 159 quae plaga igniferi poli
 Hn 1362 plaga gemmiferi Hi-
 stri Hn 622 rapta fero plaga
 Geryonae Hn 1900 — occasus
 H 374 cubile Noctis Hn 1440
 ante ab occasu dies nascetur
 335 sub occasu tepido Hn
 1567 sub occasu positus Hi-
 beris Hn 1522 occidens var-
 rius A 464 quota est mundi
 plaga oriens subactus Hn 96
 orientem movet Eurus A 482
 ortus H 374 sub ortu solis
 H 1139 obitus et ortus H 1060
 ortus atque obitus Hn 1113 et
 quod occasus videt et quod
 ortus H 871 ortum an occa-
 sum petes? H 1330 ortus A 824
 occasus A 824 utrumque Phoebi
 litus Hn 1699 — polus Hn 1133
 partem in omnem poli Hn 1138
 genitor pandit polos Hn 1725
 reseras polum H 963 polus
 stellifer P 785 regna siderei
 poli Hn 1940 iura praecipitis
 poli O 249 frange polum Hn
 1150 glacialis polus Hn 336

- glacialem polum H_{II} 89 nivali polo vicina unda Euxini A 68 arctous polus H_{II} 1107 australis polus H_{II} 1104 sub Hesperio polo H_{II} 1203 extremi poli A 403 compagibus ruptis uterque debuit frangi polus H_{II} 1136 fractis polis H_{II} 1120 — deorum regna tria H_{II} 1164 pontum Tartara sidera, regna tria H_{II} 1126 tria regna aether atri regia populi unda H 1114 terra pontus Erebus Tr 171—179 terra pelagus quaque purpureus dies utrumque clara spectat Oceanum rota H_{II} 1838 omne caelitem regnum: aequor umbras caelum Tr 346 tellus caelum freta H_{II} 794 freta terras umbras H_{II} 1477 omnis pontus et aether (*) Tr 113 terra pontus aer inferi H_{II} 15 mare terra caelum Tartarus H_{II} 461 terris freto sideribus Oceano inferis H_{II} 743 — supera loca P 145 supera convexa P 220 o superi H_{II} 294 superos deos Tr 1004 iter ad superos (*i. e. ad diem ex inferis*) O 573 ad superos (*i. e. ad caelestes deos*) H... favete superi H_{II} 1415 superos testor H_{II} 1023 in astra misit ad superos preces H_{II} 1691 superi testes sceleris Tr 53 irati superi H_{II} 1542 superi inferique O 766 — Phoebi zonam H_{II} 1439 flagranti in zona H_{II} 1363
- Musa docta Phoebi lusus recenset A 337
- musica instrumenta bucina tertia signum mittit T 799 buxus raucus A 689 *v. tibia* chelys canora (*Achillis*) Tr 321 (*Amphionis*) O 611 (*Phoebi*) A 331 (*Orphei*) Pieria H_{II} 1033 maerens 1063 chorda M 626 A 338 tinnulae Tr 833 fila docta A 360 cithara M 357 Ph. 569(*) classicorum murmur T 574 reflexo classicum cornu O 733 *v. bellum* cornu O 733 fistula indocta H_{II} 129 litui strepentis stridor T 575 striduli cantus O 734 lyra A 334 plectrum Tr 321. 833 M 626 tibia multifora buxo solemne canit A 358 sacrificia A 584 tubae vocales T 659 fremitus truces Oct. 400 terribilis sonus Oct. 721 tuba iussi dare vela nautae Tr 1044 tuba clara remigem monuit A 428 tympani sonus non virilis H 470 tinnitus *v. luna*
- Mycale docta maga H_{II} 525
- MYCENIS scaena T A Mycenae Tr 855 Mycenarum A 251 Mycenis H 997 Mycenae A 757. 871. 967. 998. 1007 Pelopiae domus *descriptio* A 7—11 arces A 927 ultimo in regni angulo A 998 Mycenis relictis bellicum totus canat populus T 188 per M. crepuere arma civilis belli T 561—562 non vertis Mycenae? T 1011 Cyclopia saxa H 997 *ruinam eis minatur Hercules ibid.* Mycenae tua (*Iunonis*) turba A 350 latis Mycenis Tr 156 ex Mycenis Tr 245 — Mycenaeas domos A 121 Mycenaeae nurus Tr 363
- Myrrha Cyprias lacrimas tuetur H_{II} 196 — myrrha H_{II} 376
- Myrtilus deceptor domini occidit T 140
- Myrtoi maris spolia T 660
- Mysiae ferocis Tr 216

- Nabatae** Hn 160 — Nabataea regna A 483
- Naides** improbae formonsos solitae claudere fontibus P 780
- Nasamonio** sub nemore Hn 1642
- Natura** magna parens deum P 959 leges ratas in uno Oedipoda vertit O 943 naturae iura O 25
- navis** **maritimae** res. ratis A 752 regia rate signum recursus fulsit A 427 cumba M 368 A 106 phaselos Hn 695 — prora prorae nocet et lateri latus A 498 aurata prora primas designat vias aperitque cursus A 429 puppis Hn 694 etc. transtris fusus miles A 444 — remus ad militares manus aptatur A 425 remos adductos simul lentare properat iuventus A 437 remo propiore A 107 remus(*) O 455 tonsae A 443. 504 — malus rectus A 505 malo antennis ponere M 323 carchesia O 456 antennis medio malo ponere M 323 in summo loco religare 325 malus antennis ferens A 505 — vela O 885 velo tremunt sipara M 328 aura lenis adlapsa velis A 431 lina tendere M 320 sinus plenos fortiter aura tendit A 412 Ingentia carbasa O 466 sipara Hn 699 rubicunda M 327 — funem religavit ora M 612 pede prolato notos captare M 322 rudente tento vela cogere A 534 — tuba clara lentum remigem monuit A 428 tuba iussi dare vela nautae Tr 1044 — remiges A 428 navita stupet A 508 — naufragium Hn 118 Tr 1026 sqq. Oct. 602 Graecorum classis naufraga A 464—578 nil ratio et usus audet, ars cessit malis A 507 navis lacera et omni decore populato levis fluitat A 503 tabula naufraga Tr 1032 — fluctus decimus A 502 — litora stringere A 105 Hn 694 portum mari datura moles H 1047 cf. T 460 longa in portu mora Tr 164 — navalia Tr 325 s. classibus piscari T 459
- Nauplius** igne fallaci nociturus Argis cadet in profundum M 658—659 perfida face classem Graecorum in saxa ducit A 570
- Naxos** Aegaeo ponto redimita O 488
- Nemeae** iuga Hn 1890 Nemeae timor H 224 — Nemeaei leonis O 40 Nemeaea pestis Hn 1193 Nemeaei mali Hn 1235. 1665
- Nephele** Nessum genuit *Leioni* Hn 492
- Neptune** pater O 266 Neptunus pater tridente rupem subruit A 554 Neptuno genitus M 635 genitor aequoreus P 942 genitor irae facilis assessor 1207 tumidus 958 regnator freti 945 qui secundum fluctibus regnum movet 904 profundi saevus dominator M 4 dominus profundi furit vinei regna secunda M 597 — 598 ventorum potens aequor per altum caeruleos currus agit O 254 secundo maria qui sceptro regis H 599 regentem maria H 515 — Neptunium iuvenem (*Cyenum*) Tr 183
- Nereus** O 450 Tr 882 Hn 4 Nereus rostris pervius P 88 Nereia caeruleum O 508 — Nereidum grex caeruleus rex Cupidinis sentit spicula P 336 Nereidum chorus O 446
- Neritos** brevior Zacyntho Tu 856

- NERO** (II) Oct. *Neronis* MATER (III) *ibid.* Nero 249(*). 436. 733 *Neronis* 716. 953 *Neroni* 685 — *insitivus* Domitio patre genitus 249* *pacis* auctor generis humani arbiter electus, patriae parens 488—490 intravit hostis domum 150 *iuvenis infandi ingeni* cui genitrix facem accendit 152—154 *Agrippinae opera imperium nactus* 612—613. 92—93. 337 *munere matris imperium cepisse* pudet 94—95 *sanguine alieno satus* 140 *auctor necis Britannici* 114. 242 *parentem Stygiae rati* imposuit 127 *cf.* 243 *ad eius mortem spectant* 619—631. 733. 752 (*ensem iugulo trepidus condit* 732—733 *reddit iugulum hostibus* 630 *verbera, turpis fuga* 620 *sitis* 621) — *templis expulit superos, cives patria* 241 *orbis tyrannus* 250 *cf.* 33. 88 *crudelis viri secreta* 48 *nefandi principis dirum caput* 227 *gravior Typhone pestis* 240 *hostis deum hominumque* 240 — *Caesar vocatur* 457. 694 *Caesaris nomen ei dedit Agrippina* 338 *Caesaris uxor (Octavia)* 935 *Caesarem decet timeri* 457 — *Augustus vocatur* 220. 283. 658
- Nessus** HII 503. 507. 720. 1468. 1471 *Nessi* HII 920. 921 *Nessus quem Nephela genuit Thesalo duci* HII 492 *meque dorso ferens* qua iungit hominem spina deficiens equo HII 504 *moriens loquitur* HII 523 *Nesse fallax* HII 966 *Nessus expirans* M 776 *vectoris perfidi sanguis* 775 *infide vector* HII 514 *semiferi* HII 966. 1470 — *tabe Nessesia* HII 716
- Nestoream** Pylon H 561
- Nilus** H 1323 *Nilum petit Antonius* Oct. 519 *Nilo tepente* O 606
- Niobe** *v.* *Tantalus*
- Nubes*** *v.* *Nephela* HII 492
- NVNTIVS** (III) O TR T P M (III) HII Oct.
- nuptiae** *aedes festas ornat* mater Ph. 507 *coniugale tempus* Tr 890 *coniugis fides* HII 309 *conubia celebrate* Tr 901 *quo iugari Thessale cultu solent Inoidesve* (*) *vel Mycenaeae nurus* Tr 362 *dona quae dat* *socer* Ph. 509 *ignes praeferre* Oct. 24 *thalami more praecedunt faces* Tr 1132 *faces iugales* A 158 *taedis, solemini face, igne* Tr 899 *ignis* Oct. 571 *igne** *solemni* O 498 *per ipsas faces* HII 347 *nuptiales Oedipodae faces* H 496 *Polybi faces* H 496 *Polybi faces* O 272 *Eurysthei* HII 404 *tuis facibus et thalamis hanc para* HII 1491 *laetas faces vitta sua revinxit mater* Ph. 508 *pinus pronuba* M 37 *taedae* H 493 A 259 O 501 Ph. 263 *taedas iugales deus praefert* Oct. 570 *hymenaeus v. hymen* *solemne** *carmen* O 498 *lecti legitimi iura* Tr 877 *genialis torus* M 1 *torus iugalis* O 661 Oct. 726 *toro viduo* P 448 *dubii tori* HII 585 *tori nefandi dicuntur nuptiae cum fratris filia* Oct. 142 *licentia et ioci* M 107. 114 *v. fescenninus* *carmina* M 108 *maritales oculi* O 956 *munus regale quod novis thalamis parem* H 428 *nuptiali die me victimam feriat* HII 348 *paelex v. Iuppiter Iole Cassandra* *poscit Iolen Hercules* HII 574 *pronuba Tyn-daris* Tr 1133 *pronuba tha-*

- lami O 644 pinus pronuba M 37
 repudia M 53 A 283 H_{II} 432
 thalami raptor P 627 socia
 864 arbitria Ph. 596 in tha-
 lamos Oedipi deducta mater
 Ph. 270 errassethalamis Ph. 515
 thalamis consulere M 443 tha-
 lamis adeste M 16 ad regum
 thalamos adsint superi M 56
 thalamos patris et gnati mis-
 cere P 171 thalami Polyxenae
 falsi Tr 861 *sqq.* Iphigeniae A
 164 thalamos apparatus Tr 898
 thalamis novis quod parem re-
 gale munus H 428 thalami
 more praecedunt faces et pro-
 nuba Tr 1132 si paelex tha-
 lamos tulerit H_{II} 528 dies tha-
 lami ultimus H_{II} 305 in tha-
 lamos ducit parens Ph. 505
- NYTRIX** (III) P M H_{II} III A
 (III) altera Octaviae altera Pop-
 paeae Oct.
- Nyctelius** *v.* *Bacchus*
nymphae *v.* *Dryades Naides*
Nysae iugis M 384 — Nysaeis
 thyrsis O 404
- Oceanns** O 505 P 717. 1029. 1162
 M 376. 755 Oct. 40 Oceani
 plagae P 931 Oceano H 26.
 1141 H_{II} 781 P 958 A 484
 Oceanum H_{II} 1839 Oceanus
 terris maior H_{II} 1366 Oceanus
 caeruleis fretis veniens fugiens
 Tr 383 Oceani minas H_{II} 49
 rubenti Oceano Titan diem
 mergit H_{II} 488 notum Oceano
 pecus H 234 Hercules fecit
 Oceano viam H 238
- OCTAVIA** I Oct Octaviae 746.
 786 Claudiae gentis decus 534
 Claudia proles 278 *Neronis* so-
 ror et coniunx 47 terris altera
 Inno soror Augusti coniunxque
 219—220 soror Augusti pellitur
- 283 Augusti soror non uxor 658
 suspecta coniunx et soror spi-
 ritum reddat 828 invita *Ne-
 roni* iuncta 154 famulae sub-
 iecta 105 eius caput poseit
Poppaea 133 eius virginitas cas-
 tusque pudor 287 discidia 746
 eius favore percussa agmina 786
 devectam in remotum litus in-
 terimi iubet Nero 874—875
 Claudia thalamis Neronis
 pulsa 671 Claudiae penates
 reddere divi parant 789 *cf.* 803
v. Claudius Messalina
- Odrysia** domus T 272
- OECHALIARVM** VIRGINVM CHORVS
 I H_{II} — ad OECHALIAM scaena
 I H_{II} cecidit Oechalia inclita
 H_{II} 422 Oechaliae H_{II} 127.
 162
- OEDIPVS** I) O Ph. Oedipus
 Ph. 554 O 916 Ph. 313 (*pro-
 ducta ultima*) infaustus hospes
 O 80 hospes gerit Thebana regna
 O 264 mea tam gravia regna
 O 678 saeculi crimen, odium
 deorum, iuris exitium sacri
 O 875 luminis orbus O 996
 oculos eruens Ph. 174—176. 179
 Ph. 537—539. 552 parricida
 O 1002. 1033 bis parricida O
 1044 *caccum Oedipus se de-
 scribit* O 1047—1051 forata
 ferro gesserat vestigia O 842
cf. 857 Amore nactus nomen
 ac vitio pedum 813 matrem in
 matrimonium ducens Ph. 270.
 271 geminum nefas mixtumque
 nomen coniugis gnati patris
 H 387 *eius filii*: bina fratrum
 castra, totidem rogos H 389
 comitatus Oedipo dignus: Le-
 tum Lues Mors Labor Tabes Do-
 lor O 652—653 *. Fata Morbus
 Macies Pestis Dolor O 1058—
 1061 — Oedipodam O 1003

- impū Oedipodae H 496 Oedipodae soli datur ambigua noscere O 216 unicum Oedipodae est salus non esse saluum Ph. 89 Oedipodā (*abl.*) O 943
- Oeneus** domus soceri HII 319 — Oenei (*voc.*) HII 583 *v. Deianira*
- OETA** in MONTE scaena II HII Titan prospicit Oeta H 133 Oeta renatum prima quae poscit diem HII 862 ardenti in Oeta M 639 asperi montis HII 865 Oete HII 1445 Oeten H 981 HII 1618 ut pressit Oeten HII 1646 Oetaeus rogus M 777 Oetaeis silvis Tr 823 Oetaeum nemus HII 1483 Oetaeam faciem HII 1718
- Ogygii** populi O 589 Ogygio Iaccho O 437
- Oileus** M 661 *v. Aiax*
- Olenos** tectis habitata raris Tr 826 — Olenia arva O 283 Oleniae caprae lumina M 313
- Olympus** Ossa H 972 Olympus pinifer Pelion et Ossam pressit A 347 Olympus ignifer P 960 Olympo patrio Oct. 209 Olympo medio T 792 stelligeri Olympi HII 1907 Olympi rector H 205 P 960 — *Olympia* stadium Olympicum T 131 Pisaeae domus curribus inclitae T 123 quantus Eleum ruit ad Tonantem quinta cum sacrum revocavit aestas H 840
- Omphale** Lydiam nurum HII 371, 573
- ORESTES** TACITVS A paternae mortis auxilium unicum A 910 frater vindex Oct. 62 Oresta (*voc.*) A 917, 991 germane A 914 Oresten A 931 Tr 555 Orestes patri similis A 196
- Orion** ferro minax terret deos H 12
- Orpheus** HII 1080, 1087, 1092 M 228 sacer Orpheus Calliopaes genus HII 1034 *celebratur* HII 1031 *sqq.* vati Thracio HII 1100 (Orphei) ars quae silvas et aves saxaque traxerat, quae praebuerat fluminibus moras, ad cuius sonitum constiterant ferae, mulcet inferos H 571—576 qui saxa mulcet et silvas trahit M 229^(*) Orpheus tacuit M 348^(*) Orpheus Thracius Pieria cithara resonans M 358
- Ossa** Pelion Olympus H 971—973 A 346 videat sub Ossa Pelion Chiron suum, in caelum Olympus tertio positus gradu perveniet aut mittetur H 971 *sqq.* Ossa Thressa Pelion premit T 812 Thessalicam Ossam Pelion premet HII 1152 Ossa Pindus HII 1310 Ossam umeris imposuit Enceladus HII 1735
- Othrys** HII 1168 Othrys pondus Enceladi HII 1140 Othrys cum Pindo HII 494 ultra nubes eductus *ibid.*
- Pactolos** Lydius divite nuda O 467 Pactolus opulenta vada trahens inundat auro rura Ph. 604
- Paean** *v. Phoebus*
- Palaemon** O 448 ius habet in fluctus O 447 magni puer advena ponti O 447 cognatus Bacchi numen non vile O 448 *v. Iuo*
- Palamedis** genitor A 568 Palaedis arx praerupta A 562
- Pallas** HII 1316 Pallas Actaeae veneranda genti P 1149 Pal-

- ladis telae P 103 quae Tiphyn novam ratem frenare docuisti M 3 dea praeses adiudicatae terrae P 109 ferox armis dea Oct. 546 Alcidae soror Hn 1314 belligera Pallas cuius in laeva ciet aegis feroces ore saxifico minas H 901 Pallas incluta magni gnata Tonantis A 368 matrona minor maiorque choro colit A 372 reserat veniente dea templa sacerdos A 374 tibi nexilibus turba coronis redimita venit A 376 Pallas fulmine irati Iovis armata A 528 quicquid aut hasta minax aut aegide et furore Gorgoneo potest aut igne patrio temptat A 529 Pallas imitata patrem A 536 Palladem A 546 — Palladios choros Hn 366 Palladia arx P 260 manus M 366 Palladias per aras Hn 592 Palladia cola Hn 563
- Pallene** *v. Pellene.*
- Pandatariae** (*) litora terrae Oct. 972
- Pandionias** volucres vince Oct. 8
- Panes** montivagi P 784
- Pangaei** Edoni O 433 Pangaei iugis M 721
- Paphia** myrtus O 539
- Parcae** certo veniunt tempore H 188 durae sorores H 181 Parcarum colos non revocabiles H 559 nulli non avidi colus Parcae stamina neetere Hn 1097 consumptos iterum deae suppleat Eurydicee colus Hn 1083 per tam turpes colus mea mors eucurrit Hn 1180 rati stamina fusi O 982 — Clotho colus proiecit Hn 769 C. stare Fortunam prohibet T 617 utinam stamina Clotho rupisset Oct 15 — decreta snac colus Laechesis dura revoluta manu servat O 985
- Paris** Tr 908 Paridis Tr 347. 956 A 188 Paridi Tr 922 Paridis certa tela A 212 Paridis soror Tr 867 fatalis sedet inter potentes arborer pastor deas A 730 iudici Tr 921 iudicis diri Tr 66 Phrygius hospes Tr 70 Phrygius pastor Oct. 774
- Pario** marmore elarius P 797
- Parnasos** biceps O 281 Parnasi nivalis gemina arx O 227 Parnasi sacra iuga A 721 Parnason Ph. 129 — Parnassio mugitu Hn 1474
- Parnes.** Parnetho saxosae P 4
- Parrhasis** cerva A 831 — Parrhasio axe Hn 1281 Parrhasiae ursae (*) P 288
- Parthenii** iuga Hn 1885
- Parthus** soliferae suppositus plagae Gnosiacis certior ictibus Hn 161 Parthi fallacis terga metuenda (*) O 119 Parthus procul ingerens tela cum simulat fugas T 384 ultra Parthos nullus ager metatur T 462 Parthis minati equitem Dahae T 603 Parthi leves (*) M 710 supplices Parthi Oct. 628 — Parthica manu excussa sagitta Ph. 428 Parthico modo tela spargere P 816
- Pasiphae** matris miserae fatale malum P 113 pecoris efferum ducem amasti 116 matris parens (Sol) 155 mater monstri-fera 688 bifirmi partus exhibuit nota 691
- Patroclus** falsus Achilles A 619 ex Achille simulato Tr 447
- Pax** quae dat belligeris foedera gentibus et cornu retinet co-

- piam, donetur tenera hostia
M 63—66
- Pegaseo gradu** Tr 385
- Pelasgi** Tr 753 A 633 Pelasgis
Tr 597 M 528. 697* A 9 Pe-
lasgi nominis Tr 628 Pe-
lasga tellus M 240 P. urbes
127 imperium 178 Pelasgae
matres Tr 737 Pelasgae gen-
tis Tr 876 Pelasgae ratis Tr
353 classi Pelasgae Tr 1007
Pelasgis arvis M 870
- Peleus** Tr 882 Pelei Thetid-
que natus A 616 Pelei gnato
Tr 247 — Pelides animos fe-
roces sustulit luctu A 620 ce-
ler saltu 621 Pelidae feroci
617 — Peliaeus axis Tr 415
c. Achilles Thetis
- Peliae senis decocta membra**
M 133 Pelia supplicium tulit
201 Pelia iacet 276 Pelias
arsit 666 membra non revic-
turi senis 476
- Pelion** M 609 Pelion regnum
Prothoi Tr 829 tertius caelo
gradus 830 Pelion Ossa H 971
Pelion Thessalicum Ossa pre-
mitur T 812 Pelion Ossam
premet Hii 1152 Pelion Ossa
Olympus A 346
- Pellene alta** H 979
- Pelopis ineliti domus pollens**
T 190 Pelopis alta stabula
225 Pelopem aspice 242 Pe-
lopi pudenda domus 625 Pe-
lopi Phrygius tiaras 663 saevi
Pelopis Tr 855 gemino mari
pulsata Pelopis regna Dar-
dani H 1164 Pelopis oras
A 563 — Pelopea domus T 22
sede Pelopea M 891 — Pe-
lopi domus A 7. 165 Atrai
et Thyestae nobilem domum
Tr 341 *cf. scelere fratrum* 339
- Pelopias sceptrum** A 194 —
aries arcanus *Pelopidarum* T
225—233 avectus a Thyeste
234—235
- Pelorus Siculus** Hii 81 Pelori
Siculi virgo M 350
- penates** O 23. 646 Tr 912 T 775
Oct. 508. 852 *Agamemnonis*
penates A 396^a penates
Labdacii H 495 penates re-
gios O 708 Hii 579 penates
impii T 24 misce penates 52
penates suos teneat Claudia
proles Oct. 278 p. patrii 149.
665 p. fratris 747 p. reddere
789. 803 invisii P 89 tenues 209
sacri Oct. 163 externi regis
Ph. 503 penatibus profugere
M 450 *v. lares*
- Penelope coniugis sanctae to-
rus** Tr 698
- Penthesilea v. Amazon**
- Pentheus** O 1006 Bacchis laecer,
saevus O 618 *ad eius mortem*
spectant Ph. 15—18. 363—365
post laceros Pentheus artus
O 442
- Peparethos Attica pendens ora**
Tr 842
- Pergamum** Tr 14 A 421 Per-
gama strata flagrant Tr 889
captiva Pergama A 206 re-
diviva Pergama Tr 472 arx
illa pollens opibus et muris
deum 478
- Perielymenus v. Neptunus Al-
cides**
- Perithous. Perithoo** P 831 Pe-
rithoi pater 1235 *v. Ixion* au-
dax proeus 94 thalami raptor
627 Perithoi comes P 244
c. Theseus
- Persae bibunt Albin Rhenum-
que*** M 374
- Perseis c. Luna**

- Perseus aureus sidus** H 13
Perseus deis se intulit Hii 94
Persis P 325 — **Persica violentus unda Tigris** H 1323
pestis Thebis: O 70. 110—201. 631—632 *ante Troiam* A 181
PHAEDRA (I) P **hosti nupta** P 90
Thesea coniunx clara progenies Iovis 129 **Phaedra sospes** 434 **Phaedra praeceps** 583
Ph. vacors 1155 **Phaedram exuam** 1178 **maius ausa matre monstifera malum** 688 **nece consilium tenet** 854 **Phaedrae soror** P 760 *v. Ariadne*
Phaethonte de cognato vivacis fulgura flammae tuli M 827
Phaethonta currus excussit polo P 1092 **inmemor metae iuvenis paternae** M 600 **errantem Phaethonta** Hii 854 **puer patrio constitit axe** Hii 678 — **Phaethontiadum silva sororum** Hii 188 *v. Eridani*
Pharin (*acc.*) Tr 849
Pharia terra *v. Pandataria*
Phasis M 44. 762 **Phasis Colchus** P 907 **Phasin** M 451
Phasis quodcumque placidis flexibus rigat M 211 — **Phasidos thalamis ereptus** M 102 — **Phasiaca coniunx** Hii 950
Phasiaca regna A 120
Pheraei coniugis fatum redimens uxor animam marito impendit M 663 **Pheraeos greges Delius pavit** H 451
Philippi tristes Oct 516
PHILOCTETES TACIVS Hii **sate Pocante** 1648 **genus Pocantium** 1485 **quem tulit Pocans** 1604 **iuvenis** 1607 1652 *cf. SYNTIVS* 1609 **Alcidae comes** 1717 **Herculis rogam inflammare iussus** 1660. 1717 **Herculis heres** 1606 *sqq.*
Philomela fugit vultus suos Hii 199 *v. Pandion*
Phineae aves T 154 **mensae** H 759
Phlegethon O 162 T 73 **igneus** 1018 **Phlegethontis atri** A 753 **Phlegethon nocentes ignes cingens vado** P 1227 **Phlegethonte ab imo** 848
Philegram impio sparsam cruore H 444 — **Phlegraeos per hostes via struitur** T 810
Phlyus P 29
Phocis obliqua H 334 **Phocidos solum gratum Baccho** O 279
Phocide A 918 — **Phocaea regio** O 772
Phoebus H 25. 454 O 20. 109. 122. 222. 296. 498 Tr 978 A 577
Phoebi Tr 1140 O 545. 719
Phoebo 235. 291. 453. 540 H 607 Hii 688. 1581 A 294
Phoebum O 231 A 56. 295. 310 **Phoebe** H 595 A 327. 722 **deus** Tr 358 **dum excutiat deum** A 800 **deo vetante** Tr 35 **lucis almae rector et caeli decus etc.** H 592 **qui bis sena signa regis** O 251 **promit hinc ortus aperitque lucem** 121 **diem attolens** M 298 **dum diem parat** 728 **in medio stetit** 768
Phoebi nitidum iubar nubes inquinat A 463 **te coruseum lucis aetheriae iubar invoco** P 889 **Phoebi coma** Hii 727
Phoebi vultus P 654 **Phoebo comparata Hippolyti colla** 800
Phoebique tritam flammae zonam rota Hii 1439 **flamma propiore nudos inducit** Indos O 122 **Phoebus ante tepida rota inducit Scythas** Hii 337
Phoebi propioris Indus T 602 **Indus Phoebo subditus** Hii 41 **nitentis flammae Phoebi rotam** Hii 1022 **Phoebum ce-**

leres currus tardius agitare iussit Iuppiter A 816 post decima Phoebi lustra devicto Ilio A 42 Phoebum colens Arabs HII 792 cara Phoebō Cilla Tr 227 utraeque Phoebi domus HII 2 utrumque Phoebi litus 1699 — Delphico deo mos est ambage flexa arcana tegere O 214 qui tripodas movet M 86 faticida vatis ora Cirrhaeae movens O 269 Paeon Cirrhaea templa meruit serpente caeso HII 92 primus sagittas imbuīt Phoebi draco H 455 faticide te praesidem veri deum O 1042 veridici dei A 255 O Phoebe mendax O 1046 laurus Ph. carum nemus 453 Phoebi reus 34 — Phoebus Thessali pecoris magister P 296 Phoebus tela qui nervo regit P 192 arcus relaxa A 327 resonet chelys carmen simplex 331 cum Musa docta tuos lusus recenset 337 chorda graviore cecinit victis Titanibus 340 quem profuga terra mater errante edidit H 453 Phoebus retro fugiens T 776 terrarum superumque parens T 789 diem perdit medio Olympo T 792 Phoebus aspectus suos rapiens T 793 caelo expulsus (*eena Thyestis*) A 297 — Phoebus et Phoebi soror H 905 numen geminum A 399 H 905 soror sagittis aptior Phoebus lyrae(*) H 906 frater virginis asperae M 87 Phoebi soror H 136 O 44 Phoebus et Phoebe sidera quibus natis mobilis tellus stetit H 15 Phoebi nepotes(*) M 512 — Phoebus obscuro meat sine nube vultu H 940 Phoebum vetat quereus HII 1624

v. Sol Paeon Delius Titan Luna — Phoebea lampas noctem afferet Ph. 87 Phoebeae facis signa P 379 Phoebeae flammæ T 838 HII 680 Phoebeos currus H 844 Phoebeus axis HII 1387. 1442 Phoebeum genus P 126 Phoebeis euris HII 666 Phoebea tela A 549 sorte Phoebea O 288 Phoebei senis A 176 Phoebea laurus O 228 — Phoebas Tr 34 A 710 Phoebas effrena A 588 *v. Cassandra*

PHORBAS O 840

Phoronides venae T 115—116

Phosphoros H 128 *v. Lucifer*

Phrixus Tr 1034 — Phrixei arietis spolia M 471 gregis ductor radiante villo aureo Tr 1035 inclitum regni decus raptum M 130 auri externi raptor 613 spoliū auratae pecudis 983 pellis aurea 361 *ad draconem custodem eius spectant* 472—473 insomne monstrum 473 serpens pervigil 702 — Phrixium mare HII 776 A 565

Phryges Tr 571. 1135. 1160 Phrygum 29. 955 A 705. 757 Phrygibus Tr 462. 469(*). 474. 532. 758. 864. 888 A 550. 876. 1005 Phrygas Tr 277. 434 Phryges vicinus victi A 869 Phrygas diu victos 206 — maesta Phrygiae turba Tr 409 — Phrygius hospes 70 Phrygius pastor Oct. 774 Phrygiae solo 777 *v. Helena* Phrygiis remigibus Tr 920 Phrygii gregis 296 Phrygiae nurus A 194 Phrygiae vatis 189 Phrygio in Sipylo H 391 Phrygium Attin A 690 Phrygius tiaras T 663

- Phthie** viros tellus dare miliares aptior Tr 817
- Pieria** cithara M 357 Pieriam chelyn Hii 1033
- Pindi** iuga H 980 Pindi Thracis nemus 1285 Pindus quae alit mala Hii 466 Threicio vertice Pindi(*) O 435 Pindo Hii 1169 trepidus Pindus Othrys Hii 493 Pindus Haemus Athos Hii 1382 Pindo congestus Athos Hii 1153 Pindus Ossa Hii 1309 Caucasum Pindum Athon Hii 1730 Pindus ingens M 721 Pindi iudis gelatis ingredi P 614 Pindi nivalis vertice M 384
- Pirenides** undae M 745
- Pirithous** v. *Perithous*
- Pisas** (acc.) Tr 849 — Pisaeae domus curribus inclitae T 123 Pisaei Iovis A 93s
- Plauti** caput abscissum Oct. 438
- Plautum** exilia non fregere 465
- Pleiadum** greges M 96
- Plenron** inimica virgini divae Tr 827
- Plexippus** v. *Meleager*
- Plisthenes** Thyestis filius, ab Aereo trucidatur T 726—729
- Pluton** v. *Dis*
- Poeni** leones P 348
- Poeans** quem tulit Hii 1691 sate Poeante Hii 1648 — genus Poeantium Hii 1485 v. *Philoctetes*
- Pollux** caestibus aptior M 89
- Polybus** O 663 785 Polybi O 12. 272 Polybo O 662
- POLYNICES** (II) Ph. gener Adrasti Ph. 374 exul Argos et urbes Graias movet in arma Ph. 284 regna repetens 324 in bella cunctos Graeciae populos agit 325 profugus regum au-
- xilia Graiorum rogat Ph. 373 profugum tegunt penates externi regis Ph. 503 gener hostium, hospes alieni Iaris sine crimine exul 510—513 cf. 586 —587 crimine alieno exulans 618
- Polyphemus** v. *Cyclops* T 582
- POLYXENA** TACITA Tr Polyxene Tr 367. 942 audax virago Tr 1141 extremus decor 1139 desponsa Achillis cineribus Tr 195 Pyrrhi manu mactetur Tr 196 Haemonio desponsa rogo A 641 gnatam Priami Tr 247 regia virgo Tr 287 Paridis soror Tr 867 ducit turmas femineas A 642
- Pontus** M 44 Pontus quas herbas generat Hii 465 — Pontus Scythicus M 212 Pontum Scythen H 1210 — Ponticum mare P 716 Pontici fauces freti M 454 freti terga rigentia et mutis tacitum litoribus mare H 535 ripam Ponticam Tr 13
- POPPAEA** (I) Oct. Poppaeae vxtrix et chorvs *ibid.* Poppaea Oct. 596. 673. 769. 791 Poppaeae 684. 795 Poppaeam 571 — Crispini quondam coniunx 729 *coll.* 731 eius natus (*Rufus Crispinus*) 730 in munus eius Agrippina occisa 126—127 pretium stupri poscit Octaviae caput 133 Neroni iuncta 569. 596. 673. 694. 841 digna coniunx thalamis Neronis 544 concordia face toros tenet 791 eius amplexus Iuppiter petet 769 superba paellex 125 paellex invisa cunctis cara viro 186—187 eius imago Neroni iuncta 684 effigies eius ora generens 795 *eius somnium* 712—739

PRAEFECTVS (III) (*Neronis*)

Oct. rara quem pietas virum fidesque castris praeposuit Oct. 844 s. — praefecti trepidi Oct. 782 praefecti iussa 805

Priamus Tr 310. 312. 314. 572. 720. 875 Priami A 191. 880 Tr 143. 369. 934. 996. 1090. 1103 Priamo (*dat.*) A 514. 709 Tr 130. 1069 Priamum Tr 908 A 794 Priame Tr 270 Priamo Tr 1177 rectorem Phrygum Tr 29 rector Phrygiae Tr 132 bis capte senex Tr 133 Iovi victima caesus Tr 140 felix Priamus Tr 144. 157. 162 Memnonis patruus Tr 239 Hectoris pater Tr 239 gnatam Priami Tr 247 arbiter belli Tr 1070 testis pater Troiae sepultae A 742 cecidit ante aras pater A 792 tumulum struxit in luctus suos rex non avarus Tr 485 senis in iugulo A 656 magne parens A 655 magni senis Tr 713 pueri regis lacrimae Tr 718 minas Alcidae flexit Tr 720 supplex paternus *Pyrri* Tr 312 regiae caedis nefas Tr 44 tot regum parens Tr 54 Priami nuribus et gnatibus Tr 57 Priami regna evertit Cupido Oct. 816 Priami Dardanii soror HII 363

Proene Threicia coniunx HII 953

Bistonis ales A 673 *v. Pandion Philomela*

Procrustes P 1170 Procrustes

Cecropiis terris metus T 1050

Proetides silvas petiere O 486**Promethei** cruore sparsus Cau-

casmus M 710 Prometheus caeli qui furta luit viscere feto M 824 Promethei scopuli(*) H 1207 ales avida(*) H 1207

Caucasus — catenae — avidae volucri HII 1378

Proserpinae Siculae regna H 549 quam amotam inrita quaesivit Enna mater H 660 domina rapta M 11 *cf. P 95 v. Dis*

Proteus P 1205

Prothoi regnum Pelion Tr 829
publicae res arbiter umbrarum T 14 inferorum HII 1007 pastor A 731 belli Tr 1070 arbitria Tr 924 causa Tr 923 incognita O 695 audita O 697 causas parat A 277 causam tueri Tr 906 coetus civium A 597 quo more coetus publicos virgo petis A 954 cruciatus tela vincla flamma Tr 558—561 flamma excutiat fidem O 862 verbera ignis mors cruciatus Tr 578 flammae funera doloris artes fames sitis variae pestes ferrum carcer Tr 582—585 culpa par odium exigit HII 445 in culpa quisquis fuit, dimissus odit omne quod dubium putat O 701 curiae habendae locus A 11 dux Oct. 780 *etc.*, effigies Poppaeae Oct. 795 Pario marmore P 797 ephebi H 853 equitis accensus favor Oct. 486 excubitor T 458 exilium H 1331 Oct. 900 exul O 259 *etc.* fasces dignis civibus olim dati Oct. 679 turpi tradere gaudet populus 961 Livi 888 forum H 733 Oct. 512 rabiosa fori iurgia H 172 hospes (infernus) P 853 O 80 Oct. 981 hospitalis tellus hunc non ferat exulem O 259 iudex infestus Tr 906 iratus Tr 922 iustitia M 440 Oct. 398 leges dedit gentibus tyrannus HII 1685 luxuriae Romanae exempla T 455—

467. 502. 508. 525 monumenta
 Oct. 196 muri decora alta Tr
 15 palaestra Argiva H 1124
 patres *v. senatus* pirata O
 459 plebeius senex T 400
 plebeia domus P 1139 plebs
 Oct. 487. 826 praedones O
 286. 461 praetorianae co-
 hortis *v. bellum* praefecti *v.*
praefectus principis aula Oct.
 668. 781. 948 sedes 801 tecta
 ducis Oct. 780 princeps 706.
 752. 265 privatus torus A 264
 privata bona (sanctitas pietas
 fides) T 217 privata fata Hii 760
 proceres Ph. 547 *proscrip-*
tionis tabula Oct. 509 *sq.* —
 reges urbe expulsi Oct. 294
de regibus *agitur* T 339—403
 A 57—107. 148. 264. 269 *sqq.*
 285 Hii 604—699 Tr 771—773
 Oct. 241. 682—684. 698—702.
 812 rex populis stipatus Hii 607
v. O 777 regem nefas invisere
 umbras O 398 inflexo genu reg-
 nantem adorare H 410 iura
 populis dabis Tr 772 victas
 gentes sub tuum mittes iugum
 Tr 773 iura regnorum A 269
 iura (Priami) Tr 713 regiae
 vestis cultus decori Tr 946
 gradus decoros ponit Dardanus
 A 774 (*regiae coniugis natalis*
dies); quarum populi coluere
 diem Hii 672 solium P 216
 A 264 (*opponitur* privatus to-
 rus A 264), sceptrum H 439
 Tr 271. 771 A 10 diadema
 T 599 regium capitis decus
 A 8 falso vincolo comam de-
 centem Tr 272 ebur regale
 patriis* signis asperum P 899
 regia Thebarum O 202 *etc.*
 Pelopidarum A 7—11 *cf.* Hii
 485 *sqq.* regia sedes Hii 485
 regia domus A 148 nimias do-

mos A 84 arces A 77 aula
 Tr 2. 772 A 81 Hii 605. 617
 1590 limen A 285 centum li-
 mina Hii 606 auratum limen
 Hii 609 aurea tecta Hii 646
 fores Hii 610 postes Hii 254
 regum grex (liberi regii) Tr 138
 — Quirites *v. nomina* reus
 Phoebi O 34 rostris exposita
 capita Oct. 510 senatus Oct.
 486. 493. 700 patres 487. 510
 simulaera Oct. 611 *v. effigies*
titulus stadia iuveni celebrata
 T 409 supplicia horrida Hii
 296 poena *ibid.* carcer et saxum
 A 988 saxum specu O 707
 catenae H 419 vincla H 749
 cadaver pabulum accipiant fe-
 rae Hii 1463 fames H 419 saxa.
 tela O 871 saxa et faeces Hii 320.
 871 ignes O 875 ferrum et ignes
 A 232 ferrum ignis saxum
 O 927 Electrae A 997 Oedipus
 oculos sibi eruit O 961 ter-
 minus omnis motus M 369
 lapis sacer arbiter agros divisit
 nullus P 529 tituli (*statua-*
rum) Oct. 611 triumviri trium-
 ducum ferrum Oct. 508 ducum
 viribus concussus orbis 518 *v.*
bellum (civilis) turbae mediae
 sors A 101 tyrannus A 844 *etc.*
 rex Mycenarum fuit, veniet ty-
 rannus A 251 rudis est t. morte
 qui poenam exigit A 995 gen-
 tibus leges dedit Hii 1684

punicum ostrum M 99

PYLADES tactivus A Pylade
(voc.) A 944

Pylon Nestoream H 561 Pylon
 senilem Tr 848 — Pylii senis
 Tr 212

Pyrenes ferocis iuga P 69

Pyrrha *producta ultima* Tr 1039

PYRRHVS (b) Tr Pyrrhus Tr
 398. 338. 364. 935. 999. 1154

- A 512. 637 Pyrrhi Tr 196. 864. 901. 941 Pyrrho Tr 881 Pyrrhum Tr 252. 774. 1147 Pyrrhe Tr 666. 1000 Pyrrhi maximum in bello decus peremptus Priamus Tr 311 ex virginis concepte furtivo stupro et ex Achille nate sed nondum viro Tr 342 Pelasgae gentis decus Tr 876 *sqq.* Scyrius iuvenis Tr 976 mactator senum Tr 1002
- Python H_{II} 94 Python gemina numina lacessere ausus M 700
- Quiritibus nullis nota aetas per tacitum fluat T 396
- Rhadamanthus H 734 geminos Cretas H_{II} 1558
- Rhenus ferox H 1324 Rhenum bibunt Persae M 374(*)
- Rheso bellicoso A 216 qui Tanain bibit Tr 9
- Rhodanus M 587
- Rhodopen H_{II} 1050 Thressae Rhodopes H_{II} 1032 Thraciae Rhodopes alumnus H_{II} 1538 num Titana ferum te Rh. tulit? H_{II} 144
- Rhodus *ad eam spectat* Ph. 612 —613
- Rhoetea litora Tr 108 Rhoetea vada Tr 1122
- Riphaea nix P 8
- ROMAE scaena Oct. Roma Oct. 281. 491. 493. 503 funerea 824 urbe est nostra mitior Aulis 979 civis gaudet R. cruore 983 — Romani ducis cruore Oct. 521 Romana virtus vera priorum 292 R. populi vis 676 *Romanorum seditio aduersus Neronem et Poppaeam* Oct. 683—689. 780—805
- Rufus Crispinus *v. Poppaea Sabaeis* sub Aurora positus H_{II} 1521 — Sabaea myrrha H_{II} 376 Sabaeis truncis H_{II} 793
- sacrae res altaria M 39 arae H 503. 876. 911 H_{II} 790 P 106 M 578. 785 Oct. 701. 756 augur *v. Calchas* interpres deum Tr 351. 938 fatidicus Tr 1100 *cf.* 357 auspex Tr 863 auspicia Tr 609 *s.* auspicari A 8. 174 inauspicatus O 724. 1022 chori H 879 A 317 H_{II} 366. 593 *cf.* 586 coronae nexiles A 376 Iovis Tr 849 delubra O 199 H_{II} 747. 800 A 365. 413 Oct. 756 dextra H 371. 1005 entheos M 382 A 588 O 628 expiatio H 1323—1329 H_{II} 908 extispicia O 303 *sqq.* T 757 *s.* festus A 643. 645. 817 dies A 791 noctes P 444 fide tua H 1177 fidei pignus H 370 fidem caelitum appello Tr 665 foci H_{II} 581 P 708 fores deorum obductae H_{II} 1548 fronde laeta veletur caput A 583 funes sacri A 639 furoris signa M 386 *furor Herculis* H 939 *sqq.* *Cassandrae* A 710—774 *cf.* Tr 977 ignispicia O 299—326 infulae A 693 iusiurandum O 270—273 Tr 599—604 H_{II} 1331; O 264—266 laeva manu inferis libatur O 567 *v.* M 680 lampas votiva A 362 latex sacer M 810 libatur lac O 566 sanguis O 563 *cf.* H 921 Bacchus O 566 vina libantur A 380 T 700. 988 merum Oct. 701 limen sacrum H 617 litare Oct. 757. 981 H 1039 A 577 lucus sacer Tr 174 lustrum Tr 777 Phoebi lustra A 42 lustrale sacrum Tr 634 *cf.* A 163 maenas O 436. 483(*) Tr 674 M 383. 806. 849 Ph. 365 A 719

- Hn 244. 701 magae Hn 523—
 525 **magicæ artes** Hn 452 *sqq.*
 467 *sqq.* 520—533 *v. veneficia*
 carmen magicum O 561 Hn 467.
 464 cantus 463. 469 preces 566
 verba M 737 herbae Hn 465
 ministri sacri O 380 mola
 salsa O 335 T 688 monstra
 Tr 169 *v. portenta* mystae
 H 847 Hn 599 O 431 nebris
 sacra O 438 **necromantia** O
 522. 548—658 obtestari A
 406^a. 929 — H 1246 oestrum
 O 442 *v. thyades* omen O 855
 oraculum O 16. 231 responsa
 O 292 orgia Cadmeis condita
 cistis Hn 594 O 431 pius*
 A 898 *portenta* O 173 *sqq.* signa
 fati Tr 355—357 precari O
 1021—1023 preces Hn 453.
 539. 566. 580 — 1488. 1833
 rata verba O 572 reliquias
 Herculis quæ templa rogant?
 Hn 1823 ritus pius P 108
 rite Tr 365 sacerdos O 135.
 548 sacra A 402^a H 898 O 822
 tacita P 107 generis H 1216
 quoddam sacrum regni iacentis
 Tr 53 saltatus priscus Tr 780
 —782 solemnis vox O 304
 supplex H 506. 876. 1192 —
 Hn 1316 testor deos O 11
 Tr 28. 644 thyades O 443
 thyrsus H 474 O 401 111 628
 Tr 675 Hn 243 tripodes M 86.
 785 tus Hn 577 792 *etc.* vates
 Letoa O 230 Cirrhæa 269 falsa
 A 725 (Sphinx O 93 victima
 H 877 899 922 1038 Hn 348
 Oct. 663. 757. 957 M 39 **taurus**
 Hn 799 A 777 898 O 137. 337
 Hn 785 centena tauri colla
 H 300 victima nivea A 585
 tauri candida coniunx A 364
cf. M 60—61 atrae boves O 556
 vitta T 686 P 654 M 803 A 712
 951 **veneficium** Medæe *descri-*
bitur M 707—737 *v. magicæ*
artes vota H 1037 Hn 1692.
 1843 A 394^a. 510 votivum sa-
 crum H 515 pecus A 806 Hn
 784 munera A 644 dona P 105
Salamina (*nom.*) Aiæcis sævi Tr
 844
Sarmata frigidus Hn 158 Sar-
 mata vagus P 71 Sarmatis
 fortibus T 375 intonsis Sar-
 matis H 539 — Sarmatiens
 Boreas T 127
SATELLES (III) T Ph.
Saturno regna tenente Oct. 396
 vincla Saturno exuam H 965
 avum *dicit Hercules* H 967 Plu-
 ton vincla exentiet patri cae-
 lumque reddet Hn 1142
SCAEXA Thebis H, O, Ph., Athe-
 nis P Corinthi M Mycenis T,
 A ad Oechaliam, postea Tra-
 chine atque in Oeta Hn Tro-
 iae Tr Romae Oct.
Scarphen Tr 848
Scironides petrae scelere nobiles
 P 1023 — Scironia saxa P
 1225
Scylla H 376 Scylla et Cha-
 rybdis Sicula contorquens freta
 Hn 235 Scylla pulsatis re-
 sonat cavernis T 579 Scylla
 M 408 Siculi virgo Pelori utero
 canes succincta M 350
Seyrus Tr 339 — Seyrius in-
 venis Tr 976
Seythes sparsus P 168 Scythæe
 M 483 Seythas 528 Scythæ
 sedis incertæ Tr 1104 Scy-
 thæe passim vagi T 631 vagos
 Seythas Tr 12 arva mutantis
 O 474 gentes patriis sedibus
 hospitas H 534 ante Seythas
 tepida Phœbus inficiet rota
 Hn 337 — pontus Seythes
 Hn 1254 pontum Seythen

- H 1210 Scythes Taurus P 906
 — Scythiae cautes Hn 143
 Scythiae genus Hn 1699 Scythiae multivagas domos H 533
 Scythia gemente Hn 1379 —
 Scythica harundine Hn 157
 ursae Scythicae Hn 40 Scythico sub axe Hn 1184 Scythicus rigor P 660 Pontus M 212 telum Scythicis leve corytis H 1127
- Senelen** Hn 1915 *cf.* Hn 184: si fulminantem et ipsa sensissem Iovem
- SENECA** (III) Oct. Seneca quod improbat liceat facere Oct. 589 Senecae culpa 696 remotus inter Corsici rupes maris Oct. 382
- SESEX** (III) Tr **SESEX CORINTHIUS** (III) O
- Ser** Phoebeis euris subditus quae legit Eois arboribus Hn 667 ultimi Seres Hn 414 Seres ultimi P 389* Seres vellere nobiles T 379
- Sestos** Abydo opposita Ph. 611
- Sicanias** nubes Hn 1361
- Siculus** Pelorus Hn 80 Siculi Pelori virgo M 350 Siculus mons Ph. 314 Siculus vertex H 80 Hn 1308 Siculum mare M 409 Oct. 516 Sicula freta P 1011 Hn 235 Siculis saxis Hn 189 Siculi aestus rapax unda consistet T 477 Siculum latus H 376 Siculae regna Proserpinae 549
- sidera** O 504 Hn 681 stella semitam trahens Tr 356 ignes longos porrigens P 740 caelo delapsa Ph. 431 minores P 748 cometa *visus in signo* Bootae Oct. 231—237 sidus atrum limitem trahens T 699 astra Tr 1141 H 1332 signa bis sena O 251 Tr 386 *zodiaci signa*
- T 844—874 *paelices Iovis caelum tenentes* H 3—18 — *Aegoceros* T 864 *anguis* M 695—696 T 870 *Arctos* H 6 O 508 T 477 M 405 *ursa* H 130 Hn 281. 1584 *plaustrum ursae* Hn 1523 *septem stellae* H 130 Tr 439 *ursae* H 130* M 759 T 869 *geminum plaustrum* O 485 *Aries* T 850 *Arctophylax* T 874 *Ariadnes corona* H 18 *Atlantides* H 11 *Bootes* M 315 Oct. 234 O 477* A 70 *cancer* Hn 41. 67 Hn 1219. 1573 T 854 P 287 *canis aestifer* O 39 *capra* Olenia M 313 *Chiron* T 861 *Cynosura* T 872 *Draco* T 871 *geminii Tyndaridae* H 14 T 853 Oct. 208 *Hercules* Hn 1571 *Hyades* H 11 M 312. 769 T 853 *leo* *Herculeus* T 855 H 945 P 969 O 40 Hn 69. 1572 *libra* H 844 T 858 P 839 *Ophiuchus* M 698 *Orion* H 12 *Perseus* H 13 *pisces sidus brumae* T 866 Hn 596 *Pleiades* H 11 M 96 *Scorpius* T 859 *signifer* T 846 *taurus vernus* H 9. 952 T 852 *Virgo* T 857 *sol luna lucifer hesperus c. suis locis*
- Sidonio** aeno Hn 663 *fulsit pictum veste* *Sidonia latus* H 467 *Sidoniis minor apta (arctos)* M 697* *Sidonii tauri cornua* Oct. 206 *Sidonio hospiti* O 713 *undis Sidoniis (Thebanis)* O 163
- Sigeon** Tr 932 *Sigei relictii* A 436 — *Sigea litora* Tr 141 *Sigeis campis* Tr 75
- Silanus** Oct. 148 *concidit soceri thalamis gener, ne hymenaeis Octaviae potens feret* 145—146 *feminae munus datus cruore*

- foedavit suo patrios penates
 criminis ficti reus 147—149
- Silenus senior** O 429 pando*
 asello O 429 turgida tempora
 sertis redimitus O 430
- Silius ad matrimonium eius cum
 Messalina spectat** Oct. 261
- Silla v. Sulla.**
- Simois fluctus caede purpureos
 agens** A 214
- Sinis saevus** P 1169 durus Si-
 nis(*) Hn 1393
- Sinon fallax** Tr 39
- Sipyli** A 394 Phrygio in Sipylo
 H 391 — Sipyllum flebile sa-
 xum Hn 185
- Siren** me vel Siculis additi sa-
 xis ubi fata gemam Thessala
 Siren Hn 190 Sirena solitam
 cantu retinere ratem M 360
 dirae pestes voce canora mare
 Ausonium mulcent M 355
- Sisyphi** O 282 Sisyphi nepotes
 M 512 S. labor Oct. 622 Si-
 siphum volvat lapis M 747
 Iasonis socer 746 senex Aeolius
 P 1231 Sisyphi labores: Si-
 syphi lapis T 6 venturi mon-
 tis ruina T 76 lapis improbus
 Hn 1081 utinam vincetus aet-
 erno saxo sederem (*ut Sisyphus*)
 Hn 1195 *cf.* A 16 Hn 1009 —
 Sisyphia cervix H 751 Hn 912
- Sithonius** Hn 1894 *v. Bistonius*
- Smintheus v. Zmiethus**
- Sol** generis nostri (*Medeae*) sa-
 tor M 29 avo Sole deduxi gen-
 us M 210 Solis stirps P 121
v. Venus a Sole generis pig-
 nus M 572 *v. Aectes* rebus lu-
 men infundens summi matris
 (*Pasiphues*) parens P 154 qui
 tempora digere quattuor praec-
 ipitis deus anni disposuit vices
 Hn 1094 — sol oriens et oc-
- cidens Tr 382 utraeque domus
 H 1062 occiduus Auroram vi-
 det T 822 dux astrorum sae-
 cula ducens T 836 astrorum
 dominus Tr 388 solis excessi
 vices Hn 44 qua Sol medium
 tenens umbras corporibus negat
 H 884 solis adulti* glaciale
 iubar Hn 1289 Sol obscuratus
 H 940—952 *v. Thyestes* — pur-
 pureus dies, clara rota Hn 1838
- Somnus celebratur** H 1065—1081
 matris genus Astraeae H 1068
 domitor malorum H 1065 cu-
 rarum domitor A 75 frater Mor-
 tis H 1069 pater rerum H 1072
- Sparte** Tr 854 Oct. 773 Sparte
 pios sortita fratres T 627 Sparta-
 tam fratre gemino nobilem*
 Ph. 128 muris quod caret op-
 pidum M 79 Spartam A 281
 — Spartani canes genus au-
 dax avidumque ferae P 35
 Spartani Taenari H 587
 Spartana tellus H 662 Sparta-
 na freta Tr 919
- Sparti** vipereum genus O 587
 fratrum catervae dente Dircae
 satae O 588 *eorum proclium*
 O 731—747 agmina cognata
 O 738 digna iacto semine pro-
 les O 739 uno aetatem per-
 mensa die O 740 populi bella
 recentis O 711 saeva inventus
 O 715 stricto inventus orta cum
 ferro stetit H 261 miles terri-
 gena mutua caede occidit M 470
cf. Thebana tellus nuribus spar-
 sa impiis H 20
- Sphinx** Ph. 422 Sphingis O 105
 Sphinga caecis verba necten-
 tem modis O 92 Sphinge O
 611 vatis infandae O 93 *de-*
scribitur O 92 *sqq.* ales O 96,
 102 callidi monstri O 106 lues
 O 107 avidumque populi Pestis

- Ogyii malum O 589 Sphinx
dolos nectens Ph. 120 Theba-
rum saeva lues 131 Sphingis
victae spolia 138
- STROPHIUS** (H) A Strophius
A 918 Elea palma inclutus A
918 amici fida praesidia A 917
- Strymonis** gelidi O 604 — Stry-
monius Aquilo A 479 Stry-
monii fluminis A 843
- Styx** Styga(*) H 54. 90 O 163
Hu 1145. 1203 Styge Hu 77.
1947 Styx atra 1919 P 478
Styga tristem A 608 dirae
Stygis A 493 dirae Stygis
deformis unda T 666 iura fe-
rae Stygis H 558 vitiatæ
Stygis H 104 sacram Styga
H 713 contempta Styge Hu
1161 Styga infernam T 1007
Hu 1198. 1766 populus infernae
Stygis O 396 Stygis tacitæ
dominus P 625 lacus inuius
P 93 per Styga P 1180 St.
invocata P 944 Styga ferre
P 148 notam Styga M 632
Stygis iuratos superis lacus
Hu 1066 alter (latex) quieto
similis, hunc iurant dei H 712
cf. A 755 Stygis sinu profundo
Tr 520 Stygis profundæ clau-
stra laxare O 401 Stygis pro-
fundæ claustra et obscuri spe-
cus laxantur Tr 430 — custos
Stygius Hu 1249 Stygius
canis H 783 Hu 1257. 79 P 223
Stygiæ ad umbras Hu 1983
Oct. 79 Stygiæ undas H 185
St. unda M 804 Oct. 79 Sty-
gios lacus A 750 Hu 1711
Stygiæ paludes P 1151 St.
sinus Oct. 135 Stygios por-
tus H 1131 Stygiæ domos
Hu 1870 Stygium litus Hu
1550 iurata superis unda A 755
cf. Hu 1067 Stygiæ rati Oct.
- 127 Stygius senex Hu 1075
Stygios ignes Oct. 24 Sty-
gia face Oct. 162. 594 Sty-
giæ faces Hu 1014 Stygiæ
preces O 621 Stygios toros
Oct. 263
- Stymphalis** A 850 Hu 17 æ-
theria Hu 1390 Stymphalis
atra nube subtexens diem Ph.
423 Stymphalidos sauciæ
pinna adice Lernæa passæ
spicula M 783 durior vaga
Stymphalide Hu 1273 *v.*
Symplegas Stymphalides Hu
1650 Stymphalidas H 244
Hu 1237
- Suebæ** nobiles lucis Hyrcaniis
M 713
- Suevi** *v.* *Suebæ*
- Sulla** Sullæ caesi caput Oct. 438^b
Sullam exilia non fregere 465
- Sunion** P 27
- Symplegas** H 1211—1214 Sym-
plegades *describuntur* M 342
—345 per Symplegadas M
456 vaga Symplegade(*) Hu
1273 vagæ Symplegades Hu
1380 scopuli vagantes M 610
- Syros** *v.* *Scyros*.
- Syrtis** incerta P 570 Syrtes
A 480 Syrtium brevibus va-
dis H 323 syrtibus Libycis
A 64 Syrtis Libycae fretum
dubium T 292 bisque discedens
fretum et bis recurrens H 321
- Taenara** Tr 402 — Taenarus
H 663 Spartanique aderit ia-
nua Taenari H 587 ad oras
Taenari 813 — Taenarias
fores Hu 1061 Taenarias fo-
res pulsabis 1771 Taenarei
specus P 1201 Taenarii ferri
O 171
- Tagus** unda aurea(*) T 354 au-
rato flumine radians Tagus

HII 626 Tagus Hibera turbidus gaza fluens H 1325

TALTHYBIOS (III) Tr

Tanais H 1323 P 715 novae Tanais accipiat vias HII 86 septena Tanain ora pandentem Tr 9 Tanain colens cycnus A 679

— Tanaitis P 401 *v. Amazon*

TANTALVS (II) Tantalus T 3.

152 Tantalos imple domum T 53 Tantalos vocem excipe T 80 Tantalos sicci progenies impia T 137 Tantalos T 147

Tantalos aspice T 242 Tantalos pudenda domus T 626 stare circa Tantalos T 1011 Tantalos mensae T 144—148

Tantalos labores: stagna et amnes recedentes aquae T 68 arboris plenae fugae T 69 atrum carceris cubile T 70 fames infixa medullis T 97—98 incensum siti cor T 98—99 aeterna fames T 149 aeterna sitis T 150

poenu Tantalos describitur T 152—175 Tantalos undas hauriat M 745 Tantalos sitis Oct. 621 Stygius senex HII 1075 senex H 752 vagus latex Tantalos deludens HII 943 *cf.*

A 19. 769 *sqq.* — **TANTALVS** IUNIOR (III) T Tantalos Thyestis filius ab Atreo mactatur T 718—725 Tantalosidae T 657 Tantalos superbae uterus M 951

riget superba Tantalos luctu parens H 390 Tantalos inter natos suos superba O 613 numerat umbras O 615 Tantalos matris funera A 392

Tantalos facta sibi superstes HII 198 derignit aliqua mater ut toto stetit succisa fetu bisque septenos gregem deplanxit una HII 1849 Sipylium Hebile saxum HII 185 Hebile saxum

Sipyli stat vertice A 394 — Tantalos* domum T 53 Tantalos(*) reges T 229

Tarquinios Oct. 305 *v. Tullia*

Tartara HII 1064. 1126. 1765

Oct. 965 Tartara profunda P 951 Tartara infra si quid est T 1013 in Tartara ima O 869 Tartara et manes HII 1514 — Tartaro revulsus P

844 Tartaros contigit M 632 Tartaro tristi Oct. 223 Tartaros gressum extuli Oct. 593

Tartara vultus tegere 644 si quid ultra T. est Ph. 145 Tartari M 742 H 1225 vada Tartari H 889 via Tartari HII 1119 Tartari saevum canem

A 751 Tartari loca HII 1779 ab imo Tartari fundo H 86 Tartari profundo specu A 2 in recessu Tartari obscuro

H 709 *v. Dis Erebus inferi* — tenebrae Tartarae H 436 Tartara nubes T 1071 Tartari lacus P 1179 face Tartara O 161 Tartarus canis H 649 HII 1770

Tartesii litoris H 232

Taurus frigore Aetoo rigens M 683 Taurus Scythiae P 906 Tauri iugis 382 Taurus inhospitalis P 168 — Tauros* barbara tellus, hospitii illic caede litatur numen superum Oct. 980—982

Taygeti iugis M 77 Taygeti conspiciant nives T 126

Telemacho Tr 602 invenis tuus Tr 709

Telephus Tr 221

Tempe marcent H 985 T. Thessalia M 460 opaca Tempe Tr 825 Tempe scissa cum vasto impetu patuere H 286

Tenedos nota fama Tr 233

Tereus impia diri furta mariti
A 710

Terra Tellus orbis Terra
alma parens Ph. 222 terra
Graiorum(*) consurget in istos
(*Herculis*) lares H_{II} 318 lugeat
tellus ferax H 1055 pro cuncta
tellus H_{II} 1175 tellus om-
nis defendet Herculem H_{II} 321
pace tellus plena H_{II} 1701
vindicem servate terris H_{II}
1416 — tellus labat H_{II} 1015
mugit solum H 520—523 terra
concussa totos traxit ex imo
sinus Tr 172 *sqq.* ipsa tellus
spumeos motus agit H_{II} 737 —
ora Attica Tr 842 — in orbe
H_{II} 1614 totus orbis H_{II} 1018.
1446. 1873 totus orbis quaeret
Almenen H_{II} 1859 nec meas
umquam manus impleret orbis
H_{II} 1328 ingratae orbis H_{II} 1332
orbis miser H_{II} 1533 clausum
fluctibus orbem Oceanus dum
ambiet O 505 orbem(*) fervid-
ae plagae H_{II} 1788 orbe con-
cepto* H_{II} 415 orbis novos
detegat Tethys M 378 quis-
quis sub hoc in alia versus si-
dera et solem avius dependet
orbis O 1016 — per urbes
H_{II} 1545 immensas per ur-
bes H_{II} 1545 per urbes ire
H_{II} 410 latas ire per urbes
H_{II} 619 nullae gemunt urbes
H_{II} 1701 iam pareite urbes
H_{II} 1020 in tuas urbes H_{II} 1563
en cernite urbes H_{II} 1233 o
terra et urbes H_{II} 1325 — omne
ingratum est genus (*omnes po-
puli*) H_{II} 1810 advoca in plan-
ctus genus H_{II} 1862 humanum
genus H_{II} 323 — superi *i. e.*
homines qui terram incolunt
Ph. 236 P 1150 T 83 timete
superi fata H_{II} 1758 — gens

iuris expers Tr 1106 totae gen-
tes H_{II} 1868 — populi H_{II} 1018
centum populi (*Cretae*) H_{II} 1876
vindicem vestri malis eripite
populi H_{II} 1334

Tethys magna Tr 879 tota H
1328 pigra H_{II} 1252 utraque
H_{II} 1902 Hesperia P 571 ex-
trema 1161 novos detegat or-
bes M 378

Teucris (*dat.*) Tr 918

Theano Antenoris coniugem
Tr 60

THEBIS scaena H O Ph. AD THE-
BAS Ph. Thebae O 512. 665
Thebe O 112 Thebis 875.
1162 O 233. 629. 667. 771 The-
bas O 107 H 258 — miseranda
Thebe O 112 Thebae pavent-
es Ph. 321 regna Thebarum
H_{II} 1981 Cadmea proles atque
Ophionium genus H 268 Am-
phionis moles Ph. 566 *ad ori-
ginem Th. spectant* Ph. 568—570
Thebis caruit Mopsus M 655
Thebae Bacche tuae O 407
(*Thebanus*) miles Bacchi comes
extremos usque ad Indos O 114
stirpis invictae genus O 124
Thebae Herculeae O 749 H 274
hic mater tumidi nupserat Her-
culis H_{II} 142 marita Thebas(*)
regna H_{II} 1801 Thebis fessis
ruina venit Ph. 285 Thebas
everte Ph. 557 veteres deum
irae secuntur O 711 Thebas
sanguine et flamma implere
Ph. 582 Thebarum salus H
622 Thebis novum facinus
Ph. 549 ferax deorum terra
H 259 in cuius urbem non se-
mel divum parens venit 264
haec quae caelites recepit et
quae fecit et fortasse faciet
265 tenetque Thebas exul
Herculeas Lycus 274 templa

Thebana H 1288 Thebarum fata *describuntur* O 587—589. 609—623 conditores urbis H 915 Thebarum saeva lues Ph. 131 lucus procul ab urbe circa Dircaea vallis inriguae loca cum fonte ac palude O 530—547 regia O 671 arx Ph. 445 septem portae O 130 H 1292 Thebanos muros septena castra premunt Ph. 326 Thebana tellus sparsa nuribus impiis(*) H 20 Thebane coniunx H 1779 Thebana munus Ph. 576 urbis opulenta Thebanae loca H 332 urbe cum tota O 643 — Thebano nullo impune fuit sceptrum gerere Ph. 648 Thebana sceptrum Ph. 57 Thebana nova regna matres passas et ausas scelera; geminum nefas mixtumque nomen coniugis gnati patris; bina fratrum castra, totidem rogos — Tantalus — Cadmus H 386 *sqq.* THEBANORVM CHORVS O — Thebae Ectionis regna Tr 219 — Thebais hospes (*Venus?*) A 316

Thermodontiacae catervae O 481 — regina gentis vidua Thermodontiae H 246 Thermodontiae hostis spolia H 21 ripis Thermodontiis M 215 *v. Amazon*

THESEVS (III) H (II) P Theseus H 1173 P 92 Thesea P 148 Theseu H 637. 654. 1177 (*his*). 1242. 1318. 1335 P 1244 semper sceleris alieni arbiter amas nocentes H 1336 te ramus oleae fronde gentili tegat H 913 tu conditores urbis et silvestria truncis antra Zethi nobilis Dircaen aquae larumque regis advenae Tyrium

coles H 915—917 me subiectum tuis restitue vinculis (*illi Hercules dicit*) H 1339 Theseus lucem debuit Herculi H 1768 Theseus profugus P 91 miles audacis proci 94 socius furoris 96 pater Hippolyti 98 remeantis viri sceptrum 217 Theseus solus negatas invenit vias 224 inmitis coniugi castae 226 saevam manum Antiope experta 227 Perithoi comes 244 Thesei amore furis? 645 Thesei vultus 646 Theseus adest 834 Theseu magnanime 869 Theseus spectat caelum 1150 Theseu dure 1164 sidera manes undas scelere complevit 1211 vindex severus 1210 — Thesea coniunx P 129

Thespiades vacant H 369

Thessalis navalibus Tr 325 navalibus Thessalicis Tr 324 umbra Thessalici ducis Tr 361 (*Achillis*) Thessalo duci (*Arioni*) H 492 Thessalicus dux M 415 regem Thessalum H 946 Thessala Siren H 190 Thessala ungula H 1925 Thessalae nurus Tr 362 H 338. 525 Thessalicus pastor 128 campi Thessalici Tr 878 ieiuna soli iugera Thessali H 134 Thessali montes Tr 815 Thessala Tempe M 457 Thessalica iuga H 1139 supra Thessalicum aggerem (*Briareus et Gyas* constitit H 168 quae Thessala sub rupe Pindus alit H 465 Thessalicam Ossam H 1152 Thessalicum Pelion T 811 Thessalus torrens H 288 Thessalica trabe A 120 Thessalicum hastile P 397 Thessalica carmina 791 re-

- gna M 257 Thessalicis minis
 vexata M 790 Thessala pinus
 M 336 (r. *Argo*) Thessali pe-
 coris magister Phoebus P 296
 Thessali cantus 421
Thetis placidum numen aequo-
 ris tundi Tr 880 Thetidid
 A 616 Thetidid maritus exul
 M 657 Thetidid socer (*Aea-*
cus) H 734 Thetin coniugem
 accepit Peleus Oct. 707 The-
 tide(*) Tr 346 matris dolos
 Tr 213. 569 fluctu cognati ma-
 ris Tr 340
Thracis cruenti (*Diomedis*) H 1170
 HII 1790 Pindi Thracis ne-
 mus H 1285 — Thracium
 nefas T 56 Thracius Orpheus
 M 358 vati Thracio HII 1100
 Thracios greges Tr 225
 Thracios per agros M 630
 Thracios fluctus HII 1383
 Thracia paelix H 149 Thra-
 ciae Rhodopes HII 1538 Thra-
 cias gentes HII 1817 — Threi-
 cium regem A 842 Threi-
 cio vertice Pindi(*) O 434
 Threicia coniunx HII 953
 Threiciae nurus H 577 r. *Tae-*
*nariae** Threicia arma Tr 182
 — Thressa phalanx A 216
 Thressae Rhodopes HII 1032
 Thressa Ossa T 812
Thyasiis vallibus P 5
Thule ultima M 379
THYESTES (I) T THYESTIS VMBRA
 (II) A Thyestes A 4. 25 Thy-
 estae A 293 Tr 341 Thy-
 estae gnatus A 907 liberis
 plenus tribus in me sepultis
 viscera exedi mea A 26 gna-
 tae concubitus petiit A 28—36
 Thyestes liberos nondum de-
 flet suos T 58 Thyeste ipso
 utetur dolor T 259 dignum
 Thyeste facinus T 271 si ni-
 mis durus preces T. spernet
 T 300 amat Thyesten frater
 T 476 Thyestes venit in no-
 stras manus T 495 Thyesta
 T 783 Thyeste sobrio opus
 est T 901 veterem Thyesten
 ex animo mitte T 937 Thy-
 estis scelera T 222—224
 Thyestis cena *ad eam spec-*
tant T 277—278; 281—283; 778
 —782(*). 1054—1065 epulae
 T 62 mensae T 64 dapes T 66
 pater implebitur funere suorum
 T 890^b, turba sua T 979 Thy-
 estis filii v. *Tantalus Plisthe-*
nes. tertius quidam ab Atreo
 trucidatur T 740 — Thyestea
 via A 909
Tiberius v. *Agrippa*
Tigris M 723 tepidum Tigrin
 Tr 11 Persica violentus unda
 Tigris H 1323
Timolus v. *Tmolus*
Tiphyn novam ratem frenare
 (docuit Minerva) M 3 Tiphys
 ausus carbasa pandere M 318
 audax nimium qui freta primus
 rate rupit 301 Tiphys audax
 palluit 346 Tiphys domitor
 profundi litore externo occi-
 dens 617 *sqq.*
TIREZIA (II) O Tiresia O 289
 proximum Phoebos caput O 291
 sacerdos senior O 548 vates
 O 552. 571. 670 intrepidus pa-
 rens audaxque damno O 596
 ritus senis artesque O 595 se-
 nior O 667 luce viduatus O 290
 Tiresia sata v. *Manto* A 323
Tisiphone v. *furiae*
Titan O 1. 40 HII 891. 968. 1131.
 1287. 1531. 1566. 1760 Titana
 fugiens? HII 891 clare Titan
 HII 42. 291 radiate P 678 Titan
 lucidus H 124 fervide Titan H

- 1060 Titan trepidus HII 1111
 Titan ne trepidet HII 1575
 Titan ortus et labens H 443
 Titan solus relictus HII 1512
 vester comes ubique fueram
 (*Hercules*) HII 1513 o decus
 mundi radiate Titan HII 1518
sqq. anhelantes equi (*Titanis*)
 HII 1131 Titan paene excidit
 equis HII 1163 Titan caeruleis
 evectus aquis H 132 T.
 surgit radiante coma Oct. 2
 Titan ardens laxabat diem
 HII 723 Titan summa iuga
 stringebat ortu Tr 170 Titan
 dubius suane currat an Thye-
 stea via A 908 T. medium diem
 constituit P 769 T. dividens
 orbi diem M 5 Titan dubitat
 an iubeat sequi periturum diem
 T 120—121 T. currus vertens
 T 785 nil T. queror, si per-
 severas T 1095 Titan lassa
 colla relevabat iugo A 460 Ti-
 tan Oceano mergit lassa iuga
 HII 781 ferens Titan diem
 lassum rubenti mergit Oceano
 diem HII 488 unus Titan vi-
 dit atque unus dies stantem et
 cadentem Oechaliam HII 423
 ipse Titan Cerberum meliore
 vultu vidit H 1333 illius cae-
 saries nescia colligi ornat P 801
cf. Phobus, Sol — Titanas
 H 79 montiferum Titana HII
 1212 num Titana ferum te
 Rhodope tulit? HII 144 bella
 Titanes parent me duce fu-
 rentes H 967 emitte Siculo ver-
 tice Titanas HII 1308 Ti-
 tanas fulmine victos A 340
 trucibus monstris montes gra-
 dus struxere A 344
 Titaressos subiturus aequor Tr
 846
 Tityos H 756 977 Tityi iecur
 HII 1070 avidus vultur HII 947
 Tityi ales Oct. 622 Tityo re-
 licto P 1233 Tityi poena T 9
cf. A 18 Tityos iras renovat
 T 806
 Tmolus attollit nota Baccho iuga
 Ph. 602 — Timoli HII 371
 Toxeu HII 214 *v. Iole Meleager*
 TRACHINE atque in OETA MONTE
 scaena (II) HII Trachina HII
 1444 aspera Trachin HII 195
 Trachin rigenti iugo HII 1432
 lapidosa Trachin fortis ar-
 menti Tr 818 ad Trachina
 vocor saxa rigentia et dumeta
 iugis horrida torridis HII 135
 vix gratum pecori montivago
 nemus*) 137
 Tricee sterilis Tr 821
 trifidas vias O 772 trigemina
 via O 278 *v. Phocis*
 Triptolemi dona P 838
 Tritonum chorus Tr 202
 Trivia *v. Luna*
 Troes Tr 742. 1055. 1129 A 511.
 612*. 627* Troas Tr 791 A 526
 — Troades Tr 901 A 660
 TROADVM CHORVS Tr *v. Iliades*
 Troada turbam Tr 95 Troa-
 des* turbas A 619 Troia Tr 4.
 19. 30. 43. 56. 103. 134. 183. 205.
 264. 454. 741. 790. 875. 900. 1051
 A 522. 725. 785. 795. 870 Tro-
 iae Tr 65. 85. 112. 286. 767(*).
 824. 1131 A 435 Troiae (*dat.*)
 Tr 853 A 709. 791 Troiam
 Tr 189. 279. 550. 740. 744 A
 795 1011 Troia (*abl.*) Tr 1068
 A 743 — TROIAE scaena Tr
 moenia divum fabricata manu
 A 651 (Troia bis expugnata
 Tr 135 Herculis arens iterum
 sensit A 864 ut quondam Her-
 culea cecidit pharetra A 615
 Troiae auxilia et socii *recen-*

- sentur* Tr 8 *sqq.* Troia prior
 Tr 719 regnum Troiae Tr 734
 columnen Asiae Tr 6 Troia
 concidit totidem diebus quot
 . . . annis A 865 Troia bis
 quinis restitit annis A 625 unius
 noctis peritura furto A 626 post
 decima Phoebi iustria devicto
 lilia A 42 Ilium decenni Marte
 concussum A 921 decima iam
 metuitur seges O 783 deciens
 nivibus canuit Ide deciens no-
 stris nudata rogis Tr 73 stetit
 illa decem per annos Tr 127
 bella post hiemes decem toti-
 demque messes iam senex mi-
 les timet Tr 547 post annos
 decem Tr 591 bis quinis annis
 Tr 1057 decem annorum gravi
 regno subactos Pyrrhus exsolvit
 Tr 337 diu victos Phrygas A
 206 decem per annos (*v. Cly-*
temestra) A 156 (*Helena*) an-
 nis decem captiva Tr 911 res
 agitur par annis decem A 867
 per decem annos A 398^a de-
 cem annis Tr 23. 274 — *equus*
Troianus A 626—639 Danaum
 fatale munus A 627 sonipes
 cavernis conditos reges gestans
 630 — arcis celsae saxo Tr 929
 turris una est super Tr 1068.
 1075 *etc.* cuius summis pinnis
 Priamus regebat acies Tr 1069
 e turre lapsis sola quae muris
 manet Tr 622 alta rupes ad
 Troiam Tr 1080 — tropaea
 Troica A 190 Troici soli
 Tr 471 Troici lusus sacrum
 Tr 778 Troicis malis A 1008
 Troica pubes A 638 *v. Ilium*
Pergamum
Troezen sinuosa Tr 828
Troile nimium cito congresso
 Achilli A 748
Tullia cum Tarquinio sceleris
 poenas dedit Oct. 305 *cf.* 304
 —309
Tyndaris Tr 1133 Oct. 775—777
v. Helena Tyndaris A 162.
 306. 897 *v. Clytemestra* — ge-
 minum Tyndaridae genus si-
 dera H 552 gemini Tyndari-
 dae H 14 *cf.* Oct. 208
Typhoeus discors M 773 Ty-
 phoeus latus explicuit^(*) T 809
Tiphoeus vincet scopulos HII
 1155
Typhon immanis HII 1733 Ty-
 phona ferum Tellus edidit
 Oct. 238
Tyrium larem H 917 Tyrios
 colonos O 714 Tyriae Euro-
 pae H 9 Tyrium stamen P
 328 vestis Tyriae T 345 Ty-
 rii muricis rubor P 388 Ty-
 rium ostrum T 955 Tyrio
 ostro HII 644 Tyria mitra O
 413
Tyrrhenus piscis A 451 Tyr-
 rhena manus O 449 Tyr-
 rhenam Inarimen HII 1156
Tyrrhenum aequor Oct. 311
Vellus aureum v. Phrixus
venatio et piscatus P 1—84 Tr
 776 H 154—158 calamus Oct.
 411 canes P 35. 82 O 754 lora
 canum P 33 cassis A 893 cra-
 tes Oct. 412 hami H 156 la-
 quei P 46. 75 linea P 47 H 158
 piscari classibus T 459 plumae
 O 758 plaga P 45 plaustrum
 P 76 rete Oct. 411 P 74 O 759
 subsessor P 52 *v. arma*
venti Africus HII 113 Aquilo
 HII 778 A 479 *v. Aquilo* Auster
 A 93. 480. 481 O 632 P 21. 1011
 M 584 T 642 HII 71. 103. 710.
 777. 840 Boreas M 316 P 936.
 1130 A 476 O 473 T 128 Tr
 395. 841 HII 1109 *v. Boreas*

Corus Tr 1033 T 578 P 737.
1013. 1131 Hii 650 M 412 A 484.
599 Etesiae T 129 Eurus
Hii 114. 666. 729 A 482 T 360
A 476 P 1129 favonius H 550
notus H 550. 1090 A 90. 476.
481 Hii 729 P 1129 M 322 Ze-
phyrus A 433. 476 P 12 M 316
H 699 O 38. 541. 884 Oct. 973
T 849 Hii 624 turbo A 478
Eurus Zephyrus Boreas Notus
A 476 Boreas Africus Eurus
Zephyrus Hii 113 Boreas No-
tus Hii 382 favonius notus H
550

Venus perosa Solis invisi stir-
pem P 124 per nos catenas
vindicat Martis sui suasque,
probris omne Phoebeum genus
onerat nefandis 125—127 Ve-
neris numen animus finxit P
203 V. sancta in parvis tectis
habitat 211 diva ponto gene-
rata 274 quam vocat matrem
Cupido 275 Veneris in iura
redeat (*Hippolytus*) P 417 Ve-
nus grata iuveni 447 Venere
deserta inventam coles? 462
Venus excedat rebus humanis
P 469 quae supplet ac resti-
tuit exhaustum genus 470 Ve-
neris iugum 576 Veneris
foedera odisse 910 Venus dira
Oct. 258 cedat Poppaeae 545
genetrix Amoris maximum nu-
men 697 *v. Amor* Veneri A
183 victrix dea Tr 921 Amo-
ris horridi matrem Hii 580 ma-
tri saevae (timendus Amor) Hii
543 veneris novae Tr 304
Venere quaesitas arces A 927
Venere furtiva A 275 Ve-
nere illicita A 299 — Ery-
cina P 499

Vesper *v. Hesperus*

victus et cultus; mores acu

Maeonia distinguuntur sericae
vestes Hii 665 aenum T 60.
767. 1061 M 666 Sidonium Hii
663 aera Corinthi M 796
aere fulgens effigies Oct. 795
altrix Hii 396. 402. 450. 491
alumna Hii 445. 539 *etc.*
amictus texti A 883 funestus
O 551 — Hii 571. 828 *aqua*
refovete gelido latice (*Cassan-
dram exanimem*) A 788 *ava-
rus* solas optat quas ponat
opes Hii 636 *aurium insigne*:
gemmaferas detrahit aures la-
pis Eoa lectus in unda Hii 661
niveus lapis deducat auris In-
dici donum maris P 391 ba-
culum senile O 657 caespes
Hii 644 M 797 *chlamys picta*
T 664 cibi faciles vilesque
Hii 655 diadema *v. rex* (*res
publ.*) gemmarum nitor distin-
guit aurum quo solent eingi
comae M 573 *cf.* Hii 360 eo-
lus fusosque legam Hii 218
colos quaelibet herbae tinxere
quas inductae nevere manus
Hii 669 Palladia colu Hii 563
ad leves sedit colos udum sta-
men intorquens manu Hii 372
telae Palladis P 103 crinis nu-
dus auro Hii 360 admoveri cri-
nibus patitur manum Tr 947
crinem docta patere distingui
manu Tr 885 turba tristis in-
comptae comas A 586 (*v. Mors*:
placatus) effusos sparsisse cri-
nes H 472 crine flaveri simu-
lata virgo O 426 coma Herculis
rigens Hii 578 hirta Hii 376
v. horrentes H 468 per vene-
randos piis canos H 1248 cul-
tus molles O 422 festos *v. cape*
Tr 883 *v. habitusque Graios*
dare Tr 866 *divitiae* mille
carinae Tr 1030 qui centum

bubus rura opulenta scindunt
 Tr 1020 dominus A 280 do-
 mina A 263 domus plebeia
 P 1139 delicata 210 effigies
 marmore aut aere fulgens Oct.
 794 Pario marmore P 797 epu-
 lae celebrantur instructae A
 875 ultimae Phrygum dapes
 A 876 famuli, famulae H
 430. 450. 1053 HII 138. 228. 807
 Tr 508. 915 A 787. 997 O 824.
 912 comites Tr 83 ministri HII
 1744 turba Tr 63 A 800 fa-
 mularis manus HII 564. 837
 feminae nocentes HII 950—
 955 feminae furor cassus Tr
 679 fila deducunt properante
 fuso P 324 quae fila ramis ul-
 timi Seres legunt P 389 fila
 collegit P 650 flammeo tenui
 caput velata Oct. 702 fratres
 in se ruentes Ph. 549 gazae
 H 167 HII 621 gemmae M 573
 gradus decoros Dardanus ex-
 ultans ponit A 773 gratulari
 Tr 620 gratare matri liberis
 auctam domum O 881 gratari
 anico (Troiam devictam) causa
 veniendi fuit A 920 ius no-
 minis II 1246 lactis nivei
 candidi fontes O 495 lana Si-
 donio aeno repetita bibit ru-
 bores HII 663 vellus HII 735
 licentia in dominos rara M 109
*luxuriae quae poetae aetate Ro-
 mae rigeat exempla* T 455—
 467 P 494. 500. 517 matres
 passae et ausae scelera H 386
cf. HII 950—955 matrona mi-
 nor maiorque A 372 mellis
 suci O 495 merum HII 572
 m. in auro veteris Assaraci
 trahunt A 878 mitra Tyria
 O 413 barbara H 471 crinem
 m. pressit HII 375 m. ferocem
 frontem premens H 471 mo-

nile auro textili fulgens M 572
 monili vacua cervix P 391 dis-
 posito clara monili pelagi dona
 rubentis HII 659 muricis Ty-
 rii rubor P 388 myrrha Sa-
 bacae HII 376 nardo comae
 maduere H 468 *natalem diem
 regiae coniugis* populi colunt
 HII 672 natalis Aegisthi A 41
 noverca A 199 *v. Iuno* no-
 vercales manus H 1236 ob-
 vios gressus Agamemnoni tu-
 lit coniunx A 780 ostro Iliaco
 lectus nitet A 877 o. puniceum
 M 99 Tyrium T 955 HII 644
 palla lugubris O 553 pignus
 Aetiae generis a sole M 571
 Nessea tabe inlita HII 716. 725.
 830 Tyrio stamine tenuis P 329
 penetrale funestum M 676
 pensa P 104 poculum gen-
 tile T 982 *cf. merum* A 878 p.
 patula fago HII 653 venenum
 in auro bibitur T 453 aurea
 pocula sanguis miscet HII 657
 puerili sanguini Busiris et
 Diomedes pepercerunt Tr 1106
 purpura P 387 HII 647 sal-
 tatus *v. res sacrae et supra v.
 gradus* sinus laxi O 423 laxi
 et invii s. exitum manibus ne-
 gant et caput claudunt A 887
 fluentes undique et cacci A 895
 simulacra Oct. 611 *v. effigies*
 soecens luteus P 322 stamen
 Tyrium P 229 subditivus
 gnatus O 803 syrma auro
 barbarico decorum H 475 flui-
 dum O 423 tiaras Phrygius
 Pelopis T 662 vestis obtentu
 tristi caput velata iuxta prae-
 sides adstat deos H 355 vestis
 mortifera Agamemnonis A 887
sqq. Herculis HII 565. 831 *v.
 palla* pieta veste sublimis ia-
 cet A 879 *v. purpura* atque

- auro inlitae P 387 longa O 425
vina Lesbia O 495 *v. sacra*
virgo quo more coetus pu-
blicos petis? A 954 zona bre-
vis P 390 z. lutea vestem re-
tinens O 421 nivei vincula pec-
toris H 545
- Vindex** *ad Iulium Vindicem ad-*
ludi videtur Oct. 255. 596
- Virginia** virgo dextra caesa
parentis Oct. 297*
- VLIXES** (II) Tr Vlixes Tr 522.
749. 1101 A 513 Vlixis Tr 757
Vlixen Tr 569. 682. 987. 1099
Ulixes (*voc.*) Tr 594. 707*
Vlixē (*voc.*) Tr 576. 594. 692.
707. 787. 993 Vlixī subdolo
A 636 fallacem Vlixen Tr
149 machinator fraudis et sce-
lerum artifex Tr 750 nocturne
miles Tr 755 totum Vlixen
Tr 614 vicit matrum dolos et-
iam dearum Tr 569 dux Ce-
phallanum Tr 518 durae mi-
nister sortis Tr 524 — Itha-
cus Tr 317. 927. 1089 cautus
Ithacus Tr 38 Ithaci comes
nocturnus Tr 38 *v. Diomedes*
- Umber** sagax *quomodo se habeat*
in venatu describitur T 497—
503
- ungulae** insertam harundinem
Nessus Deianirae tradit HII 522
- Vulcanus** Vulcano satum cre-
dit amorem mortalis error Oct.
560 opifex trisulci fulminis P
189 qui furentes semper Aet-
naeis iugis versat caminos 190s.
— Mulciber M 825
- Xanthus** nivibus Idaeis tumens
Ph. 609 tardus cruento Xan-
thus erravit vado Tr 187 Xan-
thus armis corpora inmixta
aggerans A 213
- Zacyntho** parva Tr 856
- Zalacum** terrae feroces O 472
- Zedacum** *v. Zalucum*
- Zetes** dum Zeten fugit Harpyia
M 782 *v. Calais Boreas*
- Zethus** dextra ferocem cornibus
taurum premens O 610 Zethi
iuuencus corpus inlisum tra-
hens Ph. 20 trucis antra Zethi
H 916
- Zmiuthea** spolia A 176

II. INDEX ORTHOGRAPHICVS.

De orthographia codicis E.

(Cf. Richter K. U. p. 31.)

I. Vocales.

1 **aspiratio** ante vocales admissa: harena harundo Hister Haemus haemonius hedera humus hiberus haedus halitus anhelus anhelans Dahae T 370. 603 coherces P 454. 1077 cohercuit Tr 375 omissa: *fere constanter*: umerus umor ei (*nusquam* hei) aenum; alyones A 680 *cf.* a (*pro* ah) Tr 1013 *pro* (*nusquam* proh) aspirationis vitiose admissae vel neglectae exempla: haethne HII 286 hetneum HII 542 habiit A 944 habeant T 882 heuboica herinis habunde herebi histhmon hostendit hiris hora hortus — inhermes Phoen. 488 perhennes P 964 perhemptus HII 1476 — ac HII 813 (*bis*) ydra ymenaeum ille (= Hylle HII 1448) asta amos H 156 (EV) yadas esperio anriendum H 636 (E) aut (= haut) H 345. 922 P 496 Tr 25 HII 1166 *alia sexcenta.* — *cf.* II 6.

2 **diphthongorum et vocalium mutationes:**

ae — e ae *fere ubique has voces tenet*: caelum caelestis caeruleus maeror maestus paedor (*at* poedore A 991) saecula caespes saetiger taedae caecus paene saeptus dissaeptus vaecors caelebs caestus gaesum tacter paenitet (E *Reser.*) — e *constanter in his apparet*: cetera frena fetus effectus fecundus (femina femineus) obscenus camena cena. — paelx *et* pellex *pari fere numero* (pellex *in* HII *frequentior*), pellex *nusquam* — *vitiose ae pro e vel e pro ae saepissime posita, velut*: phetontae HII 854 ferei (Pheraci) M 662 *pre* que hec queri quaerulus questus (i *querere* M 197 *Reser.*) aebrius Haector micaeneas A 121 *ae pro e frequenter in imperativis in III^{ae} decl. VI° casu in II^{ae} decl. vocativo* (comprimae metuae rupae stigae lampadae summae falsae anime) — *praeterea digna commemo-*

ratione: levus fere constanter relut T 910 P 17. 49. 396. 708. 1260 M 680 paena Phoen. 264 M 462. 492. 616 *cf.* paenitet faenus P 455 [*cf.* faenore *ap. Ritschl. pr. lat. mon. ep., cl. XXIII. p. 284*] physaeter P 1030 ae — oe (paena) phēbeis menia laeti P 856 (*pro eo quod loetum i. e. letum scribi solet*) loetum (= laetum) Hii 1675 phoethontiadum poenae (= paene) Hii 1163 foedus poedore (*r. sup.*) Phodra e — oe phebus cepit cetus echalia — ephoebi loetum loetalis loeticus (*sic constanter, nisi quod loetum extat* Hii 976 laetifero Hii 208) o — au occupet pro aucupet Hii 482 u — au cludendi et cludendi formis sine discrimine usus est librarius oe — o Deiphoebe A 749 uu — uo in syllabis primitivis o post u consonam non servatum est nisi in Hii, ubi id generis exemplorum magnus apparet numerus. *Ibidem* post qu servatum o in quom. — volnus Hii 1628 vulnus 799 (*sed alterum u posterioris manus*) voltus Hii 1258. 1266. 1273. 1290. 1296. 1645. 1708 vultus 808 (*sed u m. sec.*) 1726 voltu 1489. 1608 avolsam 522 — scripturae quom certa apparent vestigia: Hii 610 (quom E cum A) 607 (eum A quem E i. e. quom) 1163 (cum A quo E R restituendum erat quom. quod etiam 587. 596 ubi quum E eum A et 612 ubi cum ω scribendum videtur). plerumque tamen forma cum invenitur. o — u suboles Tr 463. 528 P 468 (*a pr. m.*) incolomis A 400 orbis Hii 1827 attullit Ph. 602 ii — i pelasgij Tr 628 v. l 3 i — y saepissime permutantur: hyemes lacrymae sylva raro sydus plerumque per y. i — y — u sipara (*r. II 7*) inclitus et inclutus (*utramque frequens*) proximus Hii 689 optume Tr 486 Phoen. 151 decumas Tr 76 tegumen Phoen. 472 cumba Hii 1921 A 106 O 166 H 775 T 592 M 368

^u
(monimenta Oct. 196 G) phrygibus Tr 758 simul et pro simile Hii 1264 Europus H 378 E^V Thylae (Thule) M 379 myrrha myrtus Thyades saetyger M 644 clamys *cc* clamus E^I T 664 e — o vertex Hii 503 509 A 569 (*A ubique vortex*). — in rocnulo graeco Tr 822 Mothone (A Methone) a — e in vocab. gravis: Pellene H 979 pro Megara non raro Megera vel Maegera vel Megaera. Chaperus A 560 Hii 777 capherides Hii 804 cephallanum Tr 518 e — i tremesco Tr 488 H 418 T 696 genetrix O 615 716 Ph 552 P 115 (genitrix non nusquam) negligit Hii 151 T 159 demissos O 596 deminuto O 147 dextra A 735 deripis A 693 deducit M 939 — deferte (differre) H 1175 decedere (decid.) A 487 — protinus pinna pinnata plerumque penna — direpta Hii 1262 discendi P 669 descendit Ph. 446 tremibundum Hii 812 ganticium (ganget) M 865 cremassis Hii 851 recides H 1330 — *Mutatio vocalis alia atque in compositis per se solum observatur in subrupiendi verbo* A 298 ubi sub rupe reductus E surripere doctus A [*cf. Plant. Trin. v. 83 ed.*

- Ritschl.*] — *in vocc. graecis*: Illissos P 13 (Elissus A) elisus P 504 [*Ελλισσός Paus.* I 19 6] Perithous P 244. 1235 Treptolemi P 838 micenas (mycenae) A 1007
- 3 **vocalium contractio**: di T 266. 407. 530 (*m. pr.*) M 396 diffugistis (*pro* di fugistis) T 1070 dis Ph. 205 (*m. pr.*) isdem Tr 325 Grais A 581 — imperi T 223 (Lucreti Oct. 302 R 13 V) *citiose* dardanii H_{II} 363 partheni H_{II} 1885 elysi H 744 — coniugii M 481 supereili P 799 imperii P 868 — tristis *pro* thriasis P 5 exiliis Ph. 625 supplitiis M 1015 suppliciiis O 944 — contractae perfecti formae in i it isti imus issem isse *plerumque recte scriptae sunt in senariorum exitu.* peti H_{II} 1843 M 248 redi H 612 H_{II} 48 petit H 825 Tr 348 O 803 redit H_{II} 1681 Tr 50 perit H_{II} 1421 Ph. 210 H 49 M 994 abit H_{II} 1977 P 728 obit Tr 597. — *ineunte vel medio versu ante consonas*: (h)abiit A 944 perit A 113 abit H 1151 ante vocales petit H 244 abiit (*bi in ras. 2 m.*) H 321 in anaepaestieis perit H_{II} 1867 abit (*pro* obit) H_{II} 1911 in glyconeo adit H_{II} 1062 — redisti H_{II} 982 petisti H_{II} 551 redimus P 1213 petissem Tr 555 perisse Tr 490 obisse O 765 P 998
- 4 **vocalium elisio**: derat P 1186 derat Tr 888 *at* deerat Ph. 369 de ē O 694 de esse T 717 P 477 deerrantes P 1069 — semusta Tr 1085 semustas A 761 — semiustus T 80? H_{II} 1737? semianimen P 1102 semanima O 1053 — anteire A 453? *in concursu vocabulorum* Hecuba est Tr 1062 E (hecuba est *ψ* hecube *om.* est) supreminens (supra em.) T 655 fides (fida es) Ph. 105 Tenaret (Taenara et) Tr 402 potuisset mihi (potuissem ei mihi) H_{II} 1181 explicerrores (explicae errores) O 773
- caelumlympus (caelum ol.) H 972 praebeoccurro (praebeo oc.) H 1041 cruoris (cruore es) H_{II} 1256 satest (satis est) H_{II} 1230 — *Denique non, praetermittenda viden forma pro videsne* Ph. 394

II. Consonae.

- 1 **assimilatio omissa in compositis**: adlapsa P 667 A 432 adlegi A 813 adnumerat P 1264 adridet O 841 adsuetas Tr 152 adstringit O 555 adsistit T 706 adfusus O 71 adfusa Tr 1076 adfictis O 213 — afuit M 264 E *et Reser.* (abscedit H 292 V aggredi H 1281 V) — inlitus H_{II} 527. 716. 726 M 576 P 387 inlisus O 462 T 1045 P 1093 inlustre H 594 inlicitum H 595 (E V) in loca *pro* inroga H 512 inrigare Tr 965 inriga Ph. 164 inremeabilis H 548 (inremediabilis E) inridens Ph. 521 inritus H 659 (E V) M 748 inreperitus M 648 inmani T 1014 inmensa T 1095 inmori H_{II} 869 inmitte H_{II} 980 inmisso M 232 (*Reser.*) inmiscet Tr 11

inpunita P 821 inpune Hii 875 inpotenti M 851 inpavidus Hii 63. 645 impulsu Tr 1115 impegit H 991 E V (*V etiam inperium H 1315 insetus H 993 inbuit H 455*) — conluent T 908 conluet A 543 conlapsa Hii 1229 conbibit O 494 conpescere H 519. 975 — subcumbet A 993 subcubuit Tr 950. — *constanter scriptum est* umquam numquam numquid cumque utrimque namque — iamdudum pessumdatu. —

2 **assimilatio admissa in compositis.** *constanter* subm — subp — obp — adp *assimilationem passae sunt* (summ — supp — opp — app) *nee non formae quicquid quicquam. singularis est scriptura assint* M 58. dissicite Ph. 343. — *media ante mutam facta est muta his exemplis:* optegis P 887 optinere M 257 O 843 optulerit H 586 optutus A 238.

3 **dissimilatio.** *pro* membrum membratim membrana *constanter scripsit librarius* menbra menbratim membrana. *similiter* panpinea P 755 obtabat Hii 399.

4 **consonae eiectae, in compositis:** operiar A 945 (E A) — comitti Ph. 328 comitte M 33 *i consona in compositis iaciendi:* adicere Ph. 201 adice M 527 (*bis*). 277. 471. 783 O 811 adicit T 727 obicere M 497 obici H 434 (E V) M 237 (*Reser.*) proiciet Ph. 426 (subicit Oct. 827 R 13) obex: obice H 237. 999 *in voce ineunte:* g. novus *pro* navus (gnayus) Hii 567 — gnatus — natus: *utruque forma usus est librarius, ita tamen ut in VIII prioribus tragoediis sola integra praecaleat. s post ex praepositionem omissa:* expectent T 441 exurgat M 49 exiluit M 445 exilit Hii 242 expue Ph. 44 exanguis H 414 *servata:* execrabilis Ph. 223 exurgere Tr 536 P 1012 exsequi P 618 H 41 Hii 538 exsequiae O 63 exsanguis P 1053 exferit *pro* exserit Hii 255 excidit Hii 553 exserta Hii 1670 *addita:* exsuere Hii 828 Tr 562 *s post trans praepositionem plerumque omissa:* transcribor transcendo transilio. *addita:* transierat Tr 438 *in voce media e ante t* autumnus artus *constanter* (*v. H 7*) *in vocum concursu: praepositio post ante vocabulum a litera t incipiens consona ultima aliquotiens privatur:* postergum Ph. 577 posterga M 303 O 1055 poste P 937. — *Contra n consona servata in terminatione:* quotiens totiens *constanter* coniunx *plerumque* formonsus O 598 P 781 Atlas Hii 1908 gigans Hii 167. 1168. 1759 Garamans P 68 Mimans *plerumque corruptum* minans H 981 minas Hii 1381

5 **consonae interpositae.** mpt emptus peremptus peremptor temptare praetemptans (O 657 P 1060) intemptata (M 62) *satis frequentes, at contempta* Hii 1161 *at contemtor* A 605 incomptae A 586 *at* incontus P 657 consumptus Hii 1083. 1358 mps sumpsisse Tr 103 consumpsit Hii 1224 A 698

absumpsit Tr 1177 *mpu* tempne H 90 (E V) contempnere M 540 [*v. Vergil. Ge. III 104*] dampnare H_{II} 898. 901 Ph. 253 *at* damnum O 490 *etc.* erumpna H_{II} 1374 aerumpnas Tr 765 Ph. 78 columpnae T 647 P 497 antempnas M 323 solempnis O 304 Tr 778. 899 H 879 (E) M 112. 798 *mt* somti H 1222 insomti P 825 [*cf. Mommseni C. I. ind. gramm. p. 607 col. 3: quanta tantae sententiam alia*] *uu* — *u* fluuitavit (fluualis A) M 631

6 *aspiratio consonis addita vel dempta. c — ch constanter* lacrimae simulacrum ancora — pulcher sepulchrum. *vitiose leguntur* ophiucus M 698 (E *Rescr.*) occalia H_{II} 162 caecas *pro* calcas Tr 533 corda A 338 Tr 833 — archadius O 477 archanus H 597 alchmene H 22 zacintho Tr 856 calchus (Caycus) Tr 228 chapereus A 560 chorus *fere ubique pro* corus, michi nichil *constanter*; cholcus *pro* colchus Tr 1104 [*cf. calchidicus Verg. ecl. X 50*] *p — ph* spinx O 92. 246. 641 prygibus Tr 469 paretram H 993 scarpem Tr 848 — trophea A 190 Tr 151 phylon Tr 848 *t — th* Tyestes A 25 Aegistus tyrsus *frequenter* istmos H_{II} 83 scyta Tr 1104 — antheus H_{II} 24 aethnaeus *saepe* bisthonijs H 226 *etc.* *r — rh* rodope H_{II} 1032 pyrrus *non raro* h non suo loco parrahsis A 831 trhaces H_{II} 1790 [*cf. trhaso ap. Ritschl. prisce. lat. mon. ep. p. 69 ad 76 E*]

7 *consonae simplices pro geminatis, geminatae pro simplicibus. c — ce* oceanus O 505 sicculo H_{II} 1308 peccoris P 296 hocine *pro* hocne H_{II} 771 *ch — ech* Bacchus *plerumque*, bachus A 886 O 157 (*pro* Iaccho) 113. 324 H 697 Iaccho O 437 brachia H_{II} 109. 1861 O 404 — *d — dd* *redit aliquotiens pro* reddit. *t — tt* litus *plerumque* littora H_{II} 836 Tr 108. 141 *etc.* vita *pro* vitta Ph. 508 P 651 Atin A 690 — bruttia H_{II} 650 bruttium T 578 — oblitterentur M 557 quattuor *bisyllab.* H_{II} 1095. — *p — pp* sipara M 328 H_{II} 699 Iuppiter puppis *constanter* — supremus H_{II} 1488 Tr 374. 761 *etc.* clippeus Ph. 470. 481 repperiet Tr 429 Oedippus *plerumque*. *l — ll* pelex (*nusquam pellex*) belua squalo squalor squalidus ilex H_{II} 1640 ilico O 598 paulum solempnis (*ecl* solempnis) querela reliquiae cybele *producta media* Tr 72 (*at Rescr. cybebae*) cybeles *anapaest. mensura* P 1136 — calidus (*i. e. callidus*) O 106 callidum (calid.) T 1054 sollertis Ph. 238 sollicitus *ubique* ballista P 535 Calliopae pallidus — Encelladus H_{II} 1735 mollitur O 997. *m — mm — mn — nn* squamosus M 1023 — dammis P 572 dammae H_{II} 1058 immo ammentum P 812 comminus Tr 348 amnisi *pro* amisi H 1259 lamna A 855? antemnas A 505 O 886 antempnas M 323 solempnis *v. II 4 et 5* Strymonis O 604 — enarra Tr 1067 *n — nn — mn* Erinyjs *ubique* — Agamenon

A 779. 932 Agamennon A *subscr.* O *subscr.* Mennon *pro* Memnone TR 239 s — ss causa (*numquam* caussa) casus *pro* casus TR 679 *al.* cresius P 1170 gnosiacus HII 161 Lyrnesos TR 221 Lyrnesida A 186 Parnasi A 721 Parnason Ph. 129 *at* Parnassos O 281 Parnassio HII 1474 Cassandra Thressa Titaressos thessalicus (thesalus H 288) Nassamonio *vitiose* HII 1642 transsierat *v. supra.*

8 consonarum mutationes. u — b — ph — f. Danuuius M 724 (*Rescr.* Danubius E) Danubius T 376 afflauat HII 1443 vixque (*i. e. bisque*) HII 1850 iuvatus (iub.) T 732 [*cf.* iuaberit *ap. Momms. inscr. R. N. 4342*] aucupavor *m. pr.* Ph. 361 denium (*i. e. dubium*) TR 891 (fleuiles O 509 *Rescr.*) — Suebae M 713 — tolerabit H 1188 nobis (novis) TR 900 pluribus (*i. e. plurimus*) HII 1750 (1966 A) — bosforos H 128 — fylomela HII 199 fineas frigas frigibus frygiae frigio frixeum ferei Et hieme TR 817 (*ex Fthie natum*) filius *i. e.* Phlyeus P 29 nefele tysifone sulfue c — q secuntur O 712 insecuntur O 964 (accum M 200 *Rescr. qui tamen eodem versu aequus habere videtur*) oblicus O 365 elocor HII 728 locum *pro* locor H 295 E¹. condam (quond.) HII 550 qu — c arquitenens P 709 quoquit HII 1396 quaquumque P 1070 (aquilles *i. e.* Achilles A 178 R 10 *cf.* Aquillitani C. I. 200, 79) gu — g tinguere H 38 (u *del.* E¹) T 819 P 652 O 43 urguere M 948 O 543 — lango[re] A 161 c — g Ligurgi O 471 H 903 (E V) — corytis H 1127 gu — n gnatus gnauus *v. supra* H 4 gnosi^us A 24 H 733 P 649 O 892 gnosiacus HII 161 cyenus A 679 cienus A 215 Cyenus H 486. d — t liquid P 897. 1000 H 620 reliquid TR 623 HII 1345 H 394 *pr. m.?* T 221 inquid M 630 quid *pro* quot HII 1852 H 431 capud P 1020 — aliquit T 274 M 395 aliquot Ph. 413 O 18 *m. pr.* quit P 734 nequit T 891 Ph. 513 *at pro ad* HII 1917 (illut M 226 *Rescr.*) — fronte *pro* fronde A 583 — sed *pro et aliquotiens ubi vox superior s litera terminatur ut* H 963 recipi sed *pro* recipis et E — haut *rel aut pro* haud non raro s — c cinis HII 1393 s — se — ss — sse Syrus TR 339 Sythes HII 1251 (consios H 692) — Seyros TR 226 (abscens *rel* abstens) H 273 (E) scaevus *aliquotiens ut* H 1123 — auggessit (sc) M 671 ulcissi O 218 (nosce H 216 V) — pacissei A 268 posscit TR 310 decresseet TR 1048 — ascensor (ds) P 1207 s — x — ss nisus H 1320 *at* nixae T 600? mixtus Vlixes *constanter* — estollit TR 302 declausit *pro* deplanxit HII 1851 — minax *pro* minas *s ex* x E¹ H 902 (minas *pro* Minas HII 730 R) ferox *nonnumquam pro* feros nixque (*i. e. bisque*) HII 1850 (experii H 1140 fulxit H 208 ^h exit H 323 V) lassus lassatus (*pro lax.*) saepe. — pistrix (πίστρις) P 1019 x — sx arsx A 562 O 227 x — ex reinexit Ph. 508. coniuncx HII 197 zm

zmaragdos P 319 zminthea A 176 li — ll Illo A 577 pylli
 TR 212 bella cum fero (*i. e.* Belis in f.) HII 960 l — r fluctum O 49 *pr. m.* fulua HII 1964 (fructuat H 699 V *m. sec.*)
 lustrare (*i. e.* lustrale) TR 634 m — n forsam A 990 TR 660
 quim H 392 aedom A 671 — minans minas *pro* Mimante *aliquotiens* (HII 1384 H 981 *al.*) famen TR 583 n *oppressum* placatus (*i. e.* planctus) HII 1670 c — t *ante i* *vocalem sexcenties commutatae*: spacium aties *al.* conuitia M 113 nuntius *constanter. raro ante alias vocales* et — t — tt auctor rictus HII 1274 complecte TR 102 — flete TR 925 Iutifer H 687 — atticus *pro* arctico *aliquotiens.* — attis *pro* actis H 1214 e vel t — p Tripce (trip ce) = Tricce TR 821

III. Singularia quaedam ad nominum et verborum flexionem pertinentia.

1 **nomina.** rates (*nom. sing.*) A 443. 752 uolucres (*n. s.*) M 628 rupis (*nom. sing.*) Ph. 23 — exanimis: corpus exanimę HII 1461 A 904 exanimis TR 604? -us: corpore exanimo T 1059 c. exanimum P 585 unanima coniunx O 773 semianima pectora O 1053 — aetheri (*gen. s.*) M 1026 — puppem H 769 (E V). 775 *al.* securem A 45 — sceleri (*abl. sing.*) P 687 M 1016 (*contra versus legem*) sorti TR 977 *non abl. sed dat. est.* — rubente P 1045 uirente H 904 (E V) ubere H 333 (E *contra versum*) — toto (*dat. s.*) HII 758 *nom. plur. is auris* P 1038 urbis M 127 arcis HII 1909 [pluris *mon. Ancyrr. ed. Mommsen* IV 46] *acc. pl. is omnis frequenter* fontis T 107 auris P 392 messis HII 791 gregis HII 1790 ruboris HII 664. — feralis T 668 incolamis T 1025 bimaris O 282 ueteris M 394 *gen. um mensum* Ph. 535 *decl. IIII. domus (acc. pl.)* H 239 *domos (acc. pl.)* A 121 lauru (*abl. sing.*) A 779 colus suae (*gen. sing.*) O 985 colus auidi (*gen.*) HII 1097 *acc. pl.: leves colos* HII 372? *ipsas colos* HII 768 colos quas HII 668 (*corr. 2 m.*) colus HII 218 turpe scelus (*i. e.* turpes colus) HII 1180 consumptos colus HII 1084 — genibus T 521 Ph. 306 P 667. 703 veribus T 765. 770 portibus Ph. 613 *nomina graeca. nom. sing. I decl. a producta (cf. Lachmann ad Lucret. p. 405 s.)* Alcmena HII 1409 Hecuba TR 859 Pyrrha TR 1039 Maegera H 203. 1009 Oetee HII 1445 = Oeta? — a *correpta* Phaedra Electra Oechalia HII 422 Hecuba *plerumque*, hecubae A 648 (hecube A) Andromacha *inser.* TR — Polyxene TR 367 Alcmenae *pro* Alcmena HII 1853 Eurydice. — Tiresia O 289. 291 (*inser.*) Licha HII 1460 (Pelia M 201 *recte* A Pelias E *vitiose*). *nom. sing. II decl. plerumque* os on: Syros Carystos Tityos Ismenos Euenos Alpheos Pactolos scorprios isthmos Synion (Sunium) Ilion *alia,*

raro us um Scyrus Tr 339 Ilium Tr 31. acc. Cyllaron Ismenon Aeacos *pro* Aeacon HII 1558 III decl. o — on CreO O 203. 205 *inscr.*: 202. 509 Agamemno *inscr. tragoediae alias* — on Agamemnon Pluton Memnon Amphitryon. acc. sing. decl. I et III *praevalent terminationes graecae* en — an — yn Alenen Oeten Eurydicen Rhodopen — Borean Eurotan Lichan — Araxen Vlixen Gangen Alciden Atriden Oresten Achillen — chelyn Ityn Eleusin Trachin *alia.* am — em — im Andromacham Tr 576 Ossam HII 1152 Alcidem HII 510. 1320 Erynim O 644 Tigrim (*sequitur voc* inmiscet) Tr 11 — Eurydicem H 581 Scythem H 1210 — Oedipodam O 1003 gen. sing. Cybelae Tr 72 Hecubae 138. 962 *at* Cybeles P 1136 Ioles HII 556 Helenae *an* Helenes? A 907 E¹: helene soror E²: hel. furor) — Geryonae A 841 geryone H 1170 — Oedipodae H 496 — Phasidis M 102 dat. s. Parnetho *pro* Parnethi P 4 vocat. sing. Calchas Tr 359 — Oresta A 933 — Vlixes Tr 594 (*alias* Vlix) abl. Oedipoda O 943. adiectiva graecam terminationem os on non admittunt. bistonos ales A 673 *ritiose pro* bistonis. ius — eus pelopēus M 891 T 22? pelopius A 7. 165 pelopaeae = pelopiae T 641

- 2 verba. In coniugatione quod observatione dignum esset nihil reperimus praeter haec pauca: tondis *pro* tondes Ph. 130 friget *pro* frigit O 39 vomet *pro* vomit O 976 — tenderent *i. e.* tenderant *pro* tetenderant H 538 — occurrit *ritiose pro* occurrit Ph. 367. — (adorsus = adortus H 239 V) — *de contractis perfectorum formis cf.* I 3.

IV. Qua ratione voces vel coniunctae vel seiunctae sint.

praepositiones nominibus suis adnexae: [*de monum. Ancy. Mommsenius (Res gestae divi Augusti p. 145: saepe inter praepositionem et sequens substantivum in archetypo non interpungi vix dubium est; certe in indice maioribus et evidentioribus litteris scripto ita legitur v. 2 in rem v. 3 in duabus.*] instatu aculpa abetheria adte adcantus perbas peronantem exillo exte propterno subplastro profato prome caelotenus (HII 316) immembra T 761 vocabula composita dividuntur: in domitum a mitto at tonitu per errent ex cusso sub actus de erectum super sum — in cassum T 1066 in vicem T 102 — qui cumque cui quam ante quam quae nam iam ne amor ne iam iam non dum etiam num. particulae orationis coniunctae cum vocibus quae subiciuntur: si qua siquid site sipotes sinimis sedtu sedmagnus ethanc etfulget necessitotus nequis iamse iampossum ante anpossum namquis autcentum nonlicuit quamprope tambene quidhoc cumtraxi endomita protector. — *multa praeterea vel coniunctarum*

sine ratione vel male diremptarum vocum exempla soli librarii — quem quidem e libro continua scriptura exarato suum transcripsisse hac ipsa re intellegitur — aut negligentiae aut inscitiae tribuenda videntur esse velut talia: terhodopetulit, pallooraborem, siquafecundum, inihibendata men illothessalicus expectotuum tupraeda occurrit ibi (HII 42), fer culum, diui dunt, in achus, cas pias, at hos de lia, phoetontia dum. — De literarum clisione cf. I 4.

DIE KULTUR DER GEGENWART

IHRE ENTWICKLUNG UND IHRE ZIELE

HERAUSGEGEBEN VON PROF. PAUL HINNEBERG

In 4 Teilen. Lex.-8. Jeder Teil zerfällt in einzelne inhaltlich vollständig in sich abgeschlossene und einzeln käufliche Bände (Abteilungen.)

Teil I: Die geisteswissenschaftlichen Kulturgebiete. 1. Hälfte. Religion und Philosophie, Literatur, Musik und Kunst mit vorangehender Einleitung zu dem Gesamtwerk.

Teil II: Die geisteswissenschaftlichen Kulturgebiete. 2. Hälfte. Staat und Gesellschaft, Recht und Wirtschaft.

Teil III: Die naturwissenschaftlichen Kulturgebiete. Mathematik, Anorganische und organische Naturwissenschaften, Medizin.

Teil IV: Die technischen Kulturgebiete. Bautechnik, Maschinentechnik, Industrielle Technik, Landwirtschaftliche Technik, Handels- und Verkehrstechnik.

Die „Kultur der Gegenwart“ soll eine **systematisch aufgebaute, geschichtlich begründete Gesamtdarstellung** unserer heutigen Kultur darstellen, indem sie die **Fundamentalergebnisse** der einzelnen Kulturgebiete nach ihrer Bedeutung für die gesamte Kultur der Gegenwart und für deren Weiterentwicklung in großen Zügen zur Darstellung bringt. Das Werk liefert eine **Zahl erster Namen aus allen Gebieten der Wissenschaft und Praxis** und bietet Darstellungen der einzelnen Gebiete **prägnant, übersichtlich und verständlich in gemeinverständlicher, künstlerisch gewählter Sprache auf knappstem Raume**.

„Teubners geleitetes Sammelwerk ist längst in allen Händen. Tausende von Privatleuten nennen seine Bände ihr eigen, in allen größeren Bibliotheken ist es zu finden. Die Großzügigkeit und Einseitigkeit einer Auflage, die Zahl und der Ruf seiner Mitarbeiter machen es einzigartig und setzen auch demjenigen Aneignung ab, die in dem Überwachen einer encyklopädischen Literatur nicht die erfreulichste Seite unseres Bildungslebens sieht. Wer aber das vorliegende Werk in die Hand nimmt, das schon durch seine künstlerische Ausstattung eine Art von Genieß gewährt, wird den gewaltigen Bildungscharakter eines solchen Buches umso mehr empfinden, je näher er den Arbeitsgebiet jener Autoren steht. Eine ungeheure Summe von geistiger Kraft ist es, die hier in einer Anzahl kleiner, fast im Plaudertüsch niedergelegter Skizzen über so daß man findet.“
Berliner Tageblatt

Probeheft und Spezial-Prospekte über die einzelnen

Abteilungen mit Auszug aus dem Vorwort des Herausgebers, der Inhaltübersicht des Gesamtwerkes, dem Autoren-Verzeichnis und mit Probe-Texten aus dem Werke) werden auf Wunsch umsonst und postfrei vom Verlag verschickt.

Die Kultur der Gegenwart.

Von Teil I und Teil II sind erschienen:

Teil I, Abt. 1: Die allgemeinen Grundlagen der Kultur der Gegenwart.

Inhalt: Das Wesen der Kultur: W. Lexis. — Das moderne Bildungswesen: Fr. Paulsen. — Die wichtigsten Bildungsmittel. A. Schulen und Hochschulen. Das Volksschulwesen: G. Schäppa. Das höhere Knabenschulwesen: A. Matthis. Das höhere Mädchenschulwesen: H. Gaudig. Das Fach- und Fortbildungsschulwesen: G. Kerschensteiner. Die geisteswissenschaftliche Hochschulausbildung: Fr. Paulsen. Die naturwissenschaftliche Hochschulausbildung: W. v. Dyck. B. Museen. Kunst- und Kunstgewerbe-Museen: L. Pallat. Naturwissenschaftlich-technische Museen: K. Kraepelin. C. Ausstellungen. Kunst- und Kunstgewerbe-Ausstellungen: J. Lessing. Naturwissenschaftlich-technische Ausstellungen: O. N. Witt. D. Die Musik: G. Göhler. E. Das Theater: P. Schlöther. F. Das Zeitungswesen: K. Bücher. G. Das Buch: R. Pietschmann. H. Die Bibliotheken: F. Milkau. — Die Organisation der Wissenschaft: H. Diels. [XV u. 671 S.] 1906. Preis geb. M 16.—, in Leinwand geb. M 18.—

Teil I, Abt. 3, 1: Die orientalischen Religionen.

Inhalt: Die Anfänge der Religion und die R. der primitiven Völker: Ed. Lehmann. — Die ägyptische R.: A. Erman. — Die asiatischen R.: Die babylonisch-assyrische R.: C. Bezold. — Die indische R.: H. Oldenberg. — Die iranische R.: H. Oldenberg. — Die R. des Islams: J. Goldziher. — Der Lamaismus: A. Grünwedel. — Die R. der Chinesen: J. J. M. de Groot. — Die R. der Japaner: a. Der Shintoismus: K. Florenz, b) Der Buddhismus: H. Haas. VII u. 267 S.] 1906. Preis geb. M 7.—, in Leinwand geb. M 9.—

Teil I, Abt. 4: Die christliche Religion mit Einschluß der israelitisch-jüdischen Religion.

Inhalt: Die israelitisch-jüdische Religion: J. Wellhausen. — Die R. Jesu und die Anfänge des Christentums bis zum Nicaenum (325): A. Jülicher. — Kirche und Staat bis zur Gründung der Staatskirche: A. Harnack. — Griechisch-orthodoxes Chr. und Kirche in Mittelalter und Neuzeit: N. Bonwetsch. — Chr. und Kirche Westeuropas im Mittelalter: K. Müller. — Katholisches Chr. und Kirche in der Neuzeit: F. X. Funk. — Protestantisches Chr. und Kirche in der Neuzeit: E. Troeltsch. — Wesen der Religion und der Religionswissenschaft: E. Troeltsch. — Christl.-kathol. Dogmatik: J. Pohle. — Christl.-kathol. Ethik: J. Mausbach. — Christl.-kathol. prakt. Theologie: C. Krieg. — Christl.-protest. Dogmatik: W. Herrmann. — Christl.-protest. Ethik: R. Seeberg. — Christl.-protest. praktische Theologie: W. Faber. — Die Zukunftsaufgaben der Religion und der Religionswissenschaft: H. J. Holtzmann. [XI u. 752 S.] 1906. Preis geb. M 16.—, in Leinwand geb. M 18.— Auch in 2 Hälften: 1. Geschichte der christlichen Religion. geb. M 9.60, geb. M 11.— 2. System.-christl. Theologie. geb. M 6.60, geb. M 8.—

Teil I, Abt. 6: Systematische Philosophie.

Inhalt: Das Wesen der Philosophie: W. Dilthey. — Logik und Erkenntnistheorie: A. Riehl. — Metaphysik: W. Windt. — Naturphilosophie: W. Ostwald. — Psychologie: H. Ebbinghaus. — Philosophie der Geschichte: R. Eucken. — Ethik: Fr. Paulsen. — Pädagogik: W. Münch. — Ästhetik: Th. Lipps. — Die Zukunftsaufgaben der Philosophie: Fr. Paulsen. [VIII u. 432 S.] 1907. Preis geb. M 10.—, in Leinwand geb. M 12.—

Teil I, Abt. 7: Die orientalischen Literaturen.

Inhalt: Die Anfänge der Literatur und die L. der primitiven Völker: B. Schmidt. — Die ägyptische L.: A. Erman. — Die babylonisch-assyrische L.: C. Bezold. — Die israelitische L.: H. Gunkel. — Die aramäische L.: Th. Nöldeke. — Die äthiopische L.: Th. Nöldeke. — Die arabishe L.: M. J. de Goeje. — Die indische L.: R. Pischel. — Die altpersische L.: K. Geldner. — Die mittelperische L.: P. Horn. — Die neupersische L.: P. Horn. — Die türkische L.: P. Horn. — Die armenische L.: F. N. Finck. — Die georgische L.: F. N. Finck. — Die chinesische L.: W. Grube. — Die japanische L.: K. Florenz. [IX u. 416 S.] 1906. Preis geb. M 10.—, in Leinwand geb. M 12.—

KULTUR

Von Teil I und II sind ferner ersc

...schaft. ... es
...ler. — Die ...
... m. — Han. ...
... Ehrenberg. — ...
... v. Seuffert — ...
... Kal. — ...
... lung ...
... ztil ...
... de ...
... wand gel. ...

... Auflage ersc

DIL

BEA ... WITZ-MJELENDORFF.
K. NRO ... R. LEO. E. NORDEN.
SKUT

(V) ... n Leinw. geb. M. 12.—

... und Sprache. Die
... Willamowitz-Moellen-
... Mittelalters. K. Krüm-
... J. Fleckernagel. II. Die
... Die römische Literatur des
... ische Literatur im Übergang
... E. Norden. — Die lateinische
... Sprache F

In groß ... römische Kultur als eine kon-
... Kultur führt. Heidenrache und christliche, mittelneiche und mittel-
... lateinische L. ...
... die Sprache ...
... rückwärts durch die ...
... die ...
... den romanisch ...
(Deutsche Literaturzeitg.)

Wir erhalten hier die Summe der literarischen und sprachlichen Forschung
... Zeit, in der Darstellung gleich ausgezeichnet durch ...
... wie durch die ...
... gefühlvoll ist das ...
... gänzlich absehend auf die ...
... klung verfolgt und mit besonderer Liebe ...
... vorleitenden Persönlichkeiten verweilt ...
(Literarische ...)

